

యాజుష స్మార్త గ్రంథం

5

పురోహిత సార్వభౌమ - అధ్యాపక శిరోమణి - స్మార్త భట్టారక

బ్రహ్మశ్రీ మార్తి వేంకట్రామ శర్మ మహోదయులు

విషయ సూచిక

★★★

గర్భాధానాది స్నాతక పర్యంత సంస్కారాణాం సంకల్ప విశేషాః

గర్భాధానము

సంకల్పః:-

ఆచమ్య కేశవాయస్వాహా.....శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం మమ ఋతుస్నాతాయాం భార్యాయాం ప్రథమగర్భ సంస్కారేణ జనిష్యమాణ సర్వగర్భాణాం బీజగర్భ సముద్భవైనో నిబర్హణద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం గర్భాధానాఖ్యం కర్మ కరిష్యే ।

మం:- మాసి మాసి పృష్ఠా న్యుపయన్తి మాసి మాస్య తిగ్రాహ్యా గృహ్యా న్తే మాసి మాస్యే వపీర్యం దధతి మాసాం ప్రతిష్ఠిత్యా ఉపరిష్టాన్మా సాన్ పృష్ఠాన్యుపయన్తి తస్మాదు పరిష్టా దోషధయః ఫలం గృహ్ణన్తి । అగ్నే విశ్వేభిస్వనీకదేవై రూర్ణావంతం ప్రథమస్సీ దయోనిం । కులాయినం ఘృతవంతగ్ం సవిత్రే యజ్ఞన్నయ యజమానాయస్సాధు ।

శ్లో॥ ఫలం మనోరథఫలం పుత్ర పౌత్ర ప్రవర్ధనం ।
యస్మాత్తస్మాచ్ఛి వమ్మేస్యాత్ అతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥

★★★

పుగ్ంసువనమ్

సంకల్పః:

ఆచమ్య.......ఏవం ప్రీత్యర్థం అస్యాం మమ ధర్మపత్న్యాం ఉత్పాదిత గర్భస్య గార్భిక బైజిక దోష పరిహార పూర్వక పుంరూపతా సిద్ధి, జ్ఞానోదయ ప్రతిరోధ పరిహారద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం మమధర్మపత్నీం పుంసువనేన

కర్మణాసగ్గ్‌స్కరిష్యే ।

మం॥ విశ్వేత్తాతే సవనేషు ప్రవాచ్యాయాచ కర్ధ మఘవన్నింద్ర సున్వతే । పారావతం యత్పురు సంభృతం వస్వపావృణోః శరభాయ ఋషి బంధవే ।

మం॥ బృహత్సా మక్షత్ర భృద్వృ ద్ధవృష్ణియం త్రిష్టుభౌజ శ్శుభిత ముగ్రవీరం। ఇంద్ర స్తోమేన పంచ దశేన మధ్యమిదం వాతేన సగరేణరక్ష ।

సూ॥ క్షిప్రగ్ం సువనమ్ । అనాప్రీతేన శరావేణానుస్రోత సముదకమాహృత్య పత్తస్తార్యంతీం నిధాయ । మూర్ధన్ ఛోష్యంతీం ఉత్తరేణ యజుషాభిమృశ్య। ఏతాభిరద్భిరుత్త రాభి రవోక్షేత్ । యదిజరాయున పతేదేవం విహితాభిః ఏవాద్భిరుత్తరాభ్యామవోక్షేత్ ।

☆☆☆

సీమంతోన్నయనమ్

సూ॥ ఆచమ్య........... ఏవం ప్రీత్యర్ధం అస్యాం మమధర్మపత్న్యాం గర్భాభివృద్ధి పరిపన్థి పిశితరుధిరప్రియా అలక్ష్మీ భూత రాక్షసీగణ, దూర నిరసనక్షమ, సకల సౌభాగ్యనిదాన, శ్రీమహాలక్ష్మీ సమావేశన ద్వారా, ప్రతిగర్భం బీజగర్భ సముద్భవైనో నిబర్హణ ద్వారా, శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్ధం మమ ధర్మపత్నీం సీమంతోన్నయనేన కర్మణా సగ్గ్‌స్కరిష్యే ।

☆☆☆

అనుపనీతప్రాయశ్చిత్తమ్

సంకల్పః

ఆచమ్య..........ఏవంప్రీత్యర్ధం మమకుమారస్య జన్మాభ్యాసాజ్జన్మ ప్రభృతి ఏతక్షణ పర్యంతం, ధాత్రీస్తన్యపానాది లోపరూపాణాం, సర్వేషాం

పాపానాం అపనోదనార్ధం, యథోక్త ప్రాయశ్చిత్తం నిశ్చత్య। మామను గృహ్ణంతు భవంతః । అనుగృహ్ణీమ । ఇతిప్రార్ధయేత్ ।

హేయజమాన త్వదుక్త నిమిత్త ప్రాయశ్చిత్తార్ధం, తవకుమారస్య శరీరశుద్ధి ద్వారా ఉపనయన అధికార సిధ్యర్ధం, స్వర్ణాజ్య ధాన్య కృచ్ఛ్రత్రయ పూర్వక పాహిత్రయోదశహోమం సమాచర । తేనపూతో భవిష్యతి । తవకుమారస్య ఉపనయనాధికార సిద్ధిర్భవిష్యతి। ఇతి బ్రాహ్మణాః ప్రతివదేయుః ।

కర్తా ఓం తథేత్యుక్త్వా

⋆⋆⋆

నామకరణమ్

సంకల్పః

ఆచమ్య........ఏవంప్రీత్యర్ధం రోహిణీ నక్షత్ర జాతస్య కుమారస్య, ఆయురభివృద్ధి వ్యవహారసిద్ధి బీజగర్భ సముద్భవైనో నిబర్హణ ద్వారా, శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్ధం. నామధాస్యావహే ఇతి మాతా పితరౌ సంకల్ప్య ॥

శ్లో॥ వాగ్దేవీ మార్గశీర్షేతు పౌషే పద్మావతీ భవేత్ ।
శ్రీదేవీ మాఘమాసేస్యాత్సావిత్రీ ఫాల్గుణే స్మృతా ॥
చైత్రమాసేభవేత్ భూమిః కళ్యాణీ మాధవే భవేత్।
సత్యభామాస్మృతాజ్యేష్ఠే శుచౌపుణ్యవతీ భవేత్ ॥
నభసిస్యాద్రూపవతీ భాద్ర ఇందుమతీ భవేత్ ।
చంద్రావత్యా శ్వినేప్రోక్తాలక్ష్మీః కార్తిక ఈరితా ॥
ఏతాని మాసనామానిస్యుః స్త్రీనామకృతౌ ధృవమ్

⋆⋆⋆

అన్నప్రాశనమ్

సంకల్పః

ఆచమ్య.......ఏవం ప్రీత్యర్థం ఇమం శ్రీనివాస శర్మాణం కుమారం మాతృగర్భ మలప్రాశనశుద్ధి, బ్రహ్మవర్చస తేజ ఇన్ద్రియ ఆయురభివృద్ధి, బీజగర్భ సముద్భవైనో నిబర్హణ ద్వారా, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం, అన్నప్రాశనేన కర్మణా సగ్గ్స్కరిష్యే ।

★★★

చౌలమ్

సంకల్పః

ఆచమ్య......ఏవంప్రీత్యర్థం ఇమం శ్రీనివాస శర్మాణం కుమారం బీజగర్భ సముద్భవైనో నిబర్హణ ద్వారా, బలాయుర్వర్చో యశోభివృద్ధి ద్వారా, శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం, చౌలేన కర్మణా సగ్గ్స్కరిష్యే ।

★★★

ఉపనయనం

సంకల్పః

ఏతావంతం కాల మనాశ్రమిణం ఇమం కుమారం ఆశ్రమాతి శయ సంపాదన పూర్వక సాంగోపాంగ సకల వేదాధ్యయనాధి కారసిద్ధి నిత్యనైమిత్తిక కామ్యకర్మానుష్ఠాన జనితాయుస్తేజో వీర్య యశశ్శ్రీ పుష్టి కామ్యాభివృద్ధి ద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం ఇమం శ్రీనివాస శర్మణాం కుమారం ఉపనేష్యే

★★★

స్నాతక సంకల్పః

ఏవం ప్రీత్యర్థం....మమో పనయనాది సమావర్తన పర్యంతం మధ్యే శౌచస్నానాది లోపరూపాణాం సర్వేషాం పాపానాం అపనోదనార్థం యథోక్త ప్రాయశ్చిత్తం నిశ్చిత్య । మామనుగృహ్ణన్తు భవన్తః అనుగృహ్ణీమ ।

హేస్నాతక తవ ఉపనయనాది సమావర్తన పర్యన్తం
మధ్యే శౌచస్నానాది లోపరూపాణాం సర్వేషాం పాపానాం

అపనోదనార్థం శరీర శుధ్యర్థం చ కృచ్ఛ్రత్రయ పూర్వక పాహిత్రయోదశ హోమం సమాచార । తేనపూతోభవిష్యసి । తవస్నాతక వ్రతాధికార సిద్ధిర్భవిష్యతి। ఇతిబ్రాహ్మణాః ప్రతివదేయుః । కర్తా ఓంతథేత్యుక్త్వా ।

ఏవం....ప్రీత్యర్థం మమ పరిషదుపదిష్ట ప్రకారేణ శరీర శుధ్యర్థం స్వర్ణాజ్యధాన్య కృచ్ఛ్రా ణ్యాచరిష్యే । కృచ్ఛ్రత్రయంకృత్వా.

ఏవం ప్రీత్యర్థం మమ పరిషదుపదిష్ట ప్రకారేణ బ్రహ్మచర్య వ్రతలోప ప్రాయశ్చిత్తార్థం పాహిత్రయోదశ హోమం కరిష్యే । కృత్వా ।

ఏవం.....ప్రీత్యర్థం ప్రాతరగ్నికార్య సమిదాధానం కరిష్యే । కృత్వా.

వేదమధీత్యస్నాస్యన్...మపిధాయాస్తే. గురుకులాత్సమావర్తస్యానుష్ఠేయం సమావర్తనాపర పర్యాయం స్నానాఖ్యం కర్మకరిష్యే

స్నాతకవ్రతాంగత్వేన రక్షార్థం రక్షాబంధన ధారణం కరిష్యే। రక్షాబంధన పూజాం కృత్వా, బృహత్సామేతి మంత్రేణ వటోర్దక్షిణే హస్తే కంకణంబధ్వా

నైనమేతదహరాదిత్యోభి తపేన్మూత్ర పురోషోత్సర్జనార్థం బహిర్నిర్గచ్ఛేత్ ।
మధ్యందినేగ్నే రుపసమాధానాది పాత్రప్రయోగకాలే.
సూత్రే వస్త్రే మణియుగ సమిత్.....

⋆⋆⋆

గంధర్వస్థాపనమ్

సం:– ప్రాణానాయమ్య ఏవం....ప్రీత్యర్థం గంధర్వస్థాపనం కరిష్యే ।

సూ:– స్థాలీపాకాదూర్ధ్వం గంధర్వ స్థాపనం ।

సూ:– తయోశ్శయ్యామంతరేణ దండో గంధలిప్తో వాససా సూత్రేణవా పరివీత స్తిష్ఠతి ।

మం॥ విశ్వావసుగ్ం సోమ గంధర్వం । ఆపోద దృశుషీః । తదృతేనావ్యాయన్। తదన్వవైత్ । ఇంద్రోరారహాణ ఆసామ్ । పరిసూర్యస్య పరిధీగ్ం రపశ్యత్ ।

మం॥ గంధర్వో విశ్వావసుః పర్యముష్ణాత్సతిస్రో రాత్రీః పరిముషితో వసత్తస్మాత్తిస్రో రాత్రీః క్రీత స్సోమో వసతితే దేవా అబృవన్ స్త్రీ కామావై గంధర్వా స్త్రియా నిష్క్రీణామేతి తేవాచగ్గ్ స్త్రియ మేకహాయనీం కృత్వా తయా నిరక్రీణన్థ్సారోహి ద్రూపం కృత్వా గంధర్వేభ్యః ॥

శ్లో॥ విశ్వావసోత్ర గంధర్వ దండే రాత్రి త్రయం వసన్ ।
ఆవయోః ప్రీతి ముత్పాద్య రక్షావాం శుభలక్షణ ।
విశ్వావసు గంధర్వం ఆవాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

సూ॥ యదహర్భార్యాం ఆవహతే త్రిరాత్ర ముభయోః అథశ్శయ్యా బ్రహ్మచర్యం క్షార లవణ వర్జనంచ ।

★★★

నాందీముఖం

ప్రాణానాయమ్య...............ఏవం ప్రీత్యర్థం మమ కుమారస్య చౌలోపనయనాంగత్వేన నాందీ దేవతావాహనం కరిష్యే ।

అత్ర దేవతాః

సత్యవసు, సంజ్ఞక విశ్వే దేవాః నాందీ ప్రపితామహి, పితామహి మాతరః । నాందీ ముఖ్యః నాందీ । నాందీ ప్రపితామహ, పితామహ, పితరః, నాందీ మూఖాః నాందీ ।నాందీ మాతామహ, మాతుః పితామహ మాతుః ప్రపితామహా స్సదారాః । నాందీ ముఖాః నాందీ । ఇత్యావాహ్య

తర్పణం

సత్యవసు సంజ్ఞక విశ్వేదేవాః ప్రీయంతాం ప్రీయంతాం ।
నాందీ ప్రపితామహ్యః ప్రీయన్తాం, ప్రీయన్తాం
నాందీ పితామహ్యః ప్రీయన్తాం, ప్రీయన్తాం
నాందీ మాతరః ప్రీయన్తాం, ప్రీయన్తాం
నాందీ ప్రపితామహాః ప్రీయన్తాం, ప్రీయన్తాం
నాందీ పితామహాః ప్రీయన్తాం, ప్రీయన్తాం
నాందీ పితరః ప్రీయన్తాం, ప్రీయన్తాం
నాందీ మాతా మహాస్సదారాః ప్రీయన్తాం, ప్రీయన్తాం
నాందీ మాతుః పితామహా స్సదారాః ప్రీయన్తాం, ప్రీయన్తాం
నాందీ మాతుః ప్రపితా మహాః సదారాః ప్రీయన్తాం, ప్రీయన్తాం

సత్యవసు సంజ్ఞకేభ్యో విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః । నాందీ ప్రపితామహీభ్యః పితామహీభ్యో మాతృభ్యః । నాందీ ముఖీభ్యః । నాందీ ప్రపితామహేభ్యః పితామహేభ్యః పితృభ్యః । నాందీ ముఖేభ్యః । నాందీ మాతామహ, మాతుః

పితామహ, మాతుః ప్రపితామహేభ్య స్సదారేభ్యః । నాందీ ముఖీభ్యో నాందీ ముఖేభ్యః ।

ద్వౌద్వౌ బ్రాహ్మణాన్ భోజయిష్యే । బ్రాహ్మణ భోజన ప్రత్యామ్నాయ యధాశక్తి..... నమమ అత్రదేవతా అనుమోదనార్ధం ఇడావాచనం కరిష్యే ।

మం॥ నమస్సదసే నమ స్సదసస్పతయే నమస్సఖీనాం పురోగాణాం చక్షుషే
నమో దివే నమః పృథివ్యై ।

మం॥ ఇడాదేవ.........మదస్తు

హే దేవాః హే పితరః అత్ర సన్నిహితాస్సన్తు । గృహదేవతాః ఇష్టదేవతాః త్రయస్త్రిం శత్కోటి దేవతాశ్చ ఏతత్క్షణ ప్రభృతి మమ కుమార్యాః వివాహ శేష హోమ పర్యంతం (మమ కుమారస్య ఉపనయన పాలాశ హోమ పర్యంతం) సుఖేన నివసంతు, మాం రక్షన్తు, మమ (కుమారం) కుమారీం రక్షన్తు ॥

ఇడఏహి ।

మం॥ ఇడామగ్నే పురుదగ్ంసగ్ం సనింగోశ్శశ్వత్త మగ్ం హవమానాయ సాధ । స్యాన్న స్సూనుస్తనయో విజావాగ్నే సాతే సుమతిర్భూత్వస్మే ॥

హే దేవాః.......మమ కుమారం రక్షన్తు । మం॥ అదితఏహి । ఈడామహై దేవాగ్ం ఈడేన్యాన్నమస్యామ నమస్యాన్ యజామ యజ్ఞియా నిత్యాహ మనుష్యావా ఈడేన్యాః పితరో నమస్యాదేవా యజ్ఞియా దేవతా ఏవ తద్యథాభాగం యజతి ।

హేదేవాః.........రక్షన్తు ।

మం॥ సరస్వత్యేహి । ఇడఏహి । అదిత ఏహి । సరస్వత్యేహి । శోభనగ్ం

శోభనం కురు । దేవాః పితరశ్చ ఆగచ్ఛత ఆగచ్ఛత ఆగచ్ఛత ।

శ్లో॥ ఆగమార్థంతు దేవానాం గమనార్థంతు రక్షసాం ।
కురుఘంటా రవం తత్ర దేవతాహ్వాన లాంఛనం ॥

★★★

అథ వేదవ్రత చతుష్టయోపక్రమ ప్రయోగః

వేద వ్రతానుష్ఠానేఽహని వటు స్సమిదా ధానా నంతరం కేశా న్వాపయిత్వా నద్యాదౌ స్నాత్వాఽఽచామేత్ ॥ ఆచార్యశ్శిష్యేణ సహ దేవతా ప్రార్థనాదిగణ పతిపూజాంతం కృత్వా పుణ్యాహం వాచయిత్వా ప్రాణానాయమ్య = దేశకాలౌ సంకీర్త్య, ఇమం బ్రహ్మ చారిణం ప్రాజాపత్య సౌమ్య ఆగ్నేయ వైశ్వదేవ వ్రతోపక్రమకర్మభిః సమానతంత్రేణ సంస్కరిష్యామి ॥ (శిష్యోఽపిప్రాణానాయమ్య ప్రాజాపత్య సౌమ్య ఆగ్నేయ వైశ్వదేవ వ్రతాని సమానతం త్రేణ ఉపాకరిష్యే) ॥ఇతి సఙ్కల్ప్య ॥ శిష్యేణ సహ ఆచార్యః యథావిధి మాహానద ముదక ముపస్పృశ్య (స్నాత్వా) ఆచమ్య శిష్యః ఉపాకర్మవత్ (ఋష్యర్చనం) తర్పణం కుర్యాత్॥ అథాచార్యోఽగ్నేరుపసమాధానాది పాత్ర ప్రయోగాంతే చతస్ర ఔదుంబరీస్సమిధః మదంతీ కలశమహతం శిరోవేష్టనవస్త్రం చాసాద్య పవిత్ర కరణా దృగ్ని ముఖాంతే అన్వారబ్ధే వ్రతిని ॥

ప్రజాపతయే కాండఋషయే స్వాహా .... ప్రజాపతయే కాండఋషయ ఇదమ్ ॥

ప్రజాపతే నత్వత్ .... రయీణాగ్ం స్వాహా – – ప్రజాపతయఇదమ్ ॥

రయీణాంపతింయజతం బృహంతం । అస్మిన్న రేన్నృతమం వాజసాతౌ। ప్రజాపతిం ప్రథమజామృతస్య । యజామదేవ మధినోబ్రవీతు స్వాహా ప్రజాపతయ

ఇదమ్ ॥

ప్రజాపతేత్వం నిధిపాః పురాణః । దేవానాం పితాజనితా ప్రజానాం । పతిర్విశ్వస్య జగతః పరస్పాః । హవిర్నో దేవ విహవేజుషస్వ స్వాహా–ప్రజాపతయ ఇదమ్ ॥

తవే మేలోకాః ప్రదిశోదిశశ్చ । పరావతోనివత ఉద్వతశ్చ । ప్రజాపతే విశ్వ సృజ్జీవధన్య । ఇదంనోదేవ ప్రతిహర్య హవ్యగ్గ్ స్వాహా – ప్రజాపతయ ఇదమ్ ॥

ప్రజాపతిం ప్రథమం యజ్ఞియానాం । దేవానామగ్రే యజతం యజధ్వం। సనోదదాతుద్రవిణగ్ం సువీర్యం । రాయస్పోషం విష్యతు నాభిమస్మేస్వాహా – ప్రజాపతయ ఇదమ్ ॥

యోర్రాయ ఈశే శతదాయ ఉక్థ్యః । యః పశూనాగ్ం రక్షితా విష్ఠితానాం । ప్రజాపతిః ప్రథమజా ఋతస్య । సహస్రధామాజుషతాగ్ం హవిర్న స్స్వాహా – ప్రజాపతయ ఇదమ్ ॥

సోమాయకాండఋషయే స్వాహా–సోమాయకాండ ఋషయ ఇదమ్ ।

సోమోధేనుం.....యోదదాశదస్మై స్వాహా । సోమాయేదం ॥

అషాఢంయుత్సుపృతనాసుపప్రిం । సువర్ షామప్స్వాం వృజనస్య గోపాం। భరేషుజాగ్ం సుక్షితిగ్ం సుశ్రవసం । జయంతం త్వా మనుమ దేమ సోమస్వాహా–సోమాయేదమ్ ॥

త్వగ్ం సోమక్రతుభిస్సుక్రతుర్భూః । త్వం దక్షైస్సు దక్షో విశ్వవేదాః । త్వం

వృషా వృష త్వేభిర్మహి త్వా । ద్యుమ్నే భిర్ద్యుమ్న్యభ వోన్నృ చక్షాస్స్వాహా – సోమాయేదమ్ ।

యా తేధామానిహవిషాయజ న్తితాతేవిశ్వా పరిభూరస్తు యజ్ఞం । గయస్ఫానః ప్రతరణస్సువీరో వీరహా ప్రచరా సోమదుర్యాంత్స్వాహా – సోమాయేదమ్ ॥

త్వమిమా ఓషధీస్సోమవిశ్వాః । త్వ మ పో అజనయ స్త్వంగాః । త్వమాతతంథోర్వన్తరిక్షం । త్వం జ్యోతిషా విత మోవవర్థస్స్వాహా – సోమాయేదమ్ ॥

యాతేధామాని దివియా పృథివ్యామ్ । యాపర్వతే ష్వోషధీష్వప్సు । తేభిర్నో విశ్వైస్సుమనా అహేడ౯ । రాజంత్సోమ ప్రతిహవ్యా గృభాయస్వాహా – సోమాయేదమ్ ॥

అగ్నయే కాండఋషయేస్వాహా– అగ్నయే కాండఋషయ ఇదమ్ ॥

అగ్నేనయ – విధేమస్వాహా – అగ్న యఇదమ్ ॥

ప్రవశ్శుక్రాయ.....జిగాతిస్వాహా – అగ్నయ ఇదమ్ ॥

అచ్ఛాగిరోమతయః.....మానుషాణాగ్ం స్వాహా – అగ్నయ ఇదమ్ ॥

అగ్నేత్వమస్మత్ – యజత్రస్వాహా – అగ్నయ ఇదమ్ ॥

అగ్నేత్వంపారయా – శంయోస్స్వాహా – అగ్నయ ఇదమ్ ॥

ప్రకారవోమననా...ఘృతాచీస్స్వాహా – అగ్నయ ఇదమ్ ।

విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః కాండఋషిభ్యస్స్వాహా । విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండఋషిభ్య ఇదమ్ ॥

ఆనో విశ్వే అస్రాగమన్తు దేవాః । మిత్రో అర్య మావరుణస్సజోషాః । భువన్ యథానో విశ్వే వృధాసః । కరంత్సుషాహా విథురన్న శవస్స్వాహా – విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ ॥

శంనో దేవా విశ్వదేవా భవంతు । శగ్ంం సరస్వతీ సహధీభిరస్తు । శమభిషాచశ్శమురాతిషాచః । శంనో దివ్యాః పార్థి వాశ్శంనో అప్యాస్స్వాహా – విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ ॥

యేసవితుస్సత్యసవస్య విశ్వే । మిత్రస్య వ్రతే వరుణస్య దేవాః । తే సౌభగం వీరవద్గోమదప్నః । దధాతన ద్రవిణం చిత్రమస్మేస్వాహా – విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ ॥

అగ్నేయాహిదూత్యం వారిషేణ్యః । దేవాగ్ంం అచ్ఛా బ్రహ్మ కృతాగణేన। సరస్వతీం మరుతో అశ్వినాపః । యక్షి దేవాన్రత్న ధేయాయ విశ్వాంత్స్వాహా – విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ ॥

ద్యౌః పితః పృథివిమాతరధ్రుక్ । అగ్నే భ్రాతర్వసవో మృడతానః । విశ్వ ఆదిత్యా అది తేసజోషాః । అస్మభ్యగ్ంం శర్మ బహులం వియంతస్స్వాహా – విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ ॥

విశ్వేదేవాశ్శృణు తేమగ్ంం హవంమే । యే అంతరిక్షే య ఉపద్యవిష్ఠ । యే అగ్నిజిహ్వా ఉతవాయజత్రాః । ఆసద్యాస్మిన్బర్ హిషిమాదయధ్వగ్గ్ స్వాహా – విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ ॥

సాగ్ంంహితీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్స్వాహా – సాగ్ంంహితీభ్యో, దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్ ॥

యాజ్ఞికీభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య స్స్వాహా – యాజ్ఞికీ భ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్ ॥

వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్స్వాహా । వారుణీ భ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదమ్ ॥

బ్రహ్మణే స్వయంభువేస్వాహా – బ్రహ్మణే స్వయంభువ ఇదమ్ ॥

ప్రథమేనాను వాకేన శాంతింకృత్వా

సదసస్పతిమద్భుతం...మయాసిషగ్గ్ం స్వాహా – సదసస్పతయ ఇదమ్ ॥

వటురుత్తరతః స్థిత్వా

అగ్నేవ్రతపతే కాండఋషిభ్యః । ప్రాజాపత్యంవ్రతం చరిష్యామి । తచ్ఛకేయం తన్మేరాధ్యతాం ॥

వాయోవ్రతపతే కాండ......

ఆదిత్యవ్రతపతే కాండ.....

వ్రతానాం వ్రతపతే కాండ....

ఇతి చతుర్భిరగ్ని ముపస్థాయోపవిశ్య ॥ ఆచారాదగ్నే రుత్తరపూర్వదేశే తండులరాశేరుపరి సుధాలిప్తం తంతునా వస్త్రేణచావేష్టితం కలశం నిధాయ వ్యాహృతీభిరుష్ణోదకైరా పూర్యకుంభరత్నం నిక్షిప్య తదుపరిచూతపల్లవనారికేళ ఫలం నిధాయ । మదంతీ దేవతాభ్యోనమః । ఇతి షోడశోపచారపూజాం కృత్వా । మదంతీరుపస్పృశ్య (హస్తౌ ప్రక్షాళ్యేత్యర్థః)

ఓం నమోఽనుమదన్తు ॥ ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః ।

నమోవాచేయాచోదితా యాచానుది తా తస్యైవాచే నమోనమోవాచే నమో

వాచస్పతయే నమ ఋషిభ్యో మన్త్రకృద్భ్యో మన్త్ర పతిభ్యో మామామృషయోమన్త్ర కృతో మన్త్ర పతయః పరాదుర్మాహమృషీన్మన్త్రకృతో మన్త్రపతీన్పరాదాం వైశ్వదేవీం వాచముద్యాసగ్ంం శివామదస్తాం జుష్టాం దేవేభ్యశ్శర్మమేద్యౌశ్శర్మ పృథివీ శర్మవిశ్వ మిదం జగత్ । శర్మచన్ద్రశ్చ సూర్యశ్చ శర్మ బ్రహ్మ ప్రజాపతీ । భూతం వదిష్యే భువనం వదిష్యే తేజో వదిష్యే యశో వదిష్యే తపో వదిష్యే బ్రహ్మ వదిష్యే సత్యం వదిష్యే తస్మా అహమిదముపస్తరణ ముపస్తృణ ఉపస్తరణం మే ప్ర జాయై పశూనాం భూయాదుపస్తరణమహం ప్రజాయై పశూనాం భూయాసం ప్రాణాపానౌ మృత్యోర్మాపాతం ప్రాణా పానౌ మామాహాసిష్టం మధుమనిష్యే మధుజనిష్యే మధు వక్ష్యామి మధువదిష్యామి మధుమతీం దేవేభ్యో వాచముద్యా సగ్ంం శుశ్రూషేణ్యాం మనుష్యేభ్యస్తంమాదేవా అవన్తు శోభాయైపితరోఽనుమదన్తు ॥ ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః ॥

పృథివీ సమిది త్యాది భిశ్చతుర్భిశ్చతస్ర ఔదుంబరీ స్సమిధో ఘృతేనాక్త్వోత్తి ష్ఠన్న భ్యాదధాతి ॥

ఉత్సర్జనే అత్ర విశేషోవర్తతే - తస్మాదుత్సర్జనం ద్రష్టవ్యం -

(౬) పృథివీ సమిత్ । తామగ్నిస్సమిన్ధే । సాగ్నిగ్ంం సమింధే । తామహగ్ంసమిన్ధే । సామా సమిద్ధా । ఆయుషా తేజసా । వర్చసా శ్రియా । యశసా బ్రహ్మవర్చసేన । అన్నా ద్యేన సమిన్ధాగ్ స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదం ॥

అన్తరిక్షగ్ంం సమిత్ । తాం వాయుస్సమిన్ధే । సావా యుగ్ంం సమిన్ధే । తామహమిత్యాదిపూర్వవత్ వాయవ ఇదం ॥ ద్యౌస్సమిత్ । తామాదిత్యస్సమిన్ధే ।

సాఽఽదిత్యగ్ం సమిన్ధే । తామహమిత్యాది ఆదిత్యాయేదం ॥

ప్రాజాపత్యామేసమిదసి సపత్నక్షయణీ । భ్రాతృవ్యహామేఽసిస్వాహా ॥

ప్రజాపతయఇదం ॥

(అత్ర ఉత్సర్జనే విశేషో వర్తతే –)

అగ్నే వ్రతపతే కాండ ఋషిభ్యః । సౌమ్యం వ్రతం చరిష్యామి । తచ్ఛకేయం తన్మేరాధ్యతాం ॥

వాయోవ్రతపతే ....

ఆదిత్యవ్రతపతే ....

వ్రతానాం వ్రతపతే ......

ఇతి చతుర్భిరుపస్థాయోపవిశ్య, మదంతీరుపస్పృశ్య

యుంజతే సవితా – వటుం వాచయిత్వా ॥ పూర్వవత్హుత్వా ॥

అథైనాం సర్వేషాం శుక్రియ మన్త్రబ్రాహ్మణానువాకానాం ప్రథమపదాన్యభివ్యాహార యత్యాచార్యః ॥

ఓం నమః, యుంజతే, వృష్ణః, బ్రహ్మన్, బ్రహ్మన్, దశ, అపశ్యం, దేవస్య, సముద్రాయ ఇషే, ఘర్మః, దేవాః, సావిత్రం, పరిశ్రితే బ్రహ్మన్, అగ్నిః, శిరః, దేవస్య, విశ్వాః, ఘర్మః, ప్రజాపతిం ప్రజాపతిః, సవితా ॥ యుంజతే సవితేతివా ॥

అగ్నే వ్రతపతే కాండ ఋషిభ్యః । ఆగ్నేయం వ్రతం చరిష్యామి । తచ్ఛకేయం తన్మేరాధ్యతాం ॥

వాయో॒వ్రతపతే .....

ఆదిత్య వ్రతపతే .....

వ్రతానాం వ్రతపతే ......

అగ్నే వ్రతపతే కాండ ఋషిభ్యః। వైశ్వదేవం వ్రతం చరిష్యామి। తచ్ఛకేయం తన్మేరాధ్యతాం ॥

వాయో॒వ్రతపతే ......

ఆదిత్య వ్రతపతే ....

వ్రతానాం వ్రతపతే .....

ఇత్యుపస్థాయ దక్షిణత ఉపవిశ్య ఆచార్యో జయాది ప్రతిపద్యతే, అత్రలేపకార్యంవినా, పరిధిప్రహరణం సగ్గ్రస్రావంచ కుర్యాత్ ॥ బ్రహ్మవిసర్జనాంతే ఉత్తమేనాను వాకేన శాంతింకృత్వా వటురుత్తరత ఉపవిశ్య, మదంతీరుప స్పృశ్య॥

శం నో వాతః పవతాం మాతరిశ్వా శం న స్తపతు సూర్యః। అహాని శం భవన్తు నశ్శగ్ం రాత్రిః ప్రతిధీయతామ్। శముషా నోవ్యుచ్ఛతు శమాదిత్య ఉదేతు నః। శివా నశ్శన్తమా భవ సుమృడీకా సరస్వతి। మా తే వ్యోమసంద్‌దృశి। ఇడాయై వాస్త్వశివాస్తుమద్వాస్తుమన్తో భూయాస్మ మా వాస్తోశ్ఛిథ్స్మహ్యావాస్తుస్స భూయాద్యోఽస్మాన్ద్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్మః। ప్రతిష్ఠాఽసి ప్రతిష్ఠావన్తో భూయాస్మమా ప్రతిష్ఠాయాశ్ఛిథ్స్మహ్యా ప్రతిష్ఠస్సభూయాద్యోఽస్మా న్ద్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్మః। ఆవాతవాహి భేషజం వివాతవాహి యద్రపః। త్వగ్ం హి విశ్వభేషజో దేవానాందూత ఈయసే। ద్వావిమౌ వాతౌ వాత ఆసిన్ధోరాపరావతః ॥

దక్షం మే అన్య ఆవాతు పరాన్యో వాతు యద్రపః। యద్దదో వాతతే

గృహేఽమృతస్య నిధిర్ హితః। తతో నో దేహి జీవసే తతో నో ధేహి భేషజమ్। తతోనో మహ ఆవహ వాత ఆవాతు భేషజమ్। శంభూర్మయోభూర్నోహృదే ప్రణఆయూగ్ంషి తారిషత్। ఇన్ద్రస్య గృహోసి తం త్వా ప్రపద్యే సగుస్సాశ్వః। సహ యన్మే అస్తితేన। భూః ప్రపద్యే భువః ప్రపద్యే సువః ప్రపద్యే భూర్భువస్సువః ప్రపద్యే వాయుం ప్రపద్యేఽనార్తాం దేవతాం ప్రపద్యేఽశ్మానమాఖణం ప్రపద్యే ప్రజాపతేర్బ్రహ్మకోశం బ్రహ్మ ప్రపద్య ఓం ప్రపద్యే। అన్తరిక్షం మఉర్వన్తరం బృహదగ్నయః పర్వతాశ్చయయా వాతస్స్వస్త్యా స్వస్తిమాన్తయా స్వస్త్యా స్వస్తి మానసాని। ప్రాణాపానౌ మృత్యోర్మాపాతం ప్రాణాపానౌ మా మా హాసిష్టం మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయ్యగ్నిస్తేజో దధాతు మయి మేధాం మయిప్రజాం మయీన్ద్ర ఇన్ద్రియం దధాతు మయిమేధాం మయి ప్రజాంమయి సూర్యో భ్రాజో దధాతు॥

ద్యుభిరక్తుభిః పరిపాతమస్మానరిష్టేభిరశ్వినా సౌభగేభిః। తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తామదితిస్సిన్ధుః పృథివీ ఉతద్యౌః। కయా నశ్చిత్ర ఆ భువదూతీ సదా వృధస్సఖా। కయా శచిష్ఠయా వృతా। కస్త్వా సత్యో మదానాం మగ్ంహిష్ఠో మత్సదన్ధసః। దృఢా చిదారుజేవసు। అభీషుణస్సఖీనా మవితా జరితౄణామ్। శతం భవాస్యూతిభిః। వయస్సుపర్ణా ఉపసేదురిన్ద్రం ప్రియమేధా ఋషయో నాధమానాః। అపధ్వాంతమూర్ణుహి పూర్ధి చక్షుర్ముముగ్ధ్య స్మాన్నిధయేఽవ బద్ధాన్॥

శంనో దేవీరభిష్టయ ఆపో భవంతు పీతయే। శంయోరభిస్రవన్తునః। ఈశానా వార్యాణాం క్షయంతీశ్చర్ షణీనాం। అపోయాచామిభేషజం। సుమిత్రాన ఆప ఓషధ యస్సన్తు దుర్మిత్రాస్తస్మై భూయాసుర్యోఽస్మాన్ ద్వేష్టియం చ వయం

ద్విష్మః । ఆపోహిష్ఠా మయోభువస్తాన ఊర్జేద ధాతన । మహేరణాయ చక్షసే । యోవశ్శివతమోరసస్తస్య భాజయతేహనః । ఉశతీరివమాతరః । తస్మాఅరంగమామవో యస్యక్షయాయ జిన్వథ । ఆపోజన యథాచనః ॥

పృథివీ శాన్తా సాగ్నినా శాన్తా సామేశాన్తా శుచగ్ం శమయతు । అన్తరిక్షగ్ం శాన్తం తద్వాయునా శాన్తం తన్మే శాన్తగ్ం శుచగ్ం శమయతు । ద్యౌశ్శాన్తా సాదిత్యేన శాన్తాసామే శాన్తా శుచగ్ం శమయతు ॥

పృథివీశాన్తిరన్తరిక్షగ్ం శాన్తి ర్ద్యౌశ్శాన్తి ర్దిశశ్శాంతి రవాంతర దిశాశ్శాంతి రగ్ని శ్శాంతి ర్వాయుశ్శాన్తి రాదిత్యశ్శాన్తి శ్చన్ద్రమా శ్శాన్తి ర్నక్షత్రాణి శాన్తి రాపశ్శాన్తి రోషధయ శ్శాన్తిర్వనస్పతయ శ్శాన్తి ర్గౌశ్శాన్తి రజాశాన్తి రశ్వశ్శాన్తిః పురుషశ్శాన్తిర్బ్రహ్మశాన్తి ర్బ్రాహ్మణశ్శాన్తి శ్శాన్తిరేవ శాన్తి శ్శాన్తిర్మే అస్తుశాన్తిః । తయాహగ్ం శాన్త్యా సర్వశాన్త్యా మహ్యం ద్విపదే చతుష్ప దేచ శాన్తిం కరోమి శాన్తిర్మే అస్తు శాన్తిః । ఏహశ్రీశ్చ హ్రీశ్చ ధృతిశ్చ తపోమేధా ప్రతిష్ఠా శ్రద్ధా సత్యంధర్మశ్చైతాని మోత్తిష్ఠన్తమనూత్తిష్ఠన్తు మా మాగ్ం శ్రీశ్చ హ్రీశ్చ ధృతిశ్చ తపోమేధా ప్రతిష్ఠా, శ్రద్ధా సత్యం ధర్మశ్చై తాని మా మాహాసిషుః । ఉదాయుషా స్వా యుషోదోష ధీనాగ్ం రసేనోత్పర్జన్యస్య శుష్మేణోదస్థా మమృతాగ్ం అను । తచ్చక్షు ర్దేవహితం పురస్తాచ్ఛుక్ర ముచ్చరత్ । పశ్యేమ శరదశ్శతం జీవేమ శరదశ్శతం నందామ శరదశ్శతం మోదామ శరద శ్శతం భవామశరదశ్శతగ్ం శృణవామశరదశ్శ తంప్రబ్రవామశరదశ్శతమజీ తాస్స్యామశరద శ్శతం జ్యోక్చ సూర్యం దృశే । య ఉదగాన్మహతో౽ర్ణ వాద్విభ్రాజమానస్సరిరస్య మధ్యాథ్స మా వృషభో లోహితాక్షస్సూర్యో విపశ్చిన్మనసా పునాతు । బ్రహ్మణశ్చోతన్యసి బ్రహ్మణ ఆణీస్థో

బ్రహ్మణ ఆవపనమసి ధార్రి తేయం పృథివీ బ్రహ్మణా మహీ ధారితమేనేన మహదన్తరిక్షం దివం దాధార పృథివీగ్ం సదేవాం యదహం వేద తదహం ధారయాణి మా మద్వేదోఽధి విస్రసత్ । మేధామనీషే మా విశతాగ్ం సమీచీ భూతస్య భవ్యస్యావరుద్ధ్యై సర్వ మాయురయాణి సర్వ మాయురయాణి । ఆభిర్గీర్భిర్యదతో న ఊనమాప్యాయయ హరివో వర్ధమానః । యదా స్తోతృభ్యో మహి గోత్రా రుజాసి భూయిష్ఠభాజో అధ తేస్యామ । బ్రహ్మ ప్రావాదిష్మ తన్నో మా హాసీత్ । ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః ॥

ఇత్యనువాకేన శాన్తిం కృత్వా వాచం యచ్ఛేత్ ॥ చక్షుషీనిమీల్య అహ తేన వాససాప్రదక్షిణం సముఖం వ్రతినశ్శిరోవేష్టయిత్వా రవావస్తమితే కృత సంధ్యోపాసినం వ్రతినం గ్రామం ప్రాపయేత్ ॥ వ్రతీ తాం రాత్రిం వాగ్యతస్తిష్ఠేదాసీతవా । శ్వో భూతే శిరోవస్త్రముత్ క్షిప్యాచమ్య శిరోవస్త్రంగురవే దత్వా గ్రామాద్బహిర్నిర్గత్య । అగ్నిం, సూర్యం, ఉదకుంభం, ఆకాశం, గిరిం, వత్సం, సువర్ణం, యథాసంభవం శిష్యా యాచార్యో దర్శయేత్ ॥ శిష్యస్తు

వయస్సుపర్ణా ఉపసేదురిన్ద్రం ప్రియమేధా ఋషయో నాధమానాః । అపధ్వాంతమూర్ణుహి పూర్ధిచక్షుర్ముముగ్ధ్య స్మాన్నిధయేవ బద్ధాన్ ॥

ఇతి హిరణ్యమాదిత్యం వా పశ్యేత్ ॥ అథాచార్యో వ్రతాంగమభ్యుదయం పుణ్యాహం చ కుర్యాత్ ॥

॥ఇతి సమానంతంత్రాణి వేదవ్రతాని ॥

⋆⋆⋆

ఉత్సర్జనప్రయోగః

సశిష్యః – ప్రాణానాయమ్య ॥ ఇమం మాణవకం ప్రాజాపత్య, సౌమ్య,

ఆగ్నేయ, వైశ్వదేవ, వ్రతోత్సర్జ కర్మభిః సమానతంత్రేణ సంస్కరిష్యామి శిష్యోఽపి ప్రాజాపత్యాది వ్రతోత్సర్జనం సమానతంత్రేణ కరిష్యే, (ఋష్యర్చన) తర్పణాదిహోమాన్తం సర్వం పూర్వవత్కుర్యాత్ ॥

శ్లో॥ ఆ సన్నోద్వాహ ఆర్తోవా, హ్యేపదిస్వయమేవవా ।
ఏకతంత్రేణ వాకుర్యాదేత ద్వ్రత చతుష్టయం ॥

శ్లో॥ ఉత్సర్జనేతుయుంజాది మీలనాదిచ వర్జయేత్ ।
సమిదాధాన మంత్రేషు ద్యౌస్సమిత్పూర్వమిష్యతే ॥

ప్రాజాపత్యం వ్రతమచారిషం । తదశకం తన్మే రాధి । ఇత్యాది......సౌమ్యవ్రతేతు చతుస్ర ఔదుంబరీ స్సమిధః ॥

(౫) ద్యౌస్సమిత్....అంతరిక్షగ్ం సమిత్...పృథివీ సమిత్.... ప్రాజాపత్యామే ॥ ఉపస్థానేఽపి ॥

ఆదిత్య వ్రతపతే కాండఋషిభ్యః । సౌమ్యం వ్రతమచారిషమ్ ॥ తదశకం తన్మేరాధి ॥ ఏవం –

వాయోవ్రతపతే ....

అగ్నేవ్రతపతే ......

వ్రతానాం వ్రతపతే ....

ఏవమగ్నే వ్రతపతే.....ఆగ్నేయం ॥ అగ్నేవ్రతపతే .... వైశ్వదేవం, ఇతి ప్రాజాపత్యవత్ ॥ జయాద్యు త్తరతంత్రమ్ ॥ శంనోవాతః ॥ యుంజతే .... సమ్మీలనాది వర్జం కర్మ సమాప్తిః ॥

॥ ఇత్యుత్సర్జనమ్ ॥

వ్రతేషు సువనేచైవ, తథైవాధ్యయనేమఖే ।
పరిధి ప్రహరణం కుర్యాల్లేపకార్యం నవిద్యతే ॥

సువనే గ్రహ పూజాయాం, ఉపాకర్మ వ్రతోత్సృజే ।
పరిధి ప్రహరణం కుర్యా త్సంస్రా వస్తువిధీయతే

★★★

లఘుకల్ప వేదవ్రత చతుష్టయ ప్రయోగః

పూర్వవత్ సర్వం సమిదాధానాది ప్రజాపతయే కాండ ఋషయే స్వాహేత్యంతం । ప్రజాపతే నత్వదిత్యాది న సూక్తహోమః । సోమాయ కాండఋషయే స్వాహేత్యాది । సోమోధేనుమితి సూక్తహోమం కృత్వా । అగ్నయే కాండఋషయే – విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః । అనయోశ్చనసూక్తహోమః సాంహితీభ్యః – యాజ్ఞికీభ్యః – వారుణీభ్యః – బ్రహ్మణే – సదసస్పతి మద్భుతమిత్యృచాహుత్వా మదన్తీః స్పృష్ట్వా 'నమోవాచే, పఠిత్వా । పృథివీసమిది త్యాదిభిశ్చతస్రస్సమిధ ఆధాయ – అగ్నే – ఇత్యాది సౌమ్యవ్రతోపస్థానం కృత్వా యుంజతే సవితేతిజ పిత్వా – ఆగ్నేయ వైశ్వదేవయోరుపస్థానం వర్జంజయాది పరిషేచనాంతే మదంతీరుపస్పృశ్య శంనోఽనువాకం పఠిత్వా సమ్మార్జనాది కర్మ సమాపయేత్ ॥ ఏవమేవోత్సర్జనేఽపి సౌమ్యాదృతే సూక్త హోమోపస్థానం వినా ఉత్సర్జన ప్రయోగోక్తవిశేషేణ సహానుష్ఠానమ్ ॥

॥ ఇతి వ్రతానాం విధానాంతరమ్ ॥

★★★

వ్రతచతుష్టయ ప్రకరణమ్

సర్వేదేశేష్వ పిసర్వైరంగీకృత సారస్వత పాఠాధ్యయనేతు కాండానాం

సంకీర్ణత్వేన యథాకాండ మధ్యయనా సంభవాత్ వ్రతా న్యేవఉదగయనే కాండవద్దేకై కశః ఉపాకృత్య సంవత్సరం చరిత్వా విధివదుత్సృజేత్ । చత్వార్యేవ వేదవ్రతా ని ఇత్యుక్తం సుదర్శనభాష్యే ॥ నేదానీంతనైరే వంక్రియతే । సమానేఽహని సమాన తంత్రేణ చత్వారి వేదవ్రతాని చరిత్వా అనుపదమేవ ఉత్సర్జనాని చ సమష్టికారికారీత్యా సర్వేప్యను తిష్ఠన్తి ॥ కించతత్రైవ - కాండోపాకరణే ష్వేతాన్పురస్తాత్సద సస్పతేః । జుహుయాత్కాండ సమాప్తౌ చ శ్రుతిరేషా సనాతనీ ॥ (కాండాను 2-11) ఇతి కాండానుక్రమణ్యాం కాండఋషి దేవతాత్వస్య సిద్ధత్వాత్ ఉపాకరణే సమాపనేచ' ఇతీదం సూత్రం వ్యర్థ మిత్యాక్షిప్య సమాధత్తే । సత్యమితి । అతఏవ ప్రజా పత్యాదయ శ్చత్వారః ప్రధాన హోమ దేవతాః, సాగ్ంం హిత్యా దయః స్వయం ఋపర్యన్తా శ్చత్వారః ఉపహోమేవతాః తేనైతే చత్వారః సర్వకాండానా ముపాకరణ సమాపనయో రనువర్తన్తే, ప్రధా నానువర్తిత్వాదంగానా మిత్యేవం పరం సూత్రమ్ ॥ న దేవతాత్వ విధిపరమ్ । ఆతోనవ్యర్థమితి ॥ అనాకులాయాం - సారస్వతపాఠాధ్యయనే ఉపనయనానన్తర మేవ వెదవ్రతాని చత్వారి క్రమేణ కృత్వాకాలేఽధ్యాయ ముపాకృత్య యథాపాఠ మధ్యయనంకుర్యుః ॥ కేచిత్ వేదవ్రతాని యదాక దాచిత్కుర్వతే । తేషాం మూలంమృగ్యమితి ॥

వ్రతే వపన విచారః

వటోశ్చ కేశ వపనంవ్రతే షూత్సర్జనేషుచ ।

వదన్తి కే చిత్సౌమ్యాఖ్యవ్రత ఏవేతరేషు న॥

భూ ప్రకోష్ఠౌ వినాసర్వం కేశలోమాని వాపయేత్ । ఇతి

★★★

ప్రయాణతంత్రమ్ యద్భుతాది హోమాశ్చ

సూ: ఉత్తరారథస్యోత్తంభనీ ।

మం. సత్యేనోత్త భితా భూమి స్సూర్యేణోత్తభితా ద్యౌః । ఋతేనాదిత్యా స్తిష్ఠన్తి

దివిసోమో అధి శ్రితః ।

సూ: వాహౌ వృత్తరాభ్యాం యునక్తి దక్షిణమగ్రే ।

మం. యు ఇఞ్జన్తి బ్రధ్న మరుషం చరన్తం పరితస్థుషః । రోచంతే రోచనాదివి ।

సూ: ఉత్తరంతతః ।

మం. యోగే యోగే తవస్తరం వాజే వాజే హవామహే । సఖాయ ఇంద్ర మూతయే ॥

సూ: ఆరోహతీ ముత్తరాభి రభి మంత్రయతే ।

మం. సుకిగ్ంం శుకగ్ంం శల్మలిం విశ్వరూపగ్ంం హిరణ్య వర్ణగ్ంం సువృతగ్ంం సుచక్రమ్ । ఆరోహవధ్వమృతస్య లోకగ్గ్స్యోనం పత్యేవ హతుం కృణుష్వ । ఉదుత్తరమారోహన్తీ వ్యస్యన్తీ పృతన్యతః । మూర్ధానం పత్యురారోహ ప్రజయాచ విరాడ్భవ । సమ్రాజ్ఞీశ్వశురేభవ సమాజ్ఞీ శ్వశ్రువాంభవ । ననాన్దరి సమ్రాజ్ఞీ భవ సమ్రాజ్ఞీ అధిదే వృషు । స్నుషాణాగ్ శ్వ శురాణాం ప్రజాయాశ్చ ధనస్యచ । పతీనాంచ దేవృాణాంచ సజాతానాం విరాడ్భవ ।

సూ॥ సూత్రేవర్త్మ నోర్వ్యవస్తృణాతి । ఉత్తరయా నీలం దక్షిణస్యాం । లోహిత ముత్తరస్యామ్ ।

మం॥ నీలలోహితే భవతః కృత్యా సక్తిర్వ్యజ్యతే । ఏధన్తేఽస్యా జ్ఞాతయః పతిర్బన్ధేషు బధ్యతే ॥

సూ॥ తే ఉత్తరాభి రభియాతి

మం॥ యే వధ్వశ్చంద్రం వహతుం యక్ష్మా యన్తి జనాగ్ం అను । పునస్తాన్ యజ్ఞియా దేవానయంతు యత ఆగతాః । మావిదన్పరి పన్థినోయ ఆసీదన్తి దంపతీ । సుగేభిర్దుర్గ మతీతా మపద్రాన్త్వరాతయః । సుగం పన్థాన మారుక్ష మరిష్టగ్గ్ స్వస్తి వాహనమ్ । యస్మిన్వీరో నరిష్యత్య న్యేషాం విన్దతేవసు ।

సూ॥ తీర్థస్థాణు చతుష్పథ వ్యతిక్రమే చోత్తరాం జపేత్ ।

మం॥ తామందసానా మనుషోదురోణ ఆధత్త గ్ంరయిం దశవీరం వచస్యవే। కృతం తీర్థగ్ం సుప్రపాణగ్ం శుభస్పతీస్థాణుం పథేష్ఠా మపదుర్మతిగ్ం హతమ్ ॥

సూ॥ నావముత్తరయాను మంత్రయతే ।

మం॥ అయనో్న మహ్యాః పారగ్గ్ స్వస్తినేష ద్వన స్పతిః । సీరానస్సుతరా భవదీర్ఘా యుత్వాయ వర్చసే ॥

సూ॥ నచనావ్యాగ్ స్తరతీ వధూః పశ్యేత్ । తీర్త్వోత్తరాం జపేత్ ।

మం॥ అస్యపారే నిర్‌ఋుతస్య జీవాజ్యోతి రశీమహి । మహ్యా ఇంద్ర స్వస్తయే ।

సూ॥ శ్మశానాది వ్యతిక్రమే భాండే రథే వారిష్టేఽగ్నేరుప సమాధానాద్యాజ్య భాగాన్తేఽన్వారబ్ధాయాముత్తరా ఆహుతీర్హుత్వా ।

మం॥ యదృతేచి దభిశ్రిషః పురాజర్తృభ్య ఆతృదః । సన్ధాతా సంధిం మఘవా పురోవసుర్ని ష్కర్తా విహ్రుతం పున స్స్వాహా ॥

మఘవత ఇదం నమమ

మం॥ ఇడామగ్నే పురుదగ్ం సగ్ం సనిం గోశ్శశ్వత్త మగ్ం హవమానాయ సాధ। స్యాన్నస్సూనుస్తనయో విజావాగ్నే సాతే సుమతి ర్భూత్వస్మే స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదం నమమ

మం॥ ఇమంమే వరుణ శ్రుధీహవ మద్యాచమృడయ । త్వామ వస్యురాచకే స్వాహా ॥ వరుణాయేదం

మం॥ తత్వాయామి.....ఆయుః ప్రమోషీ స్వాహా ॥ వరుణాయేదం నమమ

మం॥ త్వన్నోఅగ్నే....ప్రముముగ్ధ్యస్మత్స్వాహా ॥ అగ్నీవరుణాభ్యా మిదంనమమ

మం॥ సత్వన్నోఅగ్నే.....సుహవోన ఏధి స్వాహా ॥ అగ్నీవరుణాభ్యామిదం నమమ

మం॥ త్వమగ్నే అయాస్యయా సన్మనసాహితః । అయా సన్ హవ్యమూహిషే యానోధేహి భేషజగ్ స్వాహా ॥ అయసేఅగ్నయ ఇదంనమమ

సూ॥ జయాది ప్రతి పద్యతే పరిషేచ నాంతం కరోతి ।

సూ॥ క్షీరిణా మన్యేషాంవా లక్ష్మణ్యానాం వృక్షాణాం నదీనాం ధన్వనాంచ వ్యతిక్రమ ఉత్తరే యథాలింగం జపేత్ ।

మం॥ యేగన్ధర్వా అప్సరసశ్చ దేవీరేషు వృక్షేషు వాన స్పత్యేష్వాసతే । శివాస్తే అస్యైవధ్వై భవన్తు మాహిగ్ం సిషుర్వ హతు మూహ్యమానామ్ ॥

యా ఓషధయో యానద్యోయానిధన్వాని యేవనా । తే త్వావధు ప్రజావతీం ప్రత్వేముంచన్త్వగ్ం హసః

సూ॥ గృహానుత్తరయా సంకాశయతి ।

మం॥ సంకాశయామి వహతుం బ్రహ్మణాగృహై రఘోరేణ చక్షుషా మైత్రేణ।
పర్యాణద్ధం విశ్వరూపం యదస్యాగ్ స్యోనం పతిభ్య స్సవితా కృణోతుతత్।

సూ॥ వాహావుత్తరాభ్యాం విముఞ్చతిదక్షిణమగ్రే ।

మం॥ ఆవామగన్థు మతిర్వాజినీ వసూన్య శ్వినా హృత్సు కామాగ్ం అయగ్ంసత।
అభూతం గోపా మిథునా శుభస్పతీ ప్రియా అర్యమ్ణో దుర్యాగ్ం అశీమహి
। అయన్నోదేవ స్సవితా బృహస్పతి రిన్ద్రాగ్నీ మిత్రా వరుణా స్వస్తయే ।
త్వష్టావిష్ణుః ప్రజయా సగ్ం రరాణః కామ ఆయాతం కామాయత్వా
విముంచతు ॥

సూ॥ లోహితం చర్మానడుహం ప్రాచీనగ్రీవ ముత్తరలోమ మధ్యేఽగార స్యోత్తర
యాఽస్తీర్య

మం॥ శర్మవర్మే దమాహరాస్యై నార్యా ఉపస్తిరే । సినీవాలి ప్రజాయతా మియం
భగస్య సుమతా అసత్ ।

సూ॥ గృహాన్ ప్రపాదయన్నుత్తరాం వాచయతి దక్షిణేన పదా ।

మం॥ గృహాన్ భద్రాన్సుమనసః ప్రపద్యేవీరఘ్నీ వీరవత స్సువీరాన్ । ఇరాం
వహతో ఘృత ముక్ష మాణా స్తేష్వ హగ్ంసుమనా స్సంవిశామి ।

సూ॥ నచదేహాళీ మభితిష్ఠతి ।

ఇతి తాంతతేత్యాది సూత్రప్రభృతి స్వగృహగమనాంత విధిః

★★★

అగ్నినష్టప్రాయశ్చిత్త ప్రయోగః

ఉపాయనాగ్నౌచ వివాహవహ్నౌ శావానలే సూతక పావకేచ । శాన్తే హృతే చోపహతేచ నష్టే శన్నో దేవీత్యద్భిరవోక్ష్య భస్మ ॥ తస్మిన్సమారోప్య సమిధ్యయన్తే ఆజుహ్వో నోద్బుధ్య పదద్వయేన । లౌక్యానలే తాం సమిధం ప్రహృత్య దద్యాద్వరం కాంచన మేవ మౌల్యం । అయాశ్చ పంచహోతా బ్రాహ్మణ ఏక హోతాదశ । మనస్వతీచ మిందాచ మహావ్యాహృతయస్తథా । అనాజ్ఞాత త్రయం చాఽథ వ్యాహృతిః ప్రణవాదికాః । వారుణ్య స్తంతుమత్యశ్చ తథా తన్త్రం ప్రయోజయేత్ ।

ఆచమ్య.......ఏవం ప్రీత్యర్థం మమ, (దంపత్యోః) ఉత్తరోత్తర కర్మాధికార సిద్ధ్యర్థం, ఉపనయన (వివాహ) అగ్ని నష్టప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే । అపహతా అసురా శ్శన్నోదేవీరితి ద్వాభ్యాం తద్భస్మాద్భిరవోక్ష్య । అపహతా అసురా రక్షాగ్ంసి పిశాచా యేక్షయన్తి పృథివీ మను । అన్యత్రేతో గచ్ఛన్తు యత్రైషాం గతం మనః ॥ శన్నోదేవీ రభిష్టయ ఆ పో భవన్తు పీతయే । శం యోరభిస్ర వంతునః । అయంతే యోనిర్ఋత్వియ ఇతి యజ్ఞియ సమిధం తద్భస్మని సమారోప్య ।

అయన్తే యోనిర్ఋత్వియో యతోజాతో అరోచథాః । తంజానన్నగ్న ఆరోహాధానో వర్ధయా రయిమ్ । శ్రోత్రియాగారాదగ్ని మాహృత్య । స్థండిలే భూర్భువస్సువరోమితి అగ్నింప్రతిష్ఠాప్య । భూర్భువస్సువరోమ్ । ఆజుహ్వాన ఉద్బుధ్యస్వేతి ద్వాభ్యాం తస్మిన్నగ్నౌ తాం సమిధం నిక్షిప్య ।

ఆజుహ్వాన స్సుప్రతీకః పురస్తాదగ్నే స్వాం యోని మాసీద సాధ్యా ।

అస్మిన్త్సధస్థే అధ్యుత్త రస్మిన్ విశ్వేదేవా యజమాన శ్చ సీదత । ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతిజాగృహ్యేన మిష్టాపూర్తే సగ్ం సృజేథామయంచ । పునః కృణ్వగ్గ్స్త్వా పితరం యువాన మన్వా తాగ్ం సీత్వయి తన్తు మేతమ్ ॥ అత్రవరం దద్యాత్ । వరశబ్దేన ధేనురుచ్యతే । ఏతత్కర్మ సమృధ్యర్థం ధేనుదానం శ్రీమహావిష్ణు ప్రీతిం కామయమాన స్తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమ ।

తతః చత్వారి శృంగేత్యాది అలంకరణాన్తంకృత్వా పరిస్తీర్య, చతుష్పాత్ర ప్రయోగాది ఆజ్య సంస్కారాన్తే అగ్నిం పరిషిచ్య । సృవేణ చతుర్గృహీత మాజ్యం సృచి గృహీత్వాన్వారబ్ధాయామ్ । అయాశ్చేత్యాది ద్వాత్రింశ దాజ్యాహుతీః జుహుయాత్ ।

అయాశ్చాగ్నేశ్చ...స్వాహా । అయసేఽగ్నయఇదం॥

మం॥ అగ్నిర్హోతా । అశ్వినాధ్వర్యూ । త్వష్టాగ్నీత్ । మిత్రఉపవక్తా । సోమస్సోమస్య పురోగాః । శుక్ర శ్శుక్రస్యపురోగాః । శ్రాతాస్త ఇన్ద్రసోమాః । వాతా పేర్హవన శ్రుత స్వాహా ॥ అగ్నయే పఞ్చహో త్రఇదం నమమ ।

బ్రాహ్మణ ఏక హోతా । సయజ్ఞః ।సమేదదాతు ప్రజాం పశూన్ పుష్టిం యశః । యజ్ఞశ్చమే భూయాత్స్వాహా । బ్రహ్మణ ఏకహోత్రఇదం । అగ్నిర్ద్విహోతా । సభర్తా । సమేదదాతు ప్రజామ్ పశూన్ పుష్టిం యశః । భర్తాచమే భూయాత్స్వాహా ॥ అగ్నయే ద్విహోత్ర ఇదం ॥ పృథివీ త్రిహోతా । సప్రతిష్ఠా । సమేదదాతు ప్రజాం పశూన్ పుష్టిం యశః । ప్రతిష్ఠాచ మే భూయాత్స్వాహా ॥ పృథివ్యై త్రిహోత్ర ఇదం ॥

అన్తరిక్షం చతుర్హోతా । సవిష్ఠాః । సమేద దాతు ప్రజాం పశూన్

పుష్టింయశః । విష్ణాశ్చమే భూయాత్స్వాహా ॥ అన్తరిక్షాయ చతుర్హోత్ర ఇదం ॥ వాయుః పంచహోతా । స ప్రాణః । సమేదదాతు ప్రజాం పశూన్ పుష్టింయశః । ప్రాణశ్చమే భూయాత్స్వాహా ॥ వాయవే పంచహోత్రఇదం॥ చన్ద్రమాష్షడ్ఢోతా । సఋుతూ౯ కల్పయాతి । సమేదదాతు ప్రజాం పశూన్ పుష్టింయ శః । ఋుతవశ్చమే కల్పన్తాగ్ స్వాహా । చన్ద్రమసేషడ్ఢోత్ర ఇదమ్ ॥ అన్నగ్ం సప్తహోతా । సప్రాణస్య ప్రాణః । సమేదదాతు ప్రజాం పశూన్ పుష్టిం యశః । ప్రాణస్యచమే ప్రాణో భూయా త్స్వాహా ॥ అన్నాయ సప్తహోత్ర ఇదం నమమ ।

ద్యౌరష్టహోతా । సోనాధృష్యః । సమేదదాతుప్రజాం పశూన్ పుష్టిం యశః । అనాధృష్యశ్చ భూయా సగ్గ్స్వాహా ॥ దివే అష్టహోత్ర ఇదం నమమ । ఆదిత్యో నవహోతా । స తేజస్వీ । సమేదదాతు ప్రజాం పశూన్ పుష్టిం యశః । తేజస్వీచ భూయాసగ్గ్ స్వాహా ॥ ఆదిత్యాయ నవహోత్ర ఇదం

ప్రజాపతిర్దశహోతా । స ఇదగ్ం సర్వమ్ । సమే దదాతు ప్రజాం పశూన్ పుష్టిం యశః । సర్వంచమే భూయాత్స్వాహా ॥ ప్రజాపతయే దశహోత్ర ఇదమ్ నమమ ॥

మనోజ్యోతిః.......స్వాహా । మనసేజ్యోతిషఇదం ॥

యన్మఆత్మనో........స్వాహా । మిన్దాదిభ్యోదేవతాభ్య ఇదంనమమ ।

పునరగ్నిః.....స్వాహా । అగ్నీన్ద్ర బృహ స్ప త్యశ్విభ్య ఇదంనమమ ॥

భూరగ్నయేచ పృథివ్యై చ మహతే చస్వాహా । అగ్నయే పృథివ్యై మహత ఇదం నమమ ॥

భువోవ్వాయవే చాన్తరిక్షాయచ మహతేచ స్వాహా । వాయవే అన్తరిక్షాయమహత ఇదం నమమ ॥

సువరాదిత్యాయచ దివేచ మహతేచ స్వాహా । ఆదిత్యాయ దివే మహతఇదం నమమ ॥

భూర్భువస్సువ శ్చన్ద్రమసేచ నక్షత్రేభ్యశ్చ దిగ్భ్యశ్చ మహతేచస్వాహా । చన్ద్రమసే నక్షత్రేభ్యో దిగ్భ్యో మహత ఇదంనమమ॥

అనాజ్ఞాతం......స్వాహా । అయసే అగ్నయఇదం ॥

పురుషసమ్మితో....స్వాహా । అగ్నయఇదం ॥

యత్పాకత్రా.....స్వాహా । అగ్నయఇదం॥

ఓం భూ స్వాహా । అగ్నయఇదం॥

ఓం భువ స్వాహా । వాయవఇదం ॥

ఓం సువ స్వాహా । సూర్యాయేదం ॥

ఓం భూర్భువస్సువస్వాహా । ప్రజాపతయఇదం నమమ ॥

ఇమంమే....స్వాహా । వరుణా యేదం ॥

తత్వాయామి.....స్వాహా । వరుణా యేదం॥

ఉదుత్తమం వరుణ పాశ మస్మ దవాధమం విమధ్య మగ్గ్రశ్రధాయ । అథావయ మాదిత్య వ్రతే తవానాగస్తో అదితయేస్యామస్వాహా । వరుణాయాదిత్యా యేదం ॥ త్రయస్త్రిగ్ంం శత్తం తవో యేవి తత్నిరే । యఇమం యజ్ఞగ్గ్ స్వధయా

దదన్తే తేషాం ఛిన్నం ప్రత్యేతద్దధామి స్వాహా ఘర్మో దేవాగ్ం అప్యేతుస్వాహా ।
అగ్నయే తన్తుమతఇదమ్ ॥

తన్తుంతన్వన్రజసో భానుమన్విహి జ్యోతిష్మతః పథోరక్ష ధియాకృతాన్।
అనుల్బణం వయత జోగువామపో మనుర్భవ జనయా దైవ్యం జనగ్గ్ స్వాహా ।
అగ్నయే తన్తుమత ఇదమ్ నమమ ॥

ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే....స్వాహా । అగ్నయే తన్తుమత ఇదమ్ నమమ ॥

ఓం అదితేన్వ మగ్గ్‌స్థాః ।

ఓం అనుమతేన్వ మగ్గ్‌స్థాః ।

ఓం సరస్వతే న్వమగ్గ్‌స్థాః ।

ఓం దేవసవితః ప్రాసావీః ।

అనేన అగ్ని నష్ట ప్రాయశ్చిత్త హోమేన భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీమహావిష్ణు స్సుప్రీణాతు.

తతః కర్మశేషం సమాపయేత్

★★★

గృహనిర్మాణ ప్రయోగః

ఆదౌ గృహనిర్మాణ ప్రదేశం గత్వా సుముహూర్త కాలే కరిష్యమాణస్య గృహ నిర్మాణ కర్మణః నిర్విఘ్నతా సిద్ధ్యర్థ్యం గృహనిర్మాణ కర్తా మహాగణపతి పూజాంకృత్వా సంప్రార్థ్య । గృహ నిర్మాణం కర్తుం పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే । ఇతి సంకల్ప్య చతురో బ్రాహ్మణానన్నేన పరితోష్య గృహనిర్మాణ కర్మణః పుణ్యాహం

భవన్తో బృవన్తు – ఏవం కర్మణే స్వస్తీత్యాది పుణ్యాహవాచనంకృత్వా ॥

సూ:– దక్షిణా ప్రత్యక్ప్రవణ మగారావకాశ ముద్ధత్య, పాలాశేన శమీమయేన వోదూహేనైతా మేవ, దిశ ముత్తరయో దూహతి ।

నైఋత్యాందిశి నిమ్నం గృహప్రదేశం ఖనిత్రాదినా సర్వతఃఖనిత్వా, పాలాశాదినా దారుణా ।

మం॥ యద్భూమేః క్రూరం తదితో హరామి పరాచీం నిర్ఋతిం నిర్వాహయామి । ఇదగ్గ్ శ్రేయోఽవసాన మాగన్మ దేవాగోమదశ్వావ దిదమస్తు ప్రభూమ ॥ ఇతి ఏతా మేవ కోణ దిశం మృదః ప్రాపయేత్ ॥

సూ:– ఏవంత్రిః ॥ యద్భూమేః క్రూరమితి మంత్రా వృత్యా ద్వితీయవారం తృతీయవారం చోదూహ్యగృహ ప్రదేశం ప్రాగుదక్ప్రవణ ఙ్కుర్యాత్ ॥

సూ:– క్లుప్తముత్తరయాభి మృశ్య, ప్రదక్షిణం స్థూణాగర్తాన్ ఖానయిత్వాఽ భ్యన్తరంపాం సూను దుప్యోత్తరాభ్యాం, దక్షిణాం ద్వార స్థూణా మవదధాతి ॥

మం॥ స్యోనా పృథివి భవా నృక్షరా నివేశనీ । యచ్ఛా నశ్శర్మ సప్రథాః ॥

ప్రాగుదక్ప్రవణం కృతం భూతలమభిమృశ్య ॥ గృహ స్థూణానాం గర్తాన్ ప్రాగాదిషు ప్రదక్షిణం కర్మకరైః ఖానయిత్వా అగారాభ్యంతరం పాంసూన్ ప్రాపయిత్వా ।

మం॥ ఇహైవతిష్ఠ నిమితా తిల్వలా స్యాదిరావతీ । మధ్యే తాల్ప్యస్య తిష్ఠాన్మాత్వా ప్రాపన్న ఘాయవః ॥ ఆత్వాకుమారస్తరుణ ఆవథ్సో జగతా సహ । ఆత్వా పరిస్రుతః కుమ్భా ఆదధ్నః కలశీరయన్ ॥

ఇతి ద్వాభ్యాం గృహాన్నిష్క్రమత ఏవ పురుషస్య దక్షిణాం ద్వార స్థూణాం, ద్వారస్య దక్షిణ గర్తే ప్రతిష్ఠా పయతి ॥

సూ:- ఏవమితరామ్ ॥ ద్వారస్యోత్తర గర్తే, ఇహైవతిష్ఠేతి ద్వాభ్యా మేవోత్తరాం స్థూణాం నిదధాతి

సూ:- యథాఖాతమితరా అన్వవధాయ, వంశమా ధీయమాన ముత్తరేణ యజుషాభి మంత్రయతే ॥ ఇతరాః గృహస్థూణాః ఖనన క్రమేణ తూష్ణీం గర్తేష్వ వస్థాప్య

మం॥ ఋతేన స్థూణావధిరోహ వగ్ంశోగ్రో విరాజన్నప సేధ శత్రూన్ ।
ఇతి స్థూణా స్వాధీయమానం వంశమభిమంత్ర్య ॥

సూ:- సమ్మిత ముత్తరైర్యథా లింగమ్

మః॥ బ్రహ్మచతేక్షత్రంచ పూర్వే స్థూణే అభిరక్షతు । నిర్మితమగారం ప్రాఙ్ముఖోఽభిమంత్ర్య

యజ్ఞశ్చదక్షిణాశ్చ దక్షిణే । తమేవ దక్షిణాభిముఖోఽభిమంత్ర్య ॥ ఇషశ్చోర్జశ్చాపరే । "తమేవపశ్చిమాభిముఖోభి మంత్ర్య॥" "మిత్రశ్చ వరుణశ్చోత్తరే । తమేవోత్తరాభిముఖోభిమంత్ర్య" "ధర్మస్తే స్థూణారాజః శ్రీస్తేస్తూపః" తమేవ మధ్యమాభిముఖోభి మంత్రయేత్

॥ ఇతిగృహనిర్మాణ ప్రయోగః ॥

★★★

నవాగార ప్రవేశ ప్రయోగః

శుభేఽహని కర్తా మంగళస్నానం కృత్వా నిత్యకర్మానం తరం బ్రాహ్మణైరనుజ్ఞాతః ఇష్టదేవతా ప్రార్థనాది గణపతి పూజాంతం కృత్వా ॥ చతురో బ్రాహ్మణానన్నాది నా పరితుష్య గృహశుద్ధ్యర్థం పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య నవాగార ప్రవేశకర్మణః పుణ్యాహం భవంతో బ్రువన్తు । కర్మణే స్వస్తీత్యాది

వాచయిత్వా "వాస్తోష్పతే ప్రతిజానీహి" ఇత్యాదిభిః చతుర్భిర్మంత్రైః గృహాన్ ప్రోక్ష్య "హిరణ్యవర్ణా" ఇత్యాదిభిః స్వయం పత్నీంచ ప్రోక్షేత్ ।

(తతో యథావిభవం నవాగార ప్రవేశే కర్మణి గ్రహానుకూల సిద్ధ్యర్థం గ్రహారాధన పురస్సరం గ్రహయ జ్ఞంచ కుర్యాత్)

తతోదర్భేష్వాసీన ఇత్యాద్యపరేణాగ్నిం ప్రాణానాయమ్య దేశకాలౌ సంకీర్త్య విధివత్ నవాగార ప్రవేశాత్ అపేక్షితాయు రారోగ్యయజ్ఞ, ధనాది ఫలసిద్ధ్యర్థం నవాగార ప్రవేశకర్మ కరిష్యే – ఇతి సంకల్ప్య ఉత్తరతోదర్భాన్నిరస్యాప ఉపస్పృశ్య। తత స్సుముహూర్తకాలే

సూ:– పాలాశం శమీమయం వేధ్మమాదీ య్యోత్తరయాగ్ని ముద్ధృత్యోత్తరేణ యజుషాగారం ప్రపాద్యోత్తర పూర్వదేశేఽగార స్యోత్తరయాగ్నిం ప్రతిష్ఠాపయతి ॥

పాలాశాదిభిర్యజ్ఞియైః కాష్ఠైరౌపాసనాగ్నిం ప్రజ్వాల్య ॥

మం॥ ఉద్ధ్రియమాణ ఉద్ధర పాప్మనోమాయదవిద్వాన్ యచ్చవిద్వాగ్ శ్చకార।

రాత్రౌప్రవేశే – అహ్నాయదేనః కృతమస్తిపాపం ॥

అహ్నిప్రవేశే – రాత్ర్యాయదేనః కృతమస్తి పాపం ॥

సర్వస్మాన్మోద్ధృతో ముంచతస్మాత్ । ఇతీమమ వశిష్టం పాదముభయపక్షేఽపి వదేత్ ॥ ఇత్యనేన జ్వలంత మగ్నిముద్ధృత్య

ఇన్ద్రస్య గృహో వసుమన్తో వరూథినస్తానహగ్ం సుమనసః ప్రపద్యే ॥

గృహంప్రపాద్య (ఆచారాన్మంగళవాద్య ఘోషైః స్వలంకృతాభిః ఉదకుంభ హరిద్రా కుంకుమ ఫలపుష్పతాంబూలాది సమేతాభిః సుమంగళీభిః ఇష్టదేవతా

సవత్సగోసహితైః బ్రాహ్మణై స్సర్వోపకరణైశ్చ సహ నవాగార ప్రవేశంకుర్యాత్॥)

అథపాదౌ ప్రక్షాళ్యాచమ్య ॥ అగారస్యోత్తర పూర్వదేశే యత్రక్వచేతి విధినా 'అమృతాహుతి మమృతాయాం జుహోమ్యగ్నిం పృథివ్యా మమృతస్య జిత్యై తయాఽనన్తం కామమహంజయాని ప్రజాపతిర్యం ప్రథమోజిగా యాగ్నిమగ్నౌ స్వాహా ॥ ఇతితమగ్నిం ప్రతిష్ఠాపయతి

సూ:– తస్మాద్దక్షిణ ముదధానాయతనం భవతి । తస్మి న్విషూ చీనాగ్రాం దర్భాం త్సగ్గ్‌స్తీర్య । తేషూత్తరయా వ్రీహియవాన్న్యప్య । తత్రోఽదధానం ప్రతిష్ఠాపయతి.

ప్రతిష్ఠితాదగ్నేర్దక్షిణతస్సర్వతోఽగ్రాం దర్భాం త్సంస్తీర్య, తేషు. అన్నపతేన్న స్యనోదేహ్యనమీ వస్య శుష్మిణః । ప్రప్రదాతారం తారిషఊర్జంనో ధేహి ద్విపదే చతుష్పదే ॥

ఇతి వ్రీహి యవాంశ్చ సంయుక్తాన్ ద్రోణ పరిమాణాద న్యూనాన్, రాశీకృత్య, తస్మిన్నుదకుంభం సుధాలేపితం తూష్ణీం ప్రతిష్ఠాపయతి ।

సూ:– తస్మిన్నుత్తరేణ యజుషాచతుర ఉదకుంభానానయతి

మం॥ అరిష్టా అస్మాకం వీరాస్సన్తు మాపరాసేచి మేధనమ్ ॥

ఇతి తస్మిన్నుదకుంభే మంత్రా వృత్యా చతురః ఉదకుంభానానయతి ॥ తస్మిన్నుదక పూరితే కుంభే వాస్తోష్పతి ప్రతిమా మాత్రమ పల్లవ మూర్ధ్వాగ్రం కూర్చం కుంభరత్నం నారికేళఫలంచ నిధాయ వస్త్రయుగ్మే నావేష్ట్య స్యో నాపృథివీత్యాదిభిః కలశస్థాపనం కృత్వా వాస్తోష్పతఇతి చతుర్భిర్మంత్రైర్వాస్తోష్పతి మావాహ్య షోడశోపచార పూజాం కుర్యాత్ ॥

సూ:- దీర్ఘముత్తరయాను మంత్రయతే ॥

యది మణికం దీర్ఘంస్యాత్ ॥

మం॥ భూమిర్భూమి మగాన్మా తామాతర మప్యగాత్ । భూయాస్మ పుత్రైః పశుభిర్యోనోద్వేష్టి సభిద్యతామ్ ॥ ఇత్యేతయాఽను మంత్రయతే ॥

సూ:- అగ్నేరుప సమాధా నాద్యాజ్య భాగాంత ఉత్తరా ఆహుతీర్హుత్వా

అగ్నిధ్యానాది షట్పాత్రాణి ప్రయుంజ్య ఆజ్య భాగాంతే కృతే

1. మం॥ వాస్తోష్పతే ప్రతి జానీ హ్యస్మాన్థ్స్వా వేశో అనమీవో భవానః । యత్త్వేమహే ప్రతి తన్నో జుష స్వ శంన ఏధి ద్విపదే శం చతుష్పదే స్వాహా ॥ వాస్తోష్పతయ ఇదం ॥

2. మం॥ వాస్తోష్పతే శగ్మయా ...... స్సదాన స్స్వాహా ॥ వాస్తు పురుషాయేదం...

3. మం॥ వాస్తోష్పతే ప్రతరణోన ఏధిగోభిరశ్వేభిరిందో । అజరాసస్తే సఖ్యేస్యామ పితేవ పుత్రాన్ ప్రతినో జుషస్వ స్వాహా ॥ వాస్తు పురుషాయేదం....

మం॥ అమీవహా + ఏధినస్స్వాహా ॥ వాస్తోష్పతయఇదం ॥ ఇతి చతుర్భిః ప్రతిమంత్ర మాజ్యేన హుత్వా ॥

సూ॥ జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకృత్వా ॥

జయాద్యుత్తర తంత్రం పరిషేచనాంతం కుర్యాత్ ॥

సూ॥ ఉత్తరేణ యజుషోదకుంభేన త్రిఃప్రదక్షిణ మంతరతోఽగారం నివేశనంవా పరిషిచ్య బ్రహ్మణాన్భోజయేదపూపైః సక్తుభిరోదనేనేతి

ఉదకుంభ ముద్వాస్య “శివగ్ంశివం” ఇతి గృహాంతరాళం

నివేశనంవాఽఽన్తతః ప్రదక్షిణం నిరంతర ధారయా సకృదుపాత్తేనోదకుంభేన త్రిః పరిషించేత్ ॥

దేహళ్యా మయశ్శంకుస్థాపన గృహ సూత్రవేష్టన దిగ్బలివరణాని యథాపేక్షం కుర్యాదితి ॥

తతః కలశవస్త్ర ప్రతిమాంచా చార్యాయ దద్యాత్ ॥ తతో నవాగార ప్రవేశాంగ మభ్యుదయం పుణ్యాహవాచనం చకృత్వాఽ పూపాదిభిస్సమ్య క్బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్ ॥ తతః ఫలదానాద్యాచార్య సంభావనాంత మాచారసిద్ధమ్.

॥ఇతి నవాగార ప్రవేశ ప్రయోగః॥

★★★

రుద్రోవా ఏషః అనువాకః

ప్రథమ ప్రపాఠకః

హరిః ఓమ్ ॥ అఙ్గిరసో వై సత్రమాసత । తేషాం పృశ్నిర్ఘర్మధుగాసీత్ । సర్జీషేణాజీవత్ । తేఽబ్రువన్ । కస్మై ను సత్రమాస్మహే। యేఽస్యాఓషధీర్న జనయామ ఇతి । తే దివో వృష్టిమసృజన్త । యావన్త స్తోకా అవాపద్యన్త । తావతీరోషధయోఽజాయన్త। తాజ్జాతాః పితరో విషేణాలిమ్పన్॥॥ తాసాఙ్జగ్ధ్వా రుప్యన్నైత్ । తేఽబ్రువన్। క ఇదమిత్థమకరితి । వయం భాగధేయమిచ్ఛమానా ఇతి పితరోఽబ్రువన్ । కింవో భాగధేయ మితి । అగ్నిహోత్ర ఏ వనో ప్యస్త్వి త్యబ్రువన్ । తేభ్య ఏత ద్భాగధేయం ప్రాయచ్ఛన్ । యద్ధుత్వా నిమార్ష్ణి । తతో వైత ఓషధీరస్వదయన్ । య ఏవం వేద ॥ ॥ స్వదన్తేఽస్మా ఓషధయః । తే వత్సముపావాసృజన్ । ఇదన్నో హవ్యం ప్రదాపయేతి । సోఽబ్రవీద్వరం

వృణై । దశమూ రాత్రీర్జాతన్న దోహన్ను । ఆసజ్గవం మాత్రాసహ చరాణీతి । తస్మాద్వృథ్సఞ్జాతన్దశ రాత్రీర్నదుహన్తి । ఆసజ్గవం మాత్రా సహ చరతి । వారేవృతగ్గ్ హ్యస్య । తస్మాద్వృథ్సగ్ం సగ్ంసృష్టధయగ్ం రుద్రో ఘాతుకః । అతి హిసన్ధాన్ధయతి

3 ॥

అలిమ్పన్వేదఘాతుక ఏకఇ్చ ॥ ౧ ॥

రుద్రో వా ఏషః । యదగ్నిః । పత్నీస్థాలీ । యన్మధ్యేఽగ్నేరధి శ్రయేత్ । రుద్రాయ పత్నీమపి దధ్యాత్ । ప్రమాయు కా స్యాత్ । ఉదీ చోఽఙ్గారాన్ని రూహ్యాధి శ్రయతి । పత్నియై గోపీథాయ । వ్యన్తాన్కరోతి । తథా పత్న్య ప్రమాయుకా భవతి ॥౧౬ ॥

ఘర్మో వా ఏషోఽశాన్తః । అహరహః ప్రవృజ్యతే । యదగ్నిహోత్రమ్ । ప్రతిషిఞ్చే త్పశుకామస్య । శాన్తమివ హి పశవ్యమ్ । న ప్రతిషిఞ్చే ద్బ్రహ్మవర్చస కామస్య । సమిద్ధమివ హి బ్రహ్మవర్చసమ్ । అథో ఖలు । ప్రతి షిచ్యమేవ । యత్ప్రతిషిఞ్చతి ॥౧౭॥

తత్పశవ్యమ్ । యజ్జుహోతి । తద్బ్రహ్మవర్చసి । ఉభయమేవాకః। ప్రచ్యుతంవా ఏతదస్మాల్లోకాత్ । అగతన్దేవలోకమ్ । యచ్ఛృతగ్ం హవిరనభిఘారితమ్ । అభి ద్యోతయతి । అభ్యేవైనద్ఘారయతి । అథో దేవత్రైవైనద్గమయతి ॥౧౮ ॥

పర్యగ్ని కరోతి । రక్షసామపహత్యై । త్రిః పర్యగ్ని కరోతి । త్ర్యావృద్ధి యజ్ఞః । అథో మేధ్యత్వాయ । యత్ప్రాచీనముద్వాసయేత్ । యజమానగ్ం శుచాఽర్పయేత్ । యద్దక్షిణా । పిత్రుదేవత్యగ్గ్ స్యాత్ । యత్ప్రత్యక్ ॥ ౧౯ ॥

పత్నీగ్ం శుచార్పయేత్ । ఉదీచీన ముద్వాసయతి । ఏషావైదేవ మనుష్యాణాగ్ం శాన్తాదిక్ । తామేవైనదనూద్వాసయతి శాన్త్యై । వర్త్మ కరోతి । యజ్ఞస్య సన్తత్యై । నిష్టపతి । ఉపైవ తత్ స్తృణాతి । చతురున్నయతి । చతుష్పాదః పశవః ॥౨౦ ॥

పశూనేవావ రున్ధే । సర్వాన్పూర్ణా నున్నయతి । సర్వే హి పుణ్యారాద్ధాః । అనూచ ఉన్నయతి । ప్రజాయా అనూచీనత్వాయ । అనూచ్యేవాస్య ప్రజాఽర్ధుకా భవతి । సం మృశతి వ్యావృత్త్యై । నాహోష్యన్నుప సాదయేత్ । యదహోష్యన్నుప సాదయేత్ । యథాఽన్యస్మా ఉపనిధాయ ॥౨౧ ॥

అన్యస్మై ప్రయచ్ఛతి । తాదృగేవ తత్ । ఆఽస్మై వృశ్చ్యేత । యద్దేవ గార్హపత్యేఽధి శ్రయతి । తేన గార్హపత్యం ప్రీణాతి । అగ్నిరభిభేత్ । ఆహుతయో మాఽత్యేష్యన్తీతి। స ఏతాగ్ం సమిధమపశ్యత్ । తామాఽధత్త । తతోవా అగ్నా వాహుతయోఽధ్రియన్త ॥ ౨౨ ॥

యదేనగ్ం సమయచ్ఛత్ । తథ్సమిధస్సమిత్త్వమ్। సమిధమా దధాతి । సమేవైనం యచ్ఛతి । ఆహుతీనాన్ధృత్యై । అథో అగ్ని హోత్రమేవేధ్మ వత్కరోతి । ఆహుతీనాం ప్రతిష్ఠిత్యై । బ్రహ్మవాదినో వదన్తి । యదేకాగ్ం సమిధమాధాయద్వే ఆహుతీ జుహోతి । అథ కస్యాగ్ం సమిధి ద్వితీయా మాహుతిఞ్జుహోతీతి ॥౨౩ ॥

యద్ద్వే సమిధావాదధ్యాత్ । భ్రాతృవ్యమస్మై జనయేత్ । ఏకాగ్ం సమిధమాధాయ । యజుషాఽన్యామాహుతింజుహోతి । ఉభే ఏవ సమిద్వతీ ఆహుతీ జుహోతి । నాస్మై భ్రాతృవ్యఞ్జనయతి । ఆదీప్తాఽయాఞ్జుహోతి ।

సమిద్ధమివ హి బ్రహ్మవర్చసమ్ । అథో యథాఽతిథిర్జ్యోతిష్కృత్వా పరి వేవేష్టి । తాదృగేవ తత్ । చతురున్నయతి । ద్విర్జుహోతి । తస్మాద్ద్విపాచ్చతుష్పాదమత్తి । అథోద్విపద్యేవ చతుష్పదః ప్రతిష్ఠాపయతి ॥ ౨౪ ॥

భవతి ప్రతిషిఞ్చతి గమయతి ప్రత్యక్పశవ ఉపనిధాయా ధ్రియ న్తేతి తచ్చత్వారిచ ॥౩ ॥ తై–బ్రా–౨– ౧ – ౩

★★★

సూర్యాథర్వశీర్షమ్

ఓం భద్రం...... దధాతు – ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః ॥

ఓం అస్యశ్రీ సూర్యాథర్వశీర్షస్య । బ్రహ్మ ఋషిః । ఆదిత్యోదేవతా । గాయత్రీ ఛందః । హంసాద్యగ్ని నారాయణ యుక్తం బీజం । హృల్లేఖా శక్తిః । ద్విపదాది సర్గ సంయుక్తం కీలకం । ధర్మార్థ కామ మోక్షార్థేజపే వినియోగః ।

షట్స్వరారూఢ బీజేన షడంగం రక్తాంబుజ సంస్థితం । సప్తాశ్వరథినం హిరణ్యవర్ణం చతుర్భుజం పద్మద్వయాఽభయ వరదహస్తం కాలచక్రప్రణేతారం శ్రీసూర్య నారాయణం య ఏవం వేద సవైబ్రాహ్మణః ।

ఓం భూః ఓం భువః ఓం స్వః ఓం మహః ఓం జనః ఓం తపః ఓం సత్యం ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ పరోరజసి సావదోం । ఓమా పోజ్యోతీర సోమృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోం ॥

సూర్య ఆత్మా జగతస్త స్థుషశ్చ । సూర్యాద్వైఖల్విమాని భూతాని జాయంతే । సూర్యాద్యజ్ఞః పర్జన్యోఽన్న మాత్మా । నమస్తే ఆదిత్యాయ । త్వమేవ కేవలం

కర్తాసి। త్వమేవ ప్రత్యక్షం విష్ణురసి। త్వమేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మోసి। త్వమేవ ప్రత్యక్షం రుద్రోసి। త్వమేవ ప్రత్యక్షమృగసి। త్వమేవ ప్రత్యక్షం యజురసి। త్వమేవ ప్రత్యక్షం సామాసి । త్వమేవ ప్రత్యక్ష మథర్వాసి । త్వమేవ సర్వం ఛందోసి । ఆదిత్యాద్వాయుర్జాయతే। ఆదిత్యాద్భూ మిర్జాయతే। ఆదిత్యాదాపో జాయంతే। ఆదిత్యజ్యోతి ర్జాయతే। ఆదిత్యాద్వ్యోమ దిశోజాయంతే। ఆదిత్యాద్వేదా జాయంతే। ఆదిత్యాద్దేవా జాయంతే। ఆదిత్యో వాఏష ఏతన్మండలం తపతి। అసా వాదిత్యో బ్రహ్మ । ఆదిత్యోంతః కరణ మనోబుద్ధి చిత్తాహం కారాః । ఆదిత్యో వైవ్యాన సమానో దానాపాన ప్రాణాః । ఆదిత్యో వైశ్రోత్ర । త్వక్చ క్షూ రసనా నాసాః । ఆదిత్యోవై వాక్పాణిపాదోపస్థ పాయూని। ఆదిత్యోవైశబ్ద స్పర్శరూపరసగంధాః। ఆదిత్యోవై వచనాదాన గమనానంద విసర్గాః । ఆనందమయోజ్ఞానమయో విజ్ఞానమయ ఆదిత్యః । నమో మిత్రాయభానవే మృత్యోర్మాంపాహి భ్రాజిష్ణవే విశ్వహేతవే నమః। సూర్యోనో దివస్పాతువాతో అంతరిక్షాత్। అగ్నిర్నః పార్థివేభ్యః। సూర్యాద్భవంతి భూతాని। సూర్యేణ పాలితానితు। సూర్యేలయం ప్రాప్నువంతి। యస్సూర్య స్సోహమేవచ । చక్షుర్నోదేవస్సవితా చక్షుర్న ఉత పర్వతః । చక్షుర్ధాతాదధాతునః । ఆదిత్యాయ విద్మహే సహస్ర కరాయ ధీమహి । తన్న స్సూర్యః ప్రచోద యాత్। సవితా పశ్చాత్తాత్। సవితా పురస్తాత్। సవితోత్తరాత్తాత్। సవితాధరాత్తాత్ । సవితానస్సువతు సర్వతాతిం । సవితానోరాసతాం దీర్ఘ మాయుః ।

ఓమిత్యేకాక్షరమ్ బ్రహ్మ। ఘృణిరితి ద్వే అక్షరే। సూర్య ఇత్యక్షర ద్వయం।

ఆదిత్య ఇతి త్రీణ్యక్షరాణి। ఏతద్వైసూర్య స్యాష్టాక్షరం మనుం। యస్సదాహరహర్జపతి సోఽబ్రహ్మణ్యో బ్రాహ్మణో భవతి । సూర్యాభిముఖం జప్త్వామహావ్యాధి భయాత్ప్రముచ్యతే । అలక్ష్మీర్నశ్యతి । అభక్ష్య భక్షణా త్పూతో భవతి । అపేయపానాత్పూతో భవతి। అగమ్యా గమనాత్పూతో భవతి। వ్రాత్య సంభాషణా త్పూతో భవతి । మధ్యాహ్నే సూర్యాభిముఖః పఠేత్ । సద్యః పంచ మహాపాపాత్ప్రముచ్యతే। సైషాసావిత్రీ విద్యా నకస్య చిత్ప్రశంసేత్ ।

యయ ఏత న్మ హా భాగః ప్రాతః పఠతిస భాగ్య వాన్జాయతే। పశూన్విందతి వేదార్థం లభతే। త్రికాలం జప్త్వా క్రతుశతఫలం ప్రాప్నోతి। హస్తాఽదిత్యేజపతి సమహామృత్యుంతరతి । య ఏవంవేద । ఇత్యుపనిషత్.

ఇతి సూర్యాథర్వశీర్షమ్ సమాప్తమ్.

ఓం భద్రంకర్ణేభిః....... బృహస్పతిర్దధాతు ॥

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

★★★

గణపత్యథర్వ శీర్షమ్

ఓం భద్రంకర్ణేభిః....... బృహస్పతిర్దధాతు ॥

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః ॥

ఓంలం నమస్తే గణపతయే । త్వమేవప్రత్యక్షం తత్త్వమసి । త్వమేవ

సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మాసి । త్వం సాక్షాదాత్మాసి నిత్యం ॥

ఋతం వచ్మి । సత్యం వచ్మి । అవత్వంమాం । అవవక్తారం । అవశ్రోతారం । అవదాతారం । అవధాతారం । అవానూచాన మవశిష్యం ॥

అవ పశ్చాత్తాత్ । అవపురస్తాత్ । అవోత్తరాత్తాత్ । అవదక్షిణాత్తాత్ । అవచోర్ధ్వాత్తాత్ । అవాధరాత్తాత్ । సర్వతో మాం పాహి పాహి సమంతాత్ ॥ త్వం వాఙ్మయస్త్వంశ్చిన్మయః । త్వమానందమయస్త్వం బ్రహ్మమయః । త్వం సచ్చిదానందాఽద్వితీయోసి । త్వం ప్రత్యక్షం బ్రహ్మాసి । త్వం జ్ఞానమయో విజ్ఞానమయోసి ॥

సర్వం జగదిదం త్వత్తో జాయతే
సర్వం జగదిదం త్వత్తస్తిష్ఠతి
సర్వం జగదిదం త్వయిలయమేష్యేతి
సర్వం జగదిదం త్వయి ప్రత్యేతి
త్వం భూమి రాపోఽనలో నిలోనభః

త్వం చత్వారి వాక్పదాని । త్వం గుణత్రయా తీతః । త్వం దేహత్రయా తీతః । త్వంకాల త్రయాతీతః । త్వం మూలాధారే స్థితోఽసి నిత్యం । త్వం శక్తి త్రయాత్మకః । త్వాం యోగి నో ధ్యాయంతి నిత్యం । త్వం బ్రహ్మాత్వం విష్ణుస్త్వం రుద్రస్త్వ మిద్రస్త్వ మగ్నిస్త్వం వాయుస్త్వం సూర్యస్త్వం చంద్రమాస్త్వం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోం ॥

గణాదీన్ పూర్వ ముచ్చార్య వర్ణాదీన్ తదనంతరమ్ అనుస్వారః పరతరః । అర్ధేందు లసితమ్ । తారేణరుద్ధం । ఏతత్త వ మను స్వరూపమ్ । గకారః పూర్వరూపమ్ । అకారో మధ్యమరూపమ్ । అనుస్వారశ్చాంత్యరూపమ్ । బిందు రుత్తరరూపమ్ । నాదస్సంధానం । సంహితా సంధిః । సైషా గాణేశీ విద్యా । గణక ఋషిః నిచృద్గాయత్రీ ఛందః శ్రీమహాగణపతిర్దేవతా ॥ఓం గం గణపతయేనమః ।

ఏకదంతాయవిద్మహే వక్రతుండాయధీమహి ।
తన్నోదంతిః ప్రచోదయాత్ ॥

ఏకదంతం చతుర్హస్తం పాశమంకుశ ధారిణమ్ । రదంచ వరదం హస్తైర్బిభ్రాణం మూషకధ్వజమ్ ॥ రక్తం లంబోదరం శూర్పకర్ణకం రక్తవాససమ్ । రక్త గంధాను లిప్తాంగం రక్త పుష్పైస్సుపూజితమ్ ॥ భక్తాను కంపినందేవం జగత్కారణ మచ్యుతమ్ । ఆవిర్భూతంచ సృష్ట్యాదౌ ప్రకృతేః పురుషాత్పరమ్ ॥ ఏవం ధ్యాయతి యోనిత్యం స యోగీ యోగినాం వరః ॥

ఓం నమో వ్రాతపతయే నమో గణపతయే నమః ప్రమథపతయే నమస్తే అస్తు లంబోదరాయ ఏక దంతాయ విఘ్నవినాశినే శివసుతాయ శ్రీవరద మూర్తయే నమో నమః ॥

ఏతద ధర్వ శీర్షం యోఽధీతే సబ్రహ్మ భూయాయ కల్పతే । స సర్వత స్సుఖమేధతే । స సర్వవిఘ్నై ర్నబాధతే । స పంచమహా పాత కాత్ప్రముచ్యతే । సాయమధీయానో దివసకృతం పాపం నాశయతి । ప్రాతరధీయానో రాత్రికృతం పాపం నాశయతి । సాయంప్రాతః ప్రయుంజానః అపాపో భవతి । సర్వత్రాఽధీయానోఽప విఘ్నో భవతి । ధర్మార్థ కామమోక్షంచ విందతి । ఇద మధర్వ శీర్షం అశిష్యాయ నదేయం । యో యది మోహాద్దాస్యతి సపాపీయాన్

భవతి । సహస్రాఽవర్తనాత్ యం యం కామ మధీతే తం తమనేన సాధయేత్ । అనేన గణపతి మభిషించతి । స వాగ్మీ భవతి । చతుర్థ్యా మనశ్నన్ జపతి స విద్యావాన్ భవతి స మేధావాన్ భవతి । ఇత్యథర్వణ వాక్యం । బ్రహ్మాద్యాచరణం విద్యాన్నబిభేతి కదా చనేతి ।

యో దూర్వాంకురై ర్యజతి, స వైశ్రవణో పమో భవతి । యో లాజైర్యజతి, సయశోవాన్ భవతి । యో మోదక సహస్రేణ యజతి స వాంఛిత ఫల మవాప్నోతి । య స్సాజ్య సమిద్భిర్యజతి, స సర్వం లభతే, స సర్వం లభతే । అష్టౌ బ్రాహ్మణాన్ సమ్యగ్గ్రాహయిత్వా సూర్య వర్చస్వీ భవతి । సూర్య గ్రహణే మహానద్యాం, ప్రతిమా సన్నిధౌవాజప్త్వా సిద్ధమంత్రో భవతి । మహా విఘ్నా త్ప్ర ముచ్యతే । మహా దోషాత్ప్రముచ్యతే । మహాపాపా త్ప్రముచ్యతే । మహా ప్రత్యవాయాత్ప్రముచ్యతే । స సర్వవిద్భవతి, స సర్వవిద్భవతి య ఏవం వేద । ఇత్యుపనిషత్ –

ఓం భద్రం కర్ణే .... దధాతు । ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

★★★

నారాయణాథర్వశీర్షమ్

ఓంభద్రం ....దధాతు – ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః

ఓం అథపురుషోహవై నారాయణో కామయత ప్రజాసృజేయేతి । నారాయణాత్ప్రాణో జాయతే । మనస్సర్వేంద్రియాణిచ । ఖం వాయుర్జ్యోతిరాపః పృథివీ విశ్వస్యధారిణీ । నారాయణాద్బ్రహ్మా జాయతే । నారాయణాద్విష్ణుర్జాయతే । నారాయణాద్రు ద్రోజాయతే । నారాయణాద్విష్ణుర్జాయతే । నారాయణాత్ప్రజాపతిః

ప్రజాయతే। నారాయణాద్దేవాస్సముత్పద్యన్తే। నారాయణాత్ప్రవర్తన్తే। నారాయణే ప్రలీయన్తే। అథాదిత్యోనారాయణః। బ్రహ్మోనారాయణః। శివశ్చనారాయణః। శక్రశ్చనారాయణః। కాలశ్చనారాయణః। దిశశ్చనారాయణః।ఊర్ధ్వశ్చనారాయణః। అధశ్చనారాయణః। అంతర్బహిశ్చ నారాయణః। నారాయణ ఏవేదగ్ం సర్వం యద్భూతం యచ్చభవ్యం। నిష్కళో నిరంజనో నిర్వికల్పో నిరాఖ్యాతః। శుద్ధోదేవ ఏకోనారాయణః నద్వితీయోస్తి కశ్చిత్। య ఏవం వేద। స విష్ణురేవ భవతిస విష్ణురేవ భవతి। ఓ మిత్యగ్రే వ్యాహరేత్। నమఇతి పశ్చాత్। నారాయణాయే త్యుపరిష్టాత్। ఓమిత్యే కాక్షరమ్। నమఇతి ద్వే అక్షరే। నారాయణాయేతి పంచాక్షరాణి। ఏతద్వై నారాయణ స్యాష్టాక్షరం పద మధ్యేతి। అనుప్రవతస్సర్వ మాయురేతి। విందతే ప్రజాం రాయస్పోషం గోపత్యం తతోఽమృతత్వ మశ్నుతే తతోఽమృతత్వమశ్నుత ఇతి।

ప్రత్యగానందం బ్రహ్మపురుషం ప్రణవస్వరూపం। అకార ఉకారో మకార ఇతి। తానేకధాసంయోజ్యతదేవ తదోమితి। యముక్త్వా ముచ్యతే యోగీజన్మ సంసార బంధనాత్। ఓం నమోనారాయణాయేతి మంత్రోపాసకః। వైకుంఠభువనం గచ్ఛతి। తదిదం పరమం పుండరీకం విజ్ఞాన ఘనం। తస్మాత్తాడిదాభమాత్రం। బ్రహ్మణ్యోదేవకీ పుత్రో బ్రహ్మణ్యోమధుసూదనః। సర్వభూత స్థమేకం నైనారాయణం। కారణ రూపం పరబ్రహ్మకం। ఏతదథర్వ శీర్షం యోఽధీతే। సాయమధీయానో దివసకృతం పాపం నాశయతి। ప్రాతరధీయానో రాత్రికృతం పాపం నాశయతి।

సాయంప్రాతః ప్రయుంజానో అపాపోభవతి। మధ్యందిన మాదిత్యాభిముఖో ధీయానః సద్యః పంచమహాపాతకోప పాతకేభ్యో ముచ్యతే। సర్వవేద పారాయణ పుణ్యంలభతే। శ్రీనారాయణసాయుజ్య మవాప్నోతి। య ఏవంవేద। ఇత్యుపనిషత్।

ఇతి నారాయణాధర్వ శీర్షమ్ సమాప్తమ్

ఓంభద్రం......దధాతు ఓంశాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

★★★

మహాసౌర విధాన సూర్యనమస్కారములు

ఓం॥ నమో॒బ్రహ్మ॒ణే ...... మ॒హతేకరోమి ॥

ఓం శాంతి॒ శ్శాంతి॒ శ్శాంతిః ॥

అథ సౌర్యాణాం మంత్రాణాం ఋక్సంఖ్యాం ఋషి దైవత శ్ఛందాంసి హ్యనుక్రమిష్యామః । పూర్వాచార్యైః క్రమేణైతత్సర్వం పురాదిష్టం శౌనాకాదిభి, రాచార్యైః జపతాంతు ప్రత్యక్షార్థ మిదానీం తన్మయోచ్యతే । మహావ్యాధీన్ కుష్ఠాపస్మార హృద్రోగ వ్యధోదర గుల్మభూర్గు దార్శః శోణితార్క్షః జలోదర భగందర పాండురోగైః కాసశ్వాస సహితాది విస్ఫోటక మజీర్ణ శిరోరోగ ప్రమేహాంశ్చ మహావ్యాధీన్నాశయేత్। మమ ఇహజన్మని జన్మాంతర కృత మహాపాతకోపపాతక సమస్త పాపక్షయద్వారా శ్రీ పద్మినీ సంజ్ఞాఛాయోషా సమేత శ్రీ సవితృ సూర్య నారాయణ ముద్దిశ్య శ్రీపద్మినీ సంజ్ఞాఛాయోషా సమేత శ్రీసవితృ సూర్యనారాయణ ప్రీత్యర్థం మహాసౌర నమస్కారాణి కరిష్యే ॥

ఛందః:– ఉదుత్యం జాతవేదసమితి త్రయోదశర్చస్య సూక్తస్య । కణ్వపుత్రః ప్రస్కణ్వఋషిః । సూర్యోదేవతా । నవాద్యా గాయత్రీ ఛందః । ఉద్వయం తమ సస్పరీతి చతస్రోఽనుష్టుభః। ఉద్యంనద్యేత్యయం తృచోరోగఘ్నః। ఉపనిషదంత్యార్థర్చో ద్విషఘ్నః।

మహాసౌరపారాయణే, సూర్యోపస్థానే వినియోగః ।

మం– ఉదు॒త్యం జా॒త వేదసం దే॒వంవహంతి కే॒తవః। దృ॒శే విశ్వా॒య సూర్యమ్॥

అపత్యే తాయవో యథా నక్షత్రాయం త్యక్తుభిః । సూరాయ విశ్వ చక్షసే ॥

అదృశ్రమస్య కేతవో విరశ్మయో జనాంగ్ అను ।

భ్రాజంతో అగ్నయో యథా ॥

తరణి ర్విశ్వ దర్శతో జ్యోతిష్కృదసి సూర్య । విశ్వమాభాసి రోచనమ్ ॥

ప్రత్యఙ్ దేవానాం విశః ప్రత్య ఙ్గుదేషిమా నుషాన్ ।

ప్రత్యఙ్ విశ్వం స్వర్దృశే ॥

యేనా పావక చక్షసా భురణ్యం తం జనా అను ।

త్వం వరుణ పశ్యసి ॥

విద్యామేషి రజ స్పృథ్వహా మిమానో అక్తుభిః ।పశ్యన్జన్మాని సూర్య ॥

సప్తత్వా హరితో రథే వహన్తి దేవ సూర్య । శోచిష్కేశం విచక్షణ ॥

అయుక్త సప్త శుంధ్యువ స్సూరో రథస్యనప్త్యః ।

తాభిర్యాతి స్వయుక్తిభిః ॥

ఉద్వయం తమ సస్పరి జ్యోతిష్పశ్యన్త ఉత్తరమ్ ।

దేవం దేవత్రా సూర్య మగన్మ జ్యోతి రుత్తమమ్ ॥

ఉద్యన్నద్య మిత్రమహ ఆరోహన్నుత్తరాం దివం ।

హృద్రోగం మమసూర్య హరిమాణంచనాశయ ॥

శుకేషుమే హరిమాణం రోపణాకా సుదధ్మసి ।

అథోహారిద్ర వేషుమే హరిమాణం నిదధ్మసి ॥

ఉదగా దయమాదిత్యో విశ్వేన సహసాసహ ।

ద్విషన్తంమహ్యం రంధయ న్మో అహం ద్విషతేరథం ॥

ఛందః– చిత్రం దేవానామితి షళర్చస్యసూక్తస్య । ఆంగీరస పుత్రః కుత్సఋషిః।
సూర్యోదేవతా । త్రిష్టుప్ఛందః । మహాసౌరపారాయణే... వినియోగః ।

మంత్ర:–చిత్రం దేవానాముదగా దనీకం చక్షుర్మిత్రస్య వరుణ స్యాగ్నేః। ఆప్రాద్యావా
పృథివీ అన్తరిక్షం సూర్య ఆత్మాజగత స్తస్థుషశ్చ ॥

సూర్యో దేవీ ముషసం రోచమా నాంమర్యోన యోషా మభ్యేతి పశ్చాత్।
యత్రానరోదేవ యంతో యుగాని వితన్వతే ప్రతిభద్రాయ భద్రమ్ ॥ భద్రా
అశ్వా హరిత సూర్యస్య చిత్రా ఏతగ్వా అనుమాద్యాసః । నమస్యన్తోదివ ఆపృష్ఠ
మస్థుః పరిద్యావా పృథివీ యన్తిసద్యః ॥ తత్సూర్యస్య దేవత్వం తన్మహిత్వం మధ్యాకర్తో
ర్వితతం సంజభార । యదేదయుక్త హరిత స్సధస్థా దాద్రాత్రీ వాసస్తనుతే సిమస్మై
॥ తన్మిత్రస్య వరుణ స్యాభిచక్షే సూర్యోరూపం కృణుతే ద్యోరుపస్థే। అనన్తమన్యద్రుశదస్య
పాజః కృష్ణమన్యద్ధరిత స్సంభరంతి ॥

అద్యాదేవా ఉదితా సూర్యస్య నిరంహసః పిపృతాని రవద్యాత్। తన్నోమిత్రో
వరుణో మామహంతా మదితి స్సిన్ధుః పృథివీఉతద్యౌః॥

ఛందః– ఇంద్రం మిత్రమితి ద్వయోర్మం త్రయోః। ఔచథ్యపుత్రో దీర్ఘతమఋషిః
సూర్యో దేవతా త్రిష్టుప్ఛందః । మహాసౌర.... వినియోగః ॥

మంత్రః– ఇంద్రం మిత్రం వరుణమగ్ని మాహురథో దివ్యస్స సుపర్ణో గరుత్మాన్ ।
ఏకం స ద్విప్రా బహుధా వదం త్యగ్నిం యమం మాత రిశ్వాన మాహుః ॥
కృష్ణం నియానం హరయస్సుపర్ణా అపోవసానా దివ ముత్పతన్తి । త ఆఽవ
వృత్ర న్సదనా ద్రుతస్యాదిద్ఘృతే న పృథివీవ్యుద్యతే ॥

ఛందః– హంసశ్శుచిష దిత్యేకస్యాఋుచోగౌతమపుత్రో వామదేవఋషిః । సూర్యోదేవతా । జగతీ ఛందః । మహాసౌర..వినియోగః ॥

మంత్రః– హంసశ్శుచిష ద్వసురన్తరిక్షసద్ధోతా వేదిష దతిథి ర్దురోణసత్ । నృషద్వరస దృత సద్వ్యోమ సదబ్జా గోజా ఋతజా అద్రిజా ఋతమ్ ॥

ఛందః– యత్వా సూర్యేత్యస్య మంత్రస్య భూమిపుత్రోఽత్రిఋషిః । సూర్యోదేవతా । అనుష్టుప్ఛందః । మహాసౌర...వినియోగః ॥

మంత్రః–యత్వా సూర్య స్వర్భాను స్తమసాఽవిధ్యదాసురః । అక్షేత్ర విద్యథాముగ్ధోభువనా న్యదీధయుః ॥

ఛందః– యదద్యేత్యేకా ఉత్సూర్య ఇతి తిస్రః ఉద్వేతీతి చతస్రోఽర్ధర్చశ్చ ఏతాసాం మంత్రాణాం మైత్రావరుణ పుత్రో వసిష్ఠఋషిః । సూర్యోదేవతా । త్రిష్టుప్ఛందః । మహాసౌర......వినియోగః ॥

మంత్రః–యదద్య సూర్య బ్రవో నాగా ఉద్యన్మిత్రాయ వరుణాయ సత్యమ్ । వయందేవత్రా అదితేస్యామ తవ ప్రియాసో అర్యమన్గృణంతః ॥ ఉత్సూర్యో బృహదర్చీం ష్యశ్రేత్పురు విశ్వా జనిమ మానుషాణామ్ । సమోదివాదదృశే రోచ మానః క్రత్వా కృత సుకృతః కర్తృభిర్భూత్ ॥ ససూర్య ప్రతిపురో నఉద్గా ఏభి స్తోమేభి రేతశేభి రేవైః । ప్రనోమిత్రాయవరుణాయ వోచోఽనాగసో అర్యమ్ణే అగ్నయేచ ॥ వినస్సహస్రం శురుధోరద స్నృతావానో వరుణో మిత్రో అగ్నిః । యచ్ఛంతు చంద్రా ఉపమంనో అర్కమానః కామం పూపురన్తు స్తవానాః ॥ ఉద్వేతి సుభగో విశ్వచక్షా స్సాధారణస్సూర్యోమానుషాణామ్ । చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్య

దేవశ్చర్మేవయస్స మవివ్యక్తమాంసి ॥

ఉద్వేతి ప్రసవీతా జనానాం మహాన్కే తురర్ణవ స్సూర్యస్య । సమానం చక్రం పర్యావివృత్స న్యదేతశో వహతి ధూర్షుయుక్తః ॥

విభ్రాజమాన ఉషసాముపస్థా ద్రేభైరుదేత్యను మద్యమానః । ఏషమే దేవస్సవితా చ చ్ఛంద యస్సమానం నప్రమినాతిధామ ॥ దివోరుక్మ ఉర్రు చక్షా ఉదేతి దూరే అర్థస్తరణి ర్భ్రాజమానః । నూనం జనా స్సూర్యేణ ప్రసూతా అయన్నర్థాని కృణవన్న పాంసి ॥

యత్రా చక్రురమృతా గాతు మస్మై శ్యేనోనదీయ న్నన్వేతి పాథః ॥

ఛందః– ఉదుత్య ద్దర్శత మితి త్ర్యర్చస్య సూక్తస్య । మైత్రావరుణ పుత్రో వసిష్ఠ ఋషిః । సూర్యోదేవతా । ఆద్యాబృహతీ, ద్వితీయాసతో బృహతీ । తృతీయా పుర ఉష్ణిక్ఛందాంసి । మహాసౌరపారాయణే....వినియోగః ।

మంత్రః–ఉదుత్య ద్దర్శతం వపుర్దివ ఏతి ప్రతిహ్వారే । యదీమాశుర్వహతి దేవ ఏతసో విశ్వస్మై చక్షసే అరమ్ ॥ శీర్ష్ణ శ్శీర్ష్ణో జగతస్తస్థు షస్పతిం సమయా విశ్వమారజః । సప్తస్వసార స్సువితాయసూర్యం వహంతి హరితోరథే ॥ తచ్చక్షుర్దేవ హితం శుక్రముచ్చరత్ । పశ్యేమ శరదశ్శతం జీవేమ శరదశ్శతమ్ ॥

ఛందః– బణ్మహానితి ద్వయోర్మంత్రయోః । భార్గవో జమదగ్ని ఋషిః । సూర్యోదేవతా । బార్హత ప్రగాథశ్ఛందః ॥ మహాసౌర...వినియోగః ॥

మంత్రః–బణ్మహా అసి సూర్య బళాదిత్య మహా అసి । మహస్తే సతో మహిమా ప నస్యతేఽద్ధాదేవ మహా అసి ॥ బట్సూర్య శ్రవసా మహా అసి

సత్రాదేవ మహా అసి । మహ్నో దేవానా మసుర్యః పురోహితో విభుజ్యోతి రదాభ్యమ్ ॥

ఛందః– నమోమిత్రస్యేతి ద్వాదశర్చస్య సూక్తస్య ।సూర్యపుత్రోऽభితప ఋషిః। సూర్యోదేవతా । జగతీఛందః । దశమీత్రిష్టుప్ । మహాసౌర....... వినియోగః ॥

మంత్రః– నమోమిత్రస్య వరుణస్య చక్షసే మహో దేవాయ తదృతం సపర్యత । దూరే దృశే దేవ జాతాయ కేతవే దివస్పుత్రాయ సూర్యాయశంసత ॥ సామాసత్యోక్తిః పరిపాతు విశ్వతో ద్యావా చ యత్ర తతనన్నహానిచ । విశ్వమన్యం నివిశతే యదేజతి విశ్వా హాऽऽపో విశ్వా హోదేతి సూర్యః ॥ నతే అదేవః ప్రదివో నివాసతే యదేతశేభిః పతరై రథర్యసి । ప్రాచీనమన్యదను వర్తతే రజ ఉద న్యేన జ్యోతిషాయాసిసూర్య ॥ యేన సూర్య జ్యోతిషా బాధసే తమో జగచ్చ విశ్వముదియర్షి భానునా । తేనాస్మ ద్విశ్వా మనిరా మనా హుతి మపామీవా మపదుష్వ ప్న్యం సువ ॥ విశ్వస్యహి ప్రేషితో రక్షసి వ్రత మహేళయన్నుచ్చరసి స్వధా అను । యదద్యత్వా సూర్యో పబ్రవామహై తన్నో దేవా అనుమంసీ రత క్రతుమ్ ॥ తన్నోద్యావా పృథివీ తన్న ఆప ఇంద్ర శ్శృణ్వన్తుమరుతో హవం వచః । మాశూనే భూమ సూర్యస్య సందృశి భద్రం జీవంతో జరణామశీమహి ॥ విశ్వాహాత్వా సుమనస స్సుచక్షసః ప్రజావంతో అనమీవా అనాగసః । ఉద్యన్తం త్వా మిత్రమహో దివేదివే జ్యోగ్జీవాః ప్రతిప శ్యేమసూర్య ॥ మహి జ్యోతిర్బి భ్రతంత్వా విచక్షణ భాస్వన్తం

చక్షుషే చక్షుషే మయః । ఆరోహంతం బృహతః పాజసస్పరి వయంజీవాః , ప్రతిపశ్యేమ సూర్య ॥ యస్యతే విశ్వాభువనాని కేతునా ప్రచేరతే నిచ విశంతే అక్తుభిః । అనాగాస్త్వేన హరికేశ సూర్యాహ్నాఽహ్నా నో వస్యసా వస్యసోదిహి ॥ శంనో భవ చక్షసా శంనో అహ్నా శం భానునా శంహిమా శం ఘృణేన । యథా శమధ్వం ఛమసద్దురోణే తత్సూర్య ద్రవిణం ధేహి చిత్రమ్ ॥

అస్మాకం దేవా ఉభయాయ జన్మనే శర్మ యచ్ఛత ద్విపదే చతుష్పదే । అదత్పిబదూర్జయ మాన మాశి తం త దస్మేశంయోరరపో దధాతన ॥ యద్వోదేవా శ్చకృమ జిహ్వయా గురు మనసోవా ప్రయుతీ దేవ హేళనమ్ । అరావాయోనో అభిదుచ్ఛునాయతే తస్మిన్తదే నో వసవో నిధేతన ॥

ఛందః– సూర్యోన ఇతి పంచర్చస్యసూక్తస్య । సూర్య పుత్రః చక్షుర్ ఋషిః । సూర్యోదేవతా । గాయత్రీ ఛందః । ద్వితీయా స్వరాట్ । మహాసౌరపారాయణే.....వినియోగః

మంత్రః–సూర్యోనో దివస్పాతువాతో అంతరిక్షాత్ । అగ్నిర్నః పార్థివేభ్యః ॥ జోషా సవితర్యస్యతే హరశ్శతం సవా అర్హతి । పాహినో దిద్యుతః పతంత్యాః ॥ చక్షుర్నో దేవస్సవితా చక్షుర్న ఉతపర్వతః । చక్షుర్ధాతా దధాతునః ॥ చక్షుర్నోధేహి చక్షుషే చక్షుర్విఖ్యైతనూభ్యః । సంచేదం విచ పశ్యేమ ॥ సుసం దృశంత్వా వయం ప్రతి పశ్యేమసూర్య । విపశ్యేమన్నృ చక్షసః ॥

ఛందః– విభ్రాడ్బృహదితి చతురర్చస్యసూక్తస్య । సూర్యపుత్రో విభ్రాడృషిః।

సూర్యోదేవతా । జగతీఛందః అంత్యాప్రస్తార పంక్తిః మహాసౌర..
.......వినియోగః

మంత్రః– విభ్రాడ్బృహత్పిబతు సోమ్యం మధ్వాయు ర్దధద్యజ్ఞ పతావవిహ్రుతమ్ ।
వాత జూతో యో అభిరక్ష తిత్మనాప్రజాః పుపోష పురుధా విరాజతి ॥

విభ్రాడ్బృహత్సుభృతం వాజసాతమం ధర్మన్దివో ధరుణే సత్య మర్పితమ్ ।
అమిత్రహా వృత్రహా దస్యు హంతమం జ్యోతిర్జజ్ఞే అసురహా సపత్నహా ॥

ఇదం శ్రేష్ఠం జ్యోతిషాం జ్యోతిరుత్తమం విశ్వ జిద్ధనజి దుచ్యతే బృహత్ ।
విశ్వభ్రాడ్భ్రాజో మహి సూర్యో దృశ ఉరు పప్రథేసహ ఓజో అచ్యుతమ్ ॥

విభ్రాజం జ్యోతిషా స్వ అరగచ్ఛో రోచనం దివః । యేనేమా విశ్వా
భువనా న్యాభృతా విశ్వకర్మణా విశ్వదేవ్యావతా ॥

ఛందః– ఆయంగౌరితి త్ర్యర్చస్య సూక్తస్య । సార్పరాజ్ఞిఋషిః । సూర్యోదేవతా ।
గాయత్రీఛందః । మహా సౌరపారాయణే....వినియోగః ॥

మంత్రః– ఆయంగౌః పృశ్నిరక్రమీ దసదన్మా తరం పురః । పితరంచ ప్రయన్త్స్వః ॥
అన్తశ్చరతి రోచనాఽస్యప్రాణాదపానతీ । వ్యఖ్యన్మహిషోదివమ్॥
త్రింశద్ధామవిరాజతి వాక్పతం గాయధీయతే । ప్రతివస్తోరహ ద్యుభిః ॥

ఛందః– ఋతంచేతి త్ర్యర్చస్య సూక్తస్య । మాధుచ్ఛందసో&ఘమర్షణఋషిః ।
భావ వృత్తో దేవతా । అనుష్టుప్ఛందః । మహా సౌర పారాయణే
సూర్యోపస్థానే వినియోగః ॥

మంత్రః–ఋతం చ సత్యం చాభీ ద్ధాత్తపసోధ్య జాయత । తతో రాత్ర్య జాయత

తత స్సముద్రో అర్ణవః। సముద్రా దర్ణవా దధి సంవత్సరో అజాయత।
అహోరాత్రాణి విదధ ద్విశ్వస్య మిషతోవశీ ॥ సూర్యాచన్ద్ర మసౌ ధాతా
యథా పూర్వమకల్పయత్। దివంచ పృథివీం చాంతరిక్ష మథోస్వః ॥
సవితా పశ్చాతా త్స వితా పురస్తా త్సవితో త్తరాత్తా త్సవితాఽధరాత్తాత్।
సవితాన స్సువతు సర్వతాతిం సవితానోరా సతాం దీర్ఘమాయుః ॥

షష్టిశ్చోర్ధర్చశ్చ ఏతాసాం సౌర్యాణాం శ్రీ సూర్య ఏవ దేవతా। అంత్యమేకే సూక్తం। ఆత్మన స్తవం మన్యంతే। యఋషి స్సోహమితి ధ్యాతవ్యం। య ఏతేన సౌర్యేణసూక్తేన। శ్రీసూర్య మహరహరుపతిష్ఠంతే। ధనధాన్య బహురత్న నిర్వ్యాధి వంత ఆయుష్యవంత ఆరోగ్యవంతోఽన్నాద్యవంతోరయివంతో బలవంతో ధనవంతో బహు పుత్రవంతః ॥ శ్రీ కామ శ్శాంతి కామః పుష్టికామ స్తుష్టికామో మేధాకామః ప్రజ్ఞాకామ యశస్కా మఃప్రజననకామ ఆయుష్యకామ ఆరోగ్యకామోన్నాద్యకామ ఏవం భాస్కరస్య ఆరాధనం కుర్యాత్ ॥ సదాగృహీ పాపక్షయార్థీ వ్యాధి నాశనార్థీ శత్రు నాశనార్థీ జీవితార్థీ పుత్రార్థీ ధనార్థీ మోక్షార్థీ చ కుర్వీత శ్రీసూర్య స్యైవ సాయుజ్యం సరూపతాం సలోకతామశ్నుతే। నమశ్శౌనకాయ నమశ్శౌనకాయ నమశ్శౌనకాయనమః పరమఋషిభ్యో నమః పరమఋషిభ్యః ॥

ఓం॥ శాంతా పృథివీ శివమన్తరిక్షం ద్యౌర్నోదేవ్యభయన్నో అస్తు। శివాదిశః ప్రదిశ ఉద్దిశోన ఆపో విశ్వతః పరిపాంతు సర్వత శ్శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః ॥

నమో బ్రహ్మణే నమో అస్త్వగ్నయే నమః పృథివ్యై నమ ఓషధీభ్యః।

నమోవాచే నమో వాచస్పతయే నమో విష్ణవే మహతే కరోమి ॥ ఓం శ్శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః ॥

॥ హరిః ఓమ్ ॥

మహా సౌరమ్ సమాప్తమ్ ॥

★★★

త్రిచవిధానము

శ్లో॥ బిందుత్రికోణవృత్తంచ షట్కోణం వృత్తయుగ్మకమ్ ।
వసుకోణం తథావృత్తం ద్వాదశారం తథైవచ ।
భూపురత్రయ సంయుక్తం సూర్యయంత్రం విధీయతే ॥
ఆచమ్య॥ దీపారాధనం కృత్వా ॥ గణపతి ప్రార్థనంకుర్యాత్ ।

ఓం కేశవాయస్వాహా......ఏవంగుణవిశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ అస్మాకం సహకుటుంబానాం క్షేమస్థైర్యవిజయాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృధ్యర్థం ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధ ఫలపురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం మమ దేహారోగ్య సిద్ధ్యర్థమ్॥ సంజ్ఞాచ్ఛాయా ఉషాసమేత శ్రీసూర్య నారాయణ దేవతాముద్దిశ్య శ్రీసూర్యనారాయణ దేవతా ప్రీత్యర్థం ఆదిత్యపురాణోక్త త్రిచవిధానేన హరిహర బ్రహ్మాత్మకస్య మిత్రాది ద్వాదశనామాత్మకస్యాఽరుణాది ద్వాదశమాసాధి పస్య ద్వాదశావరణ సహితస్య త్రయీమూర్తేర్భగవతః శ్రీఛాయాఉషాసమేత శ్రీసూర్య నారాయణస్య సుప్రీతిద్వారా మమశరీరే వర్తమాన వర్తిష్యమాణ వాతపిత్తశ్లేష్మకఫోద్భవ నానాకారణ నిమిత్త జ్వర, క్షయ, పాండు, కుష్ఠ, శులాఽతిసార ధాతుక్షయ వ్రణ మేహ భంగదరాది నానా మేహ సమస్తామయ నిదాన హేతుభూత దురితక్షయద్వారా క్షిప్ర మేవాయురారోగ్యైశ్వర్య దీర్ఘాయురవాప్తయే ఉద్యన్నద్యేతి త్రిచ మంత్రేణ రక్తచందనమిశ్ర తిలతండుల

యవదూర్వాంకుర కుశకుసుమ జలపూరిత తామ్రపాత్రేణ పాదార్ఘ్యైస్త్రిచైశ్చ త్రిరావృత్తిన్యాస పూర్వకాఽర్ఘ్య ప్రదాన పూర్వక సూర్యనమస్కారాణి కరిష్యే ॥ తదంగ త్రిచన్యాస జపం కరిష్యే ॥ అస్యశ్రీ త్రిచమహామంత్రస్య కణ్వపుత్రః ప్రస్కణ్వఋుషిః- అనుష్టుప్ఛందః। మిత్రరవి సూర్యభాను ఖగ పూషహిరణ్యగర్భ మరీచ్యాదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరాదేవతాః । ఉదాత్తస్వరః । జ్ఞానం నేత్రం । సూర్యస్తత్వం । హ్రాం బీజం । హ్రీంశక్తిః క్రోంకీలకం । మమశ్రీసూర్యనారాయణ ప్రసాదసిధ్యర్థే త్రిచన్యాస జపే వినియోగః ॥

ఓభూర్భువస్వః । ఓం హ్రాం ఉద్యన్నద్య మిత్రమహ । హ్రాంఓం మిత్రాయనమః । అంగుష్ఠాభ్యాం నమః । ఓం భూర్భువస్వః। ఓంహ్రీం । అరోహన్నుత్తరాందివం । హ్రీం ఓం, రవయేనమః । తర్జనీభ్యాంనమః । ఓం భూర్భువస్వః । ఓంహ్రూం హృద్రోగం మమసూర్య । హ్రూం ఓం । సూర్యాయ నమః । మధ్య మాభ్యాంనమః । ఓం భూర్భువస్వః । ఓం హ్రైం హరిమాణంచ నాశయ । హ్రైం ఓం భానవేనమః । అనామికాభ్యాం నమః । ఓం భూర్భువస్వః । ఓం హ్రౌం – శుకేషుమేహరిమాణం । హ్రౌం ఓం ఖగాయనమః, కనిష్ఠి కాభ్యాంనమః । ఓం భూర్భువస్వః, ఓం హ్రః రోపణాకాసు దధ్మసి, హ్రః ఓం, పూష్ణేనమః, కరతలకర పృష్ఠాభ్యాం నమః । ఓం భూర్భువస్వః, ఓం హ్రాం, అధోహారిద్రవేషుమే, హ్రాం ఓం, హిరణ్యగర్భాయ నమః, హృదయాయ నమః । ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రీం హరిమాణంనిదధ్మసి, హ్రీం ఓం మరీచయేనమః, శిరసే స్వాహా । ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రూం, ఉదగా దయమాదిత్యః । హ్రూం ఓం, ఆదిత్యాయ నమః, శిఖాయై వషట్ । ఓం భూర్భువస్వః, ఓం హ్రైం విశ్వేనసహసాసహ, హ్రైం ఓం – సవిత్రేనమః – కవచాయహుం । ఓం భూర్భువస్వః । ఓం హ్రౌం ద్విషంతం

మహ్యాం రంధయన్న్ హ్రౌం ఓం – అర్కాయనమః – నేత్రత్రయాయవౌషట్ ।
ఓం భూర్భువస్వః – ఓం హ్రః మో అహంద్విషతేరథం, హ్రః ఓం –భాస్కరాయనమః
– అస్త్రాయఫట్ – భూర్భుస్సువరోమితి దిగ్బంధః ॥ ధ్యానమ్ ॥

శ్లో॥ ఉదయగిరిముపేతం భాస్కరంపద్మహస్తమ్ ।
సకల భువననేత్రం నూత్నరత్నోపధేయమ్ ।
తిమిరకరిమృ గేంద్రం బోధకం పద్మినీనామ్ ।
సురవరమభివంద్యం సుందరం విశ్వరూపమ్ ॥

అథకరన్యాసమ్

ఓంభూర్భువస్వః ఓంహ్రాంహ్రీం ఉద్యన్నద్యమిత్రమహ ఆరోహన్నుత్తరాందివం । హ్రాం హ్రీం ఓం । మిత్రరవిభ్యాంనమః ప్రకోష్ఠాభ్యాం నమః ॥ ఓం భూర్భువస్వః ఓంహ్రూంహ్రైం హృద్రోగం మమ సూర్య హరిమాణంచ నాశయ ॥ హ్రూం హ్రైం ఓం సూర్యభాను భ్యాంనమః మణిబంధాభ్యాం నమః ॥ ఓం భూర్భువస్వః ఓంహ్రౌం హ్రః శుకేషుమే హరిమాణం రోపణాకాసుదధ్మసి । హ్రౌం హ్రః ఓం ఖగ పూషభ్యాంనమః కూర్పలాభ్యాం నమః । ఓం భూర్భువస్వః ॥ ఓం హ్రాం హ్రీం అథోహారిద్రవేషుమే హరిమాణం నిదధ్మసి ॥ హ్రాంహ్రీం ఓం హిరణ్య గర్భమరీచిభ్యాంనమః కరస్తలాభ్యాంనమః । ఓం భూర్భువస్వః । ఓం హ్రూం హ్రైం ఉదగాదయ మాదిత్యో విశ్వేన సహసా సహ । హ్రూం హ్రైం ఓం ఆదిత్యసవితృభ్యాం నమః కరపృష్ఠాభ్యాం నమః ॥ ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రౌంహ్రః ।ద్విషంతంమహ్యాం రంధయన్మో అహంద్విషతేరథమ్ । హ్రౌం హ్రః ఓం అర్కభాస్కరా భ్యాంనమః కరాగ్రాభ్యాం నమః ॥ భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః ॥

శ్లో॥ ప్రకోష్ఠే మణిబంధేచ కూర్పలేచ కరస్తలే ।
తత్పృష్ఠేచ తదగ్రేచ కరశుద్ధి రుదాహృతమ్ ॥

ధ్యానమ్॥ శ్లో ॥ రక్తాంబరంరక్తవర్ణం రక్తనేత్రాబ్జయుగ్మకమ్ ।
ఛాయా శక్తిసమాయుక్తం ఘృణిస్సూర్యమహంభజే ॥

ఆచమ్య... ఏవం గుణ...శుభతిథౌ చాయాఉషా...ప్రీత్యర్థం త్రిచవిధానేన షోడశోపచార పూజాంకరిష్యే ॥ తదంగ కలశపూజాం కరిష్యే ॥

శ్లో॥ కల శస్యముఖేవిష్ణుః కంఠేరుద్రస్సమాశ్రితః ।
మూలేతత్రస్థితో, బ్రహ్మ మధ్యేమాతృగణాస్స్మృతాః ।
కుక్షౌతుసాగరాస్సర్వే సప్తద్వీపా వసుంధరా ।
ఋగ్వేదోథ యజుర్వేదః సామవేదోహ్యధర్వణః ।
అంగైశ్చ సహితా స్సర్వే కలశాంబు సమాశ్రితాః ॥

ఓం ఆకలశేషు ధావతి పవిత్రేపరిషిచ్యతే । ఉక్థైర్యజ్ఞేషువర్ధతే । ఆపో వా ఇదగ్ంసర్వం విశ్వాభూతాన్యాపఃప్రాణావా ఆపః పశవ ఆపోన్నమాపోమృత మాపస్సమ్రాడాపో విరాడాప స్స్వరాడాప శ్ఛందాగ్ స్యాపోజ్యోతీగ్ ష్యాపోయజూగ్ ష్యాపస్సత్యమాపస్సర్వా దేవతా ఆపోభూర్భువ స్సువరాపఓమ్ ॥

శ్లో ॥ గంగేచయమునేచైవ....సన్నిధింకురు ।

ఆయాంతు శ్రీసూర్యనారాయణ దేవతాపూజర్థం మమదురితక్షయ కారకాః । కలశోదకేన పూజద్రవ్యాణి దేవమాత్మానంచ సంప్రోక్ష్య ॥

ఓం భూర్భువస్వః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః । ఓం ఉద్యన్నద్యమిత్రమహ....ద్విషతేరథం । మిత్రరవి సూర్యభాను ఖగపూష హిరణ్యగర్భ

మరీచ్యాఽఽదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరానావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి । అత్ర ప్రాణ ప్రతిష్ఠాపనం కుర్యాత్ । ఓం అసునీతే పునరస్మాసుచక్షుఃపునః ప్రాణమిహనో ధేహిభోగమ్ । జ్యోక్పశ్యేమ సూర్యముచ్చరంత మనుమతే మృళయాన స్వస్తి ॥ అమృతం వైప్రాణా అమృతమాపఃప్రాణానేవ యథాస్థానముపహ్వాయతే ॥ స్థిరోభవ । వరదోభవ । సుముఖోభవ । సుప్రసన్నోభవ । స్థిరాసనం కురు ॥ తతః షోడశోపపచార పూజాంకరిష్యే ॥

ధ్యానం ॥శ్లో॥ ధ్యేయస్సదా సవితృమండల మధ్యవర్తీ నారాయణస్సరసి జాసన సన్నివిష్టః । కేయూరవాన్ మకర కుండలవాన్ కిరీటీహారీ హిరణ్మయ వపుర్ధృత శంఖచక్రః ॥ నమస్సవిత్రే జగదేక చక్షుషే జగత్ప్రసూతి స్థితి నాశహేతవే ।

త్రయీమయాయ త్రిగుణాత్మధారిణే విరించి నారాయణ శంకరాత్మనే ।
శ్రీ సూర్యనారాయణ పరబ్రహ్మణే నమః ॥ ధ్యాయామి ॥

ఓం హ్రాం ఉద్యన్నద్యమిత్రమహ మిత్రాయనమః ॥ ఆవాహనం ॥ ఓం హ్రీం ఆరోహనుత్తరాదివం । రవయేనమః ॥ ఆసనం ॥ ఓం హ్రూం హృద్రోగం మమ సూర్య । సూర్యాయనమః ॥పాద్యం ॥ ఓం హ్రైం హరిమాణంచనాశయ । భానవేనమః ॥ అర్ఘ్యం ॥ ఓం హ్రౌం శుకేషుమే హరిమాణం ఖగాయనమః । ఆచమనం ॥ ఓం హ్రః రోపణాకాసుదధ్మసి, పూష్ణే నమః ॥ పంచామృతస్నానం ॥ ఓం హ్రాం అథోహరిద్రవేషుమే, హిరణ్యగర్భాయ నమః । శుద్ధోదక స్నానం ॥ ఓం హ్రీం హరిమాణం నిదధ్మసి, మరీచయే నమః ॥ వస్త్రం ॥ ఓం హ్రూం ఉదగాదయమాదిత్యః ఆదిత్యాయనమః ॥ యజ్ఞోపవీతమ్ ॥ ఓం హ్రైం విశ్వేన సహసాసహ, సవిత్రే నమః ॥గంధం ॥ ఓం హ్రౌం ద్విషంతం మహ్యంరంధయన్ ।

అర్కాయనమః ॥ అక్షతాన్॥ ఓం హ్రః మో అహంద్విషతే రథం ॥ భాస్కరాయ నమః ॥ పుష్పాణి, ఓం హ్రాం హ్రీం ఉద్యన్నద్య మిత్రమహ ఆరోహన్నుత్తరాం దివం । మిత్ర రవిభ్యాంనమః ॥ ధూపం ॥ ఓం హ్రూంహ్రైం హృద్రోగం మమ సూర్య హరిమాణంచ నాశయ । సూర్యభానుభ్యాంనమః ॥ దీపం ॥ ఓం హ్రౌః హ్రఃశుకేషుమే హరిమాణం రోపణాకాసుదధ్మసి । ఖగ పూషభ్యానమః ॥ నైవేద్యం ॥ ఓం హ్రాం హ్రీం అథోహారిద్ర వేషుమే హరిమాణం నిదధ్మసి । హిరణ్యగర్భ మరీచిభ్యాంనమః ॥ తాంబూలం ॥ ఓం హ్రూం హ్రైం ఉదగాదయ మాదిత్యో విశ్వేన సహసాసహ । ఆదిత్య సవితృభ్యాంనమః ॥ నీరాజనం ॥ ఓం హ్రౌం హ్రః ద్విషంతం మహ్యం రంధయన్మోఅహం ద్విషతేరధం । అర్కభాస్కరాభ్యాం నమః ॥ మంత్రపుష్పం ॥ ఓం హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః । ఉద్యన్నద్యమిత్రమహ అరోహన్నుత్తరాం దివం । హృద్రోగం మమసూర్య హరిమాణంచ నాశయ । శుకేషుమే హరిమాణం రోపణాకాసుదధ్మసి । అథోహరిద్రవేషుమే హరిమాణంనిదధ్మసి । ఉదగాదయమాదిత్యో విశ్వేనసహసాసహ । ద్విషంతంమహ్యం రంధయన్మో అహంద్విషతేరథం । మిత్రరవి సూర్య భాను ఖగ పూష హిరణ్యగర్భ మరీచ్యాదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరేభ్యో నమః ఆత్మ ప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి । అర్ఘ్యత్రయం దత్వా

1. తచ్చక్షురితి ప్రథమం
2. చక్షుర్నోదేవ ఇతి ద్వితీయం
3. చక్షుర్నోధేహీతి తృతీయం

తతః సూర్యోన ఇతి ద్వాభ్యాం ఉపస్థాయ ।

ఇతి సాష్టాంగ నమస్కారాన్ సమర్పయామి

అనయా త్రిచవిధాన షోడశోపచారపూజయా భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీపద్మినీ సంజ్ఞాఛాయోషా సమేత సవితృ సూర్యనారాయణ స్సుప్రీత స్సుప్రసన్నోవరదోభవతు.

తతః సౌరాష్టాక్షరీ మంత్రేణ (శతంవా) సహస్రంవా యథా శక్తి జప్త్వా తతః విధి ప్రకారేణ సూర్య నమస్కారాణి కుర్యాత్ ॥

★★★

సూర్య నమస్కార విధిః

అస్యశ్రీ త్రిచమహా మంత్రస్య – కణ్వపుత్రః ప్రస్కణ్వ ఋషిః అనుష్టుప్ఛందః– మిత్ర రవి సూర్య భాను ఖగ పూష హిరణ్యగర్భ మరీచ్యాదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరాదేవతాః ఉదాత్తస్వరః, జ్ఞానం, నేత్రం, సూర్య స్తత్వం, హ్రాం బీజం హ్రీం శక్తిః, క్రోం కీలకం, శ్రీఛాయోషా సమేత సూర్యనారాయణ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే త్రిచన్యాస విధానేన సూర్యనమస్కారే వినియోగః ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం ఉద్యన్నద్యమిత్రమహ హ్రాం ఓం మిత్రాయనమః, నమస్కారం సమర్పయామి ॥౧॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రీం ఆరోహన్నుత్తరాం దివం హ్రీం ఓం రవయే నమః నమస్కారం సమర్పయామి ॥౨॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రూం హృద్రోగం మమసూర్య హ్రూం ఓం సూర్యాయనమః నమస్కారం సమర్పయామి ॥౩॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రైం హరిమాణంచ నాశయ । హ్రైం ఓం భానవే నమః, నమస్కారం సమర్పయామి ॥౪॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రౌం శుకేషుమే హరిమాణం, హ్రౌం ఓం ఖగాయనమః। నమస్కారం సమర్పయామి ॥౫॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రః రోపణాకాసుదధ్మసి । హ్రః ఓం । పూష్ణే నమః। నమస్కారం సమర్పయామి ॥౬॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం అథోహారిద్రవేషుమే । హ్రాం ఓం హిరణ్యగర్భాయనమః, నమస్కారం సమర్పయామి ॥౭॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రీం । హరిమాణం నిదధ్మసి । హ్రీం ఓం మరీచయేనమః। నమస్కారం సమర్పయామి ॥౮॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రూం । ఉదగాదయమాదిత్యః । హ్రూం ఓం ఆదిత్యాయనమః। నమస్కారం సమర్పయామి ॥౯ ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రైం। విశ్వేనసహసాసహ। హ్రైం ఓం సవిత్రేనమః। నమస్కారం సమర్పయామి ॥౧౦ ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రౌం। ద్విషంతం మహ్యం రంధయన్న్। హ్రౌం ఓం అర్కాయనమః। నమ...మి ॥౧౧॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రః। మో అహం ద్విషతే రథమ్ । హ్రః ఓం భాస్కరాయనమః । నమ...మి ॥౧౨॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం । ఉద్యన్నద్యమిత్రమహ ఆరోహన్నుత్తరాందివం । హ్రాం హ్రీం ఓం మిత్రరవిభ్యాంనమః ॥ నమ..... మి।౧౩।

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రూం హ్రైం హృద్రోగం మమ సూర్య

హరిమాణంచ నాశయ । హ్రూం హ్రైం ఓం సూర్యభాను భ్యాంనమః నమ...మి।౧౪॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రౌం హ్రః శుకేషుమే హరిమాణం రోపణా కాసుద ధ్మసి । హ్రౌం హ్రః ఓం ఖగపూషభ్యాం నమః । నమస్కారం సమర్పయామి ॥౧౫॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం । అథోహారిద్ర వేషుమే హరిమాణం నిదధ్మసి । హ్రాం హ్రీం ఓం హిరణ్యగర్భ మరీచిభ్యాం నమః నమస్కారం సమర్పయామి ॥౧౬॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రూం హ్రైం ఉదగాదయమాదిత్యో విశ్వేన సహసాసహ । హ్రూం హ్రైం ఓం ఆదిత్యసవితృభ్యాం నమః । నమస్కారం ....మి ॥౧౭॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రౌం హ్రః । ద్విషంతంమహ్యంరన్ధయన్మో అహం ద్విషతేరధం । హ్రౌం హ్రః ఓం అర్కభాస్కరాభ్యాం నమః । నమస్కారం ....మి ॥౧౮॥

ఓం భూర్భువస్వః । హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం ఉద్యన్నద్యమిత్రమహ ఆరోహన్నుత్తరాం దివం । హృద్రోగం మమసూర్య హరిమాణంచ నాశయ । హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం ఓం మిత్ర రవిసూర్యభానుభ్యోనమః ॥నమస్కారం ....మి ॥౧౯॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం ఓం శుకే షుమే హరిమాణం

రోపణాకాసుదధ్మసి । అథోహారిద్రమేషుమే హరిమాణం నిదధ్మసి । హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం ఓం ఖగ పూషహిరణ్యగర్భ మరీచిభ్యోనమః నమస్కారం....మి ॥౨౦॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః। ఉదగాదయమాదిత్యో విశ్వేన సహసాసహ। ద్విషంతంమహ్యంరంధయ న్మోఅహం ద్విషతేరథం। హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఓం ఆదిత్యసవిత్రర్క భాస్కరేభ్యో నమః నమ....మి ॥౨౧॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఉద్యన్నద్యమిత్ర మహ ఆరోహన్ను త్తరాందివం । హృద్రోగం మమసూర్య హరిమాణంచ నాశయ । శుకేషుమే హరిమాణం రోపణాకాసుదధ్మసి అథోహారిద్ర వేషుమే హరిమాణం నిదధ్మసి । ఉదగాదయ మాదిత్యో విశ్వేన సహసా సహ । ద్విషంతం మహ్యం రంధయన్మో అహంద్వి షతేరథం । హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఓం మిత్రరవి సూర్య భాను ఖగ పూష హిరణ్యగర్భ మరీచ్యాऽదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరేభ్యోనమః । నమస్కారం....మి ॥౨౨॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః। ఉద్యన్నద్యమిత్ర మహ ఆరోహన్నుత్తరాందివం । హృద్రోగం మమసూర్య హరి మాణంచ నాశయ । శుకేషుమే హరిమాణం రోపణాకాసు దధ్మసి । అథోహారిద్రవేషుమే హరిమాణం నిదధ్మసి । ఉదగాదయ మాదిత్యో విశ్వేన సహసాసహ। ద్విషంతం మహ్యం రంధయన్మో అహం ద్విషతేరథమ్ ॥ హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః, హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః

ఓం మిత్ర రవి సూర్య భాను ఖగపూష హిరణ్యగర్భ మరీచ్యాఽదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరేభ్యోనమః నమస్కారం సమర్పయామి ॥౨౩॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఉద్యన్నద్యమిత్ర మహ ఆరోహన్నుత్తరాందివం। హృద్రోగం మమసూర్య హరిమాణంచ నాశయ । శుకేషుమేహరిమాణం రోపణాకాసు దధ్మసి । అథోహారిద్రవేషుమే హరిమాణం నిదధ్మసి । ఉదగాదయమాదిత్యో విశ్వేన సహసాసహ । ద్విషంతం మహ్యం రంధయన్మో అహం ద్విషతేరధం ॥ హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఓం మిత్ర రవి సూర్య భాను ఖగపూష హిరణ్యగర్భ మరీచ్యాఽదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరేభ్యోనమః నమస్కారం....మి ॥౨౪॥

శ్లో॥ రక్తాంబరరంర క్తవర్ణం రక్తనేత్రాబ్జయుగ్మకమ్ ।
ఛాయాశ క్తిసమాయుక్తం ఘృణిస్సూర్యమహంభజే ॥

తతః మహాసౌర అరుణ నమస్కారాణికుర్యాత్ ॥తతః ॥ అష్టోత్తర శతశ్లోకాని కేచిత్పఠంతి ॥ తతః త్రిచవిధానేన ప్రసన్నార్ఘ్యాణి దద్యాత్ ॥

★★★

త్రిచార్ఘ్యప్రదానమ్

ఆచమ్య....ప్రీత్యర్థం తృచార్ఘ్యప్రదానాని కరిష్యే ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం ఉద్యన్నద్యమిత్రమహ హ్రాం ఓం మిత్రాయ నమః ఇదమర్ఘ్యం సమర్పయామి ॥౧॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రీం ఆరోహన్నుత్తరాందివం హ్రీం ఓం రవయేనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి ॥౨ ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓ హ్రూం హృద్రోగం మమ సూర్య హ్రూం ఓం సూర్యాయనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి ॥౩ ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రైం హరిమాణంచనాశయ హ్రైం ఓం భానవేనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి ॥౪ ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రౌం శుకేషుమే హరిమాణం హ్రౌం ఓం ఖగాయనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి ॥౫ ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రః రోపణాకాసుదధ్మసి హ్రః ఓం పూష్ణేనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి ॥౬ ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం అధోహారిద్ర వేషుమే హ్రాం ఓం హిరణ్యగర్భాయ నమః ఇదమర్ఘ్యం...మి ॥౭ ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రీం హరిమాణం నిదధ్మసి హ్రీం ఓం మరీచయే నమః ఇదమర్ఘ్యం...మి ॥౮ ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రూం ఉదగాద్దయమాదిత్యః హ్రూం ఓం ఆదిత్యాయ నమః ఇదమర్ఘ్యం...మి ॥౯ ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రైం విశ్వేన సహసాసహ హ్రైం ఓం సవిత్రే నమః ఇదమర్ఘ్యం...మి ॥౧౦ ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రౌం ద్విషంతంమహ్యాం రంధయన్న్ హ్రౌం ఓం అర్కాయ నమః ఇదమర్ఘ్యం...మి ॥౧౧ ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రః మో అహం ద్విషతేరధం । హ్రః ఓం భాస్కరాయ నమః ఇదమర్ఘ్యం...మి ॥౧౨ ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం ఉద్యన్నద్యమిత్రమహ ఆరోహన్నుత్తరాందివం । హ్రాం హ్రీం ఓం మిత్ర రవిభ్యాం నమః । ఇదమర్ఘ్యం ...మి ॥౧౩॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రూం హ్రైం హృద్రోగం మమ సూర్య హరిమాణంచనాశయ । హ్రూం హ్రైం ఓ సూర్యభానుభ్యాం నమః ఇదమర్ఘ్యం...మి ॥౧౪ ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రౌః హ్రః శుకేషువే హరిమాణం రోపణాకాసుదధ్మసి । హ్రౌం హ్రః ఓం ఖగపూషభ్యాం నమః ఇదమర్ఘ్యం...మి ॥౧౫॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం అథోహారిద్ర వేషువే హరిమాణంనిదధ్మసి । హ్రాం హ్రీం ఓం హిరణ్యగర్భ మరీచిభ్యాం నమః ఇదమర్ఘ్యం....మి ॥౧౬ ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రూం హ్రైం ఉదగాదయ మాదిత్యో విశ్వేన సహసాసహ । హ్రూం హ్రైం ఓం ఆదిత్య సవితృభ్యాం నమః ఇదమర్ఘ్యం ...మి ॥౧౭॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రౌం హ్రః ద్విషంతం మహ్యాంరం ధయన్మో

అహంద్విష తేరథం । హ్రౌం హ్రః ఓ అర్కభాస్కరాభ్యాం నమః ఇదమర్ఘ్యం ...మి ॥౧౮ ॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం ఉద్యన్నద్యమిత్రమహ ఆరోహన్నుత్తరాందివం । హృద్రోగం మమసూర్య హరిమాణంచనాశయ । హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం ఓం మిత్ర రవి సూర్యభానుభ్యో నమః ఇదమర్ఘ్యం ...మి ॥౧౯॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం శుకేషుమే హరిమాణం రోపణాకాసుదధ్మసి ॥ అథోహారిద్రవేషుమే హరిమాణం నిదధ్మసి । హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం ఓం ఖగ పూష హిరణ్యగర్భ మరీచిభ్యో నమః ఇదమర్ఘ్యం ...మి ॥౨౦॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఉదగాద యమాదిత్యో విశ్వేనసహసాసహ । ద్విషంతంమహ్యం రంధయన్మో అహం ద్విషతేరథం । హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఓం ఆదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరేభ్యో నమః ఇదమర్ఘ్యం ...మి॥౨౧॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ॥ ఉద్యన్నద్యమిత్ర....ద్విషతేరథం ॥ హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ॥ ఓం మిత్రరవి సూర్యభాను ఖగ పూష హిరణ్య గర్భ మరీచ్యాఽఽదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరేభ్యోనమః ఇదమర్ఘ్యం సమర్పయామి ॥౨౨॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ॥ ఉద్యన్నద్యమిత్ర మహ ..... ద్విషతేరథం ।

హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ॥ ఓం మిత్రరవి సూర్య భాను ఖగ పూష హిరణ్యగర్భ మరీచ్యాఽదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరేభ్యో నమః ఇదమర్ఘ్యం ...మి॥ ౨౩॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ॥ ఉద్యన్నద్య.... రథం ॥ హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ॥ ఓం మిత్రరవి సూర్య భాను ఖగ పూష హిరణ్యగర్భ మరీచ్యాఽదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరేభ్యోనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి ॥౨౪ ॥

ఇత్యర్ఘ్యాణి దత్వా, షోడశోపచార పూజాం కుర్వన్, క్షీరాన్న నివేదనం కుర్యాత్ ॥

అథజపవిధిః

ఓం నారాయణాయ విద్మహే వాసుదేవాయధీమహి । తన్నోవిష్ణుః ప్రచోదయాత్ ॥ భాస్కరాయ విద్మహే మహద్ద్యుతి కరాయధీమహి । తన్నోఆదిత్యః ప్రచోదయాత్ ॥ యథాశక్తి జపంకుర్యాత్ ॥ యస్యస్మృత్యాచ .... పరిపూర్ణం తదస్తుతే । అనయా ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజయా భగవాన్‌సర్వ దేవాత్మకః శ్రీసూర్యనారాయణ....స్సుప్రీణాతు ॥ యజ్ఞేన యజ్ఞ మయజంత....దేవాః ఓం భూః శ్రీసూర్యదేవం యథాస్థానం ప్రతిష్ఠాపయామి ॥ ....ఓం భువః...మి॥ ఓగ్ంసువ...మి ॥ ఓం భూర్భువస్వః...మి ॥

శ్లో॥ ప్రయాతు భగవానీశః సర్వదేవ నమస్కృతః ।

అనేనహవిషా తృప్తః పునరాగమనాయచ ॥

అథసూర్యతీర్థ ప్రాశనమ్

శ్లో॥ వినతా తనయోదేవః కర్మసాక్షీ సురేశ్వరః ।
సప్తాశ్వ స్సప్తరజ్జుశ్చ అరుణోమే ప్రసీదతు ॥

శ్లో॥ భానోభాస్కర మార్తాండ చండరశ్మేదివాకర ।
ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యం ప్రసీదభగవన్మనే ॥

శ్లో॥ అకాలమృత్యుహరణం సర్వవ్యాధినివారణం ।
సర్వ పాపక్షయకరం సూర్యపాదోదకంపిబ ॥

ఏవంత్రిః ॥ సూర్యప్రసాదేన దేహారోగ్యమస్తు ॥

లఘు సూర్య నమస్కారములు

ప్రత్యక్షవిరాట్పురుషుడైన సూర్యభగవానుని భక్తిశ్రద్ధలతో నమస్కరించు విధము సూర్య నమస్కారమందురు.

లఘుమార్గః ॥ ప్రత్యహమ్ । ప్రాతఃకాలే దీపారాధనంకృత్వా ప్రణమ్య॥ గణపతిప్రార్థనం కుర్యాత్ ॥ సువర్ణపాత్రే సూర్యప్రతిమాం నిధాయ ॥ సంపూజ్య॥ షోడశోపచార పూజాంచకృత్వా ॥ క్షీరాన్నం నివేద్య॥ తతఃనమస్కారాణిచకుర్యాత్॥ శ్రీగురుభ్యోనమః ॥ నమస్కారం సమర్పయామి ॥

శ్లో॥ జన్మాన్తరకృతైర్దోషై శ్శరీరేమేసముత్థితాం ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః ॥

శ్రీభాస్కరాయనమః నమస్కారం సమర్పయామిః ౧

శ్లో॥ జ్వరపీడాసముద్భూత దేహపీడానివృత్తయే ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః ॥...మి॥ ౨

శ్లో॥ అపస్మారగదోపేత దేహపీడానివృత్తయే ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః...మి॥ 3

★★★

శివ కళ్యాణ, రామ కళ్యాణ విధిః

ఆచమ్య... ఏవం ప్రీత్యర్థం శ్రీమాన్‌గోత్రః నామధేయః ధర్మపత్నీ సమేతోహం శ్రీమతః గోత్రస్య నామధేయస్యధర్మపత్నీ సమేతస్య అస్మాకం సహకుటుంబానాం క్షేమస్థైర్య ధైర్యవీర్య విజయ అభయ ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభి వృధ్యర్థం మమగృహే సకల కళ్యాణ శుభపరం పరాప్రాప్త్యర్థం, సమస్త పాప క్షయార్థం, లోక కళ్యాణార్థం, భవానీ రామలింగేశ్వర దివ్య లీలా కళ్యాణ మహోత్సవాఖ్యం కర్మ కరిష్య మాణస్త దంగత్వేన ... కర్మణః పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే ఆదౌ నిర్విఘ్నేన.... మహాగణాధిపతి పూజాం కరిష్యే – కృత్వా – పునస్సం కల్ప్య – లోక కళ్యాణార్థం సంకల్పిత శ్రీ భవానీ రామలిగేశ్వర కళ్యాణోత్స వాంగత్వేన తత్తద్దేవతా ఆవాహన పూర్వక షోడశోపచార పూజాం కరిష్యే తదంగపీఠార్చనం కరిష్యే ..... కృత్వా ఆదౌ గణపతి మా వాహ్య – గణానాంత్వా .... సాదనం. శ్రీ గణపతి మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

ఉత్సవవిగ్రహములకు: 1. కద్రుద్రాయ...హృదే శ్రీరామ లింగేశ్వర మావాహ ..... యామి 2. గౌరీ మిమాయ....వ్యోమన్ శ్రీభవానీ, దేవీమావాహ...... 3. జాతవేదసే...త్యగ్నిః శివదుర్గామావాహయామి – తదంగ సప్తర్షి ఆవాహనం

ఉత్సవ విగ్రహములు లేనిచో కలశమందు శివ పార్వతుల – నావాహన చేయవలెను.

1. ఓం భూః అదితి సమేతం కశ్యప మహర్షి మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి
2. ఓం భూః అనసూయాసమేతం అత్రిమహర్షి మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి
3. ఓం భూః సుశీలాసమేతం భరద్వాజమహర్షి మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి
4. ఓం భూః కుముద్వతీసమేతం విశ్వామిత్ర మహర్షి మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి
5. ఓం భూః అహల్యాసమేతం గౌతమ మహర్షి మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి
6. ఓం భూః అరుంధతీ సమేతం వశిష్ఠమహర్షి మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి
7. ఓం భూః – రేణుకాసమేతం జమదగ్నిమహర్షి మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి

అథ బ్రహ్మ సరస్వతీ, విష్ణు, లక్ష్మీ ఆవాహనం తతః అష్టదిక్షు ఇంద్రాద్యష్ట దిక్పాలక, ఊర్ధ్వ పురుష, పృథ్వీ ఆవాహనం కరిష్యే

1. బ్రహ్మజజ్ఞానం....వివః బ్రహ్మాణమావాహ.....
2. ప్రణోదేవీ.......విత్ర్యవతు ॥ సరస్వతీ.....
3. ఇదంవిష్ణు....సురే ॥ శ్రీమహావిష్ణు....
4. సక్తుమివ.....వాచి, శ్రీమహాలక్ష్మీమావాహ.....

5. ఇంద్రంవో.....కేవలః ప్రాగ్భాగే ఇంద్రం దిక్పాలక ....

6. అగ్నిందూతం......సుక్రతుం । ఆగ్నేయ్యాం అగ్నిందిక్పాలక ....

7. యమాయసోమగ్ం...అరంకృతః । దక్షిణ దిగ్భాగే యమం ....

8. మోషుణఃపరా...సహ । నైర్ఋతి దిగ్భాగే నిర్ఋతిం ....

9. ఇమంమే...చకే । పశ్చిమదిగ్భాగే వరుణం ....

10. తవవాయ....వృణీమహే–వాయవ్యదిగ్భాగేవాయుం ......

11. సోమోధేనుగ్ం.......... దస్మై । ఉత్తరదిగ్భాగే కుబేరందిక్పాలక మావాహయామి

12. తమీశానం....స్వస్తయే – ఐశాన్యదిగ్భాగే ఈశానం...

13. ఊర్ధ్వఊషుణ...మహే–ఊర్ధ్వ దిగ్భాగే ఊర్ధ్వపురుష......

14. స్యోనాపృథివి....సప్రథాః అధోదిగ్భాగే పృథివీమావాహ...

పీఠస్థిత ఆవాహితదేవతాభ్యో నమః

షోడశోపచారపూజాం కరిష్యే – కృత్వా

లోక కళ్యాణార్థం శ్రీభవానీ శివదుర్గాసమేత శ్రీరామలింగేశ్వరస్య కళ్యాణమహోత్సవాఖ్యం కరిష్యే। పాణిగ్రహణాంగత్వేన ఆదౌరక్షార్థం. రక్షాబంధన యజ్ఞోపవీత ధారణం కరిష్యే – పూజాం కృత్వా – (ముందుగా యజమాన దంపతులకు అర్చకులకు రక్షా బంధనము ధరింపచేసి, పిమ్మట స్వామివార్కి అమ్మవార్లకు రక్షాబంధనము చేయవలెను. పురుషులకు కుడిచేతికి విశ్వాత్తాతే.... బంధవే । స్త్రీలకు ఎడమచేతికి – బృహత్సామక్షత్ర.... రక్ష బ్రహ్మచారులకు – కుడిచేతికి బృహత్సామక్షత్ర ...... రక్ష) స్వామినః రక్షాబంధన ముహూర్త స్సుముహూర్తో అస్తు. కళ్యాణమహోత్సవ అంగత్వేన యజ్ఞోపవీతంధారయిష్యే,

త్రిరాచమయ్య ఆచమనమునకు నీరు మూడుసార్లు చూపించి వదలవలెను. ఓం యజ్ఞోపవీతం .....బలమస్తు తేజః ధారయిత్వా పునరాచమ్య (స్వామికి ఆచమనము చూపించి) యజ్ఞోపవీతధారణ ముహూర్త స్సుమూహూర్తో అస్తు. తతః పాణి గ్రహణాంగత్యేన వరాన్ ప్రేషయిష్యే లోకకళ్యాణార్థం శ్రీరామలింగేశ్వర కళ్యాణార్థం కన్యాం వృణీధ్వం (అని నాలుగువరకు తాంబూలాలు ఇప్పించవలెను. వారు వృణీమహే అని తీసుకోవలెను) తే కన్యాదాతారం గత్వా బృవతే శాకున మంత్రైః అనుహవం ..... ప్రతినస్సుమనాభవ.

ప్రవర

ఓం చతుస్సాగర పర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభం భవతు । నిర్గుణ, నిరంజన, నిర్వికల్ప, త్ర్యార్షేయ ప్రవరాన్విత పరశివగోత్రోద్భవస్య, పరశివ శర్మణో నప్త్రే, చతుస్సాగర..... గోత్రోద్భవస్య. సదాశివ శర్మణః పౌత్రాయ, చతుస్సాగర....... గోత్రోద్భవస్య కాశీ విశ్వేశ్వర శర్మణః పుత్రాయ. చతుస్సాగర....... పరశివగోత్రోద్భవాయ అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండ నాయకాయతత్వాతీతాయ, శ్రీ కేసరిగిరి నివాసినే ఆది మధ్యాంత రహితాయ శ్రీ రామలింగేశ్వర శర్మణే వరాయ; చతుస్సాగర పర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభం భవతు । (1) ఇచ్ఛాశక్తి (2) జ్ఞానశక్తి, (3) పరావరణ (4) చిదానంద, (5)పరాకార పంచార్షేయ ప్రవరాన్విత పరవాసుదేవగోత్రోద్భస్య త్రికూట పర్వత మహారాజ వర్మణో నప్త్రీం. చతుస్సాగర పర్యంచం..... ఇచ్ఛాశక్తి, జ్ఞానశక్తి, పరావరణ చిదానంద, పరాకార,, పరవాసుదేవ గోత్రోద్భవస్య గంధమాదన పర్వత మహారాజ వర్మణః పౌత్రీం, చతుస్సాగర...... గోత్రోద్భవస్య – హిమవత్పర్వతమహారాజ వర్మణః పుత్రీం, చతుస్సాగర .... గోత్రోద్భవాం. అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండ నాయికాం, తత్వస్వరూపిణీం ఆదిమధ్యాంత రహితాం. శ్రీభవానీ, శివదుర్గా నామ్నీం కన్యాం, ధర్మప్రజా సంపత్యర్థం వృణీమహే ॥ అని నల్గురు తాంబూలాలు తీసుకొన్నవారు అనగా, కన్యాదాతలు – వృణీధ్వం, తస్మైదాస్యామి, అనవలెను

– ఏవం త్రిః ॥

వరః ప్రాణానాయమ్యః ధర్మప్రజాసంపత్యర్థం స్త్రియముద్వహే అని స్వామివార్కి నీరు చూపించి వదలవలెను – దాతా ప్రాణానాయమ్య.... లోకకళ్యాణార్థం సంకల్పిత శ్రీభవానీ శివదుర్గా సహిత రామలింగేశ్వర కళ్యాణ మహోత్సవాంగత్వేన మయా సంకల్పిత కన్యాదానాంగత్వేనచ, వరంమధుపర్కేణ పూజయిష్యే – అని సంకల్పము చేయవలెను. కూర్చం ప్రయచ్ఛతి యత్రాస్మా అపచితిం కుర్వంతి, తత్కూర్చ ఉపవిశతి యధా పురస్తాత్ ।

రాష్ట్రభృద స్యాచార్యా సందీ మాత్వ ద్యోషం.

ఆపఃపాద్యా ఇతిదాతా ప్రాహ. (కూర్చలతో ఉద్ధరణతో నీరు తీసుకొని రెండుచేతుల మధ్య ఉంచుకొనవలెను.)

వర ఉత్తరయాభి మంత్ర్య – ఆపఃపాదా.... స్యసాని దక్షిణంపాదం.... శూద్రాయ, ప్రక్షాళయితార ముపస్పృశ్యాచామేత్. శ్లో॥ నమోస్త్వనం తాయ .... నమః అని స్వామివారి పాదముల వద్ద ఉద్ధరణతో నీరు ఉంచి ఆ నీటిని దంపతుల శిరములపై జల్లవలెను – స్వామి వార్కి ఆచమనము చేయించి – మయి మహో మయి యశో మయీంద్రియం వీర్యం – కూర్చాభ్యాం పరిగృహ్యదాతా మృణ్మయేనార్హణీయా ఆపఇతి ప్రాహ. మరల కూర్చలతో ఉద్ధరణతో నీరు చేతుల మధ్య ఉంచుకొనవలెను.

వర ఉత్తరయాఽభి మంత్ర్య – ఆమాగన్ .... పశూనాం । అంజలా వేక దేశ ఆనీయమానవర ఉత్తరం యజుర్జపేత్ । విరాజోదోహోసి విరాజోదోహ మశీయ మమపద్యాయ విరాజ ॥ శేషం పురస్తాన్నినీయ మాన ముత్తరయాను మంత్రయతే । సముద్రం .... మత్వయః ॥ అత్రవాసో గవాదికం వరస్య యథాశక్తి

దత్వా అర్చిత ప్రార్చిత యువం వస్త్రాణి....... సచే థే । మీ భక్తులు........ గారు శ్రీ స్వామివారి కళ్యాణ మహోత్సవ సమయమున సమర్పించిన చీనిచీనాంబరములు అని వస్త్రములు స్వామివార్కి కప్పవలెను. పిమ్మట ఉత్తర జంధ్యము వేయవలెను - ఓం హిరణ్యరూపస్స హిరణ్య సంధృగపాన్న పాత్సేదు హిరణ్యవర్ణః । హిరణ్యయా త్పరియోనే ర్నిషద్యా హిరణ్య దాదదత్యం నమస్మై । తతో మధుపర్కః । దధిమధ్వితి సగ్ంసృజ్య కాగ్ంస్యేన వర్షీయసా పిధాయ కూర్చాభ్యాం పరిగృహ్య దాతా మధుపర్క ఇతి ప్రాహ - మధుపర్కో మధుపర్కో మధుపర్కః వర ఉత్తరాభ్యా మభిమంత్ర్య ఓ త్రయ్యై.... పశూనాం । ఆ మాగన్..... పశూనాం. ద్విరాచమ్య

(స్వామివార్కి రెండు మార్లు ఉదకము చూపించి మరల అమృతో పస్తరణమసి అని ఉదకము ఒకసారి చూపించి ఈ క్రింది మంత్రముతో ఒక్కసారి, తరువాత ఊరకనే రెండు సార్లు మధుపర్కము స్వామికి చూపించవలెను)

ఓం యన్మధునో మధవ్యం .... మధవ్యోసాని । సకృన్మంత్రేణ ద్విస్తూష్ణీం - అమృతాపిధానమసి ఇత్యపః పీత్వా హస్తం ప్రక్షాళ్య ద్విరాచమ్య (స్వామివార్కి మూడుసార్లు నీరు చూపించి వదలవలెను. గౌరితిగాంప్రాహ - యద్యుత్సృజే దుపాగ్ంశూత్తరాం జపిత్వా - యజ్ఞోవర్ధతాం .... తృణాన్యత్తు ఓముత్సృజత. ఉచ్చైః । అన్నం ప్రోక్తముపాగ్ం శూత్తరై రభిమంత్ర్య - దాతా - భూతం, వరః భూతం - సావిరాట్ తన్మాక్షాయి, తస్యతేశీయ, తన్మఊర్జంధాః । ఓం కల్పయత ఇత్యుచ్చైః

ప్రాణానాయమ్య ఏవంప్రీత్యర్థం, మమ ఆచంద్రార్కమనేక వైశేషిక సౌభాగ్య సౌమనస్య నిత్య నిరతిశయానంద బ్రహ్మలోకావాప్త్యర్థం సాలంకృత సహిరణ్యోదక కన్యాదాన మహం కరిష్యే కన్యాదాన సమయే మహాసంకల్పం కుర్యాత్ అథానంత వీర్యస్య........ స్వగృహ్యోక్త ప్రకారేణ సాలంకృత సహిరణ్యోదక కన్యాదానం కరిష్యే –

శ్లో॥ కన్యాంకనక సంపన్నాం,...... ధర్మకామార్థసిద్ధయే ॥

నప్త్రీం, పౌత్రీం, పుత్రీం, నామ్నీంకన్యాం, నప్త్రే, పౌత్రాయ పుత్రాయ శర్మణే, వరాయ (అని ప్రవర చెప్పలెను) తుభ్యం ప్రజా సహత్వకర్మభ్యః ప్రతిపాదయామి (అని కొబ్బరిబోండం తాంబూలం దోసెటితో పట్టుకొని భార్య నీరు ధారగాపోయిచుండగా స్వామివారి పాదములవద్ద ఉంచవలెను) కన్యాదానం తుభ్యమహం సంప్రదదే ॥

ఓం దేవస్యత్వా......రాజాత్వా వరుణోనయతు దేవిదక్షిణే ప్రజాపత యేకన్యాం । .... రసః ప్రతిగృహ్ణాతు । కన్యాదాన సాద్గుణ్యార్థం దక్షిణాం తుభ్యమహం సంప్రద దేనమమ ।

ధర్మార్థ కామేషు త్వయైషా నాతిచరితవ్యా నాతిచరామి... తతస్సుముహూర్తే లగ్నాష్టక చూర్ణికాం పఠిత్వా – ఓంసానో దేవీ ..... బ్రహ్మణ స్పతిః – ఓం ధ్రువంతేరాజా .... ధ్రువం.

అయం ముహూర్త స్సుముహూర్తో అస్తు అని శ్రీస్వామివార్కి అమ్మవార్లకూ జీలకర్రబెల్లం, శిరస్సున ఉంచవలెను. స్వయం దృష్ట్వా తృతీయా జపేత్ అభ్రాతృఘ్నీం....... స్సువ । దృష్ట్వైవచక్షుషీ ఉపసగ్ంహరతి చతుర్థ్యా సమీక్షేత । అఘోరచక్షు ..... శంచ తుష్పదే.

కృతప్రాణాయామౌ – ఆవాభ్యాం... మొదలుగా అంతే సకృత్స్నాపయతి. వరకూ పారాయణ చేయవలెను. ఉత్తరయాహతేన వాససాచ్ఛాద్య – ఓం పరిత్వా గిర్వణోగిర .... జుష్టయః

మీ భక్తులు – గుళ్ళపల్లి శ్రీహరిగారు స్వామివారి కళ్యాణమహోత్సవ సమయమున అమ్మవార్కి సమర్పించిన పసుపుకుంకుమ, పట్టువస్త్రములున్నూ.

పూర్వోక్త......... శుభ తిథౌ శ్రీదేవతాకల్యాణ మహోత్సవాంగత్వేన మాంగళ్యపూజాం కరిష్యే. కృత్వా తలంబ్రాల పళ్ళెములో మంగళ సూత్రమును ఉంచిపూజచేసిన పిమ్మట అందరకూ మాంగళ్యము చూపించి అమ్మవారి మెడలో వేయవలెను.

శ్లో॥ మాంగళ్య తంతునా నేన లోక రక్షణ హేతునా ।
కంఠే బధ్నామి సుభగే త్వంజీవ శరదాంశతం ॥

మాంగళ్యధారణ ముహూర్తస్సుముహూర్తో అస్తు

తతః అక్షతారోపణం కుర్యాత్

వరః పయసా వధ్వంజలా ఉపస్తీర్యద్విస్తండులా నోప్య। ద్విరభిఘారయతి। వరంజలా వన్యః కుర్యా దేవం వధ్వంజలేరుపరిస్థాప్య కపిలాగ్స్మారయంతు..... ప్రజాపతి స్త్రియాంయశః ......

యశోయజ్ఞ స్యదక్షిణాం – ప్రజామేకామస్సమృధ్యతాం – (2) పశవోమే (3) యజ్ఞోమే ..... (4) శ్రియోమేకామ స్సమృధ్యతాం

తతోబ్రహ్మాగ్రన్థిం కుర్యాత్

ఓం యోగక్షేమస్య ...... ప్రజాందదుః బ్రహ్మాగ్రంథి, ముహూర్త

స్సుముహూర్తో అస్తు ప్రాణానాయమ్య..... శ్రీ దేవతా ప్రీత్యర్థం షోడశోపచార పూజాం కరిష్యే - పూజచేసి మంత్ర పుష్పము పెట్టి తీర్థ ప్రసాదములు ఇచ్చి, ఆశీర్వచనము చేయవలెను.

ఇతి దేవకళ్యాణ ప్రయోగః

★★★

శివలగ్నాష్టకాః

(1) కల్యాణాద్రి ధనుర్మహోజ్జ్వల భుజోగ్లాడింభ శుంభచ్ఛిరాః ।
బిభ్రత్సర్వ చరా చరాత్మక జగత్సర్వం సహో, స్యందనః ।
క్షోణీ భృన్నిజ మందిరో హరిపతిః క్షోణీధ్రకన్యావరః ।
కళ్యాణోత్సవ తత్పురస్స భవతాం కుర్యాత్సదామంగళం ॥

(2) స్వర్గంగా కమనీయ శేషఫణి రాడావాస వల్మీకతా ।
భ్రాంతి స్థాన నభస్పృగుజ్వలజటా జూటావళీ సుందరః ।
లేలీహాన పరిష్కృతోఽమృత వపుః వైయ్యాఘ్ర చర్మాంబరః ।
కళ్యాణోత్సవ .... మంగళం ॥

(3) జ్యోతిర్జ్యోతి రధీశ్వరో విధు విధిస్స్వైర ప్రయుక్తా త్మకః ।
ది వ్యాస్త్ర ద్వయ్యుపశాన్తి కారణ మహా జ్యోతి స్స్వయం భూ శ్శివః ।
సర్వా మర్త్యమఖ స్త్రయీ మయతనుః వేదండ చర్మాంబరః ।
కళ్యాణోత్సవ......... మంగళం ॥

(4) శబ్ద బ్రహ్మ నిదాన మూర్తి రమృతో మృత్యుంజయ శ్శంకరః ।

గంగా భంగ తరంగ బుద్బుద లసన్నక్షత్ర గోళాకృతిః ।
జ్యోతీ రాశి విశా విరాజినిఖిల బ్రహ్మాండ భాండచ్ఛటః ।
కళ్యాణోత్సవ....... మండలం ॥

(5) స్పర్శజ్ఞేయ తనుస్సదా గతిగతిఃప్రాణో ఖిలప్రాణినాం ।
ప్రాణాయమ విధానయోగి కులరాడ్భోగీంద్ర చూడామణిః ।
భక్తవ్రాత మహార్తి తూల పటలీ వాతూలదీక్షాఘృణిః ।
కళ్యాణోత్సవ....... మంగళం ॥

(6) తేజ స్సం హృతి రుగ్రరుజ్నిఖిలగీర్వాణ ప్రధానాకృతిః ।
వేదాత్మాఖిల యోగివీర వివృత ద్వారాయితాత్మాకృతిః ।
చైతన్యోదయ కారణ శ్రిత జనుః పంకా పహః పాపహః ।
కళ్యాణోత్సవ ...... మంగళం ॥

(7) సోమస్సోమ కళాధరో మృగధరః శుభ్రాం శుధారధరః ।
కళ్యాణప్రకృతిః కళా మయతనుః కాలస్య కాలాకృతిః ।
ఆనందైక వపుస్సమస్త తమసాంహన్తాప్య హన్తాపహః ।
కళ్యాణోత్సవ.... మంగళం ॥

(8) యజ్ఞాత్మా యజమాన మూర్తి రనఘో యజ్ఞాన్త రార్థా యితః ।
యజ్ఞదృద్య జనీయ దివ్య చరణో యోవై పరస్మాత్పరః ।
ఏకఃప్రాక్తన వేదసార వచసాం ఏకోప్య నేకాకృతిః ।
కళ్యాణోత్సవ ....మంగళం

ఇతి శివలగ్నాష్టకా స్సమాప్తాః

★★★

వివిధ దేవతా ప్రవరలు

కృష్ణప్రవర

ఆంగీరస, గార్గ్య, శైన్య, త్రయార్షేయ ప్రవరాన్విత గార్గేయస గోత్రోద్భవస్య, దేవమీఢ మహారాజ వర్మణో నప్త్రే, శూరసేన మహారాజ వర్మణః పౌత్రాయ, వసుదేవ మహారాజ వర్మణః పుత్రాయ, శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ వర్మణే వరాయ

రుక్మిణీ ప్రవర

ఆత్రేయ, ఆర్చనానస, శ్యావాశ్వ, త్రయార్షేయ ప్రవరాన్విత ఆత్రేయ గోత్రోద్భవస్య, శైబ్య మహారాజ వర్మణో నప్త్రీం, విదర్భమహారాజ వర్మణః పౌత్రీం, భీష్మక మహారాజ వర్మణః పుత్రీం, సకల సద్గుణ సంపన్నాం రుక్మిణీ నామ్నీం కన్యాం

సత్యభామ ప్రవర

కాశ్యప, ఆవత్సార, నైధ్రువ, త్ర్యార్షేయ ప్రవరాన్విత కాశ్యపసగోత్రోద్భవస్య అనమిత్ర మహారాజవర్మణో నప్త్రీం, నిమ్నమహారాజ వర్మణః పౌత్రీం, సత్రాజిన్మహారాజవర్మణః పుత్రీం, సత్యభామానామ్నీం లక్ష్మీస్వరూపిణీం కన్యాం. (వేంకటేశ్వరునికి, కృష్ణప్రవర చెప్పవచ్చును).

పద్మావతి ప్రవర

ఆత్రేయ, ఆర్చనానస, శ్యావాశ్వ, త్రయార్షేయ ప్రవరాన్విత ఆత్రేయస గోత్రోద్భవస్య, సువీర మహారాజ వర్మణో నప్త్రీం, సుధర్మ మహారాజవర్మణః పౌత్రీం, ఆకాశమహారాజ వర్మణః పుత్రీం, సాక్షాల్లక్ష్మీ స్వరూపిణీం, పద్మావతీనామ్నీం కన్యాం

ఆంజనేయ ప్రవర

వాసిష్ఠ, మైత్రావరుణ, కౌండిన్య త్రయార్షేయ ప్రవరాన్విత కౌండిన్యస గోత్రోద్భవస్య, ఆంగీరస శర్మణో నప్త్రే, మరీచి శర్మణః పౌత్రాయ, వాయుదేవ

శర్మణః పుత్రాయ, సాక్షాచ్ఛివ స్వరూపాయ ఆంజనేయశర్మణే వరాయ

సువర్చలా ప్రవర

కాశ్యప, ఆవత్సార, నైధ్రువ త్రయార్షేయ....కాశ్యపస గోత్రోద్భవస్య, బ్రహ్మశర్మణో నప్త్రీం, కశ్యప ప్రజాపతి శర్మణః పౌత్రీం, సూర్యనారాయణ శర్మణః పుత్రీం, సువర్చలానామ్నీం, పార్వతీ స్వరూపిణీం కన్యాం.

మహాకామేశ్వర ప్రవర

శ్రీవిరాట్, హిరణ్యగర్భ, అవ్యాకృత, ప్రకాశగోత్రోద్భవస్య సంహార కృత్య సాక్షిణో నప్త్రే, స్థితి కృత్య సాక్షిణః పౌత్రాయ, సృష్టికృత్య సాక్షిణః పుత్రాయ, అకుల కుండల రూపాయ శ్రీమహాకామేశ్వరాయ వరాయ

మహాకామేశ్వరీ ప్రవర

శ్రీవిశ్వ, తైజస, ప్రాజ్ఞ, విమర్శ గోత్రోద్భవస్య, సుషుప్తావస్థాసాక్షిణో నప్త్రీం, స్వప్నావస్థా సాక్షిణః పౌత్రీం, జాగ్రదవస్థా సాక్షిణః పుత్రీం, కుల కుండలినీ రూపాం, శ్రీమహాకామేశ్వరీనామ్నీం కన్యాం,

సుబ్రహ్మణ్య ప్రవర

నిర్గుణ, నిరంజన, నిర్వికల్ప త్రయార్షేయ ప్రవరాన్విత పరశివ గోత్రోద్భవస్య, పరశివ శర్మణో నప్త్రే, సదాశివ శర్మణః పౌత్రాయ విశ్వేశ్వర శర్మణః పుత్రాయ త్రిభువనాధీశాయ, తత్త్వాతీతాయ, ఆర్తత్రాణ పరాయణాయ, శ్రీసుబ్రహ్మణ్యేశ్వర నామధేయాయ వరాయ,

వల్లీ ప్రవర

ఇచ్ఛాశక్తి, జ్ఞానశక్తి, క్రియాశక్తి, పరానంద, చిదాకార, పంచార్షేయ ప్రవరాన్విత పరవాసు దేవ గోత్రోద్భవస్య, విశ్వంభర శర్మణో నప్త్రీం, పరబ్రహ్మశర్మణః, పౌత్రీం, కశ్యప శర్మణః పుత్రీం, సకల సద్గుణ సంపన్నాం, శ్రీవల్లీ నామ్నీం కన్యాం,

దేవసేనా ప్రవర

భార్గవ, చ్యావన, ఆప్నవాన, ఔర్వ, జమదగ్న, పంచార్షేయ ప్రవరాన్విత శ్రీవత్సస గోత్రోద్భవస్యయూధప శర్మణో నప్త్రీం మాధవ శర్మణః పౌత్రీం, ఇంద్ర శర్మణః పుత్రీం, సకల సద్గుణ సంపన్నాం, దేవసేనా నామ్నీం కన్యాం,

వల్లీ ప్రవర – అన్యోవిధః

కాశ్యప, ఆవత్సార, నైద్ధ్రువ త్రయార్షేయ...కాశ్యపస గోత్రోద్భవస్య, చంద్రవంశ వర్ధనస్య, జగత్కారశర్మణో నప్త్రీం ఆస్తీకశర్మణః పౌత్రీం, శంఖపాల శర్మణః పుత్రీం, శ్రీవల్లీనామ్నీం కన్యాం,

లక్ష్మీనృసింహ ప్రవర

ఆత్రేయ, అర్చనానస, శ్యావాశ్వ, త్రయార్షేయ.... ఆత్రేయస గోత్రోద్భవస్య, పరబ్రహ్మ శర్మణో నప్త్రే, విశ్వంభర శర్మణః పౌత్రాయ, వసుదేవ శర్మణః పుత్రాయ, నిర్గుణ, నిరంజన, నిర్వికల్ప, నిరాఖ్యాతాయ, అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకాయ శ్రీనృసింహ శర్మణే వరాయ –

లక్ష్మీప్రవర

భార్గవ, చ్యావన, ఆప్నవాన, ఔర్వ, జామదగ్న్య, పంచార్షేయ....శ్రీవత్స సగోత్రోద్భవస్య, విశ్వభరశర్మణో నప్త్రీం, రత్నాకర శర్మణఃపౌత్రీం, క్షీరాబ్ధిశర్మణః పుత్రీం, ఇచ్ఛాశక్తి, జ్ఞానశక్తి, క్రియాశక్తి స్వరూపిణీం, అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయికాం, ద్వాత్రింశద్భుజాలంకృత మూల ప్రకృతి స్వరూపిణీం, శ్రీలక్ష్మీ నామ్నీం కన్యాం,

అశ్వత్థ నారాయణ ప్రవర

కాశ్యప, ఆవత్సార, నైద్ధృత త్రయేర్షేయ....కాశ్యపసగోత్రోద్భవస్య పురాణపురుష శర్మణో నప్త్రే, శేషశాయి శర్మణఃపౌత్రాయ, విష్ణుశర్మణః పుత్రాయ, శ్రీమదశ్వత్థనారాయణ శర్మణే వరాయ,

నింబలక్ష్మి ప్రవర

ఆత్రేయ, అర్చనానస, శ్యావాశ్వత్రయార్షేయ.... ఆత్రేయ సగోత్రోద్భవస్య రత్నాకర శర్మణో నప్త్రీం, అర్ణవ శర్మణః పౌత్రీం, సముద్రశర్మణః పుత్రీం, శ్రీ నింబలక్ష్మీనామ్నీం కన్యాం –

★★★

శ్రీ సీతారామవివాహ లగ్నాష్టకాః

(1) లక్ష్మీశో భువన త్రయే నివసతో దేవాన్ మనుష్యో రగాన్ ।
సంస్థాతుం కరుణానిధిః కరుణయా మార్తాండ వంశేయయౌ ।
కౌసల్యా నిజగర్భ సంభవ భృతే జన్మన్య సాధారణే ।
జాతే శ్రీ రఘు నాయకస్య జననం దేయా దిదం మంగళం ॥

(2) వైదేహీ వదనాభి లాషణ యుతం కామం సకామం కృతం ।
విఖ్యాతం భువన త్రయం హర ధనుర్భగ్నీ కృతంలీలయా ।
విశ్వామిత్ర పరాశరాది మునిభిస్తత్సన్నిధానాంచితం ॥
సీతారాఘవయోర్వివాహ సమయేదేయా దిదం మంగళం ॥

(3) ఉత్ఫుల్లా మలనీలవారి జదళశ్యా మోన్నతం కోమలం ।
పార్వత్యాచ మహేశ్వరేణచ శిరశ్లాఘీ కృతం సర్వదా ।
శాపాప్తిర్వర గౌతమస్య వనితా శైలా సుశీలాకృతా ।
దంపత్యోరిహ వామభాగ జనితం దేయాదిదం మంగళం ॥

(4) శ్రీరామం జనకాత్మ జాసురగురుం ప్రత్యఙ్ముఖం ప్రాఙ్ముఖం ।
దోర్భ్యామం జలి మంచితైశ్చ వనితా మా పూర్య ముక్తా ఫలైః ।
నానారత్న విరాజ మాన కలశై రానీయతం సాగరాత్ ।

సీతారాఘవయో ర్వివాహ సమయే దేయాదిదం మంగళం ॥

(5) కల్యాణం కమనీయ కోమల కరై రార్ద్రాక్షతారోపణం
కన్యాదాన పురస్సరం సురగురో ర్విప్రాశిషాఽనుగ్రహం ।
బాహ్వోః కంకణ బంధనం దశగుణం మాంగళ్యసూత్రాన్వితం,
సీతారాఘవ యోర్వివాహ సమయే దేయాదిదం మంగళమ్ ॥

(6) జానక్యాః కమలామలాం జలిపుటేయాఃపద్మ రాగాయితాః ।
వ్యస్తా రాఘవ మస్తకేచవిలసత్కుం దప్రసూనాయితాః ।
స్రస్తాశ్యామలకాయకాంతి కలితా యా ఇంద్ర నీలాయితాః ।
ముక్తాస్తా శ్శుభదా భవంతు భవతాం శ్రీరామవైవాహికాః ॥

(7) తదేవ లగ్నం సుదినంతదేవ తారాబలం చంద్రబలంతదేవ ।
విద్యాబలం దైవ బలంతదేవ లక్ష్మీపతే తేంఘ్రియుగంస్మరామి ॥

(8) శ్రీరామ పత్నీ జనకస్య పుత్రీ సీతాంగనా సుందర కోమలాంగీ ।
శ్రీ విష్ణుపత్నీభువ నైకమా తా వధూ వరాభ్యాం వరదా భవంతు ॥

⋆⋆⋆

సీతారామ కల్యాణే విశేషః

కశ్యపాది సప్తఋషులకు బదులుగా వశిష్ఠాదిఋషులను ఈ క్రింది శ్లోకములతో ఆవాహన చేయవలెను.

(1) యథాచార్యో వశిష్ఠో భూద్రామ వైవాహికోత్సవే ।
కల్యాణోత్సవ ఏతస్మిన్ తథాఽచార్యో భవానఘ ॥
ఇతి శ్రీరామ పక్షే ఆచార్యం వశిష్ఠ మహర్షి మావాహయామి.

(2) వామదేవో యథాబ్రహ్మా రామవైవాహికోత్సవే ।
కల్యాణోత్సవ ఏతస్మిన్ తథా బ్రహ్మాభవానఘ ॥
ఇతి శ్రీరామపక్షే బ్రహ్మాణం వామదేవ మహర్షి మావాహయామి.

(3) యథాచార్య శ్శతానందో సీతావైవాహికోత్సవే ।
కల్యాణోత్సవ ఏతస్మిన్ తథాఽచార్యో భవానఘ ॥
ఇతి సీతా పక్షే ఆచార్యం శతానంద మహర్షి మావాహయామి.

(4) యాజ్ఞవల్క్యో యథా బ్రహ్మా సీతావైవాహికోత్సవే ।
కల్యాణోత్సవ ఏతస్మిన్ తథా బ్రహ్మాభవానఘ ॥
ఇతి సీతా పక్షే బ్రహ్మాణం యాజ్ఞవల్క్య మహర్షి మావాహయామి.

(5) విశ్వామిత్ర ఉపద్రష్టా సీతారామోత్సవే యథా ।
కల్యాణోత్సవ ఏతస్మిన్నుపద్రష్టా భవానఘ ॥
ఇతి ఉభయపక్షే ఉపద్రష్టారం విశ్వామిత్ర మహర్షి మావాహయామి.
ఉత్సవ విగ్రహములకు క్రింది మంత్రములతో ఆవాహన చేయవలెను.

(1) దాశరథాయ విద్మహే సీతావల్లభాయ ధీమహి ।
తన్నోరామచంద్రః ప్రచోదయాత్

అస్మిన్‌బింబే శ్రీరామచంద్రదేవతా మావాహయామి

(2) సీతాదేవికి –

జనక పుత్ర్యైచ విద్మహే రామపత్న్యైచ ధీమహి ।
తన్న స్సీతాః ప్రచోదయాత్ ।
శ్రీసీతాదేవీ మావాహయామి

(3) దాశరథాయవిద్మహే రామానుజాయధీమహి ।
తన్నోలక్ష్మణః ప్రచోదయాత్
శ్రీలక్ష్మణ స్వామిన మావాహయామి

(4) ఆంజనేయాయ విద్మహే వాయుపుత్రాయ ధీమహి ।
తన్నో హనుమత్ప్రచోదయాత్ ।
శ్రీ ఆంజనేయమావాహయామి

కలశే బ్రహ్మ ఆవాహనం కుర్యాత్

తతః బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరాన్, సపత్నీకా నావాహ్య,

అష్టదికక్పాలకాంశ్చావాహ్య పూజయేత్.

★★★

కన్యాదానే విశేష శ్లోకః

సీతాదేవిని కన్యాదానము చేసిన పిమ్మట ఈ శ్లోకము దాతతో చెప్పించవలెను.

(1) ఇయం సీతా మమ సుతా సహధర్మ చరీతవ ।
ప్రతీచ్ఛచైనాం భద్రం తే పాణింగృహ్ణీష్వ
పాణినా । పతివ్రతా మహాభాగా ఛాయేవ అనుగతా సదా ।
ఇత్యుక్త్వా ప్రాక్షిపద్రాజా మంత్రపూతం జలం తదా ॥

కన్యాదాన సాద్గుణ్యార్థం దక్షిణాంతుభ్య మహం సంప్రదదేనమమ

★★★

సీతారామ ప్రవరనిర్ణయః

చతుస్సాగర పర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభం భవతు, వాసిష్ఠ, మైత్రావరుణ, కౌండిన్య త్రయార్షేయ ప్రవరాన్విత వశిష్ఠ గోత్రద్భవస్య

నా భాగ మహారాజ వర్మణో నప్త్రే
అజమహారాజ వర్మణః పౌత్రాయ
దశరథ మహారాజ వర్మణః పుత్రాయ

వశిష్ఠ గోత్రోద్భవాయ, అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకాయ, తత్వాతీతాయ, సచ్చిదానందమూర్తయే సూర్యవంశపావనాయ, శ్రీమదిక్ష్వాకు వంశ

ఉద్భవాయ, శ్రీమన్నారాయణ స్వరూపాయ శ్రీరామచంద్ర వర్మణే వరాయ.

చతుస్సాగర పర్యంతం గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభం భవతు। ఆంగీరస ఆయాస్య, గౌతమత్రయా ర్షేయ ప్రవరాన్విత గౌతమస గోత్రోద్భవస్య

స్వర్ణరోమ మహారాజ వర్మణో నప్త్రీం
హ్రస్వరోమ మహారాజ వర్మణః పౌత్రీం
శీరధ్వజ జనక మహారాజవర్మణః పుత్రీం
అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయికాం, తత్వా
తీతాం, సచ్చిదానంద రూపిణీం, చంద్రవంశ
ప్రదీపికాం శ్రీసీతాదేవీ నామ్నీం కన్యాం.

⋆⋆⋆

మహాసంకల్పః

అస్యశ్రీమద్భగవతో మహాపురుషస్య శ్రీమదాది నారాయణస్య అచింత్యాఽపరిమిత శక్త్యా భ్రియమాణస్య మహా జలౌఘస్యమధ్యే, పరిభ్రమ మాణానా మనేక కోటి బ్రహ్మాండానామేక తమే, వ్యక్తావ్యక్త మహదహంకార పృథివ్యాపస్తేజో వాయురాకాశాద్యావరణై రావృతేస్మిన్ మహతి బ్రహ్మాండ ఖండయోర్మధ్యే, సకలాధిష్ఠాత్రాది వరాహదంష్ట్రాంకుర మృణాళస్య జగన్మూల శక్తి కూర్మానం తాద్యైరావత పుండరీక వామన కుముదాంజన పుష్పదంత సార్వభౌమ సుప్రతీకా ఖ్యాష్ట దిగ్గజోపరి ప్రతిష్ఠితస్య, అతల వితల సుతల తలాతల రసాతల మహాతల పాతాళాఖ్య సప్తపాతాళానాముపరి తలే, భూలోక, భువర్లోక, సువర్లోక మహల్లోక జనోలోక తపోలోక సత్యలోకానా మధోభాగే, చక్రవాళశైల మహావయవ మధ్యేవర్తిన్యాం మహానాళాయ మాన ఫణిరాజ శేషస్య సహస్ర ఫణాఫణి మండల మండితే, ఇంద్రాగ్ని యమ నిర్ఋతి వరుణవాయుకుబే రేశానాష్ట దిక్పాలక పాలితే, వలయాకార లవణేక్షు సురా సర్పిర్దధిక్షీర జలార్ణవైర్విరాజితేస్మిన్, జంబూప్లక్ష శాల్మలి కుశ క్రౌంచశాక పుష్కరాఖ్య సప్తభిర్ద్వీపై

ర్దీపితే, మహాసరోరుహాకార పంచశత్కోటి విస్తీర్ణ భూమండలమధ్యే, మేరోర్దక్షిణ పార్శ్వే, మలయాదుత్తరే, కర్మభూమౌ, భారత కింపురుషేలావృత కురు భద్రాశ్మకరమణక మందహాస జిహ్వాదాఖ్య ఇతి నవఖండమండితే, ప్రత్యేకం నవ సహస్ర యోజన విస్తృతే, దండక చంపక వింధ్యమిశ నైమిశ కదరిక బదరిక నహుష గుహ దేవదారు కారణ్యాది ఏకాదశారణ్యాయుతే, అంగ వంగ కళింగ కాశ్మీర కాంభోజ సౌవీర సౌరాష్ట్ర మహారాష్ట్ర మగధ మాళవ నేపాళ కేరళ చోళ పాంచాల గౌళ మళయాళ సింహళ ద్రవిడ ద్రావిడ కర్ణాట నాట పానాట పాండ్యపుళిందాంధ్ర కుక్కురు కురు గాంధార విదర్భ విదేహ బాహ్లిక బర్బర కేకయ కోసల కుంతల టెంకణ కొంకణ, మగధ మద్రఘూర్జర యవన జాలాంధక సాల్వచేది సింధువత్యాద్యనేక దేశ భాషా భూమి పాల విచిత్రితే । సామ్యవంతి గంగా గోదావరీ భీమరథీ తుంగభద్రా కృష్ణవేణీ కావేరీ చంద్రభాగా పంపాయనా సరస్వతీ నర్మదా కుముద్వతీ రేణుకా వంజులాది మహానదీ విలసితే అయోధ్యా మధురా మాయా కాశీ రామేశ్వరాది మహా ముక్తి స్థలయుతే. శ్రీశైలస్య వాయవ్య (ఐశాన్య) ప్రదేశే దేవ తిర్యఙ్మనుష్య సకల జగత్స్రష్టుః పరార్థ ద్వైజీవినో బ్రహ్మణః ప్రథమ పరార్ధే పంచాశదతీతే, ద్వితీయ పరార్ధే, పంచాశద్దివ్య వర్షాత్మకే, ప్రథమ మాసే ప్రథమ పక్షే అహని ద్వితీయ యామే తృతీయముహూర్తే త్రయోదశ ఘటికాయాం ద్విచత్వారింశ ద్విఘటికాసు గతాసు, పార్థివకల్ప, అనంతకల్ప కూర్మ కల్ప బ్రహ్మకల్ప వరాహకల్ప శ్వేతవరాహకల్ప ప్రళయకల్ప సావిత్రి కల్పానాం మధ్యేశ్వేత వరాహకల్పే, స్వాయంభువ, స్వారోచిషోత్తమ తామస రైవత చాక్షుష వైవస్వత సూర్యాగ్ని బ్రహ్మరుద్ర దక్షరౌచ్య భౌచ్య చతుర్దశ మన్వంతరాణాం మధ్యే సప్తమే వైవస్వత మన్వంతరే ఇదానీం అష్టావింశన్మహాయుగే యుధిష్ఠిర విక్రమార్క శాలివాహన విజయాభినందన నాగార్జున షట్చకానాం మధ్యే తృతీయే శాలివాహన శకే, అష్టావింశతి సహస్రాన్విత సప్తదశ లక్షాబ్దే కృతయుగే యాతే, షణ్ణవతి సహస్రాన్విత ద్వాదశ లక్షాబ్దేత్రేతాయుగే యాతే, చతుష్షష్టి సహస్రాన్విత అష్ట లక్షాబ్దే ద్వాపర యుగే యాతే, ద్వాత్రింశత్సహస్రాన్విత చతుర్లక్షాబ్దే కలియుగే ప్రథమపాదే జంబూద్వీపే భారత

వర్షే భరతఖండే మేరోర్దక్షిణ దిగ్భాగే, శ్రీశైలస్య వాయవ్య (ఈశాన్య) ప్రదేశే కృష్ణాగోదావర్యోర్మధ్యదేశే కల్యాణమంటపే సమస్తదేవతా బ్రాహ్మణ హరిహర గురు చరణ సన్నిధౌ అస్మిన్ వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమానేన తారణ నామసంవత్సరే ఉత్తరాయణే శిశిర ఋతౌ మాఘమాసే శుక్లపక్షే త్రయోదశ్యాం సౌమ్యవాసరే, స్వాతీ నక్షత్రే శుభయోగ శుభకరణ ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టా యాం శుభతిథౌ అనాది అవిద్యావాసనయా అస్మిన్ సంసార చక్రే విచిత్రాభిః విచిత్రా సుయోనిషు పునః పునః అనే కధా జనిత్వా కేనవా కర్మవిశేషేణ ఇదానీం అస్మిన్ వంశే జాతస్య..... గోత్రస్య....... నామధేయస్య ధర్మపత్నీ సమేతస్య మమ జన్మాభ్యాసాత్ జన్మ ప్రభృతి ఏతక్షణ పర్యంతం మధ్యే వర్తిని కాలే సంభావితానాం పాపానాం వాక్పాణిపాద పాయూపస్థానాం పంచానాం కర్మేంద్రియాణాం, త్వక్చక్షుశ్రోత్ర జిహ్వాఘ్రాణానాం పంచానాం జ్ఞానేంద్రియాణాం ఏతేషాం ప్రేరకస్య అంతః కరణస్య గోచరస్య సంబంధే సతి సకల పాప నివృత్తిద్వారా పితౄణాం శాశ్వత బ్రహ్మలోకే నిత్యనివాస సిధ్యర్థం, తిలై స్సూర్యమండల పర్యంతం కృత రాశే ర్వర్ష సహస్రావసాన ఏకైక తిలాప కర్ష క్రమేణ సర్వరాశ్యప కర్షిత సమ్మితకాలే బ్రహ్మలోకే నిత్యనివాస సిధ్యర్థం, యవైశ్చంద్రమండల పర్యంతం కృత రాశేర్వర్ష సహస్రావ సాన ఏకైక యవాపకర్ష క్రమేణ సర్వరాశ్యప కర్షిత సమ్మిత కాలే బ్రహ్మలోకే నిత్యనివాస సిధ్యర్థం మాషైర్ధ్రువ మండల పర్యంతం కృతరాశేర్వర్ష సహస్రావసాన ఏకైక మాషాపకర్ష క్రమేణ సర్వ........ సిధ్యర్థం, గోలోమభిర్నక్షత్ర మండల పర్యంతం కృతరాశే....... ఏకైక లోమాపకర్ష...... సిధ్యర్థం, గంగావాలుకాభి స్సప్తఋషి మండల పర్యంతం కృతరాశే .... ఏకైక వాలుకాపకర్ష....... సిధ్యర్థం, మయాసహ దశ పూర్వేషాం దశా పరేషాం మంద్వంశ్యానాం సర్వేషాం పితౄణాం నరకాదుత్తీర్య శాశ్వత బ్రహ్మలోకే నిత్యనివాస సిధ్యర్థం, త్రిగుణీకృత అగ్నిష్టోమ, అతిరాత్ర, అప్తోర్యామ సాంతపన, వాజపేయ, పౌండరీక అశ్వమేధాది శత క్రతు పుణ్యఫలావాప్త్యర్థం, స్వగృహ్యోక్త ప్రకారేణ సాలంకృత సహిరణ్యోదక కన్యాదానం కరిష్యే – మహాసంకల్పముచ్చార్య, వరమభ్యర్చ్య –

శ్లో॥ మహాదానేషు యజ్ఞాదౌ ప్రాయశ్చిత్తేషు కర్మసు ।
కన్యాదానే నదీస్నానే మహా సంకల్ప మాచరేత్ ॥

శ్లో॥ కన్యాదానే నదీస్నానే తులాదానేషు వైద్విజః ।
ప్రాయశ్చిత్తేషు యజ్ఞాదౌ వ్రతాదిషు విశేషతః ॥

శాంత్యాదిషుచ సర్వత్ర మహాసంకల్ప మాదరాత్ ।
కృత్వా యత్కురుతేకర్మ తదానంతాయ కల్ప్యతే ॥

★★★

ఉపనయన మంగళ శ్లోకాః

(1) శ్లో॥ యస్సోమకం జిత్య సమస్తవేదాన్ దదౌ విధాత్రే ప్రథమావతారః ।
మత్స్యావతారో మధుహా సవిష్ణుర్వటుం చతుర్వేదపటుం కరోతు ॥

(2) శ్లో॥ సురాఽసురార్థం జలధౌ పురాయో పృష్ఠే ధరన్మందర
శైలభారః । విశ్వంభర శ్రీకమఠావతారో వటుం......

(3) శ్లో॥ యజ్ఞేశ్వరో యజ్ఞ వరాహరూపీ యశ్శుక్ర శిష్యానజ
యచ్చయుద్ధే । దంష్ట్రాగ్రకోటీవి ధృతావనిర్వ్యోవటుం......

(4) శ్లో॥ సురాసురై స్సేవిత పాద పద్మః స్తంభోద్భవ శ్రీ నరసింహ
రూపః । ప్రహ్లాద వాక్యైః ప్రథితా వనిర్వ్యోవటుం.....

(5) శ్లో॥ కృష్ణాజినం దండకమండలుంచ ఛత్రం పవిత్రం
ధృతవిశ్వమూర్తిః । సవామన స్సర్వసురైకసేవ్యోవటుం......

(6) శ్లో॥ కుఠార కోదండ ధరశ్చ శూరః ప్రతాపవాన్బ్రహ్మకుల
ప్రదీపః । సజామదగ్న్యో భువనైకవీరో వటుం....

(7) శ్లో॥ సాకేత నాథోర్క కుల ప్రదీప స్సీతాననాంభోరుహ

చంచరీకః । శ్రీరామచంద్ర శ్రిత పారిజాతోవటుం......

(8) శ్లో॥ కృష్ణాగ్రజో వృష్ణికుల ప్రదీపః తారాధిపః క్షీర
పయోధివర్ణః । హలాయుధ శ్రీబలభద్రరామోవటుం.....

(9) శ్లో॥ శ్రీకృష్ణ దేవశ్రిత పారిజాతః శ్రీవక్త్ర పద్మాళిరనంత
వీర్యః । శ్రీమాన్ జగద్రక్షణ కార్యవృత్తోవటుం.....

(10) శ్లో॥ మాయావటుః పిప్పలమూల సంస్థో నిశాచర స్త్రీవ్రత
భంగకారీ । బుద్ధావతారో బహుసిద్ధసేవ్యోవటుం......

(11) శ్లో॥ తురంగ వాహస్తుముల ప్రవర్తీ తృతీయ మూర్తి స్తృ
టితారి వర్గః । కల్క్యావతారః కలుషాపహారీ వటుం.....

(12) శ్లో॥ బోద్ధాభిధానో భగవాన్ పరేశః ప్రజ్ఞానవాన్ మౌని
నిశాంత వాసః । శ్రీమజ్జగన్నాథపురాధినాధో వటుం

⋆⋆⋆

(1) ఆదౌ గణేశ స్తదను స్వయం భూస్తతో గిరీశస్తద నంతరం హరిః ।
ఏ తేసదా దేవగణా దిశన్తు వటోశ్చిరాయు శ్శుభకీర్తి విద్యాః ॥

(2) సుమేరు సౌరత్న గిరీంద్రనీల కైలాస విన్ధ్యాచల హేమకుటాః ।
సర్వేగిరీంద్రా స్సతతం దిశంతు వటోః.......

(3) గోదావరీ సిన్ధుమలాపహారీ వేగావతీ నాదవతీచ కృష్ణా ।
నద్యస్సమస్తా స్సతతం దిశంతు వటు..........

(4) కృష్ణాజినం దర్భమయీచ మౌంజీ పాలాశదండః పరిధాన శాటీ ।
యాజ్ఞోపవీతంచ దిశంతు నిత్యం వటోశ్చిరాయు....

(5) తాంబూల గంధాక్షత పత్రపుష్ప దీపాంకురా శీర్వచనాని యాని ।
పుణ్యాహవాక్యాని దిశంతుతాని వటోశ్చిరాయుః......

(6) మందార ధాత్రీరుహ పారిజాత సంతాన కల్పద్రుమచందనాని ।
కల్పద్రుమాఖ్యాని దిశంతు తాని వటోశ్చిరాయుః......

(7) జంభారివైశ్వానర కాలపుణ్యాః సరిత్పతిర్వాయు కుబేర శర్వాః ।
ఏతే సదా దిక్పతయో దిశంతు వటోః.........

(8) ఓంకార సవ్యాహృతి మంత్రముద్రాః సావిత్రి గాయత్రి సరస్వతీ స్వరాః।
ఛందాంసి వేదాశ్చ దిశంతు సర్వేవటోః....

☆☆☆

నవగ్రహ మంగళ శ్లోకాః

(1) భాస్వాన్ కాశ్యప గోత్రజోఽరుణ రుచిః యస్సింహ పోఽర్కస్సమిత్ ।
షట్త్రిస్థో దశ శోభనో గురు శశీ భౌమా స్సుమిత్రాస్సదా ।
శుక్రో మందరిపుఃకళింగ జనపశ్చాగ్నీశ్వరౌ దేవతే ।
మధ్యే వర్తుల పూర్వదిగ్దినకరః కుర్యాత్సదా మంగళమ్ ॥

(2) చంద్రః కర్కటక ప్రభు స్సితనిభశ్చాత్రే యగోత్రోద్భవ ।
శ్చాత్రేయ శ్చతు రస్రవారుణ ముఖశ్చాపోహ్యుమా ధీశ్వరః ।
షట్సప్తాగ్ని దశైక శోభనఫలో నోరిర్బుధార్కౌ ప్రియౌ ।
స్వామీయాముని జశ్చ పర్ణ సమిధః కుర్యాత్సదా మంగళమ్ ॥

(3) భౌమో దక్షిణ దిక్ త్రికోణ యమజో వంతీశ్వరః ఖాదిరః ।
స్వామీ వృశ్చికమేషయోస్సుర గురుశ్చార్కశ్శశీ సౌహృదః ।
జ్ఞోరిష్షట్త్రి ఫలప్రదశ్చ వసుధా స్కందౌ క్రమాద్దేవతే ।
భారద్వాజకులోద్భవోఽరుణరుచిః కుర్యాత్సదా మంగళమ్ –

(4) సౌమ్యః పీత ఉదఙ్ముఖ స్సమిదపామార్గో ఽత్రి గోత్రోద్భవః ।
బాణేశాన దిశస్సుహృ ద్రవిసుత శ్శేషాః సమా శ్శీత గః ।

కన్యాయుగ్మ పతిర్దశాష్ట చతురష్టణ్ణేత్ర గశ్శోభనో ।
విష్ణుర్దేవ్యధి దేవతే మగధపః కుర్యా త్సదా మంగళమ్ ॥

(5) జీవశ్చాంగిర గోత్రజోత్తరముఖో దీర్ఘోత్తరాశాస్థితః ।
పీతోశ్వత్థ సమిచ్చ సింధు జనిత శ్చాపోథ మీనాధిపః ।
సూర్యేందు క్షితిజాః ప్రియా బుధసితౌ శత్రూ సమాశ్చాపరే ।
సప్తద్వే నవపంచమే శుభకరః కుర్యాత్సదా మంగళమ్

(6) శుక్రో భార్గవ గోత్రజ స్సిత రుచిః పూర్వాముఖః పూర్వదిక్ ।
పాంచాలస్థ వృషస్తులాధిప మహారాష్ట్రాఽధి పోదుంబరః ।
ఇంద్రాణీ మఘవా బుధశ్చ రవిజో మిత్రోర్క చంద్రావరీ ।
షష్ఠత్రిర్దశ వర్జితే భృగు సుతః కుర్యాత్సదా మంగళమ్ ॥

(7) మందః కృష్ణనిభ స్సపశ్చిమ ముఖస్సౌరాష్ట్రపః కాశ్యపః ।
స్వామీ నక్ర సంకుంభయో ర్బుధసితౌ మిత్రౌ కుజేందూ ద్విషౌ ।
స్థానం పశ్చిమ దిక్ప్రజాపతి యమౌదేవౌ ధనుష్యాసనష్షట్త్రి
స్థశ్శుభ కృచ్ఛమీ రవి సుతః కుర్యాత్సదా మంగళమ్ ॥

(8) రాహు స్సింహళ దేశపో నిర్ఋతిః కృష్ణాంగ శూర్పాసనః ।
యఃపైఠీన సగోత్ర సంభవ సమిద్దూర్వాముఖో దక్షిణః ।
యస్సర్పః పశుదైవతో ఖిల గత స్స్వామ్యా ద్విశేష ప్రదఃషట్త్రి
స్థశ్శుభకృచ్ఛ సింహిక సుతః కుర్యా త్సదా మంగళమ్ ॥

(9) కేతుర్జైమిని గోత్రజః కుశ సమిద్వాయవ్య కోణేస్థితః ।
చిత్రాంక ధ్వజలాంఛనోహి భగవాన్ యోదక్షిణా శాముఖః ।
బ్రహ్మో చైవచ చిత్రగుప్త పతిమాన్ ప్రత్యాధి దేవౌసదా ।
షట్త్రిస్థ శ్శుభకృచ్ఛ బర్బరపతిః కుర్యాత్సదా మంగళమ్ ॥

(10)ఇత్యేతద్గ్రహ మంగళాఖ్యక మిదం లోకోపకార ప్రదం ।

పాపౌఘ ప్రశమం మహాఽభయకరం సౌభాగ్య సంవర్ధనం ।
యః ప్రాతశ్శృణు యా త్వతే దనుదినం శ్రీకాళిదాసోదితం ।
భుక్తిం ముక్తి మసౌ భజేచ్చ సతతం విందేత్సదా మంగళమ్ ॥

ఇతి శ్రీకాళిదాస కవికృత నవగ్రహ మంగళశ్లోకా స్సమాప్తాః

⋆⋆⋆

దశావతార మంగళ శ్లోకాః

(1) ఆదావంబుజ సంభవాది వినుతశ్శాంతో జ్వలశ్శా శ్వతః ।
సంపుల్లామల పుండరీకనయనః పుణ్యః పురాణః పుమాన్ ।
లోకేశ శ్రుతి చోర సోమకహరో మత్స్యావతారో హరి
శ్శీమాన్ సింహగిరీశ్వరః కరుణయా దద్యాత్సదా మంగళమ్

(2) సప్తద్వీప కులాచలేంద్ర జలధిస్తోమాభి సక్రంద భూ భారాలీఢ
ఫణీంద్ర మండల ధరో మందార మాలార్చితః ।
భావజ్ఞో బహు చక్రలాంఛిత ధనుః కూర్మావతారో
హరి శ్శీమాన్.......... మంగళమ్

(3) లీలాలోడిత సర్వసాగర జలస్సంపూర్ణ చంద్రప్రభుః ।
హేమాక్షా సుర ఖండనో భుజగదశ్చంక్రాంకిత స్సంతతమ్ ।
దంష్ట్రోగ్రోద్ధృత మేదినీ భయహరః క్రోడావతారో
హరి శ్శీమాన్.......... మంగళమ్

(4) కుందేందు స్ఫటిక ప్రభా బహుభుజో భూషా సహ స్రోజ్వలో
దైత్యేంద్ర ప్రవిదారణేతి నిపుణస్స్తం భోద్భవో భీషణః ।
ప్రహ్లాదార్తి హరోదయో నరమృగాకారావతారో
హరి శ్శీమాన్........ మంగళమ్

(5) ధాత్రృక్షాళిత పాదపంకజ భవక్రోశోమహాశాంబరః ।
ప్రక్షాళీ కృత పాద పద్మయుగళో హేలాజగ జ్జీవనః ।
భిక్షార్థీ బలిదర్పహా పటువటుః ఖర్వావతారో
హరి శ్రీమాన్........ మంగళమ్

(6) సద్యః ఖండిత రాజమండల శరీరోద్భూత రక్తాపగః ।
సమ్యక్తర్పిత పైతృకః పితృవచస్సంపాలనే నిష్ఠితః ।
వేదజ్ఞో జమదగ్నిజః పరశుభృద్రామావతారో
హరి శ్రీమాన్.......... మంగళమ్

(7) రాజేంద్రో రణరంగ రాజ విజితానేకాసురా భాసు రాఽకారా
రావణ కోటిఖండన పటుః కోదండ దీక్షా గురుః ।
సీతేశస్సుర సజ్జనావన పరో రామావతారో
హరి శ్రీమాన్......... మంగళమ్

(8) కాళిందీ బలభేదనో బలభుజః ప్రీతః ప్రలంబాసుర
ప్రధ్వంసీ ముసలాయుధో హాలధరో నీలాంబరో నిర్మలః ।
లావణ్యామిత రేవతీ ప్రియవరో రామావతారో
హరి శ్రీమాన్........ మంగళమ్

(9) ధర్మజ్ఞ స్త్రిపురాధి నాధ వనితా ధర్మోపదేష్టా చతుః ।
పాతివ్రత్య విశేష భంజన పరో వేదాంత వేద్యస్సదా ।
దైత్యవ్రాత వినాశ నాతి చతురో బుద్ధావతారో
హరి శ్రీమాన్......... మంగళమ్

(10)మ్లేచ్ఛ వ్రాత వినాశనః కలియుగాంతే అశ్వాధిరూఢో
మహామాయావీ బహుభాను కోటి సదృశో భీమాసి చక్రాయుధః ।

యశ్శార్ఙ్గీకృత కల్కిరూప విభవో భూమౌ సవిప్రాన్వయః
శ్రీమాన్ సింహగిరీశ్వరః కరుణయా దద్యాత్సదా మంగళమ్ ।

⋆⋆⋆

చూర్ణికా

స్వస్త్యష్టాశీతి సహస్రాణాం ద్విజగురు దైవతానాం పురుహూత హుతవహ దండధర నిశాచర పాశపాణి సమీరణ వైశ్రవణ శశిశేఖరాణాం. ఆయుష్మతః కమలాసనస్య। సకల దురిత నివారణస్య లక్ష్మీ నారాయణస్య। ఆద్యంతరహితస్య గౌరీమనోవల్లభస్య । తేజస్వినస్సవితుః। ప్రజ్ఞాగురోస్సురగురోః । సర్వశుభ ఫలదాయకస్య, పుష్ప సాయకస్య। సత్యసన్ధస్య హరిశ్చన్ద్రస్య। దుర్వారవీర్యస్య, కార్తవీర్యస్య । నయనాన్ద కరస్య శ్రీరామచన్ద్రస్య । మృకణ్డుముని తనయస్య మార్కణ్డేయస్య। తపోనిష్ఠస్య వసిష్ఠస్య। అమ్భోనిధికుమ్భినీధరవి జృంభణస్తమ్భ నస్య కుంభ సంభవస్య । యమనియమాసన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహార ధారణాధ్యాన సమాధ్యష్టాఙ్గ యోగనిష్ఠాగరిష్ఠానాం మునిముఖ్యానాం। అరున్ధతీ లోపాముద్రాఽనసూయా సీతా సావిత్రీ ప్రభృతీనాం సతీనాం। గఙ్గాయమునా సరస్వతీ నర్మదా గోదావరీ తుఙ్గభద్రా, కృష్ణవేణీ కావేరీ తామ్ర పర్ణ్యాది మహానదీనాం । శ్రీశైలసువేల సురనివాసకైలాసాదీనాం శైలానాం । మన్దార హరిచన్దనాది బృన్దారక తరూణాం। జమ్బ్వాప్లక్షాశ్వత్థ పలాశన్యగ్రోధో దుమ్బరాది వనస్పతీనాం । కమల కల్హార మల్లికాజాజీ కదమ్బకేసర కాఞ్చనాది పుష్పజాతీనాం। వజ్రవైఢూర్య మరకత మాణిక్య ముక్తాప్రవాళాది నవరత్నానాం। చిన్తామణి కౌస్తుభ కామధేనూనాం । ఋగ్యజుస్సామాఽథర్వణ వేదానాం । శీక్షావ్యాకరణాది వేదాఙ్గానాం। జగన్మాయా విలాసస్య సచ్చిదానన్ద విగ్రహస్య పరబ్రహ్మణః। భూకిరణ కళాప్రపూర్ణయో శ్చన్ద్ర సూర్యయోః। సత్త్వరజస్తమో గుణాత్మక త్రిలోకానాం । బ్రహ్మణశ్చతుర్ముఖానాం । పరమేశ్వరస్య పంచముఖానాం। కుమారస్వామినష్షణ్ముఖానాం। సప్తర్షీణాం। అష్టవసూనాం। నవగ్రహాణాం। దశావతారాణాం। ఏకాదశరుద్రాణాం। ద్వాదశాదిత్యానాం। త్రయోదశ విశ్వేషాం దేవానాం। చతుర్దశ మనూనాం। పంచదశాహుతీనాం। షోడశకళానాం। సప్తదశప్రజాపత్యక్షరాణాం। అష్టాదశ విద్యానాం। అష్టావింశతి

నక్షత్రాణాం । త్రయస్త్రింశత్కోటి దేవతానాం । రమణీయ భూషణానాం గీర్వాణ తరుణీనాం । ధర్మపత్నీ సమన్వితానాం విద్వద్బ్రాహ్మణానాం । అవిఘ్నకృతః శ్రీవినాయకస్య చప్రసాదేన, అస్యవటోః (అనయోర్దంపత్యోః) ఇక్షుక్షీరదధి మధుఘృత గోరోచన జీరకగుడ హరిద్రాది ద్రవ్యాణి, సర్వౌషధయః, సర్వ సస్యాని, మఙ్గళకరాణి భవన్తు, తిథివార నక్షత్రయోగ కరణముహూర్త లగ్నహోరాద్రేక్కాణ నవాంశ ద్వాదశాంశ త్రింశదంశాంశకాః నిరన్తర మనుకూలా శ్శుభా శ్శోభనాః అస్య...... ముహూర్తస్య, సుతి థిం, సువారం, సునక్షత్రం, సుయోగం, సుకరణం, సుచన్ద్ర తారాబలం కల్పయన్తు. సర్వేగ్రహాస్స నక్షత్రాః సుప్రీతా స్సుప్రసన్నా శుభైకాదశస్థాన ఫలదావరదా భవన్తు ।

★★★

రుద్రహవనవిధిః

త్రిరాచామేత్.... పూర్వోక్త ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ, శ్రీపరమేశ్వర ముద్దిశ్య శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం యథాశక్తి రుద్రహవనం కరిష్యే.

అస్యశ్రీరుద్రస్య ప్రశ్నస్య, అనుష్టుప్ఛందః, అఘోరఋషిః, సంకర్షణ మూర్తి స్వరూపో యోసావాదిత్యః, పరమపురుష స్సఏష రుద్రోదేవతా, అగ్నిక్రతు చరమాయామిష్టకాయాగ్ం శతరుద్రీయే యథాశక్తిరుద్రహవనే వినియోగః । సకలస్య శ్రీరుద్రాధ్యాయస్య, శ్రీరుద్రో దేవతా, ఏకాగాయత్రీ ఛందః, తిస్రోనుష్టుభః తిస్రః పంక్తయః సప్తానుష్టుభో ద్వే జగత్యౌ పరమేశ్వరఋషిః శ్రీ ఉమామహేశ్వర ప్రసాద సిధ్యర్థే యథాశక్తి రుద్ర హవనే వినియోగః

ఓమ్ నమశ్శంభవేచ అగ్నిహోత్రాత్మనే అంగుష్ఠాభ్యాం నమః ।
ఓమ్ మయోభవేచ దర్శపూర్ణమాసాత్మనే తర్జనీభ్యాం నమః ।
ఓమ్ నమశ్శంకరాయచ చాతుర్మాస్యాత్మనే మధ్యమాభ్యాం నమః ।
ఓమ్ మయస్కరాయచ నిరూఢ పశుబంధాత్మనే అనామికాభ్యాం నమః।

ఓమ్ నమశ్శివాయచ జ్యోతిష్టోమాత్మనే కనిష్ఠికాభ్యాం నమః ।
ఓమ్ శివతరాయచ సర్వక్రత్వాత్మనే కరతలకర పృష్ఠాభ్యాం నమః ।
ఏవం హృదయాది న్యాసః భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః

అథ ధ్యానమ్

శ్లో॥ ఓమ్ ఆపాతాళ నభస్థలాంత భువన బ్రహ్మాండ మావిస్ఫురత్ ।
జ్యోతిస్ఫాటికలింగ మౌళి విలసత్పూర్ణేందు వాంతా మృతైః ।
అస్తోకా ప్లుతలోకమీశ మనిశం రుద్రానువా కాన్జపన్ ।
ధ్యాయన్నీప్సిత సిద్ధయే ధృతి పదం విప్రోభిషించే చ్ఛివమ్ ॥

శ్లో॥ ఓమ్ బ్రహ్మాండ వ్యాప్తదేహా భసితహిమరుచా భాసమానా భుజంగైః
కంఠేకాలాః కపర్దాఃకలిత శశికళా శ్చండ కోదణ్డహస్తాః ।
త్ర్యక్షారుద్రాక్ష భూషాః ప్రణత భయ హరా శ్శాంభవామూర్తి భేదాః
రుద్రాశ్శ్రీరుద్రసూక్త ప్రకటిత విభవా నః ప్రయచ్ఛంతు సౌఖ్యమ్ ॥

మం: ఓమ్ శంచమే మయశ్చమే ప్రియంచమేఽనుకామశ్చమే కామశ్చమే
సౌమనసశ్చమే భద్రంచ మే శ్రేయశ్చమే వస్యశ్చమే యశశ్చమే భగశ్చమే
ద్రవిణంచమే యన్తాచమే ధర్తాచమే క్షేమశ్చమే ధృతిశ్చమే విశ్వంచ ।
మే మహశ్చమే సంవిచ్చమే జ్ఞాత్రంచమే సూశ్చమే ప్రసూశ్చమే సీరంచమే
లయశ్చమ ఋతంచమేఽ మృతంచమేఽ యక్ష్మంచమే నామయచ్చ
మే జీవాతుశ్చమే దీర్ఘా యుత్వంచమేఽన మిత్రంచమేఽ భయంచమే
సుగంచమే శయనం చమే సూషాచమే సుదినంచమే స్వాహా ॥

ఓమ్ నమోభగవతే రుద్రాయ స్వాహా ॥

⋆⋆⋆

రుద్రస్వాహాకారహోమ మన్త్రారమ్భః

ఓమ్ ॥ నమస్తేరుద్రమన్యవ ఉతోత ఇషవేనమః ।
నమస్తే అస్తుధన్వనే బాహుభ్యాముతతే నమస్స్వాహా ॥

మంత్రోక్త దేవతాభ్య ఇదం..... ఇతి సర్వత్ర

ఓమ్ ॥ యాత ఇషు శ్శివతమా శివం బభూవతేధనుః ।
శివాశరవ్యాయా తవతయానో రుద్రమృడయస్స్వాహా ॥

ఓమ్ ॥ యాతేరుద్ర శివాతనూ రఘో రాపాపకాశినీ ।
తయాన స్తనువా శంతమయా గిరిశన్తా భిచాకశీహి స్వాహా ॥

ఓమ్ ॥ యామిషుం గిరిశన్త హస్తే బిభర్ష్య స్తవే ।
శివాంగిరిత్రతాం కురుమాహిగ్ంసీః పురుషం జగత్స్వాహా ॥

ఓమ్ ॥ శివేనవచసాత్వా గిరి శాచ్ఛావదామసి ।
యథానస్సర్వ మిజ్జగదయక్ష్మగ్ం సుమనాఅస త్స్వాహా ॥

ఓమ్ ॥ అధ్యవో చదధివక్తా ప్రథమో దైవ్యోభిషక్ ।
అహీగ్శ్చ సర్వాఞ్జమ్భయన్త్సర్వాశ్చయాతు ధాన్య స్స్వాహా ॥

ఓమ్ ॥ అసౌయస్తామ్రో అరుణఉత బభ్రుస్సుమ జ్గలః ।
యేచేమాగ్ంరుద్రా అభితో దిక్షు శ్రితాస్సహస్రశోవైషాగ్ం
హేడ ఈమహే స్వాహా ॥

ఓమ్ ॥ అసౌయో వసర్పతి నీలగ్రీవో విలోహితః ।
ఉతైనం గోపా అదృశన్నదృశన్నుదహార్యః ।
ఉతైనం విశ్వాభూతాని సదృష్టో మృడయాతినస్స్వాహా ॥

ఓమ్ ॥ నమో అస్తునీలగ్రీవాయ సహ స్రాక్షాయ మీఢుషే ।
అథోయే అస్య సత్వానో౽హం తేభ్యో కరం నమస్స్వాహా ॥
ఓమ్ ॥ ప్రముఞ్చ ధన్వన స్త్వముభయో రార్త్ని యోర్జ్యామ్ ।
యాశ్చతే హస్తఇషవః పరాతా భగవోవపస్వాహా ॥
ఓమ్ ॥ అవతత్యధనుస్త్వగ్ం సహ స్రాక్షశతేషుధే ।
నిశీర్య శల్యానాం ముఖాశివోన స్సుమనా భవస్వాహా ॥
ఓమ్ ॥ విజ్యంధనుః కపర్దినో విశల్యో బాణవాగ్ం ఉత ।
అనేశన్నస్యేషవ ఆభురస్య నిషఙ్గథిస్స్వాహా ॥
ఓమ్ ॥ యాతేహేతిర్మీఢుష్టమ హస్తే బభూవ తేధనుః ।
తయాస్మాన్ విశ్వతస్త్వమ యక్ష్మయా పరిబ్భుజస్వాహా ॥
ఓమ్ ॥ నమస్తే అస్త్వాయుధాయానాతతాయ ధృష్ణవే ।
ఉభాభ్యాముతతేనమో బాహుభ్యాం తవ ధన్వనే స్వాహా ॥
ఓమ్ ॥ పరితేధన్వనో హేతిరస్మా న్వృణక్తు విశ్వతః ।
అథోయ ఇషుధి స్తవారే అస్మన్నిధేహితగ్స్వాహా ॥
ఓమ్ నమోహిరణ్య బాహవే సేనాన్యే దిశాంచ పతయే నమస్స్వాహా ॥
ఓమ్ నమో వృక్షేభ్యో హరికేశేభ్యః పశూనాం పతయే నమస్స్వాహా ॥
ఓమ్ నమ స్సస్పింజరాయ త్విషీమతే పథీనాం పతయే నమస్స్వాహా ॥
ఓమ్ నమోబభ్లుశాయ వివ్యాధినే౽న్నానాం పతయేనమస్స్వాహా ॥
ఓమ్ నమోహరికేశాయోప వీతినే పుష్టానాం పతయేనమస్స్వాహా ॥
ఓమ్ నమోభవస్యహేత్యై జగతాం పతయేనమ స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమోర్రుద్రాయాతతావినేక్షే త్రాణాంపత యే నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ స్సూతాయా హన్త్యాయ వనానాం పత యేనమ స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో రోహితాయ స్థపతయే వృక్షాణాం పతయే నమ స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో మన్త్రిణే వాణిజాయ కక్షాణాం పత యే నమ స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో భువన్తయే వారివ స్క ృతాయౌష ధీనాం

పతయే నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఉచ్చైర్ఘోషాయా క్రన్దయతే పత్తీనాం పతయే నమ స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమః కృథ్స్ను వీతాయ ధావతే సత్వనాం పతయే నమ స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమస్సహమానాయ నివ్యాధిన ఆవ్యాధి నీనాం

పతయే నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమః కకుభాయ నిషఙ్గిణే స్తేనానాం పత యే నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమోనిషంగిణ ఇషుధిమతే తస్కరాణాం పతయే నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమోవఞ్చతే పరివఞ్చతే స్తాయూనాం పతయే నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో నిచేరవే పరిచరా యారణ్యానాం పతయే నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమః సృకావిభ్యో జిఘాగ్ం సద్భ్యో ము ష్ణతాం

పతయే నమ స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమోఽసిమద్భ్యో నక్తం చరద్భ్యః ప్రకృన్తానాం

పతయే నమ స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఉష్ణీషిణే గిరి చరాయ కులుఞ్చానాం

పతయే నమ స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఇషుమద్భ్యో ధన్వావిభ్యశ్చ వోనమ స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఆతన్వానేభ్యః ప్రతిదధానేభ్యశ్చ వో నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఆయచ్ఛద్భ్యో విసృజద్భ్యశ్చ వో నమ స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమోఽస్యద్భ్యో విధ్యద్భ్యశ్చ వోనమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఆసీనేభ్యశ్శయానేభ్యశ్చవో నమ స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమస్స్వపద్భ్యో జాగ్రద్భ్య శ్చవో నమ స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమస్తిష్ఠద్భ్యో ధావద్భ్యశ్చ వో నమ స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమస్సభాభ్య స్సభాపతిభ్యశ్చ వోనమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో అశ్వేభ్యోఽ శ్వ పతిభ్యశ్చ వో నమ స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఆవ్యాధి నీభ్యోవివిధ్యన్తీ భ్యశ్చ వో నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఉగణాభ్య స్తృగ్ం హతీభ్యశ్చ వో నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమోగృథ్సేభ్యో గృథ్స పతిభ్యశ్చ వో నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో వ్రాతేభ్యో వ్రాత పతిభ్యశ్చ వో నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో గణేభ్యో గణపతిభ్యశ్చ వోనమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో విరూపేభ్యో విశ్వరూపేభ్యశ్చ వో నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో మహద్భ్యః క్షుల్లకేభ్యశ్చ వోనమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమోరథిభ్యో రథేభ్యశ్చ వోనమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమోరథేభ్యో రథపతిభ్యశ్చవోనమ స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమస్సేనాభ్య స్సేనానిభ్యశ్చ వోనమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమః క్షత్తృభ్య స్సంగ్రహీతృభ్యశ్చవో నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమస్తక్షభ్యో రథకారేభ్యశ్చ వో నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమః కులాలేభ్యః కర్మారేభ్యశ్చ వో నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమః పుఞ్జిష్టేభ్యో నిషాదేభ్యశ్చవో నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఇషుకృద్భ్యో ధన్వకృద్భ్యశ్చ వో నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో మృగయుభ్యశ్శ్వనిభ్యశ్చ వో నమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమశ్శ్వభ్య శ్శ్వపతిభ్యశ్చ వోనమస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమోభవాయచరుద్రాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమశ్శర్వాయచ పశుపతయేచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో నీలగ్రీవాయచ శితికణ్ఠాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమః కపర్దినే చవ్యుప్తకేశాయ చ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ స్సహ స్రాక్షాయచ శతధన్వనేచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో గిరిశాయచ శిపివిష్టాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో మీఢుష్టమాయ చేషుమతేచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో హ్రస్వాయచ వామనాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో బృహతేచ వర్షీయసేచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమో వృద్ధాయచ సంవృధ్వనేచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో అగ్రియాయచ ప్రథమాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఆశవే చాజిరాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమశ్శీఘ్రియాయచ శీభ్యాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఊర్మ్యాయ చావస్వన్యాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమ స్స్రోతస్యాయచ ద్వీప్యాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో జ్యేష్ఠాయచ కనిష్ఠాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమః పూర్వజాయచాపర జాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో మధ్యమాయచాపగల్భాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమో జఘన్యాయచ బుధ్నియాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమస్సోభ్యాయచ ప్రతిసర్యాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమో యామ్యాయచ క్షేమ్యా యచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమఉర్వర్యాయచ ఖల్యాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ శ్లోక్యాయచావసాన్యాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమో వన్యాయచ కక్ష్యాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమ శ్శ్రవాయచ ప్రతిశ్రవాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఆశుషేణాయ చాశురథాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ శ్శూరాయ చావభిన్దతేచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో వర్మిణేచ వరూథినేచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో బిల్మినేచ కవచినేచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ శ్శ్రుతాయచ శ్రుతసేనాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమోదుందుభ్యాయచా హనన్యాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమోధృష్ణవేచ ప్రమృశాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో దూతాయచ ప్రహితాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో నిషఙ్గిణే చేషుధిమతేచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమ స్తీక్ష్ణేషవేచా యుధినేచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమ స్స్వాయుధాయచ సుధన్వనేచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ స్స్రుత్యాయచ పథ్యాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమః కాట్యాయచ నీప్యాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ స్సూద్యాయచ సరస్యాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమో నాద్యాయచ వైశన్తాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమః కూప్యాయచా వట్యాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమోవర్ష్యాయచా వర్ష్యాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో మేఘ్యాయచ విద్యుత్యాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఈధ్రియాయచా తప్యాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమో వాత్యాయచ రేష్మియాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో వాస్తవ్యాయచవాస్తుపాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమస్సోమాయచ రు ద్రాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమ స్తామ్రాయచారుణాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ శ్శఙ్గాయచ పశుపతయేచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమఉగ్రాయచ భీమాయచ స్వాహా॥

ఓమ్ నమో అగ్రేవధాయచ దూరే వధాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో హన్త్రే చ హనీయసేచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో వృక్షేభ్యో హరికేశేభ్య స్వాహా ॥

ఓమ్ నమస్తారాయస్వాహా ॥

ఓమ్ నమ శ్శమ్భవేచ మయోభవేచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ శ్శంకరాయచ మయస్కరాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమశ్శివాయచ శివతరాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ స్తీర్థ్యాయచకూల్యాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమః పార్యాయచా వార్యాయ చస్వాహా ॥

ఓమ్ నమః ప్రతరణాయచోత్తరణాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఆతార్యాయచా లాద్యాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ శ్శష్ప్యాయచ ఫేన్యాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమస్సికత్యాయచ ప్రవాహ్యాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఇరిణ్యాయచ ప్రపథ్యాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమః కిగ్ంశిలాయచ క్షయణా యచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమః కపర్దినే చ పులస్తయేచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమోగోష్ఠ్యాయచ గృహ్యాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ స్తల్ప్యాయచ గేహ్యాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమః కాట్యాయచ గహ్వరేష్ఠాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమో హ్రదయ్యాయచ నివేష్ప్యాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమః పాగ్ం సవ్యాయచ రజస్యాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమ శ్శుష్క్యాయచ హరిత్యాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమోలోప్యాయచోలప్యాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఊర్వ్యాయచ సూర్మ్యాయచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమః పర్ణ్యాయచ పర్ణశద్యాయచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో పగురమాణాయచాఽభిఘ్నతేచ స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఆక్షిదతేచ ప్రక్షిదతేచస్వాహా ॥

ఓమ్ నమోవః కిరికేభ్యో దేవానాగ్ం హృదయే భ్యస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమో విక్షీణకేభ్యో దేవానాగ్ం హృదయేభ్య స్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమోవిచిన్వత్కేభ్యో దేవానాగ్ం హృదయే భ్యస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఆనిర్హతేభ్యో దేవానాగ్ం హృదయే భ్యస్స్వాహా ॥

ఓమ్ నమ ఆమీవత్కేభ్యో దేవానాగ్ం హృదయేభ్య స్స్వాహా ॥

ఓమ్ ద్రాపే అన్ధ సస్పతే దరిద్రన్నీలలోహిత ।

ఏషాం పురుషాణా మేషాం పశూనాం మాభేర్మారో

మోఏషాంకించనా మమత్స్వాహా ॥

ఓమ్ యాతేరుద్ర శివాతనూ శ్శివా విశ్వాహాభే షజీ ।

శివారుద్రస్య భేషజీ తయానో మృడ జీవసేస్వాహా ॥

ఓమ్ ఇమాగ్ం రుద్రాయ తవసే కపర్ది నేక్షయ

ద్వీరాయ ప్రభరామహే మతిమ్ ।

యథా నశ్శమస ద్విపదే చతుష్పదే విశ్వం పుష్టం

గ్రామే అస్మిన్ననాతురగ్గ్ స్వాహా ॥

ఓమ్ మృడానో రుద్రోతనో మయస్కృధి క్షయద్వీరాయ

నమసా విధేమతే ।

యచ్ఛంచయోశ్చ మనురా యజేపితా తదశ్యామ

తవ రుద్రప్రణీతౌ స్వాహా ॥

ఓమ్ మానోమహాన్తముతమానో అర్భకం

మాన ఉక్షన్త ముతమాన ఉక్షితమ్ ।

మానో వధీః పితరం మోత మాతరం ప్రియామాన

స్తనువో రుద్రరీరిష స్వాహా ॥

ఓమ్ మానస్తోకే తనయే మాన

ఆయుషి మానోగోషుమానో అశ్వేషురీరిషః ।

వీరాన్మానో రుద్రభామితో వధీర్హవిష్మన్తో నమసావి ధేమతే స్వాహా ॥

ఓమ్ ఆరాత్తేగోఘ్న ఉత పూరుషఘ్నే క్షయ

ద్వీరాయ సుమ్నమస్మేతే అస్తు ।

రక్షాచనో అధిచదేవ బ్రూహ్యథాచన శ్శర్మ యచ్ఛ ద్విబర్హా స్వాహా ॥

ఓమ్ స్తుహి శ్రుతం గర్తసదం యువానం

మృగంన భీమ ముపహత్నుముగ్రమ్ ।

మృడాజరి త్రే రుద్రస్తవానో అన్యంతే అస్మన్నివపంతు సేనాస్వాహా ॥

ఓమ్ పరిణోరుద్రస్య హేతిర్వృణక్తు పరిత్వేష స్య దుర్మతిరఘాయోః ।

అవస్థిరా మఘ వద్భ్య స్తనుష్వ మీఢ్వస్తోకాయ

తనయాయ మృడయస్వాహా ॥

ఓమ్ మీఢుష్టమ శివతమ శివోన స్సుమనాభ వ ।

పరమేవృక్ష ఆయుధం నిధాయకృత్తిం వసాన ఆచర

పినాకం బి భ్రదాగహి స్వాహా ॥

ఓమ్ వికిరిద విలోహిత నమస్తే అస్తుభగవః ।

యాస్తే సహస్రగ్ం హేతయో న్యమస్మ న్నివ పన్తుతా స్వాహా ॥

ఓమ్ సహస్రాణి సహస్రధా బాహువో స్తవ హేతయః ।

తాసామీశానో భగవః పరా చీనా ముఖాకృధి స్వాహా ॥

ఓమ్ సహస్రాణి సహస్రశోయే రుద్రాఅధి భూమ్యామ్ ।

తేషాగ్ం సహస్ర యోజనేవధన్వా నితన్మసి స్వాహా ॥

ఓమ్ అస్మిన్మహత్యర్ణవేఽన్తరిక్షే భవాఅధి ।

తేషాగ్ం సహస్ర యోజనేవ ధన్వాని తన్మసి స్వాహా ॥

ఓమ్ నీలగ్రీవాశ్శితికణ్ఠా శ్శర్వా అధః క్షమాచ రాః ।

తేషాగ్ం సహస్రయో జనేవ ధన్వాని తన్మ సి స్వాహా ॥

ఓమ్ నీలగ్రీవా శ్శితికంఠా దివగ్ం రుద్రా ఉపశ్రితాః ।

తేషాగ్ం సహస్రయో జనేవ ధన్వాని తన్మ సి స్వాహా ॥

ఓమ్ యేవృక్షేషు సస్పింజరా నీలగ్రీవావిలో హితాః ।

తేషాగ్ం సహస్రయోజనేవ ధన్వాని తన్మ సి స్వాహా ॥

ఓమ్ యేభూతానా మధి పతయో విశిఖాసః కపర్దినః ।

తేషాగ్ం సహస్రయోజనేవ ధన్వానితన్మసిస్వాహా ॥

ఓమ్ యే అన్నేషు వివిధ్యన్తి పాత్రేషు పిబతో జనాన్ ।

తేషాగ్ం సహస్ర యోజనేవ ధన్వాని తన్మసి స్వాహా ॥

ఓమ్ యే పథాం పథిరక్షయ ఐలబృదాయవ్యుధః ।

తేషాగ్ం సహస్రయోజనేవ ధన్వాని తన్మసిస్వాహా ॥

ఓమ్ యే తీర్థాని ప్రచరన్తి సృకావన్తో నిషఙ్గిణః ।

తేషాగ్ం సహస్రయోజనేవ ధన్వాని తన్మసి స్వాహా ॥

ఓమ్ యఏతావన్తశ్చ భూయాగ్ం సశ్చ దిశోరుద్రా వితస్థిరే ।

తేషాగ్ం సహస్రయోజనేవధన్వాని తన్మసి స్వాహా ॥

ఓమ్ నమోరుద్రేభ్యో యే పృథివ్యాం యేషామన్న మిషవస్తేభ్యో దశ ప్రాచీర్దశ దక్షిణా దశ ప్రతీచీర్దశోదీచీ ర్దశోర్ధ్వాస్తేభ్యో నమస్తేనో

మృడయన్తు తేయం ద్విష్మో యశ్చనో ద్వేష్టి తంవో

జమ్భే దధామి స్వాహా ॥

ఓమ్ నమోరుద్రేభ్యో యేఽన్తరిక్షే యేషాం వాత ఇషవస్తేభ్యో దశప్రాచీర్దశ దక్షిణా దశ ప్రతీచీర్దశో దీచీర్దశోర్ధ్వా స్తేభ్యో నమస్తేనో మృడయన్తు తేయం ద్విష్మో యశ్చనో ద్వేష్టి తంవో జమ్భే దధామిస్వాహా ॥

ఓమ్ నమో రుద్రేభ్యో యే దివియేషాం వర్ష మిషవస్తేభ్యో దశ ప్రాచీర్దశదక్షిణా దశ ప్రతీచీర్దశో దీచీర్దశోర్ధ్వా స్తేభ్యో నమస్తేనో మృడయన్తు తేయం ద్విష్మో యశ్చనో ద్వేష్టి తంవో జమ్భే దధామి స్వాహా ॥

ఓమ్ త్ర్యంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టి వర్ధనమ్ ।

ఉర్వారుక మివ బంధనాన్మృత్యో ర్ముక్షీయ మామృతాత్స్వాహా ॥

ఓమ్ యోరుద్రో అగ్నౌ యో అప్సుయ ఓషధీ షు యోరుద్రో విశ్వా భువనావివేశతస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు స్వాహా ॥

ఓమ్ యేతే సహస్ర మయుతం పాశా మృత్యోమర్త్యాయ హన్తవే ।

తాన్ యజ్ఞస్య మాయయా సర్వా నవ యజామహే ।

మృత్యవే స్వాహా మృత్యవేస్వాహా ।

ప్రాణానాం గ్రంథిరసి రుద్రో మా విశాన్తకః ।

తేనాన్నేనా ప్యాయస్వ । నమోరుద్రాయ విష్ణవే మృత్యుర్మేపాహిస్వాహా ।

ఓమ్ శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః

హరిఃఓమ్

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

☆☆☆

చమకస్వాహాకారాః

(1) అగ్నావిష్ణూ............... భిరాగతగ్గ్‌స్వాహా

(2) వాజశ్చమే................. శరీరాణిచమే స్వాహా

(3) జ్యైష్ఠ్యంచమ .... సుమతిశ్చమే స్వాహా

(4) శంచమే మయశ్చమే .... సుదినంచమే స్వాహా

(5) ఊర్క్చమే సూనృతాచమే ..... నీవారాశ్చమే స్వాహా

(6) అశ్మాచమే .... గతిశ్చమే స్వాహా

(7) అగ్నిశ్చమ .... ఇన్ద్రశ్చమే స్వాహా

(8) అగ్ంశుశ్చమే .... హారియోజనశ్చమే స్వాహా

(9) ఇధ్మశ్చమే .... స్వగాకారశ్చమే స్వాహా

(10) అగ్నిశ్చమే .... యజ్ఞేన కల్పేతాగ్ స్వాహా

(11) గర్భాశ్చమే .... యజ్ఞేన కల్పేతాగ్ స్వాహా

(12) ఏకాచమే......................... భువనశ్చాధిపతిశ్చ స్వాహా

మంత్రోక్త దేవతాభ్య ఇదం ...... ఇతి సర్వత్ర

★★★

ఉపాకర్మ

సూ:- శ్రావణాం పౌర్ణమాస్యాం అధ్యాయ ముపాకృత్య, మాసం ప్రదోషే నాధీయాత ॥ ఆ.ధ.సూ. 1.9.1

సూ:- ఉపాకరణే సమాపనేచ ఋషిర్యః ప్రజ్ఞాయతే । సదసస్పతిర్ద్వితీయః ॥ ఆచార్య శ్శిష్యై స్సహకేశాన్వాపయిత్వా నద్యాం స్నాత్వా ॥

ప్రాణానాయమ్య......ప్రీత్యర్థం శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యాం అధ్యేష్య మాణానాం ఛందసాగ్ం సవీర్యత్వాయ అధ్యాయోపా కర్మాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః .... పుణ్యాహం వాచయిష్యే ॥

వటుః ప్రాణానాయమ్య......ప్రీత్యర్థం మమ బ్రహ్మచర్య వ్రతలోప ప్రాయశ్చిత్తార్థం పాహిత్రయోదశ హోమం కరిష్యే । చతుష్పాత్ర ప్రయోగం కృత్వా । పాహిత్రయోదశ హోమం కుర్యాత్ ॥

అనేన పాహిత్రయోదశ........ యజ్ఞేశ్వరార్పణమస్తు ॥

తతః అగ్నికార్యం సమాపయేత్ ॥

అథా చార్యశ్శిష్యైస్సహ ప్రాణానాయమ్య........ ప్రీత్యర్థం శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యాం అధ్యేష్యమాణానాం ఛందసాగ్ం సవీర్యత్వాయ అధ్యాయోపా కర్మాఖ్యం కర్మ కరిష్యే । అధ్యాయోపాకర్మాంగత్వేన ప్రాజాపత్యాదిన

వర్ష్యావాహనం కరిష్యే ॥ దర్భమయ నవర్ష్యావాహనం

ఓం భూర్భువస్సువః ప్రజాపతిం కాండర్షిమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥

ఓం భూర్భువస్సువః సోమంకాండర్షిం.......

ఓం భూర్భువస్సువః అగ్నింకాండర్షిం........

ఓం భూర్భువస్సువః విశ్వాన్ దేవాన్ కాండఋషీన్....

ఓం భూర్భువస్సువః సాగ్ంహితీర్దేవతా ఉపనిషద ఆవాహయామి

ఓం భూర్భువస్సువః యాజ్ఞికీర్దేవతా ఉపనిషద ఆవాహయామి

ఓం భూర్భువస్సువః వారుణీర్దేవతా ఉపనిషద ఆవాహయామి

ఓం భూర్భువస్సువః బ్రహ్మాణగ్గ్ స్వయంభువమావాహయామి ।

ఓం భూర్భువస్సువః సదసస్పతిం ఆవాహయామి

అత్రచతు ర్వేదాన్ తత్తన్మం త్రైరావాహ్య ।

తతః అష్టదిక్పాలకానావాహయేత్ ।

ఓం ॥ ఇంద్రం వో విశ్వతస్పరి హవా మహేజనేభ్యః ।

అస్మాక మస్తుకేవలః ॥ ఇంద్రం దిక్పాలక మావాహయామి ॥

ఓం॥ అగ్నిం దూతం వృణీమహే హోతారం విశ్వ వేదసం ।

అస్యయజ్ఞస్య సుక్రతుం ॥ అగ్నిం దిక్పాలకం.......

ఓం॥ యమాయ సోమగ్ం సునుత యమాయ జుహుతాహవిః ।

యమగ్ం హ యజ్ఞోగచ్ఛత్యగ్నిదూతో అరఙ్కృతః ॥

యమం దిక్పాలకం...... ।

ఓం॥ మోషుణః పరాపరానిర్ఋతిర్ దృహణా వధీత్ ।
ప్రతీష్ట తృష్టయా సహ ॥ నిర్ఋతిం దిక్పాలకం.......... ।

ఓం॥ ఇమం మేవరుణ శ్రుధీహవ మద్యాచమృడయ ।
త్వామ వస్యురాచకే ॥ వరుణందిక్పాలకం......... ।

ఓం॥ తవవాయ వృతస్పతే త్వష్టుర్జామాతరద్భుత ।
అవాంస్యా వృణీమహే ॥ వాయుం దిక్పాలకం........... ।

ఓం॥ సోమోధేనుగ్ం సోమోఅర్వన్త మాశుగ్ం సోమోవీరం కర్మణ్యం దదాతు।
సాదన్యం విదథ్యగ్ం సభేయం పితుశ్రవణం యో దదాశ దస్మై ॥
కుబేరం దిక్పాలకం........ ॥

ఓం॥ తమీశానం జగతస్త స్థుషస్పతిం
ధియంజిన్వమవసే హూమహే వయం ।
పూషానో యథావేదసా మసద్వృధే రక్షితా పాయురదబ్ధ స్వస్తయే ॥
ఈశానం దిక్పాలకం....... ।

ఓం॥ ఊర్ధ్వ ఊషుణ ఊతయేతిష్ఠా దేవోన సవితా ।
ఊర్ధ్వో వాజస్య సనితాయదంజి భిర్వాఘద్భిర్ విహ్వయామహే ॥
ఊర్ధ్వపురుషం........ ।

ఓం॥ స్యోనాపృథివి భవాన్ృక్షరా నివేశనీ ।
యచ్ఛానశ్శర్మసప్రథాః ॥ పృథివీమావాహయామి .... ॥

సాంగ సపరివార ప్రాజాపత్యాది నవర్షి

దేవతాభ్యోనమః ధ్యానావాహనాది .... సమర్పయామి ॥

అనయాపూజయా ప్రాజాపత్యాది నవర్షయ స్సుప్రీణన్తు ॥

అథతర్పణమ్

పునః ప్రాణానాయమ్య.... అధ్యాయోపా కర్మాంగత్వేన ప్రాజాపత్యాది నవర్షి తర్పణం కరిష్యే । నివీతీభూత్వా ॥

ఓం, ప్రజాపతిం కాండఋషిం తర్పయామి తర్పయామి ।

ఓం సోమం కాండఋషిం........... తర్పయామి తర్పయామి ।

ఓం అగ్నిం కాండఋషిం............. తర్పయామి తర్పయామి ।

ఓం విశ్వాన్ దేవాన్ కాండఋషీగ్..... స్తర్పయామి తర్పయామి... ।

ఓం సాగ్ంహితీర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి తర్పయామి... ।

ఓం యాజ్ఞికీర్దేవతా ఉపనిషద...... స్తర్పయామి తర్పయామి... ।

ఓం వారుణీర్దేవతా ఉపనిషద....... స్తర్పయామి తర్పయామి... ।

ఓం బ్రహ్మాణగ్గ్ స్వయంభువం....... స్తర్పయామి తర్పయామి... ।

ఓం సదసస్పతిం స్వయంభువం..... స్తర్పయామి తర్పయామి... ।

ఉపవీతీ ॥ అనేన ప్రాజాపత్యాది నవర్షి తర్పణేన భగవాన్ సర్వాత్మకః పరమేశ్వరస్సుప్రీణాతు ॥ పరమేశ్వరార్పణమస్తు ॥

అథహోమః

ప్రాణానాయమ్య ।........ ఏవం ప్రీత్యర్థం అధ్యాయోపా కర్మాంగత్వేన ప్రాజాపత్యాది నవర్షిహోమం కరిష్యే ॥

భూర్భువస్సువరోం..... ఆజ్యభాగాంతే అన్వారబ్ధేష్వంతే వాసిషు నవాజ్యాహుతీ ర్జుహోతి ॥

ఓం ప్రజాపతయే కాండఋషయే స్వాహా ॥

ప్రజాపతయే కాండఋషయ ఇదం ॥

ఓం సోమాయ కాండ ఋషయే స్వాహా ॥

సోమాయ కాండఋషయ ఇదం ॥

ఓం అగ్నయే కాండఋషయే స్వాహా ॥

అగ్నయే కాండఋషయ ఇదం ॥

ఓం విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండఋషిభ్య స్వాహా ॥

విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండఋషిభ్య ఇదం ॥

ఓం సాగ్ంం హి తీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య స్వాహా ॥

సాగ్ంంహితీభ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్భ్య ఇదం ॥

ఓం యాజ్ఞికీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య స్వాహా ॥

యాజ్ఞికీ భ్యోదేవతాభ్యఉపనిషద్భ్య ఇదం ॥

ఓం వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య స్వాహా ॥

వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదం ॥

ఓం బ్రహ్మణే స్వయంభువే స్వాహా ॥

బ్రహ్మణే స్వయంభువ ఇదం ॥

ఓం సదసస్పతి మద్భుతం ప్రియ మింద్రస్యకామ్యం ।

సనిం మేధా మయాశిషగ్గ్ స్వాహా ॥ సదసస్పతయ ఇదం ॥

అథవేదాదీన్ జుహుయాత్ ।

ఓం ఇషేత్వోర్జేత్వా వాయవస్థో పాయవస్థ దేవోవ స్సవితా ప్రార్పయతు

శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణే స్వాహా ॥ ఛందో భ్యఇదం ॥

ఓం అగ్నిమీళే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవ మృత్విజం । హోతారం రత్నధాతమం

స్వాహా ॥ ఛందోభ్య ఇదం ॥

ఓం అగ్న ఆయాహి వీతయే గృణానో హవ్యదాతయే । నిహోతాసత్సిబర్హిషి

స్వాహా ॥ ఛందోభ్య ఇదం ॥

ఓం శన్నోదేవీ రభిష్టయ ఆపో భవంతు పీతయే । శంయో రభిస్రవంతు

నస్స్వాహా ॥ ఛందోభ్య ఇదం ॥

తతః యజ్ఞోపవీత గ్రంథిం విస్రస్య । ఆజ్యేనాక్త్వా । సృచినిధాయ ।

యజ్ఞోపవీతం...... బలమస్తుతేజస్స్వాహా ॥

అగ్నయే పరమాత్మన ఇదం ॥

ఇధ్మసన్నహనాన్యద్భి...... జయాది ప్రతిపద్యతే । అత్రలేపకార్యం వినాపరిధి ప్రహరణం సగ్గ్రావంచ కుర్యాత్... అహం భో

అభివాదయే. యజ్ఞోపవీతం బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ ।

బ్రాహ్మణపూజాం కృత్వా । యజ్ఞోపవీతం సంప్రదదేనమమ ॥

పునరాచమ్య... శ్రావణ్యాం పౌర్ణ మాస్యాం అధ్యాయోపాకర్మాంగం మమ సకలశ్రౌత స్మార్త నిత్యకర్మానుష్ఠాన అధికార యోగ్యతా

సిద్ధ్యర్థం నూతన యజ్ఞోపవీత ధారణం కరిష్యే ॥ త్రిరాచమేత్..... యజ్ఞోపవీతం.... తేజః । ధృత్వా, ఆచమ్య, దశవారం గాయత్రీం జప్త్వా,

శ్లో॥ ఉపవీతం ఛిన్నతంతుం (జీర్ణకం, మలదూషితం) జీర్ణం కశ్మల దూషితం।
విసృజామి యశోబ్రహ్మ వర్చోదీర్ఘాయురస్తుమే ॥
జీర్ణ యజ్ఞోపవీతం అవముచ్య విసృజేత్ ॥

తతః

ఆచార్య ప్రముఖాదర్భేష్వాసీనా దర్భాన్ ధారయమాణాః వేదస్యాద్యాం శ్చతురోను వాకానధీయీరన్ ॥

హరిః ఓం ఇషేత్వోర్జే త్వా వాయవస్థో పాయవస్థ దేవోవస్సవితా ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ ఆప్యాయధ్వమఘ్నియా దేవభాగమూర్జస్వతీః పయస్వతీః ప్రజావతీరనమీవా అయక్ష్మా మా వస్తేన ఈశత మాఽఘశగ్ంసో రుద్రస్య హేతిః పరివో వృణక్తు ధ్రువా అస్మిన్ గోపతౌ స్యాత బహ్వీర్యజమానస్య పశూన్ పాహి ॥

ఇషే త్రిచత్వారిగ్ంశత్ ॥

యజ్ఞస్య ఘోషదసి ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయః ప్రేయమగాద్ధిషణా బర్హిరచ్ఛ మనునా కృతా స్వధయా వితష్టా త ఆ వహన్తి కవయః పురస్తాద్దేవేభ్యో జుష్టమిహ బర్హిరాసదే దేవానాం పరిషూతమసి వర్షవృద్ధమసి దేవబర్హిర్మాత్వాఽన్వఙ్మాతిర్యక్పర్వతే రాధ్యాసమాచ్ఛేత్తా తే మారిషం దేవబర్హిశ్శతవల్శం విరోహ సహస్రవల్శాః ॥

వి వయగ్‌ం రుహేమ పృథివ్యాస్సంపృచః పాహి సుసంభృతా త్వా సం భరామ్యదిత్యై రాస్నాఽసీన్ద్రాణ్యై సంనహనం పూషాతే గ్రన్థిం గ్రథ్నాతు సతేమాఽఽస్థాదిన్ద్రస్య త్వా బాహుభ్యా ముద్యచ్ఛేబృహస్పతేర్మూర్ధ్నా హరామ్యుర్వ న్తరిక్షమన్విహి దేవంగమమసి ॥

సహస్రవల్శా అష్టాత్రిగ్‌ంశచ్చ ॥

శున్ధధ్వం దైవ్యాయ కర్మణే దేవయజ్యాయై మాతరిశ్వనో ఘర్మోఽసి ద్యౌరసి పృథివ్యసి విశ్వధాయా అసి పరమేణ ధామ్నాదృగ్‌ంహస్వమా హ్వార్వసూనాం పవిత్రమసి శతధారం వసూనాం పవిత్రమసి సహస్రధారగ్‌ం హుతస్తోకోహుతోద్ర ప్సోఽగ్నయే బృహతే నాకాయ స్వాహా ద్యావాపృథివీభ్యాగ్‌ం సా విశ్వాయుస్సా విశ్వవ్యచాస్సా విశ్వకర్మా సం పృచ్యధ్వమృతావరీ రూర్మిణీర్మధుమత్తమా మన్ద్రా ధనస్య సాతయే సోమేన త్వాఽఽతనచ్మీన్ద్రాయదధి విష్ణో హవ్యగ్‌ం రక్షస్వ ॥

సోమేనాష్టౌ చ ॥

కర్మణే వాం దేవేభ్యశ్శకేయం వేషాయ త్వా ప్రత్యుష్టగ్‌ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయో ధూరసి ధూర్వ ధూర్వన్తం ధూర్వతం యోఽస్మాన్ధూర్వతి తం ధూర్వ యం వయం ధూర్వామస్త్వం దేవానామసి సస్నితమం పప్రితమం జుష్టతమం వహ్నితమం దేవహూతమమహ్రుతమసి హవిర్ధానం దృగ్‌ంహస్వ మా హ్వార్మిత్రస్య త్వా చక్షుషా ప్రేక్షేమా భేర్మా సం విక్థా మా త్వా ॥

హిగ్‌ంసిషమురు వాతాయ దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యా మగ్నయే జుష్టం నిర్వపామ్యగ్నీషోమాభ్యామిదం దేవానామిదము

నస్సహ స్ఫాత్యై త్వా నారాత్యై సువరభి వి ఖ్యేషం వైశ్వానరం జ్యోతిర్భుగ్ంహన్తాం దుర్యా ద్యావా పృథివ్యోరుర్వ న్తరిక్షమన్విహ్యాదిత్యాస్త్వోపస్థే సాదయామ్యగ్నే హవ్యగ్ం రక్షస్వ ॥

మా త్వాషట్చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥

వేదోపదేశ ముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు ॥

ప్రాణానాయమ్య... ప్రీత్యర్థం, మమ చతుర్వేద పారాయణఫలసిద్ధ్యర్థం నిత్యస్వాధ్యాయ బ్రహ్మయజ్ఞేన యక్ష్యే ॥

ఓం విద్యుదసి విద్యమే పాప్మానమృతాత్సత్య ముపైమి । హస్తావవనిజ్య త్రిరాచామేత్ ద్విఃపరిమృజ్య – సకృదుప స్పృశ్య యత్సవ్యం పాణిం పాదౌ ప్రోక్షతి శిరశ్చక్షుషీ, నాసికే శ్రోత్రే హృదయ మాలభ్య

దక్షిణోత్త రౌ పాణీ పాదౌ కృత్వా, సపవిత్రౌ ఓమితి ప్రతి పద్యతే । ఋచో అక్షరే పరమే వ్యోమన్ యస్మిన్దేవా అధి విశ్వే నిషేదుః । యస్తన్నవేద కిమృచా కరిష్యతి యఇత్త ద్విదుస్త ఇమే సమాసతే.

ఓం భూర్భువస్వః తత్స వితుర్వరేణ్యం – భర్గోదేవస్యధీమహి – ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి – ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ – పరోరజసి సా వదోం – శ్రీగురుభ్యోనమః హరిః ఓం ఇషేత్వోర్జేత్వా వాయ వస్థో పాయవస్థ దేవోవస్సవితా ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ ఆప్యాయధ్వమఘ్నియా దేవభాగమూర్జస్వతీః పయస్వతీః ప్రజావతీ రనమీవా

అయక్ష్మా మావస్తే న ఈశత మాఘశగ్ం సో రుద్రస్యహేతిః పరివో వృణక్తు ధృవా అస్మిన్ గోపతౌ స్యాత బహ్వీర్యజమా నస్య పశూన్ పాహి ॥

ఓం బ్రహ్మ సంధత్తం తన్మే జిన్వతం ।

క్షత్రగ్ం సంధత్తం తన్మే జిన్వతం ।

ఇషగ్ం సంధత్తం తామ్మే జిన్వతం ।

ఊర్జగ్ం సంధత్తం తామ్మే జిన్వతం ।

రయిగ్ం సంధత్తం తామ్మే జిన్వతం ।

పుష్టిగ్ం సంధత్తం తాంమే జిన్వతం ।

ప్రజాగ్ం సంధత్తం తాంమే జిన్వతం ।

పశూన్ సంధత్తం తాన్మే జిన్వతం ।

స్తుతోసి జనధాః । దేవాస్త్వా శుక్ర పాః ప్రణ యంతు సువీరాః ప్రజాః ప్రజన యన్ పరీహి ।

ఓం నమో బ్రహ్మణే ధారణంమే అస్త్వనిరా కరణం ధారయితా భూయాసం కర్ణయో శ్రుతం మాచోధ్వం మమ (శ్రీనివాసశర్మణ)

అముష్య (శ్రీవత్సస్య) ఓం

ఋతం తప స్సత్యం తపశ్శ్రుతం తప శ్శాన్తం తపో దమస్త ప శ్శమ స్త పో దానం తపో యజ్ఞం తపో భూర్భువస్సువర్ బ్రహ్మై తదు పా స్యైతత్తపః । యథా వృక్షస్య సంపుష్పి తస్య దూరా ద్గం ధో వా త్యేవం పుణ్య స్య కర్మణో దూరాద్గంధో వాతి యథాసిధారాం కర్తేవ హితా మవక్రామే యద్యువే యువే

హవా విహ్వాయిష్యామి కర్తం పతిష్యా మీత్యేవ మమృతా దాత్మానం జుగుప్సేత్ ।

ఓం సహనా వవతు । సహనౌభునక్తు । సహవీర్యం కరవా వహై । తేజస్వినా వధీతమస్తు మా విద్విషావహై । ఓం శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః ।

అహం వృక్షస్య రేరివా । కీర్తిః పృష్ఠం గిరేరివ । ఊర్ధ్వ పవిత్రో వాజినీ వస్వ మృతమస్మి । ద్రవిణగ్ంం సవర్చసం । సుమేధా అమృతోక్షితః । ఇతి త్రిశంకోర్వేదాను వచనం ।

అగ్ని మీళే........ ధాతమం ।

అగ్నఆయాహి........ బర్హిషి ।

శన్నోదేవీ......... వంతునః ।

వృద్ధిరాదైచ్ । మయరసతజభనలగ సమ్మితం । సమామ్నాయ స్సమామ్నాతః పంచ సంవత్సరమయం । గౌఃగ్మ జ్మక్ష్మ । అథాతో దర్శపూర్ణ మాసౌ వ్యాఖ్యాస్యామః । అథాతో ధర్మజిజ్ఞాసా । అథాతో బ్రహ్మజిజ్ఞాసా ॥

శ్లో॥ ధర్మక్షేత్రే కురుక్షేత్రే సమవేతా యుయుత్సవః ।
మామకాః పాండవాశ్చైవ కిమకుర్వత సంజయ ॥

నమోబ్రహ్మణే నమోఅస్త్వగ్నయే నమః పృథివ్యై నమ ఓషధీభ్యః । నమో వాచే నమో వాచ స్పతయే నమో విష్ణవే బృహతేకరోమి ఓం శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః ఏవం త్రిః ।

ఓం భూర్భువస్సువ స్సత్యం తపశ్శ్రద్ధా యాం జుహోమి । వృష్టిరసి వృశ్చమే పాప్మా నమృ తాత్సత్య ముపాగాం ।

త్రిరాచామేత్...... శ్రో త్రే, హృదయ మాలభ్య – బ్రహ్మయజ్ఞానంతరం దేవర్షి పితౄనుద్దిశ్య, దేవర్షి పితృప్రీత్యర్థం దేవర్షి పితృతర్పణం కరిష్యే –

అత్ర బ్రహ్మాదయో యే దేవాః తాన్ దేవాగ్‌స్తర్పయామి సర్వాన్ దేవాగ్‌స్తర్పయామి సర్వాన్దేవగణాగ్‌స్తర్పయామి. సర్వాఃదేవ పత్నీస్తర్పయామి – సర్వాన్దేవ పుత్రాగ్ స్తర్పయామి. సర్వాన్దేవ పౌత్రాగ్ స్తర్పయామి. భూర్దేవాగ్ స్తర్పయామి. భువర్దేవాగ్ స్తర్పయామి. సువర్దేవాగ్ స్తర్పయామి. భూర్భువస్సువర్దేవాగ్ స్తర్పయామి (నివీతీభూత్వా)

కృష్ణద్వైపాయనాదయో యే ఋషయః
తాన్ ఋషీగ్‌స్తర్పయామి తర్పయామి
సర్వాన్ ఋషీగ్‌స్తర్పయామి తర్పయామి
సర్వాన్ ఋషిగణాగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి
సర్వాః ఋషిపత్నీ స్తర్పయామి తర్పయామి
సర్వాన్ ఋషిపుత్రాగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి
సర్వాన్ ఋషిపౌత్రాగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి
భూర్ ఋషీగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి
భువర్ ఋషీగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి
సువర్ ఋషీగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి
భూర్భువస్సువర్ ఋషీగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి
ప్రజాపతిం కాండఋషిం తర్పయామి తర్పయామి
సోమం కాండఋషిం తర్పయామి తర్పయామి
అగ్నిం కాండఋషిం తర్పయామి తర్పయామి
విశ్వాన్ దేవాన్ కాండఋషీగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి

సాగ్ంహితీర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి తర్పయామి

యాజ్ఞికీ ర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి తర్పయామి

వారుణీ ర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి తర్పయామి

బ్రహ్మాణగ్గ్స్వయం భువం తర్పయామి తర్పయామి

సద సస్పతిం తర్పయామి తర్పయామి

ప్రాచీనావీతీ

సోమః పితృమాన్ యమోంగి రస్వానగ్నిష్వాత్తాగ్నిః కవ్యవాహనాదయో యే పితరః తాన్ పితౄగ్స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి

సర్వాన్ పితౄగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి

సర్వాన్ పితృగణాగ్స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి

సర్వాః పితృపత్నీ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి

సర్వాన్ పితృపుత్రాగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి

సర్వాన్ పితృపౌత్రాగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి

భూః పితౄగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి

భువః పితౄగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి

సువః పితౄగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి

భూర్భువస్సువః పితౄగ్ స్తర్పయామి తర్పయామి తర్పయామి

ఉపవీతీ, అనేన బ్రహ్మ యజ్ఞేన దేవర్షి పితృతర్పణేనచ భగవాన్ సర్వాత్మకః పరమేశ్వరస్సుప్రీణాతు ॥ ఏతత్ఫలం పరమేశ్వరార్పణమస్తు.

★★★

శ్రీ సరస్వతీ స్తోత్రమ్

శ్రీ నారాయణ ఉవాచ:

వాగ్దేవతాయాః స్తవనం శ్రూయతాం సర్వకామదం ।
మహామునిర్యాజ్ఞవల్క్యో యేన తుష్టావతాం పురా ॥ 1

గురుశాపాచ్చ సముని ర్హత విద్యో బభూవహా ।
తదాఽఽజగామ దుఃఖార్తో రవిస్థానం సుపుణ్యదమ్ ॥ 2

సంప్రాప్య తపసా సూర్యం లోలార్కే దృష్టి గోచరే ।
తుష్టావ సూర్యం శోకేన రురోదచ ముహుర్ముహుః ॥ 3

సూర్యస్తం పాఠయామాస వేదం వేదాంగమీశ్వరః ।
ఉవాచ స్తౌహి వాగ్దేవీం భక్త్యాచ స్మృతి హేతవే ॥ 4

త మిత్యుక్త్వా దీననాథోప్యంతర్ధానం చకారసః ।
మునిః స్నా త్వా చ తుష్టావ భక్తి నమ్రాత్మ కంధరః ॥ 5

యాజ్ఞవల్క్యః :

కృపాం కురు జగన్మాతర్మామేవం హత తేజసమ్ ।
గురు శాపాత్స్మృతి భ్రష్టం విద్యాహీనం చ దుఃఖితమ్ ॥ 6

జ్ఞానం దేహి స్మృతిం విద్యాం శక్తిం శిష్య ప్రబోధినీమ్ ।
గ్రంథకర్తృత్వ శక్తిం చ సుశిష్యం సుప్రతిష్ఠితమ్ ॥ 7

ప్రతిభాం సత్సభాయాం చ విచార క్షమతాం శుభామ్ ।
లుప్తం సర్వం దైవ యోగాన్నవీభూతం పునః కురు ॥ 8

యథాఽం కురం భస్మని చ కరోతి దేవతా పునః ।
బ్రహ్మ స్వరూపా పరమా జ్యోతిరూపా సనాతనీ ॥ 9

సర్వ విద్యాధి దేవీ యా తస్యై వాణ్యై నమో నమః ।
విసర్గ బిందుమాత్రాసు యదధిష్ఠాన మేవచ ॥ 10

తదధిష్ఠాత్రీ యా దేవీ తస్యై నిత్యై నమో నమః ।
వ్యాఖ్యా స్వరూపా సా దేవీ వ్యాఖ్యాధిష్ఠాతృరూపిణీ ॥ 11
యయా వినాప్ర సంఖ్యావా న్సంఖ్యాం కర్తుం న శక్యతే ।
కాలసంఖ్యా స్వరూపా యా తస్యై దేవ్యై నమో నమః ॥ 12
భ్రమ సిద్ధాంత రూపా యా తస్యై దేవ్యై నమో నమః ।
స్మృతి శక్తి జ్ఞాన శక్తి బుద్ధి శక్తి స్వరూపిణీ ॥ 13
ప్రతిభా కల్పనాశక్తి ర్యాచ తస్యై నమో నమః ।
సనత్కుమారో బ్రహ్మాణం జ్ఞానం పప్రచ్ఛ యత్రవై ॥ 14
బభూవ మూకవత్సోఽపి సిద్ధాంతం కర్తు మక్షమః ।
తదాఽఽజగామ భగవా నాత్మా శ్రీకృష్ణ ఈశ్వరః ॥ 15
ఉవాచ స చ తాంస్తౌహి వాణీ మిష్టాం ప్రజాపతే ।
స చ తుష్టావ తాం బ్రహ్మ చాజ్ఞయా పరమాత్మనః ॥ 16
చకార తత్ప్రసాదేన తదా సిద్ధాంత ముత్తమమ్ ।
యదాప్యనంతం పప్రచ్ఛ జ్ఞానమేకం వసుంధరా ॥ 17
బభూవ మూక వత్సోఽపి సిద్ధాంతం కర్తు మక్షమః ।
తదా తాం చ స తుష్టావ సంత్రస్తః కశ్య పాజ్ఞయా ॥ 18
తత శ్చ కార సిద్ధాంతం నిర్మలం భ్రమ భంజనమ్ ।
వ్యాసః పురాణ సూత్రం చ పప్రచ్ఛ వాల్మీకిం యదా ॥ 19
మౌనీ భూతశ్చ సస్మార తామేవ జగదంబికామ్ ।
తదా చ కార సిద్ధాంతం తద్వరేణ మునీశ్వరః ॥ 20
సంప్రాప్య నిర్మల జ్ఞానం భ్రమాంధ ధ్వంసదీపకమ్ ।
పురాణ సూత్రం శ్రుత్వా చ వ్యాసః కృష్ణ కులోద్భవః ॥ 21
తాం శివాం వేద దధ్యౌ చ శతవర్షం చ పుష్కరే ।
తదా త్వత్తో వరం ప్రాప్య సత్కవీంద్రో బభూవహ ॥ 22

తదా వేద విభాగం చ పురాణం చ చకారసః ।
యదా మహేంద్రః పప్రచ్ఛ తత్త్వ జ్ఞానం సదాశివమ్ ॥ 23
క్షణం తామేవ సంచింత్య తస్మై జ్ఞానం దదౌ విభుః ।
పప్రచ్ఛ శబ్ద శాస్త్రం చ మహేంద్రశ్చ బృహస్పతిమ్ ॥ 24
దివ్యం వర్ష సహస్రం చ స త్వాం దధ్యౌచ పుష్కరే ।
తదా త్వత్తో వరం ప్రాప్య దివ్య వర్ష సహస్రకమ్ ॥ 25
ఉవాచ శబ్ద శాస్త్రం చ తదర్థం చ సురేశ్వరమ్ ।
అధ్యాపితాశ్చ యే శిష్యా యైరధీతం మునీశ్వరైః ॥ 26
తే చ తాం పరి సంచిత్య ప్రవర్తం తే సురేశ్వరీమ్ ।
త్వం సంస్తుతా పూజితా చ మునీంద్రైర్మను మానవైః ॥ 27
దైత్యేం ద్రైశ్చ సురైశ్చా పి బ్రహ్మ విష్ణు శివాదిభిః ।
జడీభూతః సహస్రాస్యః పంచ వక్త్రశ్చతుర్ముఖః ॥ 28
యాం స్తోతుం కి మహం స్తౌమి తామేకాస్యేన మానవః ।
ఇత్యుక్త్వా యాజ్ఞవల్క్యశ్చ భక్తి నమ్రాత్మ కంధరః ॥ 29
ప్రణనామ నిరాహారో రురోద చ ముహుర్ముహుః ।
జ్యోతిరూపా మహామాయా తేన దృష్టాఽప్యువాచ తమ్ ॥ 30
సుకవీంద్రో భవేత్యు క్త్వా వైకుంఠం చ జగామ హ ।
యాజ్ఞవల్క్యకృతం వాణీ స్తోత్రమేతత్తు యః పఠేత్ ॥ 31
స కవీంద్రో మహావాగ్మీ బృహస్పతి సమో భవేత్ ।
మహా మూర్ఖశ్చ దుర్బుద్ధి ర్వర్షమేకం యదా పఠేత్ ।
స పండితశ్చ మేధావీ సుకవీంద్రో భవేద్ధ్రువమ్ ॥ 32

ఇతి శ్రీ యాజ్ఞవల్క్య కృత సరస్వతీ స్తోత్రమ్ సంపూర్ణమ్

(ఇతి శ్రీదేవీ భాగవతే మహాపురాణే నవమ స్కంధే పంచమోఽధ్యాయః)

★★★

మహాలింగార్చనమ్

ఆచమ్య....... ఏవం ప్రీత్యర్థం యజమానస్య, మమ, కాయిక, వాచిక, మానసిక, త్రై వర్ణికాశేష పాప నివృత్తి ద్వారా, బ్రహ్మహత్యాది మహా పాప నివృత్యర్థం. మమ జన్మాభ్యాసాజ్జన్మ ప్రభృత్యే తక్షణ పర్యన్తం, బాల్య, కౌమార, యౌవన, వృద్ధత్వేషు, జాగ్రత్స్వప్న, సుషుప్త్యవస్థాసు, మనోవాక్కాయేంద్రియ వ్యాపారైః, రహసి, ప్రకాశేచ, జ్ఞానతోఽజ్ఞానతశ్చ। మయాకృత ప్రకాశకృతానాం। మహాపాతక చతుష్టయవ్యతిరిక్త మహాపాత కాతిదిష్ట రూప మహాపాతక సమరూపాను పాతకానాం । అజ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం । జ్ఞానతోఽజ్ఞానతశ్చ చిరకాలాభ్యస్తానాం । బహూనాం బహువిధానాం పాపానాం ఉపశమనార్థం మమ అనేక జన్మ సహస్రేషు ఆధ్యాత్మిక ఆధిభౌతిక ఆధిదైవిక దుఃఖత్రయ నివృత్యర్థం కోటి సంఖ్యానాం మత్కులోత్పన్నానాం సర్వేషాం పితౄణాం నరకలోకోత్తర ద్వారా శివలోకావాస సిధ్యర్థం సకలా&శుభ నివృత్యర్థం ధర్మార్థ కామమోక్ష ఫలసిధ్యర్థం కైలాసలోకే అనేక కాల నివాసానంతరం శాశ్వత శివ పద ప్రాప్త్యర్థం, పరచక్ర, పరమంత్ర, పరయంత్ర పరకృత్య, పరతంత్ర మారణాది షట్కర్మోపద్రవ శాంత్యర్థం మమ చతుష్షష్టి కళావిద్యా ప్రాప్త్యర్థం, భూత ప్రేత పిశాచ, కామినీ, మోహినీ, ఢాకిన్యాది నానాగ్రహోచ్చాటనార్థం అణిమాద్యష్టైశ్వర్య ప్రాప్త్యర్థం మమ సర్వారిష్ట శాంత్యర్థం మమ శరీరే వర్తమాన వర్తిష్యమాణ వాతపిత్త శ్లేష్మ కఫోద్భవ నానాకారణ నిమిత్త జ్వరక్షయ కుష్ఠుపాండు శూల భగందరాది నామక సమస్తామయ నిదానహేతు భూత పాప నివృత్తిద్వారా సమస్తామయ నిబర్హణార్థం మృల్లింగార్చనేన భూతప్రేత పిశాచ కూశ్మాండ బ్రహ్మరాక్షసాది పలాయన సిధ్యర్థం, నిరంతరం శివలోక నివాసార్థం శివరహస్య ప్రోక్తకైలాస యంత్ర ప్రస్తారేణ మూలమంత్ర సంపుటిత సద్యోజాత విధానేన ప్రత్యేక ఏకాదశావరణ పూజా పూర్వక షోడశోపచార పూజాంకరిష్యే.

అత్రౌదౌ గణపతి పూజాం కృత్వా ।

మృత్సంశోధనం కుర్యాత్, తద్యథా.

అథమృత్తికాగ్రహణ విధిః

భూమిర్భూమ్నేతి మృత్తికామభి మంత్ర్య ।

భూమిర్భూమ్నా......... ప్రయం త్సువః

స్యోనాపృథివి.......... సప్రథాః ॥

క్షేత్రస్య .... సనోమృడాతీదృశే

గాయత్ర్యా అద్భిరవోక్ష్య

ఓం భూర్భువస్సువః......... ప్రచోదయాత్

త్ర్యంబకం......... మామృతాత్

మానస్తోకే........... నమసావిధేమతే

ఇతి మంత్రేణ మృత్తికాం సంగృహ్య ।

రుద్రన్యాస పూర్వకం రుద్రసూక్త పఠనేన లింగాని కుర్యాత్

యంత్ర నిర్మాణానన్తరం పీఠపూజాం కుర్యాత్

పీఠపూజా

ఓం హ్రీం మండూకాయనమః

ఓం హ్రీం కాలాగ్నిరుద్రాయ నమః

ఓం హ్రీం మూలప్రకృతిభ్యో నమః

ఓం హ్రీం ఆధారశక్తయే నమః

ఓం హ్రీం అనంతాయ నమః

ఓం హ్రీం వరాహాయ నమః

ఓం హ్రీం సుధార్ణవాయ నమః

ఓం హ్రీం రత్నద్వీపాయ నమః

ఓం హ్రీం కైలాసాయ నమః

ఓం హ్రీం నందనవనోపాంతాయ నమః

ఓం హ్రీం కల్పతరుభ్యో నమః

ఓం హ్రీం రత్నభూమికాయ నమః

ఓం హ్రీం కరుణతోయ పరీధానాయ నమః

ఓం హ్రీం సువర్ణ ప్రాకారాయ నమః

ఓం హ్రీం స్ఫటిక మంటపాయ నమః

ఓం హ్రీం మాణిక్య వేదికాయ నమః

ఓం హ్రీం రత్నసింహాసనాయ నమః

ఓం హ్రీం పాదచతుష్టయే నమః

ఓం హ్రీం ధర్మాయ నమః

ఓం హ్రీం తన్మయాయ నమః

ఓం హ్రీం వైరాగ్యాయ నమః

ఓం హ్రీం ఐశ్వర్యాయ నమః

ఓం హ్రీం అత్రచతుష్టయే నమః

ఓం హ్రీం ఆధారమయాయ నమః

ఓం హ్రీం అజ్ఞానాయ నమః

ఓం హ్రీం అవైరాగ్యాయ నమః

ఓం హ్రీం అనైశ్వర్యాయ నమః

మధ్యే ఓం హ్రీం మాయయై నమః

ఓం హ్రీం కృపాయ నమః

ఓం హ్రీం పారాయ నమః

ఓం హ్రీం ఆనందకందాయ నమః

ఓం హ్రీం ప్రకృతిమయపత్రేభ్యోనమః

ఓం హ్రీం వికారమయ కేసరేభ్యోనమః

ఓం హ్రీం తత్వమయకర్ణికాయై నమః

ఓం హ్రీం సూర్యమండలాయ నమః

ఓం హ్రీం తమసే నమః

ఓం హ్రీం ఆత్మనే నమః

ఓం హ్రీం అంతరాత్మనే నమః

ఓం హ్రీం పరమాత్మనే నమః

ఓం హ్రీం జ్ఞానాత్మనే నమః

ఓం హ్రీం కర్ణికాయ నమః

ఓం హ్రీం మధ్యే చతుర్దిక్షు నమః

ఓం హ్రీం పరతత్వాత్మనే నమః

ఓం హ్రీం అష్టాదశకమల వాసిన్యై నమః

ఓం హ్రీం యమాయ నమః

ఓం హ్రీం జ్యేష్ఠాయ నమః

ఓం హ్రీం రౌద్ర్యైనమః

ఓం హ్రీం కళ్యాణ్యై నమః

ఓం హ్రీం కలవికరిణ్యై నమః

ఓం హ్రీం బలప్రమధనాయ నమః

ఓం హ్రీం సర్వభూతదమనాయ నమః

ఓం హ్రీం మనోన్మనాయ నమః

ఇతి పీఠపూజా । కించిన్నివేద్య, ప్రాణప్రతిష్ఠాంకృత్వా,

తతః ఆవరణార్చనామారభేత్.

ప్రథమావరణం

అష్టలింగాత్మక ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకరూప ప్రథమావరణార్చనం కరిష్యే

అష్టదిక్పాలకాః 8

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే పరేశాన పరామృతరసప్రియ ।
అనుజ్ఞాం దేహిమే శంభోప్రథమావరణార్చనే ॥

త్రాతారమింద్ర, త్వన్నోఅగ్నే, సుగన్నః పంథాం, అసున్వంత, తత్వాయామి, అనోనియుద్భి, వయగ్ంసోమ, తమీశానం ఇత్యాది మంత్రైః తత్త ద్దేవతాన్ ప్రాగాది అష్టదిక్షుఆవాహ్య । సద్యోజాత విధానేన పూజయేత్ ॥ ఓం నమశ్శివాయ ఇంద్రం దిక్పాలక మావాహయామి – ఇతి అష్టమంత్రైః ఓం నమశ్శివాయేతి మూలమంత్రపూర్వక మావాహయేత్.

శ్లో॥ అభీష్ట సిద్ధింమేదేహి శరణాగతవత్సల ।
భక్త్యా సమర్పయే తుభ్యం ప్రథమావరణార్చనం

అనేన ప్రథమావరణస్థిత ఇంద్రాది అష్టదిక్పాలక పూజయా మహా త్రిపురసుందరీ సహితమహాలింగ పరమశివస్సుప్రీణాతు ॥

ద్వితీయావరణం త్రిశూలేశ్వరులు 24

సమ్మృణ్మయే........... ద్వితీయావరణార్చనే ॥

త్రిశూలస్థాన స్థిత రుద్ర విష్ణు బ్రహ్మరూప చతుర్వింశతి లింగాత్మక ద్వితీయావరణార్చనం కరిష్యే ।

యోరుద్రో అగ్నౌ, ఇదం విష్ణుః బ్రహ్మజజ్ఞానం ఇతి మంత్రైరావాహ్య ।
ఓం నమశ్శివాయ రుద్ర విష్ణు బ్రహ్మణః ఆవాహయామి పూజయేత్

అభీష్టసిద్ధిం...... ద్వితీయావరణార్చనం

అనయా ద్వితీయావరణ స్థిత రుద్ర విష్ణుబ్రహ్మ పూజయా మహాత్రిపురసుందరీ సహిత మహాలింగ పరమ శివస్సు ప్రీణాతు ॥

తృతీయావరణం తాండవేశ్వరులు 108

అష్టోత్తరశత లింగాత్మక తృతీయావరణస్థితతాండవేశ్వర దేవతా ఆవాహనంకరిష్యే

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే .... తృతీయావరణార్చనే ॥

నమో హిరణ్య...... సత్వానాం పతయే నమః

ఇతి అను వాకేన తాండవేశ్వరాన్ ఆవాహ్య ।

ఓం నమశ్శివాయ అష్టోత్తరశత తాండవేశ్వరానావాహయామి । పూజయేత్

శ్లో॥ అభీష్ట..... తృతీయావరణార్చనం

అనయా తృతీయావర ....

స్థిత తాండవేశ్వర పూజయా..... సుప్రీణాతు ।

చతుర్థావరణం గణపత్యాదులు 8

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే....... చతుర్థావరణార్చనే ॥

గణపత్యాద్యష్ట లింగాత్మక చతుర్థావరణార్చనం కరిష్యే

(1) ఓం గణానాంత్వా .... సీద సాదనమ్ । విఘ్నేశ్వర మావాహయామి.

(2) ఓం తత్పురుషాయ .... మహా దేవాయ ...... తన్నో రుద్రః ...... వీరభద్ర మావాహయామి

(3) ఓం తత్పురుషాయ .... చక్రతుండాయ ...... తన్నో నందిః ...... నందీశ్వర మావాహయామి.

(4) ఓం క్షేత్రస్యపతినా .... తీదృశే । భైరవ మావాహయామి.

(5) నమోఅస్తు సర్పేభ్యో...... సుబ్రహ్మణ్యం ఆవాహయామి

(6) జాతవేదసే .... దుర్గాం ఆవాహయామి

(7) ఆయంగౌః .... మహాకాళం ఆవాహయామి

(8) తత్పురుషాయ విద్మహే మహాసేనాయ

ధీమహి ॥ తన్నష్షణ్ముఖః ప్రచోదయాత్ । షణ్ముఖం ఆవాహయామి

ఇత్యాది మంత్రైః అష్టగణపతీన్ ఆవాహ్య । పూజయేత్

శ్లో॥ అభీష్ట..................... చతుర్థావరణార్చనం ।

అనయా చతుర్థావరణ స్థిత గణపత్యాద్యష్ట దేవతాపూజయా మహాత్రిపుర సుందరీ సహిత మహాలింగ పరమశివస్సు ప్రీణాతు

పంచమావరణం - భవాదిపృథివీ మూర్తులు - 8

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే.................. పంచమావరణార్చనే ॥

భవాదిపృథివీమూర్తి రూప అష్టలింగాత్మక పంచమావరణార్చనం కరిష్యే

(1) సహస్రాణి .... అధిభూమ్యాం ।

తేషాగ్ం ...... తన్మసి ।

ఓం నమశ్శివాయ భవాయ పృథివీమూర్తిం ఆవాహయామి ।

(2) అస్మిన్మహత్యర్ణవే ...... తన్మసి ।

ఓం నమశ్శివాయ .... శర్వాయ జలమూర్తిం ఆవాహయామి ।

(3) నీలగ్రీవాశ్శితికంఠాః ...... తన్మసి ।

ఓం నమశ్శివాయ ....ఈశానాయ అర్కమూర్తిం ఆవాహయామి ।

(4) యేవృక్షేషు .... తన్మసి ।

ఓం నమశ్శివాయ పశుపతయే యజమానమూర్తిం ఆవాహయామి ।

(5) యే భూతానామధి...... ...... తన్మసి ।

ఓం నమశ్శివాయ రుద్రాయ తేజోమూర్తి ఆవాహయామి ।

(6) యే అన్నేషు .... తన్మసి ।

ఓం నమశ్శివాయ ఉగ్రాయ వాయుమూర్తిం ఆవాహయామి ।

(7) యే పథాంపథి .... తన్మసి ।

ఓం నమశ్శివాయ భీమాయ కాళమూర్తిం ఆవాహయామి ।

(8) యేతీర్థాని .... తన్మసి ।

ఓం నమశ్శివాయ మహాదేవాయ వ్యోమూర్తిం ఆవాహయామి

శ్లో॥ అభీష్ట సిద్ధిం మే .... పంచమావరణార్చనం

అనయా పంచమావరణ స్థిత అష్టలింగాత్మక భవాది పృథివీమూర్తి పూజయా మహాత్రిపురసుందరీ సహిత మహాలింగ పరమ శివస్సుప్రీణాతు.

అథ షష్ఠావరణార్చనం – ఏకాదశరుద్రులు 11

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే........... షష్ఠావరణార్చనే ॥

ఏకాదశలింగాత్మక ఏకాదశరుద్రరూప షష్ఠావరణార్చనం కరిష్యే

నమస్సోమాయచ................ శివతరాయచ

ఇతి మంత్రేణావాహ్య పూజయేత్

శ్లో॥ అభీష్టసిద్ధింమే........... షష్ఠావరణార్చనం ॥

అనయా షష్ఠావరణ స్థిత ఏకాదశరుద్ర పూజయా

మహాత్రిపుర సుందరీ సహిత మహాలింగ పరమశివస్సుప్రీణాతు

సప్తమావరణం 25 సద్యోజాతాదులు

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే........... సప్తమావరణార్చనే ॥

పంచవింశతి లింగాత్మక తత్పురుషాది పంచ బ్రహ్మరూప సప్తమావరణార్చనం కరిష్యే

తత్పురుషాయ ....ప్రచోదయాత్ పూర్వవక్త్రాయనమః

ఓం నమశ్శివాయ తత్పురుష బ్రహ్మణ మావాహయామి

అఘోరేభ్యో................. రుద్రరూపేభ్యః దక్షిణావక్త్రాయ నమః

ఓం నమశ్శివాయ అఘోర బ్రహ్మణ మావాహయామి

సద్యోజాతం.............. భవోద్భవాయ నమః పశ్చిమ వక్త్రాయనమః

ఓం నమశ్శివాయ సద్యోజాత బ్రహ్మణ మావాహయామి

వామదేవాయ.............. మనోన్మనాయ నమః ఉదగ్వక్త్రాయ నమః

ఓం నమశ్శివాయ వామదేవ బ్రహ్మేణ మావాహయామి

ఈశానస్సర్వ............... సదాశివోం ఊర్ధ్వ వక్త్రాయ నమః

ఓం నమశ్శివాయ ఈశాన బ్రహ్మేణ మావాహయామి

ఇత్యావాహ్య పూజయేత్

శ్లో॥ అభీష్టసిద్ధిం................ సప్తమావరణార్చనం

అనయా సప్తమావరణ స్థిత తత్పురుషాది పంచబ్రహ్మమూర్తి పూజయా మహాత్రిపురసుందరీ .... స్సుప్రీణాతు ।

అష్టమావరణం – షట్తారకులు 6

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే.................. అష్టమావరణార్చనే ॥

షల్లింగాత్మక షట్తారక రూప అష్టమావరణార్చనం కరిష్యే

నమస్తీర్థ్యాయచ .... ప్రవాహ్యాయచ ।

షట్తారకానావాహయామి । ఇత్యా వాహ్య పూజయేత్

శ్లో॥ అభీష్ట సిద్ధిం............. అష్టమావరణార్చనం

అనయా అష్టమావరణస్థిత షట్తారక పూజయా మహాత్రిపుర సుందరీ .... సుప్రీణాతు

నవమావరణం – దక్షిణామూర్తి 1

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే............... నవమావరణార్చనే ॥

ఏకలింగాత్మక దక్షిణామూర్తి రూప నవమావరణార్చనం కరిష్యే ।

సదసస్పతి మద్భుతం.............. మయాసిషం

ఓం నమశ్శివాయ దక్షిణామూర్తయే నమః

దక్షిణామూర్తి మావాహయామి ।

ఇతి దక్షిణామూర్తి మావాహ్య పూజయేత్

శ్లో॥ అభీష్ట సిద్ధింమే..................... నవమావరణార్చనం

అనయా నవమావరణ స్థిత దక్షిణామూర్తి పూజయా మహాత్రిపురసుందరీ .... స్సుప్రీణాతు

దశమాఽవరణం – మహాత్రిపురసున్దరీదేవి 135

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే .... దశమావరణార్చనే ॥

పంచత్రింశత్యుత్తరశత లింగాత్మక మహాత్రిపురసుందరీ రూప దశమావరణార్చనం కరిష్యే దేవీంవాచ.................. ముపసుష్టుతైతు జాతవేదసే.................. దురితాత్యగ్నిః ఇతి మహాత్రిపుర సున్దరీ మావాహ్య పూజయేత్

శ్లో॥ అభీష్టసిద్ధిం .... దశమావరణార్చనం దశమావరణ స్థిత మహా త్రిపుర సుందరీ పూజయా మహాత్రిపుర.................. స్సుప్రీణాతు

ఏకాదశావరణం – మహాలింగపరమశివుడు 25

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే .... ఏకాదశావరణార్చనే ॥

పంచ వింశతి లింగాత్మక మహాలింగ పరమశివ రూప ఏకాదశావరణ అర్చనం కరిష్యే సహస్రాణి సహస్రశోయే .... తన్మసి త్ర్యంబకం .... మామృతాత్ ఇతి మహాలింగ పరమశివమావాహ్య పూజయేత్

శ్లో॥ అభీష్ట సిద్ధిం .... ఏకాదశావరణార్చనం

అనయా ఏకాదశావరణస్థిత మహాలింగ పరమశివ పూజయా మహాత్రిపురసుందరీ ....సుప్రీణాతు

తతః పూజా సాద్గుణ్యార్థం అంతశ్చండికేశ్వర,

నందీశ్వర వృషధ్వజ, చిత్ర, చిత్రగుప్త యమ,
బహిశ్చండికేశ్వరార్చనం కరిష్యే.
కద్రుద్రాయేత్యంతశ్చండీశ్వరమావాహయామి
తత్పురుషాయవిద్మహే చక్రతుండాయ ధీమహి ।
తన్నోనందిః ప్రచోదయాత్ । ఇతి నందీశ్వర మావాహయామి ॥

తత్పురుషాయవిద్మహే మహాదేవాయధీమహి ।
తన్నోరుద్రః ప్రచోదయాత్ । ఇతి వృషధ్వజ మావాహయామి ॥
చిత్రందేవానాం..........స్తస్థుషశ్చ ఇతి చిత్ర మావాహయామి ॥
సచిత్ర చిత్రం .... యువస్వ ఇతి చిత్రగుప్త మావాహయామి ॥
యమాయసోమగ్ం ....అరంకృతః ఇతి యమ మావాహయామి ॥
ఏషతే రుద్రభాగః.....కృత్తివాసాః ఇతి బహిశ్చండికేశ్వరం ఆవాహయామి
ఇత్యావాహ్య పూజయేత్
సద్యోజాత, పురుషసూక్త,
శ్రీసూక్త విధాన పూజాం రుద్రాభిషేచనంచ కుర్యాత్

అథమృత్తికాలక్షణ ఫలం

శ్లో॥ నమృణ్మయాత్పరం లింగం మమ ప్రీతికరం భవేత్ ।

శ్లో॥ తల్లక్షణం ప్రవక్ష్యామి కృష్ణా శోభన దాయినీ ।
శ్యామావశ్యకరీప్రోక్తా రక్తా సంపత్కరీ స్మృతా ॥
శ్వేతాత్ర మోక్షదా జ్ఞేయా సాతస్మాదుత్తమోత్తమా ।
అభావే శ్వేత వర్ణాయాః గ్రాహ్యాః కృష్ణ మృదాదయః ।
ఇతి మృత్తికా లక్షణ ఫలం.

మహాలింగార్చన కైలాస యంత్రం 161 పేజీలో ఉన్నది

★★★

అష్టావింశత్యుత్తర శతలింగార్చనమ్

సంకల్పః మృత్తికాగ్రహణం పూర్వవత్ । మహాలింగార్చనవదేవ ।

అష్టావరణ పూర్వక అష్టావింశత్యుత్తరశత లింగార్చ నాఖ్యం కర్మ కరిష్యే ।

ప్రథమావరణం – అష్టదిక్పాలకులు 8

ఇంద్రంవో, అగ్నిందూతం, యమాయ, మోషుణః పరాపరా, ఇమంమే వరుణ, తవవాయ, సోమోధేనుగ్ం, తమీశానం ఇత్యాది మంత్రైః అష్టదిక్పాలకా నావాహ్య పూజయేత్

ద్వితీయావరణం – తాండవేశ్వరులు 44

నమోహిరణ్యబాహవే............ అనుకాన్తం జప్త్వా ।

చతుశ్చత్వారింశంత్తాండవేశ్వరా నావాహయామి ।

ఇత్యావాహ్య పూజయేత్

తృతీయావరణం – సద్యోజాతాదులు – 5

తత్పురుషాయ, అఘోరేభ్యో, సద్యోజాతం, వామదేవాయ ఈశానస్సర్వ ఇత్యాది మంత్రైః ఆవాహ్య పూజయేత్

చతుర్థావరణం – నందీశ్వరాదులు – 6

1. తత్పురుషాయ విద్మహే చక్రతుండాయ ధీమహి ।
   తన్నోనందిః ప్రచోదయాత్ ఇతి నందీశ్వరమావాహయామి

2. రుద్రభక్తాయ విద్మహే భృంగీశ్వరాయ ధీమహి ।
   తన్నో భృంగీశ్వరః ప్రచోదయాత్ ఇతి భృంగీశ్వర మావాహయామి

3. తత్పురుషాయ విద్మహే మహాదేవాయ ధీమహి ।
   తన్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్ । ఇతి వీరభద్ర మావాహయామి

4. తత్పురుషాయ విద్మహే వక్రతుండాయ ధీమహి ।
   తన్నో దంతిః ప్రచోదయాత్ ఇతి గణపతి మావాహయామి.
5. తత్పురుషాయ విద్మహే మహాసేనాయ ధీమహి ।
   తన్నష్షణ్ముఖః ప్రచోదయాత్ ఇతి షణ్ముఖమావాహయామి.
6. క్షేత్రస్య.........తీదృశే ఇతిక్షేత్రపాలక మావాహయామి
   ఇతి నందీశ్వరాదీన్ ఆవాహ్య । పూజయేత్

పంచమావరణం – దక్షిణామూర్తి – 1

సదసస్పతి .... మయాశిషం

ఇతి దక్షిణామూర్తి మావాహ్య పూజయేత్

షష్ఠావరణం – త్రిమూర్తులు – 3

బ్రహ్మజజ్ఞానం..... వివః ।

ఇదంవిష్ణు........ సురే ।

కద్రుద్రాయ....... హృదే ।

ఇతిమంత్రైః బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రానావాహ్య, పూజయేత్

సప్తమావరణం – మహాలింగం – 60

త్రయంబకం........... మామృతాత్

ఇతి మంత్రేణ మహాలింగేశ్వర మావాహ్య పూజయేత్

అష్టమావరణం – చండికేశ్వరః – 1

ఏషతేరుద్రభాగ............. కృత్తివాసాః

ఇతి చండికేశ్వర మావాహ్య, పూజయేత్

తతః సమిష్టి పూజా, అభిషేకంకుర్యాత్

అష్టావింశత్యుత్తర శతలింగార్చనయంత్రం 162 పేజీలో ఉన్నది

★★★

సహస్రలింగార్చనమ్

అథమృద్విశేషః

ప్రతి మాదిషులింగేషు తథైవ స్థండిలాదిషు
మమేష్టం పూజనం భద్రే సర్వత్రాగమచోదితం
ఉత్తమం హృది లింగేషురసరత్న మయాదిషు
మృల్లింగేష్వధికం తేషాం అర్చనం సముదాహృతం
యుగభేదేన వక్ష్యేహం సారముద్ధృత్యతత్త్వతః
రసలింగం కృతయుగే సర్వసిద్ధి ప్రదంనృణాం
ద్వాపరే రత్నలింగస్యాత్త్రే తాయాంస్థాణురూపకం
దేవాద్యాది మనుష్యాణాం కలౌపార్థివ ముత్తమం
మృణ్మయం పరమంలింగం మమప్రీతికరంసదా
చతుర్విధాస్యాత్త త్కార్యా కార్యాకార్యార్థ సిద్ధయే
కృష్ణాశోభన దాక్షేయా శ్యామావశ్యకరీమతా
రక్తా సంపత్కరీప్రోక్తా శ్వేతామోక్ష ప్రదాయినీ,
శివవర్ణం సమారభ్య గ్రాహ్యాః కృష్ణ మృదాదయః

అధ సంకల్పః

ఆచమ్య.......ఏవం ప్రీత్యర్థం మమ ధర్మపత్నీ సమేతస్య ఆయుష్యాభివృధ్యర్థం ధర్మార్థ కామ మోక్ష చతుర్విధ ఫల పురుషార్థ సిధ్యర్థం, మమ సకుటుంబస్య జన్మాభ్యాసాజ్జన్మ ప్రభృత్యేతక్షణ పర్యన్తం మధ్యేవర్తిని కాలే సంభావితానాం పాపానాం బాల్యకౌమారయౌవన వార్ధకేషు జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్యవస్థాసు మనోవాక్కాయేంద్రియ వ్యాపారైః రహసి ప్రకాశేచ జ్ఞానా&జ్ఞానకృత సమస్త పాపక్షయార్థం మమ సహకుటుంబస్య పరమంత్ర, పరతంత్ర పరయంత్ర, పరచక్ర, పరకృత్య, మారణాది షట్కర్మోపద్రవ శాంత్యర్థం

శ్రీమహాత్రిపురసుందరీ సమేత మహాలింగ పరమశివదేవతా ప్రీత్యర్థం అష్టావింశత్యుత్తర శతాధిక సహస్ర లింగార్చనాఖ్యం కర్మకరిష్యే । ఆదౌ గణపతి పూజాంకృత్వా । తతః మృత్సంశోధయేత్.

రుద్ర సూక్త పఠనేన మహాన్యాస పారాయణేనచ లింగాని కుర్యాత్యథావిధి యంత్రం నిర్మాయ తతః పీఠపూజాం కుర్యాత్.

అథపీఠపూజ

పీఠస్య పూర్వద్వారే ఓంహ్రీం శిపివిష్టాయనమః

ఓం హ్రీం అంబికానాథాయ నమః

ఓం హ్రీం ఇంద్రాయ నమః

ఓం హ్రీం త్రిశూలాయ నమః

– ఆగ్నేయద్వారే –

ఓం హ్రీం లలాటాక్షాయ నమః

ఓం హ్రీం అగ్నయే నమః

ఓం హ్రీం త్రిశూలాయ నమః

– దక్షిణద్వారే –

ఓం హ్రీం సామప్రియాయ నమః

ఓం హ్రీం స్వరమయాయ నమః

ఓం హ్రీం ధర్మాయ నమః

ఓం హ్రీం త్రిశూలాయ నమః

– నైర్ఋతి ద్వారే –

ఓం హ్రీం గణనాథాయ నమః

ఓం హ్రీం నిర్ఋతయే నమః

ఓం హ్రీం త్రిశూలాయ నమః

– పశ్చిమద్వారే –

ఓం హ్రీం ప్రమథాధిపాయ నమః

ఓం హ్రీం మృత్యుంజయాయ నమః

ఓం హ్రీం వరుణాయ నమః

ఓం హ్రీం త్రిశూలాయ నమః

– వాయవ్య ద్వారే –

ఓం హ్రీం అనేకాత్మనే నమః

ఓం హ్రీం వాయవే నమః

ఓం హ్రీం త్రిశూలాయ నమః

– ఉత్తర ద్వారే –

ఓం హ్రీం దక్షాధ్వర హరాయ నమః

ఓం హ్రీం హరాయ నమః

ఓం హ్రీం కుబేరాయ నమః

ఓం హ్రీం త్రిశూలాయ నమః

– ఈశాన్య ద్వారే –

ఓం హ్రీం పరమేశ్వరాయ నమః

ఓం హ్రీం ఈశానాయ నమః

ఓం హ్రీం త్రిశూలాయ నమః

– మధ్యే –

ఓం హ్రీం మండూకాయ నమః

ఓం హ్రీం కాలాగ్నిరుద్రాయ నమః

ఓం హ్రీం ఆధారశక్త్యై నమః

ఓం హ్రీం కూర్మాయ నమః

ఓం హ్రీం యజ్ఞవరాహాయ నమః

ఓం హ్రీం పృథివ్యై నమః

ఓం హ్రీం సుధాసముద్రాయ నమః

ఓం హ్రీం రత్నద్వీపాయ నమః

ఓం హ్రీం వృక్షేభ్యో నమః

ఓం హ్రీం మణిప్రాసాదాయ నమః

ఓం హ్రీం ధర్మాయ నమః

ఓం హ్రీం అధర్మాయ నమః

ఓం హ్రీం జ్ఞానాయ నమః

ఓం హ్రీం అజ్ఞానాయ నమః

ఓం హ్రీం వైరాగ్యాయ నమః

ఓం హ్రీం అవైరాగ్యాయ నమః

ఓం హ్రీం ఐశ్వర్యాయ నమః

ఓం హ్రీం అనైశ్వర్యాయ నమః

ఓం హ్రీం పద్మాయ నమః

ఓం హ్రీం ఆనందకందాయ నమః

ఓం హ్రీం జ్ఞాననాళాయ నమః

ఓం హ్రీం ప్రకృత్యాత్మక పత్రేభ్యోనమః

ఓం హ్రీం వికారమయ కేసరేభ్యో నమః

ఓం హ్రీం వర్ణమయకర్ణికాయ నమః

ఓం హ్రీం సూర్యమండలాయ నమః

ఓం హ్రీం చంద్రమండలాయ నమః

ఓం హ్రీం వహ్నిమండలాయ నమః

ఓం హ్రీం సత్వాయ నమః

ఓం హ్రీం రజసే నమః

ఓం హ్రీం ఆత్మనే నమః

ఓం హ్రీం పరమాత్మనే నమః

ఓం హ్రీం జ్ఞానాత్మనే నమః

ఓం హ్రీం మాయాతత్వాయ నమః

ఓం హ్రీం కళాతత్వాయ నమః

ఓం హ్రీం విద్యాతత్వాయ నమః

ఓం హ్రీం పరతత్వాయ నమః

– ఈశానాది క్రమేణ –

ఓం హ్రీం వామాయ నమః

ఓం హ్రీం జ్యేష్ఠాయై నమః

ఓం హ్రీం రౌద్ర్యై నమః

ఓం హ్రీం కాళ్యై నమః

ఓం హ్రీం కలవికరిణ్యై నమః

ఓం హ్రీం బలవికరిణ్యై నమః

ఓం హ్రీం బలప్రమధిన్యై నమః

ఓం హ్రీం సర్వభూతదమన్యై నమః

– మధ్యే –

ఓం హ్రీం మనోన్మన్యై నమః

ఓం హ్రీం బ్రహ్మమయైక మంచపాదాయ నమః

ఓం హ్రీం విష్ణుమయైక మంచపాదాయ నమః

ఓం హ్రీం రుద్రమయైక మంచపాదాయ నమః

ఓం హ్రీం ఈశ్వరమయైక మంచపాదాయ నమః

ఓం హ్రీం సదాశివమయైక మంచఫలకాయ నమః

శ్రీ చక్రరాజ్ఞ్యై నమః

మధ్యే ఉమామహేశ్వర దేవతాభ్యోనమః ఇతిపీఠపూజాం కృత్వా – ప్రాణప్రతిష్ఠాం కృత్వా అథ ఆవరణ పూజా మారభేత్.

అథావరణార్చనం

పూర్వోక్త........... శుభతిథౌ సాంగ సపరివార మహాత్రిపుర సుందరీ సమేత మహాలింగ పరమశివ దేవతాప్రీత్యర్థం శివరహస్య ప్రోక్త కైలాస యంత్ర ప్రస్తారేణ మూలమంత్ర సంపుటిత సద్యోజాత విధానేన ప్రత్యేకం ఏకైక షోడశావరణ పూజాపూర్వక రుద్రాభిషేకం సమిష్టి పూజాంచ కరిష్యే.

ఆదౌ గురుత్రయ రూప త్రిలింగాత్మక ప్రథమావరణ అర్చనం కరిష్యే

ప్రథమావరణం – గురుత్రయం 3

సమ్మృణ్మయే........... ప్రథమావరణార్చనే ॥

గురుర్బ్రహా .... తస్మైశ్రీగురువేనమః

బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరరూప గురుత్రయ దేవతా మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి సద్యోజాత విధాన పూజాం కుర్యాత్.

శ్లో॥ అభీష్ట............ ప్రథమావరణార్చనం

అనయా ప్రథమావరణాస్థిత గురుత్రయ పూజయా భగవాన్ సర్వాత్మకః మహాత్రిపుర సుందరీ సహిత మహాలింగ పరమ శివస్సుప్రీణాతు

ద్వితీయావరణం – అష్టదిక్పాలకులు – 8

అష్ట దిక్పాలక రూప అష్టలింగాత్మక ద్వితీయావరణార్చనం కరిష్యే.

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే........ ద్వితీయావరణార్చనే ।

త్రాతారమింద్రం, త్వంనో అగ్నే, సుగన్నః పంథాం, అసున్వంత, తత్వాయామి, ఆనోనియుద్భిః, వయగ్ంసోమ, తమీ శానమిత్యాది మంత్రైః, మంత్రైః ఆవాహ్య,

సద్యోజాత విధానేన పూజయేత్.

శ్లో॥ అభీష్ట .... ద్వితీయా వరణార్చనం, అనయా ద్వితీయా వరణస్థిత అష్టదిక్పాలక పూజయా భగవాన్..... పరమ శివ స్సుప్రీణాతు

తృతీయావరణం – త్రిశూలేశ్వరులు – 36

ఉమా మహాలింగార్చనాంగ బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వర ఆత్మక, త్రిశూల స్థాన స్థిత షట్త్రింశతి లింగాత్మక తృతీయావరణ పూజాంకరిష్యే ।

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే.......... తృతీయావరణార్చనే ।

బ్రహ్మజజ్ఞానం .... మసతశ్చవివః ।

ఇదం విష్ణుర్విచక్రిమే......... పాగ్ంసురే ।

త్ర్యయంబకం........... మామృతాత్ ।

బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరానావాహయామి స్థాపయామి ఇత్యావాహ్య। సద్యోజాతపూజాం కుర్యాత్.

శ్లో॥ అభీష్ట సిద్ధిం మే....... తృతీయా వరణార్చనం ।

అనయా తృతీయా వరణస్థిత బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వర పూజయా మహాలింగ పరమశివ స్సుప్రీణాతు.

చతుర్థావరణం – తాండవేశ్వరులు 384

ఉమామహాలింగార్చనాంగ చతురశీతి త్రిశత లింగాత్మక తాండవేశ్వర రూప చతుర్థావరణ పూజాం కరిష్యే.

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే......... చతుర్థావరణార్చనే

నమో హిరణ్య బాహవే ప్రభృతి – తంవోజంభే దధామి పర్యన్తం రుద్రం పఠిత్వా । ఈశానాది క్రమేణ ఆవాహ్య పూజయేత్

అభీష్ట.......... చతుర్థావరణార్చనం

అనయా చతుర్థావరణస్థిత తాండవేశ్వరపూజయా భగవాన్ సర్వాత్మకః మహాత్రిపుర సుందరీ సమేత మహాలింగ పరమశివ స్సుప్రీణాతు

పంచమావరణం – గణపత్యాదులు – 8

ఉమా మహాలింగార్చనాంగ గణపత్యాది అష్టలింగాత్మక పంచమావరణ పూజాం కరిష్యే.

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే........... పంచమావరణార్చనే ।

1. గణానాంత్వా....... గణపతి మావాహయామి
2. తత్పురుషాయ విద్మహే మహాదేవాయ.... వీరభద్రమావాహయామి
3. క్షేత్రస్య పతినా......... క్షేత్రపాలక మావాహయామి
4. తత్పురుషాయ విద్మహే చక్రతుణ్డాయ నందికేశ్వర మావాహయామి
5. నమోఅస్తు సర్పేభ్యో.......... సుబ్రహ్మణ్యేశ్వర మావాహయామి
6. జాతవేదసే .... దుర్గామావాహయామి
7. ఆయంగౌః పృశ్నిరక్రమీ....... మహాకాళ.... మావాహయామి
8. తత్పురుషాయ విద్మహే మహాసేనాయ...... షణ్ముఖ మావాహయామి

సద్యోజాత విధానేన పూజా కర్తవ్యా

శ్లో॥ అభీష్ట........ పంచమావరణార్చనం,

అనయా పంచమావరణస్థిత గణపత్యాద్యష్ట దేవతాపూజయా .... సుప్రీణాతు.

షష్ఠావరణం – అష్టమూర్తులు – 8

ఉమా మహాలింగార్చనాంగ భవాది అష్టమూర్తి రూప అష్టలింగాత్మక షష్ఠావరణార్చనం కరిష్యే ।

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే .... ర్చనే ।

1. సహస్రాణి......... ధన్వాని తన్మసి
భవాయ జలమూర్తిం ఆవాహయామి

2. అస్మిన్మ హత్యర్ణవే .... ధన్వాని తన్మసి
శర్వాయక్షితిమూర్తి మావాహయామి

3. నీలగ్రీవాశ్శితి...... ధన్వాని తన్మసి
ఈశానాయ అర్కమూర్తి మావాహయామి

4. నీలగ్రీవాశ్శితికంఠాదివగ్ం.... తన్మసి
పశుపతయే యజమానమూర్తిం...

5. యే వృక్షేషు......... ధన్వాని తన్మసి
రుద్రాయ తేజోమూర్తి మావాహయామి

6. యేభూతానామధి........... ధన్వాని తన్మసి
ఉగ్రాయ వాయుమూర్తి మావాహయామి

7. యే అన్నేషు......... ధన్వాని తన్మసి
భీమాయకాళమూర్తి మావాహయామి

8. యే పథాంపథి....... ధన్వాని తన్మసి
మహాదేవాయ సోమమూర్తిమావాహయామి
సద్యోజాతవిధానేన పూజాంకృత్వా.

శ్లో॥ అభీష్ట...... షష్ఠావరణార్చనం
అనయా షష్ఠావరణ స్థిత అష్టమూర్తి పూజయా........ అర్పణమస్తు

సప్తమావరణం – ఏకాదశరుద్రులు – 11

ఉమా మహాలింగార్చనాంగ ఏకాదశరుద్రరూప భీమ, శంభు, గిరీశ, అజైకపాద, అహిర్బుధ్ని పినాకి, దిశాంపతి, భువనాధీశ్వర, స్థాణు, కపాలి, అపరాజితరూప ఏకాదశలింగాత్మక సప్తమావరణార్చనం కరిష్యే.

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే ...... సప్తమావరణార్చనే ॥

ఓం నమస్సోమాయచ........ శివతరాయచ

ఇతి ఏకాదశరుద్రా నావాహ్య సద్యోజాత విధానేన పూజయేత్

శ్లో॥ అభీష్ట........ సప్తమావరణార్చనం ॥

అనయా .... సప్తమావరణస్థిత భీమ....... అపరాజితరూప పూజయా భగవాన్ ....పరమేశ్వర స్సుప్రీణాతు

అష్టమావరణం – పంచబ్రహ్మలు – 25

ఉమామహాలింగార్చనాంగత్వేన సద్యోజాతాది పంచబ్రహ్మ రూప పంచవింశతి లింగాత్మక అష్టమావరణార్చనం కరిష్యే

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే....... అష్టమావరణార్చనే ।

తత్పురుషాయేతి పంచ మంత్రైః పూర్వ వక్త్రాయ నమః

తత్పురుష బ్రహ్మణ మావాహయామీత్యావాహ్య ।

అఘోరేభ్య ఇతి పంచమంత్రైః, దక్షిణ వక్త్రాయ ఇతి దక్షణ వక్త్ర మావాహ్య, సద్యోజాతాది పంచమంత్రైః పశ్చిమ వక్త్రాయనమః ఇతి పశ్చిమ వక్త్రే సద్యోజాత బ్రహ్మణ మావాహ్య, వామదేవాయేతి పంచ మంత్రైః ఉత్తర వక్త్రే వామదేవ బ్రహ్మణ మావాహ్య, ఈశాన స్సర్వ విద్యానామితి పంచమంత్రైః ఊర్ధ్వ వక్త్రాయ నమః ఊర్ధ్వవక్త్రే ఈశానబ్రహ్మణమావాహ్య, సద్యోజాత విధినా పూజయేత్ ॥

శ్లో॥ అభీష్ట....... అష్టమావరణార్చనం ॥

అనయా అష్టమావరణస్థిత పంచబ్రహ్మపూజయా భగవాన్....... అర్పణమస్తు

నవమావరణం – నవబ్రహ్మలు – 9

ఉమా మహాలింగార్చనాం గత్వేన నవబ్రహ్మరూప నవలింగాత్మక

నవమావరణ అర్చనం కరిష్యే ।

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే............. నవమావరణార్చనే ॥

1. బ్రహ్మదేవానాం .... రేభన్. సాంగసపరివార కర్దమ ప్రజాపతి మావాహయామి

2. బ్రహ్మజజ్ఞానం......... తశ్చవివః ।
సాంగ సపరివార దక్షప్రజా పతిమావాహయామి

3. ప్రజాపతేనత్వ............ రయీణాం ।
సాంగసపరివార కశ్యప ప్రజాపతి మావాహయామి

4. అజాయమానో .... మిచ్ఛంతి వేధసః ।
సాంగ సపరివార మరీచి బ్రహ్మాణ మావాహయామి

5. ధాతాదదాతు....... వావనత్ ।
సాంగసపరివార అత్రి బ్రహ్మాణ మావాహయామి.

6. ధాతాప్రజాయా........... ఘృతవద్విధేమ.
సాంగ సపరివార అంగీరస బ్రహ్మాణ మావాహయామి

7. ధాతాదదాతునో........ సత్యరాధసః ।
సాంగ సపరివార పులస్త్యబ్రహ్మాణ మావాహయామి

8. ధాతాదదాతు.......... అదితిస్సజోషాః ।
సాంగ సపరివార పులహబ్రహ్మాణ మావాహయామి

9. వేదాత్మనాయ....... బ్రహ్మప్రచోదయాత్
సాంగ సపరివార క్రతు బ్రహ్మాణ మావాహయామి

కర్దమాది నవబ్రహ్మభ్యోనమః సద్యోజాత విధానేన పూజాం కృత్వా

శ్లో॥ అభీష్ట........... నవమావరణార్చనం । అనయా నవమావరణ స్థిత

కర్దమాదినవ బ్రహ్మాపూజయా భగవాన్............ అర్పణమస్తు.

దశమావరణం - సప్తఋషులు - 7

ఉమా మహాలింగార్చ నాంగత్వేన సప్తర్షిరూప దశమావరణార్చనం కరిష్యే

సమ్మృణ్మయే............... దశమావరణార్చనే ॥

1. ఋషే మంత్ర కృతాంస్తోమైః కశ్యపోద్వర్ధయంగిరః ।
సోమం నమస్యరాజానం యోజజ్ఞేవీరుధాం పతిరింద్రాయేందో పరిస్రవ

శ్లో॥ కశ్యప స్సర్వలోకాధ్య స్సర్వశాస్త్రార్థకోవిదః
ఆత్మయోగ బలేనైవ సృష్టి స్థిత్యన్తకారకః ॥

ఓం భూః అదితి సమేతంకశ్యప ఋషిమావాహయామి

2. స్వర్భానో రథయదిం ద్రమాయా అవోదివో వర్తమానా ఆవహన్
గూళ్హం సూర్యం తమసా పవ్రతే న తురీయేణ బ్రహ్మణా విందదత్రిః

శ్లో॥ అగ్నిహోత్రరతం శాంతం సదావ్రత పరాయణం ।
సత్కర్మనిరతం దాంతం అర్చయేదత్రి మవ్యయం ॥
అనసూయాసమేత అత్రి మహర్షి మావాహయామి

3. అవిందంతేఅతి హితం యదాసీద్యజ్ఞస్యధామ పరమం గుహాయత్ ।
ధాతుర్ద్యుతా నాత్సవితుశ్చ విష్ణోర్భరద్వాజో బృహదాచక్రే అగ్నేః ॥

శ్లో॥ జటినం తపసాసిద్ధం యజ్ఞ సూత్రార్థ ధారిణం ।
కమండలు ధరం నిత్యం భరద్వాజం నతోస్మ్యహం ॥
సుశీలా సమేతం భరద్వాజమహర్షి మావాహయామి

4. ఇమే భోజా అంగిరసో విరూపాదివస్పుత్రాసో అసురస్యవీరాః ।
విశ్వామిత్రాయ దదతో మఘాని సహస్ర సావేప్రతిరంత ఆయుః ॥

శ్లో॥ కృష్ణాజిన ధరందేవం సదండ పరిధానకమ్ ।
దర్భపాణి జటాజూటం విశ్వామిత్రం సనాతనమ్ ॥

కుముద్వతీ సమేత విశ్వామిత్ర మహర్షి మావాహయామి

అభిత్వాగోతమాగిరాజాతవేదో విచర్షణే ద్యుమ్నైరభి ప్రణోనుమః ॥

శ్లో॥ యోగాఢ్య స్సర్వభూతానాం అన్నదానరతస్సదా ।
అహల్యాయాః పతిశ్రీమాన్ గౌతమస్సర్వపావనః ॥

అహల్యా సమేతం గౌతమ మావాహయామి

5. ప్రసూతో భక్షమకరం చరావపిస్తోమంచేమం ప్రథమ స్సూరి రున్మృజే ।
సుతేసాతేన యద్యాగమం వాంప్రతి విశ్వామిత్ర జమదగ్నీదమే ॥

శ్లో॥ అక్షసూత్ర ధరం దేవం ఋషీణామధిపంప్రభుం ।
దర్భపాణిం జటాజూటం మహా తే జస్వినంభజే ॥

రేణుకా సమేతం జమదగ్ని మహర్షి మావాహయామి.

7. స్విత్యం చోమా దక్షిణత స్కపర్దాధియం జిన్వాసో అభిహిప్రమందుః ।
ఉత్తిష్ఠన్వోచే పరిబర్హిషోన్నూన్నమే దూరాదవితవే వశిష్ఠాః ॥

శ్లో॥ శివధ్యానరతం శాంతంత్రిదశైరభిపూజితం ।
బ్రహ్మసూనుం మహాత్మానం వశిష్ఠం పూజయేత్సదా ॥

అరుంధతీ సమేతం వశిష్ఠమహర్షిమావాహయామి.

కశ్యపాది సప్తర్షి దేవతాభ్యోనమః సద్యోజాత విధానేన అర్చయేత్

శ్లో॥ అభీష్టసిద్ధిం.......... దశమావరణార్చనం ।

అనయా దశమావరణస్థిత కశ్యపాది సప్తర్షిపూజయా

భగవాన్............... అర్పణమస్తు.

ఏకాదశావరణార్చనం – షట్తారకులు – 6

ఉమామహాలింగార్చనాంగత్వేన షట్తారక రూప ఏకాదశావరణార్చనం కరిష్యే.

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే........... ఏకాదశావరణార్చనే ॥

నమస్త్రీర్ధ్యాయచ........... ప్రవాహ్యాయచ

షట్తారకానావాహయామి

షట్తారకేభ్యః సద్యోజాత విధానేన పూజయేత్

శ్లో॥ అభీష్ట............ ఏకాదశావరణార్చనం ।

అనయా ఏకాదశావరణ షట్తారక పూజయా భగవాన్ సర్వాత్మకః.......... అర్పణమస్తు.

ద్వాదశావరణం – 1

ఉమామహాలింగార్చనాంగత్వేన దక్షిణామూర్తి రూప ద్వాదశావరణార్చనం కరిష్యే

శ్లో॥ సమ్మృణయే............ ద్వాదశావరణార్చనే ॥

సద సస్పతి మద్భుతమితి మంత్రేణ దక్షిణామూర్తిం ఆవాహ్యాపూజయేత్

శ్లో॥ అభీష్టసిద్ధిం............. ద్వాదశావరణార్చనం

అనయా దక్షిణామూర్తి రూప ఏకలింగ పూజయా భగవాన్ సర్వాత్మకః .... అర్పణమస్తు.

త్రయోదశావరణం – అంతశ్చండికేశ్వరీ – 1

ఉమా మహాలింగార్చ నాంగత్వేన త్రయోదశా వరణస్థిత అంతశ్చండికేశ్వరీ పూజాం కరిష్యే –

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే .... త్రయోదశావరణార్చనే ॥

శ్లో॥ ఆవాహ్య పూజయేద్దేవీం నిత్యం సాధక పుంగవః ।
నవదుర్గాత్మికాం సాక్షాత్కన్యా మావాహయామ్యహమ్ ॥

దేవీంవాచ............ ఉపసుష్టుతైతు
అంతశ్చండికేశ్వరీ మావాహయామి
సద్యోజాత విధానేన పూజయేత్

శ్లో॥ అభీష్టసిద్ధిం............ త్రయోదశావరణార్చనం ।

అనయా త్రయోదశావరణస్థిత అంతశ్చండికేశ్వరీ పూజయా భగవాన్ .... అర్పణమస్తు

చతుర్దశావరణార్చనం – గౌరి – 1

ఉమామహాలింగార్చనాంగత్వేన చతుర్దశ ఆవరణ స్థితగౌరీ పూజాం కరిష్యే –

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే............. చతుర్దశావరణార్చనే ।
గౌరీమిమాయేతి గౌరీమావాహ్యపూజయేత్
సద్యోజాత విధినా పూజాం కృత్వా

శ్లో॥ అభీష్టసిద్ధిం .... చతుర్దశావరణార్చనం ।
అనయా చతుర్దశావరణస్థిత గౌరీపూజయా........... అర్పణమస్తు

పంచదశావరణం – మహాత్రిపురసున్దరీ – 520

ఉమా మహాలింగార్చనాం గత్వేన పంచదశ ఆవరణస్థిత మహా త్రిపురసున్దరీ పూజాం కరిష్యే

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే.......... పంచదశావరణార్చనే ।
జాతవేదసే.......... తరసేనమః

శ్రీ మహాత్రిపుర సున్దరీ మావాహయామి స్థాపయామి ।
సద్యోజాత విధానేన పూజయేత్

శ్లో॥ అభీష్ట.............. పంచదశావరణార్చనం ।
అనయా పంచదశావరణ స్థిత మహాత్రిపుర సున్దరీ
పూజయా............. పరమేశ్వరార్పణమస్తు

షోడశావరణార్చనం – మహాలింగేశ్వరః 100

ఉమా మహాలింగార్చనాంగత్వేన షోడశావరణస్థిత మహాలింగేశ్వర పూజాం కరిష్యే –

శ్లో॥ సమ్మృణ్మయే.......... షోడశావరణార్చనే ॥
సహస్రాణి సహస్రశోయే........తంవోజంభేదధామి
నమస్సోమాయచ......... శివతరాయచ
త్ర్యంబకం........ మామృతాత్

శ్రీమహాలింగేశ్వర మావాహయామి స్థాపయామి సద్యోజాత విధానేన పూజయేత్.

శ్లో॥ అభీష్ట......... షోడశావరణార్చనం ।

అనయా షోడశావరణస్థిత మహాలింగేశ్వరపూజయా భగవాన్........ పరమేశ్వర స్సుప్రీణాతు

తతః పూజాసాద్గుణ్యార్థం వృష, చండీశ్వర ఆరాధనం కరిష్యే
వృష చండీశ్వరాభ్యాంనమః

తత్పురుషాయ విద్మహే వేదపాదాయ ధీమహి ।
తన్నో వృషభః ప్రచోదయాత్

చండీశ్వరాయ విద్మహే మహాధ్యానాయ ధీమహి ।
తన్నశ్చండః ప్రచోదయాత్
ఇతి వృషచండీశ్వరావావాహ్య
అసునీతే............. పూజయేత్

తతః ప్రాణప్రతిష్ఠాపనం కృత్వా సమిష్టిపూజాం కుర్యాత్

పురుషసూక్త, సద్యోజాత, శ్రీసూక్త విధానేన షోడశోపచార పూజాం కుర్వాన్ రుద్రాభిషేచనం కుర్యాత్ ।

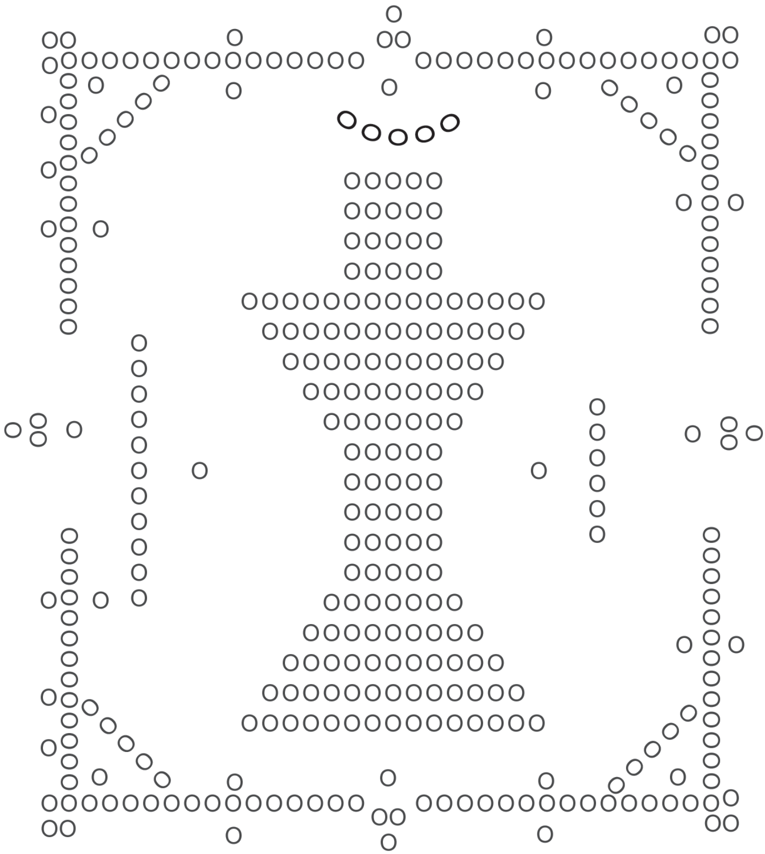
అనయా సమిష్టిపూజయా సాంగ సపరివార మహాత్రిపుర సుందరీ సహిత మహాలింగ పరమశివ స్సుప్రీతస్సు ప్రసన్నో వరదో భవతు ।

సహస్రలింగార్చన యంత్రం 163 పేజీలో ఉన్నది

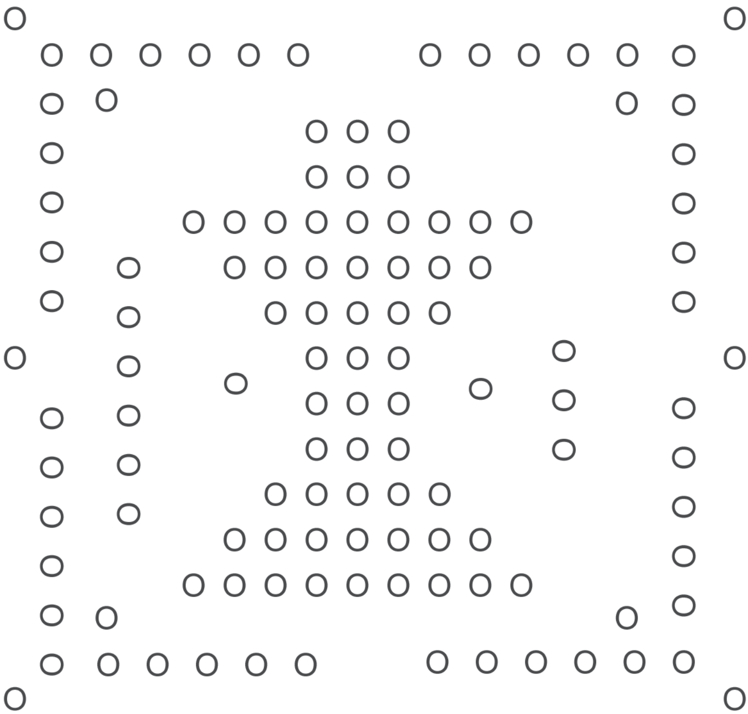
సహస్రలింగార్చనమ్ సమాప్తమ్

⋆⋆⋆

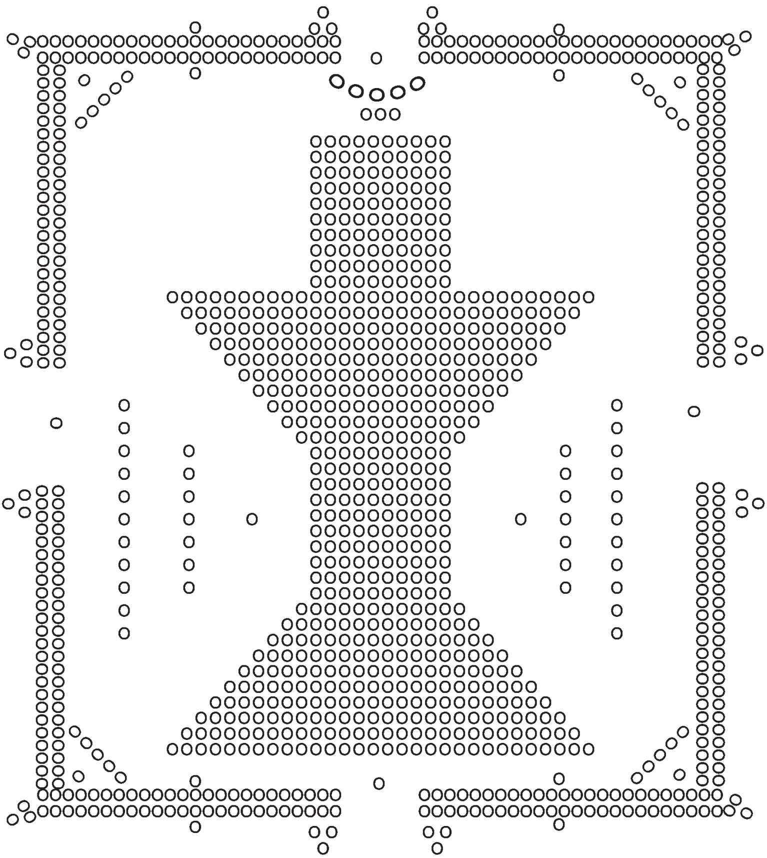
మహా లింగార్చన

శతలింగార్చన

సహస్ర లింగార్చన

అథ కారకభాగః

సంజ్ఞానం

దశమ ప్రపాఠకః

హరిః ఓమ్ ॥ సంజ్ఞానం విజ్ఞానం ప్రజ్ఞాన ఞ్జానదభిజానత్। సఙ్కల్పమానం ప్రకల్పమాన ముపకల్పమాన ముపక్ల్ప్తమ్క్ల్ప్తమ్। శ్రేయో వసీయ ఆయథ్సమ్భూత మ్భూతమ్। చిత్రః కేతుః ప్రభానాభాన్థ్సమ్భాన్। జ్యోతిష్మాగ్ స్తేజస్వానాత పగ్గ్ స్తపన్నభితపన్। రోచనో రోచమానశ్శోభనశ్శోభమానః కల్యాణః। దర్ శా దృష్టా దర్శతా విశ్వరూపా సుదర్శనా। ఆప్యాయమానా ప్యాయమానా ప్యాయా సూనృతేరా ॥ ఆపూర్యమాణా పూర్యమాణా పూరయన్తీ పూర్ణా పౌర్ణమాసీ। దాతాప్రదాతాఽఽనన్దో మోదః ప్రమోదః ॥౧॥ ఆవేశయన్ని వేశయన్థ్సం వేశనస్సగ్ం శాన్తశ్శాన్తః। ఆ భవప్రభవన్థ్సమ్భవన్థ్సమ్భూతో భూతః। ప్రస్తుతం విష్టుతగ్ం సగ్గ్స్తుత ఙ్కల్యాణం విశ్వరూపమ్। శుక్రమమృత న్తేజస్వి తేజస్సమిద్ధమ్। అరుణమ్భానుమన్మరీచి మదభితపత్తపస్వత్। సవితా ప్రసవితా దీప్తో దీపయన్దీప్యమానః। జ్వలఞ్జ్వలితా తపన్వి తపన్థ్సన్తపన్। రోచనో రోచమానశ్శుమ్భూశ్శుమ్భమానో వామః। సుతా సున్వతీ ప్రసుతా సూయమానాభిఽషూయమాణా। పీత ప్రపా సంపా తృప్తిస్తర్పయన్తీ ॥౨॥ కాన్తా కామ్యా కామజాతాఽఽయుష్మతీ కామదుఘా। అభిశాస్తానుమన్తాఽఽనన్దోమోదః ప్రమోదః। ఆసాదయన్నిషాదయన్థ్సగ్ం సాదనస్సగ్ంసన్నస్సన్నః। ఆభూర్విభూః ప్రభూశ్శమ్భూర్భువః। పవిత్రం పవయిష్యన్పూతో మేధ్యః। యశో యశస్వానాయురమృతః। జీవో జీవిష్యన్థ్స్వర్గో లోకః। సహస్వాన్థ్సహీయానోజస్వాన్థ్స

హమానః । జయన్నభిజయన్థ్సు ద్రవిణో ద్రవిణోదాః । ఆర్ద్రపవిత్రో హరికేశో మోదః ప్రమోదః ॥౩॥ అరుణోఽరుణరజాః పుణ్డరీకో విశ్వజిదభిజిత్ । ఆర్ద్రః పిన్వమానోఽన్నవాన్రసవానిరావాన్ । సర్వౌషధస్సమ్భరో మహస్వాన్ । ఏజత్కాజోవత్కాః । క్షుల్లకాశ్శిపివిష్టకాః । సరిస్రరాస్సు శేరవః । అజిరాసో గమిష్ణవః ।ఇదానీన్తదానీమేతర్హిక్షి ప్రమజిరమ్ । ఆశుర్నిమేషః ఫణో ద్రవన్నతిద్రవన్న్ । త్వరగ్గ్స్త్వరమాణ ఆశురాశీయాఞ్జవః । అగ్నిష్టోమ ఉక్థ్యోఽతిరాత్రో ద్విరాత్రస్త్రిరాత్రశ్చతూరాత్రః । అగ్నిర్ ఋతుస్సూర్య ఋతుశ్చన్ద్రమా ఋతుః। ప్రజాపతిస్సంవథ్సరో మహాన్కః ॥ ॥౪ ॥ ప్రమోదస్తర్పయన్తీ ప్రమోదో జవస్త్రీణి చ ॥౧॥

భూరగ్నిఞ్చ పృథివీఞ్చ మాఞ్చ । త్రీగ్శ్చ లోకాన్థ్సంవథ్సరఞ్చ । ప్రజాపతిస్త్వాసాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద । భువో వాయుఞ్చాన్తరిక్షఞ్చ మాఞ్చ । త్రీగ్శ్చ లోకాన్థ్సంవథ్సరఞ్చ । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయా దేవ తయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద । స్వరాదిత్యఞ్చ దివఞ్చ మాఞ్చ । త్రీగ్ఽశ్చ లోకాన్థ్సంవథ్సరఞ్చ । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద । భూర్భువస్స్వశ్చన్ద్రమసఞ్చ దిశశ్చ మాఞ్చ । త్రీగ్శ్చ లోకాన్థ్సంవథ్సరఞ్చ । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౫॥ సంవథ్సరఞ్చ షట్చ ॥౨॥

త్వమేవ త్వాం వేత్థ యోఽసి సోఽసి । త్వమేవ త్వామచైషీః । చితశ్చాసి సఞ్చితశ్చాస్యగ్నే । ఏతావాగ్శ్చాసి భూయాగ్శ్చాస్యగ్నే । యత్తే అగ్నే న్యూనం యదుతే ఽ తిరిక్తమ్ । ఆదిత్యాస్తదఙ్గిరసశ్చిన్వన్తు । విశ్వే తే దేవాశ్చితిమా పూరయన్తు

। చితశ్చాసి సఞ్చితశ్చాస్యగ్నే। ఏతావాగ్శ్చాసి భూయాగ్శ్చాస్యగ్నే। మాతే అగ్నే చయేన మాఽతిచయేనాయురావృక్షి। సర్వేషా జ్యోతిషా జ్యోతిర్యదదావుదేతి। తపసో జాతమనిభృష్టమోజః। తత్తే జ్యోతిరిష్టకే। తేన మే తప। తేన మే జ్వల। తేన మే దీదిహి। యావద్దేవాః। యావదసాతి సూర్యః। యావదుతాపి బ్రహ్మ ॥౬॥ ఆవృక్షినవచ ॥౩॥

సంవథ్సరోసి పరివథ్సరోసి॥ ఇదావథ్సరోసీదువథ్సరోసి। ఇద్వథ్సరోసి వథ్సరోసి। తస్య తే వసన్తశ్శిరః। గ్రీష్మో దక్షిణః పక్షః। వర్షాః పుచ్ఛమ్। శరదుత్తరః పక్షః। హేమన్తో మధ్యమ్। పూర్వపక్షాశ్చితయః। అపరపక్షాః పురీషమ్॥౭॥ అహోరాత్రాణీష్టకాః। ఋషభోసి స్వర్గోలోకః। యస్యాన్దిశిమహీయసే। తతో నో మహ ఆవహ। వాయుర్భూత్వా సర్వా దిశ ఆవాహి। సర్వాదిశోఽను వివాహి। సర్వాదిశోఽను సంవాహి। చిత్యా చితిమాపృణ। అచిత్యా చితిమాపృణ। చిదసి సముద్రయోనిః ॥౮॥ ఇన్దుర్దక్షశ్శ్యేన ఋతావా। హిరణ్యపక్షశ్శకునోభురణ్యుః। మహాన్థ్సధస్థే ధ్రువ ఆనిషత్తః। నమస్తే అస్తు మామా హిగ్ంసీః। ఏతి ప్రేతి వీతి సమిత్యుదితి। దివమ్మే యచ్ఛ। అన్తరిక్షమ్మే యచ్ఛ। పృథివీమ్మే యచ్ఛ। పృథివీమ్మే యచ్ఛ। అన్తరిక్షమ్మే యచ్ఛ। దివమ్మే యచ్ఛ। అహ్నా ప్రసారయ। రాత్ర్యా సమచ। రాత్ర్యా ప్రసారయ। అహ్నా సమచ। కామం ప్రసారయ। కామగ్ం సమచ ॥౯॥ పురీషగ్ం సముద్రయోనిః పృథివీమ్మే యచ్ఛాన్తరిక్షమ్మే యచ్ఛ సప్తచ ॥౪॥

భూర్భువస్సువః। ఓజో బలమ్। బ్రహ్మక్షత్రమ్। యశో మహత్। సత్యన్తపో నామ। రూపమమృతమ్। చక్షుశ్శ్రోత్రమ్। మన ఆయుః। విశ్వం

యశో మహః । సమ స్తపో హరో భాః । జాతవేదా యది వా పావకోసి । వైశ్వానరో యది వా వైద్యుతోసి। శం ప్రజాభ్యో యజమానాయ లోకమ్। ఊర్జం పుష్టిందదభ్యావ వృథ్స్వ ॥౧౦॥ భాశ్చత్వారిచ ॥౫॥

రాజ్ఞీ విరాజ్ఞీ । సమ్రాజ్ఞీ స్వరాజ్ఞీ । అర్చిశ్శోచిః । తపో హరో భాః । అగ్నిరిన్ద్రో బృహస్పతిః । విశ్వేదేవా భువనస్య గోపాః । తే మా సర్వే యశసా సగ్ంసృజన్తు ॥౧౧॥ రాజ్ఞీన్ద్రో మా సప్త ॥౬॥

అసవే స్వాహా వసవే స్వాహా । విభువే స్వాహా వివస్వతే స్వాహా॥ అభిభువే స్వాహాఽధిపతయేస్వాహా । దివాం పతయే స్వాహాఽ గ్ంహస్పత్యాయ స్వాహా। చాక్షుష్మత్యాయ స్వాహా జ్యోతిష్మత్యాయ స్వాహా । రాజ్ఞే స్వాహా విరాజ్ఞే స్వాహా । సమ్రాజ్ఞే స్వాహా స్వరాజ్ఞే స్వాహా । శూషాయ స్వాహా సూర్యాయ స్వాహా । చన్ద్రమసే స్వాహా జ్యోతిషే స్వాహా । సగ్ంసర్పాయ స్వాహా కల్యాణాయ స్వాహా । అర్జునాయ స్వాహా । ॥౧౨॥ కల్యాణాయ స్వాహైకఞ్చ ॥౭॥

విపశ్చితే పవమానాయ గాయత । మహీ న ధారాఽ త్యన్ధో అర్షతి । అహిర్ హ జీర్ణామతిసర్పతి త్వచమ్ ॥ అత్యో న క్రీడన్నసరద్వృషా హరిః । ఉపయామగృహీతోసి మృత్యవే త్వా జుష్టఙ్గృహ్ణామి । ఏష తే యోనిర్మృత్యవే త్వా । అప మృత్యుమపక్షుధమ్ । అపేతశ్శపథఞ్జహి । అథా నో అగ్న ఆవహ । రాయస్పోషగ్ం సహస్రిణమ్ ॥౧౩॥ యేతే సహస్రమయుతం పాశాః । మృత్యో మర్త్యాయ హన్తవే । తాన్ యజ్ఞస్య మాయయా। సర్వానవయజామహే । భక్షోఽస్య మృతభక్షః । తస్యతే మృత్యుపీతస్యామృతవతః । స్వగాకృతస్య మధుమతః। ఉపహూతస్యోపహూతో భక్షయామి । మన్ద్రాఽభిభూతిః కేతుర్యజ్ఞానాం వాక్ । అసావేహి ॥౧౪॥ అన్ధో

జాగృవిః ప్రాణ। అసావేహి। బధిర ఆక్రన్దయితరపాన। అసావేహి। అహస్తోఽస్త్వా చక్షుః। అసావేహి। అపాదాశో మనః। అసావేహి। కవే విప్రచిత్తే శ్రోత్ర। అసావేహి ॥౧౫॥ సుహస్తస్సువాసాః। శూషోనామాస్యమృతో మర్త్యేషు। తన్త్వాఽహ న్తథా వేద। అసావేహి। అగ్నిర్మే వాచి శ్రితః। వాగ్ఘృదయే। హృదయమ్మయి। అహమమృతే। అమృతమ్బ్రహ్మణి। వాయుర్మే ప్రాణే శ్రితః ॥౧౬॥ ప్రాణో హృదయే। హృదయమ్మయి। అహమమృతే। అమృతమ్బ్రహ్మణి। సూర్యో మే చక్షుషి శ్రితః। చక్షుర్ హృదయే। హృదయమ్మయి। అహమమృతే। అమృతమ్బ్రహ్మణి। చన్ద్రమా మే మనసి శ్రితః ॥౧౭॥ మనో హృదయే। హృదయమ్మయి। అహమమృతే। అమృతమ్బ్రహ్మణి। దిశో మే శ్రోత్రే శ్రితాః। శ్రోత్రగ్ం హృదయే। హృదయమ్మయి। అహమమృతే। అమృతమ్బ్రహ్మణి। ఆపో మే రేతసి శ్రితాః ॥౧౮॥ రేతో హృదయే। హృదయమ్మయి। అహమమృతే। అమృతమ్బ్రహ్మణి। పృథివీ మే శరీరే శ్రితా। శరీరగ్ం హృదయే। హృదయమ్మయి। అహమమృతే। అమృతమ్బ్రహ్మణి। ఓషధివనస్పతయో మే లోమసు శ్రితాః ॥౧౯॥ లోమాని హృదయే। హృదయమ్మయి। అహమమృతే। అమృతమ్బ్రహ్మణి। ఇంద్రోమే బలే శ్రితః। బలగ్ం హృదయే। హృదయం మయి। అహమమృతే। అమృతం బ్రహ్మణి। పర్జన్యో మే మూర్ధ్నిశ్రితః ॥౨౦॥ మూర్ధా హృదయే। హృదయమ్మయి। అహమమృతే। అమృతమ్బ్రహ్మణి। ఈశానో మే మన్యౌశ్రితః। మన్యుర్ హృదయే। హృదయమ్మయి। అహమమృతే। అమృతమ్బ్రహ్మణి। ఆత్మామ ఆత్మని శ్రితః ॥౨౧॥ ఆత్మా హృదయే। హృదయమ్మయి। అహమమృతే। అమృతమ్బ్రహ్మణి। పునర్మ ఆత్మా పునరాయురాగాత్। పునః ప్రాణః పునరాకూతమాగాత్। వైశ్వానరో రశ్మిభిర్వావృధానః।

అన్తస్తిష్ఠ త్వమృతస్యగోపాః ॥౨౨॥ సహస్రిణమిహి శ్రోత్రాసావేహి ప్రాణేశ్రితో మనసి శ్రితో రేతసి శ్రితా లోమసు శ్రితా మూర్ధ్ని శ్రిత ఆత్మనిశ్రితో ఽ ష్టౌ చ॥౮॥

అగ్నిర్వాయుస్సూర్యశ్చన్ద్రమా దిశ ఆపః పృథివ్యోషధి వనస్పతయ ఇన్ద్రః పర్జన్య ఈశాన ఆత్మా పునర్మే త్రయోదశ ॥

ప్రజాపతిర్దేవానసృజత । తే పాప్మనా సన్దితా అజాయన్త । తాన్వ్యద్యత్। యద్వ్యద్యత్ । తస్మాద్విద్యుత్ । తమవృశ్చత్ । యదవృశ్చత్ । తస్మాద్వృష్టిః । తస్మాద్యత్రైతే దేవతే అభిప్రాప్నుతః । వి చ హైవాస్య తత్ర పాప్మానన్ద్యతః ॥౨౩॥ వృశ్చతశ్చ । సైషా మీమాగ్ంసాఽ గ్నిహోత్ర ఏవ సమ్పన్నా । అథో ఆహుః । సర్వేషు యజ్ఞక్రతుష్వితి । హోష్యన్నప ఉపస్పృశేత్ । విద్యుదసి విద్య మే పాప్మానమితి । అథ హుత్వోప స్పృశేత్ । వృష్టిరసి వృశ్చ మే పాప్మాన మితి । యక్ష్యమాణో వేష్వావా । విచహైవాస్యైతే దేవతే పాపానన్ద్యతః ॥౨౮॥ వృశ్చతశ్చ । అత్యగ్ంహో హారుణిః । బ్రహ్మచారిణే ప్రశ్నాన్ప్రోచ్య ప్రజిఘాయ । పరేహి । ప్లక్ష-న్దైయామ్పాతిం పృచ్ఛ । వేత్థ సావిత్రా 3 న్న వేత్థా 3 ఇతి । తమాగత్య పప్రచ్ఛ । ఆచార్యో మా ప్రాహైషీత్ । వేత్థ సావిత్రా 3 న్న వేత్థా 3 ఇతి । సహోవాచ వేదేతి ॥౨౪॥ స కస్మిన్ప్రతిష్ఠిత ఇతి। పరోరజసీతి। కస్తద్యత్పరోరజా ఇతి । ఏష వావ స పరోరజా ఇతి హోవాచ । య ఏష తపతి । ఏషోఽర్వాగ్రజా ఇతి । స కస్మిన్న్వేష ఇతి । సత్య ఇతి । కిన్తథ్సత్యమితి । తప ఇతి ॥౨౬॥ కస్మిన్ను తప ఇతి । బల ఇతి । కిన్తద్బలమితి । ప్రాణ ఇతి । మా స్మ ప్రాణమతి పృచ్ఛ ఇతి మాఽఽచార్యోఽబ్రవీదితి హోవాచ బ్రహ్మచారీ । సహోవాచ ప్లక్షోదైయామ్పాతిః । యద్వై బ్రహ్మచారిన్ప్రాణమత్యప్రక్ష్యః । మూర్ధా తే వ్యపతిష్యత్ । అహము త ఆచార్యాచ్ఛ్రేయాన్భవిష్యామి । యో మా సావిత్రే సమవాదిష్టేతి ॥౨౭॥ తస్మాత్సావిత్రే

నసంవదేత। స యో హ వై సావిత్రం విదుషా సావిత్రే సంవదతే। సహాస్మిఞ్ఛ్రియ
న్దధాతి। అను హ వా అస్మా అసౌ తపఞ్ఛ్రియం మన్యతే। అన్వస్మై శ్రీస్తపో
మన్యతే। అన్వస్మై తపో బలం మన్యతే। అన్వస్మై బలం ప్రాణం మన్యతే। స
యదాహ। సంజ్ఞానం విజ్ఞానన్దర్శా దృష్టేతి। ఏష ఏవ తత్ ॥౨౮॥ అథ
యదాహ। ప్రస్తుతం విష్టుతగ్ంసుతా సున్వతీతి। ఏష ఏవ తత్। ఏష హ్యేవ
తాన్యహాని। ఏష రాత్రయః। అథ యదాహ। చిత్రః కేతుర్దాతా ప్రదాతా
సవితా ప్రసవితాఽభిశాస్తాఽనుమన్తేతి। ఏష ఏవ తత్। ఏషహ్యేవతే ఽ
హ్నోముహూర్తాః। ఏష రాత్రేః ॥౨౯॥ అథ యదాహ। పవిత్ర మ్పవయిష్యన్థ్స
హస్వాన్థ్సహీయానరుణోఽ రుణరజా ఇతి। ఏష ఏవ తత్। ఏష హ్యేవ తేఽర్ధమాసాః
। ఏష మాసాః। అథ యదాహ। అగ్నిష్టోమ ఉక్థ్యోఽగ్నిర్ ఋతుః ప్రజాపతిస్సంవథ్సర
ఇతి। ఏష ఏవ తత్। ఏష హ్యేవతే యజ్ఞక్రతవః। ఏష ఋతవః ॥౩౦॥ ఏష
సంవథ్సరః। అథ యదాహ। ఇదానీ న్తదానీమితి। ఏష ఏవ తత్। ఏష హ్యేవ
తే ముహూర్తానా మ్ముహూర్తాః। జనకో హ వై దేహః। అహోరాత్రైస్సమాజగామ
। తగ్ంహోచుః। యోవా అస్మాన్వేద। విజహత్పాప్మానమేతి ॥౩౧॥ సర్వమాయు
రేతి। అభి స్వర్గం లోక ఞ్జయతి। నాస్యాముష్మిన్లోకేఽన్నం క్షీయత ఇతి। విజహద్ధవై
పాప్మానమేతి। సర్వమాయురేతి। అభి స్వర్గం లోక ఞ్జయతి। నాస్యాముష్మిన్లోకేఽన్నం
క్షీయతే। య ఏవం వేద। అహీనా హాశ్వత్థ్యః। సావిత్రం విదాఞ్చకార ॥౩౨॥
సహహగ్ంసో హిరణ్మయో భూత్వా। స్వర్గం లోకమియాయ। ఆదిత్యస్య సాయుజ్యమ్
। హగ్ంఽసో హ వై హిరణ్మయో భూత్వా। స్వర్గం లోకమేతి। ఆదిత్యస్య
సాయుజ్యమ్। య ఏవం వేద। దేవభాగో హ శ్రౌతర్షః। సావిత్రం
విదాఞ్చకార। తగ్ం హ వాగదృశ్యమానాఽభ్యువాచ ॥౩౩॥ సర్వ మ్బత గౌతమో

వేద । యస్సావిత్రం వేదేతి । సహోవాచ । కైషా వాగసీతి । అయమహగ్ం సావిత్రః । దేవానా ముత్తమో లోకః । గుహ్యం మహో బిభ్రదితి । ఏతావతి హ గౌత్తమః । యజ్ఞోపవీతఙ్కృత్వాఽ ధో నిపపాత । నమో నమ ఇతి ॥౩౪॥ సహోవాచ । మా ఖైషీర్గౌతమ । జితో వై తేలోక ఇతి । తస్మాద్యే కే చ సావిత్రం విదుః । సర్వే తే జితలోకాః । స యో హ వై సావిత్రస్యాష్టాక్షరం పదగ్గ్ శ్రియాఽభిషిక్తం వేద । శ్రియా హైవాభిషిచ్యతే । ఘృణిరితి ద్వే అక్షరే । సూర్య ఇతి త్రీణి । ఆదిత్య ఇతి త్రీణి ॥౩౫॥ ఏతద్వై సావిత్రస్యాష్టాక్షరం పదగ్గ్ శ్రియాఽభిషిక్తమ్ । య ఏవం వేద । శ్రియా హైవాభిషిచ్యతే । తదేతదృచాఽ భ్యుక్తమ్ । ఋచో అక్షరే పరమే వ్యోమన్న్ । యస్మిన్దేవా అధి విశ్వే నిషేదుః । యస్తన్న వేద కిమృచా కరిష్యతి । య ఇత్తద్విదుస్తఇమే సమాసత ఇతి । న హ వా ఏతస్యర్చాన యజుషా నసామ్నాఽర్థోఽస్తి । యస్సావిత్రం వేద ॥౩౬॥ తదేతత్పురి యద్దేవ చక్రమ్ । ఆర్ద్రం పిన్వమానగ్గ్ స్వర్గే లోక ఏతి । విజహద్విశ్వాభూతాని సంపశ్యత్ । ఆర్ద్రో హ వై పిన్వమానస్స్వర్గే లోక ఏతి । విజహన్విశ్వా భూతాని సంపశ్యన్న్ । య ఏవం వేద । శూషో హ వై వార్ష్ణేయః । ఆదిత్యేన సమాజగామ । తగ్ంహోవాచ । ఏహి సావిత్రం విద్ధి । అయం వై స్వర్గ్యోఽగ్నిః పారయిష్ణురమృతాథ్సమ్భూత ఇతి । ఏష వావ స సావిత్రః । య ఏష తపతి । ఏహి మాం విద్ధి । ఇతి హైవైన న్తదువాచ ॥౩౭॥ ద్యుతో ద్యుతో వేదేతి తప ఇతి సమవాదిష్టేతి తద్రాత్రేర్ఋ తవ ఏతి చకారోవాచ నమ ఇత్యాదిత్య ఇతి త్రీణి సావిత్రం వేద విద్ధి పఞ్చ ॥౯॥

ప్రజాపతిర్దేవాన్త్సుంజ్ఞానం ప్రస్తుతన్తాన్యహోన్యేష రాత్రయశ్చిత్రః కేతుస్తేఽ హోన్నే ముహూర్తా రాత్రేః పవిత్ర న్తేఽ ర్ధమాసా అగ్నిష్టోమో యజ్ఞక్రతవ ఇదానీ మ్ముహూర్తానా ఇజ్జనకోఽ హీనా దేవభాగః కైషా వాఙ్మాశూషో హ వై

షోడశ ॥

ఇయం వావ సరఘా । తస్యా అగ్నిరేవ సారఘు మ్మధు । యా ఏతాః పూర్వపక్షాపరపక్షయో రాత్రయః । తా మధుకృతః । యాన్యహాని । తే మధువృషాః । సయోహ వా ఏతా మధుకృతశ్చ మధువృషాగ్శ్చ వేద । కుర్వన్తి హాస్యైతా అగ్నౌ మధు । నాస్యేష్టా పూర్తన్ధయన్తి । అథ యో న వేద ॥౩౮॥ న హాస్యైతా అగ్నౌ మధు కుర్వన్తి । ధయన్త్యస్యేష్టా పూర్తమ్ । యో హవా అహో రాత్రాణా న్నామధేయాని వేద । నాహోరాత్రేష్వార్తిమార్ఛతి । సంజ్ఞానం విజ్ఞానన్దర్శా దృష్టేతి । ఏతావనువాకౌపూర్వపక్షస్యాహోరాత్రాణా న్నామధేయాని । ప్రస్తుతం విష్టుతగ్ం సుతా సున్వతీతి । ఏతావనువాకావపరపక్షస్యాహోరాత్రాణా న్నామధేయాని । నాహోరాత్రేష్వార్తిమార్ఛతి । య ఏవం వేద ॥౩౯॥ యో హవై ముహూర్తానా న్నామధేయాని వేద । న ముహూర్తేష్వార్తిమార్ఛతి । చిత్రః కేతుర్ధాతా ప్రదాతా సవితా ప్రసవితాఽభిశాస్తాఽనుమన్తేతి । ఏతేఽనువాకా ముహూర్తానా న్నామధేయాని । న ముహూర్తేష్వార్తి మార్ఛతి । య ఏవం వేద । యోహ వా అర్ధమాసానాఇఞ్చ మాసానాఇఞ్చ నామధేయాని వేద । నార్ధమాసేషు న మాసేష్వార్తిమార్ఛతి । పవిత్రం పవయిష్యన్థ్సహస్వాన్థ్సహీయానరుణోఽరుణరజా ఇతి । ఏతేనువాకా అర్ధమాసానాఇఞ్చ మాసానాఇఞ్చ నామధేయాని ॥౪౦॥ నార్ధమాసేషు న మాసేష్వార్తిమార్ఛతి । య ఏవం వేద । యో హ వై యజ్ఞక్రతూనా ఇఞ్చర్తూనాఇఞ్చ సంవథ్సరస్య చ నామధేయాని వేద । న యజ్ఞక్రతుషు నర్తుషు న సంవథ్సర ఆర్తిమార్ఛతి । అగ్నిష్టోమ ఉక్థ్యోగ్నిర్ ఋతుః ప్రజాపతిస్సంవథ్సర ఇతి । ఏతేఽనువాకా యజ్ఞక్రతూనా ఇఞ్చర్తూనాఇఞ్చ సంవథ్సరస్య చ నామధేయాని । న యజ్ఞక్రతుషు నర్తుషు న సంవథ్సర ఆర్తిమార్ఛతి । య ఏవం వేద । యో హ వై

ముహూర్తానా మ్ముహూర్తాన్వేద । నముహూర్తానా మ్ముహూర్తేష్వార్తి మార్ఛతి ॥౪౧॥ ఇదానీం తదానీ మితి । ఏతేవై ముహూర్తానా మ్ముహూర్తాః । నముహూర్తానా మ్ముహూర్తేష్వార్తి మార్ఛతి । య ఏవం వేద । అథో యథా క్షేత్రజ్ఞో భూత్వాఽను ప్రవిశ్యాన్నమత్తి । ఏవ మే వైతాన్ క్షేత్రజ్ఞో భూత్వాఽను ప్రవిశ్యాన్నమత్తి । స ఏతేషామేవ సలోకతాగ్ం సాయుజ్యమశ్నుతే । అప పునర్మృత్యు జ్జయతి । య ఏవం వేద ॥౪౨॥

న వేదైవం వేదానువాకా అర్ధమాసానాఞ్చ మాసానాఞ్చ నామధేయాని ముహూర్తేష్వార్తిమార్ఛతి న వచ ॥౧౦॥

ఇయమహోరాత్రాణాగ్ం సంజ్ఞానం పూర్వపక్షస్య ప్రస్తుతమపరపక్షస్య ముహూర్తానాఞ్చిత్రః కేతురర్ధమాసానాం పవిత్రం యజ్ఞక్రతూనామగ్నిష్టోమో యజ్ఞక్రతూనామిదానీ మ్ముహూర్తానా మ్ముహూర్తాన్ వేదేదానీమథో ద్వాదశ ॥

కశ్చిద్ధ వా అస్మాల్లోకాత్ప్రేత్య। ఆత్మానం వేద । అయమహమస్మీతి । కశ్చిథ్స్వం లోకన్న ప్రతి ప్రజానాతి । అగ్నిముగ్ధో హైవ ధూమతాన్తః । స్వం లోకన్న ప్రతి ప్రజానాతి । అథయో హైవైతమగ్నిగ్ం సావిత్రం వేద । స ఏవాస్మాల్లోకాత్ప్రేత్య । ఆత్మానం వేద । అయమహమస్మీతి ॥౪౩॥ స స్వం లోకం ప్రతి ప్రజానాతి । ఏష ఉ వేవైన స్తథ్సావిత్రః । స్వర్గం లోకమభివహతి । అహోరాత్రైర్వా ఇదగ్ం సయుగ్భిః క్రియతే । ఇతిరాత్రాయాదీక్షిషత । ఇతిరాత్రాయ వ్రతముపాగురితి । తానిహానేవం విదుషః । అముష్మిన్లోకే శేవధి న్ధయన్తి । ధీతగ్ం హైవ స శేవధిమను పరైతి । అథ యో హైవైతమగ్నిగ్ం సావిత్రం వేద ॥౪౪॥ తస్య హైవాహోరాత్రాణి । అముష్మిన్లోకే శేవధి న్నధయన్తి । అధీతగ్ంహైవ స శేవధిమను పరైతి । భరద్వాజో హత్రిభిరాయుర్భిర్బ్రహ్మచర్య మువాస । తగ్ం

హ జీర్ణిగ్గ్ స్థవిరగ్ం శయానమ్। ఇన్ద్ర ఉప వ్రజ్యోవాచ । భరద్వాజ । యత్తే చతుర్థమాయుర్దద్యామ్ । కిమేనేన కుర్యా ఇతి । బ్రహ్మచర్యమేవైనేన చరేయమితి హోవాచ ॥౪౫॥ తగ్ం హ త్రీన్గిరిరూపానవిజ్ఞాతానివ దర్శయాఞ్చకార । తేషాగ్ం హైకైకస్మాన్ముష్టినాఽఽదదే । స హోవాచ। భరద్వాజేత్యామన్త్ర్య । వేదా వా ఏతే । అనన్తా వై వేదాః । ఏతద్వా ఏతైస్త్రిభిరాయుర్భిరన్వవోచథాః । అథ త ఇతరదననూక్తమేవ । ఏహీమం విద్ధి। అయం వై సర్వవిద్యేతి ॥౪౬॥ తస్మైహైతమగ్నిగ్ం సావిత్రమువాచ । తగ్ం స విదిత్వా । అమృతో భూత్వా । స్వర్గం లోకమియాయ। ఆదిత్యస్య సాయుజ్యమ్ । అమృతో హైవభూత్వా । స్వర్గం లోకమేతి । ఆదిత్యస్య సాయుజ్యమ్ । య ఏవం వేద । ఏషో ఏవ త్రయీ విద్యా ॥౪౭॥ యావన్తగ్ం హ వైత్రయ్యా విద్యయా లోక ఞ్జయతి । తావన్తం లోక ఞ్జయతి । య ఏవం వేద । అగ్నేర్వా ఏతాని నామధేయాని । అగ్నేరేవ సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి । య ఏవం వేద । వాయోర్వా ఏతాని నామధేయాని। వాయోరేవ సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి । య ఏవం వేద। ఇన్ద్రస్య వా ఏతాని నామధేయాని ॥౪౮॥ ఇన్ద్రస్యైవ సాయుజ్యగ్ సలోకతామాప్నోతి । య ఏవం వేద । బృహస్పతేర్వా ఏతాని నామధేయాని । బృహస్పతేరేవ సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి । య ఏవం వేద । ప్రజాపతేర్వా ఏతాని నామధేయాని । ప్రజాపతేరేవ సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి । య ఏవం వేద । బ్రహ్మణో వా ఏతాని నామధేయాని । బ్రహ్మణ ఏవ సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి । య ఏవం వేద । స వా ఏషోగ్నిరపక్షపుచ్ఛో వాయురేవ । తస్యాగ్నిర్ముఖమ్ । అసావాదిత్యశ్శిరః। స యదేతే దేవతే అన్తరేణ । తథ్సర్వగ్ంసీవ్యతి । తస్మాథ్సావిత్రః ॥౪౯॥ అయమహమస్మీతి వేద హోవాచ సర్వవిద్యేతి విద్యేన్ద్రస్య వా ఏతాని నామధేయాని బ్రహ్మణ ఏవ

సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి సప్త చ ॥౧౧॥

అగ్నేర్వాయోరిన్ద్రస్య బృహస్పతేః ప్రజాపతేర్బ్రహ్మణస్స వై సప్త ॥

సంజ్ఞానం భూస్త్వమేవ సంవత్సరోసి భూ రాజ్ఞ్యసవే విపశ్చి తే ప్రజాపతిర్దేవానియంవావ సరఘూ కశ్చిద్దైకాదశ ॥౧౧॥

సంజ్ఞానగ్ం రాజ్ఞీ మూర్ధా హృదయ ఏష సంవత్సరో నార్ధమాసేషు నవచత్వారిగ్ంశత్ ॥౪౯॥ సంజ్ఞానగ్ం సావిత్రః

హరిః ఓమ్ తథ్సత్ ॥శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు ॥

ఇతి తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణే తృతీయాష్టకే దశమప్రపాఠకః

☆☆☆

లోకోసి

హరిః ఓమ్ ॥ లోకోసి స్వర్గోసి । అనన్తోస్యపారోసి । అక్షితోస్యక్షయ్యోసి । తపసః ప్రతిష్ఠా । త్వయీదమన్తః । విశ్వంయక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా । తన్త్వోపదధే కామదుఘమక్షితమ్। ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౧॥ తపోసి లోకే శ్రితమ్ । తేజసః ప్రతిష్ఠా । త్వయీదమన్తః । విశ్వం యక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తృ విశ్వస్య జనయితృ । తత్త్వోపదధే కామదుఘమక్షితమ్ । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౨॥ తేజోసి తపసి శ్రితమ్ । సముద్రస్య ప్రతిష్ఠా । త్వయీదమన్తః । విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తృ విశ్వస్య జనయితృ । తత్త్వోపదధే

కామదుఘమక్షితమ్। ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు। తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౩॥ సముద్రోఽసి తేజసి శ్రితః। అపాం ప్రతిష్ఠా। త్వయీదమన్తః। విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్। విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా। తన్త్వోపదధే కామదుఘమక్షితమ్। ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు। తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౪॥ ఆపస్స్థ సముద్రే శ్రితాః। పృథివ్యాః ప్రతిష్ఠా యుష్మాసు। ఇదమన్తః। విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్। విశ్వస్య భర్త్ర్యో విశ్వస్య జనయిత్ర్యః। తా వ ఉపదధే కామదుఘా అక్షితాః। ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు। తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౫॥ పృథివ్యస్యప్సు శ్రితా। అగ్నేః ప్రతిష్ఠా। త్వయీదమన్తః। విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్। విశ్వస్య భర్త్రీ విశ్వస్య జనయిత్రీ। తాన్త్వోపదధే కామదుఘామక్షితామ్। ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు। తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౬॥ అగ్నిరసి పృథివ్యాగ్ శ్రితః। అన్తరిక్షస్య ప్రతిష్ఠా। త్వయీదమన్తః। విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్। విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా। తన్త్వోపదధే కామదుఘమక్షితమ్। ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు। తయా దేవతయాఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౭॥ అన్తరిక్షమస్యగ్నౌ శ్రితమ్। వాయోః ప్రతిష్ఠా। త్వయీదమన్తః। విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్। విశ్వస్య భర్తృ విశ్వస్య జనయితృ। తత్త్వోపదధే కామదుఘమక్షితమ్। ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు। తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౮॥ వాయురస్యన్తరిక్షే శ్రితః। దివః ప్రతిష్ఠా। త్వయీదమన్తః। విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్। విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా। తన్త్వోపదధే కామదుఘ మక్షితమ్। ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు। తయాదేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువాసీద ॥౯॥ ద్యౌరసి వాయౌ శ్రితా।

ఆదిత్యస్య ప్రతిష్ఠా । త్వయీదమంతః । విశ్వంయక్షం విశ్వం భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్త్రీ విశ్వస్య జనయిత్రీ । తాన్త్వోపదధే కామదుఘామక్షితామ్। ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౧౦॥ ఆదిత్యోసి దివి శ్రితః। చన్ద్రమసః ప్రతిష్ఠా। త్వయీదమన్తః। విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్। విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా। తన్త్వోపదధే కామదుఘమక్షితమ్ । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౧౧॥ చన్ద్రమా అస్యాదిత్యే శ్రితః। నక్షత్రాణాం ప్రతిష్ఠా। త్వయీదమన్తః। విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా । తన్త్వోపదధే కామదుఘమక్షితమ్। ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు। తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౧౨॥ నక్షత్రాణి స్థ చన్ద్రమసి శ్రితాని। సంవథ్సరస్య ప్రతిష్ఠా యుష్మాసు । ఇదమన్తః। విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తౄణి విశ్వస్య జనయితౄణి। తాని వ ఉపదధే కామదుఘాన్యక్షితాని। ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు। తయాదేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౧౩॥ సంవథ్సరోసి నక్షత్రేషు శ్రితః। ఋతూనాం ప్రతిష్ఠా। త్వయీదమన్తః। విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్। విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా। తన్త్వోపదధే కామదుఘమక్షితమ్। ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు। తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౧౪॥ ఋతవస్థ సంవథ్సరే శ్రితాః। మాసానాం ప్రతిష్ఠా యుష్మాసు। ఇదమన్తః। విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తారో విశ్వస్య జనయితారః । తాన్వ ఉపదధే కామదుఘానక్షితాన్ । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౧౫॥ మాసాస్థర్తుషు శ్రితాః। అర్ధమాసానాం

ప్రతిష్ఠా యుష్మాసు । ఇదమన్తః । విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తారో విశ్వస్య జనయితారః । తాన్ వ ఉపదధే కామదుఘానక్షితాన్ । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౧౬॥ అర్ధమాసాస్తృమాసు శ్రితాః । అహోరాత్రయోః ప్రతిష్ఠా యుష్మాసు । ఇదమన్తః । విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తారో విశ్వస్య జనయితారః । తాన్ వ ఉపదధే కామదుఘానక్షితాన్ । ప్రజాపతిస్త్వాసాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద । అహోరాత్రే స్థోఽర్ధమాసేషు శ్రితే । భూతస్య ప్రతిష్ఠే భవ్యస్య ప్రతిష్ఠే । యువయోరిదమన్తః । విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్త్ర్యౌ విశ్వస్య జనయిత్ర్యౌ । తేవాముపదధే కామదుఘే అక్షితే । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౧౮॥ పౌర్ణమాస్యష్టకాఽ మావాస్యా । అన్నా దాస్థాఽ న్నదుఘో యుష్మాసు । ఇదమన్తః । విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్త్ర్యో విశ్వస్య జనయిత్ర్యః । తా వ ఉపదధే కామదుఘా అక్షితాః । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౧౯॥ రాడసి బృహతీ శ్రీరసీన్ద్రపత్నీ ధర్మపత్నీ । విశ్వమ్భూతమను ప్రభూతా । త్వయీదమన్తః । విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్త్రీ విశ్వస్య జనయిత్రీ । తాన్త్వోపదధే కామదుఘామక్షితామ్ । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు । తయాదేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౨౦॥ ఓజోఽసి సహోఽసి । బలమసి భ్రాజోఽసి । దేవానాన్ధామామృతమ్ । అమర్త్యస్తపోజాః । త్వయీదమన్తః । విశ్వం యక్షం విశ్వమ్భూతం విశ్వగ్ం సుభూతమ్ । విశ్వస్య భర్తా విశ్వస్య జనయితా । తన్త్వోపదధే కామదుఘమక్షితమ్ । ప్రజాపతిస్త్వాసాదయతు । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౨౧॥

లోకస్తపస్తేజస్సముద్ర ఆపః పృథివ్యగ్నిరన్తరిక్షం వాయుర్ద్యౌరాదిత్య శ్చన్ద్రమా నక్షత్రాణి సంవత్సర ఋతవో మాసా అర్ధమాసా అహోరాత్రే పౌర్ణమాసీ రాడస్యోజోస్యేకవిగ్ంశతిః ॥౧॥

లోకోసి భర్తాతమ్। తపస్తేజోసి భర్తృ తత్। సముద్రోసి భర్తా తమ్। ఆపస్థభర్త్ర్యస్తావః। పృథివీ భర్త్రీ తామ్। అగ్నిరసి భర్తా తమ్ । అన్తరిక్షం భర్తృతత్ । వాయురసి భర్తా తమ్। ద్యౌరసి భర్త్రీ తామ్। ఆదిత్యశ్చన్ద్రమా భర్తా తమ్। నక్షత్రాణి స్థ భర్తృణి తాని వః। సంవత్సరోసి భర్తా తమ్। ఋతవో మాసా అర్ధమాసా భర్తారో భర్తారో భర్తారస్తాన్ వః। అహోరాత్రే భర్త్ర్యౌ తే వామ్। పౌర్ణమాసీ భర్త్ర్యస్తావః। రాడసిభర్త్రీతామ్। ఓజోసి భర్తా తమేకవిగ్ం శతిః॥

త్వమగ్నే రుద్రో అసురో మహోదివః। త్వగ్ం శర్ధోమారుతం పృక్ష ఈశిషే। త్వం వా తైరరుణైర్యాసి శఙ్గయః। త్వం పూషా విధతః పాసి ను త్మనా। దేవా దేవేషు శ్రయధ్వమ్। ప్రథమా ద్వితీయేషు శ్రయధ్వమ్। ద్వితీయా స్తృతీయేషు శ్రయధ్వం। తృతీయా శ్చతుర్థేషుశ్రయధ్వం। చతుర్థాః పఞ్చమేషు శ్రయధ్వమ్। పఞ్చమాష్టష్ఠేషు శ్రయధ్వమ్ ॥౨౨॥ షష్ఠాస్సప్తమేషు శ్రయధ్వమ్। సప్తమా అష్టమేషు శ్రయధ్వమ్। అష్టమా నవమేషు శ్రయధ్వమ్। నవమా దశమేషు శ్రయధ్వమ్। దశమా ఏకాదశేషు శ్రయధ్వమ్। ఏకాదశా ద్వాదశేషు శ్రయధ్వమ్। ద్వాదశాస్త్రయోదశేషు శ్రధ్వమ్। త్రయోదశా శ్చతుర్దశేషు శ్రయధ్వం చతుర్దశాః పఞ్చదశేషు శ్రయధ్వమ్। పఞ్చదశాషోడశేషు శ్రయధ్వమ్ ॥౨౩॥ షోడశాస్సప్తదశేషు శ్రయధ్వమ్। సప్తదశా అష్టాదశేషు శ్రయధ్వమ్। అష్టాదశా ఏకాన్న విగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్। ఏకాన్న విగ్ంశా విగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్। విగ్ంశా ఏకవిగ్ం శేషు శ్రయధ్వం। ఏకవిగ్ం శాద్వావిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం।

ద్వావిగ్ంశాస్త్రయోవిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్। త్రయోవిగ్ంశాశ్చతుర్విగ్ంశేషు శ్రయధ్వం
। చతుర్విగ్ంశాః పఞ్చవిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్। పఞ్చవిగ్ంషడ్విగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్
॥౨౪॥ షడ్విగ్ంశాస్సప్త విగ్ం శేషుశ్రయధ్వమ్ । సప్తవిగ్ంశా అష్టావిగ్ంశేషు
శ్రయధ్వమ్ । అష్టావిగ్ంశా ఏకాన్న త్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్ । ఏకాన్న
త్రిగ్ంశాస్త్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్। త్రిగ్ంశా ఏకత్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్। ఏకత్రిగ్ంశా
ద్వాత్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్ । ద్వాత్రిగ్ంశాస్త్రయస్త్రిగ్ంశేషు శ్రయధ్వమ్।
దేవాస్త్రిరేకాదశాస్త్రిస్త్రయస్త్రిగ్ంశాః। ఉత్తరే భవత। ఉత్తరవర్త్మాన ఉత్తరసత్వానః।
యత్కామ ఇదఞ్జుహోమి। త న్మే సమృద్ధ్యతామ్। వయగ్గ్ స్యామ పతయో రయీణామ్
। భూర్భువస్సువస్స్వాహా॥౨౫॥ షష్టేషు శ్రయధ్వగ్ం షోడశేషు శ్రయధ్వగ్ం షడ్విగ్ం
శేషుశ్రయధ్వముత్తరే భవతోత్తరవర్త్మాన ఉత్తరసత్వానశ్చ త్వారి చ ॥౨॥

అగ్నావిష్ణూ సజోషసా। ఇమా వర్ధన్తు వాఙ్గిరః। ద్యుమ్నైర్వాజేభిరాగతమ్।
రాజ్ఞీ విరాజ్ఞీ। సమ్రాజ్ఞీ స్వరాజ్ఞీ। అర్చిశ్శోచిః। తపో హరో భాః। అగ్నిస్సోమో
బృహస్పతిః। విశ్వే దేవా భువనస్య గోపాః। తే సర్వే సఙ్గత్య। ఇదం మే
ప్రావతావచః। వయగ్గ్స్యామ పతయో రయీణామ్। భూర్భువస్సువస్స్వాహా ॥౨౬॥
సఙ్గత్య త్రీణి చ ॥౩॥

అన్నపతేఽన్నస్య నో దేహి। అనమీవస్య శుష్మిణః। ప్రప్రదాతారన్తారిషః
। ఊర్జన్నో ధేహి ద్విపదే చతుష్పదే। అగ్నే పృథివీపతే। సోమ వీరుధాం పతే।
త్వష్టస్సమిధాం పతే। విష్ణవాశానాం పతే। మిత్ర సత్యానాం పతే। వరుణ
ధర్మణాం పతే ॥౨౭॥ మరుతో గణానాం పతయః। రుద్ర పశూనాం పతే।
ఇన్ద్రౌజసాం పతే। బృహస్పతే బ్రహ్మణస్పతే। ఆరుచా రోచేఽహగ్గ్ స్వయమ్।
రుచా రురుచే రోచమానః। అతీత్యాదస్వరాభరేహ। తస్మిన్ యోనౌ ప్రజనౌ ప్రజాయేయ

। వయగ్గ్ స్యామపతయో రయిణామ్ । భూర్భువస్సువస్స్వాహా ॥౨౮॥ వరుణ ధర్మణాం పతే స్వస్స్వాహా ॥౪॥

సప్త తే అగ్నే సమిధస్సప్త జిహ్వాః । సప్తర్షయస్సప్తధామ ప్రియాణి । సప్త హోత్రా అను విద్వాన్ । సప్త యోనీరా పృణస్వా ఘృతేన । ప్రాచీ దిక్ । అగ్నిర్దేవతా । అగ్నిగ్ంస దిశాన్దేవన్దేవతానామృచ్ఛతు । యో మైతస్యై దిశోభిదాసతి । దక్షిణా దిక్ । ఇన్ద్రో దేవతా ॥౨౯॥ ఇన్ద్రగ్ం సదిశాన్దే వన్దేవతానామృచ్ఛతు । యో మైతస్యై దిశోభిదాసతి । ప్రతీచీ దిక్ । సోమో దేవతా । సోమగ్ం స దిశాన్దేవన్దే వతానామృచ్ఛతు । యో మైతస్యై దిశోఽ భిదాసతి । ఉదీచీ దిక్ । మిత్రావరుణౌ దేవతా । మిత్రావరుణౌ స దిశాన్దేవౌ దేవతానామృచ్ఛతు । యో మైతస్యై దిశోభిదాసతి ॥౩౦॥ ఊర్ధ్వాదిక్ । బృహస్పతిర్దేవతా । బృహస్పతిగ్ం స దిశాన్దే వన్దే వతానామృచ్ఛతు । యో మైతస్యై దిశోఽభిదాసతి । ఇయన్దిక్ । అదితిర్దేవతా । అదితిగ్ం స దిశాన్దే వీన్దే వతానామృచ్ఛతు । యో మైతస్యై దిశోఽ భిసదాసతి । పురుషోదిక్ । పురుషో మే కామాన్త్సమర్ధయతు ॥౩౧॥ అన్ధో జాగృవిః ప్రాణ । అసావేహి । బధిర ఆక్రన్దయితరపాన । అసావేహి । ఉషసముషసమశీయ । అహమసో జ్యోతిరశీయ । అహమసోఽ పోశీయ । వయగ్గ్స్యామ పతయో రయీణామ్ । భూర్భువస్సువస్స్వాహా ॥౩౨॥

దక్షిణా దిగిన్ద్రో దేవతా మిత్రావరుణౌ స దిశాన్దేవౌ దేవతానామృచ్ఛతు యో మైతస్యై దిశోఽ భిదాసత్యర్ధయతు నవ చ ॥౫॥

యత్తేఽచితం యదుచితన్తే అగ్నే । యత్త ఊనం యదుతేఽతిరిక్తమ్ । ఆదిత్యాస్తదఙ్గీరసశ్చిన్వన్తు । విశ్వే తే దేవాశ్చితిమా పూరయన్తు । చిత శ్చాసి

సఞ్చితశ్చాస్యగ్నే । ఏతావాగ్‌శ్చాసి భూయాగ్‌శ్చాస్యగ్నే । లోకం పృణచ్ఛిద్రం పృణ । అథో సీద శివాత్వమ్ । ఇన్ద్రాగ్నీ త్వా బృహస్పతిః । అస్మిన్ యోనావసీషదన్ ॥౩౩॥ తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద । తా అస్యసూదదోహసః । సోమగ్గ్ శ్రీణన్తి పృశ్నయః । జన్మన్దేవానాం విశః । త్రిష్వారోచనే దివః । తయా దేవతయాఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద । అగ్నే దేవాగ్ం ఇహావహ । జజ్ఞానో వృక్తబర్ హిషే । అసి హోతా న ఈడ్యః । అగన్మ మహా మనసా యవిష్ఠమ్ ॥౩౪॥ యో దీదాయ సమిద్ధస్స్వే దురోణే । చిత్రభానూ రోదసీ అన్తరుర్వీ । స్వాహుతం విశ్వతః ప్రత్యఞ్చమ్ । మేధాకారం విదథస్య ప్రసాధనమ్ । అగ్నిగ్ం హోతారం పరిభూతమం మతిమ్ । త్వామర్భస్య హవిష స్సమానమిత్ । త్వాం మహోవృణతేనరో నాన్యన్త్వత్ । మనుష్వత్త్వా నిధీమహి । మనుష్వధ్సమిధీమహి । అగ్నే మనుష్వదఙ్గిరః ॥౩౫॥ దేవాన్దేవాయతేయజ । అగ్నిర్ హి వాజినం విశే । దదాతి విశ్వచర్షణిః । అగ్నీరాయే స్వాభువమ్ । స ప్రీతో యాతి వార్యమ్ । ఇషగ్గ్ స్తోతృభ్య ఆభర । పృష్టో దివి పృష్టో అగ్నిః పృథివ్యామ్ । పృష్టో విశ్వాఓషధీ రావివేశ । వైశ్వానరస్సహసా పృష్టో అగ్నిః । సనో దివా స రిషః పాతునక్తమ్ ॥౩౬॥

అసీషదన్ యవిష్ఠ మంగిరోనక్తమ్ ॥౬॥

అయం వావ యః పవతే । సోఽగ్నిర్నాచికేతః । స యత్ ప్రాఙ్పవతే । తదస్య శిరః । అథ యద్దక్షిణా । స దక్షిణః పక్షః । అథ యత్ప్రత్యక్ । తత్పుచ్ఛమ్ । యదుదఙ్ । స ఉత్తరః పక్షః ॥౩౭॥ అథ యథ్సం వాతి । తదస్య సమఞ్చనఞ్చ ప్రసారణఞ్చ । అథో సమ్పదేవాస్య సా । సగ్ంహ వా అస్మై సకామః పద్యతే । యత్కామో యజతే । యోఽ గ్నిన్నాచికేతఞ్చినుతే । య ఉ చైన మేవం వేద । యో హ వా అగ్నేర్నాచికేతస్యాయతనం ప్రతిష్ఠాం వేద। ఆయతనవాన్భవతి । గచ్ఛతి

ప్రతిష్ఠామ్ ॥౩౮॥ హిరణ్యం వా అగ్నేర్నాచికేతస్యాయతనం ప్రతిష్ఠా । య ఏవం వేద । ఆయతన వాన్భవతి । గచ్ఛతి ప్రతిష్ఠామ్ । యో హ వా అగ్నే ర్నాచికేతస్య శరీర్రం వేద । సశరీర ఏవ స్వర్గం లోకమేతి । హిరణ్యం వా అగ్నేర్నాచికేతస్య శరీరమ్ । య ఏవం వేద । స శరీర ఏవ స్వర్గం లోకమేతి । అథో యథా రుక్మ ఉత్తప్తో భాయ్యాత్ ॥౩౯॥ ఏవమేవ స తేజసా యశసా । అస్మిగ్గ్ శ్చలోకేఽ ముష్మిగ్గ్ శ్చ భాతి । ఉరవో హవైనామైతే లోకాః । యేఽవరేణాదిత్యమ్ । అథహైతేవరీయాగ్ంసోలోకాః । యే పరేణాదిత్యమ్ । అన్తవన్తగ్ం హ వా ఏష క్షయ్యం లోకఞ్జయతి । యో వరేణాదిత్యమ్ । అథ హైషోనన్తమపారమక్షయ్యం లోకఞ్జయతి । యః పరేణాదిత్యమ్ ॥౪౦॥ అనన్తగ్ం హ వా అపారమక్షయ్యం లోకఞ్జయతి । యోఽ గ్నిన్నాచికేతఞ్చినుతే । య ఉచైనమేవం వేద । అథో యథా రథేతిష్ఠన్పక్షసీ పర్యావర్తమానే ప్రత్యపేక్షతే । ఏవమహోరాత్రే ప్రత్యపేక్షతే । నాస్యాహోరాత్రే లోకమాప్నుతః । యోఽగ్నిన్నాచికేతఞ్చినుతే । య ఉచైనమేవంవేద ॥౪౧॥

ఉత్తరః పక్షో గచ్ఛతి ప్రతిష్ఠాం భాయ్యాద్యః పరేణాదిత్యమష్టౌచ ॥౭॥

ఉశన్ హ వైవాజశ్రవసస్సర్వ వేదసన్దదౌ । తస్య హ నచికేతా నామ పుత్ర ఆస । తగ్ంహ కుమారగ్ం సన్తమ్ । దక్షిణాసునీయమానాసు శ్రద్ధా వివేశ। స హోవాచ । తత కస్మై మాన్దాస్యసీతి । ద్వితీయన్తృతీయమ్ । తగ్ం హ పరీత ఉవాచ । మృత్యవేత్వా దదామితి । తగ్ం హ స్మోత్థితం వాగభివదతి ॥౪౨॥ గౌతమకుమారమితి । స హోవాచ । పరేహి మృత్యోర్గృహాన్ । మృత్యవే వై త్వాఽ దామితి । తం వై ప్రవసన్తజ్గన్తాఽ సీతి హోవాచ । తస్య స్మతిస్రోత రాత్రీరనాశ్వాన్గృహే వసతాత్ । స యది త్వా పృచ్ఛేత్ । కుమార కతి రాత్రీరవాత్సీరితి । తిస్ర ఇతి

ప్రతిబ్రూతాత్ । కిం ప్రథమాగ్ం రాత్రిమాశ్నా ఇతి ॥౪౩॥ ప్రజాన్త ఇతి । కిన్ద్వితీయామితి । పశూగ్స్త ఇతి । కిన్తృతీయామితి । సాధుకృత్యాన్త ఇతి । తం వై ప్రవసన్తఙ్గామ । తస్యహ తిస్రో రాత్రీరనాశ్వాన్గృహ ఉవాస । తమాగత్య పప్రచ్ఛ । కుమార కతి రాత్రీరవాత్సీరితి । తిస్ర ఇతి ప్రత్యువాచ ॥౪౪॥ కిం ప్రథమాగ్ం రాత్రిమాశ్నా ఇతి । ప్రజాన్త ఇతి । కిన్ద్వితీయామితి । పశూగ్స్త ఇతి । కిన్తృతీయామితి । సాధుకృత్యాన్త ఇతి । నమస్తే అస్తు భగవ ఇతి హోవాచ । వరం వృణీష్వేతి । పితరమేవ జీవన్నయానీతి । ద్వితీయం వృణీష్వేతి ॥౪౫॥ ఇష్టాపూర్తయోర్మే క్షితిం బ్రూహీతి హోవాచ । తస్మై హైతమగ్నిన్నాచికేతమువాచ । తతో వై తస్యేష్టాపూర్తే నాక్షీయేతే । నాస్యేష్టాపూర్తే క్షీయేతే । యోఽగ్నిన్నాచికేతఞ్చినుతే । య ఉచైన మేవం వేద । తృతీయం వృణీష్వేతి । పునర్మృత్యోర్మేఽపజితిం బ్రూహీతి హోవాచ । తస్మై హైతమగ్నిన్నాచికేతమువాచ । తతో వై సోప పునర్మృత్యుమజయత్ ॥౪౬॥ అప పునర్మృత్యుఞ్జయతి । యోగ్నిన్నాచికేతఞ్చినుతే । య ఉ చైనమేవం వేద । ప్రజాపతిర్వై ప్రజాకామస్తపోతప్యత । స హిరణ్యముదాస్యత్ । తదగ్నౌ ప్రాస్యత్ । తదస్మై నాచ్ఛదయత్ । తద్ద్వితీయం ప్రాస్యత్ । తదస్మై నైవాచ్ఛదయత్ । తత్తృతీయం ప్రాస్యత్ ॥౪౭॥ తదస్మైనైవా చ్ఛదయత్ । తదాత్మన్నేవ హృదయ్యేఽగ్నౌవైశ్వానరే ప్రాస్యత్ । తదస్మాఅచ్ఛదయత్ । తస్మాద్ధిరణ్యఙ్కనిష్ఠిధనానామ్ । భుఞ్జత్ప్రియతమమ్ । హృదయజగ్ంహి । స వైతమేవ నావిన్దత్ । యస్మై తాన్దక్షిణామనేష్యత్ । తాగ్ స్వాయైవ హస్తాయ దక్షిణాయానయత్ । తాం ప్రత్యగృహ్ణాత్ ॥౪౮॥ దక్షాయ త్వా దక్షిణాం ప్రతిగృహ్ణామీతి । సోఽదక్షత దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య । దక్షతే హ వై దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య । య ఏవం వేద । ఏతద్ధస్మవైతద్విద్వాగ్ంసో వాజశ్రవసా గోతమాః । అప్యనూదేశ్యాన్దక్షిణాం ప్రతిగృహ్ణన్తి

। ఉభయేన వయస్దక్షిష్యామహ ఏవ దక్షిణాం ప్రతిగృహ్యేతి । తేఽ దక్షస్త దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య । దక్షతే హ వై దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య । య ఏవం వేద । ప్రహోన్యం ప్లీనాతి ॥౪౯॥ వదత్యాశ్నా ఇత్యువాచ ద్వితీయం వృణీష్వేత్యజయత్తృతీయం ప్రాస్యదగృహ్ణోద్య ఏవం వేదైకఞ్చ ॥౮॥

తగ్ం హైతమే కే పశుబన్ధ ఏవోత్తరవేద్యాఞ్చిన్వతే । ఉత్తరవేది సమ్మిత ఏషోఽ గ్నిరితి వదన్తః । తన్న తథా కుర్యాత్ । ఏతమగ్నిఙ్కామేన వ్యర్ధయేత్ । స ఏనఙ్కామేన వ్యృద్ధః । కామేనవ్యర్ధయేత్ । సౌమ్యే వావైనమధ్వరే చిన్వీత । యత్ర వా భూయిష్ఠా ఆహుతయో హూయేరన్న్ । ఏతమగ్నిఙ్కామేన సమర్ధయతి । స ఏనఙ్కామేన సమృద్ధః ॥౫౦॥ కామేన సమర్ధయతి । అథహైనం పురర్షయః । ఉత్తరవేద్యామేవ సత్రియమచిన్వత । తతోవై తేవిన్దన్త ప్రజామ్ । అభి స్వర్గం లోకమజయన్ । విన్దత ఏవప్రజామ్ । అభి స్వర్గం లోకఞ్జయతి । యోఽ గ్నిన్నాచికేతఞ్చినుతే । య ఉచైనమేవం వేద । అథ హైనం వాయుర్ ఋద్ధికామః ॥౫౧॥ యథాన్యుప్తమేవోపదధే । తతో వై స ఏతామృద్ధిమార్ధ్నోత్ । యామిదంవాయుర్ ఋద్ధః । ఏతామృద్ధిమృధ్నోతి । యామిదం వాయుర్ ఋద్ధః । యోఽగ్నిన్నాచికేతఞ్చినుతే । య ఉ చైన మేవం వేద । అథహైనగ్ంగోబలో వార్ష్ణః పశుకామః । పాఙ్క్తమేవచిక్యే । పఞ్చపురస్తాత్ ॥౫౨॥ పఞ్చదక్షిణతః । పఞ్చపశ్చాత్ । పఞ్చోత్తరతః । ఏకాం మధ్యే । తతో వైససహస్రంపశూన్ప్రాప్నోత్ । ప్ర సహస్రం పశూనాప్నోతి । యోఽ గ్నిన్నాచికేతఞ్చినుతే । య ఉ చైనమేవం వేద । అథహైనం ప్రజాపతిర్జ్యైష్ఠ్యకామో యశస్కామః ప్రజననకామః । త్రివృతమేవ చిక్యే ॥౫౩॥ సప్త పురస్తాత్ । తిస్రో దక్షిణతః । సప్తపశ్చాత్ । తిస్ర ఉత్తరతః । ఏకాం మధ్యే । తతో వై స ప్రయశో జ్యైష్ఠ్యమాప్నోత్ । ఏతాం ప్రజాతిం ప్రాజాయత । యామిదం

ప్రజాఃప్రజాయన్తే। త్రివృద్వైజ్యైష్ఠ్యమ్ । మాతా పితా పుత్రః ॥౧౪॥ త్రివృత్ప్రజననమ్ । ఉపస్థోయోనిర్మధ్యమా । ప్ర యశో జ్యైష్ఠ్యమాప్నోతి । ఏతాం ప్రజాతిం ప్రజాయతే । యామిదం ప్రజాః ప్రజాయన్తే। యోఽగ్నిన్నాచికేతఞ్చినుతే। య ఉ చైనమేవం వేద । అథ హైనమిన్ద్రో జ్యైష్ఠ్యకామః । ఊర్ధ్వా ఏవోపదధే । తతో వై స జ్యైష్ఠ్యమగచ్ఛత్ ॥౧౫॥ జ్యైష్ఠ్యఙ్గచ్ఛతి । యోఽ గ్నిన్నాచికేతఞ్చినుతే । య ఉ చైనమేవం వేద । అథ హైన మసావాదిత్యస్స్వర్గకామః । ప్రాచీరేవోపదధే । తతో వై సోఽభి స్వర్గం లోకమజయత్ । అభి స్వర్గం లోకఞ్జయతి । యోఽగ్నిన్నాచికే తఞ్చినుతే । య ఉ చైనమేవం వేద । స యదీచ్ఛేత్ ॥౧౬॥ తేజస్వీ యశస్వీ బ్రహ్మవర్చసీ స్యామితి । ప్రాజాహోతుర్ధిష్ణ్యాదుథ్సర్పేత్ । యేయం ప్రాగాద్యశస్వతీ । సామా ప్రోర్ణోతు । తేజసా యశసా బ్రహ్మవర్చసే నేతి । తేజస్వ్యేవ యశస్వీ బ్రహ్మవర్చసీ భవతి । అథ యదీచ్ఛేత్ । భూయిష్ఠం మే శ్రద్దధీరన్ । భూయిష్ఠా దక్షిణా నయేయురితి । దక్షిణాసు నీయమానాసు ప్రాచ్యేహి ప్రాచ్యేహీతి ప్రాచీ జుషాణా వేత్వాజ్యస్య స్వాహేతి స్రువే ణోపహత్యాహవనీయే జుహుయాత్ ॥౧౭॥ భూయిష్ఠమేవాస్మై శ్రద్దధతే । భూయిష్ఠా దక్షిణా నయన్తి । పురీష ముపధాయ । చితిక్లృప్తిభిరభిమృశ్య । అగ్నిం ప్రణీయోపసమాధాయ । చతస్ర ఏతా ఆహుతీర్జుహోతి । త్వమగ్నే రుద్ర ఇతి శతరుద్రీయస్యరూపమ్ । అగ్నా విష్ణూ ఇతివసోర్ధారాయాః । అన్న పత ఇత్యన్నహోమః । సప్త తే అగ్నే సమిధస్సప్త జిహ్వా ఇతి విశ్వప్రీః ॥౧౮॥

సమృద్ధ బుద్ధికామఃపురస్తాచ్చిక్యే పుత్రోఽ గచ్ఛదిచ్ఛేజ్జుహుయాద్విశ్వప్రీ ॥౯॥ పురర్షయో వాయుర్గో బలస్సహస్రం ప్రజాపతిస్త్రివృదిన్ద్రోఽ సావాదిత్యస్స యదీచ్ఛేత్ ॥

యాం ప్రథమామిష్టకాముపదధాతి । ఇమ న్తయా లోకమభిజయతి । అథో యా అస్మిన్లోకే దేవతాః । తాసాగ్ంసాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి । యాన్ద్వితీయాముపదధాతి । అన్తరిక్షలోక న్తయాభిజయతి । అథో యా అన్తరిక్షలోకే దేవతాః । తాసాగ్ం సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి । యాన్తృతీయాముపదధాతి। అమున్తయా లోకమభిజయతి ॥౯॥ అథో యాఅముష్మిన్లోకే దేవతాః । తాసాగ్ం సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి । అథో యా అమూరితరా అష్టాదశ । య ఏవామీ ఉరవశ్చ వరీయాగ్ంసశ్చ లోకాః । తానేవ తాభిరభిజయతి । కామచారోహ వా అస్యోరుషు చ వరీయస్సు చ లోకేషు భవతి । యోఽ గ్నిన్నాచికేతఞ్చినుతే । య ఉ చైనమేవం వేద। సంవథ్సరో వా అగ్నిర్నాచికేతః । తస్య వసన్తశ్శిరః ॥౧౦॥ గ్రీష్మో దక్షిణః పక్షః । వర్షా ఉత్తరః । శరత్పుచ్ఛమ్ । మాసాః కర్మకారాః । అహోరాత్రే శతరుద్రీయమ్ । పర్జన్యో వసోర్ధారా । యథా వైపర్జన్యస్సువృష్టం వృష్ట్వా । ప్రజాభ్యస్సర్వాన్కామాన్థ్సంపూరయతి । ఏవమేవ స తస్య సర్వాన్కామాన్థ్సంపూరయతి । యోఽ గ్నిం నాచికేతం చినుతే ॥౧౧॥ య ఉ చైనమేవం వేద । సంవథ్సరో వా అగ్ని ర్నాచికేతః । తస్య వసన్తశ్శిరః । గ్రీష్మో దక్షిణః పక్షః । వర్షాః పుచ్ఛమ్ । శరదుత్తరః పక్షః । హేమన్తోమధ్యమ్ । పూర్వపక్షాశ్చితయః । అపరపక్షాః పురీషమ్ । అహోరాత్రాణీష్టకాః । ఏష వావసోఽ గ్నిరగ్నిమయః పునర్ణవః । అగ్నిమయో హవై పునర్ణవోభూత్వా । స్వర్గం లోకమేతి। ఆదిత్యస్య సాయుజ్యమ్ । యోఽ గ్నిం నాచికేతం చినుతే । య ఉ చైనమేవం వేద ॥౧౨॥

అముంతయా లోకమభి జయతి శిరశ్చినుత ఇష్టకాష్షట్చ ॥౧౧॥

లోకస్త్వమగ్నేఽ గ్నా విష్ణూ అన్నపతే సప్తతే అగ్నేయత్తే చితమయం

వావోశన్ హ వైతగ్ం హైతం యాం ప్రథమామిష్టకాం దశ ॥౧౦॥

లోక ఆదిత్య ఓజోస్స్యూర్ధ్వాదిగనన్తగ్ంహవై కామేన గ్రీష్మో ద్విషష్టిః ॥౬౩॥

హరిః ఓమ్ తథ్సత్ ॥

।శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు॥

ఇతి శ్రీ కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణే తృతీయాష్టకే ఏకాదశ ప్రపాఠకః ॥

☆☆☆

తుభ్యం

హరిః ఓమ్ ॥ తుభ్యం తా అఙ్గిర స్తమాశ్యామ తం కామమగ్నే । ఆశానాం త్వా విశ్వా ఆశాః । అను నోఽ ద్యానుమతిరన్విదనుమతే త్వమ్ । కామో భూతస్య కామస్తదగ్రే । బ్రహ్మ జజ్ఞానం పితా విరాజామ్ । యజ్ఞో రాయోఽ యం యజ్ఞః । ఆపో భద్రా ఆదిత్పశ్యామి । తుభ్యం భరన్తి యో దేహ్యాః । పూర్వం దేవా అపరేణ ప్రాణాపానౌ । హవ్యవాహగ్గ్ స్విష్టమ్ ॥౧॥

తుభ్యం దశ ॥౧॥

దేవేభ్యో వైస్వర్గోలోకస్తిరోఽ భవత్ । తే ప్రజాపతిమబ్రువన్ । ప్రజాపతే స్వర్గోవైనో లోకస్తిరోఽ భూత్ । తమన్విచ్ఛేతి । తం యజ్ఞక్రతుభిరన్వైచ్ఛత్ । తం యజ్ఞ క్రతుభిర్నాన్వవిన్దత్ । తమిష్టిభిరన్వైచ్ఛత్ । తమిష్టిభిరన్వవిన్దత్ । తదిష్టీనామిష్టిత్వమ్ । ఏష్టయో హ వై నామ । తా ఇష్టయ ఇత్యాచక్షతే పరోక్షేణ । పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః ॥౨॥ తమాశాఽబ్రవీత్ । ప్రజాపత ఆశయా వై శ్రామ్యసి । అహము వా ఆశాఽ స్మి । మాంను యజస్వ । అథ తే సత్యాఽఽ శా భవిష్యతి । అను స్వర్గం లోకం వేథ్స్యసీతి । స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశమష్టాకపాలం

నిరవపత్ । ఆశాయై చరుమ్ । అనుమత్యై చరుమ్ । తతో వైతస్య సత్యాఽఽ శాఽ భవత్ । అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ । సత్యాహ వా అస్యాశాభవతి । అనుస్వర్గం లోకం విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోత్ర జుహోతి । అగ్నయే కామాయస్వాహాఽఽశాయై స్వాహా । అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా । స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽ గ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥3॥ తం కామోఽ బ్రవీత్ । ప్రజాపతే కామేన వై్రశామ్యసి । అహమువై కామోఽ స్మి । మాంను యజస్వ । అథ తే సత్యః కామో భవిష్యతి । అను స్వర్గంలోకం వేథ్యసీతి । స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశమష్టాక పాలం నిరవపత్ । కామాయ చరుమ్ । అనుమత్యై చరుమ్ । తతోవైతస్య సత్యః కామోఽభవత్ । అనుస్వర్గం లోకమవిన్దత్ । సత్యో హ వా అస్య కామో భవతి । అనుస్వర్గం లోకం విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోత్ర జుహోతి । అగ్నయే కామాయ స్వాహా కామాయస్వాహా । అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా । స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽ గ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥౪॥ తం బ్రహ్మాబ్రవీత్ । ప్రజాపతే బ్రహ్మణా వై్రశామ్యసి । అహము వై బ్రహ్మాస్మి । మాంను యజస్వ । అథ తే బ్రహ్మణ్వాన్ యజ్ఞో భవిష్యతి । అను స్వర్గం లోకం వేథ్యసీతి । స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపత్ । బ్రహ్మణే చరుమ్ । అనుమత్యై చరుమ్ । తతో వైతస్య బ్రహ్మణ్వాన్ యజ్ఞోఽ భవత్ । అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ । బ్రహ్మణ్వాన్ హ వా అస్య యజ్ఞోభవతి । అను స్వర్గం లోకం విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోత్ర జుహోతి । అగ్నయే కామాయ స్వాహా బ్రహ్మణే స్వాహా । అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా । స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽ గ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥౫॥ తం

యజ్ఞోఽ బ్రవీత్ । ప్రజాపతే యజ్ఞేనవై శ్రామ్యసి । అహమువై యజ్ఞోస్మి । మాంను యజస్వ । అథ తే సత్యోయజ్ఞో భవిష్యతి । అను స్వర్గం లోకం వేత్స్యసీతి । స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపత్ । యజ్ఞాయ చరుమ్ । అనుమత్యై చరుమ్ । తతో వైతస్య సత్యో యజ్ఞోభవత్ । అను స్వర్గంలోకమవిందత్ । సత్యోహవా అస్యయజ్ఞో భవతి । అను స్వర్గం లోకం విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉచైనదేవం వేద । సోత్ర జుహోతి । అగ్నయే కామాయ స్వాహా యజ్ఞాయ స్వాహా । అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా । స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽ గ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥౬॥ తమాపోఽ బ్రువన్న్ । ప్రజాపతేఽ ప్సువై సర్వే కామాశ్శ్రితాః । వయము వా ఆపస్స్మః । అస్మాన్ను యజస్వ । అథ త్వయి సర్వే కామాశ్శ్రయిష్యన్తే । అనుస్వర్గం లోకం వేత్స్యసీతి । స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపత్ । అద్భ్యశ్చరుమ్ । అనుమత్యై చరుమ్ । తతో వై తస్మిన్థ్సర్వే కామా అశ్రయన్త । అను స్వర్గం లోకమ విన్దత్ । సర్వే హ వా అస్మిన్కామాశ్శ్రయన్తే । అనుస్వర్గం లోకం విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోత్ర జుహోతి । అగ్నయే కామాయ స్వాహాఽ ద్భ్యస్స్వాహా । అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా । స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽ గ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥౭॥ తమగ్నిర్బలిమానబ్రవీత్ । ప్రజాపతేఽ గ్నయే వై బలిమతే సర్వాణి భూతానిబలిగ్ంం హరన్తి । అహము వా అగ్నిర్బలిమానస్మి । మాంను యజస్వ । అథ తే సర్వాణి భూతాని బలిగ్ంం హరిష్యన్తి । అనుస్వర్గం లోకం వేత్స్యసీతి । స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపత్ । అగ్నయే బలిమతే చరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తతోవై తస్మై సర్వాణి భూతాని బలి మహరన్ । అను స్వర్గంలోక

మవిందత్। సర్వాణి హ వా అస్మై భూతాని బలిగ్ం హరన్తి। అను స్వర్గం లోకం విన్దతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద। సోఽత్ర జుహోతి। అగ్నయే కామాయ స్వాహాఽగ్నయే బలిమతే స్వాహా॥ అనుమత్యైస్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా। స్వర్గాయ లోకాయస్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥౮॥ తమనువిత్తిరబ్రవీత్। ప్రజాపతే స్వర్గం వైలోకమను వివిథ్ససి। అహము వా అనువిత్తిరస్మి। మాం ను యజస్వ। అథతే సత్యాఽనువిత్తిర్భవిష్యతి। అనుస్వర్గం లోకం వేథ్స్యసీతి। స ఏతమగ్నయే కామాయ పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపత్। అనువిత్త్యైచరుమ్। అనుమత్యైచరుమ్। తతో వై తస్య సత్యాఽనువిత్తిరభవత్। అనుస్వర్గం లోకమవిన్దత్। సత్యా హ వా అస్యానువిత్తిర్భవతి। అను స్వర్గం లోకం విన్దతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద। సోఽత్ర జుహోతి। అగ్నయే కామాయస్వాహానువిత్త్యై స్వాహా। అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా। స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥౯॥ తా వా ఏతా స్సప్త స్వర్గస్య లోకస్య ద్వారః। దివశ్యేనయోఽనువిత్తయో నామ। ఆశా ప్రథమాగ్ం రక్షతి। కామో ద్వితీయామ్। బ్రహ్మతృతీయామ్। యజ్ఞశ్చతుర్థీమ్। ఆపః పఞ్చమీమ్। అగ్నిర్బలిమాన్షష్ఠీమ్। అనువిత్తిస్సప్తమీమ్। అను హ వై స్వర్గం లోకం విన్దతి। కామచారోఽస్య స్వర్గే లోకే భవతి। య ఏతాభిరిష్టిభిర్యజతే। య ఉ చైనా ఏవంవేద। తాస్వన్విష్టి। పష్ఠౌహీవరాం దద్యాత్కగ్ంసం చ। స్త్రియై చాభారగ్ం సమృద్ధ్యై ॥౧౦॥ ॥౨॥

తపసా దేవా దేవతామగ్ర ఆయన్న్। తపసర్షయస్సువరన్వవిన్దన్న్। తపసా సపత్నాన్ప్రణుదామారాతీః। యేనేదం విశ్వం పరిభూతం యదస్తి। ప్రథమజం దేవగ్ం హవిషా విధేమ। స్వయంభుబ్రహ్మ పరమం తపో యత్।

స ఏవ పుత్రస్సపితా సమాతా । తపోహ యక్షం ప్రథమగ్ం సంబభూవ । శ్రద్ధయా దేవోదేవత్వమశ్నుతే । శ్రద్ధా ప్రతిష్ఠా లోకస్య దేవీ ॥౧౧॥ సానో జుషాణోప యజ్ఞమాగాత్ । కామవథ్సాఽ మృతం దుహానా । శ్రద్ధా దేవీ ప్రథమజా ఋతస్య । విశ్వస్య భర్త్రీ జగతః ప్రతిష్ఠా । తాగ్ం శ్రద్ధాగ్ం హవిషా యజామహే । సా నో లోకమమృతం దధాతు । ఈశానా దేవీ భువనస్యాధిపత్నీ । ఆగాథ్సుత్సగ్ం హవిరిదం జుషాణమ్ । యస్మాద్దేవా జజ్ఞిరే భువనంచవిశ్వే । తస్మై విధేమ హవిషా ఘృతేన ॥౧౨॥ యథా దేవైస్సధమాదం మదేమ । యస్య ప్రతిష్ఠోర్వన్తరిక్షమ్ । యస్మాద్దేవా జజ్ఞిరే భువనం చ సర్వే । తథ్సత్యమర్చ దుపయజ్ఞంన ఆగాత్ । బ్రహ్మాహుతీరుపమోదమానమ్ । మనసో వశే సర్వమిదం బభూవ । నాన్యస్య మనో వశమన్వియాయ । భీష్మో హి దేవస్సహసస్సహీయాన్ । సనో జుషాణ ఉపయజ్ఞమాగాత్ । ఆకూతీనామధిపతిం చేతసాంచ ॥౧౩॥ సంకల్పజూతిం దేవం విపశ్చిమ్ । మనో రాజానమిహ వర్ధయన్తః । ఉపహవేఽ స్య సుమతౌ స్యామ । చరణం పవిత్రం వితతం పురాణమ్ । యేన పూత స్తరతి దుష్కృతాని । తేన పవిత్రేణ శుద్ధేన పూతాః । అతి పాప్మానమరాతిం తరేమ । లోకస్య ద్వారమర్చిమత్పవిత్రమ్ । జ్యోతిష్మద్భ్రాజమానం మహస్వత్ । అమృతస్య ధారా బహుధా దోహమానమ్ । చరణం నో లో కేసుధితాం దధాతు । అగ్నిర్మూర్ధా భువః । అను నోఽ ద్యానుమతిరన్విద నుమతే త్వమ్ । హవ్యవాహగ్గ్ స్విష్టమ్ ॥౧౪॥

దేవీ ఘృతేన చేతసాంచ దోహమానం చత్వారి చ ॥౩॥

దేవేభ్యో వైస్వర్గో లోకస్తిరోఽ భవత్ । తే ప్రజాపతిమబ్రువన్ । ప్రజాపతే స్వర్గో వై నో లోకస్తిరోఽ భూత్ । తమన్విచ్ఛేతి । తం యజ్ఞక్రతుభిరన్వైచ్ఛత్ । తం

యజ్ఞక్రతుభిర్నాన్వవిన్దత్ । తమిష్టిభిరన్వైచ్ఛత్ । తమిష్టిభిరన్వవిన్దత్ । తదిష్టీనామిష్టిత్వమ్ । ఏష్టయో హ వై నామ । తా ఇష్టయ ఇత్యాచక్షతే పరోక్షేణ। పరోక్షప్రియా ఇవ హి దేవాః ॥౧౫॥ తం తపో బ్రవీత్ । ప్రజాపతే తపసా వై శ్రామ్యసి । అహము వైతపోస్మి । మాంను యజస్వ । అథతే సత్యం తపో భవిష్యతి। అను స్వర్గం లోకం వేత్స్యసీతి । స ఏతమాగ్నే యమష్టాకపాలం నిరవపత్ । తపసేచరుమ్ । అనుమత్యై చరుమ్ । తతో వై తస్య సత్యం తపోఽ భవత్ । అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్ । సత్యగ్ం హ వా అస్య తపో భవతి । అను స్వర్గం లోకం విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదే వం వేద । సోత్ర జుహోతి । అగ్నయే స్వాహా తపసే స్వాహా । అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా । స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽ గ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥౧౬॥ తగ్గ్ శ్రద్ధాఽ బ్రవీత్ । ప్రజాపతే శ్రద్ధయా వై శ్రామ్యసి । అహము వై శ్రద్ధాస్మి । మాంను యజస్వ । అథ తే సత్యా శ్రద్ధా భవిష్యతి । అను స్వర్గం లోకం వేత్స్యసీతి । స ఏతమాగ్నేయమష్టాకపాలం నిరవపత్ । శ్రద్ధాయైచరుమ్ । అనుమత్యైచరుమ్ । తతో వై తస్య సత్యాశ్రద్ధాఽ భవత్ । అనుస్వర్గం లోక మవిందత్ । సత్యాహవా అస్య శ్రద్ధా భవతి । అను స్వర్గం లోకం విన్దతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోత్ర జుహోతి । అగ్నయే స్వాహా శ్రద్ధాయై స్వాహా । అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా । స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽ గ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥౧౭॥ తగ్ం సత్యమబ్రవీత్ । ప్రజాపతే సత్యేన వై శ్రామ్యసి । అహము వై సత్యమస్మి । మాంను యజస్వ । అథ తే సత్యగ్ం సత్యంభవిష్యతి । అను స్వర్గం లోకం వేత్స్యసీతి । స ఏత మాగ్నేయమష్టాకపాలన్నిరవపత్ । సత్యాయ చరుమ్ । అనుమత్యై చరుమ్ । తతో వై తస్య సత్యగ్ం సత్యమభవత్ । అను స్వర్గం

లోకమవిన్దత్। సత్యగ్ం హ వా అస్య సత్యం భవతి। అను స్వర్గం లోకం విన్దతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద। సోత్ర జుహోతి। అగ్నయే స్వాహా సత్యాయ స్వాహా। అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా। స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽ గ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥౧౮॥ తం మనోఽబ్రవీత్। ప్రజాపతే మనసా వై శ్రామ్యసి। అహము వై మనోఽస్మి। మాన్ను యజస్వ। అథతే సత్యం మనో భవిష్యతి। అను స్వర్గం లోకం వేత్స్యసీతి। స ఏతమాగ్నేయమష్టాకపాలన్నిరవపత్। మనసే చరుమ్। అనుమత్యై చరుమ్। తతో వై తస్య సత్యం మనోఽభవత్। అను స్వర్గం లోకమవిన్దత్। సత్యగ్ం హ వా అస్య మనో భవతి। అను స్వర్గం లోకవిన్దతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉచైనదేవం వేద। సోత్ర జుహోతి। అగ్నయే స్వాహా మనసే స్వాహా। అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా। స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥౧౯॥ తఞ్చరణ మబ్రవీత్। ప్రజాపతే చరణేనవై శ్రామ్యసి అహమువై చరణమస్మి। మాన్ను యజస్వ। అథతే సత్యఞ్చరణం భవిష్యతి। అను స్వర్గం లోకం వేత్స్యసీతి। స ఏతమాగ్నేయమష్టాకపాలన్నిరవపత్। చరణాయ చరుమ్। అనుమత్యై చరుమ్। తతో వై తస్య సత్యఞ్చరణమభవత్। అను స్వ ర్గం లోకమవిన్దత్। సత్యగ్ం హ వా అస్య చరణం భవతి। అను స్వర్గం లోకం విన్దతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద। సోత్ర జుహోతి। అగ్నయే స్వాహా చరణాయ స్వాహా। అనుమత్యై స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా। స్వర్గాయ లోకాయ స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి ॥౨౦॥ తా వా ఏతాః పఞ్చ స్వర్గస్య లోకస్య ద్వారః। అపాఘూ అనువిత్తయో నామ। తపః ప్రథమాగ్ం రక్షతి। శ్రద్ధాద్వితీయామ్। సత్యన్తృతీయామ్। మనశ్చతుర్థీమ్। చరణం పఞ్చమీమ్।

అను హ వై స్వర్గం లోకంవిన్దతి । కామచార్యోఽస్య స్వర్గే లోకే భవతి। య ఏతాభిరిష్టిభిర్యజతే । య ఉ చైనా ఏవం వేద । తాస్వన్విష్టి । పష్ఠౌహీ వరాన్దద్యాత్మగ్గ్ంసఞ్చ। స్త్రియైచాభారగ్ం సమృద్ధ్యై ॥౨౧॥౪॥

బ్రహ్మవై చతుర్హోతారః । చతుర్హోతృభ్యోఽధి యజ్ఞో నిర్మితః । నైనగ్ం శప్తమ్ । నాభిచరితమాగచ్ఛతి । య ఏవం వేద । యో హ వై చతుర్హోతృణాఞ్చతుర్హోతృత్వం వేద। అథో పఞ్చహోతృత్వమ్। సర్వా హాస్మై దిశః కల్పన్తే । వాచస్పతిర్ హోతా దశహోతౄణామ్ । పృథివీ హోతా చతుర్హోతౄణామ్॥౨౧॥ అగ్నిర్హోతా పఞ్చహోతౄణామ్। వాగ్ఘోతా షడ్ఢోతౄణామ్ ॥ మహాహవిర్ హోతా సప్తహోతృణామ్ । ఏతద్వై చతుర్ హోతృణాఞ్చతుర్హోతృత్వమ్। అథో పఞ్చహోతృత్వమ్। సర్వహాస్మై దిశః కల్పన్తే। య ఏవం వేద। ఏషా వై సర్వవిద్యా। ఏతద్భేషజమ్। ఏషా పఙ్క్తిస్స్వర్గస్యలోక స్యాఞ్జసాయనిస్స్రుతిః ॥౨౩॥ ఏతాన్ యోఽద్ధ్యేత్యచ్ఛదిర్దర్శే యావత్తరసమ్। స్వరేతి । అనపబ్రవస్సర్వమాయురేతి। విన్దతే ప్రజామ్। రాయస్పోషఙ్గౌపత్యమ్। బ్రహ్మవర్చసీ భవతి। ఏతాన్ యోఽ ద్ధ్యేతి। స్పృణోత్యాత్మానమ్। ప్రజాం పితౄన్। ఏతాన్ వా అరుణ ఔపవేశిర్విదాఞ్చకార॥౨౪॥ ఏతైరధివాదమపాజయత్। అథో విశ్వం పాప్మానమ్ । స్వర్యయౌ। ఏతాన్ యోఽ ద్ధ్యేతి। అధివాదఞ్జయతి। అథో విశ్వం పాప్మానమ్ । స్వరేతి । ఏతైరగ్నిఞ్చిన్వీత స్వర్గకామః। ఏతైరాయుష్కామః ప్రజాపశుకామో వా ॥౨౫॥ పురస్తాద్దశహోతారముదఞ్చముపదధాతి యావత్పదమ్। హృదయం యజూషీ పత్న్యై చ। దక్షిణతః ప్రాఞ్చం చతుర్ హోతారం। పశ్చాదుదఞ్చం పంచహోతారమ్ । ఉత్తరతః ప్రాఞ్చగ్ం షడ్ఢోతారం। ఉపరి ష్టాత్ప్రాఞ్చగ్ం సప్తహోతారమ్। హృదయం యజూగ్ంషి పత్న్యశ్చ । యథాఽ వకాశగ్రహాన్ । యథాఽ వకాశం

ప్రతిగ్రహాన్లోకంపృణాశ్చ । సర్వా హాస్యైతా దేవతాః ప్రీతా అభీష్టా భవన్తి ॥౨౬॥ సదేవమగ్నిశ్చినుతే । రథసంమితశ్చేతవ్యః । వజ్రో వై రథః । వజ్రేణైవ పాప్మానం భ్రాతృవ్యగ్గ్ స్తృణుతే। పక్షస్సంమితశ్చేతవ్యః । ఏతావాన్ వై రథః । యావత్పక్షః । రథసంమితమేవ చినుతే। ఇమమేవ లోకం పశుబన్ధేనాభిజయతి । అథో అగ్నిష్టోమేన ॥౨౭॥ అన్తరిక్షము క్థ్యేన । స్వరతిరాత్రేణ । సర్వాన్లోకానహీనేన । అథో సత్రేణ । వరో దక్షిణా । వరేణైవ వరగ్గ్ స్పృణోతి । ఆత్మా హి వరః । ఏకవిగ్ంశతిర్దక్షిణా దదాతి । ఏకవిగ్ంశో వా ఇతస్స్వర్గో లోకః । ప్రస్వర్గం లోకమాప్నోతి ॥౨౮॥ అసావాదిత్య ఏకవిగ్ంశః । అముమేవాదిత్యమాప్నోతి । శతన్దదాతి । శతాయుః పురుషశ్శతేన్ద్రియః । ఆయుష్యేవేన్ద్రియే ప్రతితిష్ఠతి । సహస్ర న్దదాతి । సహస్రసంమితస్స్వర్గో లోకః । స్వర్గస్య లోకస్యాభిజిత్యై । అన్విష్టక న్దక్షిణా దదాతి। సర్వాణి వయాగ్ంసి ॥౨౯॥ సర్వస్యాప్త్యై । సర్వస్యావరుద్ధ్యై । యది న విన్దేత । మన్థానేతావతో దద్యాదోదనాన్ వా । అశ్నుతే తఙ్కామమ్ । యస్మై కామాయాగ్నిశ్చీయతే । పష్ఠౌహీ న్త్వన్తర్వతీన్దద్యాత్ । సాహి సర్వాణివయాగ్ంసి । సర్వస్యాప్త్యై । సర్వస్యావరుద్ధ్యై ॥౩౦॥ హిరణ్యన్దదాతి । హిరణ్యజ్యోతిరేవ స్వర్గం లోకమేతి । వాసో దదాతి । తే నాయుః ప్రతిరతే । వేదిత్రృతీయే యజేత । త్రిషత్యా హి దే వాః । ససత్యమగ్నిశ్చినుతే । తదేతత్పశుబన్ధే బ్రాహ్మణం బ్రూయాత్ । నేతరేషు యజ్ఞేషు । యో హ వై చతుర్ హోతౄననుసవనన్తర్పయితవ్యాన్వేద ॥౩౧॥ తృప్యతి ప్రజయా పశుభిః । ఉపైనగ్ం సోమపీథో నమతి । ఏతే వై చతుర్హోతారో౨న నుసవనన్తర్పయితవ్యాః । యే బ్రాహ్మణా బహువిదః । తేభ్యో యద్దక్షిణా న నయేత్ । దురిష్టగ్గ్ స్యాత్ । అగ్నిమస్య వృఞ్జీరన్న్ । తే భ్యో యథాశ్రద్ధన్దద్యాత్ । స్విష్టమేవైత త్క్రియతే । నా స్యాగ్నిం వృఞ్జతే ॥౩౨॥ హిరణ్యేష్టకో

భవతి । యావదుత్త మమఙ్గులికాణ్డంయజ్ఞపరుషా సంమితమ్ । తేజో హిరణ్యమ్ । యది హిరణ్యన్న విన్దేత్ । శర్కరా అక్తా ఉపదధ్యాత్ । తేజో ఘృతమ్ । సతేజసమేవాగ్నిఞ్చినుతే । అగ్నిఞ్చిత్వా సౌత్రా మణ్యా యజేత మైత్రా వరుణ్యా వా । వీర్యేణ వాఏష వ్యృధ్యతే । యోఽ గ్నిఞ్చినుతే ॥౩౩॥ యావదేవ వీర్యమ్ । తదస్మిన్దధాతి । బ్రహ్మణస్సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి । ఏతాసామేవ దేవతానాగ్ం సాయుజ్యమ్ । సార్ష్టితాగ్ం సమాన లోకతామాప్నోతి । య ఏతమగ్నిఞ్చినుతే । య ఉ చైనమేవం వేద । ఏతదేవ సావిత్రే బ్రాహ్మణమ్ । అథో నాచి కే తే ॥౩౪॥

హోతా చతుర్హోతౄణాగ్ స్రుతిశ్చకార వా భవన్త్యగ్నిష్టోమేనాప్నోతి సర్వాణి వయాగ్ంసి వయాగ్ంసి సర్వస్యాప్త్యై సర్వస్యావరుద్ధ్యైవేద వృఙ్క్తే చినుతే నవ చ॥౫॥

యచ్చామృతం యచ్చ మర్త్యమ్ । యచ్చ ప్రాణితి యచ్చ న । సర్వాస్తా ఇష్టకాః కృత్వా । ఉపకామదుఘా దధే । తేనర్షిణా తేన బ్రహ్మణా । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద । సర్వాస్స్త్రియస్సర్వాన్పుగ్ంసః । సర్వన్న స్త్రీపుమఞ్చ యత్ । సర్వాస్తాః । యావన్తః పాగ్ంసవో భూమేః ॥౩౫॥ సంఖ్యాతా దేవమాయయా। సర్వాస్తాః । యావన్త ఊషాః పశూనామ్ । పృథివ్యాం పుష్టిర్ హితాః । సర్వాస్తాః । యావతీస్సికతాస్సర్వాః । అప్స్వన్తశ్చ యాశ్శ్రితాః । సర్వాస్తాః । యావతీశ్శర్కరా ధృత్యై । అస్యాంపృథివ్యామధి ॥౩౬॥ సర్వాస్తాః । యావన్తోశ్మానోఽస్యాం పృథివ్యామ్ । ప్రతిష్ఠాసు ప్రతిష్ఠితాః । సర్వాస్తాః । యావతీర్వీరుధస్సర్వాః ॥ విష్ఠితాః పృథివీమను । సర్వాస్తాః । యావతీరోషధీస్సర్వాః । విష్ఠితాః పృథివీమను । సర్వాస్తాః ॥౩౭॥ యావన్తో వనస్పతయః । అస్యాం పృథివ్యామధి । సర్వాస్తాః । యావన్తో గ్రామ్యాః పశవస్సర్వే । ఆరణ్యాశ్చయే । సర్వాస్తాః । యే ద్విపాద

శ్చతుష్పాదః । అపాద ఉదరసర్పిణః । సర్వాస్తాః । యావదాఞ్జనముచ్యతే ॥౩౮॥ దేవత్రా యచ్చ మానుషమ్ । సర్వాస్తాః । యావత్కృష్ణాయసగ్ం సర్వమ్ । దేవత్రా యచ్చ మానుషమ్ । సర్వాస్తాః । యావల్లోహాయసగ్ం సర్వమ్ । దేవత్రా యచ్చ మానుషమ్ । సర్వాస్తాః । సర్వగ్ం సీసగ్ం సర్వ త్రపు । దేవత్రా యచ్చ మానుషమ్ ॥౩౯॥ సర్వాస్తాః । సర్వగ్ం హిరణ్యగ్ం రజతమ్ । దేవత్రా యచ్చ మానుషమ్ । సర్వాస్తాః । సర్వగ్ం సువర్ణగ్ం హరితమ్ । దేవత్రా యచ్చ మానుషమ్ । సర్వాస్తా ఇష్టకాః కృత్వా । ఉప కామదుఘా దధే। తేన ర్ షిణా తేన బ్రహ్మణా । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౪౦॥

భూమేరధి విష్ఠితాః పృథివీమనుసర్వాస్తా ఉచ్యతే మానుషగ్ం సీద ॥౬॥

యచ్చ స్త్రియః పాగ్ంసవ ఉషాస్సికతాశ్శర్కరా అశ్మానో వీరుధ ఓషధీర్వనస్పతయో గ్రామ్యా యే ద్విపాదో యావదాఞ్జనం యావత్కృష్ణాయసగ్ం లోహాయసగ్ం సీసగ్ం హిరణ్యగ్ం సువర్ణగ్ం హరితమష్టాదశ ॥

సర్వా దిశో దిక్షు । యచ్చాన్తర్భూతం ప్రతిష్ఠితమ్ । సర్వాస్తా ఇష్టకాః కృత్వా । ఉప కామదుఘా దధే । తేన ర్షిణా తేన బ్రహ్మణా । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద । అన్తరిక్షఞ్చ కేవలమ్ । యచ్చాస్మిన్నన్తరాహితమ్ । సర్వాస్తాః । ఆన్తరిక్ష్యశ్చ యాః ప్రజాః ॥౪౧॥ గన్ధర్వాప్సరసశ్చయే । సర్వాస్తాః । సర్వానుదారాన్థ్సలిలాన్। అన్తరిక్షే ప్రతిష్ఠితాన్। సర్వాస్తాః। సర్వానుదారాన్థ్సలిలాన్ । స్థావరాః ప్రోష్యాశ్చ యే । సర్వాస్తాః । సర్వాన్ధునిగ్ం సర్వాన్ధ్వగ్ంసాన్ । హిమో యచ్చ శీయతే ॥౪౨॥ సర్వాస్తాః । సర్వాన్మరీచీన్ వితతాన్। నీహారో యచ్చ శీయతే । సర్వాస్తాః । సర్వా విద్యుత స్సర్వాన్థ్స నయిత్నూన్ । హ్రాదునీ ర్యచ్చ శీయతే । సర్వాస్తాః। సర్వాస్స్రవన్తీస్సరితః। సర్వమప్సుచరఞ్చయత్ । సర్వాస్తాః ॥౪౩॥ యాశ్చ

కూప్యా యాశ్చ నాద్యాస్సముద్రియాః । యాశ్చ వైశన్తీరుత ప్రాసచీర్యాః । సర్వాస్తాః । యే చోత్తిష్ఠన్తి జీమూతాః । యాశ్చ వర్షన్తి వృష్టయః । సర్వాస్తాః । తపస్తేజ ఆకాశమ్ । యచ్చాకాశే ప్రతిష్ఠితమ్ । సర్వాస్తాః । వాయుం వయాగ్ంసి సర్వాణి ॥౪౪॥ అన్తరిక్షచరఞ్చ యత్ । సర్వాస్తాః । అగ్నిగ్ం సూర్యఞ్చన్ద్రమ్ । మిత్రం వరుణం భగమ్ । సర్వాస్తాః । సత్యగ్గ్ శ్రద్ధాన్తపో దమమ్ । నామ రూపఞ్చ భూతానామ్ । సర్వాస్తా ఇష్టకాః కృత్వా । ఉప కామదుఘా దధే । తేన ర్షిణా తేన బ్రహ్మణా । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౪౫॥ ప్రజా హిమో యచ్చ శీయతే సర్వాస్తాస్సర్వాణి బ్రహ్మణైకఞ్చ ॥౭॥

దిశోఽ న్తరిక్షమాన్తరిక్ష్య ఉదారానుదారాన్ధని మ్మరీచీన్ విద్యుత్రస్రవ న్తీర్యాశ్చయే చతపో వాయుమగ్నిగ్ం సత్యం పఞ్చదశ॥

సర్వాన్దివగ్ం సర్వాన్దేవాన్దివి । యచ్చాన్తర్భూతం ప్రతిష్ఠితమ్ । సర్వాస్తా ఇష్టకాః కృత్వా । ఉప కామదుఘా దధే । తేనర్షిణా తేన బ్రహ్మణా । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద । యావతీస్తారకాస్సర్వాః । వితతా రోచనే దివి । సర్వాస్తాః । ఋచోయజూగ్ంషి సామాని ॥౪౬॥ అథర్వాఙ్గిరసశ్చ యే । సర్వాస్తాః । ఇతిహాసపురాణఞ్చ । సర్పదేవజనాశ్చయే । సర్వాస్తాః । యేచ లోకాయేచాలోకాః । అన్తర్భూతం ప్రతిష్ఠితమ్ । సర్వాస్తాః । యచ్చ బ్రహ్మయచ్చాబ్రహ్మ । అన్త ర్బ్రహ్మన్ప్రతిష్ఠితమ్ ॥౪౭॥ సర్వాస్తాః । అహోరాత్రాణి సర్వాణి । అర్ధమాసాగ్శ్చ కేవలాన్ । సర్వాస్తాః । సర్వానృతూన్థ్సర్వాన్మాసాన్ । సంవథ్సరఞ్చ కేవలమ్ । సర్వాస్తాః । సర్వం భూతగ్ం సర్వం భవ్యమ్ । యచ్చాతోఽ ధి భవిష్యతి । సర్వాస్తా ఇష్టకాః కృత్వా । ఉప కామదుఘా దధే । తే నర్షిణా తేన బ్రహ్మణా । తయా దేవతయాఽఙ్గిరస్వద్ధ్రువా సీద ॥౪౮॥

సామాని బ్రహ్మన్ప్రతిష్ఠిత జ్కృత్వా త్రీణి చ ॥౮॥

దివన్తారకా ఋచ ఇతిహాసపురాణఞ్చ యే చ యచ్చాహో రాత్రాణ్యృతూన్భూతన్నవ ॥

ఋచాం ప్రాచీ మహతీ దిగుచ్యతే। దక్షిణామాహుర్యజుషామపారామ్। అథర్వణామఙ్గిరసాం ప్రతీచీ। సామ్నాముదీచీ మహతీ దిగుచ్యతే। ఋగ్భిః పూర్వాహ్ణే దివి దేవ ఈయతే। యజుర్వేదే తిష్ఠతి మధ్యే అహ్నః। సామవేదేనాస్తమయే మహీయతే। వేదైరశూన్యస్త్రిభిరేతి సూర్యః। ఋగ్భ్యో జాతాగ్ం సర్వశో మూర్తి మాహుః। సర్వాగతిర్యాజుషీ హైవ శశ్వత్ ॥౯॥ సర్వం తేజస్సామ రూప్యగ్ంహ శశ్వత్। సర్వగ్ం హేదం బ్రహ్మణా హైవ సృష్టమ్। ఋగ్భ్యో జాతం వైశ్యం వర్ణమాహుః। యజుర్వేదక్షత్రియస్యాహుర్యోనిమ్। సామవేదో బ్రాహ్మణానాం ప్రసూతిః। పూర్వే పూర్వేభ్యో వచ ఏతదూచుః। ఆదర్శమగ్నిఞ్చిన్వానాః। పూర్వే విశ్వసృజోఽమృతాః। శతం వర్షసహస్రాణి। దీక్షితాస్సత్రమాసత ॥౧౦॥ తప ఆసీద్గృహపతిః। బ్రహ్మ బ్రహ్మాభవథ్స్వయమ్। సత్యగ్ం హహోతైషామాసీత్। యద్విశ్వసృజ ఆసత। అమృతమేభ్య ఉదగాయత్। సహస్రం పరివథ్సరాన్। భూతగ్ం హ ప్రస్తోతైషామాసీత్। భవిష్యత్ప్రతి చాహరత్। ప్రాణో అధ్వర్యు రభవత్। ఇదగ్ం సర్వగ్ం సిషాసతామ్ ॥౧౧॥ అపా నో విద్వానావృతః। ప్రతి ప్రాతిష్ఠదధ్వరే। ఆర్తవాఉపగాతారః। సదస్యా ఋతవోఽభవన్। అర్ధమాసాశ్చమాసాశ్చ। చమసాధ్వర్యవోఽభవన్। అశగ్ంసద్బ్రహ్మణస్తేజః। అచ్ఛావాకోఽభవద్యశః। ఋతమేషాం ప్రశాస్తాఽఽసీత్। యద్విశ్వసృజ ఆసత ॥౧౨॥ ఊర్గ్రాజాన ముదవహత్। ధ్రువగోపస్స హోఽభవత్। ఓజోభ్యష్టాద్గ్రావణ్ణః। యద్విశ్వసృజ ఆసత। అపచితిః పోత్రీయామయజత్। నేష్ట్రీయామ యజత్త్విషిః। ఆగ్నీద్ధ్రాద్విదుషీ

సత్యమ్। శ్రద్ధా హైవాయజత్ధ్వర్యమ్। ఇరా పత్నీ విశ్వసృజామ్। ఆకూతిరపినద్ధవిః ॥౧౩॥ ఇధ్మగ్ం హ క్షుచ్చైభ్య ఉగ్రే । తృష్ణా చావహతాముభే । వాగేషాగ్ం సుబ్రహ్మణ్యాఽఽసీత్ । ఛన్దోయోగాన్ విజానతీ । కల్పతన్త్రాణి తన్వానాఽహాః । సగ్గ్‌స్థాశ్చ సర్వశః । అహోరాత్రే పశుపాల్యౌ । ముహూర్తాః ప్రేష్యా అభవన్న్ । మృత్యుస్తదభవద్ధాతా । శమితో గ్రోవిశాం పతిః ॥౧౪॥ విశ్వసృజః ప్రథమాస్సత్రమాసత । సహస్రసమం ప్రసుతే న యన్తః । తతో హ జజ్ఞే భువనస్య గోపాః । హిరణ్మయశ్శకునిర్బ్రహ్మనామ । యేన సూర్యస్తపతి తేజసేద్ధః । పితా పుత్రేణ పితృమాన్ యోనియౌనౌ । నావేదవిన్మనుతే తం బృహన్తమ్ । సర్వాను భుమాత్మానగ్ం సంపరాయే । ఏష నిత్యో మహిమా బ్రాహ్మణ్యస్య । న కర్మణా వర్ధతే నో కనీయాన్ ॥౧౫॥ తస్యైవాత్మా పద విత్తం విదిత్వా । న కర్మణా లిప్యతే పాపకేన । పఞ్చ పఞ్చా శతస్త్రివృత స్సంవత్సరాః । పఞ్చ పఞ్చా శతః పంచదశాఃపఞ్చ పఞ్చా శతస్సప్తదశాః । పఞ్చ పఞ్చాశత ఏకవిగ్ంశాః । విశ్వసృజాగ్ం సహస్ర సంవథ్సరమ్ । ఏతేన వై విశ్వసృజ ఇదం విశ్వమసృజన్త । యద్విశ్వమసృజన్త । తస్మాద్విశ్వసృజః । విశ్వమేనానను ప్రజాయతే । బ్రహ్మణస్సాయుజ్యగ్ం సలోకతాం యన్తి । ఏతాసామేవ దేవతానాగ్ం సాయుజ్యమ్ । సార్ష్టితాగ్ం సమానలోకతాం యన్తి । య ఏతదుపయన్తి । యే చైనత్ర్పాహుః । యేభ్యశ్చైనత్ర్పాహుః । ఓమ్ ॥౧౬॥

శశ్వదా సత సిషాసతామాసత హవిష్మతిః కనీయాన్తస్మా ద్విశ్వసృజోఽష్టా చ ॥౯॥

తుభ్యన్దేవేభ్యస్తపసా దేవేభ్యో బ్రహ్మ వై చతుర్హోతారో యచ్చామృతగ్ం సర్వా దిశో దిక్షు సర్వాన్దివమ్మృచాం ప్రాచీ నవ ॥౯॥

తుభ్యన్తపస్తా తా వా ఏతాః పఞ్చహిరణ్యన్దదాతి సర్వాదిశస్తప ఆసీద్గృహపతిష్టప్ఞ్చాశత్ ॥౫౬॥ తుభ్యమోమ్ ॥

హరిః ఓమ్ తత్సత్ ॥

॥శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు॥

⋆⋆⋆

ఆరుణకేతుకచయనమ్

అనువాకాః ౩౨. కాణ్డర్షిః. అరుణః.

హరిః ఓమ్.

౧ భద్రం కర్ణేభి శ్శృణుయామ దేవాః । భద్రం పశ్యేమాక్షభి ర్యజత్రాః । స్థిరై రఙ్గై స్తుష్టువాగ్ంస స్తనూభిః । వ్యశేమ దేవహితం య దాయుః । స్వస్తిన ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః । స్వస్తి నః పూషా విశ్వ వేదాః । స్వస్తి న స్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః । స్వస్తి నో బృహస్పతి ర్దధాతు ॥ ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః ॥

⋆⋆⋆

ప్రథమోఽనువాకః

– అబీష్టకాద్యుపధానమన్త్రాః –

౧ ఓమ్ ॥ భద్రం కర్ణేభిశ్శృణుయామ దేవాః । భద్రం పశ్యేమాక్షభి ర్యజత్రాః । స్థిరై రఙ్గై స్తుష్టువాగ్ంస స్తనూభిః । వ్యశేమ దేవ హితం య దాయుః । స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః । స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః । స్వస్తి న స్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః । స్వస్తి నో బృహస్పతి ర్ద ధాతు । ఆప మాపా మప స్సర్వాః । అస్మాదస్మా దితో ఽ ముతః ॥౧ ॥

౨ అగ్ని ర్వాయుశ్చ సూర్యశ్చ । సహ సంచస్కరర్ధియా । వాయ్వశ్వా రశ్మి
పతయః । మరీచ్యాత్మానో అద్రుహః । దేవీ ర్భువన సూవరీః । పుత్రవత్త్వాయ
మే సుత । మహానామ్ని ర్మహామానాః । మహసో మహసస్స్వః । దేవీః
పర్జన్యసూవరీః । పుత్రవత్త్వాయ మే సుత ॥ ౨ ॥

3 అపాశ్న్యుష్ణి మపారక్షః । అపాశ్న్యుష్ణి మపారఘమ్ । అపాఘ్రా మప
చావర్తిమ్ । అప దేవీ రితో హిత । వజ్రం దేవీ రజీతాగ్ంశ్చ । భువనం దేవ
సూవరీః । ఆదిత్యా నదితిం దేవీమ్ । యోనినోర్ధ్వముదీషత । శివా న శ్శన్తమా
భవన్తు । దివ్యా ఆప ఓషధయః । సుమృడీకా సరస్వతి । మా తే వ్యోమ
సందృశి ॥3॥

అముత స్సుతే షధయో ద్వేచ ॥౧॥

***

ద్వితీయోఽనువాకః

– ఇష్టకోపధానమన్త్రాః –

౧ స్మృతిః ప్రత్యక్ష మైతిహ్యమ్ । అనుమాన శ్చతుష్టయమ్ । ఏతై
రాదిత్యమణ్డలమ్ । సర్వైరేవ విధాస్యతే । సూర్యోమరీచి మా దత్తే ।
సర్వస్మాద్భువనాదధి । తస్యాః పాకవిశేషేణ । స్మృతం కాలవిశేషణమ్ ।
నదీవప్రభవా త్కాచిత్ । అక్షయ్యా త్స్యన్దతే యథా ॥ ౪ ॥

౨ తాం నద్యోఽభిసమాయన్తి । సోరుస్సతీ న నివర్తతే । ఏవం నానా

సముత్థానాః । కాలా స్సంవత్సరగ్గ్ శ్రితాః । అణుశశ్చ మహా శశ్చ । సర్వే సమవయన్త్రితమ్ । సత్తైస్సర్వై స్సమావిష్టః । ఊరుస్సన్న నివర్తతే । అధిసంవథ్సరం విద్యాత్ । త దేవ లక్షణే ॥౫ ॥

3 అణుభి శ్చ మహద్భిశ్చ । సమారూఢః ప్రదృశ్యతే । సంవథ్సరః ప్రత్యక్షేణ । నాధిసత్వః ప్రదృశ్యతే । పటరో విక్లిధఃపిఙ్గః । ఏత ద్వరుణలక్షణమ్ । యత్రైత దుపదృశ్యతే । సహస్రం తత్ర నీయతే । ఏకగ్ం హి శిరో నానాముఖే । కృథ్స్నం త దృతులక్షణమ్ ॥ ౬ ॥

౪ ఉభయత స్స ప్తేన్ద్రియాణి । జల్పితం త్వేవ దిహ్యతే । శుక్లకృష్ణే సంవథ్సరస్య । దక్షిణవామయోః పార్శ్వయోః । తస్యైషా భవతి । శుక్రం తే అన్యద్యజతం తే అన్యత్ । విషురూపే అహనీ ద్యౌరివాసి । విశ్వా హి మాయా అవసి స్వధా వః । భద్రా తే పూషన్నిహరాతి రస్త్వితి । నాత్ర భువనమ్ । న పూషా । న పశవః । నాదిత్యస్సంవథ్సర ఏవ ప్రత్యక్షేణ ప్రియతమం విద్యాత్ । ఏత ద్వై సంవథ్సరస్య ప్రియతమగ్ం రూపమ్ । యో ఽస్య మహానర్థ ఉత్పథ్స్యమానో భవతి । ఇదం పుణ్యం కురుష్వేతి । తమాహరణం దద్యాత్ ॥ ౭ ॥

యథా, లక్షణ, ఋతులక్షణం, భువనగ్ం, సప్తచ ॥ ౨ ॥

☆☆☆

తృతీయో ఽనువాకః

– ఇష్టకోపధానమన్త్రాః

౧ సాకంజానాగ్ం సప్తథ మాహు రేకజమ్ । షడుద్యమా ఋషయో

దేవజా ఇతి । తేషా మిష్టాని విహితాని ధామశః । స్థాత్రే రే జన్తే వికృతాని
రూపశః । కోను మర్త్యా అమిథితః । సఖా సఖాయమబ్రవీత్ । జహాకో
అస్మదీషతే । యస్తిత్యాజ సఖివిదగ్ం సఖాయమ్। న తస్య వాచ్యపి భాగో అస్తి
। యదీగ్ం శృణోత్యలకగ్ం శృణోతి ॥ ౮ ॥

౨ న హి ప్రవేద సుకృతస్య పన్థామితి । ఋతుర్ ఋతునా నుద్యమానః ।
విననాదాభిధావః । షష్టిశ్చ త్రిగ్ంశకా వల్గాః । శుక్లకృష్ణౌ చ షాష్టికౌ ।
సారాగవస్త్రై ర్జరదక్షః । వసన్తో వసుభిస్సహ । సంవత్సరస్య సవితుః । ప్రైషకృ
త్ప్రథమ స్స్మృతః । అమూ నాదయతే త్యన్యాః ॥౯ ॥

3 అమూగ్ం శ్చ పరిరక్షతః । ఏతా వాచః ప్రయుజ్యన్తే । యత్రైత దుపదృశ్యతే ।
ఏత దేవ విజానీయాత్ । ప్రమాణం కాలపర్యయే । విశేషణం తు వక్ష్యామః
। ఋతూనాం తన్నిబోధత । శుక్లవాసా రుద్రగణః । గ్రీష్మేణావర్తతే సహ ।
నిజహ న్పృథివీగ్ం సర్వామ్ ॥౧౦ ॥

౪ జ్యోతిషా ఉ ప్రతిఖ్యేనసః । విశ్వరూపాణి వాసాగ్ంసి । ఆదిత్యానాం
నిబోధత । సంవత్సరీణం కర్మ ఫలమ్ । వర్షాభి ర్దదతాగ్ం సహ । అదుః
ఖో దుఃఖచక్షురివ । తద్మా పీత ఇవ దృశ్యతే । శీతేనావ్యథయన్నివ । రురుదక్ష
ఇవ దృశ్యతే । హ్లాదయతే జ్వలత శ్చైవ । శామ్యత శ్చాస్య చక్షుషీ । యా వై
ప్రజా భ్రగ్గ్ంశ్యన్తే । సంవత్సరా త్తా భ్రగ్గ్శ్యన్తే । యాః ప్రతితిష్ఠన్తి । సంవత్సరే
తాః ప్రతితిష్ఠన్తి । వర్షాభ్య ఇత్యర్థః ॥౧౧ ॥

శృణోత్యన్యాన్ సర్వా మేవ షట్చ ॥3॥

☆☆☆

చతుర్థోఽనువాకః

– ఋతుమతీష్టకోపధానమంత్రాః – తద్బ్రాహ్మణఞ్చ –

౧ అక్షిదుఃఖోత్థితస్యైవ । విప్రసన్నేకనీనికే । ఆఙ్క్తేచాద్గణం నాస్తి । ఋభూణాం త న్నిబోధత । కనకాభాని వాసాగ్ంసి । అహతాని నిబోధత । అన్న మశ్నీత మృజ్మీత । అహం వో జీవనప్రదః । ఏతా వాచః ప్రయుజ్యన్తే । శరద్యత్రోప దృశ్యతే ॥ ౧౨ ॥

౨ అభిధూన్వన్తోఽభిఘ్నన్త ఇవ । వాతవన్తో మరుద్గణాః । అముతో జేతు మిషుముఖ మివ । సన్నద్ధా స్సహదదృశే హ । అపధ్వస్తై ర్వస్తివర్ణైరివ । విశిఖాసః కపర్దినః । అక్రుద్ధస్య యోత్స్యమానస్య । క్రుద్ధస్యేవ లోహినీ । హేమత శ్చక్షుషీ విద్యాత్ । అక్ష్ణయోః క్షిపణోరివ ॥౧౩ ॥

3 దుర్భిక్షం దేవలోకేషు । మనూనా ముదకం గృహే । ఏతావాచః ప్రవదన్తీః । వైద్యుతో యాన్తి శైశిరీః । తా అగ్నిః పవమానా అన్వైక్షత । ఇహ జీవికా మపరిపశ్యన్ । తస్యైషా భవతి । ఇహేహ వస్స్వతపసః । మరుత స్సూర్యత్వచః । శర్మసప్రథా ఆవృణే ॥౧౪ ॥

దృశ్యత ఇవాఽవృణె ॥౪ ॥

☆☆☆

పఞ్చమోఽనువాకః

– మదన్తీష్టకోపధానమన్త్రాః – తద్బ్రాహ్మణఞ్చ –

౧ అతితామ్రాణి వాసాగ్ంసి । అష్టివజ్రి శతఘ్ని చ । విశ్వేదేవా విప్రహరన్తి ।

అగ్నిజిహ్వా అసశ్చత । నైవ దేవో న మర్త్యః । నరాజా వరుణో విభుః । నాగ్ని ర్నేన్ద్రో న పవమానః । మాతృ క్కచ్చ న విద్యతే । దివ్యస్యైకా ధను రార్త్నిః । పృథివ్యా మపరాశ్రితా ॥ ౧౫॥

౨ తస్యేన్ద్రో వమ్రిరూపేణ । ధను ర్జ్యా మచ్ఛిన త్స్వయమ్ । తది న్ద్రధను రిత్యజ్యమ్ । అభ్రవర్ణేషు చక్షతే । ఏత దేవ శంయోర్బార్హస్పత్యస్య । ఏతద్రుద్రస్య ధనుః । రుద్రస్య త్వేవ ధనురార్త్నిః । శిర ఉత్పిపేష । స ప్రవర్గ్యోఽభవత్ । తస్మాద్య స్స ప్రవర్గ్యేణ యజ్ఞేన యజతే । రుద్రస్య స శిరః ప్రతిదధాతి । నైనగ్ం రుద్ర ఆరుకో భవతి । య ఏవం వేద ॥ ౧౬ ॥

శ్రితా యజతే త్రీణి చ ॥ ౫ ॥

☆☆☆

షష్ఠోఽనువాకః

– ఋతుమణ్డలద్రష్టవతీష్టకోపధానమన్త్రాః – తద్బ్రాహ్మణఞ్చ –

౧ అత్యూర్ధ్వాక్షో ఽతిరశ్చాత్ । శిశిరః ప్రదృశ్యతే । నైవరూపం న వాసాగ్ంసి । న చక్షుః ప్రతి దృశ్యతే । అన్యోన్యం తు న హిగ్గ్ంస్రాతః । సత స్త ద్దేవలక్షణమ్ । లోహితోక్షి శారశీర్ష్ణిః । సూర్యస్యోదయనం ప్రతి । త్వం కరోషి న్యఞ్జలికామ్ । త్వం కరోషి నిజానుకామ్ ॥ ౧౭ ॥

౨ నిజానుకామే న్యఞ్జలికా । అమీ వాచ ముపాసతా మితి । తస్మై సర్వ ఋతవో నమన్తే । మర్యాదాకరత్వా త్ప్రపు రోధామ్। బ్రాహ్మణ ఆప్నోతి । య ఏవం వేద । స ఖలు సంవత్సర ఏతై స్సేనానీభి స్సహ । ఇన్ద్రాయ సర్వా

న్కామా నభివహతి । స ద్రప్సః । తస్యైషా భవతి ॥ ౧౮ ॥

3 అవద్రప్సో అగ్ంశుమతీ మతిష్ఠత్ । ఇయానః కృష్ణో దశభిస్సహస్రైః ।
ఆవర్త మిన్ద్ర శ్శచ్యా ధమన్తమ్ । ఉపస్నుహి తం నృమణా మథద్రా మితి ।
ఏతయైవేన్ద్ర స్సలావృక్యా సహ । అసురా న్పరివృశ్చతి । పృథివ్యగ్ంశుమతీ ।
తా మన్వవస్థిత స్సంవత్సరో దివం చ । నైవం విదుషాఽఽచార్యాన్తేవాసినౌ ।
అన్యోఽన్యస్మై ద్రుహ్యేతామ్ । యోద్రుహ్యతి । భ్రశ్యతే స్వర్గా ల్లోకాత్ ।
ఇత్యృతుమణ్డలాని । సూర్యమణ్డలాన్యాఖ్యాయికాః । అతఊర్ధ్వగ్ం సని
ర్వచనాః ॥౧౯॥

నిజానుకాం భవతి ద్రుహ్యేతాం పఞ్చ చ ॥ ౬ ॥

☆☆☆

సప్తమోఽనువాకః

–ఆరోగేష్టకోపధానమన్త్రాః – సబ్రాహ్మణాః –

౧ ఆరోగో భ్రాజః పటరః పతఙ్గః । స్వర్ణరో జ్యోతిషీమాన్ విభాసః । తే
అస్మై సర్వేదివ మాతపన్తి । ఊర్జం దుహానా అనపస్ఫురన్త ఇతి ।
కశ్యపోఽష్టమః । స మహామేరుం న జహాతి । తస్యైషా భవతి । య త్తే
శిల్పం కశ్యప రోచనావత్ । ఇన్ద్రియావ త్పుష్కలం చిత్రభాను । యస్మి న్త్సూర్యా
అర్పితా స్సప్తసాకమ్ ॥ ౨౦ ॥

౨ తస్మి న్రాజాన మధి విశ్రయేమ మితి । తే అస్మై సర్వే కశ్యపా జ్జ్యోతిర్ల
భన్తే । తాన్త్సోమః కశ్యపా దధినిర్ధమతి । భ్రస్తాకర్మకృదివైవమ్ । ప్రాణో

జీవానీన్ద్రియజీవాని । సప్తశీర్షణ్యాః ప్రాణాః । సూర్యా ఇత్యాచార్యాః । అపశ్య మహ మేతా న్థ్సప్త సూర్యానితి । పఞ్చకర్ణో వాత్స్యాయనః । సప్తకర్ణ శ్చ ప్లాక్షిః ॥౨౧॥

౩ ఆనుశ్రవిక ఏవ నౌ కశ్యప ఇతి । ఉభౌ వేదయితే । న హి శేకుమివ మహామేరుం గన్తుమ్ । అపశ్య మహ మేత త్సూర్యమణ్డలం పరివర్తమానమ్ । గార్గ్యఃప్రాణత్రాతః । గచ్ఛన్త మహామేరుమ్ । ఏకం చాజహతమ్ । భ్రాజపటరపతఙ్గా నిహనే । తిష్ఠ న్నాతపన్తి । తస్మా దిహ తప్త్రితపాః ॥౨౨॥

౪ అముత్రేతరే । తస్మా దిహాతప్త్రితపాః । తేషా మేషా భవతి । సప్తసూర్యా దివ మనుప్రవిష్టాః । తా నన్వేతి పథిభి ర్దక్షిణావాన్ । తే అస్మై సర్వే ఘృత మాతపన్తి । ఊర్జం దుహానా అనపస్ఫురన్త ఇతి । సప్తర్త్విజస్సూర్యా ఇత్యాచార్యాః । తేషామేషా భవతి । సప్తదిశో నానా సూర్యాః ॥ ౨౩ ॥

౫ సప్తహోతార ఋత్విజః । దేవా ఆదిత్యా యేసప్త । తేభి స్సోమాభీ రక్షణ ఇతి । త దప్యామ్నాయః । దిగ్భ్రాజ ఋతూ న్కరోతి । ఏతయైవాఽవృతాఽసహస్రసూర్యతాయా ఇతి వైశమ్పాయనః । తస్యైషా భవతి । య ద్ద్యావ ఇన్ద్రతే శతగ్ం శతం భూమీః । ఉత స్యుః । నత్వావజ్రి న్థ్సహస్రగ్ం సూర్యాః ॥ ౨౪ ॥

౬ అను న జాత మష్ట రోదసీ ఇతి । నానాలిఙ్గత్వా దృతూనాం నానాసూర్యత్వమ్ । అష్టౌతు వ్యవసితా ఇతి । సూర్యమణ్డలాన్యష్టాత ఊర్ధ్వమ్ । తేషా మేషా భవతి । చిత్రం దేవానా ముదగా దనీకమ్ । చక్షుర్మిత్రస్య

వరుణస్యాగ్నేః । ఆప్రా ద్యావాపృథివీ అన్తరిక్షమ్ । సూర్య ఆత్మా జగత స్తస్థుష శ్చేతి ॥౨౫ ॥

సాకం, ప్లాక్షి, స్తప్తితపా, నానా సూర్యా, స్సూర్యా, నవ చ ॥౭ ॥

☆☆☆

అష్టమోஉనువాకః

సంవాద, వైష్ణవీ, మృత్యుమతీ, నిరయవతీత్యాదీష్టకోపధానమన్త్రాః – సబ్రాహ్మణాః

౧ క్వేద మభ్రం నివిశతే । క్వాయగ్ంసంవత్సరో మిథః । క్వాహః క్వేయం దేవ రాత్రీ । క్వమాసా ఋతవ శ్శ్రితాః । అర్ధమాసా ముహూర్తాః । నిమేషా స్తుటిభి స్సహ । క్వేమా ఆపో నివిశన్తే । యదీతోయాన్తి సంప్రతి । కాలా అప్సు నివిశన్తె । ఆప స్సూర్యేసమాహితాః ॥౨౬ ॥

౨ అభ్రాణ్యపః ప్రపద్యన్తే । విద్యుథ్సూ ర్యే సమాహితా । అనవర్ణే ఇమే భూమీ । ఇయం చాసౌ చ రోదసీ । కిగ్గంస్విదత్రాన్తరా భూతమ్ । యేనేమే విధృతే ఉభే । విష్ణునా విధృతే భూమీ । ఇతి వథ్సస్యవేదనా । ఇరావతీ ధేనుమతీ హి భూతమ్ । సూయవసినీ మనుషే దశస్యే ॥ ౨౭ ॥

3 వృష్టభ్నా ద్రోదసీ విష్ణ వే తే । దాధర్థ పృథివీ మభితో మయూఖైః । కిం త ద్విష్ణో ర్బల మాహుః । కా దీప్తిః కిం పరాయణమ్। ఏకో య ద్ధారయ ద్దేవః । రేజతీ రోదసీ ఉభే । వాతా ద్విష్ణో ర్బల మాహుః । అక్షరా ద్దీప్తి రుచ్యతే । త్రిపదా ద్ధారయ ద్దేవః । యద్విష్ణో రేక ముత్తమమ్ ॥ ౨౮ ॥

౪ అగ్నయో వాయవశ్చైవ । ఏత దస్య పరాయణమ్ । పృచ్ఛామి త్వా పరం

మృత్యుమ్ । అవమం మధ్యమం చతుమ్ । లోకం చ పుణ్యపాపానామ్ ।
ఏతత్పృచ్ఛామి సంప్రతి । అము మాహుః పరం మృత్యుమ్ । పవమానం తు
మధ్యమమ్ । అగ్ని రేవావమో మృత్యుః । చన్ద్రమా శ్చతు రుచ్యతే ॥౨౮॥

౫ అనాభోగాః పరం మృత్యుమ్ । పాపా స్సంయన్తి సర్వదా । ఆభోగా
స్త్వేవ సంయన్తి । యత్ర పుణ్యకృతో జనాః । తతో మధ్యమ మాయన్తి ।
చతు మగ్నిం చ సంప్రతి । పృచ్ఛామి త్వా పాపకృతః । యత్ర యాతయతే
యమః । త్వంన స్తద్బ్రహ్మ న్ప్రబ్రూహి । యది వేత్థాసతో గృహాన్ ॥ ౩౦ ॥

౬ కశ్యపా దుదితా స్సూర్యాః । పాపా న్నిర్ఘ్నన్తి సర్వదా । రోదస్యోరన్తర్దేశేషు ।
తత్ర న్యస్యన్తే వాసవైః । తేఽశరీరాః ప్రపద్యన్తే । యథా ఽపుణ్యస్య
కర్మణః । అపాణ్యపాదకేశాసః । తత్రతే ఽయోనిజా జనాః । మృత్వా పున
ర్మృత్యు మాపద్యన్తే । అద్యమానా స్స్వకర్మభిః ॥౩౧॥

౭ ఆశాతికాః క్రిమయ ఇవ । తతః పూయన్తే వాసవైః । అపైతం మృత్యుం
జయతి । య ఏవం వేద । సఖల్వైవంవి ద్బ్రాహ్మణః । దీర్ఘశ్రుత్తమో భవతి ।
కశ్యపస్యాతిథి స్సిద్ధగమన స్సిద్ధా గమనః । తస్యైషా భవతి । ఆ యస్మి న్త్సప్త
వాసవాః । రోహన్తి పూర్వ్యా రుహః ॥౩౨॥

౮ ఋషిర్ హ దీర్ఘశ్రుత్తమః । ఇన్ద్రస్య ఘర్మో అతిథిరితి । కశ్యపః పశ్యకో
భవతి । య త్సర్వం పరిపశ్యతీతి సౌక్ష్మ్యాత్ । అథాగ్నే రష్టపురుషస్య ।
తస్యైషా భవతి । అగ్నే నయ సుపథా రాయే అస్మాన్ । విశ్వాని దేవ
వయునాని విద్వాన్ । యుయోధ్యస్మ జ్జుహురాణ మేనః । భూయిష్ఠాం తే

నమఉక్తిం విధేమేతి ॥ 33 ॥

సమాహితా, దశస్యే, ఉత్తమ, ముచ్యతే, గృహా, స్త్స్వకర్మభిః, పూర్వ్యారుహ ఇతి ॥ ౮ ॥

☆☆☆

నవమోఽనువాకః

అగ్ని, వాయుగణ, రుద్రాణీగణ, గంధర్వగణేత్యాదీష్టకానా ముపధానమన్త్రాః – సబ్రాహ్మణాః.

౧ అగ్ని శ్చ జాతవేదా శ్చ। సహోజా అజిరాప్రభుః। వైశ్వానరో నర్యాపా శ్చ। పజ్క్తి రాధా శ్చ సప్తమః। విసర్పేవాష్టమోఽగ్నీనామ్। ఏతేఽష్టౌ వసవః క్షితా ఇతి। యథర్త్వేవాగ్నే రర్చి ర్వర్ణవిశేషాః। నీలార్చి శ్చ పీతకార్చి శ్చేతి। అథ వాయో రేకాదశపురుషస్యైకాదశస్త్రీకస్య। ప్రభ్రాజమానా వ్యవదాతాః ॥34॥

౨ యా శ్చ వాసుకివైద్యుతాః। రజతాః పరుషా శ్శ్యామాః। కపిలా అతిలోహితాః। ఊర్ధ్వా అవపతన్తా శ్చ। వైద్యుత ఇత్యేకాదశ। నైనం వైద్యుతో హినస్తి। య ఏవం వేద। సహోవాచ వ్యాసః పారాశర్యః। విద్యుద్వధ మేవాహంమృత్యు మైచ్ఛమితి। న త్వకామగ్ం హన్తి ॥ 35 ॥

3 య ఏవం వేద। అథ గన్ధర్వగణాః। స్వానభ్రాట్। అఙ్ఘారి ర్బంభారిః। హస్త స్సుహస్తః। కృశాను ర్విశ్వావసుః। మూర్ధన్వా న్సూర్యవర్చాః। కృతి రిత్యేకాదశ గన్ధర్వగణాః। దేవాశ్చ మహాదేవాః। రశ్మయ శ్చ దేవా గరగిరః ॥36 ॥

౪ నైనం గరోహిన్నస్తి । య ఏవం వేద । గౌరీ మిమాయ సలిలాని తక్షతీ । ఏకపదీ ద్విపదీ సా చతుష్పదీ । అష్టాపదీ నవపదీ బభూవుషీ । సహస్రాక్షరా పరమే వ్యోమ న్నితి । వాచో విశేషణమ్ । అథ నిగదవ్యాఖ్యాతాః । తా ననుక్రమిష్యామః । వరాహవస్స్వతపసః ॥౩౭॥

౫ విద్యున్మహసో ధూపయః । శ్వాపయో గృహమేధా శ్చేత్యేతే॥ యే చేమేఽశిమివిద్విషః । పర్జన్యా స్సప్త పృథివీ మభివర్షన్తి వృష్టిభిరితి । ఏతయైవ విభక్తివిపరీతాః । సప్తభి ర్వాతై రుదీరితాః । అమూన్లోకా నభివర్షన్తి । తేషా మేషా భవతి । సమాన మేత దుదకమ్ ॥౩౮॥

౬ ఉచ్చైత్యవచాహభిః । భూమిం పర్జన్యాజిన్వన్తి । దివం జిన్వన్త్యగ్నయ ఇతి । య దక్షరం భూతకృతమ్ । విశ్వేదేవా ఉపాసతే । మహర్షిమస్య గోప్తారమ్ । జమదగ్ని మకుర్వత । జమదగ్ని రాప్యాయతే । ఛన్దోభి శ్చతురు త్తరైః । రాజ్ఞ స్సోమస్య తృప్తాసః ॥ ౩౯ ॥

౭ బ్రహ్మణా వీర్యావతా । శివానః ప్రదిశో దిశః । తచ్ఛంయో రావృణీమహే । గాతుం యజ్ఞాయ । గాతుం యజ్ఞపతయే । దైవీస్స్వస్తి రస్తు నః । స్వస్తి ర్మానుషేభ్యః । ఊర్ధ్వం జిగాతు భేషజమ్ । శంనో అస్తుద్విపదే । శం చతుష్పదే । సోమపా 3 అసోమపా 3 ఇతి నిగద వ్యాఖ్యాతాః ॥ ౪౦ ॥

వృవదాతా, హన్తి, గరగిర, స్వతపస, ఉదకం, తృప్తాస, శ్చతుష్పద ఏకంచ ॥౬॥

☆☆☆

దశమోఽనువాకః

– సంయానీ, సంగ్రామేష్టకానా ముపధానమన్త్రాః సబ్రాహ్మణాః –

౧ సహస్రవృదియం భూమిః। పరం వ్యోమ సహస్రవృత్। అశ్వినా భుజ్యూ
నాసత్యా। విశ్వస్య జగతస్పతీ। జాయా భూమిః పతి ర్వ్యోమ। మిథునం తా
అతుర్యథుః। పుత్రో బృహస్పతీ రుద్రః। సరమా ఇతి స్త్రీపుమమ్। శుక్రం వా
మన్య ద్యజతం వా మన్యత్। విషురూపే అహనీ ద్యౌ రివ స్థః ॥౪౧॥

౨ విశ్వాహి మాయా అవథ స్వధావన్తౌ। భద్రావాం పూషణా విహ రాతి
రస్తు। వాసాత్యౌ చిత్రౌజగతో నిధానౌ। ద్యావాభూమీ చరథ స్సగ్ంసఖాయౌ।
తా వశ్వినా రాసభాశ్వా హవం మే। శుభస్పతీఆగతగ్ం సూర్యయా సహ।
త్యుగ్రో హ భుజ్యు మశ్వినోదమేఘే। రయిం న కశ్చి న్మమృవాం౨అవాహాః।
తమూహథు ర్నౌభి రాత్మ న్వతీభిః। అ న్తరిక్షప్రుద్భి రపోదకాభిః ॥ ౪౨ ॥

3 తిస్రః క్షప స్త్రిరహాఽతివ్రజద్భిః। నాసత్యా భుజ్యు మూహథుః పతఙ్గైః।
సముద్రస్య ధన్వ న్నార్ద్రస్య పారే। త్రిభీ రథై శ్శత పద్భి షడశ్వైః। సవితారం
వితన్వన్తమ్। అనుబధ్నాతి శామ్బరః। ఆపపూర్ షమ్బర శ్చైవ।
సవితాఽరేపసోఽభవత్। త్యగ్ం సుతృప్తం విదిత్వైవ। బహుసోమగిరం వశీ
॥ ౪3 ॥

౪ అన్వేతి తుగ్రో వక్రియాం తమ్। ఆయసూయా న్సోమతృప్సుషు। స
సఙ్గ్రామ స్తమోద్యో ఽత్యోతః। వాచోగాః పిపాతి తత్। స త ద్గోభి స్తవాఽత్యేత్యన్యే
। రక్షసాఽనన్వితాశ్చ యే। అన్వేతి పరివృత్యాస్తః। ఏవ మేతౌ స్థో అశ్వినా।

తే ఏతే ద్యుఃపృథివ్యోః । అహరహ ర్గర్భం దధాథే ॥౪౪॥

౫ తయో రేతౌ వత్సా వహోరాత్రే । పృథివ్యా అహః । దివో రాత్రిః । తా అవిసృష్టౌ । దమ్పతీ ఏవ భవతః । తయో రేతౌ వథ్సౌ । అగ్ని శ్చాదిత్య శ్చ । రాత్రే ర్వథ్సః । శ్వేత ఆదిత్యః । అహ్నోఽగ్నిః ॥౪౫॥

౬ తామ్రో అరుణః । తా అవిసృష్టౌ । దమ్పతీ ఏవ భవతః ।తయో రేతౌ వథ్సౌ । వృత్రశ్చవైద్యుత శ్చ । అగ్నేర్వృత్రః । వైద్యుత ఆదిత్యస్య । తా అవిసృష్టౌ । దమ్పతీ, ఏవ భవతః । తయో రేతౌ వథ్సౌ ॥ ౪౬ ॥

౭ ఉష్మా చ నీహార శ్చ । వృత్రస్యోష్మా । వైద్యుతస్య నీహారః । తౌ తా వేవ ప్రతిపద్యేతే । సేయగ్ం రాత్రీ గర్భిణీ పుత్త్రేణ సంవసతి । తస్యా వా ఏత దుల్బణమ్ । యద్రాత్రౌ రశ్మయః । యథా గోర్గర్భిణ్యా ఉల్బణమ్ । ఏవ మేతస్యా ఉల్బణమ్ । ప్రజయిష్ణుః ప్రజయా చ పశుభిశ్చ భవతి । య ఏవం వేద । ఏత ముద్యన్త మపియన్తం చేతి । ఆదిత్యః పుణ్యస్య వథ్సః । అథ పవిత్రాఙ్గిరసః ॥౪౭॥

స్థోఽపోదకాభి ర్వశీ దధాథే అగ్ని స్తయోరేతౌవథ్సౌ భవతి చత్వారిచ ॥౧౦॥

***

ఏకోదశోఽనువాకః

పవిత్రాంగిరస, శ్యావాశ్వ, వైశ్వదేవీ, ఆగ్నేయీత్యాదీష్టకానా ముపధానమంత్రాః – సబ్రాహ్మణాః.

౧ పవిత్రవన్తః పరివాజ మాసతే । పితైషాం ప్రత్నో అభిరక్షతి వ్రతమ్ ।

మహ స్సముద్రం వరుణ స్తిరోదధే । ధీరా ఇ చ్ఛేకు ర్ధరుణేష్వారభమ్ । పవిత్రం తే వితతం బ్రహ్మణస్పతే । ప్రభుర్గాత్రాణి పర్యేషి విశ్వతః । అతప్త తనూ ర్న త దామో అశ్నుతే । శృతాస ఇ ద్వహన్త స్త థ్సమాశత । బ్రహ్మ దేవానామ్ । అసత స్సద్యే తతక్షుః ॥ ౪౮ ॥

౨ ఋషయ స్సప్తాత్రి శ్చ యత్ । సర్వేఽత్రయో అగస్త్యశ్చ । నక్షత్రై శ్శంకృతో ఉవసన్ । అథ సవితు శ్శ్యావాశ్వస్యావర్తికామస్య । అమీ య ఋక్షా నిహితాస ఉచ్చా । నక్తం దదృశ్రే కుహచి ద్దివేయుః । అదబ్ధాని వరుణస్య వ్రతాని । విచాకశ చ్చన్ద్రమా నక్షత్ర మేతి । త థ్సవితు ర్వ రేణ్యమ్ । భర్గో దేవస్య ధీమహి ॥ ౪౯ ॥

౩ ధియో యో నః ప్రచోదయాత్ । త థ్సవితు ర్వృణీమహే । వయం దేవస్య భోజనమ్ । శ్రేష్ఠగ్ం సర్వధాతమమ్ । తురం భగస్య ధీమహి । అపాగూహత సవితా తృభీన్ । సర్వాన్దివో అన్ధసః । నక్తం తాన్యభవ న్దృశే । అస్థ్య స్థ్నా సమ్భవిష్యామః । నామ నామైవ నామ మే ॥ ౫౦ ॥

౪ నపుగ్ంసకం పుమాగ్ం స్త్ర్యస్మి । స్థావరోఽస్మ్యథ జఙ్గమః ।యజేఽయక్షి యష్టాహేచ । మయా భూతాన్యయక్షత । పశవో మమభూతాని । అనూబన్ధ్యోఽస్మ్యహం విభుః । స్త్రియ స్సతీః । తా ఉ మే పుగ్ంస ఆహుః । పశ్య దక్షణ్వాన్న విచేత దన్ధః । కవి ర్యః పుత్ర స్స ఇమా చికేత ॥ ౫౧ ॥

౫ య స్తా విజానా థ్సవితుఃపితా ఽసత్ । అన్ధో మణి మవిన్దత్ । త మనఙ్గులి రావయత్ । అగ్రీవః ప్రత్యముఞ్చత్ । త మజిహ్వా అసశ్చత ।

ఊర్ధ్వమూల మవాక్ఛాఖమ్ । వృక్షం యో వేద సంప్రతి । న స జాతు జన
శ్శ్రద్దధ్యాత్ । మృత్యు ర్మామారయాదితిః। హసితగ్ం రుదితం గీతమ్ ॥౫౨॥

౬ వీణా పణవలాసితమ్ । మృతం జీవం చ య త్కిఞ్చిత్ । అఙ్గాని స్నేవ
విద్ధి తత్ । అతృష్యగ్గ్ం స్తృష్యద్ధ్యాయత్ । అస్మాజ్జాతామే మిథూ చరన్ । పుత్రో
నిర్ ఋత్యా వై దేహః । అచేతా యశ్చ చేతనః । సతం మణి మవిన్దత్ ।
సోఽనఙ్గులి రావయత్ । సోఽగ్రీవః ప్రత్యముఞ్చత్ ॥౫౩॥

౭ సోఽజిహ్వో అసశ్చత । నైత మృషింవిదిత్వానగరం ప్రవిశేత్ । యది
ప్రవిశేత్ । మిథౌ చరిత్వా ప్రవిశేత్ । త త్సమ్భవస్య వ్రతమ్ । ఆ త మగ్నే
రథం తిష్ఠ । ఏకాశ్వ మేక యోజనమ్ । ఏక చక్ర మేక ధురమ్ । వాతధ్రాజిగతిం
విభో । నరిష్యతి న వ్యథ తే ॥౫౪॥

౮ నాస్యాక్షో యాతు సజ్జతి । యచ్ఛ్వేతా న్రోహితాగ్ం శ్చాగ్నేః । రథే
యుక్త్వాఽధితిష్ఠతి । ఏకయా చ దశభి శ్చ స్వభూతే । ద్వాభ్యా మిష్టయే
విగ్ంశతీ చ । తిసృభి శ్చ వహసే త్రిగ్ంశతా చ। నియుద్భి ర్వాయ విహ
తా విముఞ్చ ॥ ౫౫ ॥

తతక్షు, ర్ధీమహి, నామమే, చికేత, గీతం, ప్రత్యముఞ్చ, ద్వ్యథతే
సప్తచ ॥౧౧॥

***

ద్వాదశోఽనువాకః

– ఇంద్రాదిదేవతాస్తుతిసుబ్రహ్మణ్యాదీష్టకామంత్రాః – సబ్రాహ్మణాః

౧ ఆతనుష్వ ప్రతనుష్వ। ఉద్ధమాఽధమ సంధమ। ఆదిత్యే చన్ద్ర వర్ణానామ్। గర్భ మాధేహి యః పుమాన్। ఇత స్సిక్తగ్ం సూర్య గతమ్। చన్ద్రమసే రసం కృధి। వారాదం జనయాగ్రేఽగ్నిమ్। య ఏకో రుద్ర ఉచ్యతే। అసంఖ్యాతా స్సహస్రాణి। స్మర్యతే న చ దృశ్యతే॥ ౫౬॥

౨ ఏవ మేతం నిబోధత। ఆ మన్ద్రైరిన్ద్రహరిభిః। యాహి మయూరరోమభిః। మా త్వా కేచి న్నియేము రి న్న పాశినః। దధన్వేవ తా ఇహి। మా మన్ద్రై రిన్ద్ర హరిభిః। యామిమయూరరోమభిః। మా మా కేచి న్నియేము రి న్న పాశినః। నిధన్వేవ తాంఽ ఇమి। అణుభి శ్చ మహద్భి శ్చ॥ ౫౭॥

3 నిఘృష్వై రస మాయుతైః। కాలైర్ హరిత్వ మాపన్నైః। ఇన్ద్రాఽయాహి సహస్రయుక్। అగ్నిర్విభ్రాష్టివసనః। వాయుశ్శ్వేతసికద్రుకః। సంవథ్సరో విషూవర్ణైః। నిత్యా స్తేఽనుచరా స్తవ। సుబ్రహ్మణ్యోగ్ం సుబ్రహ్మణ్యోగ్ం సుబ్రహ్మణ్యోమ్। ఇన్ద్రాఽగచ్ఛ హరివ ఆగచ్ఛ మేధాతిథేః। మేష వృషణశ్వస్య మేనే॥ ౫౮॥

౪ గౌరావస్కన్ది న్నహల్యాయై జార। కౌశిక బ్రాహ్మణ గౌతమ బ్రువాణ। అరుణాశ్వా ఇహాఽగతాః। వసవః పృథివిక్షితః। అష్టౌదిగ్వాససో ఽగ్నయః। అగ్ని శ్చ జాతవేదా శ్చైత్యేతే। తామ్రాశ్వా స్తామ్రరథాః। తామ్రవర్ణా స్తథాఽసితాః। దణ్డహస్తాః ఖాదగ్దతః। ఇతో రుద్రాః పరాం గతాః॥౫౯॥

౫ ఉక్తగ్ం స్థానం ప్రమాణం చ పుర ఇత। బృహస్పతి శ్చ సవి తాచ। విశ్వరూపై రిహాగతామ్। రథేనోదకవర్త్మనా। అప్సుషా ఇతి త ద్ద్వయోః।

ఉక్తో వేషో వాసాగ్ంసి చ । కాలావయవానా మితః ప్రతీజ్యా । వాసాత్యా ఇత్యశ్వినోః । కో౽న్తరిక్షే శబ్దం కరోతీతి । వాసిష్ఠో రౌహిణో మీమాగ్ంసాం చక్రే । తస్యైషా భవతి । వా శ్రేవ విద్యు దితి । బ్రహ్మణ ఉదరణ మసి । బ్రహ్మణ ఉదీరణ మసి । బ్రహ్మణ ఆస్తరణ మసి । బ్రహ్మణ ఉపస్తరణ మసి ॥౬౦॥

దృశ్యతే చ మేనే పర్ాంగతాశ్చక్రే షట్చ ॥ ౧౨ ॥

⋆⋆⋆

త్రయోదశో౽నువాకః

– దిశ్యేష్టకోపధాన, హిరణ్యపురుషోపధానమంత్రాః సబ్రాహ్మణాః

౧ (అపక్రామతగర్భిణ్యః) అష్టయోనీ మష్టపుత్రామ్ । అష్టపత్నీమిమాం మహీమ్ । అహం వేద న మే మృత్యుః । న చామృత్యు రఘా౽హరత్ । అష్టయోన్యష్టపుత్రమ్ । అష్టప దిద మ న్తరిక్షమ్ । అహం వేద న మే మృత్యుః । న చామృత్యు రఘా౽హరత్ । అష్టయోనీ మష్ట పుత్రామ్ । అష్టపత్నీ మమూం దివమ్ ॥ ౬౧ ॥

౨ అహం వేద న మే మృత్యుః । న చామృత్యు రఘా౽హరత్ । సుత్రామాణం మహీమూషు । అదితి ర్ద్యౌ రదితి రన్తరిక్షమ్ । అదితి ర్మాతా స పితా స పుత్రః । విశ్వేదేవా అదితిః పఞ్చజనాః । అదితి ర్జాత మదితి ర్జనిత్వమ్ । అష్టౌ పుత్రాసో అదితేః । యే జాతా స్తన్వఃపరి । దేవాం౽ఉపప్రై థ్సప్తభిః ॥ ౬౨ ॥

3 పరామార్తాణ్డ మాస్యత్ । సప్తభిః పుత్త్రై రదితిః । ఉపప్రై త్పూర్వ్యం
యుగమ్ । ప్రజాయై మృత్యవే తత్ । పరామార్తాణ్డమా భర దితి । తా
ననుక్రమిష్యామః । మిత్రశ్చ వరుణ శ్చ । ధాతా చార్యమాచ । అగ్ంశశ్చభగశ్చ ।
ఇన్ద్ర శ్చ వివస్వాగ్ం శ్చేత్యేతే । హిరణ్యగర్భో హగ్ంస శ్శుచిషత్ । బ్రహ్మజజ్ఞానం
తదిత్పద మితి । గర్భః ప్రాజాపత్యః । అథపురుష స్స ప్తపురుషః ॥ ౬౩ ॥

అమూం దివగ్ం సప్తభి రేతే చత్వారిచ ॥౧౩॥

⋆⋆⋆

చతుర్దశోఽనువాకః.

– ఆదిత్యోపస్థానమన్త్రాః –

౧ (యథాస్థానం గర్భిణ్యః) యో ఽసౌ తప న్ను దేతి । స సర్వేషాం
భూతానాం ప్రాణానాదాయోదేతి । మామే ప్రజాయా మా పశూనామ్ । మా
మమప్రాణా నాదాయోదగాః । అసౌ యోఽస్త మేతి । స సర్వేషాం భూతానాం
ప్రాణా నాదాయా స్త మేతి । మాఽమే ప్రజా యా మాపశూనామ్ । మా
మమ ప్రాణా నాదాయా స్తం గాః । అసౌ య ఆపూర్యతి । స సర్వేషాం
భూతానాం ప్రాణై రాపూర్యతి ॥ ౬౪ ॥

౨ మా మే ప్రజాయా మా పశూనామ్ । మా మమ ప్రాణై రాపూరిష్ఠాః ।
అసౌ యోఽపక్షీయతి । స సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణై రపక్షీయతి । మా మే
ప్రజాయా మా పశూనామ్ । మా మమ ప్రాణై రపక్షేష్ఠాః । అమూని నక్షత్రాణి
। సర్వేషాం భూతా నాం ప్రాణై రప ప్రసర్పన్తి చోథ్సర్పన్తిచ । మా మే

ప్రజాయా మా పశూనామ్ । మా మమ ప్రాణై రపప్రసృపత మోత్సృపత ॥౬౫॥

3 ఇమే మాసా శ్చార్ధమాసా శ్చ । సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణై రపప్రసర్పన్తి చోత్సర్పన్తిచ । మా మేప్రజాయా మా పశూనామ్ । మా మమ ప్రాణై రప ప్రసృపత మోత్సృపత । ఇమ ఋతవః । సర్వే షాం భూతానాం ప్రాణైరప ప్రసర్పన్తిచోత్సర్పన్తిచ । మామేప్రజాయా మా పశూనామ్ । మామమ ప్రాణై రపప్రసృపత మోత్సృపత । అయగ్ం సంవత్సరః । సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణై రప ప్రసర్పతి చోత్సర్పతిచ ॥ ౬౬ ॥

౪ మా మే ప్రజాయా మా పశూనామ్ । మా మమ ప్రాణై రప ప్రసృప మోత్సృప । ఇద మహః । సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణై రప ప్రసర్పతి చోత్సర్పతిచ । మామే ప్రజాయా మా పశూనామ్ । మా మమ ప్రాణైరప ప్రసృప మోత్సృప । ఇయగ్ం రాత్రిః । సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణైరప ప్రసర్పతి చోత్సర్పతిచ । మామే ప్రజాయా మా పశూనామ్ । మా మమ ప్రాణై రపప్రసృప మోత్సృప । ఓం భూ ర్భువ స్సువః । ఏతద్వో మిథునం మానో మిథునగ్ం రీఢ్వమ్ ॥ ౬౭ ॥

ప్రాణై, రాపూర్యతి, మోత్సృపత, చోత్సర్పతిచ, మోత్సృప, ద్వేచ ॥ ౧౪ ॥

యోఽసౌ, షోడశా మూని ద్వాదశా, యం చతుర్దశ ॥

ఉదేత్య స్తమేత్యాపూర్యత్యపక్షీయత్యమూనినక్షత్రాణీమేమాసా ఇమఋతవోఽయగ్ం సంవత్సర ఇదమహ రియగ్ం రాత్రిర్దశ ॥

⋆⋆⋆

పంచదశోఽనువాకః

– ఆదిత్యేష్టకోపధానమంత్రాః – సబ్రాహ్మణాః –

౧ అథాదిత్యస్యాష్టపురుషస్య । వసూనా మాదిత్యానాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని ।
రుద్రాణా మాదిత్యానాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । ఆదిత్యానా మాదిత్యానాగ్ం
స్థానే స్వతేజసా భాని । సతాగ్ం సత్యానామ్ । ఆదిత్యానాగ్ంస్థానే స్వతేజసా
భాని । అభిధూన్వతా మభిఘ్నతామ్ । వాతవతాం మరుతామ్ । ఆదిత్యానాగ్ం
స్థానే స్వతేజసా భాని । ఋభూణా మాదిత్యానాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని ।
విశ్వేషాం దేవానామ్ । ఆదిత్యానాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । సంవథ్సరస్య
సవితుః । ఆదిత్యస్యస్థానే స్వతేజసా భాని । ఓం భూర్భువస్సువః। రశ్మయో వో
మిథునం మా నో మిథునగ్ం రీఢ్వమ్ ॥ ౬౮ ॥

ఋభూణా మాదిత్యానాగ్ం స్థానే స్వతేజసాభాని షట్చ ॥ ౧౫ ॥

☆☆☆

షోడశోఽనువాకః

– ఆరోగాదీష్టకానా ముపధానమంత్రాః – సబ్రాహ్మణాః

౧ ఆరోగస్య స్థానే స్వతేజసా భాని । భ్రాజస్య స్థానే స్వతేజసా భాని ।
పటరస్య స్థానే స్వతేజసా భాని । పతఙ్గస్య స్థానే స్వతేజసా భాని । స్వర్ణ రస్య
స్థానే స్వతేజసా భాని । జ్యోతిషీమతస్య స్థానే స్వతేజసా భాని । విభాసస్యస్థానే
స్వతేజసా భాని । కశ్యపస్యస్థానే స్వతేజసా భాని । ఓం భూ ర్భువ స్సువః । ఆపో
వో మిథునం మా నో మిథునగ్ం రీఢ్వమ్ ॥ ౬౯ ॥

ఆరోగస్య దశ ॥ ౧౯ ॥

⋆⋆⋆

సప్తదశోఽనువాకః

– సస్త్రీకవా యుగణేష్టకోపధానమంత్రాః –

౧ అథ వాయో రేకాదశ పురుషస్యైకాదశ స్త్రీకస్య । ప్రభ్రాజమానానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । వ్యవదాతానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । వాసుకి వైద్యుతానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । రజతానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । పరుషాణాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । శ్యామానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । కపిలానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । అతిలోహితానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । ఊర్ధ్వానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని ॥ ౨౦ ॥

౨ అవపతన్తానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । వైద్యుతానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । ప్రభ్రాజమానీనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । వ్యవదాతీనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । వాసుకి వైద్యుతీనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । రజతానాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । పరుషాణాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । శ్యామానాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । కపిలానాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । అతిలోహితీనాగ్ం

రు॒ద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతే॑జసా భా॒ని । ఊర్ధ్వానాగ్ం రు॒ద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతే॑జసా భా॒ని । అవపతన్తీనాగ్ం రు॒ద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతే॑జసా భా॒ని । వై॒ద్యుతీనాగ్ం రు॒ద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతే॑జసా భా॒ని । ఓం భూ ర్భు॒వ॑ స్సువః । రూపాణి వో మిథునం మానో మిథు॑నగ్ం రీ॒ధ్వమ్ ॥౭౧॥

ఊర్ధ్వానాగ్ం రు॒ద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతే॑జసా భా॒ న్యతిలోహితీనాగ్ం రు॒ద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతే॑జసా భా॒ని ప॑ఞ్చ చ ॥ ౧౭ ॥

☆☆☆

అష్టాదశోఽనువాకః.

– దిశ్యేష్ట (పురుషవదిష్ట) కోపధానమంత్రాః –

౧ అథా॑గ్నేరష్ట॑పురు॒షస్య । అగ్నేః పూర్వదిశ్యస్య స్థానే స్వతే॑జసా భా॒ని । జాతవేదస ఉపదిశ్యస్య స్థానే స్వతే॑జసా భా॒ని । సహోజసో దక్షిణదిశ్యస్య స్థానే స్వతే॑జసా భా॒ని । అజిరాప్రభవ ఉపదిశ్యస్య స్థానే స్వతే॑జసా భా॒ని । వై॒శ్వానరస్యా పరదిశ్యస్య స్థానే స్వతే॑జసా భా॒ని । నర్యాపస ఉపదిశ్యస్య స్థానే స్వతే॑జసా భా॒ని । పఙ్క్తిరాధస ఉదగ్ది శ్యస్య స్థానే స్వతే॑జసా భా॒ని । విసర్పిణ ఉపదిశ్యస్య స్థానే స్వతే॑జసా భా॒ని । ఓం భూ ర్భువ॒స్సు॑వః । దిశో వో మిథునం మానో మిథు॑నగ్ం రీ॒ధ్వమ్ ॥

స్వ॑రే॑కంచ ॥ ౧౮ ॥

ఏత ద్రశ్మయ ఆపో రూపాణి దిశః ప॑ఞ్చ ॥

☆☆☆

ఏకోనవింశోఽనువాకః

– నరకవత్యాదీష్టకోపధానమంత్రాః –

౧ దక్షిణపూర్వస్యాం దిశి విసర్పీ నరకః । తస్మాన్నః పరిపాహి । దక్షిణాపరస్యాం దిశ్యవిసర్పీ నరకః । తస్మాన్నః పరిపాహి । ఉత్తర పూర్వస్యాం దిశి విషాదీ నరకః । తస్మాన్నః పరిపాహి । ఉత్తరాపరస్యాం దిశ్యవిషాదీ నరకః । తస్మాన్నః పరిపాహి । ఆయస్మి, న్థ్సప్తవాసవా, ఇన్ద్రియాణి శతక్రత, విత్యేతే ॥౨౩॥

దక్షిణ పూర్వస్యాం, నవ ॥౧౯॥

☆☆☆

వింశోఽనువాకః

– దిశ్యే (అబీ)ష్టకోపధానమంత్రాః –

౧ ఇన్ద్రఘోషా వో వసుభిః పురస్తా దుపదధతామ్ । మనోజవసో వః పితృభి ర్దక్షిణత ఉపదధతామ్ । ప్రచేతావో రుద్రైః పశ్చాదుపదధతామ్ । విశ్వకర్మా వ ఆదిత్యైరు త్తరత ఉపదధతామ్ । త్వష్టా వో రూపై రుపరిష్టా దుపదధతామ్ । సంజ్ఞానం వః పశ్చా దితి । ఆది త్య స్సర్వో ఽగ్నిః పృథివ్యామ్ । వాయు రన్తరిక్షే । సూర్యో దివి । చన్ద్రమా దిక్షు । నక్షత్రాణి స్వలోకే । ఏవాహ్యేవ । ఏవాహ్యగ్నే । ఏవాహి వాయో । ఏవాహీన్ద్ర । ఏవాహి పూషన్ । ఏవాహిదేవాః ॥౮౪ ॥

దిక్షు సప్తచ ॥ ౨౦ ॥

☆☆☆

ఏకవింశోఽనువాకః

– అభీష్టకోపధానమంత్రాః –

౧ ఆప మా పా మప స్సర్వాః । అస్మా దస్మా దితో ఽముతః । అగ్నిర్వాయు

శ్చ సూర్య శ్చ । సహ సంచస్కరర్ధియా । వాయ్వశ్వా రశ్మి పతయః । మరీచ్యాత్మానో

అద్రుహః । దేవీ ర్భువనసూవరీః । పుత్రవత్త్వాయ మే సుత । మహోనామ్నీ

ర్మహోమానాః । మహసో మహస స్స్వః ॥ ౭౫ ॥

౨ దేవీః పర్జన్య సూవరీః । పుత్రవత్త్వాయ మే సుత । అపాశ్న్యుష్టి మపా–

రక్షః । అపాశ్న్యుష్ణి మపారఘమ్ । అపామ్రఘా మపచావర్తిమ్ । అపదేవీ రితో

హిత । వజ్రం దేవీ రజీతాగ్ం శ్చ । భువనం దేవసూవరీః । ఆదిత్యా నదితిం

దేవీమ్ । యోనినోర్ధ్వ ముదీషత ॥ ౭౬ ॥

3 భద్రం కర్ణేభి శ్శృణుయామ దేవాః । భద్రం పశ్యేమాక్షభి ర్యజత్రాః । స్థిరై

రఙ్గై స్తుష్టువాగ్ం స స్తనూభిః । వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః । స్వస్తి న

ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః । స్వస్తి నః పూషా వి శ్వవేదాః । స్వస్తి నస్తార్‌క్ష్యో అరిష్టనేమిః

। స్వస్తి నో బృహస్పతి ర్దధాతు । కేతవో అరుణాసశ్చ । ఋషయో వాతరశనాః

। ప్రతిష్ఠాగ్ం శతధా హి । సమాహితాసో ఽసహస్రధాయసమ్ । శివా న

శ్శన్తమా భవన్తు । దివ్యా ఆప ఓషధయః । సుమృడీకా సరస్వతి । మా తే

వ్యోమ సన్దృశి ॥ ౭౭ ॥

స్వ, రుదీషత, వాతరశనా, ష్షట్చ ॥ ౨౧ ॥

⋆⋆⋆

ద్వావింశోఽనువాకః.

– అభీష్టకబ్రాహ్మణమ్. –

౧ యోఽపాం పుష్పం వేద। పుష్పవా న్ప్రజావా న్పశుమాన్భవతి। చన్ద్రమా
వా అపాం పుష్పమ్। పుష్పవా న్ప్రజావా న్పశుమా న్భవతి। య ఏవం వేద।
యో ఽపా మాయతనం వేద। ఆయతనవా న్భవతి। అగ్ని ర్వా అపా
మాయతనమ్। ఆయతనవా న్భవతి। యోఽగ్నే రాయతనం వేద ॥౭౮॥

౨ ఆయతనవా న్భవతి। ఆపో వా అగ్నే రాయతనమ్। ఆయతనవా
న్భవతి। య ఏవం వేద। యోఽపా మాయతనం వేద। ఆయతనవా న్భవతి
। వాయు ర్వా అపా మాయతనమ్। ఆయతనవా న్భవతి। యో వాయో
రాయతనం వేద। ఆయతనవా న్భవతి ॥౭౯॥

౩ ఆపో వై వాయో రాయతనమ్। ఆయతనవా న్భవతి। య ఏవం వేద।
యో ఽపా మాయతనం వేద। ఆయతనవా న్భవతి। అసౌ వై తప న్నపా
మాయతనమ్। ఆయతనవా న్భవతి। యో ఽముష్య తపత ఆయతనం వేద
। ఆయతనవా న్భవతి। ఆపో వా అముష్య తపత ఆయతనమ్ ॥ ౮౦ ॥

౪ ఆయతనవా న్భవతి। య ఏవంవేద। యో ఽపా మాయతనం వేద।
ఆయతనవా న్భవతి। చన్ద్రమా వా అపా మాయతనమ్। ఆయతనవా న్భవతి
। యశ్చన్ద్రమస ఆయతనం వేద। ఆయతనవా న్భవతి। ఆపో వై చన్ద్రమస
ఆయతనమ్। ఆయతనవా న్భవతి ॥ ౮౧ ॥

౫ య ఏవం వేద। యో ఽపా మాయతనం వేద। ఆయతనవాన్భవతి।
నక్షత్రాణి వా అపా మాయతనమ్। ఆయతనవాన్భవతి। యో నక్షత్రాణా

మాయతనం వేద । ఆయతనవా న్భవతి । ఆపో వై నక్షత్రాణా మాయతనమ్ ।
ఆయతనవా న్భవతి । య ఏవం వేద॥౮౨ ॥

౬ యో ఽపా మాయతనం వేద ।ఆయతనవా న్భవతి । పర్జన్యో వా అపా
మాయతనమ్ । ఆయతనవా న్భవతి । యఃపర్జన్యస్యాఽఽయతనం వేద ।
ఆయతనవా న్భవతి । ఆపో వై పర్జన్యస్యాఽఽయతనమ్ । ఆయతనవాన్భవతి ।
య ఏవం వేద । యో ఽపామాయతనం వేద ॥౮౩॥

౭ ఆయతనవా న్భవతి । సంవత్సరో వా అపా మాయతనమ్ । ఆయతనవా
న్భవతి । య స్సంవత్సరస్యాఽఽయతనం వేద । ఆయతనవా న్భవతి । ఆపో
వై సంవత్సరస్యాఽఽయతనమ్ । ఆయతనవా న్భవతి । య ఏవం వేద ।
యోఽప్సు నావం ప్రతిష్ఠితాం వేద । ప్రత్యేవ తిష్ఠతి ॥ ౮౪ ॥

౮ ఇమే వై లోకా అప్సు ప్రతిష్ఠితాః । తదేషా ఽభ్యనూక్తా । అపాగ్ం రస
ముదయగ్ం సన్ । సూర్యే శుక్రగ్ం సమాభృతమ్ । అపాగ్ం రసస్య యో
రసః । తం వో గృహ్ణామ్యుత్తమ మితి । ఇమే వైలోకా అపాగ్ం రసః ।
తేఽముష్మి న్నాదిత్యే సమాభృతాః । జానుదఘ్నీ ముత్తరవేదీం ఖాత్వా ।
అపాం పూరయిత్వా గుల్ఫదఘ్నమ్ ॥ ౮౫ ॥

౯ పుష్కరపర్ణైః పుష్కరదణ్డైః పుష్కరైశ్చ సగ్గ్ స్తీర్య । తస్మిన్విహాయసే । అగ్నిం
ప్రణీయోప సమాధాయ । బ్రహ్మవాదినో వదన్తి । కస్మా త్ప్రణీతే ఽయ మగ్ని
శ్చీయతే । సా ప్రణీతేఽయ మప్సుహ్యాయం చీయతే । అసౌ భువనే
ఽప్యనాహితాగ్నిరేతాః । తమభిత ఏతా అబీష్టకా ఉపదధాతి ।

అగ్నిహోత్రేదర్శపూర్ణ మాసయోః । పశుబన్ధే చాతుర్మాస్యేషు ॥ ౮౬ ॥

౧౦ అథో ఆహుః । సర్వేషు యజ్ఞక్రతుష్వితి । ఏత ద్ధ స్మ వా ఆహుశ్శణ్డిలాః । క మగ్నిం చినుతే । సత్రియ మగ్నిం చిన్వానః । సంవథ్సరం ప్రత్యక్షేణ । క మగ్నిం చినుతే । సావిత్ర మగ్నిం చిన్వానః అము మాదిత్యం ప్రత్యక్షేణ । క మగ్నిం చినుతే ॥ ౮౭ ॥

౧౧ నాచికేత మగ్నిం చిన్వానః । ప్రాణా న్ప్రత్యక్షేణ । క మగ్నిం చినుతే । చాతుర్హోత్రియ మగ్నిం చిన్వానః । బ్రహ్మ ప్రత్యక్షేణ । క మగ్నిం చినుతే । వైశ్వసృజ మగ్నిం చిన్వానః । శరీరం ప్రత్యక్షేణ । క మగ్నిం చినుతే । ఉపానువాక్య మాశు మగ్నిం చిన్వానః ॥ ౮౮ ॥

౧౨ ఇమా న్లోకాన్ప్రత్యక్షేణ । క మగ్నిం చినుతే । ఇమ మారుణ కేతుక మగ్నిం చిన్వాన ఇతి । య ఏవాసౌ । ఇతశ్చాముత శ్చావ్యతీపాతీ । త మితి । యోఽగ్నేర్మిథూయా వేద । మిథునవాన్భవతి । ఆపో వా అగ్నేర్మిథూయాః । మిథునవా న్భవతి । య ఏవం వేద ॥౮౯ ॥।

వేద, భవత్యాయతనం, భవతి, వేద, వేద, తిష్ఠతి, గుల్ఫదఘ్నం, చాతుర్మాస్యేష్వ, ముమాదిత్యం ప్రత్యక్షేణ కమగ్నించినుత, ఉపానువాక్య మాశుమగ్నిం చిన్వానో, మిథూయా మిథునవా న్భవత్యేకంచ ॥ ౨౨ ॥

పుష్ప మగ్ని ర్వాయురసౌ వైతప ఇచ్చన్ద్రమా నక్షత్రాణి పర్జన్య స్సంవథ్సరో యోఽప్సునావ మేతద్ధస్మవై సత్రియగ్ం సంవథ్సరగ్ం సావిత్ర మముం

నాచికేతం ప్రాణాగ్ం శ్చాతుర్ హోత్రియం బ్రహ్మవైశ్వస్సృజగ్ం శరీర ముపానువాక్య మాశు మిమా న్లోకా నిమమారుణ కేతుక మగ్నిం చిన్వానో య ఏవాసౌ ॥

⋆⋆⋆

త్రయోవింశో௨నువాకః

– ఆరుణకేతుకాగ్నేః తజ్జలానాంచప్రశంసాబ్రాహ్మణమ్ –

౧ ఆపో వా ఇద మాస న్థలిల మేవ । సప్రజాపతి రేకః పుష్కరపర్ణే సమభవత్ । తస్యాన్తర్మనసి కామ స్సమవ ర్తత । ఇదగ్ం సృజేయ మితి । తస్మా ద్యత్పురుషో మనసా௨భిగచ్ఛతి । త ద్వాచా వదతి । త త్కర్మణా కరోతి । తదేషా௨భ్యనూక్తా । కామ స్తదగ్రే సమవర్తతాధి । మనసో రేతః ప్రథమం య దాసీత్ ॥ ౯౦ ॥

౨ సతో బన్ధు మసతి నిరవిన్దన్ । హృది ప్రతీష్యా కవయో మనీషేతి । ఉపైనం త దుపనమతి । యత్కా మో భవతి । య ఏవం వేద । స తపో௨తప్యత । స తప స్తప్త్వా । శరీర మధూనుత । తస్య యన్మాగ్ంస మాసీత్ । తతో ௨రుణాః కేతవో వాతరశనా ఋషయ ఉదతిష్ఠన్ ॥ ౯౧ ॥

౩ యే నఖాః । తే వైఖానసాః । యే వాలాః । తే వాలఖిల్యాః । యో రసః । సో௨పామ్ । అన్తరతః కూర్మం భూతగ్ం సర్పన్తమ్ । త మబ్రవీత్ । మమ వై త్వఙ్మాగ్ంసా । సమభూత్ ॥ ౯౨ ॥

౪ నేత్యబ్రవీత్ । పూర్వమేవాహ మిహాసమితి । తత్పురుషస్య పురుషత్వమ్ । స సహస్ర శీర్షా పురుషః । సహస్రాక్షస్సహ స్రసాత్ । భూత్వోదతిష్ఠత్ । త

మబ్రవీత్ । త్వం వై పూర్వగ్ం సమభూః । త్వ మిదం పూర్వః కురుష్వేతి । స ఇత ఆదాయాపః ॥ ౯౩ ॥

౫ అఞ్జలినా పురస్తా దుపాదధాత్ । ఏవా హ్యేవేతి । తత ఆదిత్య ఉదతిష్ఠత్ । సా ప్రాచీ దిక్ । అథాఽఽరుణః కేతుర్దక్షిణత ఉపాదధాత్ । ఏవాహ్యగ్న ఇతి । తతో వా అగ్ని రుదతిష్ఠత్ । సా దక్షిణా దిక్ । అథాఽఽరుణః కేతుః పశ్చా దుపాదధాత్ । ఏవాహి వాయో ఇతి ॥ ౯౪ ॥

౬ తతో వాయు రుదతిష్ఠత్ । సాప్రతీచీ దిక్ । అథాఽఽరుణః కేతు రుత్తరత ఉపాదధాత్ । ఏవాహీన్ద్రేతి । తతో వా ఇన్ద్ర ఉదతిష్ఠత్ । సోదీచీ దిక్ । అథాఽఽరుణః కేతు ర్మధ్య ఉపాదధాత్ । ఏవాహి పూషన్నితి । తతో వై పూషోదతిష్ఠత్ । సేయం దిక్ ॥౯౫ ॥

౭ అథాఽఽరుణః కేతు రుపరిష్టా దుపాదధాత్ । ఏవాహి దేవా ఇతి । తతో దేవమనుష్యాః పితరః । గన్ధర్వాప్సరస శ్చోదతిష్ఠన్ । సోర్ధ్వా దిక్ । యా విప్రుషో విపరాపతన్ । తాభ్యోఽసురా రక్షాగ్ంసి పిశాచాశ్చోదతిష్ఠన్ । తస్మా త్తే పరాభవన్ । విప్రుడ్భ్యో హి తే సమభవన్ । తదేషాఽభ్యనూక్తా ॥౯౬॥

౮ ఆపోహ యద్బృహతీ ర్గర్భమాయన్ । దక్షం దధానా జనయ న్తీ స్స్వయమ్భుమ్ । తత ఇమే ఽధ్యసృజ్య న్త సర్గాః । అద్భ్యోవా ఇదగ్ం సమభూత్ । తస్మా దిదగ్ం సర్వం బ్రహ్మ స్వయమ్భ్వితి । తస్మాదిదగ్ం సర్వగ్ం శిథిల మివాధ్రువ మివాభవత్ । ప్రజాపతి ర్వావ తత్ । ఆత్మనా ఽఽత్మానం విధాయ । తదేవానుప్రావిశత్ । తదేషా ఽభ్యనూక్తా ॥ ౯౭ ॥

౯ విధాయ లోకాన్ విధాయ భూతాని । విధాయ సర్వాః ప్రదిశో దిశ శ్చ ।
ప్రజాపతిః ప్రథమజా ఋతస్య । ఆత్మనా ఽఽత్మాన మభిసంవివేశేతి । సర్వ
మే వేద మాప్త్వా । సర్వ మవరుధ్య । తదేవానుప్రవిశతి । య ఏవం వేద ॥
౯౮ ॥

ఆసీ, దతిష్ఠ, న్నభూ, దపో, వాయోరితి, సేయం ది
గభ్యనూక్తాఽభ్యనూక్తాఽప్టౌచ ॥ ౨౩ ॥

☆☆☆

చతుర్వింశోఽనువాకః

అభీష్టకానాం అనుష్ఠానవి శేషాదివివరణం, అంతతః ఆరుణకేతుక బ్రాహ్మణం.

౧ చతుష్టయ్య ఆపో గృహ్ణాతి । చత్వారివా అపాగ్ం రూపాణి । మేఘో
విద్యుత్ । స్తనయిత్ను ర్వృష్టిః । తాన్యేవావరుద్ధే । ఆతపతి వర్ష్యా గృహ్ణాతి । తాః
పురస్తా దుపదధాతి । ఏ తా వై బ్రహ్మవర్చస్యా ఆపః । ముఖత ఏవ బ్రహ్మవర్చస
మవరుద్ధే । తస్మా న్ముఖతో బ్రహ్మవర్చసితరః ॥ ౯౯ ॥

౨ కూప్యా గృహ్ణాతి । తా దక్షిణత ఉపదధాతి । ఏ తా వై తేజస్వినీ రాపః
। తేజ ఏవాస్య దక్షిణతో దధాతి । తస్మాద్దక్షిణోఽర్ధ స్తేజస్వితరః । స్థావరా
గృహ్ణాతి । తాః పశ్చా దుపదధాతి । ప్రతిష్ఠితా వై స్థావరాః । పశ్చా దేవ
ప్రతితిష్ఠతి । వహన్తీర్గృహ్ణాతి ॥ ౧౦౦ ॥

3 తా ఉత్తరత ఉపదధాతి । ఓజసా వా ఏతా వహన్తీ రివోద్గతీరివ ఆకూజతీ
రివ ధావన్తీః । ఓజఏవాస్యోత్తరతో దధాతి । తస్మాదుత్తరో ఽర్ధ ఓజస్వితరః ।

సంభార్యా గృహ్ణాతి । తా మధ్య ఉపదధాతి । ఇయం వై సంభార్యాః । అస్యా మేవ ప్రతితిష్ఠతి । పల్వల్యా గృహ్ణాతి । తా ఉపరిష్టా దుపాదధాతి ॥౧౦౦॥

౪ అసౌ వై పల్వల్యాః । అముష్యా మేవ ప్రతితిష్ఠతి । దిక్షూపదధాతి । దిక్షు వా ఆపః । అన్నం వా ఆపః । అద్భ్యో వా అన్నం జాయతే । యదేవాద్భ్యోఽన్నం జాయతే । తదవరున్ధే । తం వా ఏత మరుణాః కేతవో వాతరశనా ఋషయోఽచిన్వ౯ । తస్మాదారుణ కేతుకః । తదేషా ఽభ్యనూక్తా । కేతవో అరుణాసశ్చ । ఋషయో వాతరశనాః । ప్రతిష్ఠాగ్ంం శతధా హి । సమాహితాసో ఽసహస్రధాయస మితి । శతశశ్చైవ సహస్రశశ్చ ప్రతితిష్ఠతి । య ఏతమగ్నిం చినుతే । య ఉచైన మేవం వేద ॥౧౦౨ ॥

బ్రహ్మవర్చసితరో వహ స్త్రీర్గృహ్ణాతి తా ఉపరిష్టాదుపాదధాత్యా రుణకేతుకోఽష్టౌచ ॥ ౨౪ ॥

☆☆☆

పంచవింశోఽనువాకః

ఆరుణకేతుకబ్రాహ్మణే పుష్కరపర్ణాద్యుపధానవిధిః (బ్రాహ్మణమ్)

౧ జానుదఘ్నీ ముత్తరవేదీం ఖాత్వా । అపాం పూరయతి । అపాగ్ంం సర్వత్వాయ । పుష్కరపర్ణగ్ంం రుక్మం పురుష మిత్యుపదధాతి । తపో వై పుష్కరపర్ణమ్ । సత్యగ్ంం రుక్మః । అమృతం పురుషః । ఏతావ ద్వా వాస్తి । యావ దేతత్ । యావ దేవా స్తి ॥ ౧౦౩ ॥

౨ త దవరున్ధే । కూర్మ ముపదధాతి । అపా మేవ మేధ మవరున్ధే । అథో

స్వర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై । ఆప మాపా మప స్సర్వాః । అస్మాదస్మాదితో ఉముతః । అగ్ని ర్వాయుశ్చ సూర్య శ్చ । సహ సఞ్చస్కరర్ధియా ఇతి । వాయ్వశ్వా రశ్మిపతయః । లోకం పృణ చ్ఛిద్రం పృణ ॥ ౧౦౪ ॥

3 యా స్త్రిస్రః పరమజాః । ఇన్ద్రఘోషా వో వసుభి, రేవా హ్యేవేతి । పఞ్చచితయ ఉపదధాతి । పాఙ్క్తోఽగ్నిః । యావా నేవాగ్నిః। తం చినుతే । లోకంపృణయా ద్వితీయా ముపదధాతి । పఞ్చపదా వైవిరాట్ । తస్యా వా ఇయం పాదః । అన్తరిక్షం పాదః । ద్యౌః పాదః। దిశః పాదః । పరోరజాః పాదః । విరాజ్యేవ ప్రతితిష్ఠతి । య ఏతమగ్నిం చినుతే । య ఉ చైన మేవం వేద ॥ ౧౦౫॥

అస్తి పృణా న్తరిక్షంపాద షట్చ ॥ ౨౫ ॥

☆☆☆

షడ్వింశోఽనువాకః.

ఆరుణకేతుకబ్రాహ్మణే ఫలవిశేషవ్రత విశేషాణాం విధానమ్. (బ్రాహ్మణమ్)

౧ అగ్నిం ప్రణీయోపసమాధాయ । త మభిత ఏతా అబీష్టకా ఉపదధాతి । అగ్నిహోత్రే దర్శపూర్ణమాసయోః । పశుబన్ధే చాతుర్మాస్యేషు । అథో ఆహుః । సర్వేషు యజ్ఞక్రతుష్వితి । అథ హస్మాఽహాఽఽరుణ స్స్వాయమ్భువః । సావిత్ర స్సర్వోఽగ్ని రిత్యననుషఙ్గం మన్యామహే । నానావా ఏతేషాం వీర్యాణి । క మగ్నిం చినుతే ॥ ౧౦౬ ॥

౨ సత్రియ మగ్నిం చిన్వానః । క మగ్నిం చినుతే । సావిత్ర మగ్నిం చిన్వానః

। క మగ్నిం చినుతే । నాచికేత మగ్నిం చిన్వానః। క మగ్నిం చినుతే । చాతుర్
హోత్రియ మగ్నిం చిన్వానః । క మగ్నిం చినుతే । వైశ్వసృజ మగ్నిం చిన్వానః
। క మగ్నిం చినుతే ॥ ౧౦౭ ॥

౩ ఉపానువాక్య మాశు మగ్నిం చిన్వానః । క మగ్నిం చినుతే । ఇమ మారుణకేతుక మగ్నిం చిన్వాన ఇతి । వృషా వా అగ్నిః । వృషాణౌ సగ్ంస్ఫాలయేత్ । హన్యేతాస్య యజ్ఞః । తస్మాన్నానుషజ్యః । సోత్తరవేదిషు క్రతుషు చిన్వీత । ఉత్తరవేద్యాగ్ం హ్యగ్ని శ్చీయతే । ప్రజాకామ శ్చిన్వీత ॥౧౦౮॥

౪ ప్రాజాపత్యో వా ఏషోఽగ్నిః । ప్రాజాపత్యాః ప్రజాః । ప్రజావా న్భవతి । య ఏవం వేద । పశుకామ శ్చిన్వీత । సంజ్ఞానం వా ఏత త్పశూనామ్ । య దాపః । పశూనా మేవ సంజ్ఞానేఽగ్ని చినుతే । పశుమా న్భవతి । య ఏవం వేద ॥ ౧౦౯ ॥

౫ వృష్టి కామశ్చిన్వీత । ఆపో వై వృష్టిః । పర్జన్యో వర్షుకో భవతి । య ఏవం వేద । ఆమయావీ చిన్వీత । ఆపో వై భేషజమ్ । భేషజమేవాస్మై కరోతి । సర్వమాయు రేతి । అభిచరుగ్గ్ం శ్చిన్వీత । వజ్రో వా ఆపః॥౧౧౦॥

౬ వజ్ర మేవ భ్రాతృ వ్యేభ్యః ప్రహరతి । స్తృణుత ఏనమ్ । తేజస్కామో యశస్కామః । బ్రహ్మవర్చసకామ స్స్వర్గకామ శ్చిన్వీత । ఏతావద్వా వాస్తి । యావ దేతత్ । యావ దేవాస్తి । త దవరున్ధే । తస్యైత ద్వ్రతమ్ । వర్షతి న ధావేత్ ॥ ౧౧౧ ॥

౭ అమృతం వా ఆపః । అమృతస్యానన్తరిత్యై । నాప్సు మూత్రపురీషం కుర్యాత్ । న నిష్ఠీ వేత్ । న వివసన స్స్నాయాత్ । గుహ్యో వా ఏషోఽగ్నిః । ఏతస్యాగ్నే రనతిదాహాయ । న పుష్కరపర్ణాని హిరణ్యం వాఽధితిష్ఠేత్ । ఏతస్యాగ్నే రనభ్యారోహాయ । న కూర్మస్యాశ్నీయాత్ । నోదకస్యాఘాతుకాన్యేన మోదకాని భవన్తి । అఘాతుకా ఆపః । య ఏత మగ్నిం చినుతే । య ఉచైన మేవం వేద ॥ ౧౧౨ ॥

చినుతే, చినుతే, ప్రజాకామశ్చిన్వీత, యఏవం వేదాఽపోధావే, దశ్నీయా, చ్చత్వారిచ ॥ ౨౬ ॥

⋆⋆⋆

సప్తవింశోఽనువాకః

ద్విపద క్షపణీష్టకానా ముపధానమన్త్రాః

౧ ఇమానుకం భువనా సీషధేమ । ఇన్ద్రశ్చ విశ్వే చ దేవాః । యజ్ఞం చ న స్తన్వం చప్రజాం చ । ఆదిత్యై రిన్ద్ర స్సహ సీషధాతు । ఆదిత్యైరిన్ద్ర స్సగణో మరుద్భిః । అస్మాకం భూత్వవితా తనూనామ్ । ఆప్లవస్వ ప్రప్లవస్వ । ఆణ్డీ భవ జ మా ముహుః । సుఖాదీం దుఃఖనిధనామ్ । ప్రతిముఞ్చస్వ స్వాం పురమ్ ॥ ౧౧౩ ॥

౨ మరీచయ స్స్వాయంభువాః । యే శరీరాణ్యకల్పయన్ । తే తే దేహం కల్పయన్తు । మా చ తే ఖ్యా స్మతీరిషత్ । ఉత్తిష్ఠత మా స్వప్త । అగ్ని మిచ్ఛధ్వం భారతాః । రాజ్ఞ స్సోమస్య తృప్తాసః । సూర్యేణ సయుజోషసః । యువా

సువాసాః । అష్టాచక్రా నవ ద్వారా ॥ ౧౧౪ ॥

౩ దేవానాం పూ రయోధ్యా । తస్యాగ్ం హిరణ్మయః కోశః । స్వర్గో లోకో
జ్యోతిషాఽఽవృతః । యో వైతాం బ్రహ్మణో వేద । అమృతేనాఽఽవృతాం
పురీమ్ । తస్మై బ్రహ్మచ బ్రహ్మాచ । ఆయుః కీర్తిం ప్రజాం దదుః ।
విభ్రాజమానాగ్ం హరిణీమ్ । యశసా సంపరీవృతామ్ । పురగ్ం హిరణ్మయీం
బ్రహ్మా ॥ ౧౧౫ ॥

౪ వివేశాపరాజితా । పరాజేత్యజ్యామయీ । పరాజేత్యనాశకీ । ఇహ చా
ముత్ర చాన్వేతి । విద్వా న్దేవాసురా నుభయాన్ । య త్కుమారీ మన్ద్రయతే ।
య ద్యోషి ద్యత్పతివ్రతా । అరిష్టం య త్కిఞ్చ క్రియతే । అగ్ని స్తదనువేధతి ।
అశృతాసశ్శృతాసశ్చ ॥ ౧౧౬ ॥

౫ యజ్వానో యే ఽప్యయజ్వనః । స్వర్యన్తో నాపేక్షన్తే । ఇన్ద్ర మగ్నిం చ యే
విదుః । సికతా ఇవ సంయన్తి । రశ్మిభి స్సముదీరితాః । అస్మాల్లోకా దముష్మా
చ్చ । ఋషిభి రదా త్పృశ్నిభిః । అపేత వీత వి చ సర్పతాతః । యేఽత్రస్థ
పురాణా యేచ నూతనాః । అహోభి రద్భి రక్తుభి ర్వ్యక్తమ్ ॥౧౧౭॥

౬ యమో దదాత్వవసాన మస్మై । నృ మణంతు నృ పాత్వర్యః । అక్కృష్టాయే
చ కృష్టజాః । కుమారీషు కనీనీషు । జారిణీషు చ యే హితాః । రేతఃపీతా
ఆణ్డపీతాః । అఙ్గారేషు చ యే హుతాః । ఉభయా న్పుత్రపౌత్రకాన్ । యువేఽహం
యమరాజగాన్ । శతమిన్ను శరదః । అదో య ద్బ్రహ్మ విలబమ్ । పితృణాం
చ యమస్య చ । వరుణస్యా శ్వినో రగ్నేః । మరుతాం చ విహాయసామ్ ।

కామప్రయవణం మే అస్తు। స హ్యేవాస్మి సనాతనః। ఇతి నాకో బ్రహ్మిశ్రవో రాయోధనమ్। పుత్రానాపో దేవీ రిహాఽఽహిత।।౧౧౮ ॥

పురం నవద్వారా బ్రహ్మ చ వ్యక్తగ్ం శరదోఽష్టౌ చ ॥ ౨౭ ॥

***

అష్టావింశోఽనువాకః

ఇష్టకోపధానమంత్రౌ.

౧ విశీర్ష్ణీం గృధ్రశీర్ష్ణీం చ। అపేతో నిర్ఋతిగ్ం హథః। పరిబాధగ్గ్ం శ్వేతకుక్షమ్। నిజఙ్ఘగ్ం శబలోదరమ్। స తాఽఽ వాచ్యాయయా సహ। అగ్నే నాశయ సందృశః। ఈర్ష్యాసూయే బుభుక్షామ్। మన్యుం కృత్యాం చ దీధిరే। రథేన కిగ్ంశుకావతా। అగ్నే నాశయ సందృశః ॥ ౧౧౯ ॥

విశీర్ష్ణీం దశ ॥ ౨౮ ॥

***

ఏకోనత్రింశోఽనువాకః

ఇష్టకోపధానమంత్రాః

౧ పర్జన్యాయ ప్రగాయత। దివస్పుత్రాయ మీఢుషే। స నో యవస మిచ్ఛతు। ఇదం వచః పర్జన్యాయ స్వరాజే। హృదో అస్త్వన్తరం తద్యుయోత। మయోభూర్వాతో విశ్వకృష్టయ స్సన్త్వస్మే। సుపిప్పలా ఓషధీ ర్దేవగోపాః। యోగర్భ మోషధీనామ్। గవాం కృణోత్యర్వతామ్। పర్జన్యః పురుషీణామ్ ॥౧౨౦॥

పర్జన్యాయ దశ ॥ ౨౯ ॥

***

త్రింశోఽనువాకః

– ఇష్టకోపధానమంత్రాః –

౧ పున ర్మామైత్విన్ద్రియమ్ । పున రాయుః పునర్భగః । పున ర్బ్రాహ్మణ మైతు
మా । పునర్ద్రవిణ మైతు మా । యన్మే ఽద్య రేతః పృథివీ మస్కాన్ ।
యదోషధీ రప్యసర ద్య దాపః । ఇదం త త్పునరాదదే । దీర్ఘాయుత్వాయ
వర్చసే । యన్మే రేతః ప్రసిచ్యతే । య న్మ ఆజాయతే పునః । తేన మా
మమృతం కురు । తేన సుప్ర జసం కురు ॥ ౧౨౧ ॥

పున ర్ద్వేచ ॥ 30 ॥

★★★

ఏకత్రింశోఽనువాకః

వైశ్రవణయజ్ఞమన్త్రాః, తద్బ్రాహ్మణమ్, బలిహరణోపస్థానమంత్రాః.

౧ అద్భ్య స్తిరోధా ఽజాయత । తవ వైశ్రవణ స్సదా । తిరోధేహి సపత్నా
న్నః । యే అపో ఽశ్నన్తి కేచన । త్వాష్ట్రీం మాయాం వైశ్రవణః । రథగ్ం
సహస్రవన్ధురమ్ । పురుశ్చక్రగ్ం సహస్రాశ్వమ్ । ఆస్థాయాఽఽయాహి నో
బలిమ్ । యస్మై భూతాని బలి మావహన్తి । ధనం గావో హస్తి హిరణ్య
మశ్వాన్ ॥ ౧౨౨ ॥

౨ అసామ సుమతౌ యజ్ఞియస్య । శ్రియం బిభ్రతో ఽన్నముఖీం విరాజమ్ ।
సుదర్శనే చ క్రౌఞ్చేచ । మైనాగేచ మహాగిరౌ । సతద్వాట్టారగమన్తా । సగ్ంహార్యం
నగరం తవ । ఇతి మన్త్రాః । కల్పోఽత ఊర్ధ్వమ్ । యది బలిగ్ం హరేత్ ।

హిరణ్యనాభయే విత్తుదయే కౌబేరాయాయం బలిః ॥౧౨౩॥

౩ సర్వభూతాధిపతయే నమ ఇతి । అథబలిగ్ం హృత్వోపతిష్ఠేత । క్షత్త్రం క్షత్త్రం వైశ్రవణః । బ్రాహ్మణా వయగ్గ్ం స్మః । నమ స్తే అస్తు మా మా హిగ్ంసీః । అస్మాత్ప్రవిశ్యాన్న మద్ధీతి । అథ తమగ్ని మాదధీత । యస్మి న్నేత త్కర్మ ప్రయుఞ్జీత । తిరోధాభూః । తిరోధా భువః ॥ ౧౨౪ ॥

౪ తిరోధా స్వః । తిరోధా భూ ర్భువ స్స్వః । సర్వేషాంలోకానా మాధిపత్యే సీదేతి । అథ త మగ్ని మిన్ధీత । యస్మి న్నేత త్కర్మప్రయుఞ్జీత । తిరోధా భూ స్స్వాహా । తిరోధా భువస్స్వాహా । తిరోధా స్వస్స్వాహా । తిరోధా భూ ర్భువస్స్వ స్స్వాహా । యస్మి న్నస్య కాలే సర్వా ఆహుతీర్ హుతా భవేయుః ॥ ౧౨౪ ॥

౫ అపి బ్రాహ్మణముఖీనాః । తస్మి న్నహ్నః కాలే ప్రయుఞ్జీత । పరస్సుప్తజనా ద్వేపి । మాస్మ ప్రమాద్యన్త మాఽధ్యాపయేత్ । సర్వార్థా స్సిధ్యన్తే । య ఏవం వేద । క్షుధ్య న్నిద మజానతామ్ । సర్వార్థా న సిధ్యన్తే । య స్తే విఘాతుకో భ్రాతా । మమాన్తర్ హృదయే శ్రితః ॥ ౧౨౬ ॥

౬ తస్మా ఇమ మగ్ర పిణ్డం జుహోమి । స మే ఽర్థా న్మావివధీత్ । మయిస్వాహా । రాజాధిరాజాయ ప్రసహ్య సాహినే । నమో వయం వైశ్రవణాయకుర్మహే । సమే కామా న్కామకామాయ మహ్యమ్ । కామేశ్వరో వైశ్రవణో దదాతు । కుబేరాయ వైశ్రవణాయ । మహారాజాయ నమః । కేతవో అరుణాస శ్చ । ఋషయో వాతరశనాః । ప్రతిష్ఠాగ్ం శతధా హి । సమాహితాసో ఽసహస్రధాయసమ్। శివా న శ్శన్తమా భవన్తు । దివ్యా ఆప

ఓషధయః । సుమృడీకా సరస్వతి । మా తే వ్యోమ సన్దృశి ॥ ౧౨౭ ॥

అశ్వా, న్బలి, ర్భవో, భవేయు, ర్శ్రిత, శ్చ, సప్తచ ॥ ౩౧ ॥

☆☆☆

ద్వాత్రింశోఽనువాకః

ఆరుణకేతుక చయనాంగనియమ విశేషాః, తన్మంత్రాధ్యయనవిధిశ్చ

(బ్రాహ్మణమ్)

౧ సంవత్సర మేత ద్వ్రతం చరేత్ । ద్వౌ వా మాసౌ । నియమస్సమాసేన । తస్మి న్నియమవిశేషాః । త్రిషవణ ముదకోపస్పర్శీ । చతుర్థ కాలపానభక్త స్స్యాత్ । అహరహ ర్వా భైక్ష మశ్నీయాత్ । ఔదుమ్బరీభి స్సమిద్భి రగ్నిం పరిచరేత్ । పునర్మామైత్విన్ద్రియ మిత్యేతే నానువాకేన । ఉద్ధృతపరిపూతాభి రద్భిః కార్యం కుర్వీత ॥ ౧౨౮ ॥

౨ అసంచయవాన్ । అగ్నయే వాయవే సూర్యాయ । బ్రహ్మణే ప్రజాపతయే । చన్ద్రమసే నక్షత్రేభ్యః । ఋతుభ్య స్సంవత్సరాయ। వరుణాయారుణాయేతి వ్రతహోమాః। ప్రవర్గ్యవ దాదేశః। అరుణాః కాణ్డర్షయః। అరణ్యేఽధీయీరన్ । భద్రం కర్ణేభి రితి ద్వే జపిత్వా ॥ ౧౨౯ ॥

3 మహానామ్నీభి రుదకగ్ం సగ్గంస్పర్శ్య । త మాచార్యో దద్యాత్ । శివాన శ్శన్త మేత్యోషధీ రాలభతే । సుమృడీ కేతి భూమిమ్ । ఏవ మపవర్గే । ధేను ర్దక్షిణా । కగ్ంసం వాసశ్చ క్షౌమమ్ । అన్య ద్వాశుక్లమ్ । యథాశక్తివా । ఏవగ్గం స్వాధ్యాయధర్మేణ । అరణ్యేఽధీయీత । తపస్వీ పుణ్యో భవతి తపస్వీ పుణ్యో భవతి ॥ ౧౩౦ ॥

కుర్వీత, జపిత్వా, స్వాధ్యాయ ధర్మేణ, ద్వే చ ॥ ౩౨ ॥

౪ భద్రగ్గ్ం, స్మృతి, స్సాకం జానా, మక్ష్య, తితాభ్రమాణ్య, త్ర్యార్ధ్వాక్ష, ఆరోగః, క్వేద, మగ్నిశ్చ, సహస్రవృ, త్పవిత్రవన్త ఆతనుష్వా, ష్టయోనీం, యోస్తా, వథా, దిత్యస్యా, రోగస్యా, థ వాయో, రథాగ్నే, ర్దక్షిణపూర్వస్యా, మిన్ద్రఘోషావ, ఆపమాపాం, యోఽపా, మాపోవై, చతుష్టయ్యో, జానుదఘ్నీ, మగ్నిం ప్రణీయే, మా నుకం, విశీర్ణ్ ం, పర్జన్యాయ, పున, ర్దధ్య, స్సంవత్సరం, ద్వాత్రిగ్ంశత్ ॥ ౩౨ ॥

౫ భద్రం జ్యోతిష్ఠా తస్మిన్రాజానం కశ్యపా త్సహస్రవృదియం నపుగ్ంసక మష్టయోనీ మవపతన్తానా మాయతనవాన్భవతి సతో బన్ధుం తాఉత్తరతో వజ్రమేవ పున ర్మామైతు త్రిగ్ంశదుత్తరశతమ్ ॥ ౧౩౦ ॥

హరి ఓమ్. శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

☆☆☆

అథ శాన్తిః.

౬ భద్రం కర్ణేభి శ్శృణుయామ దేవాః । భద్రంపశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః । స్థిరై రఙ్గై స్తుష్టువాగ్ంసస్తనూభిః । వ్య శేమ దేవహితం యదాయుః ॥ స్వస్తిన ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః । స్వస్తినః పూషా విశ్వవేదాః । స్వస్తిన స్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః । స్వస్తినో బృహస్పతి ర్దధాతు ॥

ఓం శాన్తి శ్శాన్తిశ్శాన్తిః ॥

తైత్తిరీయారణ్యకే ప్రథమః ప్రపాఠక స్సమాప్తః.

★★★

స్వాధ్యాయబ్రాహ్మణమ్

అనువాకాః ౨౦ కాండర్షిః. స్వయంభూః.

శాన్తిపాఠః.

హరిః ఓమ్ ॥ నమో బ్రహ్మణే నమో అస్త్వగ్నయేనమః పృథివ్యై నమ ఓషధీభ్యః । నమో వాచే నమో వాచస్పతయే నమో విష్ణవే బృహతే కరోమి ॥ ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః.

⋆⋆⋆

ప్రథమోఽనువాకః.

యజ్ఞోపవీతవిధిః.

౧ హరిః ఓమ్ ॥ సహ వై దేవానాం చాసురాణాం చ యజ్ఞౌ ప్రతతా వాస్తాం వయగ్గ్ం స్వర్గం లోక మేష్యామో వయ మేష్యామ ఇతి తేఽసురా స్సంనహ్య సహసై వాచర న్బ్రహ్మచర్యేణ తపసై వ దేవా స్తేఽసురా అముహ్యగ్గ్ం స్తేన ప్రాజానగ్గ్ం స్తేపరాభవ న్తేన స్వర్గం లోకమాయ న్ప్రసృతేన వై యజ్ఞేన దేవా స్స్వర్గం లోకమాయ న్నప్రసృతే నాసురా న్పరాభావయ న్ప్రసృతో హ వై యజ్ఞోపవీతనో యజ్ఞోఽప్రసృతో ఽనుపవీతినో య త్కి ఇచ్చ బ్రాహ్మణో యజ్ఞోపవీత్యధీతే యజత ఏవ త త్తస్మాద్యజ్ఞో పవీ త్యేవాధీయాత యాజయే ద్యజేత వా యజ్ఞస్య ప్రసృత్యా అజినం వాసో వా దక్షిణత ఉపవీయ దక్షిణం బాహు ముద్ధరతే ఽవ ధత్తేసవ్య మితి యజ్ఞోపవీత మేత దేవ విపరీతం ప్రాచీనావీతగ్ం సంవీతం మానుషమ్ ॥ ౧ ॥

☆☆☆

ద్వితీయోఽనువాకః

సన్ధ్యోపాసవిధిః

౧ రక్షాగ్ంసి హ వా పురోఽనువాకే తపోగ్ర మతిష్ఠన్తతాన్ప్రజాపతి ర్వ
రేణోపామన్త్రయత తాని వర మవృణీతాఽఽదిత్యో నో యోద్ధా ఇతి తా
న్ప్రజాపతి రబ్రవీ ద్యోధయధ్వ మితి తస్మాదు త్తిష్ఠన్తగ్ం హవా తాని
రక్షాగ్ంస్యాదిత్యం యోధయన్తి యావదస్త మన్వగా త్తాని హ వా ఏతాని
రక్షాగ్ంసి గాయత్రియాఽభిమన్త్రి తేనామ్భసాశామ్యన్తి తదు హవా ఏతే
బ్రహ్మవాదినః పూర్వాభిముఖా స్సన్ధ్యాయాం గాయత్రియాఽభిమన్త్రితా ఆప
ఊర్ధ్వం విక్షిపన్తి తా ఏతా ఆపో వజ్రీ భూత్వా తాని రక్షాగ్ంసి మన్దేహారుణే
ద్వీపే ప్రక్షిపన్తి య త్ప్రదక్షిణం ప్రక్రమన్తి తేన పాప్మాన మవధూన్వన్త్యు ద్యన్త
మస్తంయన్త మాదిత్య మభిధ్యాయ న్కుర్వ న్బ్రాహ్మణో విద్వాన్సకలం భద్ర
మశ్నుతేఽసా వాదిత్యో బ్రహ్మేతి బ్రహ్మైవ స న్బ్రహ్మాప్యేతి య ఏవం వేద ॥
౨ ॥

☆☆☆

తృతీయోఽనువాకః

కూశ్మాణ్డహోమమన్త్రాః

౧ య ద్దేవా దేవహేళనం దేవా స శ్చకృమా వయమ్ । ఆదిత్యా స్తస్మా న్మా
ముఞ్చతర్తస్యర్తేన మా మిత । దేవా జీవనకామ్యా యద్వాచా ఽనృత మూదిమ
। తస్మాన్న ఇహ ముఞ్చత విశ్వేదేవా స్సజోషసః । ఋతేన ద్యావాపృథివీ

ఋతేన త్వగ్ం సరస్వతి । కృతాన్నః పాహ్యేనసో య త్కిఞ్చానృత మూదిమ
। ఇన్ద్రాగ్నీ మిత్రావరుణౌ సోమో ధాతా బృహస్పతిః । తే నో ముఞ్చన్త్వేనసో
య దన్యకృత మారిమ । సజాతశగ్ంసా దుత జామిశగ్ంసా జ్యాయస
శ్శగ్ంసా దుతవా కనీయసః । అనాధృష్టం దేవకృతం య దేనస్తస్మా
త్త్వమస్మాఞ్జాతవేదో ముముగ్ధి ॥ ౩ ॥

౨ య ద్వాచా య న్మనసా బాహుభ్యా మూరుభ్యా మష్ఠీవద్భ్యాగ్ం శిశ్నై
ర్యదనృతం చకృమా వయమ్ । అగ్నిర్మా తస్మా దేనసః ప్రముఞ్చతు చకృమ
యాని దుష్కృతా । యేన త్రితో అర్ణవా న్నిర్బభూవ యేన సూర్యం తమసో
నిర్ముమోచ । యేనేన్ద్రో విశ్వా అజహా దరాతీ స్తేనాహం జ్యోతిషా జ్యోతి
రానశాన ఆక్షి । య త్కుసీద మప్రతీత్తం । మయేహయేన యమస్య నిధినా
చరామి । ఏత త్త దగ్నే అనృణో భవామి జీవ న్నేవ ప్రతితత్తే దధామి । య
న్మయిమాతా, యదాపిపేష, యదన్తరిక్షం, యదాశసా, ఽతి క్రామామి,
త్రితే దేవా, దివి జాతా, యదాప, ఇమం మే వరుణ, తత్త్వా యామి త్వంనో
అగ్నే సత్వంనో అగ్నే, త్వమగ్నే అయాసి ॥౪॥

ముముగ్ధి సప్తచ ॥౩॥

☆☆☆

చతుర్థోఽనువాకః.

కూశ్మాణ్డహోమమన్త్రాః.

౧ య దదీవ్య న్నృణ మహం బభూవాదిత్స న్వా సం జగర జనేభ్యః । అగ్ని

ర్మా తస్మా దిద్రశ్చ సంవిదానౌ ప్రముఞ్చతామ్ । యద్ధస్తాభ్యాం చకర కిల్బిషాణ్యక్షాణాం వగ్ను ముపజిఘ్నమానః । ఉగ్రంపశ్యా చ రాష్ట్రభృ చ్చ తాన్యప్సరసా వనుదత్తా మృణాని । ఉగ్రం పశ్యే రాష్ట్రభృ త్కిల్బిషాణి యదక్షవృత్త మనుదత్త మేతత్ । నేన్నబుణా న్నృణవ ఇ త్సమానో యమస్య లోకే అధిరజ్జు రాయ । అవతే హేళ, ఉదుత్తమ, మిమం మే వరుణ, తత్త్వాయామి, త్వంనో అగ్నే, సత్వంనో అగ్నే । సంకుసుకో వికుసుకో నిర్‌బుథో యశ్చ నిస్వనః । తేఽస్మ ద్యక్ష్మ మనాగసో దూరాద్దూర మచీచతమ్ । నిర్యక్ష్మ మచీచతేకృత్యాం నిర్‌బుతిం చ । తేన యోఽస్మత్సమృచ్ఛాతై తమస్మై ప్రసువామసి । దుశ్శగ్ంసాను శగ్ంసాభ్యాం ఘణేనాను ఘణేనచ । తేనాన్యోఽస్మత్సమృచ్ఛాతై తమస్మై ప్రసువామసి । సం వర్చసా పయసా సం తనూభి రగన్మహి మనసా సగ్ం శివేన । త్వష్టా నో అత్ర విదధాతు రాయోఽనుమార్ష్టు తన్వోఽయ ద్విలిష్టమ్ ॥ ౫ ॥

కృత్యాం నిర్‌బుతిం చ పఞ్చ చ ॥ ౪ ॥

★★★

పఞ్చమోఽనువాకః

కూశ్మాణ్డహోమమన్త్రాః

౧ ఆయు ష్టే విశ్వతో దధ దయ మగ్ని ర్వరేణ్యః । పున స్తే ప్రాణ ఆ యాతి పరా యక్ష్మ గ్ంసువామి తే । ఆయుర్దా అగ్నే హవిషో జుషాణో ఘృతప్రతీకో ఘృతయోని రేధి । ఘృతం పీత్వా మధు చారు గవ్యం పితేవ పుత్ర మభిరక్షతా దిమమ్ । ఇమ మగ్న ఆ యుషే వర్చసే కృధి తిగ్మ మోజో వరుణ సగ్ంశిశాధి

। మాతేవాస్మా అదితే శర్మ యచ్ఛ విశ్వేదేవా జరదష్టి ర్యథా ఽసత్ । అగ్న ఆయూగ్ంషి పవస ఆసువోర్జ మిషం చ నః । ఆరే బాధస్వ దుచ్ఛునామ్ । అగ్నే పవస్వ స్వపా అస్మే వర్చ స్సువీర్యమ్ । దధ ద్రయిం మయి పోషమ్ ॥ ౬ ॥

౨ అగ్నిర్ ఋషిః పవమానః పాఞ్చజన్యః పురోహితః । త మీమహే మహాగయమ్ । అగ్నే జాతా న్ప్రణుదా న స్సపత్నా న్ప్రత్యజాతా ఞ్జాతవేదో నుదస్వ । అస్మే దీదిహి సుమనా అహేళ ఞ్ఛర్మ న్తేస్యామ త్రివరూథ ఉద్భౌ । సహసా జాతా న్ప్రణుదా న స్సపత్నా న్ప్రత్యజాతా ఞ్జాతవేదో నుదస్వ । అధి నో బ్రూహి సుమ నస్యమానో వయగ్గ్ం స్యామ ప్రణుదాన స్సపత్నాన్ । అగ్నే యోనో ఽభితో జనో వృకో వారో జిఘాగ్ంసతి । తాగ్ం స్త్వం వృత్రహ ఞ్జహి వస్వస్మభ్య మాభర । అగ్నే యో నో ఽభిదాసతి సమానో యశ్చ నిష్ట్యః । తం వయగ్ం సమిధం కృత్వా తుభ్య మగ్నేఽపిదధ్మసి ॥ ౭ ॥

3 యో న శ్శపా దశపతో య శ్చ న శ్శపత శ్శపాత్ । ఉషాశ్చ తస్మై నిమ్రుక్చ సర్వం పాపగ్ం సమూహతామ్ । యో నస్సపత్నో యో రణో మర్తో ఽభిదాసతి దేవాః । ఇధ్మస్యేవ ప్రక్షాయతో మా తస్యోచ్ఛేషి కించన । యో మాం ద్వేష్టి జాతవేదోయం చాహం ద్వేష్మి య శ్చ మామ్ । సర్వాగ్ం స్తా నగ్నే సందహ యాగ్ం శ్చాహం ద్వేష్మి యే చ మామ్ । యో అస్మభ్య మరాతీయా ద్యశ్చ నో ద్వేషతే జనః । నిన్దా ద్యో అస్మాన్దిప్సా చ్చ సర్వాగ్ం స్తాన్మష్మ షాకురు । సగ్ంశితం మే బ్రహ్మ సగ్ంశితం వీర్యాం౨ బలమ్ । సగ్ంశితం క్షత్రం మే

జిష్ణు యస్యాహ మస్మి పురోహితః । ఉ దేషాం బాహూ అతిర ముద్వర్చో అథో బలమ్ । క్షిణోమి బ్రహ్మణా ఽమిత్రా నున్నయామి స్వాం ౨అహమ్ । పునర్మనః పున రాయుర్మ ఆగా త్పున శ్చక్షుః పున శ్శ్రోత్రం మ ఆగా త్పునః ప్రాణః పున రాకూతం మ ఆగా త్పున శ్చిత్తం పున రాధీతం మ ఆగాత్ । వైశ్వానరో మేఽదబ్ధ స్తనూపా అవబాధతాం దురితాని విశ్వా ॥ ౮ ॥

పోషం, దధ్మసి, పురోహిత, శ్చత్వారిచ ॥ ౫ ॥

***

షష్ఠోఽనువాకః

కూశ్మాణ్డహోమమన్త్రాః

౧ వైశ్వానరాయ ప్రతివేదయామో యదీన్నృణగ్ం సఙ్గరో దేవతాసు । స ఏతా న్పాశా న్ప్రముచ న్ప్రవేద స నో ముఞ్చాతు దురితా దవద్యాత్ । వైశ్వానరః పవయా న్నః పవిత్రై ర్య త్సఙ్గర మభిధావామ్యాశామ్ । అనాజాన న్మనసా యాచమానో యదత్రైనో అవ తత్సువామి । అమీ యే సుభగే దివి విచృతౌ నామ తారకే । ప్రేహామృతస్య యచ్ఛతా మేతద్బద్ధకమోచనమ్ । విజిహీర్ష్వ లోకా న్కృధి బన్ధా న్ముఞ్చాసి బద్ధకమ్ । యోనే రివ ప్రచ్యుతో గర్భస్సర్వా న్పథో అనుష్వ । స ప్రజాన న్ప్రతిగృభ్ణీత విద్వా న్ప్రజాపతిః ప్రథమజా ఋతస్య । అస్మాభిర్దత్తం జరసః పరస్తా దచ్ఛిన్నం తన్తు మనుసంచరేమ ॥ ౬ ॥

౨ తతం తన్తు మన్వేకే అనుసంచరన్తి యేషాం దత్తం పిత్ర్యమాయనవత్ ।

అబన్ధ్వేకే దదతః ప్రయచ్ఛాద్దాతుం చే చ్ఛక్నువాగ్ం సస్స్వర్గ ఏషామ్ । ఆరభేథా
మనుసగ్ంరభేథాగ్ం సమానం పన్థా మవథో ఘృతేన । య ద్వాం పూర్తం
పరివిష్టం య దగ్నౌ తస్మై గోత్రాయేహ జాయాపతీ సగ్ం రభేథామ్ । య
దన్తరిక్షం పృథివీ ముత ద్యాం య న్మాతరం పితరం వా జిహిగ్ంసిమ ।
అగ్నిర్మా తస్మా దేనసో గార్హపత్య ఉ న్నో నేష ద్దురితా యాని చకృమ ।
భూమిర్మాతా ఽదితి ర్నో జనిత్రం భ్రాతా ఽన్తరిక్ష మభిశస్త ఏనః । ద్యౌ ర్నః
పితా పిత్రృయా చ్ఛం భవాసి జామి మిత్వామా వివిత్సి లోకాత్ । యత్ర
సుహార్ద స్సుకృతో మదన్తే విహాయ రోగం తన్వాఽగ్ం స్వాయామ్ । అశ్లోణాఙ్గై
రహ్రుతా స్స్వర్గే తత్ర పశ్యేమ పితరం చ పుత్రమ్ । యదన్న మద్మ్యనృతేన
దేవా దాస్య న్నదాస్య న్నుత వాఽకరిష్యన్ । యద్దేవానాం చక్షుష్యాగో అస్తి
య దేవ కించ ప్రతిజగ్రాహ మగ్ని ర్మా తస్మా దనృణం కృణోతు । య
దన్నమద్మి బహుధా విరూపం వాసో హిరణ్య ముత గా మజా మవిమ్ । య
ద్దేవానాం చక్షుష్యాగో అస్తి యదేవ కించ ప్రతిజగ్రాహ మగ్ని ర్మా తస్మా
దనృణం కృణోతు । య న్మయా మనసా వాచా కృత మేనః కదాచన ।
సర్వస్మా త్తస్మా న్మేళితో మోగ్ధి త్వగ్ంహి వేత్థ యథాతథమ్ ॥ ౧౦ ॥

చరేమ పుత్రగ్ం షట్చ ॥ ౬ ॥

☆☆☆

సప్తమోఽనువాకః

కూశ్మాణ్డహోమమన్త్ర బ్రాహ్మణమ్

౧ వాతరశనా హవా ఋషయ శ్శ్రమణా ఊర్ధ్వమన్థినో బభూవు స్తా

నృషయో౭ర్థ మాయగ్గ్ం స్తే నిలాయ మచరగ్గ్ం స్తే ౭నుప్రవిశుః కూశ్మాణ్డాని తాగ్ం స్తేష్వన్వవిన్ద ఞ్ఛ్రద్ధయా చ తపసా చ తానృషయో ౭బ్రువ న్కథా నిలాయం చరథేతి త ఋషీ నబ్రువ న్నమో వో ౭స్తు భగవన్తో ౭స్మి న్ధామ్ని కేన వ స్సపర్యా మేతి తానృషయో ౭బ్రువ న్పవిత్రం నో బ్రూత యేనారేపస స్స్యామేతి తఏతాని సూక్తాన్యపశ్యన్ య ద్దేవా దేవహేళనం యదదీవ్య న్నృణ మహం బభూవాయు ష్టే విశ్వతో దధ దిత్యేతై రాజ్యం జుహుత వైశ్వానరాయ ప్రతివేదయామ ఇత్యుపతిష్ఠత యదర్వాచీన మేనో భ్రూణహత్యాయా స్తస్మా న్మోక్ష్యధ్వ ఇతి త ఏతై రజుహవు స్తే౭రేప సో౭భవ న్కర్మాది ష్వేతై ర్జుహుయా త్పూతో దేవలోకా న్సమశ్నుతే ॥ ౭ - ౧౦ ॥

★★★

అష్టమో౭నువాకః.

కూశ్మాణ్డహోమవిధి బ్రాహ్మణమ్.

౧ కూశ్మాణ్డై ర్జుహుయా ద్యో౭పూత ఇవ మన్యేత యథా స్తేనో యథా భ్రూణహైవ మేష భవతి యో౭యోనౌ రేత స్సిఞ్చతి యదర్వాచీన మేనో భ్రూణహత్యాయా స్తస్మా న్ముచ్య తే యావ దేనో దీక్షా ముపైతి దీక్షిత ఏతై స్సతతి జుహోతి సంవత్సరం దీక్షితో భవతి సంవత్సరా దేవాత్మానం పునీతే మాసం దీక్షితో భవతి యో మాస స్స సంవత్సర స్సంవత్సరా దేవాత్మానం పునీతే చతుర్విగ్ంశతిగ్ం రాత్రీ ర్దీక్షితో భవతి చతుర్విగ్ంశతి రర్ధమాసా స్సంవత్సర స్సంవత్సరా దేవాత్మానం పునీతే ద్వాదశరాత్రీ ర్దీక్షితో భవతి

ద్వాదశమాసా స్సంవత్సర స్సంవత్సరా దేవాత్మానం పునీతే షడ్రాత్రీర్దీక్షితో భవతి షడ్వా ఋతవ స్సంవత్సర స్సంవత్సరా దేవాత్మానం పునీతే తిస్రో రాత్రీ ర్దీక్షితో భవతి త్రిపదా గాయత్రీ గాయత్రియా ఏవాత్మానం పునీతే న మాగ్ంస మశ్నీయా న్న స్త్రియ ముపేయా న్నోపర్యాసీత జుగుప్సేతానృతా త్పయో బ్రాహ్మణస్య వ్రతం యవాగూ రాజన్యస్యామిక్షా వైశ్యస్యాథో సౌమ్యేఽప్యధ్వర ఏతద్వ్రతం బ్రూయా ద్యది మన్యేతో పదస్యామీత్యోదనం ధానా స్సక్తూ న్ఘృత మిత్యనువ్రతయే దాత్మనో ఽనుపదాసాయ ॥ ౮-౧౨॥

⋆⋆⋆

నవమోఽనువాకః

- బ్రహ్మయజ్ఞవిధానబ్రాహ్మణమ్ -

౧ అజాన్ హ వై పృశ్నీగ్ం స్తపస్యమానా న్బ్రహ్మ స్వయమ్భ్వభ్యానర్షత్తఋషయో ఽభవ న్తదృషీణా మృషిత్వం తాం దేవతా ముపాతిష్ఠ న్త యజ్ఞకామా స్త ఏతం బ్రహ్మయజ్ఞ మపశ్య న్తమాఽహర న్తేనాయజన్త యదృచో ఽధ్యగీషత తాః పయ ఆహుతయో దేవానా మభవన్ య ద్యజూగ్ంషి ఘృతాహుతయో యథ్సామాని సోమాహుతయో యదథర్వాఙ్గిరసో మధ్వాహుతయో యద్బ్రాహ్మణా నీతిహాసా న్పురాణాని కల్పా న్గాథా నారాశగ్ంసీర్మేదాహుతయో దేవానా మభవ న్తాభిః క్షుధం పాప్మాన మపాఘ్న న్నపహతపాప్మానో దేవా స్స్వర్గం లోక మాయ న్బ్రహ్మణ స్సాయుజ్య మృషయో ఽగచ్ఛన్ ॥ ౯ - ౧౩ ॥

⋆⋆⋆

దశమోఽనువాకః.

పంచమహాయజ్ఞవిధానబ్రాహ్మణమ్.

౧ పఞ్చ వా ఏ తే మహాయజ్ఞా స్సతతి ప్రతాయన్తే సతతి సంతిష్ఠన్తే దేవయజ్ఞః పితృయజ్ఞో భూతయజ్ఞో మనుష్యయజ్ఞో బ్రహ్మయజ్ఞ ఇతి య దగ్నౌ జుహోత్యపి సమిధం త ద్దేవయజ్ఞ స్సంతిష్ఠ తే యత్పితృభ్య స్స్వధాకరోత్యప్యప స్తత్పితృయజ్ఞ స్సంతిష్ఠతే యద్భూతేభ్యో బలిగ్ం హరతి త ద్భూతయజ్ఞ స్సంతిష్ఠతే య ద్బ్రాహ్మణే భ్యోఽన్నం దదాతి త న్మనుష్యయజ్ఞ స్సంతిష్ఠతే య థ్స్వాధ్యాయమధీయీతైకా మప్యృచం యజు స్సామ వా త ద్బ్రహ్మయజ్ఞ స్సంతి ష్ఠతే యదృచో ఽధీతే పయసః కూల్యా అస్య పితౄ న్త్స్వధా అభివహన్తి యద్యజూగ్ంషి ఘృతస్య కూల్యా యథ్సామాని సోమ ఏభ్యః పవతే యదథ ర్వాఙ్గిరసో మధోః కూల్యా యద్బ్రాహ్మణా నీతిహాసాన్ పురాణాని కల్పాన్గాథా నారాశగ్ంసీర్మేదసః కూల్యా అస్య పితౄన్త్స్వధా అభి వహన్తి యదృచో ఽధీతే పయఆహుతిభి రేవ త ద్దేవాగ్ం స్తర్పయతి య ద్యజూగ్ంషి ఘృతాహుతిభి ర్య థ్సామాని సోమాహుతిభి ర్య దథర్వాఙ్గిరసో మధ్వాహుతిభి ర్య ద్బ్రాహ్మణానీతిహాసా న్పురాణాని కల్పా న్గాథా నారాశగ్ంసీ ర్మేదాహుతిభి రేవ తద్దేవాగ్ం స్తర్పయతి త ఏవంతృప్తా ఆయుషా తేజసా వర్చసా శ్రియా యశసా బ్రహ్మవర్చసే నాన్నాద్యేన చ తర్పయన్తి ॥ ౧౦-౧౪॥

⋆⋆⋆

ఏకాదశోఽనువాకః

బ్రహ్మయజ్ఞప్రయోగక్రమ బ్రాహ్మణమ్.

౧ బ్రహ్మయజ్ఞేన యక్ష్యమాణః ప్రాచ్యాం దిశి గ్రామా దచ్ఛదిర్దర్శ ఉదీచ్యాం
ప్రాగుదీచ్యాం వోదిత ఆదిత్యే దక్షిణత ఉపవీయోపవిశ్య హస్తా వవనిజ్య త్రి
రాచామే ద్ద్విః పరిమృజ్య సకృ దుపస్పృశ్య శిర శ్చక్షుషీ నాసికే శ్రో త్రే
హృదయ మాలభ్య యత్త్రిరాచామతి తేన ఋచః ప్రీణాతి య ద్ద్విః పరిమృజతి
తేన యజూగ్ంషి య త్సకృ దుపస్పృశతి తేన సామాని యత్సవ్యం పాణిం
పాదౌప్రోక్షతి య చ్ఛిరశ్చక్షుషీ నాసికే శ్రోత్రే హృదయ మాలభ తే
తేనాథర్వాఙ్గిరసో బ్రాహ్మణానీతిహాసా న్పురాణాని కల్పా న్గాథా నారాశగ్ంసీః
ప్రీణాతి దర్భాణాం మహ దుపస్తీర్యోపస్థం కృత్వా ప్రాఙాసీన స్స్వాధ్యాయ
మధీయితాపాం వా ఏష ఓషధీనాగ్ం రసోయ ద్దర్భా స్సరస మేవ బ్రహ్మ
కురుతే దక్షిణోత్తరౌ పాణీ పాదౌ కృత్వా సపవిత్రౌ వోమితి ప్రతిపద్యత ఏత
ద్వై యజు స్త్రయీం విద్యాం ప్రత్యేషా వాగేత త్పరమ మక్షర త దేత
దృచాఽభ్యుక్తమృచో అక్షరే పరమే వ్యోమన్ యస్మి న్దేవా అధి విశ్వే నిషేదుర్యస్తన్న
వేద కిమృచా కరిష్యతి య ఇత్తద్విదు స్త ఇమే సమాసత ఇతి త్రీ నేవ
ప్రాయుఙ్క్త భూర్భువ స్సువరిత్యాహైత ద్వై వాచస్సత్యం యదేవ వాచస్సత్యం
తత్ప్రాయుంక్తాథ సావిత్రీం గాయత్రీం త్రిరన్వాహ పచ్ఛోఽర్ధర్చశోఽనవానగ్ం
సవితా శ్రియః ప్రసవితా శ్రియ మేవాప్నోత్యథో ప్రజ్ఞాతయైవ ప్రతిపదా
ఛన్దాగ్ంసి ప్రతిపద్యతే ॥ ౧౧-౧౪ ॥

☆☆☆

ద్వాదశోఽనువాకః

అనుకల్పవిధిబ్రాహ్మణమ్.

౧ గ్రామే మనసా స్వాధ్యాయ మధీయీత దివా నక్తం వేతి హ స్మాఽఽహ శౌచ ఆహ్నేయ ఉతారణ్యేఽబల ఉత వాచోత తిష్ఠ న్నుత వ్రజ న్ను తాసీన ఉత శయానో ఽధీ యీతైవ స్వాధ్యాయం తపస్వీ పుణ్యో భవతి య ఏవం విద్వా న్త్స్వాధ్యాయ మధీతే నమో బ్రహ్మణే నమో అస్త్వగ్నయే నమః పృథివ్యై నమ ఓషధీభ్యః । నమో వాచే నమో వాచస్పతయే నమో విష్ణవే బృహతే కరోమి ॥౧౨-౧౬॥

⋆⋆⋆

త్రయోదశోఽనువాకః

బ్రహ్మయజ్ఞాంగవిశేషవిధిబ్రాహ్మణమ్

౧ మధ్యన్దినే ప్రబల మధీయీతాసౌ ఖలు వా వైష ఆదిత్యో య ద్బ్రాహ్మణ స్తస్మా త్తర్ హి తేక్షిష్ఠం తపతి తదేషా ఽభ్యుక్తా । చిత్రం దేవానా ముదగా దనీకం చక్షు ర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః । ఆప్రా ద్యావాపృథివీ అన్తరిక్షగ్ం సూర్య ఆత్మా జగత స్తస్థుష శ్చేతి స వా ఏష యజ్ఞ స్సద్యః ప్రతాయతే సద్య స్సంతిష్ఠతే తస్య ప్రాక్సాయ మవభృథో నమో బ్రహ్మణ ఇతి పరిధానీయాం త్రి రన్వాహాప ఉపస్పృశ్య గృహా నేతి తతో య త్కించ దదాతి సా దక్షిణా ॥౧౩-౧౭॥

⋆⋆⋆

చతుర్దశోఽనువాకః.

– అనధ్యాయేష్వపి బ్రహ్మయజ్ఞవిధానమ్ –

౧ తస్య వా ఏతస్య యజ్ఞస్య మేఘో హవిర్ధానం విద్యుదగ్ని ర్వర్షగ్ం హవి స్తనయిత్ను ర్వషట్కారో య దవస్ఫూర్జతి సోఽనువషట్కారో వాయు రాత్మా ఽమావాస్యా స్విష్టకృ ద్య ఏవం విద్వా న్మేఘే వర్షతి విద్యోతమానే స్తనయ త్యవస్ఫూర్జతి పవమానే వాయా వమావాస్యాయాగ్ం స్వాధ్యాయ మధీతే తప ఏవత త్తప్యతే తపో హి స్వాధ్యాయ ఇత్యుత్తమం నాకగ్ం రోహత్యుత్తమస్సమానానాం భవతి యావన్తగ్ం హవా ఇమాం విత్తస్య పూర్ణాం దద త్స్వర్గం లోకం జయతి తావన్తం లోకం జయతి భూయాగ్ంసం చాక్షయ్యం చాప పున ర్మృత్యుం జయతి బ్రహ్మణ స్సాయుజ్యం గచ్ఛతి ॥౧౪-౧౮ ॥

⋆⋆⋆

పంచదశోఽనువాకః

– బ్రహ్మయజ్ఞస్యానధ్యాయప్రదర్శనమ్ –

౧ తస్య వా ఏతస్య యజ్ఞస్య ద్వా వనధ్యాయౌ య దాత్మాఽశుచి ర్య ద్దేశ స్సమృద్ధి ర్దైవతాని య ఏవం విద్వాన్మ హోరాత్ర ఉషస్యుదితే వ్రజగ్గం స్తిష్ఠ న్నాసీన శ్శయానో ఽరణ్యే గ్రామే వా యావత్తరసగ్గం స్వాధ్యాయ మధీతే సర్వాన్లో కా ఞ్జయతి సర్వాన్లోకా నన్నృణోఽను సంచరతి తదేషాఽభ్యుక్తా । అన్నృణా అస్మిన్నన్నృణాః పరస్మిగ్గ్ం స్తృతీయే లోకే అన్నృణా స్స్యామ । యే దేవయానా ఉత పితృయాణా స్సర్వా న్పథో అన్నృణా ఆక్షీయేమే త్యగ్నిం వైజాతం పాప్మా జగ్రాహ తం దేవా ఆహుతీభిః పాప్మాన మపా ఘ్న

న్నాహుతీనాం యజ్ఞేన యజ్ఞస్య దక్షిణాభి ర్దక్షిణానాం బ్రాహ్మణేన బ్రాహ్మణస్య

ఛన్దోభి శ్ఛన్దసాగ్ం స్వాధ్యాయేనా పహతపాప్మా స్వాధ్యాయో దేవపవిత్రం

వా ఏత త్తం యో ఽనూత్సృజత్యభాగోవాచి భ వత్యభాగో నాకే తదేషా

ఽభ్యుక్తా। య స్తిత్యాజ సఖివిదగ్ం సఖాయం న తస్య వాచ్యపి భాగో అస్తి।

యదీగ్ం శృణోత్యలకగ్ం శృణోతి న హి ప్రవేద సుకృతస్య పన్థా మితి తస్మా

త్స్వాధ్యాయో ఽధ్యేతవ్యో యం యం క్రతు మధీ తే తేన తేనాస్యేష్టం భవత్యగ్నే

ర్వాయో రాదిత్యస్య సాయుజ్యం గచ్ఛతి త దేషా ఽభ్యుక్తా। యే అర్వా ఙుత

వా పురాణే వేదం విద్వాగ్ంస మభితో వదన్త్యాదిత్యమేవ తే పరివదన్తి సర్వే

అగ్ని ద్వితీయం తృతీయం చ హగ్ం స మితి యావతీ ర్వై దేవతా స్తాస్సర్వా

వేదవిది బ్రాహ్మణే వసన్తితస్మా ద్బ్రాహ్మణేభ్యో వేదవిద్భ్యో దివేదివే నమస్కుర్యా

న్నాశ్లీలం కీర్తయే దేతా ఏవ దేవతాః ప్రీణాతి ॥౧౫-౧౮॥

☆☆☆

షోడశోఽనువాకః

అయాజ్యయాజనాది ప్రాయశ్చిత్తమ్

౧ రిచ్యత ఇవ వా ఏష ప్రేవ రిచ్యతే యో యాజయతి ప్రతి వా గృహ్ణాతి

యాజయిత్వా ప్రతిగృహ్య వాఽనశ్న న్త్రి స్స్వాధ్యాయం వేద మధీయీత

త్రిరాత్రం వా సావిత్రీం గాయత్రీ మన్వాతిరేచయతి వరో దక్షిణా వరేణైవ

వరగ్గం స్పృణోత్యాత్మా హి వరః ॥ ౧౯- ౨౦ ॥

☆☆☆

సప్తదశోఽనువాకః

ఆపది అయాజ్యయాజన ప్రాయశ్చితమ్

౧ దుహేహవా ఏషఛన్దాగ్ంసి యో యాజయతి స యేన యజ్ఞక్రతునా యాజయే థ్సోఽరణ్యం పరేత్య శుచౌదేశే స్వాధ్యాయ మేవైన మధీయన్నాసీత తస్యానశనం దీక్షా స్థానముపసద ఆసనగ్ం సుత్యా వాగ్జుహూర్మన ఉపభృద్ధృతి ర్ధ్రువా ప్రాణోహవి స్సామాధ్వర్యు స్సవా ఏషయజ్ఞః ప్రాణదక్షిణోఽనన్త దక్షిణ స్సమృద్ధతరః ॥

***

అష్టాదశోఽనువాకః

అవకీర్ణిప్రాయశ్చిత్తమ్.

౧ కతిధా ఽవకీర్ణీ ప్రవిశతి చతు ర్ధేత్యాహు ర్బ్రహ్మవాదినో మరుతః ప్రాణై రిన్ద్రం బలేన బృహస్పతిం బ్రహ్మవర్చసేనాగ్ని మేవేతరేణ సర్వేణ తస్యైతాం ప్రాయశ్చిత్తిం విదాఞ్చకార సుదేవః కాశ్యపో యో బ్రహ్మచార్యవకిరే దమావాస్యాయాగ్ం రాత్ర్యామగ్నిం ప్రణీయోపసమాధాయ ద్విరాజ్యస్యోపఘాతం జుహోతి కామావకీర్ణో ఽస్మ్యవకీర్ణో ఽస్మి కామకామాయ స్వాహా కామాభి దృగ్ధోస్మ్యభి దృగ్ధోస్మికామ కామాయ స్వాహేత్యమృతం వా ఆజ్య మమృత మేవాత్మ న్ధత్తేహుత్వా ప్రయతాఞ్జలిః కవాతిర్య ఙ్ఙగ్ని మభి మన్త్రయేత సం మా సిఞ్చన్తు మరుత స్సమిన్ద్ర స్సంబృహస్పతిః । సం మాఽయ మగ్ని స్సిఞ్చ త్వాయుషా చ బలేన చాయుష్మన్తం కరోత మేతి ప్రతి హాస్మై మరుతః ప్రాణా న్దధతి ప్రతీన్ద్రోబలం ప్రతి బృహస్పతి ర్బ్రహ్మవర్చసం

ప్రత్యగ్ని రితర థ్సర్వగ్ం సర్వతను ర్ధ్యాత్వా సర్వ మాయు రేతి త్రిరభిమ
న్త్రయేత త్రిషత్యాహి దేవా యో౽పూత ఇవ మన్యేత స ఇత్థం జుహుయా
దిత్థ మభిమన్త్రయేత పునీత ఏవా౽౽త్మాన మాయు ర్దేవాత్మ న్ధత్తే వరో
దక్షిణా వరేణైవ వరగ్ం స్పృణోత్యాత్మా హి వరః ॥ ౧౮-౨౨ ॥

***

ఏకోనవింశో౽నువాకః

బ్రహ్మోపస్థానమన్త్రాః.

౧ భూః ప్రపద్యే భువః ప్రపద్యే స్వః ప్రపద్యే భూ ర్భువ స్సువః ప్రపద్యే
బ్రహ్మ ప్రపద్యే బ్రహ్మకోశం ప్రపద్యే ౽మృతం ప్రపద్యే౽మృతకోశం ప్రపద్యే
చతుర్జాలం బ్రహ్మకోశం యం మృత్యు ర్నావపశ్యతి తం ప్రపద్యే దేవా
న్ప్రపద్యే దేవపురం ప్రపద్యే పరీవృతో వరీవృతో బ్రహ్మణా వర్మణా ౽హం
తేజసా కశ్యపస్య యస్మై నమ స్తచ్ఛిరో ధర్మో మూర్ధానం బ్రహ్మోత్తరా
హనుర్యజ్ఞో౽ధరా విష్ణుర్ హృదయగ్ం సంవత్సరః ప్రజనన మశ్వినౌ
పూర్వపాదా వత్రిర్మధ్యం మిత్రా వరుణా వపరపాదా వగ్నిః పుచ్ఛస్య ప్రథమం
కాణ్డం తత ఇన్ద్ర స్తతః ప్రజాపతి రభయం చతుర్థగ్ం స వా ఏష దివ్య
శ్శాక్వర శ్శిశుమార స్తగ్ం హ య ఏవం వేదాపపునర్మృత్యుం జయతి
జయతి స్వర్గం లోకం నాధ్వని ప్రమీయతే నాగ్నౌ ప్రమీయతే నాప్సు
ప్రమీయతే నానపత్యః ప్రమీయతే లఘ్వాన్నో భవతి ధ్రువ స్త్వమసి ధ్రువస్య

క్షిత మసిత్వం భూతానా మధిపతి రసి త్వం భూతానాగ్ం శ్రేష్ఠోఽసి త్వాం భూతాన్యుపపర్యావర్తన్తే నమస్తే నమ స్సర్వం తే నమో నమ శ్శిశుకుమారాయ నమః ॥ ౧౯-౨౩ ॥

⋆⋆⋆

వింశోఽనువాకః.

దిగుపస్థానమన్త్రాః.

౧ నమః ప్రాచ్యైదిశే యాశ్చ దేవతా ఏతస్యాం ప్రతివసన్త్యేతాభ్యశ్చ నమో నమో దక్షిణాయైదిశే యాశ్చ దేవతా ఏతస్యాం ప్రతివసన్త్యేతాభ్యశ్చ నమో నమః ప్రతీచ్యై దిశే యాశ్చ దేవతా ఏతస్యాం ప్రతి వసన్త్యేతాభ్యశ్చ నమో నమ ఉదీచ్యై దిశే యాశ్చ దేవతా ఏతస్యాం ప్రతివసన్త్యేతాభ్యశ్చ నమో నమ ఊర్ధ్వాయై దిశే యాశ్చ దేవతా ఏతస్యాం ప్రతి వసన్త్యేతాభ్యశ్చ నమో నమోఽధరాయై దిశే యాశ్చ దేవతా ఏతస్యాం ప్రతివస న్త్యేతా భ్యశ్చ న మో నమో వాంతరాయై దిశే యాశ్చ దేవతా ఏ తస్యాం ప్రతివసన్త్యేతాభ్యశ్చ నమో నమో గఙ్గాయమునయోర్మధ్యేయే వసన్తితే మే ప్రసన్నాత్మాన శ్చిరం జీవితం వర్ధయన్తి నమో గఙ్గాయమునయో ర్మునిభ్యశ్చ నమో నమో గఙ్గాయమునయో ర్మునిభ్యశ్చ నమః ॥ ౨౦-౨౪ ॥

సహ రక్షాగ్ంసి, యద్దేవాస్స ప్తదశ, యదదీవ్యన్నృఇచ్ఛదశా, ఽఽయుష్టే చతుస్త్రిగ్ంశ, ద్వైశ్వానరాయ షడ్విగ్ంశతి, ర్వాతరశనా హ, కూశ్మాణ్డై, రజాఽహ, పఞ్చ, బ్రహ్మా యజ్ఞేన, గ్రామే, మధ్యన్దినే, తస్య వై మేఘ, స్తస్య వై ద్వౌ,

రిచ్యతే, దుహేహ, కతిధా ఉవకీర్ణీ, భూ, ర్నమః ప్రాచ్యై విగ్ం శతిః ॥౨౦॥

సహ, బ్రహ్మయజ్ఞేన విగ్ంశతిః ॥౨౦ ॥

ద్రావిడపాఠస్తు – సహ, రక్షాగ్ంసి, యద్దేవా, యదదీవ్య, న్నాయుష్టే, వైశ్వానరాయ, వాతరశనాహ, కూశ్మాణ్డై, రజా౯ హ, పఙ్చ, బ్రహ్మయజ్ఞేన, గ్రామే, మధ్యన్దినే, తస్యవై మేఘ, స్తస్యవై ద్యౌ, రిచ్యతే, దుహే హ, కతిధాఉవకీర్ణీ, భూ, రే కాన్నవిగ్ంశతిః ॥ ౧౯ ॥

సహ, వాతరశనా, దుహేహ, త్రయోవిగ్ంశతిః ॥ ౨౩ ॥ ఇతి.

సహ వాతరశనా దుహేహ చతుర్విగ్ంశతిః ॥ ౨౪ ॥ ఇతి ఆనందాశ్రమముద్రిత గ్రంథపాఠః ॥

☆☆☆

అథశాన్తిః

ఓమ్ ॥ నమో బ్రహ్మణే నమో అస్త్వగ్నయే నమః పృథివ్యై నమ ఓషధీభ్యః । నమో వాచే నమో వాచస్పతయే నమో విష్ణవే బృహతే కరోమి ॥ ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః ॥

హరిః ఓమ్, శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు

తైత్తిరీయారణ్యకే ద్వితీయః ప్రపాఠక స్సమాప్తః.

★★★

స్నానవిధిః

శ్లో॥ స్రోతసోఽభిముఖ స్స్నాయాత్ మార్జనే చాఽఘమర్షణే ।
అన్యత్రార్కముఖో రాత్రౌ ప్రాగుదఙ్ముఖ ఏవ వా ॥

సంకల్పస్సూక్త పఠనం మార్జనం చాఽఘమర్షణమ్ ।
దేవాదితర్పణం చైవ స్నానం పంచాంగముత్తమమ్ ॥

తతో నదీం సమాగత్య గంగాధ్యానపుర స్సరమ్ ।
నాభిమాత్రే జలే స్థిత్వా త్రివారం స్నానమాచరేత్ ॥
విశ్వామిత్రః ॥

నాభిమాత్రే జలే స్థిత్వాకృత్వా కేశాన్ ద్విధాద్విజః ।
నిరుద్ధకర్ణనాసస్తు త్రివారం మజ్జనం చరేత్ ॥

విష్ణుః ॥
త్రి రాప్లుత్యసమాచమ్య శిఖాం బద్ధ్వా సమాచమేత్ ॥
ప్రాణా నాయమ్య, సంకల్ప్య, త్రివారం మజ్జయే త్పునః ।
ఆశ్వలాయనః ॥

శ్లో॥ సువర్ణ దర్భరజతైః వినా వై దక్షిణే కరే ।
య ఆచమయతే మోహాదాచాంతే రుధిరం భవేత్ ॥
విష్ణుః ॥

శ్లో॥ ఉత్తమం తు నదీ స్నానం తటాకే మధ్యమం స్మృతమ్ ।
కూపే స్నానం తు సామాన్యం భాండస్నానం వృథా భవేత్ ॥

నదీషు దేవఖాతేషు ప్రాత స్స్నాయాద్దినే దినే ।
తదభావే తటాకే చ కూపే వా స్నాన మాచరేత్ ॥

శ్లో॥ శ్వానకుక్కుటమార్జాల మద్యభాండరజస్వలాః ।
స్పృష్ట్వా దేవలకం చైవ సచేలం స్నాన మాచరేత్ ॥

శ్లో॥ చితిం చ చితికాష్ఠం చ యూపం చండాల మేవ చ ।
స్పృష్ట్వా దేవలకం చైవ సవాసా జల మావిశేత్ ॥

ఇతి స్నానవిధిః

అథ స్నానప్రకరణమ్

గంగా ధ్యాన పురస్సరం గంగాం ప్రవిశ్య ॥ అథ గంగాధ్యానం ॥

శ్లో॥ గంగా గంగేతి యో బ్రూయా ద్యోజనానాం శతైరపి ।
ముచ్యతే సర్వపాపేభ్యో విష్ణులోకం స గచ్ఛతి ॥

అంబ త్వద్దర్శనా న్ముక్తి ర్నజానే స్నానజం ఫలమ్ ।
స్వర్గారోహణ సోపానే మహాపుణ్యతరంగిణి ॥

విశ్వేశం కేశవం డుండిం దణ్డపాణించ భైరవమ్ ।
వందే కాశీం గుహాం గంగాం భవానీం మణికర్ణి కామ్ ॥

అతితీక్ష్ణ మహాకాయ కల్పాంతదహనోపమ ।
భైరవాయ నమస్తుభ్య మనుజ్ఞాం దాతు మర్హసి ॥

త్వం రాజా సర్వతీర్థానాం త్వమేవ జగతః పితా ।
యాచితో దేహి మే తీర్థం సర్వపాపాపనుత్తయే ॥

యోఽసౌ సర్వగతో విష్ణు శ్చిత్స్వరూపీ నిరంజనః ।
స ఏవ ద్రవరూపేణ గంగాంభో నాత్ర సంశయః ॥

నందినీ నళినీ సీతా మాలినీ చ మహాపగా ।
విష్ణుపాదాబ్జసంభూతా గంగాత్రిపథగామినీ ॥

భాగీరథీ భోగవతీ జాహ్నవీ త్రిదశేశ్వరీ ।
ద్వాదశైతాని నామాని యత్ర యత్ర జలాశయే ॥
స్నానకాలే పఠేన్నిత్యం మహాపాతక నాశనమ్ ॥

నాభిమాత్రే జలే స్థిత్వా – శిఖాం ద్విధా విధాయ, నిరుద్ధకర్ణనాసః త్రిరాప్లుత్య ఆచమ్య – శిఖాం బద్ధ్వా – దేహం ప్రక్షాళ్యపునరాచామేత్ । ప్రాణానాయమ్య ... ఏవంగుణ ... సమస్త పాప క్షయార్థం ప్రాతస్స్నాన మహం కరిష్యే ॥ ఇతి సంకల్ప్య ॥

హిరణ్య శృంగమితి సూక్తం జపేత్ ।

హిరణ్యశృంగం వరుణం ప్రపద్యే తీర్థం మే దేహి యాచితః । యన్మయా భుక్తమసాధూనాం పాపేభ్యశ్చ ప్రతిగ్రహః । యన్మే మనసా వాచా కర్మణా వా దుష్కృతం కృతమ్ । తం న ఇన్ద్రో వరుణో బృహస్పతి స్సవితా చ పునంతు పునః పునః । స్నాత్వాఽఽ చమ్య ॥ తతో మార్జయేత్ ॥

ఓం ఆపో హి ష్ఠా మయో భువ స్తాన ఊర్జే దధాతన । మహేరణాయ చక్షసే ॥ యో వ శ్శివతమోరస స్తస్య భాజయ తేహ నః । ఉశతీ రివ మాతరః ॥ తస్మా అరంగ మామవో యస్య క్షయాయ జిన్వథ । ఆపో జనయథా చ నః ॥

హిరణ్య వర్ణా శ్శుచయః పావకా యాసు జాతః కశ్యపో యాస్వింద్రః । అగ్నిం యా గర్భం దధిరే విరూపా స్తాన ఆప శ్శగ్గ్ స్యోనా భవంతు ॥

యా సాగ్ంం రాజా వరుణో యాతి మధ్యే సత్యానృతే అవపశ్యన్ జనానామ్ । మధుశ్చుత శ్శుచయో యాః పావకా స్తా న ఆప శ్శగ్గ్ స్యోనాభవంతు ॥

యాసాం దేవా దివి కృణ్వన్తి భక్షం యా అన్తరిక్షే బహుధాభవన్తి। యాః పృథివీం పయ సోన్దన్తి శుక్రాస్తాన ఆప శ్శగ్గ్ స్యోనాభవన్తు ॥

శివేన మా చక్షుషా పశ్యతాప శ్శివయా తను వో పస్పృశతత్వచం మే। సర్వాగ్ం అగ్నీగ్ం రప్సుషదోహువే వో మయి వర్చోబల మోజోనిధత్త ॥

(ఇద మాపః ప్రవహ తావద్యంచ మలంచ యత్। యచ్చాభిదుద్రో హానృతం య చ్ఛ శేవే అభీరుణమ్ ॥ ఆపో మా తస్మా దేనసో విశ్వాన్ముంచ త్వగ్ంహసః। ని ర్మా ముంచామి శపథా న్నిర్మావరు!నా దధి। నిర్మా యమస్య షడ్బీశా త్సర్వసామ ద్దేవకిల్బిషా దుతో మనుష్యకిల్బిషాత్ ॥)

అథ పవమానసూక్తం

పవమాన స్సువర్జనః। పవిత్రేణ విచర్షణిః। య పోతా స పునాతు మా ॥ పునంతు మా దేవజనాః। పునంతు మనవో ధియా। పునంతు విశ్వ ఆయవః ॥ జాత వేదః పవిత్రవత్। పవిత్రేణ పునాహి మా। శుక్రేణ దేవదీద్యత్। అగ్నే క్రత్వా క్రతూగ్ం రను ॥ య త్తే పవిత్ర మర్చిషి। అగ్నే వితత మంతరా। బ్రహ్మ తేన పునీమహే ॥ ఉభా భ్యాం దేవ సవితః। పవిత్రేణ సవేనచ। ఇదం బ్రహ్మ పునీమహే। వైశ్వదేవీ పునతీ దేవ్యాగాత్। యస్యై బహ్వీస్తనువో వీతపృష్ఠాః। తయా మదంత స్సధమాద్యేషు। వయగ్గ్ స్యామ పతయో రయీణాం॥ వైశ్వానరో రశ్మిభి ర్మా పునాతు। వాతః ప్రాణే నేషిరో మయోభూః ॥ ద్యావా పృథివీ పయసా పయోభిః। ఋతావరీ యజ్ఞియే మా పునీతామ్ ॥ బృహద్భి స్సవితస్తృభిః। వర్షిష్ఠై ర్దేవమన్మభిః। అగ్నే దక్షైః పునాహి మా ॥ యేన దేవా ఆపునత। యే నాపో దివ్యంకశః। తేన దివ్యేన బ్రహ్మణా। ఇదం బ్రహ్మ పునీమహే ॥ యః పావమానీ

ర ధ్యేతి । ఋషిభి స్సంభృతగ్ం రసం । సర్వగ్ం సపూత మశ్నాతి । స్వదితం మాతరిశ్వనా ॥ పావమానీ ర్యో అధ్యేతి । ఋషిభి స్సంభృతగ్ం రసం ॥ తస్మై సరస్వతీ దుహే । క్షీరగ్ం సర్పిర్మధూదకం ॥ పావమానీ స్స్వస్త్యయనీః । సుదుఘా హి పయస్వతీః । ఋషిభిస్సంభృతో రసః । బ్రాహ్మణే ష్వమృతగ్ం హితం ॥ పావమానీర్దిశంతు నః । ఇమం లోక మథో అముం । కామాంథ్సమర్ధయంతు నః । దేవీ ర్దేవై స్సమాభృతాః ॥ పావమానీ స్స్వస్త్యయనీః । సుదుఘా హిఘృతశ్చుతః । ఋషిభి స్సంభృతో రసః । బ్రాహ్మణే ష్వమృతగ్ం హితం ॥ యేన దేవాః పవిత్రేణ । ఆత్మానం పునతే సదా ॥ తేన సహస్రధారేణ । పావమాన్యః పునంతు మా ॥ ప్రాజాపత్యం పవిత్రం । శతోద్యామగ్ం హిరణ్మయం । తేన బ్రహ్మవిదో వయం । పూతం బ్రహ్మ పునీమహే ॥ ఇన్ద్రస్సునీతీ సహ మా పునాతు । సోమస్స్వస్త్యావరుణ స్సమీచ్యా । యమోరాజా ప్రమృణాభిః పునాతు మా । జాతవేదా మోర్జయంత్యా పునాతు ॥ పున ర్నిమజ్య ॥ నమోఽ గ్నయ ఇతి నమస్కృత్య ॥ నమోఽగ్నయేఽ ప్సుమతే నమ ఇంద్రాయ నమో వరుణాయ నమో వారుణ్యై నమోఽ ద్భ్యః ॥ యదపాం క్రూర మితి సాంగుష్ఠ యజ్ఞసూత్రేణాఽ లోడితాభి రద్భిస్త్రిరాప్లుత్య త్రివార మంజలినా జలం తటే నిక్షిప్య, యదపాం క్రూరం య ద మేధ్యంయ దశాంతం త దప గచ్ఛతాత్ ॥ అత్యాశనాదతీపానా ద్యచ్చఉ గ్రాత్ప్రతిగ్రహాత్ ॥ తన్నో వరుణో రాజా పాణినా హ్యవమర్శతు । సోఽహ మపాపో విరజో నిర్ముక్తో ముక్తకిల్బిషః । నాకస్య పృష్ఠ మారుహ్యగచ్ఛే ద్బ్రహ్మసలోకతాం ॥ యశ్చాప్సు వరుణ స్సపునా త్వఘమర్షణః ॥ ఇమం మే గంగ ఇత్యపోఽ భిమంత్ర్య – ఇమం మే గంగే యమునే సరస్వతి శుతుద్రి స్తోమగ్ం సచతా పరుష్ణియా । అసిక్ని

యామరుద్వృధేవిత స్తయాఽఽ ర్జీకీయేశృణుహ్యాసుషోమయా ॥ ఋతంచే త్యఘమర్షణసూ క్తేనా ప్స్వవగాహేత– ఋతం చ సత్యం చాభీద్ధాత్తపసోఽ ధ్యజాయత । తతో రాత్రి రజాయత తతస్సముద్రో అర్ణవః ॥ సముద్రా దర్ణవా దధి సంవత్సరో అజాయత । అహోరాత్రాణి మిదద (విదధ) ద్విశ్వస్య మిషతో వశీ ॥ సూర్యాచంద్రమసౌధాతా యధాపూర్వ మకల్పయత్ । దివం చ పృథివీం చాంతరిక్షమథోసువః ॥ య త్పృథివ్యాగ్ం రజస్వమాంతరిక్షే విరోదసీ । ఇమాగ్ం స్తదాపోవరుణః పునాత్వఘమర్షణః ॥ పునం తు వసవః పునాతు వరుణః పునాత్వఘమర్షణః । ఏష భూతస్య మధ్యే భువనస్య గోప్తా । ఏష పుణ్యకృతాన్లోకా నేష మృత్యో ర్హిరణ్మయం ॥ ద్యావాపృథివ్యో ర్హిరణ్మయగ్ం సగ్ంం శ్రితగ్ం సువః । స న స్సువ స్సగ్ంశిశాధి । ఆర్ద్రం జ్వలతీ త్యాచమ్య – ఆర్ద్రం జ్వలతి జ్యోతి రహ మస్మి । జ్యోతి ర్జ్వలతి బ్రహ్మాహమస్మి । యోఽ హ మస్మి బ్రహ్మాఽ హ మస్మి । అహమస్మి బ్రహ్మాఽహమస్మి । అహ మేవాహం మాం జుహోమి స్వాహా ॥

పూర్వోక్త ఏవంగుణ.......శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం స్నానాంగత్వేన దేవాది తర్పణం కరిష్యే ॥ ఇతి సంకల్ప్య ॥ దేవతీర్థేన తర్పణం కుర్యాత్ ॥ బ్రహ్మాదయో యే దేవాః తాన్ దేవాగ్ స్తర్పయామి ॥ ...... భూర్దేవాగ్ స్తర్పయామి ॥ భువర్దేవాగ్ స్తర్పయామి ॥ సువర్దేవాగ్ స్తర్పయామి ॥ భూర్భువస్సువర్దేవాగ్ స్తర్పయామి ॥ ఋషితీర్థేన ద్వి రావృత్త్యా ॥ కృష్ణద్వైపాయనాదయో యే ఋషయః తాన్ ఋషీగ్ స్తర్పయామి ॥ .... భూర్ ఋషీ........మి ॥ భువర్ ఋషీగ్........మి ॥ సువర్ ఋషీగ్........మి ॥ భూర్భువస్సువర్ ఋషీగ్ం........మి ॥ ప్రాచీనావీతీ ॥ పితృతీర్థేన త్రిరావృత్త్యా తర్పయేత్ ॥ సోమః పితృమాన్ యమో&ంగిరస్వా నగ్నిష్వా

త్తాగ్నిః కవ్యవాహనా దయో యే పితరః ॥ తాన్ పితౄగ్ .... ॥3॥ సువః పితౄగ్ స్తర్పయామి ॥3॥ భూర్భువస్సువః పితౄగ్ ....మి ॥3॥ సవ్యం ॥ అనేన దేవఋషి పితృతర్పణేన భగవాన్ ....మస్తు ॥ (స్నా త్వా) ప్రాచీనావీతీ ॥ స్నానకాలే పితృపితామహ ప్రపితామహానాం ... గోత్రాణాం........ శర్మణాం వసురుద్రాదిత్య రూపాణాం ॥ మాతృపితా మహిప్రపితామహీనాం .... గోత్రాణాం ....దాయీనాం వసు........ణాం మాతామహ మాతుః పితామహ మాతుః ప్రపితామహానాం ... గోత్రాణాం...శర్మణాం వసురు ... పాణాం । మాతామహీ మాతుః పితామహీమాతుః ప్రపితామహీనాం... గోత్రాణాం .... దాయీనాం సర్వేషాం సర్వాసాం పితౄణాం అక్షయ్యపుణ్యలోకఫలావాప్త్యర్థం... స్నాన మహం కరిష్యే ॥ స్నాత్వాచమ్య ॥ స్నానాంగ పితృతర్పణం కరిష్యే । ఇతి సంకల్ప్య స్వ పితౄన్ తర్పయేత్ – తతః సూర్యార్ఘ్యప్రదానాని కరిష్యే ॥

ఓమ్ ఉద్యన్నద్యమిత్ర మహ । ఆరోహ న్నుత్తరాం దివం । హృద్రోగం మమ సూర్య । హరిమాణం చ నాశయ । శుకేషు మే హరిమాణం । రోపణాకాసుదధ్మసి । అథోహారిద్రవేషు మే । హరిమాణం నిదధ్మసి । ఉదగా దయ మాదిత్యః । విశ్వేన సహసాసహ । ద్విషంతం మహ్యా రంధయన్ । మో అహంద్విషతే రథం ।

ఓమ్ మిత్ర రవి సూర్య భాను ఖగ పూష హిరణ్యగర్భమరీచ్యాదిత్య సవిత్రర్క భాస్క రేభ్యోనమః ఇదమర్ఘ్యం సమర్పయామి ॥ స్నాత్వా ॥ తటే ఉదకప్రక్షేపణం కుర్యాత్ ॥

శ్లో॥ య న్మయా దూషితం తోయం శారీర మలసంయుతమ్ ।
తస్మాత్ పాపవిశుద్ధ్యర్థం యక్ష్మాణం తర్పయామ్యహమ్ ॥

అసంస్కారాశ్చ యే కేచి జ్జలాశాః పితరో మమ ।
తేషా మాప్యాయనార్థాయ దీయతే సలిలం మయా ॥

శ్లో॥ యే కే చాస్మత్కులే జాతా అపుత్రా గోత్రిణో మృతాః ।
తే గృహ్ణంతు మయాదత్తం వస్త్ర నిష్పీడనోదకమ్ ॥

ఇతి వస్త్రం నిష్పీడ్య ॥ శ్రీరామరామరామ॥

తత శ్శుభ్రవస్త్రం ధృత్వాఽఽ చమ్య ॥

విధి ప్రకారేణ భస్మధారణ, సంధ్యావందనాదికం కుర్యాత్ ॥

ఇతి స్నాన ప్రకరణమ్

★★★

భస్మధారణవిధానమ్

ఆగ్నేయం భస్మ సద్యోజాత మితి మితి పంచబ్రహ్మమంత్రైః ప్రతిగృహ్య ॥ సద్యోజాతం ప్రపద్యామి సద్యోజాతాయ వై నమోనమః । భవే భవే నాతి భవే భవస్వ మాం । భవోద్భవాయ నమః ॥ వామదేవాయ నమో జ్యేష్ఠాయ నమ శ్శ్రేష్ఠాయ నమో రుద్రాయ నమః కాలాయ నమః కలవికరణాయ నమో బలవికరణాయ నమో బలాయ నమో బలప్రమథనాయ నమ స్సర్వభూతదమనాయ నమో మనోన్మనాయ నమః । అఘోరేభ్యోఽ థఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః । సర్వేభ్య స్సర్వశర్వేభ్యోనమస్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః ॥ తత్పురుషాయ విద్మ హే మహాదేవాయ ధీమహి । తన్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్ ॥ ఈశాన స్సర్వవిద్యానా మీశ్వర స్సర్వభూతానాం బ్రహ్మాధిపతి ర్బ్రహ్మణోఽ ధిపతి ర్బ్రహ్మాశివో మే అస్తు సదా శివోమ్ ॥ అభిమంత్రణమ్ ॥ అగ్నిరిత్యనేనచాఽ భిమంత్ర్య ॥ అగ్ని రితి

భస్మ । వాయురితి భస్మ । జల మితి భస్మ । స్థలమితిభస్మ । వ్యో మేతిభస్మ । సర్వగ్ం హవా ఇదం భస్మ । మన ఏతాని చక్షూగ్ంషి భస్మాని ॥ మా న స్తోక ఇతి సముద్ధృత్య జలేన సంసృజ్య:- మా న స్తోకే తనయే మా న ఆయుషి మా నో గోషు మా నో అశ్వేషు రీరిషః । వీరాన్మానో రుద్రభా మితో వధీర్ హవిష్మన్తో నమసా విధేమతే ॥ త్ర్యాయుషైః త్ర్యంబకైః తిర్యక్తిస్రోరేఖాః ప్రకుర్వీత । త్ర్యాయుషం జమదగ్నేః కశ్యపస్య త్ర్యాయుషం యద్దేవానాం త్ర్యాయుషం తన్మే అస్తు త్ర్యాయుషం ॥ త్ర్యంబకంయజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనం । ఉర్వారుక మివబంధనా న్మృత్యో ర్ముక్షీయ మామృతాత్ ॥ యే తే సహస్ర మయుతం పాశా మృత్యో మర్త్యాయ హంతవే । తాన్ యజ్ఞస్య మాయయా సర్వా నవయజామహే ॥ మృత్యవే స్వాహా మృత్యవే స్వాహా ॥ ఇతి భస్మధారణమ్ ॥ తతః విధిప్రకారేణ సథ్యావందనాదికం కుర్యాత్ ॥

★★★

సూర్యోపస్థానమ్

సహనా వవతు...తిః ॥ ఓమ్ ఆదిత్యో వా ఏష ఏతన్మణ్డలం తపతి తత్రతా ఋచస్తదృచా మణ్డలగ్ం స ఋచాం లోకోఽ థయ ఏష ఏతస్మిన్మణ్డలేఽర్చి ర్దీప్యతే తాని సామాని స సా మ్నాం లోకోఽ థయ ఏష ఏతస్మిన్మణ్డలేఽ ర్చిషిపురుష స్తానియజూగ్ంషి సయజుషామణ్డలగ్ం స యజుషాం లోక స్సైషాత్రయ్యేవ విద్యా తపతి య ఏషోఽ న్తరాదిత్యే హిరణ్మయః పురుషః ॥ ఆదిత్యో వై తేజ ఓజో బలం యశశ్చక్షు శ్శ్రోత్రమాత్మా మనో మన్యు ర్మను ర్మృత్యుస్సత్యో మిత్రోవాయు రాకాశః ప్రాణో లోకపాలః కః కిం కం త త్సత్య

మన్న మమృతో జీవో విశ్వః కతమ స్స్వయంభు బ్రహ్మైత దమృత ఏష పురుష ఏషభూతానా మధిపతి ర్బ్రహ్మణ స్సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోత్యేతా సా మేవ దేవతానాగ్ం సాయుజ్యగ్ం సార్ష్టితాగ్ం సమాన లోకతా మాప్నోతి య ఏవం వేదేత్యుపనిషత్ ॥ సహనావవతు...ంతిః ॥ మండలాంతరగతం హిరణ్మయం భ్రాజమానవపుషం శుచిస్మితమ్ । చండదీధితిమఖండ విగ్రహం చింతయే న్మునిసహస్రసేవితమ్ ॥ ధ్యేయస్సదాసవితృమండలమధ్యవర్తీ నారాయణ స్సరసిజాసన సన్నివిష్టః ॥ కేయూరవాన్మకరకుండలవా న్కిరీటీ హారీ హిరణ్మయవపు ర్ధృతశంఖచక్రః ॥ నమస్సవిత్రే జగదేకచక్షుషే జగత్ప్రసూతిస్థితినాశహేతవే । త్రయీమయా యత్రిగుణాత్మధారిణే విరించినారాయణశంకరాత్మనే ॥

ఇతి సూర్యోపస్థానమ్

★★★

అన్వారంభణీయ స్థాలీపాకః

శ్లో॥ పూర్ణిమాక్షణదాయాం తు విధినౌపాసనస్యచేత్ ।
ప్రతిపద్యేవకుర్వీత యాగద్వయ ముదాహృతమ్ ।

ప్రాతః కాలేముహూర్తాదౌయది ప్రథమపర్వణి । రాత్రౌ సంకల్ప్య నిత్యాంతే హ్యన్వారంభఃపరేఽ హని । చతుర్థహోమమధ్యే తు ప్రాప్యతే యది పూర్ణిమా । తస్యామారభ్య విధివదన్వాధానపురస్సరమ్ । పౌర్ణమాస్యాం ప్రాతరిధ్మా బర్హిషీ ఆసాద్య ప్రాతరౌపాసనం కృత్వా । వధూ ముత్తరత ఉపవేశ్య స్వయం దక్షిణత ఆసీనః ప్రాణానాయమ్య ॥

ఏవంగుణ.. .ప్రీత్యర్థం దర్శపూర్ణమాసోపక్రమణార్థం అన్వారంభణీయ స్థాలీపాకేన సద్యో యాజయిష్యే । విద్యుదసి...శ్య । తత్రాగ్ని రగ్నా విష్ణూ

సరస్వతీసరస్వా నగ్ని ర్భగీచప్రధాన దేవతాః స్విష్టకృదంగదేవతా। వ్రీహిమయంచ రుద్రవ్య మన్యస్మిన్కాలే ఉపవత్స్యామీతి సంకల్ప్య । పత్న్యవహంతి చరుగ్గ్శపయిత్వాఽభిఘార్య ప్రాచీన ముదీచీనం వోద్వాస్య ప్రతిష్ఠిత మభిఘార్య॥ (అథ షట్పాత్రప్రయోగః) ఓమ్ భూర్భువనస్సువరోమ్ ॥ చత్వారి శృంగా... అగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతే పూర్ణాపశ్చా ద్యత్తే దేవాఅదధురితి ద్వేఆజ్యాహుతీ ర్హుత్వా ।

పూర్ణాపశ్చా దుత పూర్ణా పురస్తాదున్మ ధ్యతః పౌర్ణమా సీజిగాయ । తస్యాం దేవా అధిసంవసంత ఉత్తమేనాక ఇహమాదయంతాగ్ స్వాహా ॥ పౌర్ణమాస్యా ఇదమ్ ॥ యత్తేదేవా అదధుర్భాగధేయ మమావాస్యే సంవసంతో మహిత్వా। సానోయజ్ఞం పిపృహివిశ్వవారే రయిం నో ధేహి సుభగే సువీరగ్గ్ స్వాహా ॥ అమావాస్యాయా ఇదమ్ ॥ దర్వ్యా ముపస్తీర్య చరుమధ్యాద్ద్విరవదాయాభి ఘార్య। అగ్నయే స్వాహా। అగ్నయ ఇదమ్। పునరవదానధర్మేణావదాయ। అగ్నా విష్ణుభ్యాగ్ స్వాహా। అగ్నా విష్ణుభ్యామిదమ్। పున రవదాయ। సరస్వత్యై స్వాహా ॥ సరస్వత్యా ఇదమ్ ॥ పునరవదాయ ॥ సరస్వతే స్వాహా। సరస్వత ఇదమ్ ॥ పున రవదాయ । హవిః ప్రత్యభిఘారయతి । అగ్న యేభగినేస్వాహా । అగ్నయే భగిన ఇదమ్ ॥ పున రుపస్తీర్య। ఉత్తరార్ధా త్సకృత్స్విష్టకృతేఽ వదాయ। ద్వి రభిఘార్యన హవిః ప్రత్యభిఘారయతి ॥ అగ్న యేస్విష్టకృతే స్వాహా ॥ అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదమ్ ॥ ఇధ్మసన్నహనా న్యద్భిస్సగ్గ్ స్పృశ్యాగ్నౌ ప్రహరతి। రుద్రాయ తంతిచరా యేదమ్॥ నమమ ॥ అప ఉపస్పృశ్య। అస్య కర్మణః హోమప్రతిష్ఠా సిద్ధ్యర్థం వృద్ధికామః జయాదిహోమం కరిష్యే ॥ స్రువేణాజ్యమాదాయ ॥ ఓమ్ ॥ చిత్తం చ స్వాహా ... అథ జయాదిప్రతిపద్యతే । సౌవిష్టకృతగ్ం హుత్వాబర్హి స్సమంజనంకృత్వా ॥

దర్వ్యా పరిధీ ననక్తి పరిధీ స్రుహృత్య సగ్గ్రస్రావంచ కృత్వా అస్మి స్రుక్రుతే కర్మణీత్యాది పరిషేచనాంతం కృత్వా ప్రణీతామార్జనం బ్రహ్మోద్వాసనంచ కుర్యాత్ ॥

శ్లో॥ వ్రతేషు శాంతిహోమేషు విభ్రష్టేష్టౌ వృషోత్సృజే ।
చరోః ప్రధానికే చైవ శమ్యాఏవ న సంశయః ।

అత్ర వృషభదానం నాస్తి । పూర్ణ పాత్రస్తు దక్షిణే త్యేకే । తల్లక్షణమ్ । అష్టముష్టి భవేత్కించి త్కించి చ్చత్వారి పుష్కలః । పుష్కలాశ్చైవ చత్వారః ఆఢకః పరికీర్తితః । ఆఢకాశ్చైవ చత్వారి పూర్ణపాత్రస్స ఉచ్యతే ॥ అత్ర కేచన స్విష్టకృతేఽవదాయ । దర్వ్యాం సంస్థాప్య । జయాదికాంతే జుహుయాదితి, పరిధ్యర్థే శమ్యాః కార్యా ఇతి చ వదంతి ॥ తత్ర శ్లోకాః ॥ స్థాలీ పాకానంతరే వా వివాహే సంపూర్ణే వా యాతి చేత్పౌర్ణమాసీ తస్యా మన్వారంభణీయాఖ్యహోమం కుర్యాత్ప్రాతః పౌర్ణమాస్యాం యథోక్తమ్ ॥ శ్రౌతేఽ న్వారంభణీయాయా మగ్నా విష్ణూ సరస్వతీ । సరస్వాం శ్చాగ్నిర్భగీచ స్మార్తేప్యేతాశ్చ దేవతాః । అగ్నిగ్గ్ స్విష్టకృతం చాంతరే ణేత్యస్మాచ్చ సూత్రతః । ఆద్యోఽ గ్ని స్విష్టకృ చ్చాంత్య స్సర్వేషు చరుకర్మసు । తస్మా దన్వారంభణీయేచరౌ షడ్దేవతా ఇతి । కారికా కృద్భిస్తత్రోక్తా గృహ్యవిద్భిః పురాతనైః । అనాహితాగ్నేః ప్రథమే చరౌ చయా దేవతాస్తాః ప్రవదంతి తద్ జ్ఞాః । తస్యాపి కాలః కిల పౌర్ణమాస్యాం ప్రాత ర్వదంత్యేవ కపర్దిశిష్యాః । అగ్ని స్తథాఽగ్నౌ సహితశ్చ విష్ణు స్సరస్వతీ చైవ తథా సరస్వాన్ । అగ్నిర్భగీ స్విష్టకృ దగ్నిరేతాః క్రమేణ హుత్వాథ తతో జయాది । ఆద్యే చరౌ దక్షిణతో వరోఽ త్రావదానధర్మాజ్జుహుయాత్తు ధీమాన్ । క్రమేణ చాగ్న్యాది చ తత్ర ఆహుతీర్హుత్వాఽ గ్న యేఽ స్మై భగినేఽ వదాయ ॥ శిష్టం హవిః ప్రత్యభిఘార్య పశ్చాద్ధోమస్త

తస్మిన్స్విష్టకృతేఽ వదాయ ॥ సంస్థాప్య దర్వ్యాతు జయాదికాంతే యదస్యతు స్విష్టకృతం చ హుత్వా ॥ స్థాలీపాకే దేవతా వైశ్వదేవే విశ్వేదేవా ఇత్యనేనోపదిష్టాః । మంత్రామ్నానాను క్రమేణైవ చాగ్న్యాద్యా రౌద్రాంతా దేవతా స్త్రింశదుక్తాః । సర్పోత్సర్గే దేవతా పౌర్ణమాసీ కర్మణ్యుక్తా శ్రావణీ మార్గశీర్షే । తత్రాప్య న్వారంభణీయే చరౌచ శ్రౌతోక్తాయా దేవతా స్తా ఇహ స్యుః । ధర్మప్రశ్నోక్తే మహారాజసంజ్ఞేస్థాలీపాకే దేవతా శ్చైవ హుత్వా । సమంజనం బర్హిషి ఏవ శమ్యాః పరేఽ ప్సి తత్ప్రక్షతిహోమ ఉక్తః । సతీషు బర్హీష్వశనాహుతీషు ప్రాప్తా స్వదంతం త్వభిఘారితం చ । శిష్టం హవిస్స్విష్టకృదర్ధ మేవాభిఘారయే త్సర్వచరుక్రియాసు ॥

ఇత్యన్వారంభణీయస్థాలీపాకః

☆☆☆

అన్వారంభణీయానంతరమన్వాధానమ్

పౌర్ణమాస్యాం ప్రాతరౌపాసనం హుత్వా దర్భేష్వాసీనో దర్భాన్ ధారయమాణః పత్న్యాసహ ప్రాణానాయమ్య ॥ ఏవగుణ...ప్రీత్యర్థం పౌర్ణమాసేనాగ్నేయేన స్థాలీపాకేన శ్వో యాజయిష్యే ॥ త త్రాగ్ని స్విష్టకృచ్చ దేవతే । వ్రీహిమయం చరుద్రవ్య మన్యస్మిన్కాల ఉపవత్స్యామీత్యన్వాధానం కృత్వా । ఇధ్మాబర్హిషీ సన్నహ్యతి । అమావాస్యాయాం దార్శికే నాగ్నేయేన స్థాలీపాకేన శ్వో యాజయిష్యే ॥ ఇ త్యన్వాధానం కుర్యాత్.

★★★

విభ్రష్టేష్టిః

శ్లో॥ అగ్నయే చ తథేంద్రాయ సోమాయ స్విష్టకృత్పునః ।

హోవయే దిధ్మతంత్రేణ విభ్రష్టేష్టిం జయాదికమ్ ॥

ఆచమ్య... ఏవంగుణ ... ప్రీత్యర్థం ప్రథమపర్వణి ప్రతిపద్ధోమాతి క్రమణ ప్రాయశ్చిత్తార్థం అన్వారంభణ్యధికారసిద్ధ్యర్థం విభ్రష్టేష్టిం కరిష్యే (ఇతి సంకల్ప్య) తత్రాగ్నీంద్రసోమాః ప్రధాన దేవతాః । స్విష్టకృదంగ దేవతా । వ్రీహి మయంచ రుద్రవ్యం స్థాలీపాకేన సద్యో యాజయిష్యే । పత్న్యవహంతి చరుగ్గం శ్రపయిత్వాఽభిఘార్య ఉదీచీనముద్వాస్య ప్రతిష్ఠిత మభిఘార్య । అగ్నేరుప సమాధానా ద్యగ్నిముఖాంతే దర్వ్యాముపస్తీర్య । చరుమధ్యాద్ద్విరవదాయాభిఘార్య ॥

అ॒గ్నయే॒ స్వాహా᳚ । అగ్నయ ఇదమ్ ॥ ఇం॒ద్రాయ॒ స్వాహా᳚ । ఇంద్రాయేదమ్॥ సోమా॒య॒ స్వాహా᳚ ॥ సోమాయేదమ్ ॥ అవదానధర్మేణ జుహుయాత్ ॥ ఉత్తరార్ధాత్సకృదవదాయ ద్విరభిఘార్య న హవిః ప్రత్యభిఘారయతి ॥ అ॒గ్నయే᳚ స్వి॒ష్టకృ॒తే॒ స్వాహా᳚ ॥ అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదమ్ ॥

ఇధ్మసన్నహనా న్యద్భి స్స్రగ్గ్ స్పృశ్యాగ్నౌ ప్రహరతి । రుద్రాయ తంతిచరాయేదమ్ న మమ ॥ అప ఉపస్పృశ్య । అస్య కర్మణః హోమప్రతిష్ఠా సిద్ధ్యర్థం వృద్ధికామః జయాది హోమం కరిష్యే ॥ జయాదీన్ హుత్వా బర్హిస్సమంజనం కృత్వా శమ్యాః పరిధ్యర్ధేఽ స్మి న్ప్రకృతే కర్మణీత్యాది బ్రహ్మావిసర్జనాంతే ... నమమ ॥ ఏతత్ఫలం శ్రీయజ్ఞేశ్వరార్పణ మస్తు ॥ తతః అన్వారంభణీయం కృత్వా ప్రతిపద్ధోమం కుర్యాత్ ॥ ఇతి విభ్రష్టేష్టిః.

★★★

వైశ్వదేవార్థగృహపాకారంభః

ఆర్యాః ప్రయతా వైశ్వదేవే అన్నసగ్గంస్కర్తార స్స్యు ర్భాషాం కాసం క్షవథు

మిత్యభిముఖోఽన్నం వర్జయే త్కేశా నంగం వాస శ్చాలభ్యా ఉపస్పృశే దార్యాధిష్ఠితా వా శూద్రా స్సగ్గ్ంస్కర్తార స్స్యుస్తేషాగ్ం స ఏవాచమనకల్పోఽ ధికమహరహః కేశశ్మశ్రులోమనఖవాపన ముదకోపస్పర్శనంచ। సహవాససామపి వాష్టమీ ష్వేవ పర్వసువావపేరన్నరోక్ష మన్నగ్ం సగ్గ్ంస్కృత మగ్నా వధిశ్రి త్యాద్భిః ప్రోక్షే త్తదేవ పవిత్ర మిత్యాచక్షతే। సిద్ధేఽన్నే తిష్ఠ న్భూత మితి స్వామినే ప్రబ్రూయా త్తత్సుభూతం విరాడన్నం తన్మాక్షాయీతి ప్రతివచనినో గృహమేధినో యదశనీయస్య హోమా బలయశ్చ స్వర్గపుష్టిసంయుక్తా ఇతి ॥

★★★

వైశ్వదేవమంత్రపాఠః

॥౧॥ అగ్నయే స్వాహా

॥౨॥ సోమాయ స్వాహా ॥

ఏతద్ధోమం కేచన కుర్వంతి ॥

॥౩॥ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యస్స్వాహా ॥

॥౪॥ ధ్రువాయ భూమాయ స్వాహా॥

॥౫॥ ధ్రువక్షితయే స్వాహా ॥

॥౬॥ అచ్యుతక్షితయే స్వాహా ॥

॥౭॥ అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా ॥

॥౮॥ ధర్మాయ స్వాహా ॥

॥౯॥ అధర్మాయ స్వాహా

॥౧౦॥ అద్భ్య స్స్వాహా ॥

॥౧౧॥ ఓషధివనస్పతిభ్య స్స్వాహా ॥

॥౧౨॥ రక్షో దేవజనేభ్య స్స్వాహా ॥

॥౧౩॥ గృహ్యాభ్య స్స్వాహా ॥

॥౧౪॥ అవసానేభ్య స్స్వాహా ॥

॥౧౫॥ అవసానపతిభ్య స్స్వాహా ॥

॥౧౬॥ సర్వభూతేభ్య స్వాహా ॥

॥౧౭॥ కామాయ స్వాహా ॥

॥౧౭॥ అంతరిక్షాయ స్వాహా ॥

॥౧౯॥ యదేజతి జగతి యచ్చ చేష్టతి
నామ్నో భాగోఽయం నామ్నే
స్వాహా ॥

॥౨౦॥ పృథివ్యై స్వాహా ॥

॥౨౧॥ అంతరిక్షాయ స్వాహా ॥

॥౨౨॥ దివే స్వాహా ॥

॥౨౩॥ సూర్యాయ స్వాహా ॥

॥౨౪॥ చంద్రమసే స్వాహా ॥

॥౨౫॥ నక్షత్రేభ్య స్స్వాహా ॥

॥౨౬॥ ఇంద్రాయ స్వాహా ॥

॥౨౭॥ బృహస్పతయే స్వాహా ॥

॥౨౮॥ ప్రజాపతయే స్వాహా ॥

॥౨౯॥ బ్రహ్మణే స్వాహా ॥

॥౩౦॥ స్వధాపితృభ్య స్స్వాహా ॥

॥౩౧॥ నమో రుద్రాయ పశుపతయే
స్వాహా ॥

॥౩౨॥ అగ్రదానంకరిష్యే । దదామీ
త్యగ్నిర్వదతి । తథేతి వా
యురాహ తత్ । హంతేతి
సత్యం చంద్రమాః ।
ఆదిత్యస్సత్యమోమితి ।
ఆపస్తత్సత్య మాభరన్ ।
యశోయజ్ఞస్య దక్షిణామ్ ।
మమోపా త్తదురితక్ష
యోమేకామస్సమృధ్యతాగ్
స్వాహా ॥

॥౩౩॥ దేవేభ్య స్స్వాహా ॥

॥౩౪॥ పితృభ్య స్స్వధాఽ స్తు ॥
(పితృయజ్ఞమ్ జీవత్పితృకో న
కుర్యాత్)

॥౩౫॥ భూతేభ్యో నమః ॥

॥౩౬॥ మనుష్యేభ్యో హంతా ॥

॥౩౭॥ యే భూతాః ప్రచరంతి....పతి
ర్దధాతు స్వాహా ॥

॥౩౮॥ చిత్రాయ నమః

॥౩౯॥ చిత్రగుప్తాయ నమః

॥౪౦॥ యమాయ నమః

॥౪౧॥ సర్వభూతేభ్యో నమః

★★★

అథ వైశ్వదేవారంభః

కర్తా శుచిర్భూత్వా ఆచార్యముఖా ద్వైశ్వదేవస్వరూపం సర్వం యథాశాస్త్రం జ్ఞాత్వా ఆచార్యం సంపూజ్య, తదనుజ్ఞాం గృహీత్వా, యథా ధర్మోపదేశం వైశ్వదేవం ప్రథమ మాచార్యసన్నిధౌ కుర్యాత్ ॥ తత్రప్రకారశ్చ ॥ బలీనాంచ తస్య తస్య దేశేసగ్గ్ స్కారో హస్తేన పరిమృజ్యావోక్ష్యన్యుప్య పశ్చాత్పరిషేచన మౌపాసనే పచనే వా షడ్భిరాద్యైః ప్రతిమంత్రగ్ం హస్తేన జుహుయాదుభయతః పరిషేచనం యథా పురస్తాదేవం బలీనాం దేశేదేశే సమవేతానాగ్ సకృత్సకృదంతే పరిషేచనగ్ం సతిసూపసగ్ం సృష్టేన కార్యా । ఆపరేణాగ్నిగ్ం సప్తమాష్టమాభ్యా ముదగపవర్గ ముదధానసన్ని ధౌనవమే మధ్యేఽగారస్య దశమైకాదశాభ్యాం ప్రాగపవర్గముత్తరపూర్వదేశేఽగారస్యోత్తరై శ్చతుర్భిః । శయ్యా దేశే కామలింగేనదేహళ్యామంతరిక్షలింగేనోత్తరేణాపిధాన్యా ముత్తరైర్బ్రహ్మసదనే దక్షిణతః పితృలింగేన ప్రాచీనావీత్యవాచీనపాణిః కుర్యా ద్రౌద్రఉత్తరో యథాదేవతాభ్యస్తయో ర్నానాపరిషేచనం ధర్మభేదా న్నక్తమేవోత్తమేన వైహాయసం య ఏతానవ్యగ్రో యథోపదేశం కురుతే నిత్యస్స్వర్గః పుష్టి శ్చాగ్రం చ దేయమిత్యాదిధర్మోపదేశః ॥

అనుష్ఠానక్రమశ్చ ॥ ప్రాణానాయమ్య ఏవంగుణ... ప్రీత్యర్థం మద్గృహే అన్నసంస్కారద్వారా ఆత్మసంస్కారార్థం పంచసూనాపను త్తయేచ సిద్ధేనాన్నేన ప్రాతర్వైశ్వదేవం కరిష్యే ॥ గృహపాకాత్ హవిష్యమన్నమాదాయ । అగ్నావధిశ్రిత్య ॥ ఉదగుద్వాస్య । అద్భిఃప్రోక్ష్య । పంచధా విభజ్య (కేచన ద్విధావిభజతే) అన్నమభిఘార్య । ఓం భూర్భువస్సువరోమ్, ఇత్యగ్ని మిద్ధ్వా । ధ్యాత్వా ॥ చత్వారిశృంగా త్రయో అస్య పాదా ... అలంకృత్య ॥ అగ్నయే నమః...జాతవేదసే నమః ॥ అదితేఽ నుమన్యస్వ...ప్రసువ ॥ హవిష్య ప్రథమభాగా దాదాయ ఔపాసనే పచనేవాఽ గ్నౌ షడ్భిరాద్యైః ప్రతిమంత్రగ్ం హస్తేన జుహుయాత్ ॥

(షడాహుతిహోమః) అ॒గ్నయే॒ స్వాహా᳚ । అగ్నయ ఇదమ్ ॥ సో॒మా॑య॒

స్వాహా ॥ సోమాయేదమ్ ॥ విశ్వేభ్యో దేవేభ్య స్స్వాహా ॥ విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ ॥ ధ్రువాయ భూమాయ స్వాహా ॥ ధ్రువా య భూమా యేదమ్ ధ్రువక్షితయే స్వాహా ॥ ధ్రువక్షితయ ఇదమ్ ॥ అచ్యుతక్షితయే స్వాహా ॥ అచ్యుతక్షితయ ఇదమ్ ॥ అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా ॥ అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదమ్ ॥ అది తేఽన్వమగ్గ్‌స్థాః ... ప్రాసావీః ॥

శాకహోమః ॥ అవివిష్యం కించి దాదాయ ఉదీచీన ముష్ణం భస్మాపోహ్య తూష్ణీం స్వాహేతి హుత్వా॥ .... స్వాహా ॥ ప్రజాపతయ ఇదమ్ । (ఇతిహుత్వా)

అథ హవిష్యప్రథమభాగం అహవి ష్యేణ సంయోజ్య బలీన్ హరేత్ ।

సతి సూపసగ్ం సృష్టేనకార్యాః । బలీనాం తస్య తస్య దేశే సగ్గ్ ।

స్కారోహస్తేనపరిమృజ్యావోక్ష్యన్యుప్య పశ్చా త్పరిషేచనమ్ ॥

తూష్ణీం సమంతం పరిషేచనం కుర్యాత్ ॥

ఏవం బలీనాం దేశే దేశే సమవేతానాగ్ం సకృత్సకృదంతే పరి షేచనమ్ ॥

అపరేణాగ్నిగ్ం అష్టమనవమాభ్యా ముదగపవర్గమ్,

అగ్నేః పశ్చాత్ స్వస్య పురతః ॥

హస్తేన పరిమృజ్య, అవోక్ష్య, ధర్మాయ స్వాహా ॥ ధర్మాయేదమ్ ॥ హస్తేన పరిమృజ్య, అవోక్ష్య, అధర్మాయ స్వాహా ॥ అధర్మాయేదమ్ ॥

ఇత్యుదగపవర్గం నిధాయ అంతే ద్వయోః సకృత్పరిషిచ్య. ఉదధానసన్నిధౌ దశమేన ధర్మా య స్వాహేతి బలేః పురస్తాద్వా) పరిమ్యజ్య, అవోక్ష్య, అద్భ్య స్స్వాహా ॥ అద్భ్య ఇదమ్ ॥ పరిషిచ్య,

మధ్యేఽ గారస్య ఏకాదశద్వా దశాభ్యాం ప్రాగపవర్గం తత్ (అద్భ్యస్స్వాహేత్యస్య) పురస్తాద్వా ॥ పరిమృజ్య, అవోక్ష్య,

ఓషధివనస్పతిభ్య స్స్వాహా ॥ ఓషధివనస్పతిభ్య ఇదమ్ ॥ పరిమృజ్య, అవోక్ష్య, రక్షో దేవజనేభ్య స్స్వాహా ॥ రక్షో దేవజనేభ్య ఇదమ్ ॥ ఇతి ప్రాగపవర్గం నిధాయ ॥ ద్వయోః పరిషిచ్య ॥ – ఉత్తర పూర్వదేశేఅగారస్యోత్తరైః చతుర్భిః (ప్రాక్పుజ్ఞైర్వా) ప్రాక్పుజ్ఞీర్నామ అధర్మాయస్వాహేత్యస్య ఉత్తరత ఆరభ్య ప్రాగప వర్గమ్. పరిమృజ్య, అవోక్ష్య,

గృహ్యాభ్యస్స్వాహా । గృహ్యాభ్య ఇదమ్। పరిమృజ్య అవోక్ష్య ॥

అవసానేభ్యస్స్వాహా ॥ అవసానే భ్య ఇదమ్ ॥ పరిమృజ్య అవోక్ష్య ॥

అవసానపతిభ్య స్స్వాహా ॥ అవసానపతిభ్య ఇదమ్ ॥ పరిమృజ్య అవోక్ష్య ॥ సర్వభూతేభ్య స్స్వాహా ॥ సర్వ భూతేభ్య ఇదమ్ ॥ ఇతి ప్రాగపవర్గం నిధాయ ॥ అంతే సకృత్పరిషిచ్య, శయ్యాదేశే కామలింగేన, (అధర్మాయ స్వాహేత్యస్య పురస్తాద్వా) పరిమృజ్య, అవోక్ష్య, కామాయస్వాహా ॥ కామాయేదం ॥ పరిషిచ్య ॥ గేహళ్యామంతరిక్ష లింగేన,

(కామాయస్వాహేత్యస్య పురస్తాద్వా) పరిమృజ్య అవోక్ష్య ॥

అంతరిక్షాయ స్వాహా ॥ అంత రిక్షాయేదమ్ ॥ పరిషిచ్య ॥ అత్తరే ణాపిధాన్యామ్ ॥

(అంతరిక్షాయ స్వాహే త్యస్య పురస్తాద్వా) పరిమృజ్య అవోక్ష్య ॥

యదేజతిజగతి యచ్చ చేష్టతినామ్నో భాగోఽ యం నామ్నేస్వాహా ॥ వాయవ ఇదమ్ ॥ పరిషిచ్య ॥ ఉత్తరైర్బ్రహ్మసదనే,

పరిమృజ్య । అవోక్ష్య । పృథివ్యై స్వాహా । పృథివ్యా ఇదమ్ ॥ పరిమృజ్య।

అవోక్ష్య । అంతరిక్షాయ స్వాహా । అంతరిక్షాయేదమ్ । పరిమృజ్య అవోక్ష్య ॥ దివే స్వాహా ॥ దివ ఇదమ్ ॥ పరిమృజ్య అవోక్ష్య ॥ సూర్యాయ స్వాహా ॥ సూర్యాయేదమ్ ॥ పరిమృజ్య అవోక్ష్య ॥ చంద్రమసే స్వాహా ॥ చంద్రమస ఇదమ్ ॥ పరిమృజ్య అవోక్ష్య ॥ నక్షత్రేభ్య స్స్వాహా ॥ నక్షత్రేభ్య ఇదమ్ ॥ పరిమృజ్య అవోక్ష్య ॥ ఇంద్రాయ స్వాహా ॥ ఇంద్రా యేదమ్ ॥ పరిమృజ్య అవోక్ష్య ॥ బృహస్పతయే స్వాహా ॥ బృహస్పతయ ఇదమ్ । పరిమృజ్య అవోక్ష్య । ప్రజాపతయే స్వాహా । ప్రజాపతయ ఇదమ్ ॥ పరిమృజ్య అవోక్ష్య ॥ బ్రహ్మణే స్వాహా ॥ బ్రహ్మణ ఇదమ్ ॥

ఇతి ప్రాగపవర్గం నిధాయ ॥ దశానాం పరిషిచ్య ॥

దక్షిణతః పితృలింగేన ప్రాచీనావీత్య వాచీనపాణిః కుర్యాత్ ॥

(పితృతీర్థేన దశానాం బలీనాం దక్షిణతః) పరిమృజ్య అవోక్ష్య॥ స్వధా పితృభ్య స్స్వాహా ॥ పితృభ్య ఇదమ్ ॥

యజ్ఞోపవీత్యప ఉపస్పృశ్య ॥ దశానాం బలీనాం దక్షిణతః పితృ రౌద్ర ఉత్తరో యథాదేవతాభ్యః బలేరు త్తరతో వా॥

నమో రుద్రాయ పశుపతయే స్వాహా ॥ రుద్రాయ పశుపతయ ఇదమ్॥ అప ఉపస్పృశ్య ॥ తయో ర్నానాపరిషేచనం ధర్మభేదాత్ ॥

ప్రాచీనావీతి (పితృబలిం) అప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ॥ ఉపవీతీ రుద్రబలిం ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ॥ ఆచమ్య ॥ ప్రాణా నాయమ్య ॥ పూర్వోక్త ఏవం ...ర్థం అగ్రదానం కరిష్యే । దదామీత్యగ్ని...స్వాహా ॥ ఏవం... ప్రీత్యర్థం దేవయజ్ఞేన యక్ష్యే ॥ విద్యుదసి విద్యమే పాప్మాన మృతాత్సత్య ముపైమి (ఇతి) అప ఉపస్పృశ్య॥ అదితేఽ నుమన్యస్వ... ప్రసువ ॥ ఇతి పూర్వ పరిషేచనం కృత్వా ॥ అథ

ద్వితీయభాగాదా దాయ ॥ దేవేభ్య స్స్వాహా ॥ దేవేభ్య ఇదమ్ ॥ అగ్నౌ జుహుయాత్॥

ఉత్తర పరిషేచనమ్ ॥ అది తేఽన్వమగ్గ్‌స్థాః ... ప్రాసావీః ॥ వృష్టి రసివృశ్చమే పాప్మాన మృతా త్సత్య ముపాగామ్ ॥ (ఇతి) అప ఉపస్పృశ్య ॥ ఆచమ్య ప్రాణా నాయమ్య...ఏవం...ర్థం పితృయజ్ఞేన యక్ష్యే ॥ (ప్రా...తీ) విద్యుదసి....ముపైమి ॥ (ఇతి) అప ఉపస్పృశ్య ॥ అగ్నేర్దక్షిణతో భూమౌ సంమృజ్య, అవోక్ష్య॥ (ద్వితీయభాగాదాదాయ) పితృభ్యస్స్వధాఽ స్తు ॥ పితృభ్య ఇదమ్ ॥ అప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ॥ వృష్టి రసివృ...ముపాగామ్ ॥ (ఇతి అప ఉపస్పృశ్య॥ (ఉపవీతీ) అప ఉపస్పృశ్య ॥ ఆచమ్య ॥ ప్రాణా నాయమ్య ॥ ఏవం...ర్థం భూతయజ్ఞేన యక్ష్యే ॥ విద్యుదసి విద్య....పైమి ॥ ఇతి అప ఉపస్పృశ్య ॥ అగ్నేరుత్తరతో భూమౌ సంమృజ్య అవోక్ష్య ॥ ద్వితీయాభాగా దాదాయ ॥ భూతేభ్యో నమః ॥ భూతేభ్య ఇదమ్ ॥ ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ॥ వృష్టి రసి వృ...పాగామ్ ॥ (ఇతి) అప ఉపస్పృశ్య ॥ ఆచమనం కృత్వా ॥ ప్రాణా నాయమ్య...ఏవం...ర్థం మనుష్యయజ్ఞేన యక్ష్యే ॥ నివీతీ భూత్వా ॥ విద్యుదసి విద్యమే...పైమి ॥ ఇతి అప ఉపస్పృశ్య ॥ అగ్నేరుత్తరతో భూమౌ సంమృజ్య, అవోక్ష్య ॥ అదితే ఽ నుమన్యస్వ...ప్రసువ ॥ ద్వితీయభాగా దాదాయ) మనుష్యేభ్యో హంతా ॥ మనుష్యేభ్య ఇదమ్ ॥ (అగ్నౌ జుహుయాత్ ఇతి కేచిత్) చిత్రాయనమః చిత్రగుప్తాయనమః యమాయనమః సర్వభూతేభ్యో నమః ఏవం... ప్రీత్యర్థం ప్రాతర్వైశ్వదేవ సాద్గుణ్యార్థ మనాజ్ఞాతత్రయ మంత్రజపం కరిష్యే, అనాజ్ఞాత...స్సుప్రీణాతు.

శ్వానబలినిధానమ్ ॥ సర్వభాగాన్న శేష మాదాయ

॥శ్లో॥ శ్వానౌహి శ్యామశబలౌ వైవస్వతకులోద్భవౌ ।
తాభ్యాం బలిం ప్రదాస్యామి రక్షేతాం పథి సర్వదా ॥

ఇంద్రావారుణ వాయవ్యాయామ్యానైర్ ఋతోద్భవాః । వాయసాః ప్రతిగృహ్ణంతు భూమౌ పిండంమయాఽర్పితమ్ ॥ శ్వపతితశ్వపచవాసేభ్యః క్రిమిభ్య ఇదమ్ ॥ ఇతి దేవతీర్థేన నివే శనద్వారదేశే దద్యాత్ ॥ పాదౌ ప్రక్షాళ్యాచమ్య॥ వైశ్వదేవాంగాఽతిథినిరీక్షణమ్ ॥ గోదోహనమాత్రం ప్రాంగణే తిష్ఠేత్ । రాత్రౌ రౌద్రాంతవైశ్వదేవానంతరమ్ ॥

నక్తబలిః ॥ యే భూతాః ప్రచరంతి నక్తం బలి మిచ్ఛంతో వితుదస్య ప్రేష్యాః ॥ తేభ్యో బలిం పుష్టి కామో హ రామి మయి పుష్టిం పుష్టిపతి ర్దధాతు స్వాహా ॥ నక్తంచారిభ్యో భూతేభ్య ఇదమ్ ॥ (స్వస్తి) శ్రద్ధాం మేధాం...పరిపూర్ణం తదస్తుతే ॥ చతుస్సాగరపర్యంతం...అహం భో అభివాదయే ॥

★★★

వైశ్వదేవభాగనిర్ణయః

శ్లో॥ ప్రథమః పూర్వదిగ్భాగే ద్వితీయం చ తథోత్తరే ।
తృతీయం మధ్యమం ప్రోక్తం చతుర్థం దక్షిణే తథా ।
పంచమం పశ్చిమం ప్రోక్తమితి భాగాదినిర్ణయః ॥

అత్ర కేచన ద్వౌ భాగౌ కుర్వంతి । కేచిత్పంచ భాగాన్ కుర్వంతి ॥
తత్ర తత్ర దేశాచారానుక్రమేణ గ్రాహ్యాః ॥

అథ భాగవినియోగః

శ్లో॥ షడాహుతీ రగ్రభాగే ద్వితీయే శాకహోమకమ్ ।

ద్వితీయే బలిదానం స్యా దగ్రదానం తృతీయకే ।
తృతీయే దేవభూతేభ్యో పిత్ర ర్థేచ చతుర్థకమ్ ।
పంచమే మానుషో హోమో వైశ్వదేవస్య లక్షణమ్ ॥ స్మృత్యంతరే ॥

హవిష్యం పంచధా కృత్వా పూర్వభాగాత్ షడాహుతీః ।
ద్వితీయభాగ మాదాయ జుహుయా దుష్ణభస్మని ।
అగ్రదానం దేవయజ్ఞం భూతయజ్ఞం చతుర్థకమ్ ।
పంచమం తు నృయజ్ఞం స్యా ద్వైశ్వదేవస్య నిర్ణయః ॥

⋆⋆⋆

పక్షాంతరవైశ్వదేవః

ఆచమ్య ॥ ఏవం...ప్రీత్యర్థం సిద్ధేనాన్నేన...వైశ్వదేవం కరిష్యే ॥ తతో గృహపాకా ద్ధవిష్య మాదాయ తదన్నం పంచధా విభజ్య ॥ అదితేఽనుమన్యస్వ...ప్రసువ ॥ ఔపాసనాగ్నిం పరిషిచ్య ॥ ప్రథమభాగా దాదాయ షడాహుతీర్హస్తేన జుహుయాత్ । అగ్నయే స్వాహా । అగ్నయ ఇదమ్ ॥ విశ్వేభ్యో దేవేభ్య స్స్వాహా ॥ విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ ॥ ధ్రువాయ భూమాయ స్వాహా । ధ్రువాయ భూమాయేదమ్ । ధ్రువక్షితయే స్వాహా ॥ ధ్రువక్షితయ ఇదమ్ ॥ అచ్యుతక్షితయే స్వాహా ॥ అచ్యుతక్షితయ ఇదమ్ ॥ అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా ॥ అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదమ్ ॥ అదితేఽన్వమగ్గ్స్థాః ...వీః ॥ ఇత్యుత్తరపరిషేచనం కృత్వా । ద్వితీయభాగా త్కించి దాదాయ ॥ ఉదీచీన ముష్ణం భస్మాపోహ్య ॥ తూష్ణీం స్వాహేతి హుత్వా ॥ స్వాహా ॥ ప్రజాపతయ ఇదమ్ ॥ ప్రథమభాగే ద్వితీయభాగగ్ం సగ్ంసృజ్య బలీన్ హరేత్। యత్ర యత్ర బలిహరణం తత్ర తత్ర స్థలేషు సమ్మార్జన మవోక్షణం చ కృత్వా యథాంగుళ్యగ్రాణి భూమి స్పృశంతి

తథా బలీన్ హరేత్। సర్వత్ర బలిషు గంధ పుష్పాదిభి రభ్యర్చ్య। తూష్ణీం సమంతం పరిషేచనం కుర్యాత్। అగ్నేః పశ్చా త్సూస్య పురతః। హస్తేన సమ్మృజ్య ద్వయో రవోక్ష్య। ధర్మాయ స్వాహా। ధర్మా యేదమ్। అధర్మాయ స్వాహా॥ అధర్మా యేదమ్॥ ద్వయోః పరిషిచ్య। అధర్మాయ స్వాహేతి బలేః పురస్తాత్॥ ఉదధాన సన్నిధౌ। అద్భ్య స్వాహా॥ అద్భ్య ఇదమ్॥ పరిషిచ్య తత్పురస్తాత్। మధ్యేఽ గారస్య। ఓషధివనస్పతిభ్య స్వాహా॥ ఓషధివనస్పతిభ్య ఇదమ్॥ రక్షో దేవజనేభ్య స్వాహా॥ రక్షో దేవజనేభ్య ఇదమ్॥ ప్రాగపవర్గం నిధాయ పరిషిచ్య। అధర్మాయ స్వాహేతి బలే రుత్తరతః। ఉత్తర పూర్వదేశేఽ గారస్య ప్రాక్పుఞ్జౌ। గృహ్యేభ్యస్వాహా॥ గృహ్యేభ్య ఇదమ్। అవసానేభ్య స్వాహా॥ అవసానేభ్య ఇదమ్॥ అవసానపతిభ్యస్వాహా॥ అవసానపతిభ్య ఇదమ్। సర్వభూతేభ్య స్వాహా॥ సర్వభూతేభ్య ఇదమ్॥ ప్రాగవర్గం నిధాయ। పరిషిచ్య। అగార సోఽత్తరపూర్వ దేశే॥ కామాయ స్వాహా॥ కామా యేదమ్॥ పరిషిచ్య॥ గేహళ్యామ్॥ అంతరిక్షా స్వాహా॥ అంతరిక్షా యేదమ్॥ పరిషిచ్య॥ తదపి ధాన్యామ్॥ యదేజతి జగతి యచ్చ చేష్టతి నామ్నో భాగోఽయం నామ్నే స్వాహా॥ వాయవ ఇదమ్॥ పరిషిచ్య॥ ధర్మాయ స్వాహేతి బలేర్దక్షిణతః ప్రాక్పుఞ్జౌ వ్యజనాకారేణ। పృథివ్యై స్వాహా॥ పృథివ్యా ఇదమ్॥ అంతరిక్షాయ స్వాహా। అంతరిక్షా యేదమ్॥ దివే స్వాహా॥ దివ ఇదమ్॥ సూర్యాయ స్వాహా॥ సూర్యాయేదమ్॥ చంద్రమసే స్వాహా॥ చంద్రమస ఇదమ్॥ నక్షత్రేభ్యస్వాహా॥ నక్షత్రేభ్య ఇదమ్॥ ఇంద్రాయ స్వాహా॥ ఇంద్రా యేదమ్॥ బృహస్పతయే స్వాహా॥ బృహస్పతయ ఇదమ్॥ ప్రజాపతయే స్వాహా॥ ప్రజాపతయ ఇదమ్॥ బ్రహ్మణే స్వాహా॥ బ్రహ్మణ ఇదమ్॥ ప్రాగపవర్గం నిధాయ॥ పరిషిచ్య॥ దశానాం బలీనాం దక్షిణతః॥ (ప్రాచీనావీతీ) పితృతీర్థేన

। స్వధా పితృభ్య స్వాహా ॥ స్వధా పితృభ్య ఇదమ్ ॥ యజ్ఞోపవీత్యప ఉపస్పృశ్య॥ దశానాం బలీనాం దక్షిణతః పితృబలే రుత్తరతః నమోరుద్రాయ పశుపతయే స్వాహా ॥ రుద్రాయ పశుపతయ ఇదమ్ । అప ఉపస్పృశ్య ॥ ప్రాచీనావీతి ॥ అప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ॥ ఉపవీతీ ॥ ప్రదక్షిణం పరిషిచ్య ॥ రుద్రబలే రుత్తరతః భూమిం సమ్మృజ్య । కించి దన్న మాదాయ ॥ యే భూతాః ప్రచరంతి దివా (నక్తం) బలి మిచ్ఛంతో వితుదస్యప్రేష్యాః । తేభ్యోబలిం పుష్టికామో హరామిమయిపుష్టిం పుష్టిపతిర్దధాతు స్వాహా ॥ దివాచారిభ్యో భూతేభ్య ఇదమ్ ॥ పరిషిచ్య ॥ ప్రాణా నాయమ్య.... ఏవం... అర్థం అగ్రదానం కరిష్యే ॥ పూర్వపరిషేచనం కృత్వా ॥ తృతీయభాగాదాదాయ । దదామీత్యగ్ని ర్వదతి । తథేతి వాయు రాహ తత్ । హంతేతి సత్యం చంద్రమాః ॥ ఆదిత్య స్సత్యమోమితి । అప స్తత్సత్య మాభరన్ । యశో యజ్ఞస్య దక్షిణామ్ ॥ మమోపాత్తదురితక్షయో మేకామ స్సమృద్ధ్యతాగ్ స్వాహా । విష్ణవ ఇదమ్ ॥ ఉత్తరపరిషేచనం కృత్వా । ఏవం...ర్థం దేవయజ్ఞేన యక్ష్యే ॥ విద్యుదసి విద్య మేపాప్మాన మృతాత్సత్యముపైమి। అప ఉపస్పృశ్య ॥ అది తేఽనుమన్యస్వ ... సువ ॥ ఇతి పరిషేచనం కృత్వా ॥ తృతీయభాగా దాదాయ ॥ దేవేభ్య స్స్వాహా ॥ దేవేభ్య ఇదమ్ ॥ ఉత్తరపరిషేచనం కృత్వా ॥ వృష్టిరసి వృశ్చమే ... గామ్ ॥ ఇత్యప ఉపస్పృశ్య ॥ ఆచమ్య... ఏవం ... ప్రత్యర్థం పితృయజ్ఞేన యక్ష్యే ॥ (ప్రా...తీ) విద్యుదసి...ముపైమి ॥ ఇత్యపఉపస్పృశ్య । అగ్నేర్దక్షిణతో భూమౌ సంమృజ్యావోక్ష్య । చతుర్థభాగా దాదాయ। పితృభ్య స్వధాస్తు । పితృభ్య ఇదమ్ ॥ అప్రదక్షిణం పరిషిచ్య । వృష్టి రసి... పాగామ్ ॥ ఇత్యప ఉపస్పృశ్య ॥ ఉపవీతీ ఆచమ్య ... ఏవం ... ప్రీత్యర్థం భూతయజ్ఞేన యక్ష్యే ॥ విద్యుదసి ... పైమి ॥ ఇత్యప ఉపస్పృశ్య॥అగ్నే రుత్తరతో

భూమౌ సంమృజ్యాఽ వోక్ష్య । తృతీయభాగా దాదాయ । భూతేభ్యోనమః । భూతేభ్య ఇదమ్ ॥ పరిషిచ్య ॥ వృష్టి రసి వృ...పాగామ్ ॥ ఇత్యప ఉపస్పృశ్య ॥ నివీతీ భూత్వా ॥ పూర్వోక్త ఏవం...ప్రీత్యర్థం మనుష్యయజ్ఞేన యక్ష్యే ॥ విద్యుదసి.... పైమి ॥ పంచమభాగా దాదాయ ॥ పూర్వ పరిషేచనం కృత్వా ॥ మనుష్యేభ్యో హంతా । మనుష్యేభ్య ఇదమ్ ॥ అదితేఽ న్వ...ప్రాసావీః ॥ వృష్టిరసి...గామ్ ॥ ఇత్యప ఉపస్పృశ్య ॥ చిత్రాయ నమః । చిత్రగుప్తాయ నమః । యమాయ నమః । సర్వభూతేభ్యో నమః । పూర్వోక్త ఏవంగుణ...ప్రాతర్వైశ్వదేవ సాద్గుణ్యార్థం అనాజ్ఞాతత్రయమంత్రజపం కరిష్యే । అనాజ్ఞాత...స్సుప్రీణాతు ॥ ఉపవీతీ భూత్వా॥ సర్వభాగాన్న శేష మాదాయ ॥ శ్లో॥శ్వానౌ హి శ్యామశబలౌ వైవస్వత కులోద్భవౌ। తాభ్యాం బలిం ప్రదాస్యామి రక్షేతాం పథి సర్వదా ॥ ఐంద్రవారుణవాయవ్యా యామ్యావై నైర్ ఋతోద్భవాః । వాయసాః ప్రతిగృహ్ణంతు భూమౌ పిండం మయార్పితమ్ ॥ శ్వపతితశ్వపచ వాయసేభ్యః క్రిమిభ్య ఇదమ్ ॥ ఇతి దేవతీర్థేన నివేశనద్వారదేశే దద్యాత్ ॥ పాదౌ ప్రక్షాళ్యాచమ్య ॥ గోదోహనమాత్రం ప్రాంగణే తిష్ఠేత్ ॥ శ్లో॥ ద్వా వేకం ద్వే చ చత్వారి ప్రత్యేకం తిస్ర ఏవచ । పృథివ్యాది దశస్వేక మత ఊర్ధ్వం పృథక్ పృథక్ ॥నక్తబలిః ॥ యే భూతాః ప్రచరంతి (దివా) బలిమిచ్ఛంతో వితుదస్య ప్రేష్యాః । తేభ్యో బలిం పుష్టికామో హరామి మయి పుష్టిం పుష్టిపతిర్దధాతు స్వాహా ॥ దివాచారిభ్యో భూతేభ్య ఇదమ్ ॥ రాత్రౌ ॥ యే భూతాః ప్రచరంతి నక్తం బలిమిచ్ఛంతో వితుదస్య ప్రేష్యాః । తేభ్యో బలిం .... స్వాహా ॥ నక్తంచారిభ్యో భూతేభ్య ఇదమ్ ॥ ఏతత్క్రమేణైవ బహవః కుర్వంతి ॥

ఇతి పక్షాంతరవైశ్వదేవః

ప్రియభోజనమ్

పర్వసు చోభయో రుపవాస ఔపవస్త మేవ కాలాంతరే భోజనం తృప్తి శ్చాన్నస్య యచ్చైనయోః ప్రియం స్యా త్త దేతస్మి న్నహని భుఞ్జీయాతా మధశ్చ శయీయాతాం మైథునవర్జనం చ ॥

***

స్థాలీపాకః

శ్వోభూతే స్థాలీపాక స్తస్యోపచారః పార్వణేనవ్యాఖ్యాతః ॥ పరేద్యుః ప్రాత రౌపాసనగ్ం హుత్వా పత్న్యవహం తీత్యాది ప్రతిష్ఠితాభిఘూరణాంతం కృత్వా ॥ అగ్నే రుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతే స్రుచ్యుపస్తీర్య చరుమథ్యా ద్ద్విరవదాయాఽ భిఘార్య హవిః ప్రత్యభి ఘారయతి ॥ అ॒గ్నయే॒ స్వాహా᳚ ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥ అపరేణాగ్నిం లేపం నిమృజ్య । స్రు చ్యుప స్తీర్య । ఉత్తరార్ధా త్సకృత్స్విష్టకృతేఽ వదాయ । ద్వి రభిఘార్య న హవిః ప్రత్యభిఘారయతి । అ॒గ్నయే᳚ స్విష్టకృ॒తే॒ స్వాహా᳚ ॥ అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదమ్ ॥ అపరే ణాగ్నిం లేపం నిమృజ్య ॥ ఆగ్నేయ లేపం ప్రథమం ప్రాశ్య ఉత్సృ ప్యాచమ్య ॥ తతః స్విష్టకృల్లేపం ప్రాశ్య ॥ ఉత్సృప్యాచామతి ॥ ద్విర్జుహోతి ద్వి ర్నిమార్ష్టి ద్విః ప్రాశ్నాత్యుత్సృప్యాచామతీతి సూత్రాత్ ॥ సమిత్సన్నహనం హుత్వా బర్హి స్సమంజనాది ప్రణీతా విమోకాంతం కృత్వా ॥ న వృషభదానమ్ ॥ పూర్ణ పాత్రస్తు దక్షిణే త్యేకే ॥ వైశ్వదేవం కృత్వా భోజయేత్ ॥

***

హృదయసంసర్గ హోమః

ఆచమ్య...ర్థం హృదయసంసర్గహోమం కరిష్యే ॥ ఉభయో ర్హృదయసంసర్గేష్వష్టి రాత్రావరం బ్రహ్మచర్యం చరిత్వా స్థాలీపాకగ్గ్ం శ్రపయిత్వాఽ గ్నే రుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే ఽ న్వారబ్ధాయాగ్ం స్థాలిపాకా దుత్తరా ఆహుతీ ర్హు త్వా జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వా తేన సర్పిష్మతా యుగ్మా న్వ్యవరాన్ బ్రాహ్మణా న్భోజయిత్వా సిద్ధిం వాచయీత ॥ చర్వాహుతయః ॥ ప్రాత రగ్నిం ప్రాతరింద్రగ్ం హవమహే ప్రాత ర్మిత్రావరుణా ప్రాత రశ్వినా । ప్రాతర్భగం పూషణం బ్రహ్మణస్పతిం ప్రాత స్సోమ ముత రుద్రగ్ం హువేమ స్వాహా ॥ అగ్నీంద్రమిత్రావరుణాశ్విభగపూష బ్రహ్మణస్పతి సోమరుద్రేభ్య ఇదమ్ ॥ ప్రాతర్జితం భగ ముగ్రగ్ం హువేమ వయం పుత్ర మదితేర్యోవిధర్తా । ఆధ్రశ్చిద్యం మన్యమాన స్తురశ్చి ద్రాజా చిద్యంభగం భక్షీత్యాహ స్వాహా ॥ భగా యేదమ్ ॥ భగ ప్రణేత ర్భగ సత్యరాధో భగేమాం ధియ ముదవ దద న్నః । భగ ప్రణో జనయ గోభి రశ్వైర్భగ ప్రనృభి ర్నృవంత స్స్యామ స్వాహా ॥ భగా యేదమ్ ॥ ఉ తేదానీం భగవంత స్స్యా మోత ప్రపిత్వ ఉత మధ్యే అహ్నాం । ఉతో దితా మఘవన్ థ్సూర్యస్య వయం దేవానాగ్ం సుమతౌస్యామ స్వాహా ॥ మఘవత ఇదమ్ । భగ ఏవ భగవాగ్ం అస్తు దేవా స్తేన వయం భగవంత స్స్యామ । తం త్వా భగ సర్వఇ జ్జోహవీమి స నో భగ పుర ఏతా భవేహ స్వాహా ॥ భగేభ్య ఇదమ్ ॥ సమధ్వరా యోషసోఽ నమంత దధిక్రావేవ శుచయే పదాయ । అర్వాచీనం వసువిదం భగం నో రథమివాశ్వా వాజిన ఆవహంతు స్వాహా ॥ భగేభ్యో వాజిభ్య ఇదమ్ ॥ అశ్వావతీ ర్గోమతీ ర్న ఉషాసో వీరవతీ స్సదముచ్ఛంతు భద్రాః । ఘృతం దుహానా విశ్వతః ప్రపీనా యూయం పాత స్వస్తిభి స్సదా న స్స్వాహా ॥ వాజిభ్య ఇదమ్ ॥ అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా ॥ అగ్నయే స్విష్టకృత

ఇదమ్ ॥ తంత్రశేషం పార్వణవ త్సమాపయేత్ ॥

ఇతి హృదయసంసర్గ హోమః

⋆⋆⋆

మూలికాఽహరణ ప్రయోగః

ఆచమ్య........ ప్రీత్యర్థం భర్తృపరిగ్రహార్థం పాఠోత్పాటనాఖ్యం కర్మ కరిష్యే ॥ శ్వో భూత ఉత్తర యోత్థాప్య । ఇమాం ఖనా మ్యోష ధీం వీరుద్ధం బలవత్తమాం । యయా సపత్నీం బాధతే యయా సంవిందతే పతిం । ఉత్తరాభి స్తిసృభి రభిమంత్ర్య ॥ ఉత్తానపర్ణే సుభగే సహమానే సహస్వతి । సపత్నీం మే పరాధమ పతిం మే కేవలం కృధి । ఉత్తరాహ ముత్తర ఉత్తరే దుత్తరాభ్యః । అథా సపత్నీ యామమాధరా సాఽధరాభ్యః । న హ్యస్యై నామ గృభ్ణామి నో అస్మి న్రమతే జనే । పరా మేవ పరావతగ్ం స పత్నీం నాశయామసి ॥ ఉత్తరయా ప్రతిచ్ఛన్నాగ్ం హస్తయో రాబధ్య । అహ మస్మి సహమానాథ త్వ మసి సాసహిః । ఉభే సహస్వతీ భూత్వా సపత్నీం మే సహా వహై । శయ్యా కాలే బాహుభ్యాం భర్తారం పరిగృహ్ణీయా దుపధాన లింగయా వశ్యోభవతి । సపత్నీ బాధనం చ । ఉపతేఽ ధాగ్ం సహమానామభి త్వాఽధాగ్ం సహీయసా । మా మనుప్రతే మనో వత్సం గౌరివధావతు పథా వా రివ ధావతు । ఏ తే నైవ కామే నోత్తరే ణాను వాకేన సదాఽఽ దిత్య ముపతిష్ఠతే । ఉ దసౌ సూర్యో అగా దుదయం మామకో భగః । అహం తద్విద్వలా పతి మభ్యసాక్షి విషాసహిః । అహం కేతు రహం మూర్ధాఽ హ ముగ్రా వివాచనీ । మమేదను క్రతుం పతి స్సేహానాయా ఉపాచరేత్ । మమ పుత్రా శ్శత్రుహణోఽ థోమే దుహితా విరాట్ । ఉతాహమస్మి సంజయా పత్యుర్మే శ్లోక ఉత్తమః ॥ యేనేంద్రో హవిషాకృత్యభవద్ది

వృత్తమః । అహం తదక్రి దేవా అసపత్నా కిలాఽ భవం । అసపత్నా సపత్నిఘ్నీ జయం త్యభిభూవరీః । ఆవిథ్సిసర్వాసాగ్ం రాధో వర్చో అస్థేయసామివ । సమజైష మిమా అహగ్ం సపత్నీ రభిభూవరీః । యథాఽహ మస్య వీరస్య విరాజామి ధనస్యచ ॥

ఇతి మూలికాఽహరణ ప్రయోగః

***

కృష్ణపక్ష వివాహ వైశ్వదేవప్రకారః

తేషాం మంత్రాణా ముపయోగే ద్వాదశాహ మధశ్యయ్యా బ్రహ్మచర్యం క్షారలవణవర్జనం చోత్తమ స్త్యైకరాత్ర ముపవాసః । శుక్లద్వితీయాయాం తస్యోపక్రమం కృత్వా దంపతీ ద్వాదశాహోన్యధశ్శయనం బ్రహ్మచర్యం క్షారలవణవర్జనం చ కృత్వా భర్తా చతుర్దశ్యాముపోష్య పౌర్ణమాస్యాం ప్రాత రౌపాసనం కృత్వా ॥ అన్యారంభణీయాం కృత్వా ॥ అన్వాధాయ వైశ్వదేవపాకానంతరం వైశ్వదేవమారభ్య ప్రియభోజనం చ కృత్వా శ్వోభూతే స్థాలీపాకం కుర్యాత్ ॥

***

ఔపాసన, వైశ్వదేవ సంబంధి ప్రాయశ్చిత్తాః తత్తద్విశేషాశ్చ

ప్రథమపూర్ణిమాతి క్రమకృత్యమ్

కాలవిలంబానుసారేణ స్మృత్యుక్తకృచ్ఛ్రాదికం కృత్వా పాహి త్రయోదశ హోమం కృత్వా ॥ అనుగత మగ్నిం పున స్సంధాయ కూశ్మాండాదికం చ కృత్వా పౌర్ణమాస్యాం విభ్రష్టేష్టిం అన్వారంభణీ యాం చ కృత్వా అన్వాధాయ వైశ్వదేవ పాకానంతరం వైశ్వానరస్థాలీపాకం సప్తహోతారం సర్వ ప్రాయశ్చిత్తహోమం కృత్వా వైశ్వదేవ మారభ్య ప్రియభోజనం చ కృత్వా శ్వోభూతే స్థాలీపాకః ॥

ఔపాసనపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్

అజ్ఞానశక్తి విషయే తు శాట్యాయనః ॥ చతుర్థీహోమాదుపర్యౌపాసనాగ్నా వనుగతే ఆయాశ్చే త్యాత్రిరాత్రా న్మనోజ్యోతిర్జుషతా మితి చాస ప్తరాత్రా దత ఊర్ధ్వ మాద్వాదశరాత్రా త్త్రిస్తంతుమతీ స్తంతుం తన్వ న్నుద్బుధ్య స్వాగ్నే త్రయస్త్రిగ్ంం శత్తం తవ ఇతి చ ప్రాణాయామశతం చావింశతి రాత్రాదుపవాసం చాత్రిగ్ంం శతిరాత్రా దత ఊర్ధ్వ మాషష్టి రాత్రా త్త్రిస్రో రాత్రీ రుపవసే దత ఊర్ధ్వమా సంవత్సరాత్ప్రాజాపత్యం విహిత మత ఊర్ధ్వం కాలబహుత్వే దోషగురుత్వ మేనస్సు గురుషు గురూణి లఘుషు లఘూని శుచిక రాణి భవంతి నిర్వేషో యథాకర్మాభ్యాసో గరీయా నితి శ్రుతత్వాదితి ॥

ఆలస్యపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్

శాట్యాయనః ॥ ఆలస్యా దగ్నిపరిత్యాగే ద్వాదశాహాతిక్రమేత్ర్యహ ముపవాసో మాసాతిక్రమే ద్వాదశాహ ముపవాసో సంవత్సరాతిక్రమే మాసోపవాసః పయోవా భక్షయే దుభయత్రయావత్కాల స్స్యాత్తావద్ధోమద్రవ్యం

త్వశేషతో దానం చైవం విప్రాయ దద్యాద్యథాహోమ స్తథైవ స్యా దితి నిహితోఽ గ్ని రుత్సృష్ట స్తద్వ్యృద్ధగ్ం సంవత్సరవ్యతిక్రమే పతితో భవతి తస్మాదత ఊర్ధ్వగ్ం సర్వకర్మ స్వనధికారో న ప్రాయశ్చిత మిత్యుక్తమితి ॥

కామకృతపరిత్యాగ ప్రాయశ్చితమ్

కామకారవిషయే తు మను రాహ ॥ అగ్నిహోత్ర్యపవిధ్యాగ్నీన్ బ్రాహ్మణః కామకారతః । చాంద్రాయణం చరే న్మాసం వీరహత్యా సమం హి తత్ ॥ అగ్నిహోత్ర్యపవిధ్యాగ్నీన్ మాసా దూర్ధ్వం తు కామతః కృచ్ఛ్రం చాంద్రాయణం చైవ కుర్యా దే వావిచారయన్నితి ॥

నాస్తిక్యపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్

నాస్తిక్యవిషయే తు వ్యాఘ్రః ॥

యోఽ గ్నీం స్సృజతి నాస్తిక్యా త్ప్రాజాపత్యం చరే ద్ద్విజః ।

అన్యత్ర పున రాదధ్యాద్దాన మేవ తథైవ చ ॥

వైశ్వదేవపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్

మాధవీయే ప్రజాపతిః ॥ హవిర్యజ్ఞే ష్వశ క్తస్య లుప్తమ ప్యేకమాదితః । ప్రాజాపత్యేన శుధ్యేత పాకసంస్థాసు చైవ హి । అకృత్వాఽ న్యతమం యజ్ఞం యజ్ఞానామధికారతః । ఉపవాసేన శుధ్యేత పాకసంస్థాసు చైవ హి॥ మాధవీయే కాత్యాయనః । పితృయజ్ఞాత్యయే చైవ వైశ్వదేవాత్యయేఽ పిచ । అనిష్ట్వా నవయజ్ఞేన నవాన్న ప్రాశనేతథా ॥ భోజనే పతితాన్నస్య చరుర్వైశ్వానరో భవేత్ ॥ శాట్యాయనీయే ॥ అథ పంచమహాయజ్ఞానా మేకైకస్మిన్నతీతే ద్వ్యహే త్ర్యహేవాఽతీతే తిస్రస్తంతుమతీ ర్జుహుయా దిమం మే వరుణ తత్త్వాయామీతి యచ్ఛిద్ధి యత్కించేద మిత్యానవరాత్రాదత ఊర్ధ్వ మాద్వాదశరాత్రా దగ్నేఽభ్యావర్తిన్నితి చతస్రోభ్యావర్తినీ ర్హుత్వా ద్వాదశ గృహీతేన స్రుచం పూరయిత్వా ॥ సప్త తే అగ్నే సమిధ స్సప్తజిహ్వా

ఇతి సప్తవత్యా పూర్ణాహూతిగ్ం హుత్వాఽ గ్నయేయ తంతుమతే స్థాలీపాకం కుర్యాదత ఊర్ధ్వం పునరాధేయమ్ ॥

స్థాలీపాకపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్

అథ పర్వణ్యతీతే మనో జ్యోతి రయాశ్చ యదస్మిన్ యజ్ఞేస్వస్తి న ఇంద్రేతి చతస్ర ఆజ్యాహుతీ ర్జుహుయాత్ ॥ స్థాలీపాకంకుర్యాత్ప్రాగష్టమ్యా అత ఊర్ధ్వగ్ం సోపవాసం కుర్యాద్ద్వయోర్ద్వౌ త్రిషుత్రయ ఇ త్యేవగ్ం సంకల్ప్య తే ప్రథమం పాథికృతగ్గ్ం స్థాలీపాకం కుర్యాద్ద్వితీయే వైశ్వానరపాథికృతౌ తృతీయే పునరాధేయ ఇతి శాట్యాయనః ॥

ప్రాయశ్చిత్త సమన్వయః

ఏవం చ వైశ్వ దేవస్య కయాచిదనుపపత్యా ప్రథమపర్వణ్య నారంభే ఆగామి పౌర్ణమాస్యాం వైశ్వానరస్థాలీపాకం కృత్వా సప్తహోతారం సర్వప్రాయశ్చిత్తం చ హుత్వా యథోక్త ప్రకారేణ వైశ్వదేవమారభేత్। అత ఊర్ధ్వం సంవత్సరపర్యంతం ఉపవాసం ప్రాజాపత్య వ్రతం చ కృత్వా। ఉక్తప్రకారేణారభేత్। స్థాలీపాకస్యాపి ప్రథమపర్వాతిక్రమే బిభ్రథ్షేష్టిం కృత్వా ॥ సప్తహోతారం సర్వప్రాయశ్చిత్తం చ హుత్వా స్థాలీపాక మారభేత్ । అత ఊర్ధ్వం సంవత్సరపర్యంతం ప్రాజాపత్య ముపవాసం చ కృత్వా ఉక్తప్రకారేణారభేత్ । ఔపాసనే సత్యేవాయం కల్పః । తదనుగమే తు చతుర్థహోమాదిత్యా రభ్య యదుక్తం తత్సర్వం కృత్వా ఆరభేత్। అత ఊర్ధ్వం సంవత్సరానంతరం సర్వేషామ్ ॥

ప్రాయశ్చిత్త విషయః

సర్వప్రాయశ్చిత్తం చ కృత్వా ఆరంభః ॥ వైశ్వదేవ స్థాలీపాక యో రారబ్ధాతిక్రమే తు ఉక్తవచనానుసారేణ కాలవిలంబ మాత్రశిత్యపున రాధేయాంతం చ కృత్వా ఔపాసనాదికం కుర్యాత్। అత్రాప్యాలస్యాద్యతిక్రమే తు ఉక్త ప్రకారేణ

సంవత్సరపర్యంతం ప్రాయశ్చిత్తం కృత్వా ఔపాసనాదికం కుర్యాత్ । అనంతరం సర్వప్రాయశ్చిత్తం కూశ్మాండాదికం చ కృత్వా ఔపాసనం కుర్యాత్ ॥ సర్వత్ర ప్రథమ పర్వాతిక్రమ మారభ్య గృహిణో వ్రతలోప ఇత్యాది శాట్యాయన వచనాత్పాహి త్రయోదశహోమశ్చ కర్తవ్యః ॥

ఏతద్విషయానుక్రమణికా

సంవత్సరపర్యంతం ప్రాజాపత్యాదికం అత ఊర్ధ్వ మౌపాసన ప్రాయశ్చిత్త ప్రకరణోక్త ప్రథమకల్పవ్యతిరి క్తవిషయే ఏతత్ స్థానే సర్వప్రాయశ్చిత్తం । పర్యుద స్తవిషయే తు విలంబానుసారేణ ప్రాజాపత్యాదికమేవ ॥

వైశ్వదేవే కేచన విశేషాః

ఆప స్తంబినాం లౌకికాగ్నౌ పక్వమన్నం వైదికాగ్నౌ వైశ్వదేవం కుర్యాత్। తథాహాపస్తంబః ॥ పరోక్ష మన్నగ్ం సగ్ంస్కృత మగ్నా వధిశ్రిత్యాద్భిః ప్రోక్షే త్తద్దేవ పవిత్రమిత్యాచక్షతే దేవానా మపి తత్పవిత్రం కిం పునర్మనుష్యాణా మితి। ఏతేన భార్యాపుత్రాదిసంస్కృత మన్నం పాత్రే నిధాయ జుహుయా దితి ॥

శ్లో॥ ప్రాతర్హోమం తు నిర్వర్త్య సముద్ధృత్య హుతాశనాత్ ।
శేషం మహానసే పక్త్వాతత్ర పాకం సమాచరే దితి మనువచనాత్ ॥

యస్మి న్నగ్నౌ భవేత్పాకో వైశ్వదేవం తు తత్ర వై ఇతి శాతాతపవచనాచ్చ। అన్యాగ్ని పక్వాన్నస్యాన్యాగ్నౌ వైశ్వదేవో న కర్తవ్య ఇత్యర్థం । లౌకికాగ్ని పక్షే పరగృహా దగ్నిం నాహరేదితి । మతః పరాగ్ని పక్వేన కృతస్య కర్మణోఽ ర్ధం ఫలమగ్ని దస్య భవతి ॥ భవతి ॥ అపరార్కే॥ పచనాగ్నిం న గృహ్ణీయా త్పరవేశ్మని జాతుచిత్ । తేన పక్వేన చాన్నే యత్కర్మకురుతే శుభమ్ । తచ్ఛుభస్య ఫల స్యార్ధ మగ్నిదస్య భవేన్నృపేతి వచనాత్ ॥ పచన స్యాగ్ని ర్లౌకికాగ్నిః । అచోది తేన పాకేన కృతే నోద్ధరణేన వా । లౌకికాగ్ని స్స విజ్ఞేయో హోమే నాచోదితేన

చేత్యాదివచనాని ధార్యాగ్నివిషయాణి । లౌకికాగ్ని పక్వపక్షే తు గృహ్యాకారికా కార ఆహ । అవోక్ష్యోద్వాస్య ఘృతాభ్యక్తం భువి సవ్యం నిధాయ చేతి ॥

దేవతార్చనాత్పూర్వం వైశ్వదేవనిర్ణయః

ధర్మఖండే ॥ అకృతే వైశ్వదేవే తు యది దేవనివేదనమ్ । సద్యః పాషండతా మేతి కర్తోచ్ఛిష్టం యది స్మరేత్ ॥ నివేదితేన చాన్నేన వైశ్వదేవం య దిష్యతే । వినియుక్తవిరోధేన మీమాంసాయాః ప్రకోపనమ్ ॥ వ్యత్యయో న హి శంకార్హస్మృతివాక్య విరోధతః । వైశ్వదేవం విధాయాదౌ తదన్నం మంత్రసంస్కృతమ్। దేవేభ్యశ్చ ప్రదాతవ్యం బలికర్మావసానకమ్ ॥ ఖడ్గధారాసమం విద్యాత్ స్మార్తకర్మ మునీరితమ్ ॥ సూక్ష్మాత్సూక్ష్మతరం తచ్చ యత్తత్ స్మృతివిలోకనాత్। స్మృతిజ్ఞానా దనుష్ఠాన మనంతఫలదం విదుః ॥ స్మృత్యభావే& పి వృద్ధాభ్యః స్త్రీభ్యో ధర్మావగాహనమ్ । శ్రుతిస్మృతిభ్యాం హీనో&ంధఃకాణో హ్యాత్రైకయా వినేతి ॥ శ్రుతిస్మృతీహి విప్రాణాం చక్షుషీపరమే మతే । కాణ స్తత్రైకయా హీనో ద్వాభ్యా మంధః ప్రకీర్తితః ॥ అధీత్య చతురో వేదాన్ షడంగం చ పదక్రమాన్ । స్మృతిహీనా న శోభంతే చంద్రహీనేవ శర్వరీ ॥

వైశ్వదేవపరిత్యాగ ప్రాయశ్చిత్తమ్

హైమాద్రౌ ॥ దేవలః ॥ వైశ్వదేవం ద్విజైః కార్య మన్న శుద్ధ్యర్థ మాదారాత్। పంచసూనాపనుత్త్యర్థం లవణైర్వ్యంజనై ర్వినా ॥ లోకాక్షిః ॥ ద్విజస్త్వహరహః కుర్యాద్వైశ్వదేవం హుతాశనే । అన్యథా దోషమాప్నోతి వృక్షస్స్యాత్కంటకీ భువి ॥ అన్నం దుష్టం త్రివిధమ్ ॥ సంస్కారదుష్టం క్రియాదుష్టం స్వభావదుష్టం చేతి ॥ దేవపూజా వైశ్వదేవరహితం సంస్కారదుష్టమ్ । ఏకపంక్తౌ భుంజానో ద్విజః భోజనం త్యక్త్వా గచ్ఛతి శేషై ర్యద్భుక్తం తత్క్రియాదుష్టమ్ । లశునాదికం స్వభావదుష్టమ్ ॥ తథాహ మనుః ॥ సంస్కారదుష్టం విజ్ఞేయం వైశ్వదేవ వివర్జితమ్ ।

ఏకపఙ్క్త్యుపవిష్టశ్చ త్యక్త్వా పాత్రంగతో యది । క్రియాదుష్టం హి విజ్ఞేయం తద్భోక్తౄణాం ద్విజన్మనామ్ । స్వభావ దుష్టం లశునం విప్రైస్సర్వత్ర గణ్యతే ॥ తస్మా ద్వైశ్వదేవం పరిత్యజ్య యో భుంక్తేస ద్విజాధమః । మహాంతం నరకం గత్వా వృక్షోభవతి కంటకీ । ప్రాయశ్చిత్తమిదం ప్రోక్తం వైశ్వదేవాపరిగ్రహే । ఫలకృచ్ఛ్రం తథా గత్వాశుద్ధి మాప్నోతి పూర్వజః । మాసత్యాగే తు చాంద్రస్స్యా ద్వర్ష త్యాగేపతత్యసౌ । అత ఊర్ధ్వం పతితప్రాయశ్చిత్త ముక్తమ్ ॥

వైశ్వదేవాత్పూర్వం భిక్షాదానమ్

అకృతే వైశ్వదేవే తు భిక్షౌ భిక్షార్థ మాగతే ।
ఉద్ధృత్య వైశ్వదేవార్థం భిక్షాం దత్త్వా వివర్జయేత్ ॥

బలిప్రదానకాల కాకస్పృష్ట ప్రాయశ్చిత్తమ్

బలిప్రదానకాలే కాకస్పృష్ట మాహ ॥ స్మృత్యంతరే ॥ బలిప్రదానకాలేతు కాకై రభిమృశన్ ద్విజః । బలిం నిధాయ భూమౌతు ఘృతం ప్రాశ్య విశుద్ధ్యతీతి ॥ హేమాద్రౌ చ ॥ బల్యర్థమన్న మాదాయ శ్వానా వితి జప న్స్పృహీ । స్పృష్టో బలిభుజా విప్రః పాదౌ ప్రక్షాళ్య వాగ్యతః । భూమౌ బలిం వినిక్షిప్య ద్విరాచమ్య విశుద్ధ్యతి ॥ బలి ప్రదానా దన్యత్ర స్నానమేవ విధీయత ఇతి ॥

బలిప్రమాణమ్

బలిప్రమాణ మాహ ॥ గ్రాసమాత్రేణ చాన్నేన దద్యాచ్ఛ్వాది బలి గృహీతి॥ చంద్రికాయామ్ ॥ ఉత్తానేన తు హస్తేన హ్యంగుష్ఠా గ్రేణ పీడితమ్ । సంహతాంగులిపాణిస్తు వాగ్యతో జుహుయాద్ధవిరితి ॥ షట్కర్మచంద్రికాయామ్ ॥ దేవేభ్య స్తు హుతా దన్నా చ్ఛేషాద్భూత బలిం హరేత్ ॥

వైశ్వ దేవవర్జ్యద్రవ్యాణి

అథ వైశ్వదేవవర్జ్యాన్యాహ చంద్రికాయామ్ ॥ అహవిష్యం సమస్తం వా వైశ్వదేవే వివర్జయేత్ । కోద్రవం వరకం మాషం మసూరం చ వివర్జయేత్ ఇతి ॥ చకారా త్కృసర యావనాళాన్నమ్ ॥

వైశ్వదేవాద్యధికారిణ స్తండులదానవిధిః

అథ వైశ్వదేవాద్యధికారిణ స్తండులాదిదానేన అన్నదానాత్షడ్గుణఫలం భవతి॥ తథా చ స్మృతిః ॥ ఆమమేవ ప్రదాతవ్య మన్న దానాచ్చ షడ్గుణమ్ । అతిథిర్వైశ్వదేవం చ దేవో భార్యా సుతస్స్వయమ్ ॥ ఆమం తండులాదిద్రవ్యం స్వగృహం ప్రత్యాగతస్య వైశ్వదేవాద్యధికారణో గృహస్థస్య గృహస్థేన భోజ్యాన్నేనాపి తస్యామమేవ దాతవ్యమ్ ॥ తత్ప్రతిగృహ్య పక్త్వా తేనాన్నేన వైశ్వదేవాది కరణా ద్దాతురన్నదానా త్షడ్గుణపుణ్యం భవతి । వైశ్వదేవాద్యధికారిణః పరాన్నభోజనే కృతే వైశ్వదేవాద్యభావేన అన్నప్రతిగ్రహ పాపాత్షడ్గుణ పాపం భవతీత్యభిప్రాయః॥ పురాణేఽపి ॥ అన్నదానాచ్ఛతగుణం ఫలం తండులదానతః । ఔపాసనం వైశ్వదేవ మాతిథ్యం దేవతార్చనమ్ । బంధూనాం పుత్రదారాణాం తథా స్వస్య చ పోషణమ్। భవంత్యేతాని సర్వాణి రాజన్ తండులదానత ఇతి ॥ స్వయంపాకీ శతం భుంక్తే ఇతి లోకప్రసిద్ధత్వాచ్చేతి ॥

★★★

మృత్తికాస్నానమ్

అథాతో మృత్తికాస్నావిధిం వ్యాఖ్యాస్యామో బ్రహ్మచారి గృహస్థ వానప్రస్థ పరివ్రాజకానా మశ్వక్రాంతే సహస్ర పరమాదేవీతి భూమిం దూర్వా మభి మంత్ర్య। అశ్వక్రాంతే రథక్రాంతే విష్ణుక్రాంతే వసుంధరా। శిరసా ధారయిష్యామి రక్షస్వమాం పదేపదే ॥ సహస్రపరమా దేవీ శతమూలా శతాంకురా। సర్వగ్ం హరతు మే పాపం దూర్వా దుస్స్వప్న నాశనీ। ఉద్ధృతాఽసీతి నదీతీరే లోష్టమాదాయ । ఉద్ధృతాఽసివరాహేణకృష్ణేనశతబాహునా । కాండాత్కాం డాదితి ద్వాభ్యాం దూర్వా మాదాయ। కాండాత్కాండా త్ప్రరోహంతీ పరుషః పరుషః పరి। ఏవా నో దూర్వే ప్రతను సహస్రేణ శతేనచ। యాశ తేన ప్రతనోషి సహస్రేణ విరోహసి । తస్యాస్తే దేవీష్టకే విధేమ హవిషావయమ్ । మృత్తికే హనమే పాపం యన్మయాదుష్కృతం కృతమ్। మృత్తికేబ్రహ్మదత్తాఽసికాశ్యపేనాభిమంత్రితా। మృత్తికే దేహి మేపుష్టిం త్వయి సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్। మృత్తికే ప్రతిష్ఠితే సర్వం తన్మే నిర్ణుద మృత్తికే । తయా హతేన పాపేన గచ్ఛామి పరమాం గతిమ్ ॥ యత ఇంద్ర స్వస్తిదా స్వస్తిన ఇంద్ర స్త్రాతార మింద్రమాపాంత మన్యుః పరం మృత్యో ఇతి ప్రతిమంత్రం ప్రతిదిశం లోష్టముత్సృజ్య। యత ఇంద్ర భయామహే తతో నో అభయం కృధి। మఘవన్ చగ్ధి తవ తన్న ఊతయే విద్విషో విమృధో జహి ॥ స్వస్తిదా విశస్పతి ర్వృత్రహా విమృధో వశీ। వృషేంద్రః పుర ఏతు న స్స్వస్తిదా అభయంకరః। స్వస్తి న ఇంద్రో వృద్ధశ్రవాః। స్వస్తినః పూషా విశ్వవేదాః। స్వస్తిన స్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః। స్వస్తినో బృహస్పతిర్దధాతు। త్రాతార మింద్ర మవితార మింద్రగ్ం హవేహవే సుహవగ్ం శూర మింద్రమ్। హువేను శక్రం పురుహూత మింద్రగ్గ్ స్వస్తినో మఘవా ధా త్వింద్రః। ఆపాంతమన్యు స్తృపలప్రభర్మా ధుని

శ్శిమీవ్వాన్ ఛరు మాగ్ం ఋజీషీ। సోమో విశ్వా న్యత సావనాని నార్వా గింద్రం ప్రతి మానాని దేభుః। పరం మృత్యో అనుపరేహి పంథాం యస్తేస్వ ఇతరో దేవయానాత్। చక్షుష్మతే శృణ్వతే తే బ్రవీమి మానః ప్రజాగ్ం రీరిషో మోత వీరాన్। గంధద్వారామితి లోష్ట మాదాయ। గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీమ్। ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తా మిహోపహ్వయే శ్రియమ్। ఉదుత్యం జాతవేద స మిత్యాదిత్యాయ దర్శయిత్వా। ఉదుత్యం జాతవేదసం దేవం వహంతి కేతవః। దృశే విశ్వాయ సూర్యమ్। శ్రీర్మేభజత్వ లక్ష్మీ ర్మేనశ్యత్వితి శిరః ప్రదక్షిణీకృత్య। శ్రీర్మే భజతు। అలక్ష్మీర్మే నశ్యతు। సహస్రశీర్షేతి శిర ఆలిప్య। సహస్రశీర్షా పురుషస్సహస్రాక్ష స్సహస్రపాత్। స భూమిం విశ్వతోవృత్వాఽ త్యతిష్ఠద్దశాంగులమ్। విష్ణుముఖా ఇతి ముఖమ్। విష్ణుముఖా వై దేవా శ్ఛందోభిరిమాన్లో కానన పజయ్యమభ్యజయన్। ఓజో గ్రీవాభిరితి గ్రీవామ్। ఓజోగ్రీవాభిర్నిర్ ఋతిమస్థభి రింద్రగ్గ్ స్వపసావహేన రుద్రస్య విచల స్కంధోఽ హోరాత్రయోర్ద్వితీయోర్ధమాసానాం తృతీయోమాసాశ్చతుర్థ ఋతూనాం పంచమ స్సంవత్సరస్య షష్ఠః। మహాగ్ం ఇంద్రోవజ్ర బాహురితి బాహూ। మహాగ్ం ఇంద్రో వజ్ర బాహు ష్షోడశీశర్మ యచ్ఛతు। స్వస్తినో మఘవా కరోతు హంతు పాప్మానంయోఽస్మాన్ ద్వేష్టి। సోమానగ్గ్ స్వరణమితి కక్షౌ। సోమానగ్గ్ స్వరణం కృణుహి బ్రహ్మణస్పతే। కక్షీవంతం యఔ శిజమ్। శరీరం యజ్ఞశమల మితి శరీరమ్। శరీరం యజ్ఞ శమలం కుసీదం తస్మిన్సీదతు యోఽ స్మాన్ ద్వేష్టి। నాభిర్మే చిత్తమితి నాభిమ్। నాభిర్మే చిత్తం విజ్ఞానమ్। పాయుర్మేఽ పచితిర్భసత్। ఆపాంతమన్యు రితి కటిమ్। ఆపాంతమన్యు స్తృపల ప్రభర్మాధుని శ్శిమీవ్వాంఛరుమాగ్ం ఋజీషీ। సోమో విశ్వా న్యత సావనాని నార్వా గింద్రం

ప్రతిమానాని దేభుః । విష్ణో రరాట మసీతి పృష్ఠమ్ । విష్ణో ర రాట మసి విష్ణోః పృష్ఠమసివిష్ణో శ్నప్త్రేస్థో విష్ణోస్స్యూరసి విష్ణో ర్ధ్రువ మసి వైష్ణవమసి విష్ణవేత్వా । వరుణస్య స్కంభ నమసీతి మేఢ్రమ్ । వరుణస్య స్కంభన మసి వరుణస్య స్కంభ సర్జన మస్యు న్మక్తో వరుణస్య పాశః । అనంద నందా విత్యండౌ । ఆనందనం దావాం డౌ మే । భగ స్సౌభాగ్యంపసః । ఊర్వో రోజ ఇత్యూరూ । ఊర్వో రోజోఽ రిష్టావిశ్వా న్యంగాని తనూస్తనువా మే సహ నమస్తే అస్తు మామాహిగ్ం సీః । ఊరూఅరత్నీ జానునీతిజానునీ । ఊరూఅరత్నీ జానునీ । విశో మేఽ ంగాని సర్వతః । జంఘాభ్యా మితిజంఘే । జంఘాభ్యాం పద్భ్యాం ధర్మోఽ స్మి । విశిరాజా ప్రతిష్ఠితః । చరణం పవిత్రమితి చరణే । చరణం పవిత్రం వితతం పురాణమ్ । యేన పూత స్తరతి దుష్కృతాని । తేన పవిత్రేణ శుద్ధేన పూతాః । అతిపాప్మాన మరాతింతరేమ । ఇదం విష్ణు స్త్రీణిపదేతి ద్వాభ్యాం పాదౌ । ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధానిదధే పదమ్ । సమూఢమస్య పాగ్ం సురే । త్రీణిపదా విచక్రమే విష్ణు ర్గోపా అదాభ్యః । తతో ధర్మాణి ధారయన్ । సజోషా ఇంద్రేతి శేషం దూర్వాసహితం లోష్టగ్ం శిరసి నిధాయ । సజోషా ఇంద్రసగణో మరుద్భి స్సోమం పిబ వృత్రహన్ ఛూరవిద్వాన్ ॥ జహిశత్రూగ్ం రపమృథోనుద స్వాథా భయం కృణుహి విశ్వతో నః । హిరణ్యశృంగమితి తీర్థం గత్వా । హిరణ్యశృంగం వరుణం ప్రపద్యేతీర్థం మే దేహి యాచితః । యన్మ యా భుక్త మసాధూనాంపాపేభ్యశ్చ ప్రతిగ్రహః । యన్మే మనసా వాచా కర్మణా వా దుష్కృతం కృతమ్ । తన్న ఇంద్రో వరుణో బృహస్పతి స్సవితాచ పునంతు పునఃపునః । సుమిత్రా న ఆప ఇత్యాత్మాన మభిషించేత్ । సుమిత్రా న ఆప ఓషధయ స్సంతు । ఉదకాంజలి మాదాయ లోష్టదేశే నినీయ । దుర్మిత్రా స్తస్మైఇతి ప్రథమమ్ । యోఽ స్మాన్ ద్వేష్టీతి ద్వితీయమ్ । యంచవయం

ద్విష్మఇతి తృతీయమ్। దుర్మిత్రా స్తస్మై భూయాసుః। యోఽ స్మాన్ ద్వేష్టి। యంచ వయం ద్విష్మః। ఆపోహిష్ఠేతి తిసృభి ర్హిరణ్యవర్ణా ఇతి చతసృభిః పవమానస్సువర్జన ఇత్యేతేనానువాకేన చ మార్జయిత్వా। ఆపోహిష్ఠామయోభువః ...ఆపోజనయథాచ నః। హిరణ్యవర్ణా శ్శుచయః పావకా యాసుజాత .... నిధత్త ॥ పవమాన స్సువర్జనః...... జాతవేదా మోర్జయంత్యా పునాతు ॥ నమోఽగ్నయేఽ ప్సుమత ఇతి నమస్కృత్య। నమోఽ గ్న యేఽప్సుమతే నమ ఇంద్రాయ నమో వరుణాయ నమో వారుణ్యై నమోఽ ద్భ్యః। యదపాం క్రూరమిత్యద్భి స్త్రి రాప్లుత్య। యదపాం క్రూరం యదమేధ్యం యదశాంతం తదపగచ్ఛతాత్। అత్యాశనా దతీ పానా ద్యచ్చ ఉగ్రా త్ప్రతిగ్రహాత్। తన్నో వరుణో రాజా పాణినా హ్యవమర్శతు। సోఽహ మపాపో విరజో నిర్ముక్తో ముక్తకిల్బిషః। నాకస్యపృష్ఠమారుహ్యగచ్ఛేద్బ్రహ్మసలోకతామ్। యశ్చాప్సు వరుణస్సపునాత్వఘమర్షణః। ఇమం మే గంగ ఇత్యపోఽ భిమన్త్ర్య। ఇమం మే గంగే యమునే సరస్వతి శుతు ద్రిస్తోమగ్ం సచ తాపరుష్ణియా। అసిక్నియా మరుద్వృధేవితస్తయాఽఽ ర్జీకీయే శ్రుణుహ్యాసుషోమయా। ఋతంచసత్యం చేత్యఘమర్షణ సూక్తేవాప్స్వవగాహేత। ఋతంచ సత్యం చాభీద్ధా త్తపసోఽధ్య జాయత। తతో రాత్రి రజాయత తతస్సముద్రోఅర్ణవః। సముద్రా దర్ణవా దధి సంవత్సరో అజాయత। అహోరాత్రాణి విదధ ద్విశ్వస్య మిషతో వశీ। సూర్యాచంద్రమసౌ ధాతా యథా పూర్వ మకల్పయత్। దివంచ పృథివీం చాంతరిక్ష మథోసువః। యత్పృథి వ్యాగ్ం రజస్స్వమాం తరిక్షే విరోదసీ। ఇమాగ్ స్తదాపో వరుణః పునా త్వఘమర్షణః। పునంతు వసవః పునాతు వరుణః పునాత్వఘమర్ షణః। ఏష భూతస్య మధ్యే భువనస్య గోప్తా। ఏష పుణ్యకృతాం లోకా నేష మృత్యోర్ హిరణ్మయమ్।

ద్యావాపృథివ్యోర్హిరణ్మయగ్ం సగ్ శ్రితగ్ం సువః । స నస్సువ స్సగ్ంశిశాధి । ఆర్ద్రం జ్వలతీత్యాచమ్య । ఆర్ద్రం జ్వలతి జ్యోతి రహమస్మి । జ్యోతి ర్జ్వలతి బ్రహ్మాహ మస్మి । యోఽహ మస్మి బ్రహ్మాహ మస్మి । అహ మస్మి బ్రహ్మాహమస్మి । అహ మేవాహం మాం జుహోమిస్వాహా । అకార్యకారీతి పునస్స్నాత్వా । అకార్యకార్య వకీర్ణీస్తేనో భ్రూణహా గురుతల్పగః । వరుణోఽ పామఘమర్ షణ స్తస్మాత్పాపా త్ప్రముచ్యతే । రహస్యపాపాపనోదనార్థం పునస్స్నాయాత్ । రజో భూమిస్త్వమాగ్ం రోదయస్వ ప్రవదంతి ధీరాః । పునంతు ఋషయః పునంతు వసవః పునాతు వరుణః పునాత్వఘమర్షణః । ఆక్రాంత్సముద్ర ఇతి జపేత్ । ఆక్రాంత్సముద్రః ప్రథ మే విధర్మం జనయ న్ప్రజా భువనస్య రాజా । వృషాపవిత్రే అధిసానో అవ్యే బృహత్సోమో వావృ ధే సువాన ఇందుః ॥ ప్రాణా నాయమ్య ఏవం...త్యర్థం మయాకృతమృత్తికా స్నానాంగత్వేన దేవర్షి పితౄ నుద్దిశ్య దేవర్షి పితృప్రీత్యర్థం దేవర్షి పితృతర్పణం కరిష్యే । దేవాదీం స్తర్పయేత్ । శుచీవో హవ్యేతి ధౌతవస్త్ర మద్భిః ప్రోక్ష్య । శుచీవో...పావకాః దేవస్యత్వే తి వస్త్ర మాదాయ । దేవస్యత్వా...దదే । అవధూత మిత్యవధూయ । అవధూతగ్ంరక్షోఽ వధూతా అరాతయః । ఉదుత్యం జాతవేద స మిత్యాదిత్యాయ దర్శయిత్వా । ఉదుత్యం... సూర్యమ్ । అవహంతీతి పరిధాయ । ఆవహంతీ వితన్వానా... పశుభి స్సహస్వాహా ॥ తతో ద్విరాచమ్య । ఉత్క్రామంతు పిశాచాః యే యే భూతాశ్చ నిశాచరాః । ఏతేషా మవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే । ఇతి దర్భాసనం ప్రతిష్ఠాప్య । ప్రాణాయామత్రయం కృత్వా । అష్టోత్తరశతగాయత్రీ జపం కృత్వా । ద్వాదశసూర్యనమస్కారానశ్వత్థ ప్రదక్షిణాని చ కృత్వా (అశ్వత్థ ప్రదక్షిణమంత్రః) ॥శ్లో॥ మూలతో బ్రహ్మరూపాయ మధ్యతో విష్ణురూపిణే । అగ్రత శ్శివరూపాయ వృక్షరాజాయతే నమః । ఇతి

వ్రతాద్బ్రాహ్మణః పూతో భవతి। బ్రహ్మహత్యా గోవధగురుతల్పగమన స్వర్ణస్తేయ సురాపానాది ప్రణాశనమితి విజ్ఞాయతే। ధ్యాత్వాదేవం నారాయణం ప్రపద్యేత ఇత్యాహ భగవాన్బోధాయనః । ఇతి స్మృతిరత్న మహోదధికృత్ । ఇతి మృత్తికాస్నానవిధిః.

★★★

సర్పబలిః

సర్పబలిరుచ్యతే । శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యా మస్తమితే సాయ మౌపాసనగ్ంహుత్వా కృతప్రాణాయామస్సర్పబలిం కరిష్యే। ఇతి సంకల్ప్య। ఔపాసనే స్థాలీపాకగ్గ్ శ్రపయిత్వా శ్రపణాభిఘారణం ప్రతిష్ఠితాభిఘారణం చ కృత్వాఽ గ్నేరుపసమాధానాదిపాత్ర ప్రయోగే దేవ పాత్రాణా మంతే ద్వితీయదర్వ్యా సహ స్వాంజలిః ప్రయోక్తవ్యః । అంజలేశ్చ ప్రోక్షణతపనసమ్మార్జనాని కరోతి । ఆజ్యభాగాంతే ముఖాహుతిగ్ం హుత్వా। శ్రావణ్యై పౌర్ణమాస్యై స్వాహేతి చరోర్జుహోతి । అత్ర శ్రావణీ పౌర్ణమాసీ దేవతా । జగ్ధో మశక ఇతి స్వాహా కారాంతైర్మం త్రైః ప్రతిస్వాహాకారమంజలినా కిగ్ంశుకాని ॥ (పలాశ పుష్పాణి) జుహోతి । – జగ్ధో మశకో జగ్ధా వితృష్టి ర్జగ్ధోవ్యధ్వర స్స్వాహా మశకాదిభ్య ఇదమ్। జగ్ధో వ్యధ్వరో జగ్ధో మశకో జగ్ధా వితృష్టి స్స్వాహా ॥ వ్యధ్వరాదిభ్య ఇదమ్ । జగ్ధా వితృష్టి ర్జగ్ధో వ్యధ్వరో జగ్ధో మశక స్స్వాహా । వితృష్ట్యాదిభ్య ఇదమ్। అత్రాపి ద్విరవదానోపస్తరణాభిఘారణే। అశక్తౌ పత్న్యావా కర్తవ్యానీత్యుక్తమ్ । అంతేక్షతాభిఘారణమ్। కిగ్ంశుకహోమేషు సర్పాదేవతాః। ఇంద్రజహీతి తిసృభి స్తిస్ర ఆరగ్వధమయీా స్సమిధ ఆదధాతి । అత్ర ప్రథమర్చ ఇంద్రో దేవతా । ఇంద్రజహి దందశూకం పక్షిణం య స్సరీసృపః। దంక్ష్ణం తంచ దశంతంచ

సర్వాగ్‌స్తా నింద్ర జంభయ స్వాహా । ఇంద్రా యేదమ్ । అప్సుజాత సరేవృద్ధ దేవానా మపి హస్త్య । త్వమగ్న ఇంద్ర ప్రేషిత స్సనో మాహిగ్ంసీ స్స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥ త్రాణ మసి పరిత్రాణమసి పరిధి రసి । అన్నేన మనుష్యాగ్ స్త్రాయసే తృణైః పశూన్గర్తేన సర్పాన్ యజ్ఞేనదేవాన్ స్వధయాపితౄన్స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ । తత్సత్యమితి చతసృభిః ప్రత్యృచ మాజ్యాహుతీ ర్జుహోతి ॥ ఆసాం సర్పాదేవతాః । తత్సత్యం యత్తేఽమావాస్యాయాంచ పౌర్ణమాస్యాంచ విషబలిగ్ం హరంతి సర్ప ఉదరసర్పిణః । తత్తే ప్రేరతే త్వయిసంవిశంతి త్వయిన స్సత స్త్వయి సద్భ్యో వర్షాభ్యో నః పరిదేహి స్వాహా ॥ సర్పేభ్య ఇదమ్ ॥ నమో అస్తుసర్పేభ్య ఇతి తిస్రః । నమో అస్తు సర్పేభ్యో యేకేచ పృథివీ మను । యే అంతరిక్షే యే దివి తేభ్యస్సర్పేభ్యో నమ స్స్వాహా । సర్పేభ్య ఇదమ్ । యేఽదో రోచనే దివో యేవాసూర్యస్య రశ్మిషు । యేషా మప్సు సదఃకృతంతేభ్య స్సర్పేభ్యో నమస్స్వాహా ॥ సర్పేభ్య ఇదమ్ ॥ యా ఇషవో యాతు ధానానాం యేవా వనస్పతీగ్ంరను । యేవాఽ వటేషు శేరతే తేభ్య స్సర్పేభ్యో నమస్స్వాహా ॥ సర్పేభ్య ఇదమ్ ॥ తత శ్చరో రుత్తరార్ధా త్సకృత్స్విష్టకృతేఽవ దాయ ద్విరభిఘార్య నహవిః ప్రత్యభిఘారయతి । అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా ॥ అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదమ్ ॥ ప్రతిపత్ స్థాలీపాకవల్లేప ప్రాశనమ్ । జయాదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వా । ప్రణీతా మార్జనం, కృత్వా । వాగ్యతస్సంభారానాదాయ సంభారాన్ సక్తూన్ ధానా లాజా నాంజనాభ్యంజనే స్థగరో శీర మితి సంభారానాదాయ ప్రాచీముదీచీం వా దిశముపనిష్క్రమ్య శుచౌ దేశే పీఠం కృత్వా తత్ర ప్రాచీరుదీచీశ్చ తిస్రస్తిస్రో రేఖా లిఖిత్వా । రేఖాకరణ ప్రకారః అగ్ని స్థండిలో ల్లేఖనవత్ । తా స్వద్భి రుపనినీయ । నమో అస్తు సర్పేభ్యో యేపార్థివా ఇత్యాది బలిం హరిష్యామీ త్యంతే రేఖా ను

క్రమేణ సక్తూ న్నివపతి । సకృదేవ మంత్రః । నమో అస్తు సర్పేభ్యో యేపార్థివా య అంతరిక్ష్యా యేదివ్యా యేదిశ్యాః । తేభ్య ఇమం బలిగ్ంహరిష్యామి । (తేభ్య ఇమం బలిమహార్షమ్ । ఇత్యుత్సర్జ నే విశేషః ॥) సంపుష్కా ధానాలాజానాం జనాభ్యంజనే స్థగరోశీరమితి తూష్ణీం నివపతి । తక్షక వైశాలేయేతి తిసృభి, స్సమీచీనామాసి, ప్రాచీదిగ్త్యేతయో నామ స్థేతి ద్వాదశభిః పర్యాయై రుపస్థాయ ॥ తక్షకవైశాలేయ ధృతరాష్ట్రై రావత స్తేజీవా స్త్వయిన స్సత స్త్వయి సద్భ్యోవర్ షాభ్యోనః పరిదేహి । ధృతరాష్ట్రై రావతతక్షకవైశాలేయ స్తేజీవా స్త్వయిన స్సతస్త్వయి సద్భ్యోవర్షాభ్యో నః పరిదేహి। అహిగ్ంసాతిబల స్తే జీవాస్త్వయిన స్సత........ పరిదేహి । అతిబలాహిగ్ంస స్తేజీవా...... పరిదేహి । యేదందశూకాః పార్థివాస్తాగ్ స్త్వమితః పరో గవ్యూతి నివేశయ। సంతి వైన శ్శఫిన స్సంతి దండిన స్తేవో నేద్ధి నసాన్యేద్యూయమస్మాన్ హినసాత ॥ ద్వాదశపర్యాయాణా ముపస్థాన ప్రయోగ ఉచ్యతే – సమీచీనామాసి ప్రాచీదిక్తస్యాస్తేఽగ్ని రధిపతి రసితో రక్షితా యశ్చాధిపతి ర్యశ్చ గోప్తా తాభ్యాం నమ స్తౌ నో మృడయతాం తేయం ద్విష్మో యశ్చ నో ద్వేష్టి తం వాం జంభే దధామి । ఓజస్వినీ నామాసి దక్షిణాది క్తస్యా స్త ఇంద్రోఽ ధిపతిః పృదాకూ రక్షితా యశ్చాధిపతి ర్యశ్చ గోప్తా తాభ్యాం నమ స్తౌ నో మృడయ తాం తేయం ద్విష్మో యశ్చ నో ద్వేష్టి తం వాం జంభే దధామి ॥ ప్రాచీనామాసి ప్రతీచీది క్తస్యా స్తే సోమోఽధిపతి స్స్వజోరక్షితాయశ్చా... దధామి । అవస్థావానామా స్యుదీచీది క్తస్యాస్తే వరుణోఽ ధిపతి స్తిరశ్చ రాజీ రక్షితా యశ్చా...దధామి । అధిపత్నీ నామాసి బృహతీది క్తస్యా స్తేబృహస్పతి రధిపతి శ్శ్విత్రోరక్షితా యశ్చాధిపతి...... దధామి । వశినీనా మాసీయం దిక్తస్యాస్తే యమోఽ ధిపతిః కల్మాషగ్రీవో రక్షితా యశ్చాధి....... దధామి । హేతయోనామస్థ తేషాం

వః పురోగృహా అగ్ని ర్వ ఇషవ స్సలిలో వాతనామం తేభ్యో వో నమస్తే నో మృడయంతు తేయం ద్విష్మో యశ్చ నో ద్వేష్టి తంవో జంభే తథామి। నిలింపానామస్థ తేషాం వో దక్షిణా గృహాః పితరోవ ఇషవ స్సగరో వాతనామం తేభ్యోవో నమ...జంభే దధామి । వజ్రిణో నామస్థ తేషాం వః పశ్చాద్గృహా స్స్వప్నోవ ఇషవో గహ్వరో వాతనామం తేభ్యో వో నమ...... జంభే దధామి। అవస్థా వానో నామస్థ తేషాం వ ఉత్తరా ద్గృహా ఆపో వ ఇషవ స్సముద్రో వాతనామం...తంవో జంభే దధామి । అధిపతయో నామస్థ తేషాంవ ఉపరిగృహావర్షంవ ఇషవో వస్వాన్ వాతనామం తేభ్యో వో నమ... తంవో జంభే దధామి। క్రవ్యానామస్థ పార్థివా స్తేషాం వ ఇహ గృహా అన్నం వ ఇషవో నిమిషో వాతనామం తేభ్యో వో నమస్తే...తంవో జంభే దధామి । ఏవం ద్వాదశపర్యాయై రుపస్థాయాపః పరిషిచ్యాప్రతీక్షస్తూష్ణీ మేత్యపశ్వేతపదేతి ద్వాభ్యా మృగ్భ్యా ముదకుంభేన త్రిః ప్రదక్షిణ మంతరతోఽ గారం నివేశనం వా పరిషిచ్య। అపశ్వేతపదాజహి పూర్వేణ చాపరేణచ। సప్త చ మానుషీ రిమా స్తిస్రశ్చ రాజబంధవీః। నవై శ్వేత స్యాధ్యాచారే హి ర్జఘానకంచన । శ్వేతాయవై ద ర్వాయ నమో నమ శ్వేతాయ వైదర్వాయ ॥ బ్రాహ్మణాన్ భోజయేద్ధానాః కుమారాన్ ప్రాశయంతి॥ సమాప్తం కర్మ ॥ హరిః ఓం తత్సత్ ॥ ఏవమహన్యహన్యోదనేన సక్తుభి ర్వైతం బలిగ్ం హరే దోత్సర్గాత్ ॥

★★★

సర్పబలే రుత్సర్గః

మార్గశీర్షాం పౌర్ణమాస్యా మస్తమితే చౌపాసనగ్ంహుత్వా ప్రాణా నాయమ్య। ఏవం...ప్రీత్యర్థం సర్పబలే రుత్సర్జనం కరిష్యే। సర్పబలివ త్స్థాలీపాకా

దృగ్నిముఖాంతే స్థాలీపాకా దవదాయ। మార్గశీర్ష్యై పౌర్ణమాస్యై స్వాహా। మార్గశీర్ష్యై పౌర్ణమాస్యాఇదమ్। ఏవం జగ్ధోమశక ఇత్యాది హుత్వా జయాది పరిషేచనాంతం కృత్వాపూర్వవ దోదనం వా సక్తూ న్వాఽ దాయ ప్రాచీ ముదీచీం వేత్యాది బలిప్రక్షేపణే విశేషః। తేభ్య ఇమం బలిమహార్షమ్ ఇతి మంత్రసన్నామః। తత ఉపస్థాయాపః పరిషిచ్యేత్యాద్యత్రైవ ముత్సృజతి । తతో బ్రాహ్మణభోజన మాశీర్వచనంచ ॥

ఉత్సర్జనం సమాప్తమ్

★★★

ఆగ్రయణ స్థాలీపాకః

అథాగ్రయణముచ్యతే ॥ వర్షాసు శ్యామాకాగ్రయణం శరది వ్రీహీణాం శ్యామాకానాం సమాస ఉపలభ్యతే । వసంతే యవానామ్ ॥ పౌర్ణమాస్యా మమావాస్యాయాం వా ప్రాతరౌపాసనగ్ం హుత్వాకృతప్రాణాయామః ఆగ్రయణం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య । పత్న్యవహననాదిన వానాంస్థాలీపాకగ్గ్రపయిత్వా, శ్రపణాభిఘారణం ప్రతిష్ఠితాభిఘారణం చ కృత్వాఽ గ్నేరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతే ముఖాహుతింహు త్వా దర్వ్యాముపస్తీర్య స్థాలీపాకాన్మధ్యా ద్ద్విరవదాయాభిఘార్య ఇంద్రాగ్నీభ్యాగ్స్వాహా । మధ్యే జుహోతి । ఇంద్రాగ్నిభ్యా మిదమ్ । పునశ్చైవ మవదాయాభిఘార్య । విశ్వేభ్యో దేవేభ్య స్స్వాహా । విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ । పునశ్చైవ మవదాయాభిఘార్య క్షతాభిఘారణంచ కృత్వా । ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ స్వాహా । ద్యావాపృథివీభ్యామిదమ్ । పున స్స్రుచ్యుపస్తీర్య । ఉత్తరార్ధాత్సకృత్స్విష్టకృతేఽ వదాయ ద్విరభిఘార్య । న హవిః ప్రత్యభిఘారయతి ।

అగ్నయే స్విష్టకృతేస్వాహా అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదమ్ । ఇధ్మసన్నహనా న్యద్భిస్సగ్గ్ స్పృశ్యాగ్నౌ ప్రహరతి । రుద్రాయ తంతిచరాయేదమ్ । అప ఉపస్పృశ్య । లేపయో రిత్యాది పరిషేచనాంతే నవానాం తండులానామపక్వానాం ముఖం పూరయిత్వా గీర్త్వా భక్షయిత్వాఽఽ చమ్య।చరుశేషాత్కించి దోదనం పిండగ్ంసంయుత్య పరమేష్ఠ్యసీతి యజుషాపృష్ఠ వంశ ఉద్విద్ధేత్ । పరమేష్ఠ్యసి పరమాం మాగ్ శ్రియం గమయ ॥ శ్యామాకాగ్రయణే సోమ ఏవ ప్రధానదేవతా । సమాప్త మాగ్రయణమ్ ॥

★★★

హేమంతప్రత్యవరోహణమ్

హేమంతప్రత్యవరోహణ ముచ్యతే । హేమంతర్తౌ ప్రత్యవరోహణం కర్తవ్యమ్ । కృతప్రాణాయామః । హేమంతప్రత్యవరోహణం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య । ప్రత్యవరూఢో నో హేమంతః । ఇత్యే తావదుక్త్వా ఖట్వాదేః ప్రత్యవరుహ్య శయనదేశే నవగ్గ్ స్వస్తర మాస్తీర్య ప్రతిక్షత్ర ఇతి త్రిభిర్మం త్రై ర్దక్షిణే పార్శ్వే నవస్వస్తరే యజమానాదయస్సంవిశంతి । ప్రతిక్షత్రే ప్రతితిష్ఠామి రాష్ట్రే । ప్రత్య శ్వేషు ప్రతితిష్ఠామి గోషు । ప్రతిప్రజాయాం ప్రతితిష్ఠామి భవ్యే । ఇహధృతి రిహవిధృతి రిహరంతి రిహరమతిః । దక్షిణతః పితోత్తరతో మాతా మధ్యేకర్తా, ఏవ మితరే జ్యేష్ఠాదయ స్సంహతా భూత్వా సంవిశేయుః । ఉత్తరాభ్యాం పృథివీ మభిమృశతి । స్యోనా పృథివి భవా నృక్ష రానివే శనీ । యచ్ఛాన శ్శర్మ సప్రథాః । బడిత్థా పర్వతానాం ఖిద్రం బిభర్షి పృథివి । ప్రయాభూమి ప్రవత్వతిమహ్నా జినోషి మహిని ॥ ఏవం సంవేశనాది పృథివ్యభిమర్శనాంతం సర్వేషాం మంత్రావృత్తి స్త్రీః కర్తవ్యా॥

సమాప్తం హేమంత ప్రత్యవరోహణమ్ ॥

★★★

ఈశానబలిః

అథ ఈశానబలి రుచ్యతే। ఉదగయనాదిషు కృతప్రాణాయామః ఏవం... ప్రీత్యర్థం ఈశానబలిం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య। ఈశానార్థ మితి బుద్ధ్వా స్థాలీపాకగ్గ్ శ్రపయిత్వా శ్రపణాభిఘారణం ప్రతిష్ఠితాభి ఘారణం చ కృత్వా। కర్తా యావంత స్సపిండాః స్త్రీకుమారాస్తేషాం భోక్తుం పర్యాప్తం మృద్భాండే లౌకికేఽగ్నౌ క్షైత్రపత్యం చరుగ్గ్‌శ్రపయిత్వాఽభిఘార్యోపాసనాగ్ని మాదాయ యేన చాన్యేన ద్రవ్యేణార్థీ భవతితాన్ సర్వానాదాయ పత్న్యాద్యైశ్చ సహ ప్రాచీ ముదీచీంవా దిశ ముపనిష్క్రమ్య బహిర్గ్రామే శుచౌ దేశే నదీతీరే శైలాగ్రేవా స్థండిలం కల్పయిత్వాఽ గ్నేరుప సమాధానాది పాత్రప్రయోగకాలే । దేవపాత్రాణా మంతే కాంస్యపాత్రత్రయం ద్విచత్వారింశత్పలా శపర్ణానిచ ద్వంద్వం ప్రయుజ్య కాంస్యపాత్ర పలాశ పర్ణానామపి పృథక్ తపనసమ్మార్జన ప్రతితపన ప్రోక్షణాదీని కర్తవ్యాని। అగ్నిముఖాం తేఽ పరేణాగ్నిం ద్వే కుటీ ప్రాగ్ద్వారే కృత్వాద్వయోర్మధ్యే జయం తాయాపి యథావకాశో భవతి తథా కుటీకరోతి। ఆత్వావహంత్వి త్యృచాద్వయోః కుట్యోః దక్షిణస్యాం కుట్యా మీశానం మహాదేవమావాహయతి। ఆత్వావహంతు హరయ స్సచేతస శ్శ్వేతైరశ్వై స్సహకేతుమద్భిః। వాతాజిరై ర్బలవద్భి ర్మనోజవై రాయాహి శీఘ్రం మమ హవ్యాయ శర్వోమ్। ఉత్తరస్యాం కుట్యాం మీఢుషీముమాం దేవీ మాయాహి మీఢూషీతి లౌకిక్యా వాచా ఆవాహయతి। మధ్యేఽ వకాశే ఆయాహి జయంతేతి జయంత సుబ్రహ్మణ్య భగవంత మావాహయామి । ఆవాహ్య ।

ఈశానాయ మీఢుష్యై జయంతాయేత్యావాహన క్రమేణ షోడశోపచారపూజాం కృత్వా । కాంస్యత్రయమాదాయాపరేణాగ్నిం కుట్యోః పురస్తా దావాహన క్రమేణ నిధాయ । త్రిషు కాంస్యేషు ఈశానస్థాలీపాకోదనా త్కల్పయిత్వా ఓదనసహితాన్ కాంస్యానాదా యాగ్ని సమీప మాహృత్య యథాస్థానం నిధాయ । ఉపస్పృశతు మీఢ్వాన్ మీఢుషే స్వాహా ॥ ఇతి ఈశానం స్వమోదనం । ఉపస్పృశతు మీఢుషీ మీఢుష్యై స్వాహా। ఇత్యుమాం దేవీం స్వమోదన ముపస్పృశతి ॥ జయంతోపస్పృశ జయంతాయ స్వాహా । ఇతి యజుషా జయంతం స్వమోదన ముపస్పృశ్య ॥ దర్వ్యా ముపస్తీర్య। ఈశానస్యోదనా ద్ద్విరవదా యాభిఘార్య భవాయ దేవాయ స్వాహేత్యష్టాభిః స్వాహాకారాంతై ర్మం త్రైరష్టాహుతీ ర్జుహోతి। అంతే క్షతాభిఘారణంచ । ఓం భవాయదేవాయ స్వాహా ॥ భవాయ దేవాయేదమ్ । శర్వాయ దేవాయ స్వాహా ॥ శర్వాయ దేవాయేదమ్ । ఈశానాయ దేవాయ స్వాహా ॥ ఈశానాయ దేవాయేదమ్ । పశుపతయే దేవాయ స్వాహా ॥ పశుపతయే దేవాయేదమ్ । రుద్రాయ దేవాయ స్వాహా రుద్రాయ దేవాయేదం...... ఉగ్రాయ దేవాయ స్వాహా ॥ ఉగ్రాయ దేవా యేదమ్। భీమాయ దేవాయ స్వాహా ॥ భీమాయ దేవాయేదమ్। మహతే దేవాయ స్వాహా ॥ మహతే దేవాయేదమ్ । ఏవం మీఢుష్యా ఓదనా ద్వి రవదా యాభిఘార్య। భవస్య దేవస్య పత్న్యైస్వాహే త్యష్టాభిస్స్వాహాకారాంతైర్మంత్రై రష్టాహుతీర్జుహోతి । అంతే క్షతాభిఘారణంచ । భవస్య దేవస్య పత్న్యై స్వాహా । భవస్య దేవస్య పత్న్యా ఇదమ్ । శర్వస్య దేవస్య పత్న్యై స్వాహా ॥ శర్వస్య దేవస్య పత్న్యా ఇదమ్ । ఈశానస్య దేవస్య పత్న్యై స్వాహా ॥ ఈశానస్య దేవస్య పత్న్యా ఇదం। పశుపతే ర్దేవస్య పత్న్యై స్వాహా। పశుపతేర్దేవస్య పత్న్యా ఇదం। రుద్రస్య దేవస్య పత్న్యై స్వాహా ॥ రుద్రస్య దేవస్య పత్న్యా ఇదం । ఉగ్రస్య దేవస్య పత్న్యై

స్వాహా । ఉగ్రస్య దేవస్య పత్న్యా ఇదం । భీమస్య దేవస్య పత్న్యై స్వాహా ॥ భీమస్య దేవస్య పత్న్యా ఇదమ్ । మహతో దేవస్య పత్న్యై స్వాహా ॥ మహతో దేవస్య పత్న్యా ఇదమ్ । స్రుచ్యుపస్తీర్య । మధ్యా దోదనాదవదాయాభిఘార్య । హవిః ప్రత్యభిఘారయతి । జయంతాయ స్వాహా ॥ జయంతాయేదమ్ ॥ దర్వ్యా ముపస్తీర్య । సర్వత స్సకృత్సకృ దవదాయ ద్విరభిఘార్య । అగ్నయే స్విష్టకృతే సుహుతహుతాహుతీనాం కామానాగ్ం సమర్ధయిత్రే స్వాహా ॥ అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదమ్ । ఉత్తరేణ యజుషాఽ గ్నిముపస్థాయ । స్వస్తినః పూర్ణముఖః పరిక్రామతు । సమిత్సన్నహనంచ కృత్వా ॥ లేపయో రిత్యాదిపరిషేచనాంతే పలాశపర్ణాన్యాదాయ సమీపే నిధాయ । ఏకం పర్ణమాదాయ ఉపస్తీర్య ఈశానస్యాన్నా దవదా యాభిఘార్య। గృహపోపస్పృశ గృహపాయ స్వాహా । గృహపాయేదమ్ । ఈశానాయ దక్షిణస్యాం కుట్యాం దత్త్వా పునరపి పర్ణాంతరం పూర్వమంత్రేణై వేశానాయ దత్త్వా। ఏవ మితరయోరపి ఆవాహన క్రమేణ ఉత్తరస్యాం । గృహ్యుపస్పృశగృహ్యై స్వాహా ॥ గృహ్యా ఇదమ్ । ఇతి ద్వే పర్ణే దాతవ్యే । ఘోషిణ ఉపస్పృశత ఘోషిభ్య స్స్వాహా । ఘోషిభ్య ఇదమ్ । ఇత్యేకేన మంత్రేణ మధ్యేద్వే పర్ణే దాతవ్యే । పునశ్చ । శ్వాసిన ఉపస్పృశత శ్వాసిభ్య స్స్వాహా ॥ శ్వాసిభ్య ఇదమ్ । దక్షిణస్యాం ద్వే దాతవ్యే । విచిన్వంత ఇత్యుత్తరస్యాం ద్వే । విచిన్వంత ఉపస్పృశత విచిన్వద్భ్య స్స్వాహా । విచిన్వద్భ్య ఇదమ్॥ ఉత్తర స్యాంద్వే ॥ ప్రపున్వంత ఉపస్పృశత ప్రపున్వద్భ్య స్వాహా ॥ ప్రపున్వద్భ్య ఇదమ్ । మధ్యే ద్వే । సమశ్నంత ఉపస్పృశత సమశ్నద్భ్యస్స్వాహా ॥ సమశ్నద్భ్య ఇదమ్ । దక్షిణస్యాం ద్వే । దేవసేనా ఉపస్పృశత దేవసేనాభ్య స్స్వాహా ॥ దేవసేనాభ్య ఇదమ్ । ఇతి దక్షిణస్యామేవ దశపర్ణాని సోదనాని దదాతి । యా ఆఖ్యాతా ఇతి దశకృత్వస్తస్యా మేవ కుట్యాం పున ర్దదాతి ॥ యా ఆఖ్యాతా

యా శ్చానాఖ్యాతా దేవసేనా ఉపస్పృశత దేవసేనాభ్య స్స్వాహా ॥ దేవసేనాభ్య ఇదమ్ । ద్వారపోపస్పృశ ద్వారపాయ స్స్వాహా ॥ ద్వారపాయేదమ్ । ఇతి దక్షిణస్యాం ద్వే । ద్వారపృపస్పృశ ద్వార్యై స్వాహా ॥ ద్వారప్యా ఇదమ్ । ఇత్యుత్తరస్యాం ద్వే । అన్వాసారిణ ఉపస్పృశ తాన్వాసారిభ్య స్స్వాహా ॥ అన్వాసారిభ్య ఇదమ్ । ఇతి మధ్యే ద్వే । నిషంగిన్నుపస్పృశ నిషంగిణే స్వాహా ॥ నిషంగిణ ఇదమ్ । దక్షిణస్యాంద్వే । ఏవం యథాస్వమోదనేభ్యః పర్ణదానమ్ । తత్రశ్లోకః । త్రిభి ర్యథోధం పరిదాయ మంత్రై స్తథాపరైర్ముఖ్య కుటౌత్రిభిస్తు । త్రిభి ర్యధోధం పునరుక్త మేకం ముఖ్యస్య సందేశ కపర్దిశిష్యః । పర్ణదాన శేషోదనం పిండం కృత్వా పర్ణపుటేఽవదాయ । నమో నిషంగిణ ఇషుధిమతే । ఇత్యేవమంత ముక్త్వా వృక్ష ఆసజతి । తస్మి న్కాలే నమస్తే రుద్రమన్యవ ఇత్యంతం ప్రశ్నం జపేత్ ॥ ప్రథమోత్తమానువాకౌవా ॥ ఉత్తమానువాకే విశేషః । సహస్రాణి సహస్రశ ఇతి దశసు మంత్రేషు తేషాగ్‍ం సహస్రయోజనేఽ వధన్వానితన్మసీత్యనుషంగః । సహస్రాణిసహస్రశోయేరుద్రా అధిభూమ్యామ్ । తేషాగ్‍ం సహస్రయోజనేఽ వధన్వాని తన్మసి । అస్మిన్మహత్యర్ణ వేఽంతరిక్షే భవా అధి । తేషాగ్...సి । నీలగ్రీవాశ్శితికంఠా శ్శర్వా అధః క్షమాచరాః । తేషాగ్ ... సి । నీలగ్రీవా శ్శితికంఠా దివగ్‍ం రుద్రా ఉపశ్రితాః । తేషాగ్...సి। యేవృక్షేషు సస్పింజరా నీలగ్రీవా విలోహితాః । తే... సి । యేభూతానా మధిపతయోవిశిఖాసః కపర్దినః । తే... సి । యే అన్నేషు వివిధ్యంతి పాత్రేషు పిబతో జనాన్ । తే...సి। యేపథాం పథిరక్షయ ఐలబృదాయవ్యుధః । తే... సి । యే తీర్థాని ప్రచరంతి స్రుకావంతో నిషంగిణః । తే... సి । య ఏతా వంతశ్చ భూయాగ్‍ంసశ్చ దిశోరుద్రావితస్థిరే । తే... సి । పశ్చాదయం విశేషః । నమోరుద్రేభ్యో యే పృథివ్యాం యేషా మన్న మిషవస్తేభ్యో దశ

ప్రాచీర్దశదక్షిణా...దధామి । నమోరుద్రేభ్యో యేఽంతరిక్షే యేషాం వాత ఇషవస్తేభ్యోదశ ప్రాచీ... దధామి। నమోరుద్రేభ్యో యేదివి యేషాం వర్షమిషవస్తేభ్యో దశ ప్రాచీ...దధామి । అభిత ఏత మగ్నిం గాః స్థాపయతి । యథా ప్రధాన హోమకాల ఏవైనాగాః ధూమః ప్రాప్నుయాత్ తథా స్థాపయతి । తస్మి న్కాలే తా గాశ్చంద నాదిగంధేన దర్భాగ్రముష్టినాఽ వోక్షతి । వృషాణ మేవాగ్రే వోక్షతి । అనగ్నౌ క్షేత్రస్య పతిం యజతే । శుచౌ దేశే ఆత్వావహం త్విత్యృచా ఆవాహ్య కూర్చం నిధాయ లౌకికపర్ణాని చత్వారి సప్తవాఽ దాయ సమీపే నిధాయ ఏకం పర్ణమాదాయ ఉపస్తీర్య క్షేత్రపత్యాదన్నా దవదాయ। క్షేత్రస్య పతయే త్వా దదామీతి దత్వా। ఏవంత్రిః కృత్వష్టక్కృత్వోవా। అథక్షేత్రస్య పతినా వయ మిత్యృగ్భ్యాం క్షేత్రపతి ముపతిష్ఠతే। క్షేత్రస్య పతినావయగ్ంహితే నేవ జయామసి। గా మశ్వం పోషయిత్న్వాసనోమృడా తీదృశే। క్షేత్రస్యపతే మధుమంత మూర్మింధేనురివ పయో అస్మాసుధుక్ష్వ। మధుశ్చుతం ఘృతమివ సుపూత మృతస్య నః పతయో మృడయంతు ॥ సంతిష్ఠతే ఈశానస్థాలీపాకః । తేన సర్పిష్మతా బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్ ॥ తత ఆశీర్వచనంచ। తత స్సపిండా స్సస్త్రీకాః క్షైత్రపత్యం ప్రాశ్నంతి। తత శ్చౌపాసనాగ్ని మాదాయ గృహాన్ గత్వా యత్ర క్వచనాగ్ని మిత్యాది విధినాఽ గ్నిం ప్రతిష్ఠాయతి ॥ ఇతీశాన బలిః ॥

★★★

మాసిశ్రాద్ధమ్

మాసిశ్రాద్ధముచ్యతే ॥ అపరపక్షే యస్మి న్నహని క్రియతే । తతః పూర్వేద్యురేవ సాయమౌపాసనహోమే హుతే ప్రాచీనావీతీ కృతప్రాణాయామః ।

ఏవం ... ప్రీత్యర్థం శ్వోభూతే మాసిశ్రాద్ధం కర్తాఽ స్మీతి మనసా సంకల్ప్య । తస్మిన్నేవ కాలే కృతసాయమశనాన్ బ్రాహ్మణా నయుగ్మా న్నిమంత్రయతే । నిమంత్రణ ప్రకారః । శ్వ శ్శ్రాద్ధం భవితా తత్ర విశ్వేదేవార్థే క్షణః ప్రసాదః కరణీయః । అస్తు కరణీయః । ప్రాచీనావీతీ శ్వశ్శ్రాద్ధం భవితా తత్ర పితృపితామహ ప్రపితామహార్థే క్షణః ప్రసాదః కరణీయః । అస్తుకరణీయః । మాతామహాధికారీచేత్ । శ్వశ్శ్రాద్ధం భవితా । తత్ర మాతామహ మాతుః పితామహమాతుః ప్రపితామహార్థే క్షణః ప్రసాదః కరణీయః । అస్తు కరణీయః । అథ పరేద్యు ర్బ్రాహ్మణా నాహూయ ప్రాణానాయమ్య । ఏవం... ప్రీత్యర్థం మాసి శ్రాద్ధం కరిష్యే । తత్ర భవతాదేవార్థే క్షణః ప్రసదః కరణీయః । ప్రాచీనావీతీ । పితృ పితామహప్రపితా మహార్థే భవద్భిః క్షణః ప్రసాదః కరణీయః । అస్తు కరణీయః । మాతామహమాతుః పితామహమాతుః ప్రపితామహార్థే భవద్భిః క్షణః ప్రసాదః కరణీయః । అస్తు కరణీయః । అక్రోధనైః ... కర్మణి । తతో గృహాంగణే త్యాద్యర్చనాంతం కుర్యాత్ । ఉద్ధ్రియతా మగ్నౌచ క్రియతా మితి కర్తా । కామముద్ధ్రియతాం కామ మగ్నౌచ క్రియతా మితి భోక్తారః ప్రతి బ్రూయుః । హవిష్యమన్నమగ్నా వధిశ్రిత్య, ఉద గుద్వాస్య, అద్భిః ప్రోక్ష్య, అభిఘార్య । అగ్నేరుపసమాధానా ద్యగ్ని ముఖాంతే । అన్నస్యోత్తరాభి ర్జుహోతి । యన్మే మాతేత్యాదిభి స్సప్తభిః ప్రత్యృచం ప్రధానాహుతీ ర్జుహోతి । స్రుచ్యుపస్తీర్య । ద్విరవదాయాభిఘార్య । యన్మే మాతా ప్రలులోభ చర త్యననువ్రతా । తన్మే రేతః పితావృఙ్క్తా మ్మాభు రన్యోపపద్యతాం యజ్ఞేశ్వర శర్మణే స్వాహా ॥ యజ్ఞేశ్వర శర్మణే పిత్ర ఇదమ్ । ద్వమాతృకశ్చేత్ ॥ యన్మే మాతరౌ ప్రలులుభతు శ్చరత అననువ్రతే । త న్మేరేతః...స్వాహా ॥ యజ్ఞే...దమ్ । బహుమాతృక శ్చేత్ । యన్మేమాతరః

ప్రలులుభుశ్చరం త్యనువ్రతాః । తన్మే రేతః ...స్వాహా ॥ యజ్ఞేశ్వర... ఇదమ్ ॥ పూర్వవత్పునరవదాయ । యాస్తిష్ఠంతి యా ధావంతి యా ఆర్ద్రోఘ్నీః పరితస్థుషీః । అద్భిర్విశ్వస్య భర్త్రీభిరంత రన్యం పితు ర్దధే యజ్ఞేశ్వరశర్మణే స్వాహా ॥ యజ్ఞేశ్వరశర్మణే పిత్ర ఇదమ్ । పూర్వవ త్పునరవదాయ । య న్మేపితామహీ ప్రలులోభ చర త్యనువ్రతా । తన్మే రేతః పితా మహోవృఙ్క్తా మ్మాభు రన్యోపపద్యతామ్ యజ్ఞేశ్వర శర్మణే స్వాహా ॥ యజ్ఞేశ్వర శర్మణే పితామహా యేదమ్ । బహుపితామహీకస్య । య న్మే పితామహ్యాః ప్రలులుభుశ్చరం త్యనువ్రతాః । తన్మే రేతః పితా...స్వాహా ॥ యజ్ఞేశ్వర...యేదమ్ । పూర్వవదవదాయ । అంతర్దధే పర్వతైరంతర్మహ్యాపృథివ్యా । ఆభిర్దిగ్భి రనంతాభిరంతరన్యం పితామహా ద్దధే యజ్ఞేశ్వర శర్మణే స్వాహా ॥ యజ్ఞేశ్వర శర్మణే పితామహాయేదమ్ । పునరవదాయ ॥ యన్మే ప్రపితామహీ ప్రలులోభ చర త్యనువ్రతా । తన్మేరేతః ప్రపితామహోవృఙ్క్తా మ్మాభు రన్యోప పద్యతాం యజ్ఞేశ్వర శర్మణే స్వాహా ॥ యజ్ఞేశ్వర శర్మణే ప్రపితామహాయేదమ్ । ద్విప్రపితామహీకస్య । యన్మే ప్రపితామహ్యా ప్రలులుభతు శ్చరత అనువ్రతే । తన్మే రేతః ప్రపితామహో... స్వాహా॥ యజ్ఞేశ్వరశర్మణే ప్రపితామహా యేదమ్ । బహుప్రపితా మహీకస్య । యన్మే ప్రపితా మహ్యాః ప్రలులుభుశ్చరం త్యనువ్రతాః । త న్మే రేతః ... స్వాహా । య ... దమ్ । పునరవదాయ । అంతర్దధఋుతుభి రహోరాత్రైస్స సంధిభిః । అర్ధమాసైశ్చ మాసై శ్చాంతరన్యం ప్రపితా మహా ద్దధే యజ్ఞేశ్వరశర్మణే స్వాహా ॥ యజ్ఞేశ్వరశర్మణే ప్రపితామహాయేదమ్ । పున రవదాయ హవిః ప్రత్యభిఘారయతి । యే చేహ పితరో యేచ నేహ యాగ్శ్చ విద్మ యాగ్ం ఉచనప్రవిద్మ । అగ్నే తాన్వేత్థయది తేజాతవేదస్తయా ప్రత్తగ్గ్ స్వధయా మదంతు

స్వాహా । అవిజ్ఞా తేభ్యః పితృభ్య ఇదమ్ । స్వాహా పిత్ర ఇతిషడ్భిః ప్రతిమంత్రం షడాజ్యాహుతీ ర్జుహోతి చతుర్ను హీతంగృహీత్వా । స్వాహా పిత్రే । పిత్ర ఇదమ్ । పిత్రే స్వాహా ॥ పిత్ర ఇదమ్ ॥ స్వాహా పిత్రే । పిత్ర ఇదం ॥ పిత్రే స్వాహా । పిత్ర ఇదమ్ ॥ స్వధా స్వాహా । స్వధాయా ఇదం । అగ్నయే కవ్యవాహనాయ స్వధా స్వాహా ॥ అగ్నయే కవ్యవాహనాయ స్వధాయా ఇదమ్ । ఏతద్వా విపరీతమ్ । యజ్ఞోపవీతీ స్విష్టకృత మవదాయ । అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా ॥ అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదమ్ । ప్రాచీనా వీత్యుదీచీనముష్ణం భస్మాపోహ్య । అహవిష్యా త్కించి దవదాయ । స్వాహా । ప్రజాపతయ ఇదమ్ । ప్రాచీనావీతీ లేపయో రిత్యాది పరిషేచనాంతం కృత్వా । ఏష తేతతేత్యాది యజూగ్ం షితే మహిమేత్యేత దంత ముక్త్వాఽన్నం వ్యంజనాని చాభిమృశతి । అసంభవత్యభిమర్శనే మంత్రావృత్తిః । ఏష తే తతమధుమాగ్ం ఊర్మిస్సరస్వాన్ యావా నగ్నిశ్చ పృథివీచ తావ త్యస్య మాత్రా తావతీం త ఏతాం మాత్రాం దదామి యథాఽగ్ని రక్షితోఽను పదస్త ఏవం మహ్యం పిత్రేఽక్షితోఽ నుపద స్తస్వధాభవతాం త్వగ్గ్ స్వధాంతై స్సహోపజీవర్చస్తే మహిమా । ఏష తేపితామహ మధుమాగ్ం ఊర్మి స్సరస్వాన్ యావాన్ వాయు శ్చాంతరిక్షంచ తావ త్యస్య మాత్రా తావతీం త ఏతాం మాత్రాం దదామి యథా వాయు రక్షితోఽ నుపద స్తఏవం మహ్యం పితామహాయా క్షితోఽ నుపదస్త స్వధా భవతాం త్వగ్గ్స్వధాంతై స్సహోప జీవ సామాని తేమహిమా । ఏష తే ప్రపితా మహ మధుమాగ్ం ఊర్మి స్సరస్వాన్ యావా నాదిత్యశ్చ ద్యౌశ్చ తావత్యస్య మాత్రా తావతీం త ఏతాం మాత్రాం దదామి య థాఽదిత్యోఽక్షి తోఽనుపదస్త ఏవం మహ్యం ప్రపితామహా యాక్షిఽతోనుపస్త స్వధాభవతాంత్వగ్గ్ స్వధాం

త్రైస్సహోపజీవ యజూగంషితే మహిమా । అథ తృతీయ మామంత్రణమ్ । దై వేక్షణః కర్తవ్య ఇతి దేవార్థే । శ్రాద్ధే క్షణః కర్తవ్య ఇతి పిత్రర్థే । యజ్ఞోపవీతీ హవిష్యా దేకం గ్రాస మాదాయ విశ్వేదేవ కాంస్యే నిధాయ । దేవ సవితః ప్రసువ । పృథివీ తే పాత్రం...లోకే । ఇదం విష్ణుర్వి చక్రమే...సురేస్వాహా॥ శ్రీవిష్ణో హవ్యం రక్షస్వ । పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞక విశ్వే దేవాఇదమ్ వో హవ్యం సపరికరం..... సమస్తతీర్థేషు దత్తమస్తు । యే దేవా ద్దివ్యే...జుషధ్వమ్ ॥ ప్రాచీనావీతీ । హవిష్యా దేకం గ్రాస మాదాయ । పితృపాత్రేనిధాయ । పృథివీ తే పాత్రం...లోకే । ఇదం...సురే । స్వధా శ్రీవిష్ణో కవ్యం రక్షస్వ । పితృపితామహ ప్రపితామహాః ఏత ద్వః కవ్యమ్ । సపరికరం...దత్త మస్తు ॥ యే చేహపితరో యే...జుషస్వ । సప్తవ్యాధా దశార్ణేష్విత్యాది బ్రాహ్మణభోజనాంతే తృప్తాః స్థేత్యాదివికిరపిండాంతే ఉత్తరాపోశనం దద్యాత్ । భుక్తవతోఽ ను వ్రజ్య ప్రదక్షిణీకృత్య । కుశతిలపుష్పాణీత్యాది మాచయాచిష్మ కచనేత్యంతం కృత్వా । అథ సర్వేభ్యోఽ న్న శేషేభ్యః పిండార్థం ప్రాశనార్థం చోద్ధృత్య అన్న శేషః కిం క్రియతామితి శేషం నివేదయేత్ । తేచ ఇష్టై స్సహ భుజ్యతామితి బ్రూయుః । అద్య మే సఫలంజన్మే త్యాద్యాసీమాంతం కృత్వా । ప్రాణా నాయమ్య । ఏవం... ప్రీత్యర్థం మాసిశ్రాద్ధీయ తిలోదక పిండప్రదానం కరిష్యే । శుచౌ దేశే ద్వైధం దక్షిణాగ్రాన్ దర్భాన్ సగ్గ్ స్తీర్య, ఏవం మాతామహ మాతామహీ నామపి దర్భాన్ సగ్గ్స్తీర్య, తేషూత్తరైరపో దత్వా । పూర్వస్మి న్నా స్తరణే మార్జయంతాం మమ పితర ఇతి ప్రతిమంత్రం దక్షిణాప వర్గం పిత్రాదీనాం యథాక్రమ మపో దత్వా- మార్జయంతాం మమ పితరో మార్జయంతాం మమ పితామహా మార్జయంతాం మమ ప్రపితామహాః । పశ్చిమాస్తరణే । మార్జయంతాం

మమమాతరో మార్జయంతాం మమ పితామహ్యో మార్జయంతాం మమ ప్రపితామహ్యాః । యది మాతామహాః । మార్జయంతాం మమ మాతామహా మార్జయంతాం మమ మాతుః పితామహా మార్జయంతాం మమ మాతుః ప్రపితామహాః । మార్జయంతాం మమ మాతామహ్యో మార్జయంతాం మమ మాతుః పితామహ్యో మార్జయంతాం మమ మాతుః ప్రపితామహ్యాః । ఓదనా ద్వ్యంజనేభ్య శ్చో పాదాయ షట్పిండాన్ కృత్వా । మాతామహాధికారీ చేత్ । ద్వాదశపిండాన్ కృత్వా । ఏతత్తే పితః గోత్ర శర్మన్ రూప యేచ త్వామను తేభ్య శ్చాయం పిండః తస్మై తే స్వధా నమః । పితామహ గోత్ర శర్మన్ రూప యేచ త్వామనుతేభ్య శ్చాయం పిండః తస్మై తే స్వధా నమః । ప్రపితామహ గోత్ర శర్మన్ రూప యేచ త్వామను తేభ్యశ్చాయం పిండః తస్మై తే స్వధా నమః । ఏతత్తే మాతః గోత్రే దాయిరూపే యాశ్చ త్వామను । తాభ్యశ్చాయం పిండః తస్యై తే స్వధా నమః । పితామహిగోత్రే...నమః । ప్రపితామహి గోత్రే...నమః । ఏతత్తే మాతామహగోత్ర శర్మన్ రూప యేచ త్వామను । తేభ్యః ...పిండః । తస్మై తే స్వధా నమః । మాతుః పితామహ గోత్ర శర్మన్...నమః । మాతు ప్రపితామహ గోత్ర...నమః । ఏత త్తే మాతామహి గోత్రే దాయిరూపే యాశ్చ త్వామను । తాభ్య శ్చాయం పిండః తస్యై తే స్వధా నమః । మాతుః పితామహి గోత్రే... నమః ॥ మాతుః ప్రపితామహి గోత్రే... నమః । ద్వి మాతృకస్య । ఏత ద్వాం మాతరౌ గోత్రే దాయ్యౌ రూపే యాశ్చ యువా మను । తాభ్య శ్చాయం పిండః తాభ్యాంవాం స్వధా నమః ॥ బహుమాతృకస్య । ఏతద్వో మాతరో గోత్రాదాయ్యో రూపా యాశ్చ వోఽ ను । తాభ్య...మః । ద్విపితామహీ కస్య । ఏతద్వాం పితామహ్యౌ గోత్రే దాయ్యౌ రూపే యాశ్చ వా మను । తాభ్య...నమః

। బహుపితామహీకస్య । ఏతద్వః పితామహ్యో గోత్రాదాయ్యోరూపాయాశ్చవోఽను । తా...మః । ద్విప్రపితామహీకస్య । ఏత ద్వాం ప్రపితామహ్యా గోత్రే దాయ్యో రూపే యాశ్చ యువామను । తాభ్య... నమః । బహుప్రపితామహీకస్య । ఏతద్వః ప్రపితామహ్యో గోత్రా దాయ్యో రూపా యాశ్చ వోఽను । తాభ్యశ్చాయం...నమః । మార్జయంతా మితి సర్వత్ర మార్జయిత్వా । యేచవోఽత్రేతి పితృపిండానుపస్థాయ । యేచవోఽత్ర యే చాస్మాస్వాశగ్ంసంతే ॥ యాశ్చ వోత్రేతి మాతృపిండాన్ । యాశ్చవోత్రయాశ్చా స్మా స్వాశగ్ంసంతే । తేచ వహంతా మితి పితృపిండాన్ । తేచ వహంతామ్ । తాశ్చ వహంతా మితి మాతృపిండాన్ । తాశ్చ వహంతామ్ । తృప్యంతు భవంత ఇతి పితృపిండాన్ । తృప్యంతు భవంతః । తృప్యంతు భవత్య ఇతి మాతృ పిండాన్ । తృప్యంతు భవత్యః । తృప్యత తృప్యతతృప్యతేతి సర్వేషాముపస్థానమ్ । తృప్యత తృప్యత తృప్యత । పుత్రా న్పౌత్రా నభితర్పయంతీ త్యృచా త్రిః ప్రసవ్యం పిండాన్ పరిషించతి । పుత్రాన్పౌత్రా నభితర్పయంతీ రాపో మధుమతీ రిమాః । స్వధాం పితృభ్యో అమృతం దుహానా ఆపో దేవీ రుభయాగ్ స్తర్పయంతు । పరిషిచ్య । న్యుబ్జపాత్రాణి । యస్మిన్ శ్చ పిండార్థ మన్నం గృహీతం తదపిన్యుబ్జమ్ । ఉత్తరం తృప్యత తృప్యత తృప్యతేతి యజురనవానంత్ర్యవరార్ధ్య మావర్తయిత్వా । తృప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యతతృప్యత తృప్యతతృప్యత । ప్రోక్ష్య పాత్రాణి ద్వంద్వ మభ్యుదాహృత్య । ఉత్తరేణ యజుషా శేషస్య గ్రాసవరార్ధ్యం ప్రాశ్నీయాత్ । ప్రాణేనివిష్టోఽ మృతం జుహోమి । బ్రహ్మణి మ ఆత్మాఽమృతత్వాయ । ప్రాశ్యాచమ్య । శిష్టై రిష్టై ర్బంధుభి స్సహ భుఞ్జీత ॥

ఇతి మాసిశ్రాద్ధమ్

★★★

అష్టకా

అథాష్టకోచ్యతే । యా మాఘ్యాః పౌర్ణమాస్యా ఉపరిష్టా ద్వ్యష్టకా । ఆశ్రేషా మాఘావా యయా పౌర్ణమాస్యా సంగతా సామాఘీ తస్యా ఉపరిష్టా ద్వ్యష్టకా కృష్ణపక్షే। తస్యా మష్టమీ జ్యేష్ఠ యా సంపద్యతే తా మేకాష్టకే త్యాచక్షతే । తస్యామష్టకా కార్యా । అసంయోగే సంయోగే పి తస్మి న్మాసి జ్యేష్ఠయా క్రియతే। ఏవం సప్తమ్యాంసాయమౌపాసనగ్ం హుత్వా ప్రాచీనావీతీకృత ప్రాణాయామః । అష్టకాం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య యజ్ఞోపవీతీ చతుశ్శరావ మపూపం శ్రపయిత్వా। శ్రపణాభిఘారణం ప్రతిష్ఠితాభిఘారణంచ కృత్వాఽగ్నే రుపసమాధానాద్యం జలిదర్వ్యేస్సగ్గ్ స్కారః । అగ్ని ముఖాంతే యాం జనా ఇత్యృచాఽంజలినాఽ పూపాన్ జుహోతి । యాంజనాఃప్రతినందంతి రాత్రిం ధేను మివాయతీమ్ । సంవత్సరస్య యా పత్నీ సా నో అస్తు సుమంగలీ స్వాహా। ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ । దర్వ్యా స్విష్టకృతంచ । అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా ॥ అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదమ్ । లేపయోరిత్యాది పరిషేచనాంతే। అపూపశేష మష్టధా కృత్వా బ్రాహ్మణేభ్య ఉపహరతి ॥

★★★

మధ్యమాఽష్టకా

తదానీ మేవ ప్రాచీనావీతీ కృత ప్రాణాయామశ్శ్వో మధ్య మాష్టకాం

కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య। మాసిశ్రాద్ధవద్బ్రాహ్మణా నామంత్రయతే। శ్వో మధ్యమాష్టకా శ్రాద్ధం భవిష్యతి। తత్ర భవద్భిః ప్రసాదః కరణీయ ఇతీతః ప్రభృతి ప్రాచీనావీత్యేవ। శ్వో భూతే ద్వితీయ వత్తృతీయ మామంత్రణం చ కృత్వా గా ముపస్పృశ్యయతి। పితృభ్యస్త్వా జుష్టాముపాకరోమి । ఇతి తూష్ణీం పంచాజ్యాహుతీర్జుహోతి । స్వాహాకారోఽపి నాస్తి । ఉపాకరణంచ పశుధర్మాణాం ప్రయోజకం । అతస్సర్వధర్మాన్కరోతి। తేషాం ప్రయోగః। అగ్నేః పురస్తా త్తూష్ణీ మవటం ఖాత్వా తస్మిన్నవటే ఖాదిరం పాలాశంవా యూపంప్రతిష్ఠాప్య త్రివృతాయూపం తూష్ణీం పరివీయ । పశురశనామపి తూష్ణీ మాదాయ । పశో ర్దక్షిణే బాహౌతయా రశనయా పరివీయోర్ధ్వ ముత్కృష్య। దక్షిణే శిరసి పాశే నాక్ష్ణయా ప్రతిముచ్య। పితృభ్యస్త్వా జుష్టాం నియునజ్మి। ఇత్యుత్తరతో యూపస్య నియునక్తి। ప్రోక్షామీతి ప్రోక్షతి। తూష్ణీం పర్యగ్ని కృత్వా యూపా త్పశుం విసృజ్య శ మితా సంజ్ఞపనం కృత్వా, సంజ్ఞప్తే పశుం ప్రక్షాళ్య ప్రాయశ్చిత్తేన భవితవ్యం। దోషనిర్ఘాతార్థం పలాయమానస్య పూర్వవత్।

(1) యదస్య పారే రజసశ్శుక్రం జ్యోతి రజాయత। తన్నః పరుష దతిద్విషోఽగ్నే వైశ్వానర స్వాహా॥ అగ్నయే వైశ్వానరాయేదమ్। యస్మా ద్భీషావాశిష్ఠా స్తతో నో అభయం కృధి। ప్రజాభ్య స్సర్వాభ్యో మృడ నమో రుద్రాయ మీఢుషే స్వాహా। రుద్రాయ మీఢుష ఇదం। అపఉపస్పృశ్య। యఇద మకస్తస్మై నమస్త స్మై స్వాహా। రుద్రాయ మీఢుష ఇదం। అపఉపస్పృశ్య।

(2) యదస్య పారే...స్వాహా॥ అగ్నయే వైశ్వానరా యేదమ్। యస్మా ద్భీషా న్యషద స్తతో నో అభయం కృధి। ప్రజాభ్య స్సర్వాభ్యో ... మీఢుషే స్వాహా॥

రుద్రాయ... దమ్ । అప... శ్య । యఇద మకస్తస్మై నమస్త స్మై స్వాహా । రుద్రాయ మీఢుష ఇదం । అప ఉపస్పృశ్య ।

(3) యదస్య పారే...స్వాహా ॥ అగ్నయే...దమ్ । యస్మాద్భీషా వేపిష్ఠా స్తతో నో అభయం కృధి । ప్రజాభ్య...షేస్వాహా ॥ రుద్రాయ...దమ్ । అ...శ్య । య ఇద మక... స్వాహా । రుద్రాయ...దమ్ । అ... శ్య ।

(4) యదస్య పారే... స్వాహా ॥ అగ్నయే... దమ్ ॥ యస్మాద్భీషా పలాయిష్ఠా స్తతో నో అభయం కృధి । ప్రజాభ్య... హా ॥ రుద్రా... దమ్ । అ... శ్య । యఇద మకస్తస్మై నమస్త స్మై స్వాహా । రుద్రాయ మీఢుష ఇదం । అప ఉపస్పృశ్య ।

(5) యదస్య...హా ॥ అగ్న...దమ్ । యస్మా ద్భీషా సమజ్ఞా స్థా స్తతోనో అభయం కృధి । ప్రజాభ్య...హా ॥ రు...దమ్ ॥ అ ... శ్య । య ఇ ... హా । రు ... దమ్ । అ ... శ్య ।

(6) యదస్య ... హా । అగ్న ... దమ్ । యస్మాద్భీషా నిమేహసితతో నో అభయం కృధి । ప్రజాభ్య...హా ॥ రు...దమ్ । అ...శ్య ।

(7) యదస్య...హా ॥ అ...దమ్ ॥ యస్మా ద్భీషాశకృత్కరోషి తతోనో అభయం కృధి । ప్రజాభ్య...హా ॥ రు... దమ్ । అప ఉ... శ్య ।

వాశీన్యషదవేపిష్ఠాః పలాసమనిమేశకృత్ । ఆది ర్యదస్య సప్తానాం య ఇదం నాంత్యయోర్ద్వయోః ॥ సంజ్ఞప్తహోమం తూష్ణీం హుత్వా ద్విశూలా మేకశూలాం చాదాయ । పితృభ్యస్త్వాజుష్టా ముత్క్రంతామి ॥ ఇతి వపాముత్కృత్య । వపాధర్మేణ శ్రపయిత్వా । అపరేణాగ్నిం దర్భాన్ త్సగ్గ్‌స్తీర్య ప్లక్షశాఖాయాం వపాం నిధాయ। పశుం విశస్య । అన్వష్టకార్థం మాంస మవశిష్యే తర త్కృత్స్నం లౌకిక

ప్రకారేణ శ్రపయిత్వా తదేకదేశం మాసిశ్రాద్ధవద్బ్రాహ్మణ భోజనార్థా దన్నా ద్ధోమార్థ ముద్ధృతేనాన్నేన సగ్ంసృజ్య । మాంసమిశ్రం చరుగ్గ్ శ్రపయిత్వా । అపరంపిష్టార్థం పయసి శ్రపయిత్వా ఉభయత్ర శ్రపణాభిఘారణం చ కృత్వాఽగ్నే రుపసమాధానా దృగ్నిము ఖాంతే మాసిశ్రాద్ధవ ద్బ్రాహ్మణా నాహూయ పాదప్రక్షాళనం కృత్వా । క్షణేవిశేషః । మధ్యమాష్టకాశ్రాద్ధేక్షణః కర్తవ్య ఇత్యుక్తే, ఓం తథేతి ప్రతివచనం పూర్వవత్। తత స్సంకల్పసిద్ధి రస్త్విత్యుక్తే, అస్తు సంకల్పసిద్ధి రితిప్రతివచనమ్ । ఉద్ధ్రియతా మగ్నౌచ క్రియతా మిత్యుక్తే, కామ ముద్ధ్రియతాం, కామ మగ్నౌచ క్రియతా మితి ప్రతివచనమ్। తతః పర్ణ ఉపస్తీర్య। హిరణ్యశకల మవదాయ కృత్స్నాం వపాం విధాయ । హిరణ్యశకల ముపరిష్టా త్కృత్వాఽ భిఘార్య వహవపామిత్యృచా వపాం జుహోతి। వహవపాంజాతవేదః పితృభ్యోయ త్రైతాన్ వేత్థ నిహితా న్పరాకే। మేదసః కూల్యా ఉప తాన్ క్షరంతు సత్యా ఏతా ఆశిష స్సంతు కామైః స్వాహా । (అస్మి న్వపాహోమే పితరో దేవతాః) పితృభ్య ఇదమ్ ॥ యజ్ఞోపవీతీ దర్వ్యా ముపస్తీర్యమాంసోదనం ద్విరవదాయాభిఘార్య । యాంజనా ఇతి సప్తభిః ప్రత్యృచం సప్తాహుతీ ర్జుహోతి । యాంజనాది చతసృష్వోలూఖలా ఇత్యేతస్యాం చోక్త్వాదిషు సప్తసు యజ్ఞోపవీతీ స్యాత్। అత్రశ్లోకః । యాంజనా ద్యాశ్చత స్రోయా యాచోలూఖలాఇతి । యజ్ఞోపవీత మేవ స్యా దుక్త్వాదిషు చ సప్తసు ॥ యాంజనాదిసప్త స్వేకాష్టకా దేవతా ।

(1) యాంజనాః ప్రతినందంతి రాత్రిం ధేను మివాయతీం । సంవత్సరస్య యా పత్నీసానో అస్తు సుమంగలీ స్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ ॥

(2) ఇయమేవసా యా ప్రథమా వ్యౌచ్ఛ దంతరస్యాం చరతి ప్రవిష్టా ।

వధూర్జజాన నవగ జ్జనిత్రీ త్రయ ఏనాం మహిమాన స్సచంతే స్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ ।

(3) ఛందస్వతీ ఉషసా పేపిశానే సమానం యోని మనుసంచరంతీ । సూర్యపత్నీ విచరతః ప్రజానతీ కేతుం కృణ్వానే అజరే భూరిరేతసా స్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ ॥

(4) ఋతస్య పంథామనుతిస్ర ఆగుస్త్ర యో ఘర్మాసో అనుజ్యోతిషాఽ గుః । ప్రజా మేకారక్షత్యూర్జ మేకావ్రతమేకారక్షతి దేవయూనాగ్ స్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ ।

(5) ఏకాష్టకాం పశ్యత దోహమానా మన్నం మాగ్ంసవ ద్ఘృతవత్స్వధావత్ । తద్బ్రాహ్మణై రతివృాత మనంత మక్షయ్య మముష్మిన్ లోకేస్ఫితిం గచ్ఛతు మే పితృభ్య స్స్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయ ఇదం ।

(6) ఔలూఖలా గ్రావాణో ఘోషమక్రత హవిః కృణ్వంతః పరి వత్సరీణం । ఏకాష్టకే సుప్రజా వీరవంతో వయగ్గ్స్యామ పతయో రయీణాగ్ స్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదం ॥

(7) ఏకాష్టకా తపసా తప్యమానా సంవత్సరస్య పత్నీ దుదుహే ప్రపీనా । తం దోహ ముపజీనాథ పితర స్సహస్రధార మముష్మిన్ లోకే స్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్ ।

పిష్టానాం పిష్టకృత మలవణమ్ । తస్మా దవదా యోర్ధ్వ శ్చేత్యృచా జుహోతి ॥ ఉర్ధ్వ శ్చాస్యతిరాత్రశ్చ సాద్యస్క్రీ శ్ఛందసా సహ । అపూపఘ్ముతాహుతే

నమస్తే అస్తుమాగ్ంస పిప్పలే స్వాహా ॥ మాగ్ంసపిప్పలాయా ఇదమ్ । భూః పృథివ్యగ్ని నేత్యష్టాభిః ప్రతిమంత్రమష్టాహుతీర్జుహోతి

(1) భూః పృథివ్యగ్నినర్చామ్ముంమయికామం నియునజ్మి స్వాహా ॥ మాగ్ం సపిప్పలాయా ఇదమ్ ।

(2) భువో వాయు నాన్తరిక్షేణ సామ్నాఽముం మయికామం నియునజ్మి స్వాహా ॥ మాగ్ంస పిప్పవాయా ఇదం ॥

(3) స్వర్ది వాఽఽ దిత్యేన యజుషా ముం మయి కామం నియునజ్మి స్వాహా ॥ మాగ్ంసపిప్పలాయా ఇదమ్ ॥

(4) జనదద్భిరథర్వాంగిరోభి ర్ముం మయి కామం నియునజ్మి స్వాహా ॥ మాగ్ంసపిప్పలాయా ఇదమ్ ।

(5) రోచనాయాజిరాయాగ్న యే దేవజాతవే స్వాహా ॥ అగ్నయే జాతవేదస ఇదమ్ ।

(6) కేతవే మనవే బ్రహ్మణే దేవజాతవే స్వాహా ॥ బ్రహ్మణే జాతవేదస ఇదమ్ ॥

(7) స్వధా స్వాహా ॥ స్వధాయా ఇదమ్ ॥

(8) అగ్నయే కవ్యవాహనాయ స్వధా స్వాహా । అగ్నయే కవ్యవాహనాయేదమ్ । అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా ॥ అగ్న యేస్విష్టకృత ఇదమ్ ॥ గ్రాసవరార్థ్య ప్రాశనాంతం సర్వం మాసిశ్రాద్ధవత్ ॥ ఇతి మధ్యమాష్టకా ॥

★★★

దధ్యంజలిః

అద్వైతదపరం దధ్న ఏవాంజలినా జుహోతి ॥ ప్రథమ మధ్యమయోః ప్రత్యామ్నాయః। అష్టమ్యాం ప్రాతరౌపాసనే కృతే యజ్ఞోపవీతీ కృతప్రాణాయామో దధ్యంజలిహోమం హోష్యామీతిసంకల్ప్య అగ్నేరుపసమాధానాది ప్రతిపద్యతే । అంజలిదర్వ్యో స్సగ్గ్ స్కారః। అగ్నిముఖాంతే అంజలా వుపస్తీర్య దధ్నో ద్విరవదా యాభిఘార్య యాంజనా ఇత్యృచా ముఖేన జుహోతి। యాంజనాః ప్రతినందంతి ... సుమంగలీ స్వాహా ॥ ఏకాష్టకాయా ఇదమ్। దర్వ్యా స్విష్టకృతం జుహోతి। పరిషేచనాంతం కుర్యాత్। అస్మి న్పక్షేఽపి నవమ్యా మన్వష్టకా కర్తవ్యా। తత్రశ్లోకః ॥ హోమో దధ్యంజలేః ప్రాత రష్టమ్యా ముపవీతినా। పక్షే చాస్మి న్న వమ్యాంతు భవే దన్వష్టకా క్రియా ॥ ఇతి దధ్యంజలిః ॥

★★★

అన్వష్టకా

అష్టమ్యాం రాత్రౌ సాయమౌపాసనం హుత్వా । ప్రాచీనావీతీ కృతప్రాణాయామః। ఏవం...ప్రీత్యర్థం। శ్వః అన్వష్టకాశ్రాద్ధం కర్తాఽస్మీతి సంకల్ప్య। సర్వంమాసిశ్రాద్ధవత్ । వరణే విశేషః । శ్వోఽ న్వష్టకా శ్రాద్ధం భవిష్యతి । తత్రభవద్భిః క్షణః ప్రసాదః కరణీయః । ఇతిక్షణే విశేషః అన్వష్టకాశ్రాద్ధే క్షణః కర్తవ్య ఇత్యుక్తే ఓం తథేత్యాదిసర్వం మాసిశ్రాద్ధవత్కుర్యాత్ ॥ ఇత్యష్టకాప్రక్రియా॥

★★★

పిండపితృయజ్ఞః

అమావాస్యాయాం యదహ శ్చంద్రమసం న పశ్యన్తి తదహః పిండపితృయజ్ఞం కురుతేఽ పరాహ్ణేఽ ధివృక్షసూర్యే వాపిండపితృయజ్ఞేన చరంతి। అపాంమేధ్యం యజ్ఞియమితి సమూలగ్ం సకృదాచ్ఛిన్నం బర్హి రాహరతి । సకృదాచ్ఛిన్నాని వా తృణాన్యుపమూలం దినాని దక్షిణా ప్రాగగ్రై ర్దక్షిణ మగ్నిం

పరిస్తీర్య। దక్షిణతః పశ్చాద్వా దర్భాన్ సగ్గ్ స్తీర్య దక్షిణా ప్రాంచ్యేకైకశః పిండపితృయజ్ఞ పాత్రాణి ప్రయునక్తి స్ఫ్యం మేక్షణం కృష్ణాజిన ములూఖలం ముసలగ్ం శూర్పమాజ్య స్థాలీం చరుస్థాలీం యేన చాన్యేనార్థీభవతి దక్షిణతః ప్రాగీషం వ్రీహిమచ్ఛకట మవస్థితం భవత్యధ్వర్యు రుపవీతీ స్థాలీ మేకపవిత్రేణాంతర్ధాయ తయా దక్షిణత శ్శకటా దధినిర్వపత్యుత్తరతోవా ప్రాచీనావీతీ తాం పూరయిత్వా నిమార్ష్టిమృణ్మయే నివపతి పితృభ్యో వో జుష్టం నిర్వపామీతి తూష్ణీం వాఽపరేణాన్వాహార్యపచనం ప్రత్యగుదగ్గ్రీవే కృష్ణాజిన ఉలూఖలముసలే ప్రతిష్ఠితే దక్షిణా ప్రాచీ తిష్ఠంతీ పత్న్యవహంతి పరాపావ మవివేకగ్ం సకృత్ఫలీకరోతి దక్షిణాగ్నౌ జీవతండులగ్గ్ శ్రపయతి ॥

అపహతా అసురా రక్షాగ్ంసి పిశాచా వేదిషద ఇత్యంసతరా గార్హపత్యాన్వాహార్య పచనౌదక్షిణపూర్వేణ వాఽ న్వాహార్య పచనం దక్షిణాప్రాచీ మేకస్ఫ్యాం పరాచీం వేదిముద్ధత్య శుంధంతాం పితర ఇత్యద్భిరవోక్ష్య ఆయంతు పితరో మనో జవస ఇత్యభిమన్త్ర్య। సకృదాచ్ఛిన్నం బర్హి రూర్ణామృదు స్యోనం పితృభ్య స్త్వాభరా మ్యహమ్। అస్మిన్ త్సీదంతు మే పితర స్సోమ్యాః పితామహాః ప్రపితా మహాశ్చానుగైస్సహేతి సకృదాచ్ఛిన్నేన బర్హిషా వేదిగ్గ్ స్తృణాతి ॥ ఉత్పూతేన నవనీతేనానుత్పూతేన వా సర్పిషా స్థాలీపాక మభిఘార్యైకస్ఫ్యాయాం మేక్షణ మాసాద్య స్థాలీపాకమాసాదయతి దక్షిణతః కశిపూపబర్ హణమాంజన మభ్యంజనముద కుంభమిత్యేకైకశ ఆసాదయత్యధ్వర్యు రుపవీతీ దక్షిణం జాన్వాచ్య మేక్షణ ఉపస్తీర్యతే, నావదాయాభిఘార్య సోమాయ పితృపీతాయ స్వధా నమ ఇతి దక్షిణాగ్నౌ జుహోతి । యమాయాంగిరస్వతే పితృమతేయ స్వధా నమ ఇతి ద్వితీయా, మగ్నయే కవ్యవాహనాయ స్వధా నమఇతి తృతీయాం యే మేక్షణే తండులాస్తాన్ హుత్వా తూష్ణీం మేక్షణ మాదధాతి । నయమాయ జుహోతీత్యేకే। అపయం త్వసురాః

పితృరూపా యే రూపాణి ప్రతిముచ్యాచరన్తి। పరాపురో నిపురో యేభరం త్యగ్నిష్టా ల్లోకాత్ప్రణుదాత్వస్మాత్। యేదేవాః పితరో యేచ మానుషాయేగర్భే మమ్రురుతయే పరాస్తాః। య ఉద్ధతా ఉతయే నిఖాతాస్తే సమ్యంచ ఇహ మాదయంతామ్। యే రూపాణి ప్రతిముంచ మానా అసురా స్సంతస్స్వధయా చరన్తి। పరాపురో నిపురో యేభరం త్యగ్నిష్టాల్లో కాత్ప్రణుదా త్వస్మాత్। యేజ్ఞాతీనాం ప్రతిరూపాః పితౄ మాయ యా సురాః ప్రవిష్టాః। పరా పురో నిపురో యే భరంత్యగ్నే తా సస్మా త్ప్రణుదస్వ లోకా దితి దక్షిణాగ్నే రేకోల్ముకం ధూపాయద్ధరతి దక్షిణపూర్వ మవాంతరదేశగ్ సకృ త్స్ఫ్యే నోల్లి ఖ్యోదీరతా మవర ఇత్యద్భి రవోక్ష్యోల్లిఖితాంతే నిదధాతి యజమానోఽత ఊర్ధ్వం ప్రాచీనావీతీ కర్మాణి కరోతి మార్జయంతాం మమపితరో మార్జయంతాం మమ పితామహాః మార్జయంతాం మమ ప్రపితామహా ఇత్యేక స్ఫ్యా యాం త్రీనుద కాంజలీ న్ని నయతి ప్రసవ్యం వా త్రిః పరిషించతి త్రీ నుదపాత్రా వాజసనేయిన స్సమామనంతి ॥ ౨ ॥ సవ్యం జాన్వాచ్యా వాచీనపాణి స్సకృదాచ్ఛిన్నే బర్హిషి దక్షిణా నవరా న్పిండా న్దదా త్యేతత్తే తతాసౌ యోచ త్వా మన్విత్యేతైః ॥ ప్రతిమంత్రం తూష్ణీంచతుర్థగ్ సకృతా కృతః ప్రపితామహ ప్రభృతీన్వా నానామగృహీతం గచ్ఛతి। యదిబంధున విద్యా త్స్వధా పితృభ్యః పృథివిషద్భ్య ఇతి ప్రథమం పిండం దద్యాద్వా। స్వధా పితృభ్యోఽంతరిక్ష సద్భ్య ద్వితీయగ్ స్వధాపితృభ్యో దివిషద్భ్య ఇతి తృతీయగ్। యది ద్విపితాస్యా దేకైకస్మి న్పిండే ద్వౌ ద్వావుపలక్షయే ద్యది జీవపితా నదద్యా దా హోమాత్కృత్వా విరమేత్ । యన్మేమాతా ప్రమమాద యచ్చచా రానను్రవతమ్ । తన్మేరేతః పితావృఙ్క్తా మాభురన్యోపపద్యతామ్ । పితృభ్య స్స్వధావిభ్య స్స్వధా నమః। పితామ హేభ్య

స్స్వధా విభ్య స్స్వధా నమః । ప్రపితామహేభ్య స్స్వధావిభ్యస్స్వధా నమ ఇత్యు పస్థాయాత్ర పితరో యథాభాగం మందధ్వ మిత్యుక్త్వా పరజావర్తత ఓష్మణో వ్యాపృత ఉపాస్తేమిా మదంతపితర స్సోమ్యా ఇతి వ్యావృత్త ఊష్మ ణ్యభిపర్యావర్తతేఽవ్యావృత్తేవాయస్స్వాల్యాగ్ం శేషస్త దుపజిఘ్రతి । యేసమానా స్సమనసః పితరో యమరాజ్యే । తేషాం లోక స్స్వధా నమో యజ్ఞో దేవేషు కల్పతామ్ । వీరం ధత్తపితర ఇత్యామయావినా ప్రాశ్యోన్నాద్యకామేన ప్రాశ్యోయోల మన్నాద్యాయ నన్నాద్యాత్తేన వా ప్రాశ్యః పూర్వవ దేకస్మ్యా యాంత్రీనుద కాంజలీ నుపవీతీ యాంజనాభ్యంజనే వాసశ్చ త్రి రనుపిండం దదా త్వాంక్ష్వత తాసావాంక్ష్వ పితామహ సావాంక్ష్వప్రపితామహ సావిత్యాంజనమేవ మభ్యంజన మభ్యజ్క్ష్వేతి మంత్రగ్ం సన్నమయతి యది నామాని నవిద్యా దాంజతాం మమ పితర ఆంజతాం మమపితామహా ఆంజతాం మమ ప్రపితామహా ఇత్యాంజనమేవ మభ్యంజన మభ్యంజతా మితి మంత్రదగ్ సన్నమయతి ॥3 ॥ ఏతాని వః పితరో వాసాగ్ స్యతో నోన్య త్పితరో మాయోష్టేతి వాససో దశాం ఛిత్త్వా నిదధాత్యూ ర్ణా స్తుకాంవా పూర్వే వయస్యుత్తర ఆయుషి స్వం లోమ వీతో ష్మసు పిండేషు నమో వః పితరో రసాయేతి నమస్కారాన్ జపతి । గృహా న్నః పితరో దత్త సదోవః పితరో దేష్మేతి పితౄనుపతిష్ఠతే । ఊర్జం వహంతీ రమృతం ఘృతం పయః కీలాలం పరిస్రుతమ్ । స్వధాస్థ తర్పయత మే పితౄ నిత్యుదకం నినయతి । మనో న్వాహువామహా ఇతి మనస్వతీభి రుత్తిష్ఠత పితరః ప్రేతశూరా యమస్య పంథా మన పేతా పురాణమ్ । ధత్తా దస్మాసు ద్రవిణం యచ్చ భద్రం ప్రణోబ్రూతా ద్భాగ్రధాం దేవతాను ఇతి పితౄ నుత్థాపయతి । పరేత పితర స్సోమ్యా ఇతి ప్రవాహణ్యా పితౄన్ ప్రవాహయతి

। ప్రజాపతే న త్వ దేతానీతి యజ్ఞోపవీతీ గార్హపత్యదేశం గచ్ఛతి । యదన్తరిక్ష మితి పఙ్క్త్యా గార్హపత్యముపతిష్ఠతే । అపాం త్వౌషధీనాగ్ం రసం ప్రాశయామి । భూతకృతం గర్భం ధత్స్వేతి మధ్యమపిండం పత్న్యై ప్రయచ్ఛతి । ఆధత్త పితరో గర్భం పుష్కరస్రజమ్ । యథేహ పురుషో సదితి తం పత్నీ ప్రాశ్నాతి పుమాగ్ సగ్ం హ జానుకా భవతీతి విజ్ఞాయతే । యే సజాతా స్సమనసో జీవా జీవేషు మామకాః । తేషాగ్ శ్రీర్మయి కల్పతా మస్మిన్ లోకే శతగ్ం సమాః । ఇత్యవశిష్టానా మేకం యజమానః ప్రాశ్నాతి। న వాస్థాల్యాం పిండాన్ సమవధాయ యే సమానా ఇతి సకృదాచ్ఛిన్న మగ్నౌ ప్రహరతి । అభూన్నో దూతో హవిషో జాతవేదా అవాడ్ఢవ్యాని సురభీణి కృత్వా । ప్రాదాః పితృభ్య స్స్వధయాతే అక్ష న్ప్రజాన న్నగ్నే పురస్త్యేహి దేవా నిత్యేకోల్ముకం ప్రత్యపిసృజ్య ప్రోక్ష్య పాత్రాణి ద్వంద్వ మభ్యుదాహరతి । సంతిష్ఠతే పిండపితృయజ్ఞోఽ పః పిండా నభ్యవహరే ద్బ్రాహ్మణం వా ప్రాశయేత్ । యమేవం విహిత ఏవానాహితాగ్నే రౌపాసనే శ్రపణధర్మాహోమశ్చాతి ప్రణీతేవా జుహుయాద్యస్మిన్ జుహుయా త్త ముపతిష్ఠతే । తత్ర గార్హపత్యశబ్దోలుప్యేత సగ్గస్కార ప్రతిషేధాత్ ॥ శ్రీశ్రీశ్రీ.

★★★

కూశ్మాండ హోమాః

ఆచమ్య...ర్థం భ్రూణహత్యాయా అర్వాచీనైనో నిబర్హణార్థం కూశ్మాండై ర్హోష్యామి, ఇతి సంకల్ప్య । అగ్నింధనాదిషట్పాత్రప్రయోగం కుర్యాత్ । అగ్నే రుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతే ముఖాహుతిం హుత్వా, పశ్చా జ్జుహోతి । – ఓం భూర్భువస్సువః... ప్రచోదయా త్స్వాహా ॥ సవిత్ర ఇదమ్ ॥ ఆజ్యేన॥ భూ

స్స్వాహా॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥ భువ స్స్వాహా ॥ వాయవ ఇదమ్ ॥ సువ స్స్వాహా ॥ సూర్యాయేదమ్ ॥ ఓం భూర్భువస్సువ స్స్వాహా ॥ ప్రజాపతయ ఇదమ్ ॥ యద్దేవా దేవహేళనం దేవాస శ్చకృమావయమ్ । ఆదిత్యా స్తస్మాన్మా ముంచత ర్తస్యర్తేన మామిత స్వాహా ॥ దేవేభ్య ఆదిత్యేభ్య ఇదమ్ ॥ దేవాజీవనకామ్యా యద్వాచా నృత మూదిమ । తస్మా న్న ఇహ ముంచత విశ్వే దేవా స్సజోషస స్స్వాహా ॥ దేవేభ్య ఇదమ్ ॥ ఋతేన ద్యావాపృథివీ ఋతేన త్వగ్ం సరస్వతీ । కృతా న్నః పా హ్యేనసో యత్కించానృత మూదిమ స్వాహా ॥ ద్యావా పృథివీభ్యాగ్ం సరస్వత్యాఇదమ్॥ ఇంద్రాఽ గ్నీ మిత్రావరుణౌ సోమో ధాతాబృహస్పతిః । తేనో ముంచం త్వేనసో యదన్యకృతమారిమ స్వాహా ॥ ఇంద్రాగ్నిభ్యాం మిత్రావరుణాభ్యాగ్ం సోమాయ ధాత్రే బృహస్పతయ ఇదమ్ ॥ సజాతశగ్ంసాదుతజామి శగ్ం సా జ్జ్యాయస శ్శగ్ంసా దుతవా కనీయసః ॥ అనాధృష్టం దేవకృతం యదేన స్తస్మాత్త్వ మస్మాజ్జాతవేదో ముముగ్ధిస్వాహా ॥ అగ్నయే జాతవేస ఇదమ్ ॥ యద్వాచా యన్మనసా బాహుభ్యా మూరుభ్యా మష్ఠీవద్భ్యాగ్ం శిశ్నైర్యదనృతం చ కృమా వయమ్ । అగ్ని ర్మాతస్మా దేనసః ప్రముంచతు చకృమ యాని దుష్కృతాస్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥ యేన త్రితో అర్ణవా న్నిర్బభూవ యేన సూర్యం తమసో నిర్మమోచ । యే నేంద్రో విశ్వా అజహా దరాతీ స్తే నాహం జ్యోతిషా జ్యోతిరానశాన అక్షి స్వాహా ॥ అగ్నయే జ్యోతిష్మత ఇదమ్ ॥ యత్కుసీద మప్రతీ త్తంమయేహ యేన యమస్య నిధినా చరామి । ఏత త్తదగ్నే అనృణో భవామి జీవన్నేవ ప్రతితత్తే దధామి స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ । (యన్మయి మాతా యదా పిపేష యదంతరిక్షం యదాశ సాఽతి క్రామా మిత్రితేదేవా దివిజాతా యదాప ఇమంమే వరుణ తత్వాయామి త్వంనో అగ్నేసత్వం నో అగ్నేత్వమగ్నేఽయాసి ।) యన్మయి మాతా గర్భే సత్యేన

శ్చకార యత్పితా । అగ్ని ర్మా తస్మా దేనసో గార్హపత్యః ప్రముంచతు దురితా యానిచ కృమకరోతు మా మనేనసగ్గ్ స్వాహా ॥ అగ్నయే గార్హపత్యాయేదమ్ ॥ యదాపిపేష మాతరంపితరం పుత్రః ప్రముదితో ధయన్। అహిగ్ంసితౌ పితరౌ మయా తత్తదగ్నే అనృణో భవామి స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥ యదంతరిక్షం పృథివీ ముత ద్యాం యన్మాతరం పితరం వాజిహిగ్ం సిమ । అగ్నిర్మా తస్మా దేనసోగార్హపత్యః ప్రముంచతు దురితాయాని చకృమకరోతు మా మనేనసగ్గ్ స్వాహా ॥ అగ్నయే గార్హపత్యాయేదమ్ ॥ యదాశసా నిశసాయ త్పరాశసా । యదేన శ్చకృమా నూతనం యత్పురాణమ్ । అగ్నిర్మా...సగ్గ్ స్వాహా ॥ అగ్నయే గార్హపత్యా యేదమ్ । అతిక్రామామి దురితం యదేనో జహామి రి ప్రం పరమే సధస్థే । యత్రయంతి సుకృతో నాపి దుష్కృత స్తమారోహామి సుకృతాన్ను లోకగ్గ్స్వాహా ॥ సుకృతాన్ను లోకా యేదమ్ । త్రితే దేవా అమృజ త్రైతదేనస్త్రిత ఏతన్మనుష్యేషు మామృజే । తతో మా యది కించిదానశేఽ గ్ని ర్మాతస్మా...సగ్గ్ స్వాహా ॥ అగ్నయే గార్హపత్యాయేదమ్ । దివి జాతా అప్సుజాతా యా జాతా ఓషధీభ్యః । అథో యా అగ్నిజా ఆపస్తాన శ్శుంధంతు శుంధనీ స్వాహా ॥ అద్భ్య శ్శుంధనీభ్య ఇదమ్ ॥ యదాపో నక్తం దురితం చరామయద్వా దివా నూతనం య త్పురాణమ్ । హిరణ్యవర్ణా స్తత ఉత్పునీత న స్వాహా ॥ అద్భ్యో హిరణ్య వర్ణాభ్య ఇదమ్ । ఇమం మే వరుణ ... స్వాహా ॥ వరుణాయేదమ్ ॥ తత్వయామి...మోషీ స్వాహా ॥ వరుణాయేదమ్ ॥ త్వం నో అగ్నే...స్మ త్స్వాహా ॥ అగ్నీ వరుణాభ్యా మిదమ్ ॥ స త్వన్నో అగ్నే... ఏధిస్వాహా ॥ అగ్నీవరుణాభ్యా మిదమ్ ॥ త్వ మగ్నే అయా స్యయా...భేషజగ్గ్ స్వాహా ॥ అయసేఽ గ్నయ ఇదమ్ ॥ యదదీవ్యం నృణ మహంబభూ వాదిత్సన్వా సంజగర జనేభ్యః । అగ్నిర్మాతస్మా దింద్రశ్చ

సంవిదానౌ ప్రముంచతాగ్ స్వాహా ॥ అగ్నీంద్రాభ్యామిదమ్ ॥ యద్ధస్తాభ్యాం చకర కిల్బిషా ణ్యక్షాణాం వగ్ను ముపజిఘ్నమానః । ఉగ్రం పశ్యాచ రాష్ట్ర భృచ్చ తాన్యప్సరసా వనుదత్తా మృణాని స్వాహా ॥ ఉగ్రం పశ్యారాష్ట్రభృద్భ్యామిదమ్ ॥ ఉగ్రం పశ్యే రాష్ట్ర భృత్కిల్బిషాణియదక్షవృత్తి మను దత్తమేతత్ । నేన్న ఋణా నృణవ ఇత్సమానో యమస్య లోకే అధిరజ్జురాయస్వాహా ॥ ఉగ్రం పశ్యారాష్ట్రభృద్భ్యా మిదమ్ ॥ (అవతే హేడ ఉదుత్తమ మిమం మే వరుణతత్వా యామి త్వం నో అగ్నే సత్వన్నో అగ్నే।) అవతే హేడో వరుణ న మోభి రవ యజ్ఞేభిరీమహేహవిర్భిః । క్షయ న్నస్మభ్య మసురప్రచేతో రాజ న్నేనాగ్ంసి శిశ్రధః కృతాని స్వాహా ॥ వరుణాయేదమ్ ॥ ఉదుత్తమం వరుణ పాశ మస్మ దవాఽ ధమం విమధ్యమగ్గ్ శ్రధాయ । అథావయ మాదిత్య వ్రతే తవానాగసో అదితయే స్యామ స్వాహా ॥ వరుణాయేదమ్ ॥ ఇమం మే...చకే స్వాహా ॥ వరుణాయేదమ్ ॥ తత్వాయా...మోషీ స్వాహా ॥ వరుణా యేదమ్ ॥ త్వం నో అగ్నే...ప్రముముగ్ధ్యస్మ త్స్వాహా ॥ అగ్నీవరుణాభ్యా మిదమ్ ॥ సత్వంనో...ఏధిస్వాహా ॥ అగ్నీవరుణాభ్యామిదమ్ । సంకుసుకోవికుసుకోనిర్ ఋథోయశ్చ నిస్వనః । తే ఏ ౨ స్మ ద్యక్ష్మ మనాగసోదూరాద్దూర మచీచతగ్గ్ స్వాహా ॥ సంకుసుకవికుసుకనిర్ ఋథనిస్వనేభ్య ఇదమ్ ॥ నిర్యక్ష్మమచీచతే కృత్యాంనిర్ఋతించ । తేన యోఽస్మత్స మృచ్ఛాతైత మస్మై ప్రసువామసిస్వాహా ॥ నిర్యక్ష్మాయేదమ్ । దుశ్శగ్ంసా నుశగ్ంసాభ్యాం ఘణే నానుఘణేనచ । తేనాన్యోఽస్మ త్సమృచ్ఛాతైత మస్మై ప్రసువా మసి స్వాహా ॥ దుశ్శగ్ంసానుశగ్ం సఘణేభ్య ఇదమ్ ॥ సంవర్చసాపయసా సంతనూభిరగన్మహి మనసా సగ్ంశివేన । త్వష్టా నో అత్ర విదధాతు రాయోఽ నుమార్ష్టు తన్వోఽయద్విలిష్టగ్గ్ స్వాహా ॥ త్వష్ట్ర ఇదం ॥ ఆయుష్టే విశ్వతో దధ

దయ మగ్ని ర్వరేణ్యః । పునస్తే ప్రాణ ఆయాతి పరాయక్ష్మగ్ంసువామి తేస్వాహా ॥ ఆయుషేఽ గ్నయ ఇదమ్ ॥ ఆయుర్దా అగ్నే హవిషో జుషాణో ఘృతప్రతీకో ఘృతయోని రేధి । ఘృతం పీత్వామధు చారు గవ్యం పితేవ పుత్ర మభిరక్షతా దిమగ్గ్ స్వాహా । ఆయుర్దే గ్నయ ఇదమ్ ॥ ఇమమగ్న ఆయుషే వర్చసే కృధితిగ్మ మోజో వరుణ సగ్ంశిశాధి । మా తేవాస్మా అదితే శర్మ యచ్ఛ విశ్వే దేవా జరదష్టి ర్యథాస త్స్వాహా ॥ అగ్నీ వరుణాదితి విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఇదమ్ ॥ అగ్న ఆయాగ్ంషి పవస ఆసువోర్జమిషంచ నః । ఆ రే బాధస్వ దుచ్ఛునాగ్ స్వాహా ॥ అగ్నయే పవస ఇదమ్ ॥ అగ్నే పవస్వ స్వపా అస్మే వర్చస్సువీర్యమ్ । దధద్రయిం మయి పోషగ్గ్ స్వాహా ॥ అగ్నయే పవమానాయేదమ్ ॥ అగ్నిర్ ఋషిః పవమానః పాంచజన్యః పురోహితః । తమీమహే మహాగయగ్గ్ స్వాహా ॥ అగ్నయే ఋషయే పవమానాయ పాంచజన్యాయ పురోహితాయేదమ్ ॥ అగ్నేజాతా న్ప్రణుదానస్సపత్నాన్ ప్రత్యజాతా ఙ్జాతావేదో నుదస్వ । అస్మే దీదిహి సుమనా అహేళన్ ఛ్చర్మన్ తే స్యామత్రివరూధ ఉద్భౌ స్వాహా । అగ్నయ ఇదమ్ । సహసాజాతా న్ప్రణుదాన స్సపత్నా న్ప్రత్యజాతా న్జాతవేదో నుదస్వ । అధినో బ్రూహి సుమనస్యమానో వయగ్గ్స్యామ ప్రణుదాన స్సపత్నాన్త్స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥ అగ్నే యో నోఽ భితో జనో వృకోవారో జిఘాగ్ంసతి । తాగ్ స్త్వం వృత్రహం జహి వస్వస్మభ్య మాభరస్వాహా ॥ అగ్నయే వృత్రఘ్న ఇదమ్ ॥ అగ్నే యోనోఽ భి దాసతిసమానోయశ్చ నిష్ట్యః । తం వయగ్ం సమిధం కృత్వా తుభ్య మగ్నేఽ పిద ధ్మసి స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥ యో నశ్శపా దశపతో యశ్చనశ్శపత శ్శపాత్ । ఉషాశ్చ తస్మై నిమ్రుక్చ సర్వం పాపగ్ం సమూహతాగ్ స్వాహా ॥ ఉషోనిమ్రుగ్భ్య ఇదమ్ ॥ యోన స్సపత్నో యో రణో మర్తోఽ భిదాసతి దేవాః । ఇధ్మ స్యేవ ప్రక్షాయతో మాత స్యోచ్ఛేషి కించన స్వాహా

॥ దేవేభ్య ఇదమ్ ॥ యో మాం ద్వేష్టి జాత వేదో యం చాహం ద్వేష్మి యేచమాగ్ స్వాహా ॥ అగ్నయే జాతవేదస ఇదమ్ ॥ యో అస్మభ్యమరాతీయా ద్యశ్చ నో ద్వేషతే జనః । నిందా ద్యో అస్మాన్ దిప్సాచ్చ సర్వాగ్స్తాన్మష్మషాకురు స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ । సగ్ంశితం మే బ్రహ్మ సగ్ం శితం వీర్యా౨ఆంబలమ్ । సగ్ంశితం క్షత్రం మేజిష్ణు యస్యాహమస్మిపు రోహిత స్వాహా ॥ బ్రహ్మక్షత్రాభ్యా మిదమ్ ॥ ఉదేషాం బాహూ అతిరముద్వర్చో అథోబలమ్ ॥ క్షిణోమి బ్రహ్మణా౨ఉమిత్రానున్న యామిస్వాం౨ అహగ్గ్ స్వాహా ॥ బ్రహ్మణ ఇదమ్ ॥ పునర్మనః పునరాయుర్మ ఆగా త్పునశ్చక్షుః పునశ్శ్రోత్రం మ ఆగాత్పునః ప్రాణః పునరాకూతం మ ఆగాత్ । వైశ్వానరో మేఽదబ్ధస్తనూపా అవబాధతాం దురితాని విశ్వాస్వాహా । వైశ్వానరాయాదబ్ధాయతనూనప ఇదమ్ । స్రువేణ హోమః । సిగ్ంహేవ్యాఘ్ర ఉతయా పృదాకౌ త్విషి రగ్నౌ బ్రాహ్మణే సూర్యే యా । ఇంద్రం యా దేవీ సుభగా జజాన సాన ఆగన్ వర్చసా సంవిదానా స్వాహా । ఇంద్రజనన్యై దేవ్యా ఇదమ్ ॥ యారాజన్యే దుందుభావాయతాయామశ్వస్య క్రంద్యే పురుషస్య మాయౌ । ఇంద్రంయా... దానా స్వాహా ॥ ఇంద్రజనన్యై దేవ్యా ఇదమ్ । యాహస్తిని ద్వీపిని యా హిరణ్యేత్విషి రశ్వేషు పురుషేషు గోషు ॥ ఇంద్రం యా దేవీ...దానా స్వాహా ॥ ఇంద్రజనన్యై దేవ్యా ఇదమ్ ॥ రథే అక్షేషు వృషభస్య వాజేవాతే పర్జన్యే వరుణస్య శుష్మే । ఇంద్రం యాదేవీసు...దానాస్వాహా ॥ ఇంద్రజనన్యై దేవ్యా ఇదమ్ । అగ్నేఽభ్యావర్తి న్న భిన ఆవర్త స్వాయుషా వర్చసా సన్యా మేధయా ప్రజయా ధనేన స్వాహా ॥ అగ్నయేఽభ్యావర్తిన ఇదమ్ ॥ అగ్నే అంగిర శ్శతం తే సంత్వావృత స్సహస్రంత ఉపావృతః । తాసాం పోషస్య పోషేణ పునర్నో నష్ట మాకృధి పున ర్నో రయి మాకృధి స్వాహా ॥ అగ్నయేఽంగిరస ఇదమ్ ॥ పునరూర్జా ని... తస్వాహా

॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥ సహర్దయ్యా... విశ్వతస్పరిస్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥ అథ సమిత్పాణి రగ్ని ముపతిష్ఠతే ॥ అథోపస్థానమ్ । వైశ్వానరాయ ప్రతివేదయామో యదీన్నృణగ్ం సంగరో దేవతాసు । స ఏతా న్పాశా న్ప్రముచ ప్రవేద స నో ముంచాతు దురితా దవద్యాత్ । వైశ్వానరః పవయా న్నః పవిత్రై ర్యత్సంగర మభిధావా మ్యాశామ్ । అనా జాన న్మనసా యాచమానో యద త్రైనోఅవత త్సువామి । అమీయే సుభగే దివి విచృతౌ నామ తారకే । ప్రేహామృతస్య యచ్ఛతా మే తద్బద్ధకమోచనమ్ । విజిహీర్ష్వ లోకాన్కృధి బంధా న్ముంచాసి బద్ధకమ్ । యోనేరివ ప్రచ్యుతో గర్భ స్సర్వాన్పథో అనుష్వ । సప్రజానన్ ప్రతిగృభ్ణీత విద్వా న్ప్రజాపతిః ప్రథమజా ఋతస్య । అస్మాభి ర్దత్తం జరసః పరస్తా దచ్ఛిన్నం తంతు మనుసంచరేమ । తతం తంతుమన్వేకే అనుసంచరంతియేషాంద త్తంపిత్ర్యమాయనవత్ । అబంధ్వేకే దదతః ప్రయచ్ఛాద్దాతుంచేచ్ఛక్న వాగ్ంసస్వర్గ ఏషామ్ । ఆరభేథామనుసగ్ంరభేథాగ్ం సమానంపన్థామవథో ఘృతేన । యద్వాం పూర్తం పరివిష్టం యదగ్నౌ తస్మై గోత్రా యేహ జాయాపతీసగ్ంరభేథామ్ । యదంతరిక్షం పృథివీ ముత ద్యాం యన్మాతరం పితరం వాజిహిగ్ంసిమ । అగ్ని ర్మా తస్మా దేనసో గార్హపత్య ఉన్నో నేషద్దురితా యాని చకృమ । భూమిర్మా తాఽదితిర్నో జనిత్రంభ్రాతాఽ ంతరిక్ష మభిశస్త ఏనః । ద్యౌ ర్నః పితా పిత్ర్యయా చ్ఛంభవాసి జామి మిత్వా మావివిత్సిలోకాత్ । యత్ర సుహార్ద స్సుకృతో మదంతే విహాయ రోగం తన్వాఽఆగ్స్వాయామ్ ॥ అశ్లోణాం గైరహృతా స్వర్గేతత్ర పశ్యేమ పితరంచ పుత్రమ్ ॥ యదన్న మద్మ్యనృతేన దేవా దాస్యన్న దాస్య న్నుతవా కరిష్యన్ । యద్దేవానాం చక్షుష్యాగో అస్తియదేవ కించ ప్రతిజగ్రాహ మగ్ని ర్మా తస్మాదనృణం కృణోతు । యదన్నమద్మి బహుధా విరూపం వాసో హిరణ్య ముతగా మజా

మవిమ్ । యద్దేవానాం చక్షుష్యాగో అస్తి యద్దేవ కించ ప్రతిజగ్రాహ మగ్ని ర్మాతస్మా దనృణం కృణోతు । యన్మ యా మనసా వాచా కృత మేనః కదాచన । సర్వస్మా త్తస్మా న్మేళితో మోగ్ధి త్వగ్ంహి వేత్థ యథాత థగ్గ్ స్వాహా ॥ సమిద్ధ్వయ మగ్నౌ ప్రహృత్య । అగ్నయ ఇదమ్ । అవధానధర్మేణ । అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా । అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదమ్ । ఫలితాం సమిధ మాదాయ బ్రహ్మణే వరం దదాతి । తత స్సమిధ మిధ్మసన్నహనం చాగ్నౌ ప్రహృత్య జయాదీన్ జుహుయాత్ । ఇత్యాదితంత్రస్సమాప్తః । కూశ్మాండసం గ్రహశ్లోకః । సావిత్ర్యాఽ గ్నిముఖాంతేఽ న్నహవనం యద్దేవానువాకత్రయమ్ । సిగ్ం హేవ్యాఘ్రుచతురశ్చ సకలా అభ్యా వర్తినీ రాజ్యతః । హుత్వోదఙ్ముఖ ముపతిష్ఠేత ధృతవైశ్వానరేత్యాది సమిధ మాధాయ వరం దదాత్యతిథయే కుర్యాజ్జయా దీన్నవా ॥

★★★

గణహోమమంత్రాః

దర్భా న్ధారయమాణః పత్న్యాసహ ప్రాణానాయమ్య । ఏవం గుణవిశేషణవిశిష్టాయాం శుభతిథౌ ధర్మపత్నీ సమేతస్య అగ్ంహాగ ఏనోనివృత్త్యర్థం సకృత్పక్ష మాశ్రిత్య సవనత్రయం గణహోమా న్కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య । ఉత్తరతో దర్భా న్నిరస్యాప ఉపస్పృశ్య । పున స్సంకల్ప్య అగ్ంహ ... త్త్యర్థం ప్రాతస్సావనిక గణహోమా న్కరిష్యే । పత్న్యా స హౌపాసనాగ్నౌ చరుగ్గ్ శ్రపయిత్వా ప్రాచీన ముదీచీనం వోద్వాస్య ప్రతిష్ఠిత మభిఘార్యాగ్నీంధనాద్యాజ్య భాగాంతే । అగ్నే రుత్తరత స్సవనకుంభ మాసాద్య ప్రోక్షణాదిభి స్సగ్గ్స్కృత్య అద్భి స్సంపూర్య

ఫలపుష్పాదిభి రభ్యర్చ్య ప్రతిష్ఠాప్య అగ్ని ముఖాంతే। ఆజ్యేన। ఓం భూర్భువస్సువః ... యాత్స్వాహా। సవిత్రం ఇదం। భూస్స్వాహా। అగ్నయ ఇదం। భువ స్స్వాహా। వాయవ ఇదమ్। సువ స్స్వాహా ॥ సూర్యా యేదమ్। భూర్భువస్సువ స్స్వాహా। ప్రజాపతయ ఇదమ్। అథ చారవాః। అగ్నేనయ సుపథా రాయే అస్మాన్ విశ్వాని దేవ వయునాని విద్వాన్। యుయో ధ్యస్మ జ్జుహురాణ మేనో భూయిష్ఠాంతే నమ ఉక్తిం విధేమ స్వాహా । అగ్నయ ఇదమ్ ॥ ప్రవశ్శుక్రాయభానవే భరధ్వగ్ం హవ్యం మతిం చాగ్నయే సుపూతమ్। యో దైవ్యాని మానుషా జనూగ్ ష్యంతర్విశ్వాని విద్మనా జిగాతి స్వాహా । అగ్నయ ఇదమ్ । అచ్ఛాగిరో మతయోదేవయంతీ రగ్నింయంతిద్రవిణంభిక్షమాణాః। సుసంద్రృశగ్ం సుప్రతీకగ్గ్స్వం చగ్ం హవ్యవాహ మరతిం మానుషాణాగ్ స్వాహా । అగ్నయ ఇదమ్ ॥ అగ్నేత్వ మస్మ ద్యుయో ధ్యమీవా అనగ్ని త్రా అభ్యమంత కృష్టీః। పున రస్మభ్యగ్ం సువితాయ దేవక్షాం విశ్వేభి రజరేభిర్యజత్రస్వాహా। అగ్నయ ఇదమ్। అగ్నే త్వం పార యా నవ్యోఅస్మాన్ త్స్వస్తిభి రతి దుర్గాణి విశ్వా। పూశ్చ పృథ్వీ బహులాన ఉర్వీ భవాతో కాయతనయాయ శంయో స్స్వాహా। అగ్నయ ఇదమ్ ॥ ప్రకారవో మననావచ్య మానా దేవద్రీచీం నయథ దేవయంతః। దక్షిణావా డ్వాజినీప్రాచ్యేతి హవిర్భరం త్యగ్నయే ఘృతాచీస్వాహా । అగ్నయ ఇదం ॥ సహస్రశీర్షాపురుష స్సహస్రాక్ష స్సహస్రపాత్। సభూమిం విశ్వతోవృత్వాత్యతిష్ఠ ద్దశాంగులగ్ స్వాహా। పురుషాయ నారాయణాయేదమ్ ॥ పురుష ఏ వేదగ్ం సర్వం యద్భూతం యచ్చ భవ్యమ్। ఉతామృతత్వ స్యేశానోయదన్నే నాతిరోహతి స్వాహా। పురుషాయ నారాయణా యేదమ్ ॥ ఏతావానస్య మహి మాఽతోజ్యాయాగ్శ్చపూరుషః । పాదోఽ స్యవిశ్వాభూతానిత్రిపాద స్యామృతం దివి స్వాహా। పురు ... దమ్ ॥ త్రిపా దూర్ధ్వ ఉదై త్పురుషః పాదోఽస్యేహా

భవాత్పునః । తతో విష్వఙ్వ్యక్రామ త్సాశనానశనే అభి స్వాహా ॥ పురు ... దమ్ ॥
తస్మా ద్విరాడజాయత విరాజో అధిపూరుషః । సజాతో అత్యరిచ్యత పశ్చా ద్భూమి
మథో పుర స్స్వాహా । పురుషా...దమ్ ॥ యత్పురుషేణ హవిషా దేవాయజ్ఞ
మతన్వత । వసంతో అస్యాసీ దాజ్యం గ్రీష్మ ఇధ్మశ్శర ద్ధవి స్స్వాహా । పురు ...
దమ్ ॥ తం యజ్ఞం బర్హిషి ప్రౌక్షన్ పురుషం జాత మగ్రతః । తేన దేవా
అయజంత సాధ్యా ఋషయశ్చయే స్వాహా । పురుషా...దమ్ । తస్మా ద్యజ్ఞాత్సర్వహుత
స్సంభృతం పృషదాజ్యమ్ । పశూగ్ స్తాగ్ శ్చక్రే వాయవ్యా నారణ్యాన్గ్రామ్యాశ్చ
యేస్వాహా ॥ పురు...దమ్ । తస్మా ద్యజ్ఞాత్సర్వహుతఋచ స్సామాని జజ్ఞిరే ।
ఛందాగ్ంసి జజ్ఞిరే తస్మాద్యజు స్తస్మా దజాయతస్వాహా । పురు ... దమ్ ॥
తస్మాదశ్వా అజాయంతయే కేచో భయాదతః । గావోహ జజ్ఞిరే తస్మాత్తస్మాజ్జాతా
అజావయ స్స్వాహా । పురుషా...దమ్ ॥ యత్పురుషం వ్యదధుః కతిధా వ్యకల్పయన్
। ముఖం కి మస్యకౌబాహూ కా వూరూ పాదా వుచ్యేతే స్వాహా । పురు ... దమ్
॥ బ్రాహ్మణోఽస్య ముఖ మాసీ ద్బాహూ రాజన్యః కృతః । ఉరూ తదస్య యద్వైశ్యః
పద్భ్యాగ్ం శూద్రో అజాయత స్వాహా । పురు ... దమ్ । చంద్రమా మనసో జాత
శ్చక్షో స్సూర్యో అజాయత । ముఖాందింద్ర శ్చాగ్నిశ్చ ప్రాణా ద్వాయు రజాయత
స్వాహా । పురు...దమ్ ॥ నాభ్యా ఆసీదంతరిక్షగ్ం శీర్ష్ణోద్యౌస్సమవర్తత । పద్భ్యాం
భూమి ర్దిశ శ్శ్రోత్రాత్తథా లోకాగ్ం అకల్పయన్ త్స్వాహా । పురు...దమ్ ॥ వే
దాహమేతం పురుషం మహాంత మాదిత్యవర్ణం తమసస్తుపారే । సర్వాణిరూపాణి
విచిత్య ధీరో నామాని కృత్వాఽభివదన్ యదాస్తేస్వాహా । పురు ... దమ్ ॥
ధాతా పురస్తాద్య ముదాజహార శక్రః ప్రవిద్వా న్ప్రదిశ శ్చతస్రః । త మేవం విద్వా
నమృత ఇహ భవతి నాన్యః పంథా అయనాయ విద్యతే స్వాహా । పురు...దమ్ ॥

యజ్ఞేన యజ్ఞ మయజంత దేవా స్తాని ధర్మాణి ప్రథమాన్యాసన్ । తేహనాకం మహిమానస్సంచంతే యత్ర పూర్వే సాధ్యా స్సంతి దేవా స్వాహా । పురు...దమ్ ॥

(1) అగ్నేర్మన్వే ప్రథమస్య ప్రచేతసో యం పాంచజన్యం బహవ స్సమింధతే । విశ్వస్యాంవిశి ప్రవివిశివాగ్ంం సమీమహే సనో ముంచత్వగ్ంహస స్వాహా । అగ్నయేఽ గ్ంహోముచ ఇదమ్ ॥

(2) యస్యేదం ప్రాణం నిమిష ద్యదేజతి యస్య జాతం జనమానంచ కేవలమ్ । స్తౌ మ్యగ్నిం నాథితో జోహవీమి స నోముంచ త్వగ్ం హసస్వాహా । అగ్నయేఽగ్ం హోముచ ఇదమ్ ॥

(3) ఇంద్రస్యమన్వే ప్రథమస్య ప్రచేత సోవృత్రఘ్నస్తోమా ఉపమా ముపాగుః యో దాశుష సుకృతో హవముపగంతా సనో ముంచత్వగ్ం హస స్వాహా । ఇంద్రాయాఽ గ్ంహోముచ ఇదమ్ ॥

(4) యస్సంగ్రామం నయతి సంవశీ యుధేయః పుష్టానిసగ్ం సృజతిత్రయాణి । స్తౌ మీంద్రం నాథితో జోహవీమి సనోముంచ త్వగ్ంహస స్వాహా । ఇంద్రాయాగ్ం హోముచ ఇదమ్ ॥

(5) మన్వేవాం మిత్రావరుణా తస్యవిత్తగ్ం సత్యౌజసాదృగ్ంహణాయన్ను దేథే । యారాజానగ్ం సరథం యాథ ఉగ్రా తానోముంచత మాగస స్వాహా ॥ మిత్రావరుణాభ్యా మాగోముగ్భ్యామిదమ్ ॥

(6) యోవాగ్ం రథ ఋజురశ్మి స్సత్యధర్మా మిథు శ్చరంత ముపయాతి దూషయన్ । స్తౌమి మిత్రావరుణా నాథితో జోహవీమి తౌనో ముంచత మాగస స్వాహా । మిత్రా వరుణాభ్యా మాగోముగ్భ్యా మిదమ్ ॥

(7) వాయో స్సవితు ర్విదథాని మన్మహే యా వాత్మ న్వ ద్బిభృతో యౌచ రక్షతః । యౌ విశ్వస్య పరిభూ బభూవతు స్తౌనో ముంచత మాగస స్స్వాహా । వాయుసవితృభ్యా మాగోముగ్భ్యా మిదమ్ ॥

(8) ఉపశ్రేష్ఠాన ఆశిషో దేవయో ర్ధర్మే అస్థిరన్ । స్తౌమివాయుగ్ం సవితారం నాథితో జోహవీమి తౌనోముంచత మాగస స్స్వాహా ॥ వాయు సవితృభ్యా మాగోముగ్భ్యా మిదం ॥

(9) రథీతమో రథీనామహ్వ ఊతయే శుభం గమిష్ఠౌ సుయమేభిరశ్వైః । యయోర్వాం దేవౌ దేవేష్వనిశిత మోజస్తౌనో ముంచత మాగస స్స్వాహా ॥

(10) యదయా తం వహతుగ్ం సూర్యాయా స్త్రిచక్రేణ సగ్ం సద మిచ్ఛమానౌ । స్తౌమి దేవావశ్వినౌ నాథితో జోహవీమి తౌ నో ముంచత మాగసస్స్వాహా । అశ్విభ్యా మాగోముగ్భ్యా మిదమ్ ॥

(11) మరుతాం మన్వే అధినో బ్రువంతు ప్రేమాం వాచం విశ్వా మవంతు విశ్వే । ఆశూన్ హు వే సుయమా నూతయే తేనో ముంచం త్వేనస స్స్వాహా । మరుద్భ్య ఏనోముగ్భ్య ఇదమ్ ॥

(12) తిగ్మమాయుధం వీడితగ్ం సహస్వ ద్దివ్యగ్ం శ ర్ధః పృతనాసు జిష్ణు । స్తౌమి దేవా న్మరుతో నాథితో జోహావీమితేనో ముంచం త్వేనస స్స్వాహా । మరుద్భ్య ఏనోముగ్భ్య ఇదమ్ ॥

(13) దేవానాం మన్వే అధినో బ్రువంతు ప్రేమాం వాచం విశ్వా మవంతు విశ్వే । ఆశూన్ హువే సుయమా నూతయే తే నో ముంచంత్వేనస స్స్వాహా । విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఏనోముగ్భ్య ఇదమ్ ।

(14) యదిదం మాఽభిశోచతి పౌరుషేయేణ దైవ్యేన । స్తౌమి విశ్వాన్ దేవాన్నాథితో జోహవీమితేనో ముంచం త్వేనసస్స్వాహా। విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ఏనోముగ్భ్య ఇదమ్ ॥

(15) అనునోఽద్యానుమతి ర్యజ్ఞం దేవేషు మన్యతామ్। అగ్నిశ్చ హవ్యవాహనో భవతాం దాశుషే మయ స్వాహా ॥ అనుమత్యా ఇదమ్ ॥

(16) అన్విద నుమ తే త్వం మన్యాసై శంచ నః కృధి। క్రత్వేదక్షాయ నో హిను ప్రణఆయూగ్ంషి తారిషత్స్వాహా ॥ అనుమత్యా ఇదమ్ ॥

(17) వైశ్వానరో న ఊత్యా ప్రయాతు పరావతః । అగ్ని రుక్థేనవాహసా స్వాహా ॥ అగ్నయే వైశ్వానరాయేదమ్ ।

(18) పృష్టో దివి పృష్టో అగ్నిః పృథివ్యాం పృష్టో విశ్వా ఓషధీ రావివేశ । వైశ్వానర స్సహసాపృష్టో అగ్ని స్సనో దివా సరిషః పాతు నక్తగ్గ్ స్వాహా॥ అగ్న యే వైశ్వానరాయేదమ్ ॥

(19) యే అప్రథేతా మమితేభి రోజోభిర్యే ప్రతిష్ఠే అభవతాం వసూనామ్ । స్తౌమి ద్యావాపృథివీ నాథితో జోహవీమి తేనో ముంచత మగ్ంహస స్వాహా ॥ ద్యావాపృథివీభ్యా మగ్ం హోముగ్భ్యామిదమ్ ॥

(20) ఉర్వీరోదసీ వరివః కృణోతం క్షేత్రస్యపత్నీ అధినో బ్రూయాతమ్ । స్తౌమిద్యావాపృథివీనాథితో జోహవీమి తేనోముఞ్చతమగ్ం హసస్స్వాహా ॥ ద్యావా పృథివీభ్యామగ్ం హోముగ్భ్యామిదమ్ ॥

(21) యత్తేవయం పురుషత్రా యవిష్ఠా విద్వాగ్ంస శ్చకృమా కచ్చ నాగః । కృధీ ష్వస్మాగ్ం అదితే రనాగా వ్యేనాగ్ంసి శిశ్రథో విష్వ గగ్నేస్వాహా । అగ్నయేఽ

గ్ంహోముచ ఇదమ్ ॥

(22) యథాహతద్వసవో గౌర్యం చి త్పదిషితా మముంచతా యజత్రాః । ఏవాత్వమస్మత్ప్రముంచా వ్యగ్ంహః ప్రాతార్యగ్నే ప్రత రాంన ఆయుస్స్వాహా । అగ్నయేఽగ్ంహోముచ ఇదమ్ ॥

యావా మింద్రావరుణా య తవ్యా తనూస్తయేమ మగ్ంహసో ముంచతగ్గ్ స్వాహా । ఇంద్రావరుణాభ్యామగ్ం హోముగ్భ్యా మిదమ్ ॥ యావా మింద్రావరుణా సహస్యా తనూ స్తయేమ మగ్ం హసో ముంచతగ్గ్ స్వాహా ॥ ఇంద్రావరుణాభ్యామగ్ం హోముగ్భ్యా మిదమ్ । యావా మింద్రావరుణా రక్షస్యా తనూ స్తయే...స్వాహా ॥ ఇంద్రావ...మిదమ్ । యావామింద్రా వరుణా తేజస్యా తనూస్తయే....స్వాహా ॥ ఇంద్రావ...మిదమ్ । యోవా మింద్రావరుణా వగ్నౌ స్రామ స్తంవా మేతే నావయజే స్వాహా ॥ ఇంద్రావరుణాభ్యా మిదమ్ ॥ యోవా మింద్రావరుణా ద్విపాత్సు పశుషు స్రామ స్తం వా మేతే నావయజే స్వాహా ॥ ఇంద్రావరుణాభ్యా మిదమ్ ॥ యోవా మింద్రావరుణా చతుష్పాత్సు పశుషు స్రామ...యజే స్వాహా ॥ ఇంద్రా...దమ్ । యోవా...గోష్ఠే స్రామ...యజే స్వాహా ॥ ఇంద్రా...దమ్ । యోవా మింద్రా ..... గృహేషు స్రామస్తం ...... స్వాహా । ఇంద్రా.....దమ్ ॥ యోవా...ణాప్సు స్రామ...స్వాహా ॥ ఇంద్రావ...దమ్ । యోవా...ణౌషధీషు స్రామ...యజే స్వాహా ॥ ఇంద్రా...దమ్ । యోవా మింద్రావరుణా వనస్పతిషు స్రా...యజేస్వాహా ॥ ఇంద్రా...మిదమ్ । పవమాన స్సువర్జనః పవిత్రేణ విచర్షణిః । యః పోతా స పునాతు మా స్వాహా ॥ అగ్నయే పవమానాయేదమ్ ॥ పునంతు మా దేవ జనాః పునంతు మనవో ధియా । పునంతు విశ్వ ఆయవ స్స్వాహా ॥ దేవ జన మను విశ్వాయుభ్య ఇదమ్ ॥ జాతవేదః పవిత్రవత్పవిత్రేణ పునాహి మా । శుక్రేణ

దేవ దీద్యదగ్నే క్రత్వా క్రతూగ్ంరను స్వాహా। జాతవేదసేఽగ్నయ ఇదమ్ ॥ యత్తే పవిత్ర మర్చి ష్యగ్నే వితత మంతరా। బ్రహ్మ తేన పునీమహే స్వాహా ॥ అగ్నయే పవమానాయేదమ్ ॥ ఉభాభ్యాం దేవసవితః పవిత్రేణ సవేనచ। ఇదం బ్రహ్మ పునీమహే స్వాహా ॥ దేవాయ సవిత్ర ఇదమ్ ॥ వైశ్వదేవీ పునతీ దేవ్యాగా ద్యస్యై బహ్వీ స్తనువో వీతపృష్ఠాః। తయా మదంత స్సధ మాద్యేషు వయగ్గ్ స్యామ పతయో రయీణాగ్ స్వాహా ॥ వైశ్వదేవ్యైపునత్యా ఇదమ్ ॥ వైశ్వానరోరశ్మిభి ర్మా పునాతు వాతః ప్రాణే నేషిరో మయోభూః। ద్యావాపృథివీపయసా పయోభిర్ ఋతావరీయజ్ఞియే మాపునీతాగ్ స్వాహా ॥ వైశ్వానరాయవాతే షిరాయ ద్యావాపృథివీభ్యా మృతావరీభ్యా మిదమ్ ॥ బృహద్భి స్సవితస్తృభి ర్వర్షి ష్ఠైర్దేవ మన్మభిః। అగ్నే దక్షైః పునాహి మాస్వాహా ॥ సవిత్రే దేవాయేదమ్ ॥ యేన దేవా అపునత యేనాపో దివ్యం కశః। తేన దివ్యేన బ్రహ్మణేదం బ్రహ్మ పునీమహే స్వాహా ॥ బ్రహ్మణ ఇదమ్ ॥ యః పావమానీ రధ్యే త్యృషిభి స్సంభృతగ్ం రసమ్ ॥ సర్వగ్ం స పూత మశ్నాతి స్వదితం మాతరిశ్వనా స్వాహా ॥ పావమానీభ్య ఇదమ్ ॥ పావమానీ ర్యో అధ్యేత్యృషిభి స్సంభృతగ్ం రసమ్ ॥ తస్మై సరస్వతీ దుహే క్షీరగ్ం సర్పి ర్మధూదకగ్ స్వాహా ॥ మంత్రోక్త దేవతాభ్య ఇదమ్ ॥ పావమానీ స్స్వస్త్యయనీ స్సుదుఘాహి పయస్వతీః। ఋషిభి స్సంభృతో రసో బ్రాహ్మణే ష్వమృతగ్ం హితగ్గ్స్వాహా ॥ మంత్రోక్త దేవతాభ్య ఇదమ్ ॥ పావమానీ ర్దిశంతు న ఇమంలోక మథో అముమ్। కామాన్త్సమర్ధయంతు నోదేవీ ర్దేవై స్సమాభృతా స్వాహా ॥ పావమానీభ్య ఇదమ్ ॥ పావమానీ స్స్వస్త్య యనీస్సుదుఘాహి ఘృతశ్చ్యుతః। ఋషిభి స్సంభృతో రసో బ్రాహ్మణే ష్వమృతగ్ం హితగ్గ్ స్వాహా ॥ పావమానీభ్య ఇదమ్। యేన దేవాః పవిత్రేణ...పునంతు మా స్వాహా ॥ పావమానీభ్య ఇదమ్

॥ ప్రాజాపత్యం పవిత్రగ్ం...బ్రహ్మపునీమహే స్వాహా ॥ ప్రాజాపత్యాయ పవిత్రా యేదమ్ ॥ ఇంద్ర స్సునీతీ సహ మా పునాతు...పునాతు స్వాహా ॥ ఇంద్రాయ సునీత్యా సహితాయ సోమాయ స్వస్త్యాసహితాయవరుణా యసమీచ్యాసహితాయ యమాయ రాజ్ఞే ప్రమృణాభి స్సహితాయ జాతవేదస ఊర్జయంత్యా సహితా యేదమ్ ॥ యద్దేవా ద్దేవ హేడనం దే... మాముత స్వాహా ॥ దేవేభ్య ఆదిత్యేభ్య ఇదమ్ ॥ దేవా జీవన... మూద్దిమ । అగ్ని ర్మాతస్మాదేనసో గార్హపత్యః ప్రముంచతు దురితా యాని చకృమకరోతు మామనేనసగ్గ్ స్వాహా ॥ దేవేభ్యోఽగ్న యేగార్హపత్యా యేదమ్ । ఋతేన ద్యావాపృథివీ...స్వతీ । ఋతా న్మాముంచ తాగ్ంహసోయదన్యకృత మారి మ స్వాహా ॥ ద్యావాపృ...ఇదమ్ । సజాతశగ్ంసా దుతవాజామిశగ్ం సాజ్యాయసశ్శగ్ం...యసః । అనాజ్ఞాతం దేవకృతం యదేన స్తస్మా త్వమస్మా న్జాతవేదో ముముగ్ధిస్వాహా ॥ అగ్నయే జాతవేదస ఇదమ్ । య ద్వాచా యన్మ...అగ్నిర్మాతస్మా దేనసో గార్హ...నేనసగ్గ్ స్వాహా ॥ అగ్నయే గా...దమ్ । యద్ధస్తాభ్యాం చకరకి...ఘ్న మానః । దూరేపశ్యాచ రాష్ట్ర భృచ్చ తాన్యప్సరసా వ...నిస్వాహా । దూరేపశ్యారాష్ట్రభృద్భ్యామిదమ్ ॥ అదీవ్యం నృణం యదహం చకార యద్వాదాస్యన్ త్సంజగారా జనేభ్యః । అగ్నిర్మా తస్మా దేనసో...నేనసగ్గ్ స్వాహా । అగ్నయే గార్హ పత్యాయేదమ్ ॥ యన్మయి మాతా గర్భే...నేనసగ్గ్ స్వాహా ॥ అగ్నయే గార్ హపత్యా యేదమ్ ॥ యదాపిపేష – భవామి స్వాహా । అగ్నయే గార్హపత్యాయేదమ్ ॥ యదంతరిక్షం – నేనసగ్గ్ స్వాహా ॥ అగ్నయేగార్ హపత్యా యేదమ్ । యదాశసానిశసా..... నేనసగ్గ్స్వాహా । అగ్నయే గార్హపత్యాయేదం । అతిక్రామామి దురితం యదే ... కగ్గ్ స్వాహా । సకృతాంనులోకాయేదమ్ । త్రితేదేవా...నేనసగ్గ్ స్వాహా ॥ అగ్నయే గార్హపత్యాయేదమ్

। దివి జాతా – శుంధనీస్స్వాహా ॥ అద్భ్యశ్శుంధనీభ్య ఇదమ్ ॥ యదాపో నక్తం – నీతన స్వాహా ॥ అద్భ్యో హిరణ్యవర్ణాభ్య ఇదమ్ । ఇమం మేవరుణ తత్వాయామి త్వంనో అగ్నేసత్వం నో అగ్నేత్వమగ్నేఽయాసి । వైశ్వానరో– వాహసా స్వాహా ॥ అగ్నయేవైశ్వానరాయేదమ్ । ఋతావానంవైశ్వానరమృతస్య జ్యోతిషస్పతిమ్ । అజస్రం ఘర్మమీమహే స్వాహా ॥ అగ్నయేవైశ్వానరాయేదమ్ ॥ వైశ్వానరస్యదగ్ం సనాభ్యోబృహదరిణా దేకస్వపస్యయాకవిః । ఉభాపిత రామహయన్న జాయతాగ్ని ర్ద్యావాపృథివీ భూరి రేతసా స్వాహా ॥ అగ్నయే వైశ్వానరాయేదమ్ । పృష్టో దివిపృ...నక్తగ్గ్ స్వాహా ॥ అగ్నయే...యేదమ్ । జాతో యదగ్నే భువనావ్యఖ్యః పశుం నగోపా ఇర్యః పరిజ్మా । వైశ్వానర బ్రహ్మణే విందగాతుంయూయం పాత స్వస్తిభి స్సదాన స్స్వాహా ॥ అగ్నయే వైశ్వానరాయేరమ్ । త్వమగ్నే శోచిషా శోశుచాన ఆరోదసీ అపృణా జాయమానః । త్వం దేవాగ్ం అభిశస్తేరముంచో వైశ్వానర జాతవేదో మహిత్వా స్వాహా ॥ అగ్నయే వైశ్వానరాయేదమ్ ॥ అస్మాక మగ్నే మఘవ త్సుధారయా నామి క్షత్త్రమజరగ్ం సువీర్యమ్ । వయం జయేమ శతినగ్ంసహస్రిణం వైశ్వానరవాజ మగ్నే తవోతిభి స్స్వాహా ॥ అగ్నయే వైశ్వానరా యేదమ్ । వైశ్వానరస్య సుమతౌ స్యామ రాజాహికం భువనానా మభిశ్రీః । ఇతోజాతో విశ్వ మిదం విచష్టే వైశ్వానరో యతతే సూర్యేణ స్వాహా । అగ్నయే వైశ్వానరా యేదమ్ । అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా ॥అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదమ్ ॥ సమిత్సన్నహనప్రహరణాదితంత్రః । అపరేణాగ్నిం ప్రాఙ్ముఖ ఉపవిశ్య త్రిస్సప్తభిర్దర్భపుంజీలై స్త్రీరాత్మానం సంపాదయేత్ ॥

హోమాంతే యజ్ఞపురుషం ధ్యాయామిత్యౌపచారికాన్ వదేత్.

★★★

సింహానువాకః

యజమానః పూర్వ మగ్నే రుత్తరతః ప్రాచ్యాం వా స్థాపితం స్వర్చితం కలశం గృహీత్వా । మహాజనై స్స్వస్తివాచనపఠనై స్సహ చతుష్పథం గత్వా తత్ర రంగవల్ల్యాశోభితదేశే కలశం నిధాయ పత్నీ సమేతస్సన్ ఆసీనశ్చతుర్దిక్షు దర్భైః పరిస్తీర్య ప్రాణానాయమ్య ఏవం-ర్థమ్ । వైశ్వదేవాఖ్యం కర్మ ప్రారంభమాణ ఆదౌ సమస్తాం హో నివృత్త్యర్థం సింహానువాకమంత్ర పఠనం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య । కలశస్థజలే స్వప్రతిబింబ మీక్షమాన స్సింహానువాకపఠనం కుర్యాత్ ॥ మయా కృతప్రాతస్సవన మాధ్యందినసవన తృతీయసవన ప్రయుక్తగణ హోమాంగత్వేనేతి సవనపక్షసంకల్ప విశేషః ॥

సిగ్ం హే మే మన్యుః । వ్యాఘ్రేమేఽంతరామయః । వృకేమేక్షుత్ ।

అశ్వేమే ఘుసిః । ధన్వని మేపిప్రాసా । రాజన్యగృహేమేఽ శవయా । అశ్మని మే తంద్రిః । గర్దభేమే ఽ ర్యః । శయ్య కే మే హ్రీః । అశ్వత్థే మే వేపథుః ॥౧॥ కూర్మే మేఽంగరోగః । బస్తే మే పసర్యా । అప్రియే మే మృత్యుఃభ్రాతృవ్యేమే పాప్మా । సపత్నే మే నిర్ ఋతిః । దుష్కీర్తౌ మే వృద్ధిః । పరస్వతి మే సమృద్ధిః । ఖడ్గే మ ఆర్తిః । గవయే మ ఆంధ్యమ్ । గౌరే మే బాధిర్యమ్ ॥౨॥ ఋక్షే మే శోకః । గోధాయాం మే స్వేదః । జరాయాం మే హిమః । కృష్ణశకునే మే భీరుతా । కశేమే పాప గంధః ఉలూకే మే శ్వభ్యశః । క్లోకేమ ఈర్ష్యా । మర్కటే మే దుర్బుద్ధిః । కులలే మే మగ్గస్యా । ఉలలే మే ప్రత్యా ॥౩॥ ఉష్ట్రేమే తృష్ణా । ఋశ్యే మే శ్రమః । అవ్యాం మ ఆవ్యమ్ । కోశే మే గంధః । కుమార్యాం మేఽలంకారః । సూకరే మేక్లదధుః । పృదాఖుని మే స్వప్నః । ఆజగరే మే దుస్స్వప్నః । విద్యుతి మే స్మయః లోభాయాం మే క్లేదః ॥౪॥ శలభే మే పాప్మాక్షి మ్రః । స్త్రీషు మేఽ నృతమ్ । అజాసు మే కర్కశః । వ్రాత్యే మ ఈత్యా । శూద్రే మే స్తేయమ్ । వైశ్యే మే కార్మకృత్యమ్ । రాజన్యబంధుని మే జ్ఞానమ్ । నైషాదే మే బ్రహ్మహత్యా । కులుంగే మే క్షవథుః । ఉలలే మే బలాసః ॥౫॥ ఉద్రిణి మే వమనిః । కిం పురుషే మే రోదః । ద్వీపిని మే నిష్ఠవత్ । హస్తిని మే కిలాసః । శుని మే దురిప్రాస్నా । వన్యేషు మే మ్లేచ్ఛః । విదేహేషు మే శీపథుః । మహావర్షేషు మే గౌః । మూజవత్సు మే తస్నా । దుందుభా మే కౌశికా ॥ ౬॥ ఇక్ష్వాకుషు మే పిత్తమ్ । కళింగేషు మేమేధ్యమ్ । అశ్వతర్యాం మే ప్రజస్తా । పుగ్గ్శ్చల్యాం మే దుశ్చరిత్రమ్ । ఆఖని మే దంతరోగః । మక్షికాయాం మే శ్వల్కశః । శుకేషు మే హరిమా । మయూరే మే జల్ప్యా । వృషే మే జరా । చాషే మేఽ పవాదః । అప్సు మే శ్రమః ॥౭॥ బ్రహ్మోజ్ఝే మే కిల్బిషమ్ । అపేహి పాప్మన్ । పునరపనాశనో భవానః । పాప్మన్ త్సుకృతస్య లోకే । పాప్మన్ దేహ్యావిహృతః ।

యే నః పాప్మ న్నృజహతి। తముత్వా జిహి నో వయమ్। అన్య త్రాస్మ న్నివిశతాత్ । సహస్రాక్షో అమర్త్యః। యో నోద్వేషిట సరిష్యతు। య ముద్విష్మ స్తముజహి॥ కలశోదకం కింతద్భూమౌ విసృజ్య। కలశ ఆత్మానం సమ్య గాలోక్య। సుమిత్రాన ఆపఓషధయ స్సంతు దుర్మిత్రా స్తస్మై భూయాసుర్యోఽ స్మాన్ ద్వేష్టి యంచ వయం ద్విష్మః॥ ఇతి యస్యాం దిశి ద్వేష్య స్తస్యాం దిశి కలశం నిరస్య పాణిపాదౌ ప్రక్షాళ్యాచమ్యా ప్రతీక్షమాణో గృహంగచ్ఛేత్॥

ఇతి సింహానువాకః

★★★

పుత్త్రదానప్రయోగః

శ్లో॥ య శ్శివో...మహాజనేభ్యో నమః॥

ఆచమ్య...ర్థం మమపితౄణాంశాశ్వతపుణ్యలోకఫలావాప్తి ద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం ఐహికాముష్మిక ఫలసిద్ధ్యర్థం తవ పైతృక ఋణాపాకరణ, పున్నామ నరక త్రాణ సిద్ధిద్వారా అపుత్రస్యతే పుత్రత్వ సిద్ధ్యర్థం పుత్రదానాఖ్యం కర్మ కరిష్యమాణః॥ గణపతి మభ్యర్చ్య పుణ్యాహం వాచయిత్వా॥ ఏవం...ర్థం మమ పితౄణాం శాశ్వత...ర్థం పుత్త్రదానాఖ్యం కర్మ కరిష్యే॥ తదంగ దంపతి పూజాం కరిష్యే ॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణ స్వరూప దంపత్యో నమః। ఇదమాసనం...మస్తు॥ అథ నూతనవస్త్రాణి దద్యాత్॥ అథ పుత్త్ర దానసమయే మహాసంకల్ప మంత్రపఠనం కుర్యాత్॥

ప్రతిగ్రహీతా ప్రాణానాయమ్య – మమ ఐహికాముష్మిక ఫలసిద్ధ్యర్థం పైతృక ఋణాపాకరణ పున్నామ నరకత్రాణ సిద్ధిద్వారా అపుత్రస్యమే పుత్రత్వ సిద్ధ్యర్థం పుత్ర స్వీకరణం కరిష్యే॥

శ్లో॥ తవ బీజసముత్పన్నం సర్వాలంకారసంయుతమ్ ।
ఐహికాముష్మికార్థాయ పుత్త్రం దేహి వరం మమ ॥

ఇతి యాచయేత్ ॥ అథ దాతా ॥ తుభ్యం దాస్యామీతి ప్రతి బ్రూయాత్ ।

శ్లో॥ మమబీజ సముత్పన్నః సర్వాలంకారసంయుతః ।
ఐహికాముష్మికార్థాయ తుభ్యం దత్తో మయా సుతః ॥

శ్లో॥ మమ వంశే కులేజాతః పాలితః పంచవత్సరాత్ ।
తుభ్యం విప్ర మయాదత్తః పుత్రపౌత్ర ప్రవర్ధకః ॥

ఇంద్రాగ్ని యమనైర్‌ృతివరుణానిలయక్షపాః । ఈశానో బ్రహ్మావిష్ణూచ సాక్షిణో భాస్కరాదయః । విశ్వంభర స్సర్వ భూతా స్సాక్షిణ్య స్సర్వదేవతాః ॥ ఇమం పుత్రం ప్రదాస్యామి. పితౄణాం తారణాయవై ॥ మమ పుత్రం కుమారం శ్రీమహావిష్ణు ప్రీతిం కామయమాన........న మమ ॥

దేవస్య త్వా... ప్రజాపతయే పురుషమ్ ॥
దానసాద్గుణ్యార్థం సువర్ణపూర్వకం దక్షిణాం దద్యాత్ ॥

శ్లో॥ సాక్షిణ స్సోమరుద్రాద్యాభాస్కరశ్చ స చంద్రమాః ।
ఇమంకుమార మదదాం పరలోక సుఖేచ్ఛయా ॥

ఇతి పుత్త్ర దానప్రయోగ స్సమాప్తః

★★★

దత్తహోమః

ఆచమ్య...ఏవం...ర్థం అపుత్రస్య మే స్వీకృతేన పుత్రేణ త్వసిద్ధిద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం దత్తహోమాఖ్యం కర్మ కరిష్యమాణ స్తదంగత్వేన తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం... పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ గణాధిపతిపూజాం కృత్వా పుణ్యాహం వాచయిత్వా ॥ మాతేకుమార మితి కుమారం మాతురంక ఆధాయ ॥

మా తేకుమారగ్ం రక్షో...గృహే ॥ అయం కుమార ఇతి మాతుర్దక్షిణగ్స్తనం ప్రతిధాప్య ॥ అయం కుమారో ... యశో బలమ్ ॥ తతః అష్ట దిక్పాలక బ్రహ్మాదిపంచపాలక పూజాంచ కుర్యాత్ ॥ ఏవం...ర్థం ఐహికాముష్మిక ఫలసిద్ధ్యర్థం దత్తహోమం కరిష్యే ॥ విధిప్రకారేణ అగ్నిముఖం కుర్యాత్ ॥ తత్ర షట్పాత్ర ప్రయోగః ॥ ఆజ్యభాగాంతేఽన్వారబ్ధాయాం ప్రాతరగ్ని మితి సప్తాఽజ్యాహుతీ శ్చహుత్వా ॥ (1) యస్త్వాహృదా......మస్యాగ్ స్వాహా ॥ అగ్నయే జాతవేదస ఇదం (2) యస్మైత్వగ్ం .... స్వస్తి స్వాహా । అగ్నయే జాతవేదస ఇదం ॥౧॥ ప్రాత రగ్నిం ప్రాతరిన్ద్రగ్ం హవామహేప్రాత ర్మిత్రావరుణా ప్రాత రశ్వినా । ప్రాత ర్భగం పూషణం బ్రహ్మణ స్పతిం ప్రాత స్సోమ ముత రుద్రగ్ం హువేమ స్వాహా ॥ అగ్నీంద్ర మిత్రావరుణాశ్విభగపూష బ్రహ్మణస్పతిసోమరుద్రేభ్య ఇదమ్ ॥౨ ॥ ప్రాతర్జితం భగముగ్రగ్ం హువేమ వయం పుత్ర మదితేర్యో విధర్తా । ఆధ్ర శ్చిద్యం మన్యమాన స్తురశ్చి ద్రాజా చిద్యం భగం భక్షీత్యాహ స్వాహా ॥ భగాయేదమ్ ॥౩॥ భగప్రణేత ర్భగసత్యరాధోభగే మాం ధియ ముదవ దదన్నః । భగప్రణో జనయ గోభిరశ్వైర్భగ ప్రనృభి ర్నృవ న్త స్స్యామస్వాహా ॥ భగాయేదమ్ ॥౪॥ ఉతేదానీం భగవన్త స్స్యా మోత ప్రపిత్వ ఉతమధ్యే అహ్నామ్ । ఉతోదితా మఘవన్ త్సూర్యస్య వయం దేవానాగ్ం సుమతౌ స్యామ స్వాహా ॥

భగాయేదమ్ ॥౫॥ భగ ఏవ భగవాగ్ం అస్తుదేవా స్తేన వయం భగవంతస్స్యామ । తం త్వా భగసర్వ ఇజ్జోహవీమి స నోభగ పురఏతాభవే హ స్వాహా ॥ భగాయేదమ్ ॥౬॥ సమధ్వరా యోషసోనమంతదధి క్రావేవశుచయే పదాయ । అర్వాచీనం వసువిదం భగం నో రథ మివాశ్వా వాజిన ఆవహంతు స్వాహా ॥ భగేభ్యో వాజిభ్య ఇదమ్ ॥౭॥ అశ్వావతీ ర్గోమతీర్న ఉషాసో వీరవతీస్సద ముచ్ఛంతు భద్రాః । ఘృతం దుహానా విశ్వతః ప్రపీనా యూయం పాత స్వస్తిభి స్సదా న స్స్వాహా । వాజిభ్య ఇదమ్ ॥ ఇధ్మసన్నహనాని ...... రుద్రాయ తంతిచరాయేదమ్ । అస్యకర్మణః హోమప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థ మృద్ధికామః జయాదిహోమం కరిష్యే ॥ ఓం చిత్తంచ స్వాహా...జయాది బ్రహ్మవిసర్జనాంతే...న మమ ॥ అథ నామకరణం కేచిత్కుర్వంతి ॥ అంగాదంగాదితి ద్వాభ్యా మభిమంత్ర్య ॥ అంగాదంగా...మి॥ మూర్ధన్యవఘ్రాణమ్ ॥ అంగాదంగా...మి ॥ ఆభ్యుదయికం కుర్యాత్ ॥ ఆశీర్వాదః ॥ బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్ ॥ ఇతి దత్తహోమ స్సమాప్తః ॥

★★★

కదలీ వివాహః

అథాతః కదలీవివాహవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామః ॥ బ్రాహ్మణై స్సహ వరః కదలీసమీపం గత్వా । స్నాత్వాఽ చమ్య గణపతి మభ్యర్చ్య పుణ్యాహం కుర్యాత్॥ వృక్షమూలేవేది కాం నిర్మాయ తద్వేదికామధ్యే ఆఢకపరిమిత శ్వేతతండులోపరి కదలీం సంస్థాప్య పంచగ వ్యేనశుద్ధోదకేన ఆపోహిష్ఠామయో భువ ఇతి తిసృభిః పవమానసూక్తేనాద్భి ర్మార్జయిత్వా ॥ వస్త్ర భూషణాదిసర్వాలంకారై రలంకృత్య । కదలీవివాహాఖ్యం కర్మ కరిష్యే ॥ ఇతి సంకల్ప్య ॥ అనుహవమితి మంత్రాన్ పఠిత్వా ॥ పాదౌ ప్రక్షాళ్య ॥ ఆచమ్య ॥ రక్షాబంధనం యజ్ఞోపవీతం కన్యావరణం వినా గౌరీపూజాం బృహత్సామేతి కదళ్యాం కంకణం బధ్వా ।

మహాసంకల్పముచ్చార్య ॥ నప్త్రే గోత్రాయ పౌత్రాయ పుత్రాయ వరాయ కదళ్యాం గోత్రనామాని వర్జయిత్వా ॥ కదలీనామ్నీ మిమాంకన్యామ్ । ప్రతిపాదయామీతి తతో వరస్తు ఋక్సామవేదేభ్యోయజ్ఞదోషఘ్నా న్మంత్రాన్ జపిత్వా ॥ అథ వర మిత్యాది ఓంకల్పయతేత్యంతం జపేత్ । తత స్సుముహూర్తే స్వయం దృష్ట్వే త్యాదిపఠిత్వా కపిలావాచనాది బ్రహ్మగ్రంథి పర్యంతం కుర్యాత్ । లాజహోమం వినా ప్రధానహోమం కుర్యాత్ ॥ ఆశీర్వచనం కారయేత్ । రక్షాం విస్రస్య వస్త్రద్వయ సహితవధూ మలంకారసహితా మాచార్యాయ దద్యాత్ । పృథివీం గచ్ఛేతి తత్సూక్ష్మకదళీ మన్యత్ర స్థాప్య నచేదం త్యజేత్ । స్నాత్వా ఉ_ఉ_చమ్య, గోదానాది మహాదానాని కుర్యాత్ ॥ శూర్పవాయనదా నంచ దద్యాత్ ॥ ఏవమేవార్క వివాహః ॥

★★★

చంద్రగ్రహణహోమాః

ఆచమ్య...ఏవం...ర్థం రాహుగ్రస్తసోమోపరాగప్రయుక్త గ్రహణహోమాన్ కరిష్యే ॥ ఔపాసనాగ్నిం ప్రజ్వాల్య ॥ పూర్వపరిషేచనం కృత్వా ॥ ఏకం ద్వే – త్రీణి – చత్వారి – ఆప్యాయస్వస ... సంగథే స్వాహా ॥ సోమాయేదమ్ ॥ సంతే పయాగ్ంసి సముయంతు వాజా స్సంవృష్ణియా న్యభిమాతిషాహః । ఆప్యాయమానో అమృతాయ సోమ దివిశ్రవాగ్ స్యుత్తమాని ధిష్వ స్వాహా ॥ సోమాయేదమ్ ॥ యాతే ధామాని దివి యా పృథివ్యాం యా పర్వతే ష్వోషధీ ష్వప్సు । తేభి ర్నో విశ్వైస్సుమనా అహేడ న్రాజన్ త్సోమ ప్రతిహవ్యా గృభాయ స్వాహా ॥ సోమాయేదమ్ ॥ ఉత్తరపరిషేచనం కృత్వా ॥ స్వస్తి శ్రద్ధామిత్యాది నమస్కారః కార్యః ॥ ఇతి చంద్రగ్రహహోమాః ॥

★★★

సూర్యగ్రహణహోమః

ఆచమ్య...ఏవం...ర్థ కేతుగ్రస్తసూర్యోపరాగప్రయుక్త గ్రహణహోమా న్కరిష్యే ॥ ఔపాసనాగ్నిం ప్రజ్వాల్య ॥ పూర్వ పరిషేచనం కృత్వా ॥ ఏకం ... రి తరణి ర్విశ్వదర్శతో జ్యోతిష్కృదసి సూర్య । విశ్వ మాభాసి రోచనగ్గ్ స్వాహా ॥ సూర్యాయేదమ్ ॥ ఉద్వయం ... జ్యోతి రుత్తమగ్గ్ స్వాహా ॥ సూర్యాయేదమ్॥ ఉదుత్యం ... సూర్యగ్గ్ స్వాహా ॥ సూ... దమ్ ॥ చిత్రం... శ్చ స్వాహా ॥ సూ... దమ్ ॥ ఉత్తరపరిషేచనం కృత్వా ॥ స్వస్తి శ్రద్ధా మిత్యాది నమస్కారః ॥

ఇతి సూర్యగ్రహణహోమః

★★★

పక్షహోమః

ఆచమ్య ... ఏవం ... ర్థం ప్రతిపత్సాయం ప్రభృతి చతుర్దశీసాయ మౌపాసనహోమా నపకృష్య పక్షహోమపక్షమాశ్రిత్య తండులై ర్హోష్యామి ॥ పక్షదినాని సంఖ్యాయ సంకల్పః కార్యః । తత్సంఖ్యయా ఆహుతిద్రవ్యోన్నయనం చకార్యం । అస్మిన్నపిపక్షే ఔపవసథ్యేఽ హనిసాయం హోమః కర్తవ్యః । ఏవమేవ ద్వితీయాయాం ప్రాతరౌపాసనా న్యపకృష్య పక్షహోమపక్షమాశ్రిత్య తండులై ర్హోష్యామి ॥ పక్షదిన సంఖ్యానం పూర్వవత్ । అత్ర యజనీయేఽ హని ప్రాతర్హోమశ్చ కర్తవ్యః ॥

ఇతి పక్షహోమప్రకరణమ్

★★★

విధురవైశ్వదేవః

అనగ్నికస్య వైశ్వదేవ మాహ వృద్ధవసిష్ఠః – అనగ్నికస్తు యోవిప్ర స్సోఽన్నం వ్యాహృతిభి స్స్వయమ్ । హుత్వా శాకలమంత్రైశ్చ శిష్టం కాకబలిం హరేత్ ॥ దేవకృతస్యైనస ఇత్యాద్యా శ్శాకల మంత్రాః ॥ విష్ణు రపి ॥ అన్నం వ్యాహృతిభిర్హుత్వా పూజయే దతిథీన్ తత ఇతి ॥ ప్రథమతః సర్వప్రాయశ్చిత్తపూర్వకం వైశ్వదేవ మారభేత్ ॥ తత్రప్రకారః ॥ ఆచమ్య ... ర్థం ప్రాతర్వైశ్వదేవం కరిష్యే । అగ్నిమిద్ధ్వేత్యాది అన్న మాగ్నా వధిశ్రిత్య । ఉద గుద్వాస్య అన్నంద్వేధా విభజ్యాభిఘార్య । ప్రథమభాగ మాదాయ । భూ స్స్వాహా । అగ్నయ ఇదమ్ । భువ స్స్వాహా । వాయవ ఇదమ్ । సువ స్స్వాహా । సూర్యా యేదమ్ । భూర్భువస్సువ స్స్వాహా । ప్రజాపతయ ఇదమ్ ॥ శాకబలిః ॥ ఉదీచీన ముష్ణం భస్మాపోహ్య । స్వాహా । ప్రజాపతయ ఇదమ్ ॥ దేవయజ్ఞవర్జం మహాయజ్ఞానగ్రదానం చ కుర్యాత్ ॥ ఏవం ... ర్థం వైశ్వదేవాంగత్వేన శాకలహోమాన్కరిష్యే । సమిధ ఆహృత్యతై ర్జుహుయాత్ ।

(1) దేవకృత స్యైనసోఽ వయ జనమసి స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥

(2) మనుష్యకృత స్యైనసోఽ వ యజన మసి స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥

(3) పితృకృత స్యైన సోఽ వయజన మసి స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥

(4) ఆత్మకృత స్యైన సోఽ వయజన మసి స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥

(5) అన్యకృత...స్వాహా ॥ అ...దమ్ ॥

(6) అస్మత్కృత ...స్వాహా । అ...దమ్ ॥

(7) యద్దివాచ నక్తం చై...స్వాహా । అగ్న...దమ్ ॥

(8) యత్స్వపం...మసి స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥

(9) యత్సుషుప్తశ్చ జా...మసి స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥

(10) యద్విద్వాగ్ం స శ్చాఽవిద్వాగ్ం స...మసి స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥

(11) ఏనస ఏనసోఽ వ...సిస్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదమ్ ॥

ఇతి శాకలహోమాన్ హుత్వా । స్వస్తిశ్రద్ధా మిత్యాదినా నమస్కృత్య శ్వానబలిం కృత్వాఽతిథీన్ పూజయేత్ ॥ అత్ర వైశ్వదేవే అగ్న్యలంకరణ పూర్వోత్తరపరిషేచనాదికం సర్వం మహాయజ్ఞాదితంత్రంచ వైశ్వదేవే ద్రష్టవ్యమ్ ॥ ఇతి విధుర వైశ్వదేవప్రకరణమ్ ॥

★★★

నాక బలి ప్రయోగః

అథాతో నాకబలిం వ్యాఖ్యాస్యామః । సాయమౌపాసనాన్తరం గృహమధ్యే హస్తద్వయ మాత్రం చతురస్రం గౌరవర్ణం మృణ్మయే నానులిప్య, పంచవర్ణ తండుల చూర్ణైః చతురస్రం పుష్కరాకారం లిఖిత్వా । ఇంద్రాణీం తదుత్తరతో గౌరీంచ ప్రతిష్ఠాప్య । ఆయుధం నిధాయ । సర్వతస్తంతుభిః వేష్టయిత్వా । గంధపుష్పాక్షతాది భిరభ్యర్చ్య । త్రయస్త్రింశద్దీపాన్ పాత్రద్వయే నిధాయ । సువాసిన్యౌ దీప సహిత కాంస్య పాత్ర ద్వయం గృహీత్వా తత్పురతో వృద్ధ సువాసినీ చోదకుంభం గృహీత్వా యాజ్ఞికో ఆయుధేన సహాత్రిః ప్రదక్షిణం కుర్యాత్ ॥

నాకసద్భిర్వై దేవా స్సువర్గం లోక మాయన్తన్నాకసదాం నాకసత్వం యన్నాకసద ఉపదధాతి నాక సద్భిరేవ తద్యజమాన స్సువర్గం లోకమేతి సువర్గోవై లోకో నాకో యస్యైతా ఉపధీయన్తే నాస్మా అకం భవతి యజమానాయ తనం వైనాకసదో యన్నాకసద ఉపదధాత్యాయ తనమేవ తద్యజ మానః కురుతే

పృష్ఠానాంవా ఏతత్తేజ స్సంభృతం యన్నాకసదో యన్నాకసదః ।

ఉపదధాతి పృష్ఠానామేవ తేజోఽ వరున్ధే పఞ్చచోడా ఉపదధా త్యప్సరస ఏవైన మేతా భూతా అముష్మిన్లోక ఉపశేరేఽథో తనూపానీరేవైతా యజమానస్య యంద్విష్యాత్తముప దధద్ధ్యాయే దేతాభ్య ఏవైనం దేవతాభ్య ఆవృశ్చతి తాజగార్తి మర్ఛత్యుత్తరా నాకసద్భ్య ఉపదధాతి యథా జాయామానీయ గృహేషు నిషాదయతి తాదృగేవతత్ ।

పశ్చాత్ప్రా చీ ముత్తమా ముపదధాతి తస్మాత్పశ్చా త్ప్రాచీ పత్న్య న్వాస్తే స్వయమాతృణ్ణాంచ వికర్ణీం చోత్తమే ఉపదధాతి ప్రాణోవై స్వయమాతృణ్ణాఽఽ యుర్వికర్ణీ ప్రాణం చైవాయుశ్చ ప్రాణానా ముత్తమౌ ధత్తే తస్మాత్ప్రాణ శ్చా యుశ్చ ప్రాణానా ముత్తమౌ నాన్యాముత్తరా మిష్టకా ముపదధ్యాద్యదన్యా ముత్తరా మిష్టకా ముపదధ్యాత్పశూనామ్ ।

చ యజమానస్య చ ప్రాణం చాయుశ్చా పిదధ్యాత్తస్మాన్నాన్యోత్త రేష్టకో పధేయా స్వయమాతృణ్ణా ముపదధాత్యసౌవై స్వయమాతృణ్ణాఽమూమేవోప ధత్తేఽశ్వముప ఘ్రాపయతి ప్రాణమేవాస్యాం దధాత్యథో ప్రాజాపత్యోవా అశ్వః ప్రజాపతి నైవాగ్నిం చినుతే స్వయమాతృణ్ణా భవతి ప్రాణానా ముత్సృష్ట్యా అథో సువర్గస్య లోకస్యాను ఖ్యాత్యా ఏషావై దేవానాం విక్రాన్తి ర్యద్వికర్ణీ యద్వికర్ణీ ముపదధాతి దేవానామేవ విక్రాన్తి మను విక్రమత ఉత్తరత ఉపదధాతి తస్మాదుత్తరత ఉపచారోఽగ్నిర్వాయుమతీ భవతి సమిద్ధ్యై ॥ సంభృతం యన్నాకసదో యన్నాకసద స్తత్పశూనామేషావై ద్వావిగ్ం శతిశ్చ ॥ సిగ్ంహే వ్యాఘ్ర ఉతయా పృదాకౌ ।

త్విషి రగ్నౌ బ్రాహ్మణే సూర్యేయా । ఇంద్రం యా దేవీ సుభగా జజాన । సాన ఆగన్ వర్చసా సంవిదానా ॥ యా రాజన్యే దుందుభా వాయతాయాం । అశ్వస్యక్రన్దే పురుషస్య మాయౌ । ఇన్ద్రం యా దేవీ.... విదానా ॥ యాహస్తిని ద్వీపిని యా హిరణ్యే । త్విషి రశ్వేషు పురుషేషు గోషు ॥1॥

ఇన్ద్రం యా దేవీ.....విదానా ॥ రథే అక్షేషు వృషభస్య వాజే । వాతే పర్జన్యే వరుణస్య శుష్మే । ఇన్ద్రం.....విదానా ॥ రాడసి విరాడసి । సమ్రాడసి స్వరాడసి । ఇన్ద్రాయత్వా తేజస్వతే తేజస్వన్తగ్గ్ శ్రీణామి । ఇంద్రాయ త్వౌజస్వత ఓజస్వన్తగ్గ్ శ్రీణామి ॥2॥

ఇంద్రాయత్వా పయస్వతే పయస్వన్తగ్గ్ శ్రీణామి । ఇంద్రాయత్వాఽఽయుష్మత ఆయుష్మన్తగ్గ్ శ్రీణామి । తేజోసి । తత్తే ప్రయచ్ఛామి । తేజస్వదస్తుమే ముఖం । తేజస్వచ్ఛిరో అస్తుమే । తేజస్వాన్ విశ్వతః ప్రత్యఙ్ । తేజసా సంపిపృగ్ధిమా । ఓజోసి ॥3॥

తత్తే ప్రయచ్ఛామి । ఓజస్వదస్తు మే ముఖం । ఓజస్వచ్ఛిరో అస్తుమే । ఓజస్వాన్ విశ్వతః ప్రతఙ్ । ఓజసా సంపిపృగ్ధిమా । పయోసి । తత్తే ప్రయచ్ఛామి । పయస్వదస్తు మే ముఖం । పయస్వచ్ఛిరో అస్తుమే । పయస్వాన్ విశ్వతః ప్రత్యఙ్ । పయసా సంపృగ్ధిమా ॥4॥

ఆయురసి । తత్తే ప్రయచ్ఛామి । ఆయుష్మదస్తు మే ముఖం । ఆయుష్మచ్ఛిరో అస్తుమే । ...... సంపిపృగ్ధిమా । ఇమమగ్న ఆయుషే వర్చసేకృధి । ప్రియగ్ంరేతో వరుణ సోమరాజన్ । మాతేవాస్మా అదితే శర్మయచ్ఛ । విశ్వేదేవా జరదష్టిర్యథాసత్ ॥5॥

ఆయురసి విశ్వాయురసి। సర్వాయురసి సర్వమాయురసి। యతోవాతో మనో జవాః। యతః క్షరన్తి సిన్ధవః। తాసాంత్వా సర్వాసాగ్ం రుచా। అభిషించామి వర్చసా। సముద్ర ఇవాసి గహ్మనా। సోమ ఇవాస్యదాభ్యః। అగ్నిరివ విశ్వతః ప్రత్యఙ్। సూర్య ఇవ జ్యోతిషావిభూః ॥6॥

అపాంయో ద్రవణే రసః। తమహమస్మా ఆముష్యాయణాయ। తేజసే బ్రహ్మ వర్చసాయ గృహ్ణామి। అపాంయ ఊర్మౌరసః। తమహమస్మా ఆముష్యాయణాయ। ఓజసే వీర్యాయ గృహ్ణామి। అపాం యో మధ్య తోరసః। తమహమస్మా ఆముష్యాయణాయ। పుష్ట్యై ప్రజననాయ గృహ్ణామి। అపాం యో యజ్ఞియోరసః। తమహ మస్మా ఆముష్యాయణాయ। ఆయుషే దీర్ఘాయుత్వాయ గృహ్ణామి ॥7॥

గోష్వోజస్వన్తగ్గ్ శ్రీణామ్యోజోసి తత్తే ప్రయచ్ఛామి పయసా సంపిపృగ్ధిమా సద్విభూర్యజ్ఞి యోరసోద్వేచ। అగ్నిర్దేవతా వాతో దేవతా సూర్యో దేవతా చన్ద్రమా దేవతా వసవో దేవతా రుద్రాదేవతా దిత్యా దేవతా విశ్వే దేవా దేవతా మరుతో దేవతా బృహస్పతిర్దేవతేంద్రో దేవతా వరుణో దేవతా మూర్ధాసిరాడ్ ధ్రువాసి ధరుణా యంత్ర్యసి యమిత్రీ షేత్వో ర్జేత్వా కృష్యైత్వా క్షేమాయత్వా యంత్రీరాడ్ ధ్రువాసి ధరణీ ధర్త్ర్యసి ధరిత్ర్యాయుషేత్వా వర్చసే త్వౌజసేత్వా బలాయత్వా। ప్రాచీతిష్ఠత్వా దధతి। తేన ప్రాచీం దిశం జయతి। ప్రాగ్దిగ్భాగే ఇంద్రో దేవతా। ఇంద్ర ప్రసాదాద్విజ యాయ। తం దక్షిణా పరివహంతి। తేన దక్షిణాం దిశం జయతి। దక్షిణ దిగ్భాగే యమో దేవతా। యమ ప్రసాదాద్విజయాయ। తం

ప్రత్యంచ మావర్తయంతి । తేన ప్రతీచీం దిశం జయతి । ప్రతీచీ దిగ్భాగే వరుణో దేవతా । వరుణ ప్రసాదాద్విజయాయ । తముదీచీ తిష్ఠంత ఉపావహన్తి । తేనోదీచీం దిశం జయతి । ఉదీచీ దిగ్భాగే కుబేరో దేవతా । కుబేర ప్రసాదాద్విజయాయ । సోమేన రాజ్ఞా సర్వాదిశో జయతి । య ఏవం వేద । ఇత్యను వాకై స్త్రయస్త్రింశద్దీపాన్ ప్రదక్షిణీ కుర్యుః । ప్రాగాది దిక్షు దీపాన్ నిధాయ । అవసరనైవేద్యం కృత్వా తంతూ నుద్వాస్య । పుష్కరం ప్రవిశ్య చతుర్దిక్షు నాకబలి దేవతాభ్యో నమః । ఇతి బలిముదక పురస్సరం విస్పృజేత్ । దంపతీ చిత్ర వస్త్రాదికం ధృత్వా । దక్షిణ గజస్యోపరి వధూం స్థాపయిత్వా । వర ఉత్తర గజమధిరుహ్య । ఇంద్రాయ రాజ్ఞే సూకరో వరుణాయ రాజ్ఞే కృష్ణో యమాయ రాజ్ఞ ఋశ్య ఋషభాయ రాజ్ఞే గవశ్శార్దూలాయ రాజ్ఞే గౌరః పురుష రాజాయ మర్కటః । క్షిప్రస్యేనస్య వర్తికా నీలంగోః క్రిమి స్సోమస్య రాజ్ఞః కులుంగ స్సిన్ధో శ్శిగ్ంం శుమారో హిమవతో హస్తి ॥

ఉపవిశ్య ప్రాణానాయమ్య...... ప్రీత్యర్థం

నాకబలికర్మాం గత్వేన కర్మణః పుణ్యాహం వాచయిష్యే । కృత్వా –

ఏవం.... ప్రీత్యర్థం ఆవయోః సాగ్ర శతవర్ష సుఖజీవన సిద్ధ్యర్థం, అన్యోన్య ప్రీత్యర్థం దీర్ఘసౌమంగల్య సిద్ధ్యర్థం నీలలోహిత గౌరీ ప్రీత్యర్థం నీలలోహిత గౌరీ పూజాం కరిష్యే । కృత్వా ।

నీలలోహితే........బధ్యతే ॥

నీలలోహిత ధారణముహూర్త స్సుముహూర్తో అస్తు ।

ఏవం.... ప్రీత్యర్థం అనయా నవోఢయా వధ్వాసహ ఆయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం

గర్భాధానాఖ్యం కర్మ కరిష్యే । ఉత్తరోవరః । విష్ణుర్యోనిం....... సమర్ధయ ॥ వధూముత్తరతోపవేశ్య గర్భాధాన ముహూర్తస్సుముహూర్తోస్తు । సత్సంతాన సౌభాగ్య సకల ఫలావాప్త్యర్థం ఫలప్రదానాని కరిష్యే ॥

యా ఫలినీర్యా....... హసః ।

। ఇంద్రాణీం ప్రార్థయేత్ ।

శ్లో॥ దేవీంద్రాణి నమస్తుభ్యం దేవేంద్ర ప్రియభామినీ ।
వివాహాద్భాగ్య మారోగ్యం పుత్ర పౌత్రాంశ్చ దేహిమే ॥

శ్లో॥ వంశ పాత్రమిదం దానం వంశానాం వంశవర్ధనం ।
వంశస్య దీయతే దానం అతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥

శూర్పవాయనం తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమ । వసంత పూరిత పూర్ణజల పాత్రే కంకణ తాటంకైర్వధూవరౌ విలాసార్థం జూదం కుర్యాత్ ।

ఏవం.... ప్రీత్యర్థం వసంత మాధవ పూజాం కరిష్యే ।
వసంత మాధవ దేవతాభ్యో నమః షోడశోపచార పూజాం సమర్పయామి ।

మం: వసంతే నర్తునాదేవాః । వసవస్త్రివృతాస్తుతం । రథన్తరేణ తేజసా । హవిరింద్రే వయోదధుః । గ్రీష్మేణ దేవా ఋతునా । రుద్రాః పంచదశేస్తుతం । బృహతా యశసా బలం । హవిరింద్రే వయోదధుః । వర్షాభిర్ ఋతునాదిత్యాః । స్తోమే సప్తదశేస్తుతం । వైరూపేణ విశౌజసా । హవిరింద్రే వయోదధుః । శారదే నర్తునా దేవాః । ఏకవిగ్ంశ ఋభవస్తుతం । వైరాజేన శ్రియాశ్రియం । హవిరింద్రేవయోదధుః । హేమంతే నర్తునాదేవాః । మరుత స్త్రిణవే స్తుతం । బలేన శక్వరీ స్సహః । హవిరింద్రేవయోదధుః ।శైశిరేణర్తునా దేవాః । త్రయస్త్రిగ్ంశే మృతగ్గ్స్తుతం ।

సత్యేన రేవతీఃక్షత్రం । హవిరింద్రే వయోదధుః ।

దేవస్యత్వా............ నాభిషించామి ।

తతః కంకణ విమోచనం కుర్యాత్

కంకతో....... అలిప్సత ॥

శ్లో॥ కంకణం మోచయామ్యేవ రక్షార్థంన కదాచన ।
మయి రక్షాం స్థిరాం బద్ధ్వా దేవత్వం గచ్ఛ కంకణ ॥

బంధుభ్యో మిధునేభ్య స్తాంబూలాని దత్వా విప్రైరాశీర్వచనం ప్రాప్య బంధుభిః స్సహ భుంజీతేత్యాహ భగవాన్ బోధాయనః ॥

⋆⋆⋆

వివాహమధ్యే
వధ్వాః రజోదర్శన ప్రాయశ్చిత్త విధిః ॥

వివాహములో వధువునకు యుగచ్ఛిద్రాభిషేకమై దీక్షా వస్త్రముధరించి యోక్త్రబంధనమైన పిమ్మట ప్రధాన హోమమునకు పూర్వము వధువు రజస్వల ఐనచో, అపోహిష్ఠా, మూడు ఋక్కులు, హిరణ్యవర్ణా నాలుగు ఋక్కులు, పవమానస్సువర్జన అనువాకము మొదలగు మంత్రములతో – అభిమంత్రించిన జలముతో సచేల స్నానము చేయించి, శుభ్ర నూతన వస్త్రమును కట్టించి, వరుడు ఆమెను స్పృశింపకుండా కొంచెం ఎడముగా ప్రక్కన కూర్చుండచేసి ప్రధానహోమాంత కర్మను చేయవలెను. తదుపరి ఐదవరోజు రాత్రి ప్రవేశ

హోమస్థాలీపాకములు, ఔపాసన, శేషహోమము జరుపుకోవలెను. ఒకవేళ స్థాలీపాకానంతరము శేషహోమాత్పూర్వం రజస్వల ఐనచో (నాలుగు రోజుల వివాహములో రెండు, మూడు, నాలుగు రోజులలో) రజస్వలఐన రోజునుండి వరుడొక్కడే ఔపాసనచేసుకొనుచూ రజస్వల కన్యకు ఐదవరోజు స్నానానంతరము అపర రాత్రిలో శేషహోమము చేసుకోవలెను.

– వధ్వాః రజస్వలాప్రాయశ్చిత్త ప్రయోగః –

ఆచమ్య – పూర్వోక్త... శుభతిథౌ మమ వివాహమధ్యే వధ్వాః రజో దర్శనేన యోదోష స్సమజని తద్దోష పరిహార ద్వారా ప్రధాన హోమాధికారః సిద్ధ్యర్థం మంత్ర స్నానాంగ జలాభిమంత్రణం కరిష్యే.

మం– ఓం తిరః పవిత్ర మతి నీతాః । ఆపో ధారయ మాతిగుః ।
దేవేన సవిత్రోత్పూతా వసో స్సూర్యస్య రశ్మిభిః ॥

2. ఆపోహిష్ఠామయోభువః .... ఆపోజయథాచనః ॥
3. హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః............ బలమోజో నిధత్త ॥
4. ఓం భూర్భువస్సువః .... ప్రచోదయాత్ ॥

ఇతి జలమభిమంత్ర్య

సూ॥ అభిమంత్రిత జలేన ఆపోహిష్ఠామయో భువ ఇతి తిసృభిః హిరణ్యవర్ణా శ్శుచయః పావకా ఇతి చతుసృభిః పవమానస్సువర్జన ఇత్యేతేనానువాకేన హవిష్మతీరితి మంత్రేణ వధూం స్నాపయేత్ ॥

మం: –1. ఓం భూర్భువస్సువః .... ప్రచోదయాత్ ॥

2. ఆపోహిష్ఠామయోభువః .... ఆపోజనయథాచనః ॥

3. హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః .... నిధత్త ॥

4. పవమానస్సువర్జనః .... పునాతు ॥

5. హవిష్మతీరిమా ఆపో హవిష్మాం దేవో అధ్వరో హవిష్మాగ్ం ఆవివాసతి హవిష్మాగ్ం అస్తు సూర్యః ।

తతః అన్య వస్త్రం పరిధాప్య ॥ వధూం పృధగాసనే ఉపవేశ్య ॥

ఆచమ్య..... పూర్వోక్త శుభతిధౌ ॥ వివాహ మద్యే వధ్వాః రజోదర్శనే యోదోషస్సమజని – తద్దోష పరిహార ద్వారా వివాహ హోమాధికార సిధ్యర్థం యథోక్త ప్రాయశ్చిత్త హోమం కరిష్యే ॥

గృహ్యాగ్నింధ్యాత్వాఽలంకృత్య ॥ పరిస్తీర్య ॥ చతుష్పాత్ర ప్రయోగాద్యాజ్య సంస్కారాన్తేగ్నిం పరిషిచ్య ॥ యుంజానః ప్రథమంమన ఇతిద్వే, సమస్తాభి ర్వ్యాహృతిభి స్సప్తతే అగ్నే యన్మఆత్మనోమిన్దా, పునరగ్నిరిత్యేతై ర్భూరగ్నయే, భూరన్న మగ్నయే, భూరగ్నయే చేతి, అనువాకత్రయేణ, ప్రతిస్వాహాకారమ్, తన్తుంతన్వన్ని త్యేతయా, వ్యస్తాభి ర్వ్యాహృతిభి రనాజ్ఞాతత్రయ మిత్యాది ప్రతిమన్త్రగ్ం పఞ్చ వింశ త్యాజ్యాహుతీ ర్జుహుయాత్ ॥ స్రువేణ చతుర్గృహీతమాజ్యం గృహీత్వా ॥

1. యుంజానః ప్రథమంమన స్తత్వాయ సవితాధియః । అగ్నిం జ్యోతిర్నిచాయ్య పృథివ్యా అధ్యాభరత్స్వాహా । పృథివ్యా ఇదం నమమ ॥
2. యుక్త్వాయ మనసా దేవాఽథ్సువర్యతో ధియా దివమ్ । బృహజ్యోతిః కరిష్యతస్సవితా ప్రసువాతి తాన్థ్స్వాహా ॥ బృహజ్యోతిష ఇదం నమమ ॥
3. ఓం భూర్భు వస్సువస్స్వాహా ॥ ప్రజాపతయ ఇదం నమమ ॥
4. సప్తతేఅగ్నే......... ఘృతేనస్వాహా ॥ అగ్నయే సప్తహోత్ర ఇదం నమమ ॥
5. యన్మ ఆత్మనో మిందాభూదగ్నిస్తత్పునరాహార్జాతవేదా విచర్షణి స్వాహా ॥ మిందాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం నమమ ॥

6. పునర్గ్నిశ్చక్షుః ..... చక్షురాధత్త మక్ష్యో స్వాహా ॥
అగ్నీంద్ర బృహస్పత్యశ్విభ్య ఇదం నమమ ॥
7. భూరగ్నయే పృథివ్యై స్వాహా ॥ అగ్నయే పృథివ్యా ఇదం నమమ ॥
8. భువో వాయవేంతరిక్షాయ స్వాహా ॥ వాయవే అంతరిక్షాయేదం నమమ ॥
9. సువరాదిత్యాయ దివే స్వాహా ॥ ఆదిత్యాయ దివ ఇదం నమమ ॥
10. భూర్భువస్సువశ్చంద్రమసే దిగ్భ్య స్వాహా ॥
చంద్రమసే దిగ్భ్య ఇదం నమమ ॥
11. భూరన్నమగ్నయే పృథివ్యై స్వాహా ॥
అన్నాయాగ్నయే పృథివ్యా ఇదం నమమ ॥
12. భువోన్నం వాయవేంతరిక్షాయ స్వాహా ॥
అన్నాయ వాయవేంతరిక్షాయేదం నమమ ॥
13. సువరన్న మాదిత్యాయ దివే స్వాహా ॥
అన్నాయాదిత్యాయ, దివ ఇదం నమమ ॥
14. భూర్భువస్సువరన్నం చంద్రమసే దిగ్భ్య స్వాహా ॥
అన్నాయ చంద్రమసే దిగ్భ్య ఇదం నమమ ॥
15. భూరగ్నయేచ పృథివ్యైచ మహతేచ స్వాహా ॥
అగ్నయే పృథివ్యై మహత ఇదం నమమ ॥
16. భువోవాయవే చా న్తరిక్షాయచ మహతేచ స్వాహా ॥
వాయవే అన్తరి క్షాయ మహత ఇదం నమమ ॥

17. సువరాదిత్యాయచ దివేచ మహతేచ స్వాహా ॥

అదిత్యాయ దివే మహత ఇదం నమమ ॥

18. భూర్భువస్సువ శ్చన్ద్రమసేచ నక్షత్రేభ్యశ్చ దిగ్భ్యశ్చ మహతేచస్వాహా ।

చన్ద్రమసే నక్షత్రేభ్యో దిగ్భ్యో మహత ఇదం నమమ ॥

19. తన్తుంతన్వన్రజసో భానుమన్విహి జ్యోతిష్మతః పథోరక్షధియాకృతాన్ ।

అనుల్బణంవయత జోగువామపో మనుర్భవజనయాదైవ్యంజనగ్గ్ స్వాహా ॥

అగ్నయే తన్తుమత ఇదం నమమ ॥

20. భూస్స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదం నమమ ॥

21. భువస్స్వాహా ॥ వాయవ ఇదం నమమ ॥

22. సువస్స్వాహా ॥ సూర్యాయేదంనమమ ॥

22. అనాజ్ఞాతం .... యథా తథగ్గ్ స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదం నమమ ॥

22. పురుషసమ్మితో యజ్ఞోయజ్ఞః ...... యథా తథగ్గ్ స్వాహా ॥

అగ్నయ ఇదం నమమ ॥

22. యత్పాకత్రా.... ఋతుశో యజాతిస్వాహా ॥

అగ్నయ ఇదం నమమ ॥

పునఃపరిషిచ్య ॥ అదితేన్వమగ్గ్స్థాః ..... ప్రాసావీః ॥

అనేన రజోదర్శన ప్రాయశ్చిత్త హోమేన భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీమహావిష్ణుస్సుప్రీణాతు, ఏతత్సర్వం శ్రీపరమేశ్వరార్పణమస్తు ॥ తతో

బ్రాహ్మణాననుజ్ఞాప్య ॥ ప్రధానహోమం కృత్వా ॥ త్రిరాత్రముభయోః కటే పృథక్ఛయ్యా క్షారలవణ వర్జనంచ, చతుర్థేహని స్నాన – పంచగవ్య ప్రాశన – పునస్స్నానముపవాసంచ కృత్వా ॥ బంధుభిస్సహ భుంజీయాతాం ॥ అపర రాత్రే శేష హోమం కుర్యాత్ ॥

– సమాప్తోయం ప్రాయశ్చిత్త ప్రయోగః –

☆☆☆

శ్రీ మత్స్య మంత్రః – యంత్ర ప్రతిష్ఠావిధిః

హరిః ఓం

శ్రీ మత్స్య మంత్రః – హంస అజపాగాయత్రి – దృగ్దృశ్యరూప దానినుండి "సోహం" – ఓం వాచ్యము అక్షర బ్రహ్మముగా ఉద్భవించును కావున ప్రాణప్రతిష్ఠా విధి లిఖింపబడినది. పంచామృతముతో యంత్ర శుద్ధి చేయవలయును. తదుపరి పీఠపూజ, నవగ్రహారాధన, కలశస్థాపన, యంత్రప్రాణ ప్రతిష్ఠ పురుషసూక్త విధాన పూజ జరిపి మంత్రానుష్ఠానము చేయవలయును.

ప్రాణప్రతిష్ఠా వివరణము :

అస్యశ్రీ ప్రాణ ప్రతిష్ఠా మంత్రస్య – బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరా ఋషయః
ఋగ్యజుస్సామాధర్వాణి ఛందాంసి – పరాప్రాణ శక్తిర్దేవతా
ఆం బీజం – హ్రీం శక్తిః – క్రోం కీలకం – సర్వాంగే । స్వశరీరే ।
మూర్త్యైవా ।

యంత్రప్రాణ ప్రతిష్ఠాపనే వినియోగః

తత్ర ఋష్యా దిన్యాసః

బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వర ఋషిభ్యోనమః– శిరసి
ఋగ్యజుస్సామాధర్వఛందోభ్యోనమః – ముఖే

ప్రాణశక్తి	దేవతాయైనమః	-	హృదయే
ఆం	బీజాయనమః	-	గుహ్యే
హ్రీం	శక్త్యైనమః	-	పాదయోః
క్రోం	కీలకాయనమః	-	సర్వాంగే

ప్రాణ ప్రతిష్ఠాపనే వినియోగః

1. ఓం ఆం, హ్రీం, క్రోం, – అం, కం, ఖం, గం, ఘం, జం ఆం – ఓం, క్రోం, హ్రీం, ఆం, పృథి వ్యాప స్తేజో వాయు రాకాశాత్మనే... అంగుష్ఠాభ్యాం నమః (హృదయాయనమః)

2. ఓం ఆం, హ్రీం, క్రోం, ఇం, చం, ఛం, జం, ఝం, ఞం, ఈం, క్రోం, హ్రీం, ఆం, శబ్ద స్పర్శ రూపరసగంధాత్మనే....... తర్జనీభ్యాంనమః (శిరసే స్వాహా)

3. ఓం ఆం, హ్రీం, క్రోం, ఉం, టం, ఠం, డం, ఢం, ణం – ఊం, క్రోం, హ్రీం, ఆం, శ్రోత్రత్వక్ చక్షు జిహ్వాఘ్రాణాత్మనే – మధ్యమాభ్యాం నమః (శిఖాయైవషట్)

4. ఓం ఆం, హ్రీం, క్రోం, ఐం, – తం, థం, దం, ధం, నం – ఐం, క్రోం, హ్రీం, ఆం వాక్పాణి పాదపాయూపస్థాత్మనే... – అనామికాభ్యాం నమః (కవచాయహుం)

5. ఓం ఆం, హ్రీం, క్రోం – ఓం, పం, ఫం, బం, భం, మం, ఔం, క్రోం, హ్రీం, ఆం వక్తవ్యాదానగమన విసర్గానందాత్మనే .... కనిష్ఠికాభ్యాం నమః (నేత్రత్రయాయవౌషట్)

6. ఓం ఆం, హ్రీం, క్రోం – అం, యం, రం, లం, వం, శం, షం, సం, హం, క్షం – అః, క్రోం, హ్రీం, ఆం మనోబుద్ధ్యహంకార విజ్ఞానాత్మనే – కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః (అస్త్రాయఫట్)

ధ్యానం: రక్తాం బోధిస్థపో తోల్లస దరుణ సరోజాధి రూఢాకరాబ్జైః
పాశం కోదండ మిక్షూద్భవమథగుణ మప్యంకుశం పంచబాణాన్
బిభ్రాణాసృక్కపాలం త్రినయన లసితా పీనవక్షోరుహాఢ్యా
దేవీ బాలర్కవర్ణా భవతు సుఖకరీ ప్రాణశక్తిః పరానః

ధ్యానం: చత్వారి వాక్పరి మితాపదాని తాని విదుర్బ్రాహ్మణా యే మనీషిణః ।
గుహా త్రీణి నిహితా నే ఙ్గయన్తి తురీయం వాచో మ నుష్యా వదన్తి ।
ఇతి జప్త్వా

ఓం, లం, పృథివ్యాత్మకం ప్రాణశక్త్యై గంధం కల్పయామి
ఓం, హం, ఆకాశాత్మకం ప్రాణశక్త్యై పుష్పం కల్పయామి
ఓం, యం, వాయ్వాత్మకం ప్రాణశక్త్యై ధూపం కల్పయామి
ఓం, రం, వహ్న్యాత్మకం ప్రాణశక్త్యై దీపం కల్పయామి
ఓం, వం, అమృతాత్మకం ప్రాణశక్త్యై నైవేద్యం కల్పయామి
ఓం సం సర్వాత్మకాన్ ప్రాణశక్త్యై సర్వోపచారాన్ కల్పయామి

ఇతి పంజపూజాం కృత్వా

1. ఓం, ఆం, హ్రీం, క్రోం, అం, యం, రం, లం, వం, శం, షం, సం, హం, క్షం, అః క్రోం, హ్రీం, ఆం, హంసః సోహం – మమప్రాణ ఇహప్రాణాః
2. ఓం, ఆం, హ్రీం, క్రోం, అం, యం, రం, లం, వం, శం, షం, సం, హం, క్షం, అః క్రోం, హ్రీం, ఆం, హంసః సోహం – మమ జీవ ఇహాస్థితః
3. ఓం, ఆం, హ్రీం, క్రోం – అం, యం, రం, లం, వం, శం, సం, హం, సం, హం, క్షం, అః క్రోం, హ్రీం, ఆం, హంసః సోహం – మమ సర్వేంద్రియాణి

4. ఓం, ఆం, హ్రీం, క్రోం – అం, యం, రం, లం, వం, శం, షం, సం, హం, క్షం, అః క్రోం హ్రీం ఆం హంస స్సోహం మమవాఙ్మన శ్చక్షు శ్రోత్ర జిహ్వాఘ్రాణ

ప్రాణా ఇహాగ త్య స్వస్థయే సుఖేన సుచిరం తిష్ఠంతు స్వాహా... (పైన నాలుగు వాక్యాలు మూడు సార్లు జపించవలయును.) ఇతి శిరసి హృది వా, కరం దత్వాత్రిః సకృద్వాజపిత్వా

"ఓం అసునీతే పునరస్మాసు చక్షుః పునః ప్రాణ మిహనో ధేహి భోగమ్ జ్యోక్ పశ్యేమ సూర్య ముచ్చరంత మనుమతే మృళయానః స్వస్తి"

(పై మంత్రము పదిహేను సార్లు చెప్పవలయును.)

గర్భాధానాది పంచదశ సంస్కార సిద్ధ్యర్థం పంచదశ ప్రణవావృత్తిం కరిష్యే ఓంకారం పంచదశవారం జపేత్. ఇతిప్రాణ ప్రతిష్ఠా

"ఓం ఆంహ్రీం క్రోం ఆం హంసః – లం వం రం యం హం హంసస్సోహం – స్సోహం హంసః హంసహంసాయ విద్మహే పరమ హంసాయ ధీమహి తన్నోహంసః ప్రచోదయాత్"

శ్రీ మత్స్య మంత్రః

యంత్రశుద్ధి పంచామృతముతో చేయవలయును. తదుపరి కలశపూజ, మండపారాధన యంత్ర ప్రాణప్రతిష్ఠ – పురుషసూక్త విధానపూజ జరిపి మంత్రానుష్ఠానము చేయవలయును. (యంత్ర రాజాయ విద్మహే వరప్రదాయ ధీమహి తన్నోయంత్రః ప్రచోదయాత్ యంత్రగాయత్రి)

అస్యశ్రీ మత్స్య మహా మంత్రస్య – పరబ్రహ్మాఋషిః
దేవీగాయత్రీ ఛందః శ్రీమత్స్యస్వరూపీ హరిర్దేవతా
మం బీజం, నమఃశక్తిః, మత్స్యరాజాయేతి కీలకం

గృహేశోభన సమృద్ధ్యర్థే – సర్వవాస్తు దోషపరిహారార్థే జపే వినియోగః

ఓం	హ్రాం	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః
ఓం	హ్రీం	తర్జనీభ్యాం నమః
ఓం	హ్రూం	మధ్యమాభ్యాం నమః
ఓం	హ్రైం	అనామికాభ్యాం నమః
ఓం	హ్రౌం	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః
ఓం	హ్రః	కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః
ఓం	హ్రాం	హృదయాయ నమః
ఓం	హ్రీం	శిరసే స్వాహా
ఓం	హ్రూం	శిఖాయై వషట్
ఓం	హ్రైం	కవచాయ హుం
ఓం	హ్రౌం	నేత్రత్రయాయవౌషట్
ఓం	హ్రః	అస్త్రాయఫట్

భూర్భువస్స్వరోమ్ – ఇతిదిగ్బంధః

ధ్యానమ్: మత్స్యాసనం హరిం దేవం శంఖచక్రధరం విభుం

సర్వాభరణ సంయుక్తం శ్రీభూనీలాధిపంభజే

లం	పృధివీతత్త్వాత్మనే	గంధం	పరికల్పయామి
హం	ఆకాశతత్త్వాత్మనే	పుష్పం	పరికల్పయామి
యం	వాయుతత్త్వాత్మనే	ధూపం	పరికల్పయామి
రం	తేజస్తత్త్వాత్మనే	దీపం	దర్శయామి
వం	అమృతతత్త్వాత్మనే	అమృతం	నివేదయామి
సం	సర్వత త్త్వాత్మనే	సకలోపచార పూజాం సమర్పయామి	

గురుధ్యానమ్

గురుర్బ్రహ్మా గురుర్విష్ణుః గురుర్దేవో మహేశ్వరః
గురుస్సాక్షాత్ పరబ్రహ్మా – తస్మై శ్రీ గురువేనమః

మనుః

ఓం, అం, హ్రీం, క్రోం, మం, మత్స్యరాజాయ నమః

(జపసంఖ్య దశ శతాంశ హోమ తర్పణములు) జప ఫలము భగవదర్పణము. (జపం వెయ్యి, హోమం నూటఎనిమిది, తర్పణము పది, విధి విధానము)

మంత్రగాయత్రి

మత్స్యరాజాయ విద్మహే – మహామత్స్యాయ ధీమహి
తన్నో మత్స్యః ప్రచోదయాత్ ॥ (దశదిశవ్యాపకార్థే వినియోగః)

(జపం, పదివేలు, హోమం. జపదశాంశం వెయ్యి, తర్పణం హోమదశాంశం వంద, మార్జనం తర్పణ దశాంశం, పది, బ్రాహ్మణ భోజనం మార్జనదశాంశము – ఒకటి)

పునః అంగన్యాస కరన్యాసా దికం కృత్వా
భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్విమోకః
గుహ్యాతిగుహ్యగోప్తాత్వం గృహాణాఽస్మత్కృతం జపం ।
సిద్ధిర్భవతుమే దేవ త్వత్ప్ర సాదాదృషీశ్వర । జపఫలసమర్పణ

యంత్రగాయత్రి చేయవలయును.

యంత్ర శుద్ధి – యంత్రస్థాపన – ప్రాణప్రతిష్ఠా – మండపారాధనలు – పురుషసూక్త విధానముతో పంచామృతస్నానము పూజ జపమునకు పూర్వము

జరిపి జపము చేయవలయును. స్మార్తవిధంగా కలశారాధన వగైరా పూర్తి చేయవలయును. ప్రతిష్ఠదినమున పురుష సూక్త విధి పూజ చేసి స్థాపన ఉత్తరముఖముగా నుండునట్లు ద్వారబంధ పైభాగమున ఈశాన్యమూల తూర్పుభాగమున జరుపవలెను.

నోట్: యంత్రమునందు మన్త్ర విస్తృతరూపము లిఖింపబడినవి. ఆ మంత్రములునూ ఆచరణీయములే అంగన్యాసకరన్యాసములు, ధ్యానములును హ్రీం బీజాక్షర విన్యాసములే. మార్పుచేయనవసరము లేదు. ఇది లోక వ్యవహారమునకు మాత్రమే వినియోగము.

మన్త్రం: ఓం ఐం హ్రీం శ్రీం మత్స్యాసనాయ సోమకాసుర భంజనాయ మహావిష్ణవే అణిమాద్యష్ట విభూతిం దేహిదేహి స్వాహా (వెయ్యి)

మంత్రగాయత్రి । తత్పురుషాయ విద్మహే మహామీనాయ ధీమహి ।
తన్నోవిష్ణుః ప్రచోదయాత్ ॥

ఇది ఐచ్ఛికము : మం అను మూల బీజాక్షర విస్తృతరూపమే మంత్రపదము. మూల మంత్రం లోగడ వివరించినది పంచబీజాక్షర – పంచాక్షర మంత్రరాజము. దశదిశవ్యాప్తిగలది గావున ప్రాధాన్యముగలదిగానున్నది.

(ఓం ఆం హ్రీం క్రోం మం మత్స్యరాజాయ నమః)

ఇతి శ్రీ వెంపటి వేంకట సుబ్బశాస్త్రి గురువర్యైః ప్రోక్త మత్స్య మంత్ర,
యంత్ర ప్రతిష్ఠా విధిః సమాప్తః

⋆⋆⋆

జన్మోత్సవాంగ ఆయుష్యహోమవిధిః

జన్మదినే ఆయురభివృధ్యర్థం, అపమృత్యు పరిహారార్థం, గ్రహయజ్ఞం, ఆయుష్య హోమంచకుర్యాత్ । ప్రాతిరేవ అభ్యంగన స్నానం కృత్వా, ఇష్టదేవాన్ నత్వా, హోమ, జప, రుద్రాభిషేకార్థం ఋత్విజశ్చ ఆహూయ, సంకల్ప్య మమ జన్మోత్సవ సమయే జన్మరాశి వశాత్...... అత్యంత ఆనుకూల్య శుభఫలా వాప్త్యర్థం, మమ జన్మ నక్షత్ర పూర్వక ఆదిత్యాది నవగ్రహ సహిత మహామృత్యుంజయ, ఆయుర్దేవతా ప్రీత్యర్థం సగ్రహమఖ ఆయుష్యహోమ ఆఖ్యం కర్మ కరిష్య మాణస్తదంగత్వేన ...... పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే – గణపతిపూజాం కృత్వా – పుణ్యాహంవాచయిత్వా శక్తశ్చేత్ :– జన్మ నక్షత్ర దేవతా జపార్థ మేకం ఋత్విజం నవగ్రహ, మృతుంజయ దేవతా జపార్థ మేకం ఋత్విజం ఆయుస్సూక్త పారాయణార్థం మేకం ఋత్విజం సకుటుంబస్య సర్వాపమృత్యు పీడాపరిహారార్థం, మహాన్యాస పూర్వక ఏకాదశ రుద్రాభిషేచనార్థ మేకం ఋత్విజం, హోమార్థే ద్వౌ ఋత్విజేచ వృత్వా, పీఠపూజాంకృత్వా, జన్మనక్షత్ర పూర్వక, నవగ్రహ, ఉపదేవతా, దిక్పాలకాంశ్చ ఏకస్మిన్ మంటపే ఆవాహ్య, మధ్యే కలశే ఆయుర్దేవం,

ఓం ఆయుష్టే విశ్వతో దధదయ మగ్నిర్వరేణ్యః ।
పునస్తే ప్రాణ ఆయతి పరాయక్ష్మగ్ం సువామితే ॥

ఆయుర్దా అగ్నే హవిషో జుషాణో ఘృత ప్రతీకో ఘృతయోనిరేధి ।
ఘృతం పీత్వా మధుచారుగవ్యం పితేవ పుత్రమభి రక్షతాదిమం ॥

ఇతి మంత్రాభ్యాం ఆవాహ్య, సద్యోజాత, పురుషసూక్త విధినా షోడశోపచార పూజాం కుర్యాత్ ॥

హోమః

ఆయుష్మచ్చరుం, ప్రాణచరుంచేతి, చరుద్వయం పక్త్వా, అగ్నేరుప సమాధానాద్యాజ్య భాగాంతే, అగ్నయే స్వాహేతి ఆయుష్మచ్చరుణా ముఖాహుతిం

హుత్వా ఆయుష్మచ్చరుం అవదాన ధర్మేణ స్వీకృత్య ఆయుష్టే .... సువామితే । ఆయుర్దా అగ్నే ..... రక్షతాదిమగ్గ్ స్వాహా ॥ ఆయుర్దే అగ్నయ ఇదం నమమ ఇతి అష్టౌ, అష్టావింశతి వారంవా హుత్వా । తతః అధి దేవతా ప్రత్యాధి దేవతా సహిత జన్మనక్షత్ర పూర్వక, ఆదిత్యాది నవగ్రహ, ఉపదేవతా మహామృత్యుంజయ హోమంచ కుర్యాత్ । (అష్టౌ, అష్టావింశతిః, అష్టోత్తర శతం చేతి త్రిషు పక్షేషు ఏకం పక్ష మాశ్రిత్య హోతవ్యమ్)

ఆయుస్సూక్త హోమః కేవలాజ్యహోమః

1. ఓం యోబ్రహ్మ బ్రహ్మణ ఉజ్జభారప్రాణైశ్వరః కృత్తివాసాః పినాకీ । ఈశానోదేవస్సన ఆయయుర్దధాతు తస్మైజుహోమి హవిషా ఘృతేన స్వాహా ॥

2. ఓం విభ్రాజమానస్సరిరస్యమధ్యాద్రోచమానో ఘర్మరుచిర్య ఆగాత్ । సమృత్యుపాశానపనుద్య ఘోరానిహాయుషేణో ఘృతమత్తుదేవస్స్వాహా ॥

3. ఓం బ్రహ్మజ్యోతిర్బ్రహ్మపత్నీషు గర్భంయమాదధాత్పురురూపం జయన్తమ్ । సువర్ణరంభగ్రహమర్కమర్చం తమాయుషే వర్ధయామో ఘృతేన స్వాహా ॥

4. ఓం శ్రియం లక్ష్మీ యౌపలామంబికాంగాం షష్ఠీంచ యామిన్ద్రసేనేత్యుదాహుః । తాం విద్యాం బ్రహ్మయోనిగ్ం సురుపామిహాయుషే తర్పయామోఘృతేన స్వాహా ॥

5. ఓం దాక్షాయణ్యస్సర్వ యోన్యస్సుయోన్య స్సహస్రశో విశ్వరూపా విరూపాః । సస్సూనవ స్సపతయ స్సయూథ్యా ఇహాయుషేణో ఘృతమిదం జుషన్తాగ్ స్వాహా ॥

6. ఓం దివ్యాగణా బహురూపాః పురాణా ఆయుచ్ఛిదోనః ప్రమథన్తువీరాన్ ।

తేభ్యోజుహోమిబహుధా ఘృతేన మానః ప్రజాగ్ం రీరిషోయోత వీరాన్ స్వాహా ॥

7. ఓం ఏకః పురస్తాద్యఇదం బభూవ యతో బభూవుర్భువనస్యగోపాః ।
యమభ్యేతి భువనగ్ం సాంపరయే సనో హవిర్ఘృత మిహాయుషేఽత్తు దేవస్వాహా ॥

8. ఓం వసూన్రుద్రానాదిత్యాన్మరుతోఽథసాధ్యానృభూన్యక్షాన్గన్ధర్వాగ్ం శ్చ పితౄగ్ంశ్చ విశ్వాన్ । భృగూన్థ్సర్పాగ్ం శ్చాఙ్గిరసోథ సర్వాన్ ఘృతగ్ం హుత్వా స్వాయుష్యమిహ యామ శశ్వత్స్వాహా ॥ ఓం విష్ణోత్వంనో అన్తమశ్శర్మ యచ్ఛసహన్త్య । ప్రతేధారా మధుశ్చుత ఉథ్సందుహ్రతే అక్షితగ్గ్ స్వాహా ॥ విష్ణవ ఇదం నమమ ॥

పై 8 హోమములు ఘృతసూక్తమనుపేరుగల ఆయుస్సూక్తములోనివి. ఈ హోమములు కేవలాజ్యహోమములే. కానీ ప్రతి ఆహుతి అనంతరము ప్రాణచరువు అనెడి చిన్న గిన్నెలోగల చరువునందు ఆజ్య సంపాతమును చేయవలెను – పైసూక్తమును 8 సార్లు హోమము చేసి చివరలో విష్ణోత్వన్నో ..... అక్షితగ్గ్ స్వాహా అనెడి హోమము చేయవలెను. ఆయుస్సూక్త హోమములకు ప్రతి మంత్రాంతమున, మంత్రోక్త దేవతాభ్య ఇదం నమమ అని త్యాగము చెప్పవలెను)

తతః వ్యస్తా భిః సమస్తాభిః వ్యాహృతిభిః మహామృత్యుం జయహోమం కుర్యాత్ – తద్యథా ఓం హౌం జూం సః ఓం భూర్భు వస్సువః ఓంత్ర్యంబకం యజామహేసు గంధిం పుష్టి వర్ధనం । రోహిణీ నక్షత్రే వృషభ రాశౌజాతస్య, భారద్వాజస గోత్రస్య, శ్రీ వేంకట సుబ్రహ్మణ్య శర్మ నామధేయస్య, ధర్మపత్నీ సమేతస్య, మృత్యోః పాలయ పాలయ, రోగాన్మోచయ మోచయ, ఆయుర్వర్ధయ వర్ధయ, దీర్ఘాయుష్మంతం కురు కురు, సః జూం హౌం ఓం ఉర్వారుకమివ బంధనాన్మృ త్యోర్ముక్షీయ మామృతాద్భూస్స్వాహా మహామృత్యుంజయా యేదం

నమమ ।

ఇటులనే ...... మామృతాద్భువస్స్వాహా । ...... మామృతాత్సువ స్స్వాహా । .... మామృతాద్భూర్భువస్సువ స్స్వాహా ॥

అని హోమం చేయవలెను. పిమ్మట స్విష్టకృత్, జయాది తంత్రశేషము పూర్తి చేసి అగ్ని ప్రదక్షిణ కావించి తదుపరి అగ్నేరీశాన్య దిగ్భాగే అక్షతోదకం నినీయ తదుపరి దూర్వాస్తంబం నిక్షిప్య, తస్మిన్‌స్తంబే, నమో అస్తు నీలగ్రీవాయ సహస్రాక్షాయ మీఢుషే । అధోయే అస్య సత్వానో హంతేభ్యో కరం నమః, అనెడి మంత్రముతో ఆయుష్మచ్చరు శేషము నుండి ముద్దను చేసి సాంగాయ సాయుధాయ సపరివారాయ మహారుద్రాయ ఇమం బలిం దదామి అని ఆ ముద్దను బలిగా సమర్పించి తదుపరి అక్షతోదకమును వదలి, పాదప్రక్షాళన చేసుకొని మంటప దేవతలకు పునః పూజా కావించి, ఉద్వాసన చేసి, కలశోదకమును మార్జన చేసుకోవలెను – ఆపోహిష్ఠా – హిరణ్యవర్ణాః జన్మనక్షత్రా, నవగ్రహా, ఆయుస్సూక్త మంత్రములతో మార్జన – పిమ్మట ఆశీర్వచనమ్, తీర్థ ప్రాసద వినియోగము

ఆయురసీతి మంత్రేణ ప్రాణచరుం సకుటుంబం ప్రాశయేయుః
ఆయురసి విశ్వాయురసి । సర్వాయురసి సర్వ మాయురసి ।
సర్వం మ ఆయుర్భూయాత్ । సర్వమాయుర్గేషం ॥ ప్రాశ్యాచమ్య

యత ఇంద్ర ఇతి ద్వాభ్యాం జఠరమభిమృశ్య – బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్ యత ఇంద్ర ...... అభయంకరః

ఇతి ఆయుష్యహోమ విధిః

★★★

సమిధాధానమ్

ఆచమ్య ॥ ఏవం ప్రీత్యర్థం ప్రారరౌపాసనం సమిధాధాన పూర్వకం తండులైర్హోష్యామి (అని సంకల్పించి ఈ క్రిందిమంత్రముతో సమిత్తును అగ్ని యందుంచి పిదప ఔపాసనమును చేసికొనవలయును.)

ఉపావరోహజాతవేదః పునస్త్వం దేవేభ్యోహవ్యం వహనః ప్రజాన్ ।
ఆయుఃప్రజాగ్ం రయి మస్మాసుదేహ్యజస్రో దీదిహి నోందుర్ణే ।

సమిధారోపణమ్

ఆచమ్య, ఏవం ప్రీత్యర్థం, ప్రాతరౌపాసనాగ్నిం సమిధ్యారోపయిష్యే (అని సంకల్పించి)

అయంతే యోనిర్ ఋత్వియో యతోజాతో అరోచథాః । తం జానా న్నగ్న ఆరోహాథా నో వర్ధయా రయిమ్ః ।

(ఇచట సాయంకాలమున "సాయమౌపాసనం" అని సంకల్పమును మార్చుకొనవలయును.

ఎచటికైనను వెళ్ళవలసినయెడల ఔపాసనానంతరమున, సమిధారోపణ సంకల్పము సంకల్పించి "అయంతే" అను మంత్రము చెప్పి సమిత్తును అగ్నియందుంచి అగ్రమున స్వల్పముగకౌల్చి ఆసమిత్తునకు దర్భజుట్టి జాగ్రతగాదాచి మఱల ఔపాసనము చేసికొను సమయమునందు సమిధాధాన సంకల్ప పూర్వముగ సంకల్పించి "ఉపావరోహ" అను మంత్రముతో అగ్ని యందు సమిత్తునుంచి ఔపాసనము చేసికొనవలయును)

★★★

సమస్యహోమః

ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య ఏవంగుణ విశేషణవిషిష్టాయాం శుభతిథౌ శ్రీపరమేశ్వర ముద్దిశ్య శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం సామమౌపాసనం సమస్య హోమపక్ష మాశ్రిత్య తణ్డులౌర్హోష్యామి ।

అగ్నిమిధ్వా "చత్వారిశృఙ్గే"త్యాది పరిషేచనా న్తంకృత్వా ॥ (చత్వారి శృంగా అను మన్త్రముతే అగ్నౌర్ధ్యానము మొదలుకొని ఔపాసనమువలే పూర్వ పరిషేచనముదనుక సల్పి)

అగ్నయేస్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదం నమమ ॥ (అని అగ్నియొక్క మధ్యయందు రెండుపర్యాయములు తండులాహుతులు వేల్వవలయను)

ఇతిమధ్యేఽగ్నౌ ఆహుతి ద్వయంజుహోతి

అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా ॥ అగ్నయే స్విష్టకృత ఇదం, నమమః

ఇతి అగ్నేరుత్తర పూర్వ దేశే జుహోతి (అని అగ్నియందు ఈశానమున రెండవ ఆహుతిని హోమం చేయవలెను)

యత్రవేత్థవనస్పతే దేవానాం గుహ్యానామాని । తత్ర హవ్యానిగామయ । వనస్పతయ ఇదం, నమమ ॥

ఉత్తరపరిషేచనం కృత్వా । (ఉత్తర పరిషేచనం సల్పి అగ్నిఉపస్థానం మొదలు అభివాదనాంతము ఔపాసనముతో సమానము)

అన్యత్సరం ఔపాసనవత్ ।

★★★

పక్షహోమః

ప్రాతరౌపాసనం కృత్వా ఏవంగుణవిశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ శ్రీపరమేశ్వర ప్రీతర్థ్యం ప్రతిపత్సాయం ప్రభృతిచ తుర్దశీపర్యన్తం చతుర్దశహోమానపపకృష్య పక్ష హోమపక్ష మాశ్రిత్యం తండులైర్హోష్యామి

1. తత్సంఖ్యయా ఆహుతి ద్రవ్యో న్నయనం కార్యమ్ । (తాను ఎన్ని దినములకు హోమము చేయదలిచినాడో అన్ని దినములకు చాలినంత హోమ ద్రవ్యము గ్రహించవలెయును)

2. అస్మిన్నపిపక్షే ఔపసధ్యేఽహ నిసాయంహోమః కర్తవ్యః । (హోమము చేయుదినమున సాయంఔపాసన హోమం చేయవలెను)

3. ఏవమేవ ద్వితీయాయాం పక్ష దినసంఖ్యానం పూర్వవత్ । (ద్వితీయా తిది నుండి పక్షహోమమునకు సంకల్పించునేని ద్వితీయాసాయం ప్రభ్రుతి చతుర్దశీ పర్యంతం త్రయోదశ హోమానపకృష్యా అని సంకల్పించవలెను)

అత్రయజనీయేఽహని ప్రాతర్హోమ కర్తవ్య ॥ (ఈ హోమము చేయుదినమున ప్రాతఃకాలమున ఔపాసన హోమము చేయవలెను.)

ప్రయోగము

ప్రాతరౌపాసనముచేసి సంకల్పానన్తరము "ఓం భూర్భువస్సువరోమ్" అని అగ్నిని ప్రజ్వలింపజేసి "చత్వారిశృంగా"యను మంత్రముతో ధ్యానాది పూర్వపరిషేచనాంతము సలిపి అహుతిద్రవ్యము గ్రహించి హోమము సలిపి వనస్పతిహోమమము నొనర్చి ఉత్తర పరిషేచనాగ్ప్యు పస్థానము లొనర్చి "అనాజ్ఞాతాది" మంత్రములపఠించి "శ్రద్ధాంమేధాం" అను శ్లోకములతో నమస్కారమొనర్చి అభివాదన మొనర్చవలయును

★★★

సగ్ంహిత (1-1-24)

దేవాగాతువిదో గాతుం విత్వా గాతుమిత మనసస్పత ఇమంనో దేవ దేవేషు యజ్ఞగ్గ్ స్వాహా వాచి స్వాహా వాతే ధాః ।

పదం

దేవాః । గాతువిద ఇతి గాతు-విదః । గాతుమ్ । విత్వా । గాతుమ్ । ఇత మనసః । పతే । ఇమమ్ । నః । దేవ । దేవేషు । యజ్ఞమ్ । స్వాహా । వాచి । స్వాహా । వాతే । ధాః ।

క్రమం

దేవా గాతువిదః । గాతువిదో గాతుమ్ । గాతువిద ఇతి గాతు-విదః । గాతుం విత్వా । విత్వా గాతుమ్ । గాతు మిత । ఇత మనసః । మనసస్పతే । పత ఇమమ్ । ఇమం నః । నో దేవ । దేవ దేవేషు । దేవేషు యజ్ఞమ్ । యజ్ఞగ్గ్ స్వాహా । స్వాహా వాచి । వాచి స్వాహా । స్వాహా వాతే । వాతే ధాః । ధా ఇతి ధాః ।

జట

1. దేవా గాతువిదో గాతువిదో దేవా దేవా గాతువిదః । 2. గాతువిదో గాతుం గాతుం గాతువిదో గాతువిదో గాతుమ్ । గాతువిద ఇతి గాతు-విదః । 3. గాతుం విత్వా విత్వా గాతుం గాతుం విత్వా । 4. విత్వా గాతుం గాతుం విత్వా విత్వా గాతుమ్ । 5. గాతు మితేత గాతుం గాతు మిత । 6. ఇత మనసో మనస ఇతేత మనసః । 7. మనసస్పతే పతే మనసో మనస్పతే । 8. పతఇమ మిమం పతే పత ఇమమ్ । 9. ఇమన్నోన ఇమ మిమం నః । 10. నో దేవ దేవ నో నో దేవ । 11. దేవ దేవేషు దేవేషు దేవ దేవ దేవేషు । 12. దేవేషు యజ్ఞం యజ్ఞం దేవేషు

దేవేషు యజ్ఞమ్ । 13. యజ్ఞగ్గ్ స్వాహా స్వాహా యజ్ఞం యజ్ఞగ్గ్ స్వాహా । 14. స్వాహా వాచి వాచి స్వాహా స్వాహా వాచి । 15. వాచి స్వాహా స్వాహా వాచి వాచి స్వాహా । 16. స్వాహా వాతే వాతే స్వాహా స్వాహా వాతే । 17. వాతే ధా ధా వాతే వాతే ధాః । 18. ధా ఇతి ధాః ।

ఘన

1. దేవా గాతువిదో గాతువిదో దేవా దేవా గాతువిదో గాతుం గాతుం గాతువిదో దేవా దేవా గాతువిదో గాతుమ్ । 2. గాతువిదో గాతుం గాతుం గాతువిదో గాతువిదో గాతుం విత్వా విత్వా గాతుం గాతువిదో గాతువిదో గాతుం విత్వా । గాతువిద ఇతి గాతు-విదః । 3. గాతుం విత్వా విత్వా గాతుం గాతుం విత్వా గాతుం గాతుం విత్వా గాతుం గాతుం విత్వా గాతుమ్ । 4. విత్వా గాతుం గాతుం విత్వా విత్వా గాతు మితేత గాతుం విత్వా విత్వా గాతు మిత । 5. గాతు మితేత గాతుం గాతు మిత మనసో మనస ఇత గాతుం గాతు మిత మన సః । 6. ఇత మనసో మనస ఇతేత మనసస్పతే పతే మనస ఇతేత మనసస్పతే । 7. మనస్పతే పతే మనసో మనస్పత ఇమ మిమం పతే మనసో మనసస్పత ఇమమ్ । 8. పత ఇమ మిమం పతే పత ఇమం నోన ఇమం పతే పత ఇమన్నః । 9. ఇమన్నోన ఇమ మిమం నో దేవ దేవ న ఇమ మిమం నో దేవ । 10. నో దేవ దేవ నో నో దేవ దేవేషు దేవేషు దేవ నో నో దేవ దేవేషు । 11. దేవ దేవేషు దేవేషు దేవ దేవ దేవేషు యజ్ఞం యజ్ఞం దేవేషు దేవ దేవ దేవేషు యజ్ఞమ్ । 12. దేవేషు యజ్ఞం యజ్ఞం దేవేషు దేవేషు యజ్ఞగ్గ్ స్వాహా స్వాహా యజ్ఞం దేవేషు దేవషు యజ్ఞగ్గ్ స్వాహా । 13. యజ్ఞగ్గ్ స్వాహా స్వాహా యజ్ఞం యజ్ఞగ్గ్ం స్వాహా వాచి వాచి

స్వాహా యజ్ఞం యజ్ఞగ్గ్ స్వాహా వాచి । 14. స్వాహా వాచి వాచి స్వాహా స్వాహా వాచి స్వాహా స్వాహా వాచి స్వాహా స్వాహా వాచి స్వాహా । 15. వాచి స్వాహా స్వాహా వాచి వాచి స్వాహా వాతే వాతే స్వాహా వాచి వాచి స్వాహా వాతే । 16. స్వాహా వాతే వాతే స్వాహా స్వాహా వాతే ధా ధా వాతే స్వాహా స్వాహా వాతే ధాః । 17. వాతే ధా ధా వాతే వాతే ధాః । 18. ధా ఇతి ధాః ॥

☆☆☆

సగ్ంహిత (1-3-27)

ఆయుష్టే విశ్వతో దధదయ మగ్ని ర్వరేణ్యః । పునస్తే ప్రాణ ఆయతి పరాయక్ష్మగ్ం సువామితే ।

పదం

ఆయుః । తే । విశ్వతః । దధత్ । అయమ్ । అగ్నిః । వరేణ్యః । పునః । తే । ప్రాణ ఇతి ప్ర-అనః । ఏతి । అయతి । పరేతి । యక్ష్మమ్ । సువామి । తే ।

క్రమం

ఆయుష్టే । తే విశ్వతః । విశ్వతో దధత్ । దధదయమ్ । అయమగ్నిః । అగ్నిర్వరేణ్యః । వరేణ్యఇతి వరేణ్యః । పునస్తే । తే ప్రాణః। ప్రాణఆ । ప్రాణఇతిప్ర - అనః । ఆయతి । అయతి పరా । పరాయక్ష్మమ్ । యక్ష్మగ్ం సువామి । సువామితే । త ఇతి తే ।

జట

1. ఆయుష్టే త ఆయురా యుష్టే। 2. తే విశ్వతో విశ్వతస్తేతే విశ్వతః। 3.

విశ్వతో దధద్దధ ద్విశ్వతో విశ్వతో దధత్ । 4. దధదయ మయం దధద్దధ దయమ్ । 5.అయమగ్ని రగ్ని రయ మయ మగ్నిః । 6.అగ్నిర్వరేణ్యో వరేణ్యోఽగ్నిరగ్నిర్వరేణ్యః । 7. వరేణ్య ఇతి వరేణ్యః । 8. పునస్తేతే పునః పునస్తే । 9. తే ప్రాణః ప్రాణస్తేతే ప్రాణః । 10. ప్రాణ ఆఽఽప్రాణః ప్రాణ ఆ । ప్రాణ ఇతి ప్ర–అనః । 11.ఆయత్యయత్యాయతి । 12. అయతి పరా పరాయత్యయతి పరా । 13. పరా యక్ష్మం యక్ష్మం పరా పరా యక్ష్మమ్ । 14. యక్ష్మగ్ం సువామి సువామి యక్ష్మం యక్ష్మగ్ం సువామి । 15. సువామి తే తే సువామి సువామి తే । 16. త ఇతి తే ।

ఘన

1. ఆయుష్టేత ఆయురాయుష్టే విశ్వతో విశ్వతస్త ఆయురాయుష్టే విశ్వతః । 2. తే విశ్వతో విశ్వతస్తేతే విశ్వతో దధద్దధ ద్విశత స్తేతే విశ్వతో దధత్ । 3. విశ్వతో దధద్దధ ద్విశ్వతో విశ్వతో దధదయ మయం దధ ద్విశ్వతో విశ్వతో దధదయమ్ । 4. దధదయ మయం దధద్దధ దయమగ్ని రగ్నిరయం దధద్దధ దయమగ్నిః । 5. అయమగ్ని రగ్ని రయ మయ మగ్ని ర్వరేణ్యో వరేణ్యోఽగ్ని రయ మయ మగ్నిర్వరేణ్యః । 6. అగ్నిర్వరేణ్యో వరేణ్యోఽ గ్ని రగ్ని ర్వ రేణ్యః । 7. వరేణ్య ఇతి వరేణ్యః । 8. పునస్తేతే పునః పునస్తే ప్రాణః ప్రాణస్తే పునః పునస్తే ప్రాణః 9. తే ప్రాణః ప్రాణస్తేతే ప్రాణ ఆఽఽ ప్రాణ స్తేతే ప్రాణ ఆఽ । 10. ప్రాణ ఆఽఽప్రాణః ప్రాణ ఆయత్యయత్యా ప్రాణః ప్రాణ ఆయతి । ప్రాణ ఇతి ప్ర – అనః । 11. ఆయత్యయత్యాయతి పరా పరా య త్యా ఽఽ యతి పరా । 12. అయతి పరా పరాయత్యయతి పరా యక్ష్మం యక్ష్మం పరాయత్యయతి

పరా యక్ష్మమ్ । 13. పరా యక్ష్మం యక్ష్మం పరా పరా యక్ష్మ ౯ం సువామి సువామి యక్ష్మం పరా పరా యక్ష్మ ౯ం సువామి । 14. యక్ష్మ ౯ం సువామి సువామి యక్ష్మం యక్ష్మ ౯ం సువామి తే తే సువామి యక్ష్మం యక్ష్మ ౯ం సువామి తే । 15. సువామి తే తే సువామి సువామి తే । 16. త ఇతి తే ।

⋆⋆⋆

సగ్ంహిత (2-2-34)

ప్రతిష్ఠిత్యై యయా రజ్వోత్తమాం గామాజేత్తాం భ్రాతృవ్యాయ ప్రహిణుయాన్నిర్ ఋతిమేవాస్మై ప్రహిణోతి ।

పదం

ప్రతిష్ఠిత్యా ఇతి ప్రతి-స్థిత్యై । యయా । రజ్వా । ఉత్తమామిత్యుత్ - తమామ్ । గామ్ । ఆజేదిత్యా - అజేత్ । తామ్ । భ్రాతృవ్యాయ । ప్రేతి । హిణుయాత్ । నిర్ ఋతి మితి నిః-ఋతిమ్ । ఏవ । అస్మై । ప్రేతి । హిణోతి ।

క్రమం

ప్రతిష్ఠిత్యై యయా । ప్రతిష్ఠిత్యా ఇతి ప్రతి-స్థిత్యై । యయా రజ్వా । రజ్వోత్తమామ్ । ఉత్తమాంగామ్ । ఉత్తమా మిత్యుత్-తమామ్। గామాజేత్ । ఆజేత్తామ్ । ఆజేదిత్యా-అజేత్ । తాం భ్రాతృవ్యాయ । భ్రాతృవ్యాయ ప్ర । ప్రహిణుయాత్ । హిణుయాన్నిర్ ఋతిమ్ । నిర్ఋతిమేవ । నిర్ ఋతి మితి నిః- ఋతిమ్ । ఏవాస్మై । అస్మై ప్ర । ప్రహిణోతి । హిణోతీతి హిణోతి ।

జట

1. ప్రతిష్ఠిత్యై యయా యయా ప్రతిష్ఠిత్యై ప్రతిష్ఠిత్యై యయా । ప్రతిష్ఠిత్యా

ఇతి ప్రతి-స్థిత్యై। 2. యయా రజ్జ్వా రజ్జ్వా యయా యయా రజ్జ్వా। 3. రజ్జ్వోత్తమా ముత్తమాగ్ం రజ్జ్వా రజ్జ్వోత్తమామ్। 4. ఉత్తమాంగాం గాముత్తమా ముత్తమాం గామ్ । ఉత్తమా మిత్యుత్-తమామ్ । 5. గామాజే దాజేద్గాం గామాజేత్ । 6. ఆజేత్తాం తామాజే దాజేత్తామ్। ఆజేదిత్యా-అజేత్। 7. తాం భ్రాతృవ్యాయ భ్రాతృవ్యాయ తాం తాం భ్రాతృవ్యాయ। 8. భ్రాతృవ్యాయ ప్రప్ర భ్రాతృవ్యాయ భ్రాతృవ్యాయ ప్ర। 9. ప్రహిణుయా ద్ధిణుయా త్ప్ర ప్రహిణుయాత్। 10. హిణుయా న్నిర్ ఋతిం న్నిర్ ఋతిగ్ం హిణుయా ద్ధిణుయా న్నిర్ ఋతిమ్ । 11. నిర్ ఋతి మేవైవనివార్ ఋతిం నిర్ ఋతి మేవ। నిర్ ఋతి మితి నిఃఋుతిమ్। 12. ఏవాస్మా అస్మా ఏవైవా స్మై। 13. అస్మై ప్రప్రాస్మా అస్మై ప్ర । 14. ప్రహిణోతి హిణోతి ప్రప్ర హిణోతి । 15. హిణోతీతి హిణోతి ।

ఘన

1. ప్రతిష్ఠిత్యై యయా యయా ప్రతిష్ఠిత్యై ప్రతిష్ఠిత్యై యయా రజ్జ్వా రజ్జ్వా యయా ప్రతిష్ఠిత్యై ప్రతిష్ఠిత్యై యయా రజ్జ్వా। ప్రతిష్ఠిత్యా ఇతి ప్రతి-స్థిత్యై। 2. యయా రజ్జ్వా రజ్జ్వా యయా యయా రజ్జ్వోత్తమా ముత్తమాగ్ం రజ్జ్వా యయా యయా రజ్జ్వోత్తమామ్। 3. రజ్జ్వోత్తమా ముత్తమాగ్ం రజ్జ్వా రజ్జ్వోత్తమాం గాం గాముత్తమాగ్ం రజ్జ్వా రజ్జ్వోత్తమాం గామ్। 4. ఉత్తమాంగాం గాముత్తమా ముత్తమాంగా మాజే దాజేద్గా ముత్తమా ముత్తమాంగా మాజేత్ । ఉత్తమా మిత్యుత్-తమామ్ । 5. గామాజే దాజేద్గాం గామాజే త్తాంతామాజేద్గాం గామాజేత్తామ్ । 6. ఆజేత్తాం తామాజే దాజేత్తాం భ్రాతృవ్యాయ భ్రాతృవ్యాయ తామాజే దాజేత్తాం భ్రాతృవ్యాయ। ఆజేదిత్యా-అజేత్। 7. తాం భ్రాతృవ్యాయ

భ్రాతృవ్యాయ తాం తాం భ్రాతృవ్యాయ ప్రప్ర భ్రాతృవ్యాయ తాంతాం భ్రాతృవ్యాయ ప్ర । 8. భ్రాతృవ్యాయ ప్రప్ర భ్రాతృవ్యాయ భ్రాతృవ్యాయ ప్రహిణు యాద్ధిణు యాత్ర్ప భ్రాతృవ్యాయ భ్రాతృవ్యాయ ప్రహిణుయాత్ । 9. ప్రహిణుయా ద్ధిణుయా త్ర్ప ప్రహిణుయా న్నిర్ ఋతిం నిర్ఋతిగ్ం హిణుయా త్ర్ప ప్రహిణుయా న్నిర్ ఋతిమ్ । 10. హిణుయా న్నిర్ ఋతిం న్నిర్ ఋతిగ్ం హిణుయా ద్ధిణుయా న్నిర్ ఋతి మేవైవ నిర్ ఋతిగ్ం హిణుయా ద్ధిణుయా నిర్ ఋతి మేవ । 11. నిర్ ఋతి మేవైవ నిర్ ఋతిం నిర్ ఋతి మేవాస్మా అస్మా ఏవ నిర్ ఋతిం నిర్ ఋతి మేవా స్మై । నిర్ ఋతి మితి నిః-ఋతిమ్ । 12. ఏవాస్మా అస్మా ఏవైనా స్మై ప్రప్రాస్మా ఏవైవా వాస్మై ప్ర । 13. అస్మైప్రప్రాస్మా అస్మై ప్రహిణోతి హిణోతి ప్రాస్మా అస్మై ప్రహిణోతి । 14. ప్రహిణోతి హిణోతి ప్రప్ర హిణోతి । 15. హిణోతీతి హిణోతి ।

⋆⋆⋆

సగ్ంహిత (2-4-29)

యే దేవా దివిభాగా ఇతి కృష్ణాజిన మవ ధూనోతీమ ఏవాస్మై లోకాః ప్రీతా అభీష్టా భవన్తి ।

పదం

యే । దేవాః । దివి భాగా ఇతి దివి-భాగాః । ఇతి । కృష్ణాజినమితి కృష్ణఅజినమ్ । అవేతి । ధూనోతి । ఇమె । ఏవ । అస్మై । లోకాః । ప్రీతాః । అభీష్టా ఇత్యభి-ఇష్టాః । భవన్తి ।

క్రమం

యే దేవాః । దేవా దివి భాగాః । దివి భాగా ఇతి । దివి భాగా ఇతి దివి–భాగాః । ఇతి కృష్ణాజినమ్ । కృష్ణాజిన మవ । కృష్ణాజినమితి కృష్ణ–అజినమ్ । అవధూనోతి । ధూనోతీమే । ఇమ ఏవ । ఏ వాస్మై । అస్మైలోకాః । లోకాః ప్రీతాః । ప్రీతా అభీష్టాః । అభీష్టా భవన్తి । అభీష్టా ఇత్యభి–ఇష్టాః । భవన్తీతి భవన్తి ।

జట

1. యే దేవా దేవా యే యే దేవాః । 2. దేవా దివిభాగా దివిభాగా దేవా దేవా దివిభాగాః । 3. దివిభాగా ఇతీతి దివిభాగా దివిభాగా ఇతి । దివి భాగా ఇతి దివి–భాగాః । 4. ఇతి కృష్ణాజినం కృష్ణాజిన మితీతి కృష్ణాజినమ్ । 5. కృష్ణాజిన మవావ కృష్ణాజినం కృష్ణాజిన మవ । కృష్ణాజిన మితి కృష్ణ–అజినమ్ । 6. అవ ధూనోతి ధూనో త్యవావ ధూనోతి । 7. ధూనోతీమ ఇమె ధూనోతిధూనోతీమే । 8. ఇమ ఏవైవేమ ఇమ ఏవ । 9. ఏవాస్మా అస్మా ఏవైవాస్మై । 10. అస్మై లోకా లోకా అస్మా అస్మై లోకాః । 11. లోకాః ప్రీతాః ప్రీతా లోకా లోకాః ప్రీతాః । 12. ప్రీతా అభీష్టా అభీష్టాః ప్రీతాః ప్రీతా అభీష్టాః । 13. అభీష్టా అభీష్టా భవన్తి భవన్త్యభీష్టా అభీష్టా భవన్తి । అభీష్టా ఇత్యభి–ఇష్టాః । 14. భవన్తీతి భవన్తి ।

ఘన

1. యే దేవా దేవా యే యే దేవా దివిభాగా దివిభాగా దేవా యే యే దేవా దివి భాగాః । 2. దేవా దివిభాగా దివిభాగా దేవా దేవా దివిభాగా ఇతీతి దివి భాగా దేవా దేవా దివిభాగా ఇతి । 3. దివిభాగా ఇతీతి దివిభాగా దివిభాగా ఇతి కృష్ణాజినం కృష్ణాజినమితి దివిభాగా దివిభాగా ఇతి కృష్ణాజినమ్

। దివి భాగా ఇతి దివి-భాగాః । 4. ఇతి కృష్ణాజినం కృష్ణాజిన మితీతి కృష్ణాజిన మవావ కృష్ణాజిన మితీతి కృష్ణాజిన మవ । 5. కృష్ణాజిన మవావ కృష్ణాజినం కృష్ణాజిన మవ ధూనోతి ధూనోత్యవ కృష్ణాజినం కృష్ణాజిన మవ ధూనోతి । కృష్ణాజిన మితి కృష్ణ-అజినమ్ । 6. అవ ధూనోతి ధూనో త్యవావ ధూనోతీమ ఇమే ధూనోత్యవావ ధూనోతీమె । 7. ధూనోతీమ ఇమే ధూనోతిధూనోతీమ ఏవైవేమే ధూనోతి ధూనోతీమ ఏవ । 8. ఇమ ఏవైవేమ ఇమ ఏవాస్మా అస్మా ఏవేమ ఇమ ఏవా స్మై । 9. ఏవాస్మా అస్మా ఏవైవాస్మైలోకా లోకా అస్మా ఏవై వాస్మై లోకాః । 10. అస్మైలోకా లోకా అస్మా అస్మై లోకాః ప్రీతాః ప్రీతా లోకా అస్మా అస్మై లోకాః ప్రీతాః । 11. లోకాః ప్రీతాః ప్రీతా లోకా లోకాః ప్రీతా అభీష్టా అభీష్టాః ప్రీతా లోకా లోకాః ప్రీతా అభీష్టాః 12. ప్రీతా అభీష్టా అభీష్టాః ప్రీతాః ప్రీతా అభీష్టా భవన్తి । భవన్త్య భీష్టాః ప్రీతాః ప్రీతా అభీష్టా భవన్తి । 13. అభీష్టా భవన్తి భవన్త్యభీష్టా అభీష్టా భవన్తి । అభీష్టా ఇత్యభి-ఇష్టాః । 14. భవన్తీతి భవన్తి ।

⋆⋆⋆

సగ్ంహిత (2-4-44)

నవో నవో భవతి జాయమానోహ్నాం కేతురుషసా మేత్యగ్రే । భాగం దేవేభ్యో విదధాత్యాయన్ప్రచంద్రమాస్తిరతి దీర్ఘమాయుః ॥

పదం

నవో నవ ఇతి నవః - నవః । భవతి । జాయమానః । అహ్నామ్ । కేతుః । ఉషసామ్ । ఏతి । అగ్రే । భాగమ్ । దేవేభ్యః । వీతి దధాతి । ఆయన్నిత్యా-యన్

। ప్రేతి । చన్ద్రమాః । తిరతి । దీర్ఘమ్ । ఆయుః ।

క్రమం

నవో నవో భవతి । నవో నవ ఇతి నవః – నవః । భవతి జాయమానః । జాయ మానో౽హ్నామ్ । అహ్నాం కేతుః । కేతురుషసామ్ । ఉషసామేతి । ఏత్యగ్రే । అగ్ర ఇత్యగ్రే । భాగం దేవేభ్యః । దేవేభ్యోవి । విదధాతి । దధాత్యాయన్ । ఆయన్ప్ర । ఆయన్నిత్యా–యన్ । ప్రచన్ద్రమాః । చన్ద్రమాస్తిరతి । తిరతి దీర్ఘమ్ । దీర్ఘమాయుః । ఆయురిత్యాయుః ।

జట

1. నవో నవో భవతి భవతి నవో నవో నవో నవో భవతి ॥ నవో నవ ఇతి నవః – నవః । 2. భవతి జాయమానో జాయమానో భవతి భవతి జాయమానః । 3. జాయమానో౽హ్నా మహ్నాం జాయమానో జాయమానో౽హ్నామ్ । 4. అహ్నాం కేతుః కేతు రహ్నా మహ్నాం కేతుః । 5. కేతు రుషసా ముషసాం కేతుః కేతు రుషసామ్ । 6. ఉషసామేత్యేత్యుషసా ముషసా మేతి । 7. ఏత్యగ్రే అగ్ర ఏత్యే త్యగ్రే । 8. అగ్రఇత్యేగ్రే । 9. భాగందేవేభ్యో దేవేభ్యో భాగం భాగం దే వేభ్యః 10. దేవేభ్యో వివి దేవేభ్యో దేవేభ్యో వి । 11. విదధాతి దధాతి వివి దధాతి । 12. దధాత్యాయన్నాయ న్దధాతి దధాత్యాయన్ । 13. ఆయన్ప్ర ప్రాయన్నాయ న్ప్ర । ఆయన్నిత్యా – యన్ । 14. ప్రచన్ద్రమాశ్చన్ద్రమాః ప్రప్ర చన్ద్రమాః । 15. చన్ద్రమాస్తిరతి తిరతి చన్ద్రమాశ్చన్ద్రమాస్తిరతి । 16. తిరతి దీర్ఘం దీర్ఘం తిరతి తిరతి దీర్ఘమ్ । 17. దీర్ఘమాయు రాయుర్దీర్ఘం దీర్ఘమాయుః । 18. ఆయురిత్యాయుః ॥

ఘన

1. నవో నవో భవతి భవతి నవో నవో నవో నవో భవతి జాయమానో జాయమానో భవతి నవో నవో నవో నవో భవతి జాయమానః। నవో నవ ఇతి నవః – నవః। 2. భవతి జాయమానో జాయమానో భవతి భవతి జాయమానోహ్నా మహ్నాం జాయమానో భవతి భవతి జాయమానోహ్నామ్। 3. జాయమానోహ్నా మహ్నాం జాయమానో జాయమానోహ్నాం కేతుః కేతురహ్నాం జాయమానో జాయమానోహ్నాం కేతుః। 4. అహ్నాం కేతుః కేతు రహ్నా మహ్నాం కేతురుషసా ముషసాం కేతురహ్నా మహ్నాం కేతురుషసామ్। 5. కేతు రుషసా ముషసాం కేతుః కేతురుషసా మేత్యేత్యుషసాం కేతుః కేతు రుషసామేతి। 6. ఉషసామేత్యేత్యుషసా ముషసా మేత్యగ్రే అగ్ర ఏత్యుషసా ముషసా మేత్యగ్రే। 7. ఏత్యగ్రే అగ్ర ఏత్యే త్యగ్రే। 8. అగ్ర ఇత్యగ్రే। 9. భాగం దేవేభ్యో దేవేభ్యో భాగం భాగం దేవేభ్యో వి వి దేవేభ్యో భాగం భాగం దేవేభ్యో వి। 10. దేవేభ్యో వివి దేవేభ్యో దేవేభ్యో విదధాతి దధాతి విదేవేభ్యో దేవేభ్యో విదధాతి। 11. విదధాతి దధాతి వివి దధాత్యాయన్నా యన్దధాతి వివి దధాత్యాయన్। 12. దధాత్యాయన్నాయ న్దధాతి దధాత్యాయన్ప్ర ప్రాయన్దధాతి దధాత్యాయన్ప్ర। 13. ఆయన్ప్ర ప్రాయన్నాయ న్ప్ర చన్ద్రమాశ్చన్ద్రమాః ప్రాయన్నాయన్ప్ర చన్ద్రమాః। ఆయన్నిత్యా–యన్। 14. ప్రచన్ద్రమాశ్చన్ద్రమాః ప్రప్ర చన్ద్రమాస్తిరతి తిరతి చంద్రమాః ప్రప్ర చంద్రమాస్తిరతి। 15. చంద్రమాస్తిరతి తిరతి చన్ద్రమాశ్చన్ద్రమాస్తిరతి దీర్ఘం దీర్ఘం తిరతి చన్ద్రమాశ్చన్ద్రమాస్తిరతి దీర్ఘమ్। 16. తిరతి దీర్ఘం దీర్ఘం తిరతి తిరతి దీర్ఘమాయు రాయుర్దీర్ఘం తిరతి తిరతి దీర్ఘమాయుః। 17. దీర్ఘమాయు రాయుర్దీర్ఘం దీర్ఘమాయుః

। 18. ఆయురిత్యాయుః ।

☆☆☆

సగ్ంహిత (2-5-26)

ఏవైనం దేవతే జ్యమానా భూత్యా ఇన్ద్రేవసీయాన్భవతి సంవత్సరస్య పరస్తా దగ్నయే వ్రతపతయే పురోడాశ మష్టాకపాలం నిర్వపే త్సంవత్సర మేవైనం వృత్రం జఘ్నివాగ్ంసమగ్నిర్ వ్రత పతిర్ వ్రతమాలమ్భయతి తతోఽ ధికామం యజేత

।

పదం

ఏవ । ఏనమ్ । దేవతా । ఇజ్యమానా । భూత్యై । ఇన్ద్రే । వసీయాన్ । భవతి । సంవత్సరస్యేతి – సంవత్సరస్య । పరస్తాత్ । అగ్నయే । వ్రతపతయ ఇతి వ్రత – పతయే । పురోడాశమ్ । అష్టాకపాలమిత్యష్టా – కపాలమ్ । నిరితి । వపేత్ । సంవత్సరమితి సం– వత్సరమ్ । ఏవ । ఏనమ్ । వృత్రమ్ । జఘ్నివాగ్ంసమ్ । అగ్నిః । వ్రతపతి రితి వ్రత – పతిః । వ్రతమ్ । ఏతి । లమ్భయతి । తతః । అధీతి । కామమ్ । యజేత

క్రమం

ఏవైనమ్ । ఏనందేవతా । దేవతేజ్యమానా । ఇజ్యమానా భూత్యై । భూత్యాఇన్ద్రే । ఇన్ద్రే వసీయాన్ । వసీయాన్భవతి । భవతిసంవత్సరస్య । సంవత్సరస్య పరస్తాత్ । సంవత్సరస్యేతి సం – వత్సరస్య । పరస్తా దగ్నయే । అగ్నయే వ్రతపతయే । వ్రతపతయె పురోడాశామ్ । వ్రతపతయ ఇతి వ్రత – పతయే । పురోడాశ మష్టాకపాలమ్ । అష్టాకపాలం నిః । అష్టాకపాల మిత్యష్టా – కపాలమ్ । నిర్వపేత్

। వపేత్సంవత్సరమ్। సంవత్సరమేవ। సంవత్సరమితి సం - వత్సరమ్। ఏవైనమ్ । ఏనం వృత్రమ్ । వృత్రం జఘ్నివాగ్ం సమ్ । జఘ్నివాగ్ం సమగ్నిః । అగ్నిర్ వ్రతపతిః । వ్రతపతిర్ వ్రతమ్ । వ్రతపతిరితి వ్రత - పతిః । వ్రతమా । ఆలమ్భయతి । లమ్భయతి తతః । తతోఽధి । అధికామమ్ । కామం యజేత । యజేతేతి యజేత ।

జట

1. ఏవైనమేన మేవై వైనమ్। 2. ఏనం దేవతా దేవతైన మేనం దేవతా। 3. దేవతేజ్యమానేజ్య మానా దేవతా దేవతేజ్యమానా । 4. ఇజ్యమానా భూత్యై భూత్యా ఇజ్యమానేజ్యమానా భూత్యై। 5. భూత్యా ఇన్ధ ఇన్ధే భూత్యై భూత్యాఇన్ధే। 6. ఇన్ధే వసీయాన్ వసీయా నింధ ఇంధే వసీయాన్। 7. వసీయనాన్భవతి భవతి వసీయాన్ వసీయాన్భవతి । 8. భవతి సంవత్సరస్య సంవత్సరస్య భవతి భవతి సంవత్సరస్య। 9. సంవత్సరస్య పరస్తా త్పరస్తా త్సంవత్సరస్య సంవత్సరస్య పరస్తాత్ । సంవత్సరస్యేతి సం-వత్సరస్య। 10. పరస్తా దగ్నయేఽగ్నయే పరస్తాత్పరస్తాదగ్నయే । 11. అగ్నయే వ్రతపతయే వ్రతపతయేఽ గ్నయేఽ గ్నయే వ్రతపతయే। 12. వ్రతపతయే పురోడాశం పురోడాశం వ్రతపతయే వ్రతపతయే పురోడాశమ్ । వ్రతపతయ ఇతి వ్రత - పతయే । 13. పురోడాశమష్టాకపాల మష్టాకపాలం పురోడాశం పురోడాశ మష్టాకపాలమ్। 14. అష్టాకపాలం నిర్నిరష్టా కపాలమష్టాకపాలం నిః । అష్టాకపాల మిత్యష్టా - కపాలమ్ । 15. నిర్వపే ద్వపేన్ని ర్నిర్వపేత్। 16. వపేత్సంవత్సరగ్ం సంవథ్సరం వపేద్వపేత్సంవత్సరమ్ । 17. సంవత్సరమే వైవ సంవత్సరగ్ం సంవత్సర మేవ । సంవత్సరమితి సం-వథ్సరమ్

। 18. ఏవైనమేన మెవైవైనమ్ । 19. ఏనం వృత్రం వృత్రమేనమేనం వృత్రమ్ । 20. వృత్రం జఘ్నివాగ్ంసం జఘ్నివాగ్ంసం వృత్రం వృతం జఘ్నివాగ్ంసమ్ । 21. జఘ్నివాగ్ంస మగ్నిరగ్ని ర్జఘ్నివాగ్ంసం జఘ్నివాగ్ం సమగ్నిః । 22. అగ్నిర్ వ్రతపతిర్ వ్రతపతి రగ్నిరగ్నిర్ వ్రతపతిః । 23. వ్రతపతిర్ వ్రతం వ్రతం వ్రతపతిర్ వ్రతపతిర్ వ్రతమ్ । వ్రతపతిరితి వ్రత-పతిః । 24. వ్రతమాఽ వ్రతం వ్రతమా । 25. ఆలమ్భయతి లమ్భయత్యాఽ లమ్భయతి । 26. లమ్భయతి తతస్తతో లమ్భయతి లమ్భయతి తతః । 27. తతోధ్యధిత తస్తతోఽధి । 28. అధికామం కామమధ్యధి కామమ్ । 29. కామం యజేత యజేత కామం కామం యజేత । యజేతేతి యజేత ।

ఘన

1. ఏవైనమెన మెవై వైనం దేవతా దేవతైన మెవైవైనం దేవతా । 2. ఏనం దేవతా దేవతైన మెనం దేవతేజ్యమా నేజ్యమానా దేవతైన మేనం దేవ తేజ్యమానా । 3. దేవతేజ్యమానేజ్యమానా దేవతా దేవతేజ్యమానా భూత్యై భూత్యా ఇజ్యమానా దేవతా దేవతేజ్యమానా భూత్యై । 4. ఇజ్యమానా భూత్యై భూత్యా ఇజ్యమానేజ్యమానా భూత్యా ఇన్ధ ఇన్ధే భూత్యా ఇజ్యమానేజ్యమానా భూత్యాఇన్ధే । 5. భూత్యా ఇన్ధ ఇన్ధే భూత్యై భూత్యాఇన్ధే వసీయాన్ వసీయా నిన్ధే భూత్యై భూత్యా ఇన్ధే వసీయాన్ । 6. ఇన్ధే వసీయాన్ వసీయా నిన్ధ ఇంధే వసీయాన్భవతి భవతి వసీయానిన్ధ ఇంధేవసీయాన్భవతి । 7. వసీయాన్భవతి భవతి వసీయాన్ వసీయాన్భవతి సంవత్సరస్య సంవత్సరస్య భవతి వసీయాన్ వసీయాన్భవతి సంవత్సరస్య । 8. భవతి సంవత్సరస్య సంవత్సరస్య భవతి భవతి సంవత్సరస్య పరస్తాత్పరస్తా త్సంవత్సరస్య

భవతి భవతి సంవత్సరస్య పరస్తాత్ । 9. సంవత్సరస్య పరస్తా త్పరస్తా త్సంవత్సరస్య సంవత్సరస్య పరస్తా దగ్నయేఽ గ్నయే పరస్తా త్సంవత్సరస్య సంవత్సరస్య పరస్తాదగ్నయే । సంవత్సరస్యేతి సం-వత్సరస్య । 10. పరస్తా దగ్నయేఽ గ్నయే పరస్తాత్పరస్తా దగ్నయే వ్రతపతయే వ్రతపతయేఽగ్నయే పరస్తాత్పరస్తా దగ్నయే వ్రతపతయే । 11. అగ్నయే వ్రతపతయే వ్రతపతయేఽ గ్నయేఽ గ్నయే వ్రతపతయే పురోడాశం పురోడాశం వ్రతపతయేఽ గ్నయేఽ గ్నయే వ్రత పతయే పురోడాశమ్ । 12. వ్రతపతయే పురోడాశం పురోడాశం వ్రతపతయే వ్రతపతయే పురోడాశమష్టా కపాలమష్టాకపాలం పురోడాశం వ్రతపతయే వ్రతపతయే పురోడాశ మష్టాకపాలమ్ । వ్రతపతయ ఇతి వ్రత - పతయే । 13. పురోడాశమష్టాకపాల మష్టాకపాలం పురోడాశం పురోడాశ మష్టాకపాలం నిర్ని రష్టాకపాలం పురోడాశం పురోడాశ మష్టాకపాలం నిః । 14. అష్టాకపాలం నిర్నిరష్టా కపాలమష్టాకపాలం నిర్వపేద్వపే న్నిరష్టా కపాలమష్టా కపాలం నిర్వపేత్ । అష్టాకపాల మిత్యష్టా - కపాలమ్ । 15. నిర్వపే ద్వపేన్ని ర్నిర్వపే థ్సంవత్సరగ్ం సంవత్సరం వపేన్నిర్నిర్వపే థ్సంవత్సరమ్ । 16. వపేథ్సంవత్సరగ్ం సంవథ్సరం వపేద్వపేథ్సంవత్సర మెవైవ సంవత్సరం వపేద్వపేథ్సంవత్సరమెవ । 17. సంవత్సర యేవైవ సంవత్సరర్గ్ంసంవత్సర యే వైనయేన యేవ సంవత్సరగ్ం సంవత్సర యేవైనం । సంవత్సరమితి సం-వథ్సరమ్ । 18. ఏవైనమేన మెవైవైనం వృతం వృత్రమేన మెవైవైనం వృత్రమ్ । 19. ఏనం వృత్రం వృత్రమేనమేనం వృత్రం జఘ్నివాగ్ంసం జఘ్నివాగ్ం సం వృత్రమేన మేనం వృత్రం జఘ్నివాగ్ంసమ్ । 20. వృతం జఘ్నివాగ్ంసం జఘ్నివాగ్ంసం వృత్రం వృత్రం జఘ్నివాగ్ంస మగ్నిరగ్ని ర్జఘ్నివాగ్ంసం వృత్రం వృత్రం జఘ్నివాగ్ంస

మగ్నిః । 21. జఘ్నివాగ్ంస మగ్నిరగ్నిర్జఘ్నివాగ్ంసం జఘ్నివాగ్ం సమగ్నిర్ వ్రతపతిర్ వ్రతపతిరగ్ని ర్జఘ్నివాగ్ంసం జఘ్నివాగ్ం సమగ్నిర్ వ్రత పతిః । 22. అగ్నిర్ వ్రతపతిర్ వ్రతపతి రగ్నిరగ్నిర్ వ్రతపతిర్ వ్రతం వ్రతం వ్రతపతి రగ్నిరగ్నిర్ వ్రతపతిర్ వ్రతమ్ । 23. వ్రతపతిర్ వ్రతం వ్రతం వ్రతపతిర్ వ్రతపతిర్ వ్రతమాఽ వ్రతం వ్రతపతిర్ వ్రతపతిర్ వ్రతమా । వ్రతపతిరతి వ్రత–పతిః । 24. వ్రతమాఽ వ్రతం వ్రతమా లమ్భయతి లమ్భయత్యాఽ వ్రతం వ్రత మాలమ్భయతి । 25. ఆలమ్భయతి లమ్భయత్యాఽ లమ్భయతి త తస్తతో లమ్భయత్యాఽ లమ్భయతి తతః । 26. లమ్భయతి తతస్తతో లమ్భయతి లమ్భయతి తతోఽధ్యధి తతో లమ్భయతి లమ్భయతి తతోఽ ధి । 27. తతోధ్యధి తతస్తతోఽధి కామం కామమధి తత స్తతోఽధి కామమ్ । 28. అధికామం కామమధ్యధి కామం యజేత యజేత కామ మధ్యధి కామం యజేత । 29. కామం యజేత యజేత కామం కామం యజేత । యజేతేతి యజేత ।

★★★

28.	తులసి నిత్యపూజ, తులసీఉపయోగాలు	10-00
29.	శ్రీ చక్ర రహస్య విజ్ఞానమ్	36-00
30.	శ్రీచక్ర పూజావిధానం(పెద్దది)	36-00
31.	లక్ష్మీ - గౌరీ నిత్యపూజ	10-00
32.	శ్రీ సరస్వతీ నిత్యపూజ	10-00
33.	శ్రీ దుర్గానిత్యపూజ	10-00
34.	కాలభైరవ నిత్యపూజ	10-00
35.	శివపూజ	10-00
36.	వీరభద్ర పూజ	10-00
37.	ఆంజనేయ నిత్యపూజ	10-00
38.	నాగేంద్ర స్వామి పూజ	10-00
39.	సుబ్రహ్మణ్య నిత్యపూజ	10-00
40.	రామదేవుని కథ	10-00
41.	శివదేవుని కథ	10-00
42.	లక్ష్మీనరసింహపూజ	10-00
43.	వేంకటేశ్వరపూజ	10-00
44.	బ్రహ్మంగారి నిత్యపూజ	10-00
45.	సూర్య నిత్యపూజ	10-00
46.	నవగ్రహ నిత్యపూజ	10-00
47.	రుక్మిణీ కల్యాణం	25-00
48.	ఉమామహేశ్వర వ్రతం	36-00
49.	శ్రీ కామేశ్వరీ వ్రతం	36-00
50.	16 సోమవారముల వ్రతము	25-00
51.	పార్వతీకల్యాణం	25-00
52.	సహస్రకమలవర్తి వ్రతము	25-00
53.	పంచముఖ ఆంజనేయ పూజావిధానము	36-00
54.	అష్టనాగపూజ	36-00
55.	పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?	36-00
56.	ఏ దేవునికి ఏపుష్పాలతో పూజించాలి?	36-00
57.	ఏ దేవునికి ఏప్రసాదం నైవేద్యం పెట్టాలి?	36-00
58.	ఏదేవునికి ఏవిధముగాదీపారాధనచెయ్యాలి?	36-00
59.	ఏదేవునికి ఎన్ని ప్రదక్షిణలుచేయాలి ?	36-00
60.	హనుమద్ వ్రతం	36-00
61.	పంచాయతన పూజ	63-00
62.	28 వ్రతములు	120-00

63.	కలశపూజలు (9ఒకేసారి)	150-00
64.	కలశపూజలు (విడివిడిగా) (ప్రింటులో)	....
65.	హ్రీంకార మహాయజ్ఞం (ప్రింటులో)	....
66.	గోమాత	40-00

2. స్తోత్రాలు-సుప్రభాతములు సహస్రనామములు

1.	శ్రీ లలితా విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తిగారి సంకలనం	45-00
2.	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (హిందీ) ,,	50-00
3.	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (ఇంగ్లీషు) ,,	50-00
4.	స్థూలాక్షరిలలితావిష్ణుసహస్రనామస్తోత్రములు(పత్రికసైజ్)	99-00
5.	లలితావిష్ణు (కేస్ బైండ్) 1/8 డెమ్మీ	63-00
6.	స్థూలాక్షరీ లలితావిష్ణు (క్రౌన్‌సైజు)కేస్‌బైండ్	108-00
7.	సర్వదేవతా స్తోత్రమంజరి	120-00
8.	సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళిః (63)	24-00
9.	విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రమ్ (క్రౌన్)	25-00
10.	లలితా సహస్రనామ స్తోత్రమ్ (క్రౌన్)	36-00
11.	లలితా సహస్రనామములు	24-00
12.	లక్ష్మీ సహస్రనామములు	24-00
13.	దుర్గా సహస్రనామములు	24-00
14.	ఆంజనేయ సహస్రనామములు	24-00
15.	శివ సహస్రనామములు	24-00
16.	విష్ణు సహస్రనామములు	24-00
17.	గణపతి సహస్రనామములు	24-00
18.	సుబ్రహ్మణ్య సహస్రనామములు	24-00
19.	గాయత్రి సహస్రనామములు	24-00
20.	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు	24-00
21.	శ్రీరామా సహస్రనామములు	24-00
22.	సరస్వతి సహస్రనామములు	24-00
23.	సూర్యసహస్రనామములు & ఆదిత్యహృదయం	24-00
24.	శ్రీవేంకటేశ్వరసహస్రనామములు	24-00
25.	మణిద్వీపవర్ణన (పెద్దది)	24-00
26.	సంధ్యావందనం	24-00
27.	మంత్రపుష్పమ్	....
28.	త్రిభాషా హనుమాన్‌చాలీసా	15-00
29.	హనుమాన్ చాలీసా	10-00

30.	మణిద్వీపవర్ణన (పాకెట్)	10-00
31.	ఆరు చాలీసాలు	10-00
32.	శివారాధన (శివస్తోత్రాలు)	10-00
33.	వేంకటేశ్వర సుప్రభాతం (పాకెట్)	10-00
34.	ఆరుదండకాలు	5-00
35.	వేంకటేశ్వర గోవిందనామములు	5-00
36.	అష్టలక్ష్మీ స్తోత్రమ్ కనకధారాస్తోత్రమ్	10-00
37.	దేవీఖడ్గమాలాస్తోత్రమ్ (మహిషాసురమర్దనీస్తోత్రంతో)	10-00
38.	సుందరకాండ (పాకెట్)	10-00
39.	భగవద్గీత మూలం	27-00
40.	రామరక్షాస్తోత్రమ్	15-00
41.	స్తోత్ర రత్నావళి	36-00
42.	పురాణపండ లలితా-విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
43.	పురాణపండ లలితాసహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
44.	పురాణపండ విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్	10-00
45.	పురాణపండ ఆదిత్య హృదయం	10-00
46.	మంత్రపుష్పం (మినీ)	10-00
47.	శివానందలహరి-సౌందర్యలహరి	36-00
48.	కుజదోషం	10-00
49.	కాలసర్ప దోషం	10-00
50.	మీ అప్పులు తీరాలా?	10-00
51.	దృష్టిదోషాలు నివారణ	10-00
52.	పంచసూక్తములు	10-00
53.	సంధ్యావందనం	10-00
54.	రుద్రనమకమ్-చమకమ్	10-00
55.	గాయత్రీమంత్రాలు	10-00
56.	హయగ్రీవ స్తోత్రమాల	10-00
57.	దక్షిణామూర్తి స్తోత్రమాల	10-00
58.	ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలు - పంచారామాలతో	10-00
59.	శ్రీసూక్తం పురుష సూక్తం	10-00
60.	నవగ్రహస్తోత్రమాల	36-00
61.	మహాన్యాసమ్	36-00
62.	సుందరకాండ గానామృతం	36-00
63.	గోమాతపూజావిధానము	10-00
64.	ఆనందసిద్ధి - 1 శ్రీదేవీ స్తోత్రమాల	108-00

65.	ఆనందసిద్ధి - 2 ఏ సమస్యకు ఏ స్తోత్రమ్ పారాయణచేయాలి	108-00
66.	ఆనందసిద్ధి-3 మానసదేవీ స్తోత్రమాల	108-00
67.	శ్రీ కాలభైరవ రక్షా కవచమ్	63-00
68.	అర్చన	40-00
69.	నిత్యదేవతార్చన	40-00
70.	సర్వదేవతా స్తోత్ర నిధి	99-00
71.	శ్రీచక్ర నవవరణార్చన	63-00
72.	చండీ సప్తశతి పారాయణ క్రమం	99-00
73.	శ్రీదేవి స్తోత్ర రత్నావళి 32 దేవి స్తోత్రాలకు తాత్పర్యంతో	99-00
74.	వనదుర్గా మంత్రానుష్ఠాన క్రమమ్	63-00
75.	శ్రీ కాలభైరవ వ్రతము	63-00

3. శ్రీ సాయి దత్త గ్రంథములు

1.	శ్రీ సాయిబాబా సచ్చరిత్ర	120-00
2.	సంపూర్ణ శ్రీ గురు చరిత్ర	120-00
3.	శ్రీ సాయిఆరాధన-షిర్డివైభవం	120-00
4.	శ్రీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర (క్రౌన్)	63-00
5.	శ్రీ గురుచరిత్ర (క్రౌన్)	63-00
6.	నవనాథ చరిత్ర	99-00
7.	శ్రీసాయిచరిత్ర (బైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
8.	శ్రీగురుచరిత్ర (బైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
9.	సత్యదత్తవ్రతం దత్తాత్రేయపూజాకల్పం,సహస్రంతో	30-00
10.	అనఘాదేవీ వ్రతం	30-00
11.	భక్తుల ప్రశ్నలకు బాబా జవాబులు	30-00
12.	శ్రీ సాయిపూజాకల్పం (సహస్రంతో)	25-00
13.	శ్రీ సాయిభజనమాల	20-00
14.	శ్రీ సాయి భజన్స్	20-00
15.	శ్రీ సాయిభక్తి గీతాలు	20-00
16.	శిరిడిహారతులు (భావంతో)	20-00
17.	"శ్రీసాయి"కోటి	27-00
18.	"శ్రీసాయిరామ్"కోటి	20-00
19.	శ్రీ సాయినాథ స్తోత్రమంజరి	10-00
20.	శ్రీ సాయివేయినామాలు	8-00
21.	శ్రీ సాయి హారతులు (పాకెట్)	15-00
22.	శ్రీ సాయి స్తవనమంజరి	10-00
23.	హిందీ శ్రీ సాయి హారతులు	15-00

24. శని సింగణాపూర్ క్షేత్రమాహాత్మ్యం	63-00
25. ఇంగ్లీషు శ్రీ సాయిహారతులు	15-00
26. షిరిడి దర్శనం-శ్రీసాయి వైభవం	99-00
27. సాయిసత్యవ్రతం	30-00
28. సాయి అనుగ్రహమ్	120-00
29. నవగురువారాల వ్రతకల్పము	15-00
30. శ్రీదత్తలీలామృతము	99-00
31. హృదయంలో సాయి	15-00
32. శ్రీషిరిడీసాయి లీలామృతం(శ్రీసచ్ఛరిత్ర)	120-00
33. గజాననమహరాజ్ చరిత్ర	99-00

4. జ్యోతిషాలు

1. 'కాలచక్రం' గంటలపంచాంగం (గార్గేయ)	72-00
2. గ్రహభూమి పంచాంగము (గార్గేయ)	108.00
3. ఆనందసిద్ధి పంచాంగం (వై.వి.శాస్త్రి)	63.00
4. ములుగు వారి రాశిఫలితాలు (12రాశులువారికి)	50.00
5. ములుగు వారి రాశిఫలితాలు విడివిడిగాఒక్కొక్కటి	12.00
6. కాలచక్రంజ్యోతిషక్యాలండర్	25.00
7. గ్రహబలం క్యాలండర్ (శ్రీనివాసగార్గేయ-భక్తిటివి)	25.00
8. శుభమస్తు (పిడపర్తి) క్యాలండర్	25.00
9. సాదా క్యాలండర్	5.00
10. పాకెట్ క్యాలండర్	15.00
11. తాజకనీలకంఠీయమ్	100-00
12. కేరళ జ్యోతిష రహస్యాలు	180-00
13. జ్యోతిష బ్రహ్మ రహస్యాలు	180-00
14. మానసాగరి జాతకపద్ధతి	180-00
15. వరాహమిహిర జాతకపద్ధతి	180-00
16. వధూవర వివాహమైత్రిద్వాదశకూటములు	99-00
17. సింపుల్ రెమిడీస్	180-00
18. శంభు హోరప్రకాశిక	250-00
19. పూర్వ పరాశరి	100-00
20. పరాశర జ్యోతిషవిజ్ఞాన సర్వస్వం	200-00
21. ప్రశ్న సింధు	99-00
22. నక్షత్ర విశేష ఫలితాలు	63-00
23. సూర్యసిద్ధాంతపంచాంగగణితంచేయడంఎలా?	180-00
24. దృక్సిద్ధాంతపంచాంగగణితం చేయడంఎలా?	180-00

25.	ఆయుర్దాయ నిర్ణయం	63-00
26.	జాతక గణిత ప్రవేశిక	63-00
27.	జ్యోతిషమర్మబోధిని	63-00
28.	జ్యోతిష ప్రశ్నోత్తరమాల	63-00
29.	ముహూర్తం నిర్ణయించడంఎలా?	63-00
30.	జాతక మకరందం	63-00
31.	జ్యోతిష సరస్వతి	63-00
32.	మీజననకాల విశేషాలు	63-00
33.	ముహూర్త విజ్ఞాన భాస్కరం	63-00
34.	జ్యోతిష స్వయంబోధిని	63-00
35.	శుభముహూర్త శిరోమణి	63-00
36.	నక్షత్ర ఫలమంజరి	36-00
37.	పంచాంగం చూసే విధానం	36-00
38.	సర్వార్థ జ్యోతిషం	36-00
39.	ప్రాథమిక జ్యోతిషం	36-00
40.	నవరత్నములు శుభయోగములు	36-00
41.	శుభశకునాలు	30-00
42.	హస్తరేఖాఫలితాలు	36-00
43.	సంఖ్యల్లో భవిష్యత్	36-00
44.	ముహూర్త దీపిక	99-00
45.	పుట్టుమచ్చలు ఫలితాలు	30-00
46.	కలలు ఫలితాలు	30-00
47.	జాతక చక్రం వేయడం ఎలా?	36-00
48.	మానసాగరి (ప్రాచీనజ్యోతిషగ్రంథం) -పుచ్చాశ్రీనివాసరావు	250-00
49.	జ్యోతిషశాస్త్ర చిట్కాలు	120-00
50.	గుప్తా శతాబ్ది పంచాంగం (1940-2050)	999-00
51.	ప్రశ్నచండేశ్వరమ్	63-00
52.	ద్వాదశభావ ఫలచంద్రిక	250-00
53.	జ్యోతిష శతయోగరత్నావళి (నూరుయోగాలఫలితాలు)	120-00
54.	అంగసాముద్రికం	36-00
55.	హస్త సాముద్రికం	63-00
56.	లాల్ కితాబ్	99-00
57.	శకునశాస్త్రం	63-00
58.	ఆధునికప్రశ్నశాస్త్రం	120-00
59.	పరాశరజ్యోతిష ప్రశ్నజ్యోతిషం	180-00

60.	అష్టకవర్గు (కొండపల్లి)	63-00
61.	బృహత్‌జాతకం (ప్రాచీనప్రతికిపునర్ముద్రణ)	250-00
62.	లగ్నరత్నాకరం	63-00
63.	షట్పంచాశిక	120-00
64.	40 రోజుల్లో జ్యోతిషంనేర్చుకొనండి	270-00
65.	40 రోజుల్లో సాముద్రికంనేర్చుకొనండి	180-00
66.	40 రోజుల్లో సంఖ్యాశాస్త్రం	180-00
67.	40 రోజుల్లో నక్షత్ర (నాడీ) ఫలితములు	270-00
68.	40 రోజుల్లో వైద్యజ్యోతిషం నేర్చుకోండి	250-00
69.	మీ పుట్టినతేదీ అద్భుతరహస్యాలు (సాయిగణపతిరెడ్డి)	270-00
70.	కె.పి.జ్యోతిషం (పరిచయం)	63-00
71.	ముహూర్తచింతామణి	99-00
72.	సూర్యచంద్ర గ్రహణములు	63-00
73.	ప్రసిద్ధవ్యక్తుల జాతకాలు (వేరేకొండప్ప)	180-00
74.	అదృష్టరెమెడీస్	144-00
75.	గ్రహసంచార ఫలనిర్ణయదీపిక	63-00
76.	జ్యోతిష రెమిడీస్	300-00
77.	జాతకమార్తాండం పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
78.	జ్యోతిషవిద్యాప్రకాశిక పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
79.	నాడీజ్యోతిషం	63-00
80.	నక్షత్రపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00
81.	లగ్నపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00
82.	గౌతమసంహిత	63-00
83.	హోరరత్నమాల	63-00
84.	జాతకఫల మణిమంజరి	200-00
85.	పుష్కర పంచాంగం (2013-14నుండి 2024-25)	560-00
86.	దశాభుక్తిఫల నిర్ణయం	250-00
87.	వింత జోష్యములు	63-00
88.	షోడశవర్గులు	200-00
89.	రవిగ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
90.	చంద్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
91.	కుజ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
92.	బుధ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
93.	గురు గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
94.	శుక్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00

95. శని గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
96. రాహు & కేతు గ్రహముల సమస్త ప్రభావములు	99-00
97. ఆధునిక గ్రహములు-ఉపగ్రహములు సమస్త ప్రభావములు	99-00
98. ముహూర్తమార్తాండం	63-00
99. లఘుజాతకం	63-00
100. జాతకాలంకారము	63-00
101. మేషలగ్న ఫలితములు	99-00
102. వృషభ లగ్న ఫలితములు	99-00
103. మిధున లగ్న ఫలితములు	99-00
104. కర్కాటక లగ్న ఫలితములు	99-00
105. సింహలగ్న ఫలితములు	99-00
106. కన్యలగ్న ఫలితములు	99-00
107. తుల లగ్న ఫలితములు	99-00
108. వృశ్చిక లగ్న ఫలితములు	99-00
109. ధనుస్సు లగ్న ఫలితములు	99-00
110. మకర లగ్న ఫలితములు	99-00
111. కుంభ లగ్న ఫలితములు	99-00
112. మీన లగ్న ఫలితములు	99-00
113. నారద సంహిత	200-00
114. పంచాంగపీఠికలేఖికాగణితం	250-00
115. తారాబలం - చంద్రబలం (వేరే కొండప్ప)	99-00
116. సులభలగ్న సాధన (చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	200-00
117. రాహు కేతువుల యోగము	99-00
118. ఛాయాగ్రహములు	99-00
119. జ్యోతిషవిజ్ఞాన దీపిక	63-00

బి.వి.రామన్ గారి గ్రంథములు

120. జ్యోతిష విద్యారంభం	50-00
121 గ్రహభావ బలములు	50-00
122. కాలచక్రదశ	50-00
123. అనుభవ ప్రశ్నాజ్యోతిషం	50-00
124. జ్యోతిషశాస్త్రంలో వాతావరణ భూకంపాలు	50-00
125. పురోగామి జాతకం	50-00
126. భావార్ధరత్నాకరం	75-00
127. భారతీయజ్యోతిష సర్వస్వం	75-00
128. అష్టకవర్గ పద్ధతిః	75-00

129. జ్యోతిషశాస్త్రంలో సందేహాలు,సమాధానాలు	75-00
130. ప్రశ్నతంత్ర	75-00
131. ముహూర్తం	75-00
132. విశిష్ట జాతకములు	125-00
133. భారతీయఫలితజ్యోతిషం	125-00
134. 300 ముఖ్యమైన యోగములు	125-00
135. జాతకంపరిశీలించడంఎలా ?	300-00

రాష్ట్రపతి అవార్డుగ్రహీత, మహామహోపాధ్యాయ, వాచస్పతి
శ్రీ మధురకృష్ణమూర్తిగారి గ్రంథములు

136. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-1	200-00
137. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-2	200-00
138. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-3	200-00
139. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-4	200-00
140. భావార్థరత్నాకరము	100-00
141. ముహూర్త చింతామణి	100-00
142. ముహుర్త చింతామణి-పార్టు2	200-00
143. స్వప్న శాస్త్రము	36-00
144. శతయోగమంజరి	50-00
145. వ్రతనిర్ణయకల్పవల్లి	250-00
146. దైవజ్ఞవల్లభం	75-00
147. వసంతరాజశకునమ్ (బృహత్శకునశాస్త్రం)	250-00
148. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-1	100-00
149. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-2	200-00
150. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-3	100-00
151. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-4	200-00
152. అనుభవసులభవాస్తు - 1	50-00
153. అనుభవసులభవాస్తు - 2	100-00
154. పంచాంగ వివేకము	99-00
155. వశిష్ఠ సంహిత	360-00
156. పంచపక్షి శాస్త్రం (కేస్బైండ్)	200-00

5. వాస్తులు

1. 40 రోజుల్లో "వాస్తువిద్య" నేర్చుకొనండి	180-00
2. వాస్తుశాస్త్ర రహస్యములు	200-00
3. వాస్తునుబట్టి మీ ఇల్లు	63-00
4. మీరూ మీ వాస్తు	63-00

5.	గృహవాస్తు చిట్కాలు	63-00
6.	వాస్తు పూజ	63-00
7.	వాస్తు సూత్రములు	63-00
8.	వాస్తుశాస్త్ర రహస్యాలు	63-00
9.	గృహవాస్తు వర్గులు	99-00
10.	విశ్వకర్మవాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇంటి ప్లానులు	63-00
11.	విశ్వకర్మ వాస్తుశాస్త్రరీత్యా మీఇండ్లఆయములు	99-00
12.	విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రం(చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	180-00
13.	ఆధునిక గృహవాస్తు	99-00
14.	శుభవాస్తు	270-00
15.	వాస్తుయంత్ర రత్నావళి	120-00
16.	వాస్తుశాస్త్రం	120-00
17.	హౌస్ ప్లాన్స్	63-00
18.	గృహనిర్మాణ వాస్తు	63-00
19.	వాస్తు రెమెడీస్	63-00
20.	గృహవాస్తు దర్పణం	63-00
21.	జ్యోతిష-గృహవాస్తుచంద్రిక	200-00
22.	వాస్తురత్నాకరం (కొండపల్లి)	63-00
23.	వాస్తుశిరోమణి ,,	120-00
24.	వాస్తుసంగ్రహమ్ ,,	63-00
25.	పంచవాస్తు పారిజాతం ,,	120-00
26.	వాస్తుడిండిమమ్ ,,	63-00
27.	వాస్తుదుందిభి ,,	120-00
28.	విశ్వకర్మవాస్తుప్రకాశిక (కేస్‌బైండ్)	250-00
29.	కృష్ణవాస్తుశాస్త్రము	63-00
30.	జలవాస్తు,శల్యవాస్తు (దంతూరిపండరీనాథ్)	99-00
31.	మయవాస్తు (గోరసవీరభద్రాచార్య)	120-00
32.	వాస్తు జ్యోతి	63-00
33.	మన ఇల్లు-మనవాస్తు	99-00
34.	వాస్తవ వాస్తుపూజావిధానము	108-00
35.	వాస్తు దర్పణం	120-00

6. మంత్రశాస్త్రాలు

1.	మంత్రసాధన	63-00
2.	తంత్రజాలం	63-00
3.	మంత్రశక్తి	63-00

4.	దత్తాత్రేయ తంత్రవిద్య	63-00
5.	దత్తాత్రేయ మూలికాతంత్రమ్	63-00
6.	తాంత్రిక పంచాంగం	63-00
7.	యక్షిణీ తంత్రం	63-00
8.	మంత్రానుష్ఠాన చంద్రిక	63-00
9.	సర్వదేవతా మంత్రకవచములు	63-00
10.	మంత్రాక్షరాలరహస్యం (బీజాక్షరనిఘంటువు)	63-00
11.	సర్వదేవతా మంత్రరత్నావళి	63-00
12.	సదాచార దీపిక	63-00
13.	యోగినీ-వామకేశ్వరతంత్రం	63-00
14.	ప్రపంచసారతంత్రం	63-00
15.	బదనిక తంత్రమ్	63-00
16.	ఉచ్ఛిష్ట గణపతి తంత్రమ్	63-00
17.	గుప్త సాధన తంత్రం	63-00
18.	గంధర్వ తంత్రమ్	63-00
19.	సౌందర్యలహరి (మంత్రయంత్రరత్నావళి)	63-00
20.	యంత్ర మంత్ర తంత్ర	63-00
21.	పాశుపత తంత్రం	99-00
22.	పంచదశ మహాఖడ్గ తంత్రం	99-00
23.	రుద్రాష్టాధ్యాయః	99-00
24.	మంత్రసిద్ధి	120-00
25.	పరశురామతంత్రమ్	108-00
26.	శ్రీలలితావిలోమ పంచదశీ	108-00
27.	శ్రీ గురు తంత్రం	108-00
28.	గాయత్రీ తంత్రమ్	108-00
29.	మహాశక్తి మంత్ర తంత్ర రహస్యాలు	150-00
30.	శ్రీ దుర్గ తంత్రమ్	200-00
31.	మహామృత్యుంజయఅమృతపాశుపతమ్	200-00
32.	సర్ప (నాగ)తంత్రం	250-00
33.	హవన తంత్రం	250-00
34.	షోడశనిత్యతంత్రం	250-00
35.	శాక్తేయతంత్రం	250-00
36.	రుద్రయామళతంత్రం	250-00
37.	లక్ష్మీప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
38.	హిరణ్యశూలినీ తంత్రమ్	250-00

39.	మాయాప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
40.	శ్రీ విశ్వరూప ప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
41.	స్వర్ణాకర్షణభైరవతంత్రం	250-00
42.	కాశీవిశాలాక్షి తంత్రం	250-00
43.	శాంతితంత్రమ్	250-00
44.	యంత్రసిద్ధి	360-00
45.	శ్రీ లక్ష్మీతంత్రమ్	360-00
46.	మంత్రమహోదధి (స్త్రీదేవతాఃకల్పమ్)	360-00
47.	మంత్రమహోదధి (పురుషదేవతాఃకల్పమ్)	360-00
48.	మంత్రశాస్త్రం (గ్రంథము)	360-00
49.	ప్రత్యంగిరాకృత్యాతంత్రం	360-00
50.	కామధేనువు తంత్రం	360-00
51.	శూలినీదుర్గాతంత్రం	360-00
52.	శ్రీవిద్య రహస్యం	290-00
53.	కులార్ణవ తంత్రమ్	150-00
54.	ఆచార్య సిద్ధ నాగార్జునతంత్రం (ఒరిజనల్)	390-00
55.	సిద్ధమూలిక రహస్యం (మంత్ర,యంత్రసహితం)	63-00

7. గ్రంథాలు - ఆరాధనలు

1.	భగవద్గీత శ్లోక తాత్పర్య సహితం	54-00
2.	భగవద్గీత (వచనం)	99-00
3.	భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యం-కేసుబైండింగ్	72-00
2.	గణేశ ఆరాధన 1	99-00
3.	గణేశోపాసన 2	99-00
4.	నవగ్రహవైభవం	99-00
5.	నవగ్రహ రెమెడీస్	99-00
6.	నవగ్రహ వేదం	99-00
7.	శనిగ్రహారాధన	99-00
8.	ఆదిత్యారాధన	99-00
9.	సుబ్రహ్మణ్యారాధన	99-00
10.	శ్రీ శివ ఆరాధన	99-00
11.	లక్ష్మీ ఆరాధన	99-00
12.	హనుమదారాధన	99-00
13.	లలితారాధన	99-00
14.	శ్రీ చక్రారాధన	99-00
15.	గాయత్రీ ఆరాధన	99-00

16.	వీరభద్రారాధన	99-00
17.	కుజగ్రహారాధన	99-00
18.	భైరవారాధన	99-00
19.	దైవారాధన	99-00
20.	గీతారాధన (భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యసహిత)	99-00
21.	శ్రీవేంకటేశ్వరాధన	99-00
22.	హయగ్రీవారాధన	99-00
23.	లక్ష్మీనరసింహారాధన	99-00
24.	శ్రీ బాలాత్రిపురసుందరీ స్తోత్ర కదంబం	99-00
25.	దేవీ లీలామృతం	99-00
26.	పురాణపండ సుందరకాండ వచనం	99-00
27.	పురాణపండ రామాయణం	99-00
28.	పురాణపండ భారతం	99-00
29.	పురాణపండ భాగవతం	99-00
30.	(సూరి) వాల్మీకి రామాయణం	99-00
31.	కాలసర్ప యోగం	99-00
32.	నిత్య జీవితములో రుద్రాక్షలు	99-00
33.	నిత్య జీవితములో నవరత్నాలు	99-00
34.	వేదసూక్తములు	99-00
35.	వేమన పద్యసారామృతం	99-00
36.	పండగలు పర్వదినాలు	99-00
37.	సూక్తిరత్నాలు	99-00
38.	హనుమచ్చరిత్ర	99-00
39.	నవగ్రహ దర్శనమ్	99-00
40.	నిత్యజీవితంలో నవగ్రహాలు	99-00
41.	సాలగ్రామములు	99-00
42.	గురుశుక్ర ప్రభావము చంద్రకళానాడీ	99-00
43.	శనిగ్రహరెమిడీస్	99-00
44.	జాతకసుధాసారము-జాతకమోక్షప్రదాయిని	99-00
45.	వివాహజ్యోతిషమంజరి-మ్యారేజ్‌మ్యాచింగ్‌గైడ్ (సాయిగణపతిరెడ్డి)	99-00
46.	మీపుట్టినతేదీనిబట్టి మీజీవితరహస్యాలు (న్యూమరాలజీ లైఫ్‌గైడ్) ,,	99-00
47.	మీఅదృష్టానికి (పేరు) నేమ్‌కరక్షన్ ,,	99-00
48.	న్యూమరాలజీ రెమిడీస్	99-00
49.	మూకపంచశతీ	99-00
50.	శ్రీరామకర్ణామృతం	99-00

51.	రహస్యకుక్కుటశాస్త్రం	300-00
52.	ఉపాసన విధానం	99-00
53.	పంచమవేదం మహాభారతం	99-00
54.	దేవుళ్ళు డాట్ కామ్	99-00
55.	గణపతిభాష్యం	99-00
56.	యజుర్వేద ఉపనయనవివాహప్రయోగమంజరి	99-00
57.	నవయోగులు	99-00
58.	ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనిదర్శించవలసిన ప్రముఖదర్గాలు	99-00
59.	సకలదేవతాఅష్టోత్తరాలు(పెద్దది)-(180అష్టోత్తరశతనామావళులతో)	99-00
60.	సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళులు (కేస్‌బైండింగ్)	216-00
61.	సకలదేవతా సహస్రనామములు	99-00
62.	ఆధ్యాత్మిక సూక్తి నిధి	99-00
63.	బ్రాహ్మణులు గోత్రాలు,ప్రవరలు	99-00
64.	సర్వదేవతాస్వరూపుడు శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు	99-00
65.	శ్రీ లక్ష్మీసన్నిధి	99-00
66.	శ్రీలక్ష్మీగణపతి హోమకల్పం	99-00
67.	మార్షల్‌ఆర్ట్స (కరాటే,కుంగ్‌ఫూనేర్చుకోండి)	99-00
68.	మ్యాజిక్‌గైడ్	99-00
69.	చదరంగం	99-00
70.	పంచముఖ హనుమత్ వైభవం	63-00
71.	గరుడపురాణం	40-00
72.	మాఘపురాణం	36-00
73.	శివపురాణం	36-00
74.	వైశాఖపురాణం	36-00
75.	కార్తీక పురాణం	36-00
76.	కార్తీక పురాణం (చిన్నది)	25-00
77.	సర్వకార్యసిద్ధికి రామాయణపారాయణ	63-00
78.	పెద్దబాలశిక్ష	50-00
79.	గాయత్రీ మహిమ	36-00
80.	వృక్షదేవతలు	63-00
81.	యాజుష స్మార్త సంస్కార చంద్రిక	200-00
82.	సనాతనవైదిక బ్రాహ్మణస్మార్తాగమకల్పమ్	150-00
83.	చతుర్వేదములు	120-00
84.	నవగ్రహారాధన	120-00
85.	తాళపత్ర సమాహార గోపురం	120-00
86.	మనుధర్మ శాస్త్రం (వచనంలో...) (కేస్‌బైండు)	250-00

87.	మానవధర్మములు		120-00
88.	వేదమంత్ర సంహిత		120-00
89.	సహస్రలింగార్చన		120-00
90.	శ్రీ శివగీత		120-00
91.	ద్వాదశఉపనిషత్తులు		120-00
92.	పురాణపండవారి సౌందర్యలహరి	(కేస్‌బైండ్)	250-00
	(శ్లోకతాత్పర్యసహిత విపులవ్యాఖ్యతో)	సాదా	120-00
93.	బృహత్ శివ స్తోత్ర రత్నాకరము		200-00
94.	బృహత్ దేవీ స్తోత్రరత్నాకరము		200-00
95.	బృహత్ విష్ణు స్తోత్రరత్నాకరము		200-00
96.	కేదారనాథ్ బదరీనాథ్ యాత్రాగైడు		63-00
97.	దక్షిణావృత శంఖములు		63-00
98.	108 దివ్యదేశాల విష్ణుక్షేత్రదర్శని		36-00
99.	ధర్మసింధువు(కేస్‌బైండింగ్)		270-00
100.	భారతీయ శైవక్షేత్రయాత్రాదర్శిని		99-00
101.	చిలుకూరి బాలాజీచరిత్ర		36-00
102.	భగవత్‌స్తుతి		63-00
103.	సూర్యోపాసన		36-00
104.	కాశీఖండం		250-00
105.	దేవీభాగవతం		360-00
106.	శ్రీ ఆంజనేయం		216-00
107.	ధర్మసందేహాలు		216-00
108.	ఆధ్యాత్మిక దైవిక వస్తువులు		250-00
109.	రామాయణం		600-00
110.	పోతన భాగవతం		900-00
111.	శివమంత్రములు		63-00

8. వైద్య గ్రంథాలు

1.	ఆహారం ఆరోగ్యం	36-00
2.	మూలికావైద్య చిట్కాలు	36-00
3.	ఆయుర్వేద వైద్య చిట్కాలు	30-00
4.	గృహవైద్య రహస్యాలు	36-00
5.	గృహవైద్యసారం	36-00
6.	హోమియోవైద్యం (ద్వాదశలవణచికిత్స)	63-00
7.	ప్రకృతివైద్యం	36-00
8.	ఆహారం-వైద్యం	99-00

9.	సంపూర్ణ ఆయుర్వేద-చిట్కా వైద్యం	99-00
10.	ఆయుర్వేదమ్	36-00
11.	ఆయుర్వేద మూలికావైద్యదీపిక	99-00
12.	దుంపకూరలు, ఆకుకూరలు, కాయగూరలు (వాడకం - ఉపయోగాలు)	99-00
13.	ఏకమూలికావైద్యం	99-00
14.	అష్టాంగ హృదయం (4భాగాలు)	1200-00
15.	రహస్యసిద్ధయోగవైద్యసారమ్	99-00
16.	ప్రాథమిక హోమియోవైద్యం	99-00
17.	ఒబెసిటి	99-00
18.	హెల్త్‌గైడ్	99-00
19.	ఆయుర్వేదం-జీవనవేదం	99-00
20.	ఫుడ్‌థెరపి	63-00
21.	న్యాచురల్‌థెరపి	99-00
22.	సంపూర్ణఆరోగ్యానికి 20ని॥	63-00
23.	కీళ్ళనొప్పులు మీ సమస్యలైతే...	99-00
24.	యోగామంత్ర	63-00
25.	యోగా మండే టు సండే	63-00
26.	హెర్బల్ మెడిసిన్-హెల్త్‌టుడే	99-00
27.	హెల్త్‌ఫైల్	108-00
28.	వస్తుగుణపాఠం	250-00
29.	రసాయన వాజీకరణ తంత్రం	150-00
30.	వస్తుగుణ మకరందం	400-00
31.	నాటువైద్యం -(కేస్‌బైండ్)	360-00
32.	నాటువైద్యం (చిన్నది)	99-00
33.	ప్రాణాయామము-యోగ	63-00

9. అయ్యప్ప - భవానీ రకాలు

1.	శ్రీ అయ్యప్ప లీలామృతం	30-00
2.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనపాటలు	63-00
3.	శ్రీ అయ్యప్ప పూజాకల్పం	20-00
4.	శ్రీ అయ్యప్ప భక్తి గీతాలు	20-00
5.	హారతిగైకొనుమా	40-00
6.	శ్రీ అయ్యప్ప దీక్ష F	10-00
7.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనమాల F	10-00
8.	శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యపూజ P	10-00

9.	శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యనియమావళి P	10-00
10.	భవానీదీక్ష (శ్రీ భవానీ లీలామృతం)	36-00
11.	దేవీలీలామృతం	99-00
12.	శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	20-00
13.	దేవీ భక్తిగీతాలు	20-00
14.	భవానీదీక్ష P	10-00
15.	దేవీ భక్తిమాల F	10-00
16.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనావళి	120-00
17.	అయ్యప్పపూజావిధి (జేసుదాసుసాంగ్స్‌తో)	24-00

10. భజనలు - కీర్తనలు

1.	అన్నమయ్య కీర్తనలు	20-00
2.	శ్రీరామదాసు కీర్తనలు	20-00
3.	సర్వదేవతా మంగళహారతులు	20-00
4.	వసుంధర మంగళ హారతులు	25-00
5.	సౌభాగ్య దేవతా మంగళహారతులు	36-00
6.	సర్వదేవతా భజనలు	36-00
7.	చిట్టి పొట్టి పాటలు	10-00
8.	జాతీయ గీతాలు	10-00
9.	దేశభక్తి గీతాలు	36-00
10.	పండుగలు-పుణ్యక్షేత్రాలు భక్తిగీతాలు	36-00
11.	గొబ్బిళ్ళపాటలు,లాలిపాటలు,కోలాటపాటలు	36-00
12.	అన్నమయ్య సంకీర్తనలు	99-00
13.	పెళ్ళిపాటలు-స్త్రీలపాటలు	36-00
14.	భక్తానంద భజనకీర్తనలు(ఓల్డ్‌సినీస్టైల్)	36-00
15.	సర్వదేవతాభక్తిమణిమాల	36-00
16.	బతుకమ్మ ఉయ్యాల పాటలు	36-00
17.	అన్నమయ్య సంకీర్తనానిధి(1000కీర్తనలు)	270-00

11. హిట్స్ సాంగ్స్

1.	ఘంటసాల భక్తిగీతాలు-భగవద్గీత	36-00
2.	ఎస్.పి.బాలు భక్తిగీతాలు	36-00
3.	ఘంటసాల సుమధురగీతాలు	99-00
4.	పి. సుశీల సుమధురగీతాలు	99-00

5.	ఎస్.పి. బాలు సుమధురగీతాలు	99-00
6.	ఎస్.జానకి సుమధురగీతాలు	99-00
7.	వేటూరి సుందరరామమూర్తిహిట్స్	99-00
8.	సర్వదేవతా సినీభక్తిగీతాలు	99-00

12. స్త్రీలకు ఉపయుక్త పుస్తకములు

1.	శ్రీకాంతామణి వంటలు (వెజ్)	63-00
2.	శ్రీకాంతామణి వంటలు (నాన్‌వెజ్)	63-00
3.	శాకాహార వంటలు	30-00
4.	మాంసాహారవంటలు	30-00
5.	చిట్టిచిట్కాలు	30-00
6.	అందానికి చిట్కాలు	30-00
7.	పిల్లల పేర్లు (పెద్దది)	30-00
8.	పిల్లల పేర్లు (చిన్నది)	10-00
9.	లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ శాలీబోర్డర్స్	36-00
10.	లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ డిజైన్స్	36-00
11.	చిన్నారులకు చిరుతిళ్ళు	30-00
12.	పసందైన ఫాస్ట్‌ఫుడ్ వంటలు	30-00
13.	పలావ్‌లు, ఫ్రైడ్ రైస్‌లు, వెరైటీరైస్‌లు	30-00
14.	వేపుళ్ళు-ఇగుర్లు	30-00
15.	బ్రేక్‌ఫాస్ట్ వంటలు	30-00
16.	పండుగలలో చేసుకొనే పిండివంటలు	30-00
17.	మైక్రోవోవెన్ వంటలు	99-00
18.	సర్వదేవతాభక్తిమాల	36-00
19.	పిల్లలపేర్లు (బాబు)	36-00
20.	పిల్లలపేర్లు (పాప)	36-00
21.	మోడ్రన్ మెహంది (గోరింటాకు డిజైన్స్)	36-00
22.	మోడ్రన్ పిల్లలపేర్లు	99-00
23.	నోరూరించే నాన్‌వెజ్‌వంటలు	99-00
24.	మోడ్రన్ టైలరింగ్ (లేడీస్ & జంట్స్)	99-00

వివిధ రకాలు

ఎందరోమహానుభావులు	270-00
యోగాసనాలు	36-00
సూర్యనమస్కారములు	36-00
పొడుపు కథలు (చిన్నవి)	10-00

హిందీ-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
ఇంగ్లీషు-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
జనరల్ నాలెడ్జ్	20-00
నూరు ఎక్కాలు	10-00
1-100 టేబుల్ బుక్	10-00
1-100 టేబుల్‌బుక్ (క్రౌన్‌సైజు)	4-50
శ్రీరామకోటి	27-00
శ్రీశివకోటి	27-00
మేజిక్	30-00
అంకెలతో గారడీ	30-00
హృదయస్పందన (కవితలు)	30-00
వాత్స్యయన కామసూత్రాలు	36-00
ఎ.పి.టూరిస్ట్ గైడు	36-00
ఇంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
మహేంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
శరీరభాష (బాడీ లాంగ్వేజ్)	99-00
క్రియాయోగం	36-00
ఆనందంగా జీవిద్దాం	99-00
హరిశ్చంద్ర నాటకం	50-00
వాత్సాయనకామసూత్రాలు	99-00
పంచసాయకం	99-00
రతిరహస్యాలు	99-00
అనంగరంగం (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
శృంగారకేళి (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
గాయత్రీవిజ్ఞాన్	99-00
చింతామణి (నాటకం)	50-00
బాలనాగమ్మ	50-00
కాళహస్తి స్త్రీల వ్రతకథలు	36-00
కాళహస్తి రామాంజనేయ యుద్ధం(బదిరెడ్డి)	50-00
కాళహస్తి గోవింద నామాల భగవద్గీత	36-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు చింతామణి	99-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు మర్మాలు (బైండు)	63-00
రామరాయవాస్తుశాస్త్రం(ముద్రగడరామారావు)	90-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.హనుమాన్‌చాలీసా	10-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.సుందరకాండ	80-00
బ్రహ్మంగారిజీవితచరిత్ర (జవంగుల)	125-00
శ్రీ ఆదిశంకరాచార్య దివ్యచరితామృతం	40-00

కాశీరామేశ్వర మజిలీ కథలు		63-00
శ్రీలలితాసహస్రనామము(భాస్కరభాష్యం)		600-00
ప్రకృతిసిద్ధాంతములు-వేదవిజ్ఞానము-ఫలితజాతక సూత్రములు		595-00
ముదుండి విశ్వనాథరాజుగారి గ్రంథములు		
విశ్వకర్మ ప్రకాశము		80-00
ప్రాచీనవాస్తుశాస్త్రాలు-ఆధునికవాస్తుపరిశీలన	,,	250-00
నారద సంహిత	,,	150-00
వాస్తురాజవల్లభము-మూలానువాదము	,,	60-00
మయమతము - వచనము	,,	80-00
బృహత్సంహిత - వచనము	,,	160-00
వాస్తువిజ్ఞానజ్యోతి		......
పురోహిత దర్శని (గోరసవీరభద్రాచార్య)		....
విశ్వకర్మవాస్తువిద్యారహస్యములు	,,	....
వాస్తు విజ్ఞాన చంద్రిక	,,	....
మహాదశా పారిజాతం	,,	....
వాస్తు నారాయణీయం	,,	120-00
యోగావళీఖండం	,,	120-00
ముహూర్తసింధువు		150-00
సర్వార్థచంద్రిక (4భాగాలు)		1208-00
మీరే న్యూమరాలజిస్ట్ (దావూద్)		370-00
నిర్ణయసింధు (2భాగాలు)		590-00
సాయి...	,,	45-00
శ్రీ దుర్గానందలహరి	,,	200-00
ఆరతిసాయిబాబా	,,	11-00
ప్రతిష్ఠకల్పః(సాగి నరసింహమూర్తి)		500-00
తాజుద్దీన్‌బాబా సచ్చరిత్ర		100-00

సుమారు 100 సం॥రాలునాటి ప్రాచీన ప్రతులు తిరిగి ఈ క్రింది గ్రంథములు ప్రచురించబడినవి.

శ్రీరామ మంత్రానుష్ఠానము	300-00
శ్రీరామనవరాత్రోత్సవకల్పః	300-00
సీతారామ కథా సుధ అయోధ్యకాండ	200-00
సీతారామ కథా సుధ బాలకాండ	150-00
అరణ్యకాండ	100-00
శ్రాద్ధము ఎందుకు పెట్టాలి ? షోడశ సంస్కారములు	200-00
స్మార్త కాపర్ది కారికలు	200-00
నపుంసక సంజీవనము, వైద్య శిరోమణి	200-00
విషవైద్య చింతామణి	200-00

హేమాద్రి సూరిణా ప్రాయశ్చిత్తాధ్యాయః	300-00
సర్వమూలికా గుణరత్నాకరం	300-00
ఆపస్థంబీయ ధర్మసూత్రాలు	300-00
సర్వశాంతి దర్పణం - అపర ప్రయోగ దర్పణం	200-00
గణకరంజని	200-00
సంతాన దీపిక	200-00
తిథినిర్ణయ కాణ్డః	250-00
ముహూర్త దర్పణం	200-00
జ్యోతిష శాస్త్ర రత్నము (శ్రీపతిజాతక పద్ధతి)	250-00
లఘుతాచకము	200-00
శ్రీ వైఖనస పైతృమేదిక ప్రయోగః	300-00
స్మృతి రత్నాకరము (ధర్మశాస్త్రం)	400-00
జాతకామృతతసారం	300-00
జాతక బోధిని	300-00
సంగీత విద్యాదర్పణం	300-00
సంగీత సర్వార్థసారసంగ్రహం	300-00
ముహూర్త మార్తాండం(టీకతాత్పర్యం)	450-00
జాతకరహస్యం	200-00
రాజమార్తాండం	200-00
ఆయుర్దాయదీపిక	200-00
వైద్యామృతం	200-00
అనుపానమంజరీ	200-00
నవగ్రహశాంతి విధానం-ఉదకశాంతి విధిః	200-00
చికిత్సరత్నము	200-00
స్వరచింతామణి	200-00
ద్వాదశలోహ భస్మవిధానం	200-00
దైవజ్ఞయశో విభూషణం	200-00
అనుపాన రత్నకరము	200-00
కాలామృతము	250-00
దైవజ్ఞకర్ణామృతము	300-00
రసేంద్ర చింతామణి	300-00
రసరత్న సముచ్చయం	300-00
వస్తుగుణరత్నాకరము	300-00
హోరానుభవదర్పణము	360-00
విశ్వకర్మ ప్రకాశిక వాస్తుశాస్త్రము	250-00
స్త్రీజన కల్పవల్లి	450-00
సంగీత సర్వార్థ సంగ్రహం	300-00
సంగీత సుధాసంగ్రహము	250-00
అర్క ప్రకాశము	200-00
సంగీత మార్తాండము	200-00
సంగీత ప్రథమబోధిని	200-00

వైద్యకల్పతరువు	200-00
రసప్రదీపిక	250-00
గణకానందము	250-00
శ్రీ లలితాసహస్రనామావళిః-వివరణాత్మక భావంతో	200-00
నవచండీ వేదోక్త శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	200-00
శ్రీ గాయత్రీ అనుష్ఠాన తత్త్వప్రకాశిక	360-00
సంగీతమార్తాండము	250-00
సారావళి	360-00
భేషజకల్పము	200-00
గురుశిష్య ఆయుర్వేద వైద్యచింతామణి	360-00
జాతకమణి	200-00
సర్వశకున ప్రకాశిక	200-00
యాజుష ప్రయోగ చంద్రిక	250-00
శిక్షావల్లీ-ఆనందవల్లీ-భృగువల్లీ	300-00
వసంతరాజ శకునము	250-00
తొట్టి వైద్యం	450-00
జ్యోతిష సిద్ధాంత సంగ్రహము (పంచాంగ గణితం)	300-00
సహస్ర యోగప్రకాశిక	300-00
శ్రీవిద్యారహస్యం	290-00
మహర్షుల చరిత్ర 1,3 300+300	
వేంకట సోమయాజీయం అను ధర్మశాస్త్రకాండము	250-00
శ్రీఆంజనేయం	216-00
రాశితుల్యవత్సర ఫలితం	200-00
నాడి జ్యోతిష విశ్లేషణ	400-00
రహస్యకుక్కుటశస్త్రం	300-00
స్త్రీ ధర్మరత్న బాండాగారము	200-00
శైవోత్సవరత్నాకరం	300-00
యాజుషప్రయోగ చిన్తామణి	300-00
సుస్వర ఋగ్వేద ప్రయోగదర్శిని	300-00
ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహం	300-00
వశిష్ఠ సంహిత	360-00
హోమియోపతి గృహవైద్యం	200-00
వ్రతచూడామణి	300-00
వైశ్యధర్మప్రకాశిక	300-00
ఆలయ నిత్యార్చన పద్ధతి	200-00
స్మృతిముక్తాఫలం	300-00
ఆపస్థంబయల్లాజీయమ్	300-00
జ్యోతిషశాస్త్రసంగ్రహము	200-00
కర్మవిపాకాఖ్యయం	360-00
ముహుర్త రత్నావళి	250-00
సుదివిలోచనం	300-00
ఉత్తర కాలామృతం	200-00
సర్వవిషయ సర్వస్వసంగ్రహం	200-00